

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

33

**JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA**

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

VIERASKIELISEN KIRJALLISUUDEN
KUSTANNUSLIIKE
MOSKOVA

V. I. LENIN

33
OSA

Elokuu 1921—maaliskuu 1923

ESIPUHE

Kolmaskymmenes kolmas osa sisältää V. I. Leninin kirjoitukset, selostukset, puheet ja kirjeet vuoden 1921 elokuun 16 pn ja vuoden 1923 maaliskuun 2 pn väliseltä ajalta.

Näissä tuotteissa on tehty ensimmäiset yhteenvedot uuden talouspolitiikan pohjalla suoritetusta kansantalouden jälleenrakentamisesta, perusteltu täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen mahdollisuus maassamme ja hahmoteltu suunnitelma sen rakentamiseksi.

Kirjoituksissaan „Uudet ajat, vanhat virheet uudessa muodossa”, „Lokakuun vallankumouksen neljännen vuosipäivän johdosta”, „Kullan merkityksestä nykyään ja sosialismin täydellisen voiton jälkeen” ja selostuksissaan „Tasavallan sisä- ja ulkopoliittikka” Neuvostojen IX yleisvenäläiselle edustajakokoukselle joulukuun 23 pnä 1921, „VKP(b):n Keskuskomitean poliittinen toimintaselostus” puolueen XI edustajakokoukselle maaliskuun 27 pnä 1922, „Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmavallankumouksen näköalat” Kominternin IV kongressille marraskuun 13 pnä 1922, „Puheessaan Moskovon Neuvoston täysistunnossa” marraskuun 20 pnä 1922 ja muissa tuotteissaan Lenin selostaa sosialistisen suurteollisuuden jälleenrakentamisen aloittamista ja kohottamista, työläisten ja talonpoikien liiton lujittamista uudella taloudellisella pohjalla. Lenin viittoittaa tien rynnäköön järjestämiseksi maan kapitalistisia aineksia vastaan ja sanoo olevansa varma, että „uuden talouspolitiikan Venäjältä tulee sosialistinen Venäjä”.

Useat tässä osassa julkaistut puheet, kirjoitukset ja asiakirjat on omistettu puoluerakennustyön kysymyksille,

puoluepuhdistukselle ja puolueen yhteiskunnallisen kokoonpanon parantamiselle, arvostelun ja itsearvostelun kehittämiseksi, neuvosto-, ammattiliitto- ja osuustoimintaelinten johtamiselle. Niihin kuuluu kirjoitus „Puoluepuhdistuksesta”, kirjeet V. M. Molotoville „Uusien jäsenten puolueeseen hyväksymisen ehdoista”, „VKP(b):n Keskuskomitean poliittinen toimintaselostus” VKP(b):n XI edustajakokoukselle, VKP(b):n Keskuskomitean päätös „Ammattiyhdistysten merkitys ja tehtävät uuden talouspolitiikan aikana” y.m.

Huomattava sija osassa on tuotteilla, joista ilmenee Leninin toiminta valtiokoneiston lujittamisen ja parantamisen alalla. Näiden joukkoon kuuluu „Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtävistä, niiden käsittämisestä ja täyttämisestä”, „Kirje J. V. Stalinille varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien) työstä”, „Päätöslauselma varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien) työstä”, „„Kahdenkertaisesta” alaisuudesta ja laillisuudesta” ja „Puhe Yleisvenäläisen TpKK:n IX vaalikauden IV kokouksessa” lokakuun 31 p:nä 1922.

Useissa tähän osaan sisältyvissä puheissa, kirjoituksissa ja asiakirjoissa Lenin esittää Neuvostovaltion ulkopoliittikan periaatteet. Pitäen lähtökohtanaan Neuvostotasavallan ja kapitalistivaltioiden rauhanomaisen rinnakkainolon mahdollisuutta Lenin asettaa ulkopoliittikan perustaksi rauhan- taistelun sekä Neuvostovaltion riippumattomuuden ja suverenisuuden puolustamisen.

Kansainvälistä työväenliikettä ja kommunistista liikettä käsittelevissä tuotteissaan Lenin määrittelee yhteisrintama-taktiikan perustehtävät ja valaisee maailmanvallankumouksen kehityksen näköaloja. Lenin tähdentää, että sosialismin lopullisen yleismaailmallisen voiton kannalta on erittäin suuri merkitys kansallisen vapausliikkeen ja vallankumouksellisen taistelun kehittymisellä Idän maissa, Intiassa ja Kiinassa, joiden väestö yhdessä Neuvosto-Venäjän väestön kanssa muodostaa valtaenemmistön.

Osaan sisältyvät Leninin viimeiset kirjoitukset: „Päiväkirjan sivuja”, „Osuustoiminnasta”, „Vallankumouksestamme”, „Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio”, „Mieluummin vähemmän, mutta

parempaa". Näissä kirjoituksissaan Lenin teki yhteenvedot suoritetusta työstä ja hahmotteli suunnitelman sosialismin rakentamiseksi maassamme. Sen mukaisesti talonpoikaisto oli saatava osallistumaan socialistiseen rakennustyöhön. Hän esitti osuustoimintasuunnitelmansa talonpoikaiston vetämiseksi mukaan rakentamaan sosialismia. Lenin määritteli tehtävät kulttuurivallankumouksen alalla ja suunnitteli konkreettiset toimenpiteet valtiokoneiston uudelleenjärjestämistä varten.

Osassa julkaistaan Leninin tunnettu kirjoitus „Taistelevan materialismin merkityksestä”, jossa Lenin esittää pääpiirteissään työohjelman marxilaisen filosofian alalla.

Kolmanteenkymmenenteen kolmanteen osaan sisältyvistä tuotteista ja kirjeistä ilmenee selvästi Leninin taistelu puolueen vihollisia — trotskilaisia ja buharinilaisia vastaan, suurvenäläistä shovinismia ja paikallista nationalismia vastaan kansojen ystävyuden lujittamisen puolesta.

Kolmanteenkymmenenteen kolmanteen osaan on otettu 20 sellaista V. I. Leninin tuotetta, jotka julkaistaan Teoksissa ensi kerran. Tilastolliselle keskushallinnolle osoitetuissa kirjeissä, puheessa, jonka Lenin piti Lokakuun vallankumouksen nelivuotispäivälle omistetussa Hamovnikin kaupunginosan työläisten, puna-armeijalaisten ja nuorison juhla kokouksessa marraskuun 7 p:nä 1921 ja uutta talouspolitiikkaa koskevassa VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon ohjekirjelmän luonnoksessa on valaistu kysymyksiä, jotka liittyvät uuden talouspolitiikan noudattamiseen käytännössä.

Poliittisen byroon jäsenille osoittamassaan puoluepuhdistusta ja puolueeseenpääsyehtoja koskevassa kirjeessään Lenin kehottaa määräämään tiukemmat puolueen jäseneksi hyväksymisen ehdot.

Teoksissa julkaistaan ensi kertaa täydellisesti „Kirje J. V. Stalinille Poliittisen byroon jäseniä varten. Vastaus varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston varapuheenjohtajien) työtä koskeviin huomautuksiin”, jossa Lenin arvostelee ankarasti sitä vihamielistä, puolueenvastaista kantaa, jonka Trotski oli omaksunut Työläis- ja talonpoikaisinspektion sekä Valtion suunnittelukomission osuutta ja tehtäviä koskevassa kysymyksessä.

Teoksissa julkaistaan ensi kertaa: V. I. Leninin kirje D. I. Kurskille, jossa kosketellaan neuvostovaltion oikeus-

säännösten laatimista; „Kirjelappu Poliittiselle byroolle taistelusta suurvaltaista shovinismia vastaan”, lokakuun 13 p:nä 1922 kirjoitettu „Kirje J. V. Stalinille ulkomaankauppamonopolista” (julkaistaan ensi kerran), jossa Lenin puolustaa ehdotonta ulkomaankauppamonopolia vastustaen Buharinin, Sokolnikovin ynnä muiden yrityksiä horjuttaa sen perustoja; „Kirje J. V. Stalinille Keskuskomitean jäseniä varten Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa pidettävän puheen johdosta”; kaksi J. V. Stalinille osoitettua kirjettä radiotekniikan kehittämisestä ja vuoden 1922 huhtikuun 15. päivätty kirje J. V. Stalinille (julkaistaan ensi kerran).

„Kirjeessään Poliittiselle byroolle ulkopoliittista tilannetta koskevasta Neuvostojen IX yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksestä” Lenin tähdentää sitä kansainvälistä merkitystä, mikä Neuvostovaltiolla on maana, joka on ensimmäisenä toteuttanut käytännössä kansojen itsemääräämisoikeuden.

Ehdotuksessa, joka on tarkoitettu Yleisvenäläisen TpKK:n päätökseksi Genovan konferenssiin osallistuneen valtuuston toimintaselostuksen johdosta on määriteltä perustehtävät Neuvostovaltion ulkopoliittikan alalla; „E. Vanderveldelle osoitetun vastauksen luonnoksessa” Lenin paljastaa pettureiksi toisen ja puolenkolmatta Internationalen johtajat, jotka puolustivat vastavallankumouksellisia menshevikki- ja eserräpuolueita (kumpikin asiakirja julkaistaan ensi kerran).

Osaan on otettu V. I. Leninin eri edustajakokouksille ja järjestöille lähettämät tervehdykset, jotka julkaistaan Teoksissa ensi kerran: „Sähke Azerbaidzhanin Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajalle Narimanoville” (julkaistaan ensi kerran), „Dagestanin työtätekeville”, „Sähke Azneftin työläisille ja insinööreille”, „Ent. Michelsonin tehtaan työläisille”, „Valtion „Elektroperedatsha” voimalaitoksen työläisille ja toimihenkilöille”.

Kolmanteenkymmenenteen kolmanteen osaan päättyy V. I. Leninin Teosten neljänteen painokseen otettujen perustuotteiden julkaiseminen. V. I. Leninin kirjeenvaihto eri järjestöjen ja henkilöiden kanssa — kirjeet, sähköet, kirjelaput — julkaistaan Teosten 34. ja 35. osassa.

V. I. LENIN
1921

UUDET AJAT, VANHAT VIRHEET UUDESSA MUODOSSA

Jokainen omalaatuinen historian käänne aiheuttaa eräitä muutoksia pikkuporvarillisen horjunnan muodoissa. Tätä horjuntaa on aina proletariaatin lähettyvillä ja se leviää jossain määrin proletariaatin keskuuteen.

Pikkuporvarillinen reformismi, t.s. hyvänsuovilla demokraattisilla ja „sosiali”-demokraattisilla korulauseilla ja hurskailla toivomuksilla naamioitu porvariston palveleminen, ja pikkuporvarillinen kiihkovallankumouksellisuus, joka on sanoissa ankaraa, paisutettua ja rehentelevää, mutta käytännössä pelkkää hajanaisuutta, pirstoutuneisuutta ja päättömyyttä — sellaisia ovat tämän horjunnan kaksi „suuntausta”. Ne ovat kiertämättömiä siihen saakka kunnes perataan kapitalismin syvimät juuret. Niiden muoto on nyt muuttumassa Neuvostovallan talouspolitiikassa tapahtuneen tietyn käänteen johdosta ¹.

Menshevistismielisten perussävelenä on: „Bolshevikit ovat kääntyneet takaisin kapitalismiin, se onkin heidän surmansa. Vallankumous on sittenkin porvarillinen, m.m. myös Lokakuun vallankumous! Eläköön demokratia! Eläköön reformismi!”. Sanottakoon tämä aitoon menshevikien tai eserrien tapaan, toisen tai puolenkolmatta Internationalen ² hengessä, sisältö on silti aivan sama.

Puolianarkisteilla, kuten Saksan „kom. työväenpuolueella” ³ tai entisen työläisoppositiomme ⁴ sillä osalla, joka on eronnut tai eroamassa puolueesta, on perussävelenä: „Bolshevikit eivät nyt luota työväenluokkaan!”. Tästä johtuen esitetään ohjelauseita, jotka muistuttavat enemmän tai vähemmän vuoden 1921 kevään „kronstadttilaisia” ohjelauseita ⁵.

Reformististen poroporvariien ja kiihkovallankumouksellisten poroporvariien ruikutusten ja pakokauhun vastapainoksi on asetettava mahdollisimman tervejärkinen ja tarkka todellisten luokkavoimien arviointi ja kiistattomat tosiasiat — siinä marxilaisten tehtävä.

Palauttakaa mieleenne vallankumouksemme tärkeimmät vaiheet. Ensimmäinen, niin sanoaksemme puhtaasti poliittinen vaihe kesti lokakuun 25 päivästä tammikuun 5 päivään, Perustavan kokouksen⁶ hajottamiseen asti. Jokusen 10 viikon aikana teimme feodalismien perujen todellisen ja täydellisen hävittämisen hyväksi Venäjällä 100 kertaa enemmän kuin menshevikit ja eserrät *oman* kahdeksankuukautisen (helmikuu—lokakuu 1917) valtakautensa aikana. Menshevikit ja eserrät⁷ sekä ulkomailla kaikki II^{1/2} Internationalen sankarit olivat niihin aikoihin viheliäisiä taantumuksen apureita. Anarkistit joko pysyttelivät neuvottomina syrjässä tai auttoivat meitä. Oliko vallankumous silloin porvarillinen? Tietysti oli — koskapa tehtävämme oli suorittaa loppuun porvarillis-demokraattinen vallankumous ja koska „talonpoikaiston” sisällä ei vielä ollut luokkataistelua. Mutta porvarillisen vallankumouksen *lisäksi* samaan aikaan teimme tavattoman paljon sosialistisen, proletaarisen vallankumouksen *hyväksi*: (1) Panimme työväenluokan voimat laajemmin kuin koskaan ennen liikkeelle käyttämään hyväkseen valtiovaltaa. (2) Annoimme maailman mitassa tuntuvan iskun pikkuporvarillisen demokratian fetišseille, Perustavalle kokoukselle ja sellaisille porvarillisille „vapauksille” kuin pohattojen painovapaudelle. (3) Loimme neuvostotyypin valtion, mikä on jättiläisaskel eteenpäin sitten vuosien 1793 ja 1871.

Toinen vaihe. Brestin rauha⁸. Hillitöntä rauhanvastaista vallankumouksellista sanahelinää — puolittain isänmaallista eserrillä ja menshevikeillä ja „vasemmistolaisista” osalla bolshevikkeja. „Tuho meidät perii, kun teimme sovinnon imperialistien kanssa”, pikkuporvari hoki paniikin vallassa tai vahingoniloisena. Mutta eserrät ja menshevikit hieroivat porvarillisen ryöväyksen osanottajina sovintoa imperialistien kanssa työläisiä vastaan. Me teimme „sovinnon” ja luovutimme ryövärille osan omaisuudestamme pelastaaksemme työläisten vallan ja voidaksemme antaa ryövärille entistä voimakkaampia iskuja. Saimme silloin kuulla kylliksemme korupuheita, ettemme muka

„luota työväenluokan voimiin”, mutta emme antaneet pettää sanahelinällä itseämme.

Kolmas vaihe. Vuosien 1918—1920 kansalaissota alkaen tshekkoslovakeista⁹ ja „Perustavan kokouksen kannattajista” aina Wrangeliin asti. Sodan alussa meillä ei ollut Punaista Armeijaamme. Tämä armeija on nykyäänkin mitättömän pieni minkä tahansa ententevallan armeijan rinnalla, kun verrataan aineellisia voimia. Mutta sittenkin voitimme taistelussa maailmanmahtavaa Ententeä vastaan. Talonpoikien ja työläisten liitto on maailmanhistoriallisena saavutuksena kohotettu proletaarisen valtiovalan johdolla ennen näkemättömän korkealle. Menshevikit ja eserrät auttoivat monarkiaa, niin avoimesti (ministerit, organisaattorit, saarnaajat) kuin salaakin (Tshernovien ja Martovien asenne oli „hienoin” ja katalin kun he olivat pesevinään kätensä, mutta käyttivät itse asiassa kynäänsä meitä vastaan). Myös anarkistit poukkoilivat avuttomina puolelta toiselle: osa auttoi meitä, osa jarrutti työtämme sotilaskuria vastaan tähdätyllä metelillään tai skeptillisyydellään.

Neljäs vaihe. Ententen on pakko lopettaa (pitkäksikö aikaa?) interventio ja saarto. Ennen kuulumattoman hävityksen valtaan saatettu maa alkaa töin tuskin elpyä huomaten vasta nyt hävityksen koko laajuuden, kokien mitä tuskallisimpia kärsimyksiä, katoja, nälkää, kulkutauteja ja kärsien teollisuustuotannon pysähtymisestä.

Olemme saavuttaneet maailmanhistoriallisessa taistelussamme korkeimman ja samalla myös vaikeimman asteen. Tällä hetkellä ja tänä ajanjaksona vihollinen ei ole sama kuin eilen. Vihollisena eivät ole tilanherrojen komentamat ja kaikkien menshevikkien ja eserrien, koko maailman porvariston tukemat valkokaartilaislaumat. Vihollisena on pientalonpoikaisen maan talouselämän harmaus, maan, jonka suurteollisuus on hävitetty. Vihollisena on pikkuporvarillinen miljöö, joka ympäröi meitä kuin ilma ja vaikuttaa hyvin voimakkaasti proletariaatin riveihin. Proletariaatti vuorostaan on deklassoitunut, t.s. suistunut luokkaraiteiltaan. Tehtaat seisovat, proletariaatti on heikentynyt, se on hajanaista ja väsynyttä. Mutta valtion sisäistä pikkuporvarillista miljöötä tukee koko maailman porvaristo, jolla on yhä vielä mahtiasema maailmassa.

Onko sitten ihme, jos pelkokin alkaa vaivata? Etenkin sellaisia sankareita kuin ovat menshevikit ja eserrät, kuin ovat II¹/₂ Internationalen ritarit, avuttomat anarkistit ja „vasemmistolaisten” korulauseiden harrastelijat. „Bolshevikit kääntyvät takaisin kapitalismiin, bolshevikkien loppu on tullut, heidänkään vallankumouksensa ei ole ylittänyt porvarillisen vallankumouksen puitteita”. Tällaisia huutoja saamme kuulla riittämiin.

Mutta olemme niihin jo tottuneet.

Emme väheksy vaaraa. Katsomme sitä suoraan silmiin. Sanomme työläisille ja talonpojille: vaara on suuri — siksi enemmän yhtenäisyyttä, määrätietoisuutta ja kylmäverisyyttä, heittäkää halveksuen riveistänne menshevistis- ja eserräläismieliset, paniikin valtaan joutuneet ja kirkujat.

Vaara on suuri. Vihollinen on meitä paljon voimakkaampi taloudellisesti samoin kuin se eilen oli meitä paljon voimakkaampi sotilaallisesti. Tiedämme sen ja tieto on voimaa. Olemme tehneet jo niin tavattoman paljon Venäjän puhdistamiseksi feodalismista, työläisten ja talonpoikien kaikkien voimien liikkeellepanemiseksi, imperialisminvastaisen yleismaailmallisen taistelun samoin kuin II ja II¹/₂ Internationalen vehkeilyistä ja halpamaisuuksista vapautetun kansainvälisen proletaarisen liikkeen järjestämiseksi, etteivät paniikkia herättävät huudot meihin vaikuta. Olemme osoittaneet selvästi, aivan riittävästi, että vallankumouksellinen toimintamme ei ollut turhaa, olemme todistaneet teoillamme koko maailmalle, mihin proletaarinen vallankumouksellisuus pystyy erotukseksi menshevikkien ja eserrien „demokratiasta” ja korupuheilla verhotusta pelkurimaisesta reformismista.

Ken pelkää häviötä suurtaistelun edellä, hän voi nimittää itseään sosialistiksi vain pitämällä pilkkanaan työläisiä.

Juuri siksi, ettemme pelkää katsoa vaaraa silmiin, saattamme käyttää paremmin voimamme taisteluun, punnita mahdollisuutemme selväjärkisemmin, varovaisemmin ja harkitummin, tehdä kaikenlaisia myönnytyksiä, jotka vahvistavat meitä ja hajottavat vihollisemme voimia (kuten vihoviimeinen hölmökin on nyt voinut nähdä, „Brestin rauha” oli myönnytys, joka vahvisti meitä ja hajotti kansainvälisen imperialismin voimia).

Menshevikit kirkuvat, että elintarvikevero, vapaakauppa, toimilupien myöntäminen ja valtiokapitalismin salliminen

merkitsevät kommunismin vararikkoa. Näihin menshevikkeihin on ulkomailla yhtynyt lisäksi kommunisti Levi; tätä Leviä piti puolustaa niin kauan, kuin hänen tekemänsä virheet voitiin selittää reagoinniksi moniin virheisiin, joita Saksan „vasemmisto”-kommunistit olivat tehneet varsinkin vuoden 1921 maaliskuussa ¹⁰; tätä Leviä ei voida puolustaa nyt, kun hän luisuu menshevismiin kautta linjan sen sijaan, että tunnustaisi olevansa väärässä.

Menshevikki-kirkujille huomautamme yksinkertaisesti vaikkapa siitä, että jo vuoden 1918 keväällä kommunistit julistivat ja kannattivat sellaista ajatusta, että oli tehtävä blokki, liittouduttava valtiokapitalismin kanssa pikkuporvarillista miljöötä vastaan. Jo kolme vuotta sitten! Bolshevikkien voiton ensimmäisinä kuukausina! Selväjärkisyttä bolshevikeilla oli jo silloin. Eikä sittemmin kukaan ole voinut kiistää olemassa olevien voimien selväjärkisen arviointimme oikeellisuutta.

Menshevismiin luisunut Levi neuvoo bolshevikkeja (joille hän „ennustaa” kapitalismin voittoa niin kuin kaikki poroporvarit, demokraatit, sosialidemokraatit y.m. ennustelivat meidän joutuvan perikatoon, jos hajotamme Perustavan kokouksen!) pyytämään apua *koko* työväenluokalta! Nähkääs tähän asti heitä on auttanut vain *osa työväenluokasta!*

Tässä Levi yhtyy merkittävällä tavalla niihin puolianarkisteihin ja kirkujiin sekä osittain myös eräisiin entisen „työläisopposition” jäseniin, jotka pauhaavat mielellään sellaisesta aiheesta, että bolshevikit „eivät enää luota työväenluokan voimiin”. Sekä menshevikit että anarkistimieliiset tekevät tästä „työväenluokan voimat” käsitteestä fetišsin pystymättä syventymään sen todelliseen, konkreettiseen sisältöön. Tuon sisällön tutkimisen ja erittelyn he vaihtavat deklamointiin.

II^{1/2} Internationalen herrat, jotka mielellään sanovat itseään vallankumouksellisiksi, ovat itse asiassa kaikissa vakavissa tilanteissa vastavallankumouksellisia, sillä he pelkäävät vanhan valtiokoneiston väkivaltaista murskaamista eivätkä luota työväenluokan voimiin. Kun olemme sanoneet näin eserristä ja kumpp., se ei ole ollut korupuhetta. Jokainen tietää, että Lokakuun vallankumous nosti todella esiin uusia voimia, uuden luokan, että proletariaatin parhaat edustajat hallitsevat nyt Venäjää, ovat luoneet

armeijan, johtaneet sitä, luoneet paikallishallinnon j.n.e., johtavat teollisuutta y.m. Jos kohta tässä johtotyössä ilmenee virkavaltaisuuden vikaa, emme salaa tuota pahaa, vaan paljastamme sen, taistelemme sitä vastaan. Se joka taistelllessaan uuden järjestelmän epäkohtia vastaan unohtaa tämän järjestelmän olemuksen, unohtaa, että työväenluokka on luonut neuvostotyyppisen valtion ja johtaa sitä, hän ei yksinkertaisesti pysty ajattelemaan ja syyttää sanoja tuuleen.

Mutta „työväenluokan voimat” eivät ole rajattomat. Kun työväenluokasta virtaa nyt vähän, toisinaan hyvinkin vähän vereksiä voimia, kun kaikista „puolueettomien esinostamista” koskevista dekreeteistä ja kehotuksista, agitaatiosta, kaikista määräyksistä huolimatta voimia kuitenkin virtaa vähän, niin olisi tyhjää sanahelinää, jos tällöin aiottaisiin selviytyä puheilla „epäluottamuksesta työväenluokan voimiin”.

Ilman tiettyä „hengähdystaukoa” ei noita vereksiä voimia tule; ne voivat kasvaa vain vähitellen, vain jälleerakennetun suurteollisuuden perustalla (s.o. täsmällisemmin ja konkreettisemmin sanoen, sähköistämisen perustalla) *eikä mitenkään muuten.*

Mitä suurimpien, maailmassa ennen näkemättömien ponnistusten jälkeen työväenluokka, rappiotilaan saatetun pientalonpoikaisen maan työväenluokka, joka on kärsinyt suuria menetyksiä deklassoitumisen vuoksi, tarvitsee väliajan, jotta uudet voimat voisivat varttua, lujittua, jotta vanhat ja kuluneet voimat voisivat palauttaa kuntonsa. Sellaisen sotilas- ja valtiokoneiston luominen, joka pystyi voitokkaasti kestäämään vuosien 1917—1921 koettelemukset, on suurtyö, joka vaati, vei, ammensi tyhjiin reaaliset (eikä kirkujien korupuheissa esiintyvät) „työväenluokan voimat”. Pitää käsittää tämä ja ottaa huomioon välttämättömyyden pakko, oikeamminkin työväenluokan *uusien* voimien lisäkasvun väistämätön *hidastuminen.*

Kun menshevikit huutavat bolshevikkien „bonapartismista” (bolshevikit muka nojaavat sotaväkeen ja valtiokoneistoon vastoin „demokratian” tahtoa), niin tämä kuvaa mainiosti porvariston taktiikkaa, ja Miljukov on oikeassa tukiessaan sitä, tukiessaan „kronstadtilaisia” (vuoden 1921 kevään) ohjauseita. Porvaristo on oikeassa laskiessaan, että *todelliset* „työväenluokan voimat” muodostuvat

nykyään tämän luokan voimakkaasta etujoukosta (Venäjän kommunistisesta puolueesta, joka ei ole yhtäkkiä, vaan 25 vuoden aikana hankkinut toiminnallaan itselleen ainoan vallankumouksellisen luokan „etujoukon” merkityksen, arvon ja voiman) ynnä aineksista, joita deklassoituminen on heikentänyt eniten ja jotka ovat eniten taipuvaisia menševistiseen ja anarkistiseen hoiperteluun.

Käyttämällä kilpenä ohjelauseetta „enemmän luottamusta työväenluokan voimiin” voimistetaan nyt *itse asiassa* menshevikkien ja anarkistien vaikutusta: Kronstadt todisti ja osoitti sen täysin havainnollisesti keväällä 1921. Jokaisen tietoisien työläisten pitää paljastaa ja ajaa pois ne, jotka huutavat, että me „emme luota työväenluokan voimiin”, sillä nuo kirkujat ovat itse asiassa porvariston ja tilanherrojen apureita, jotka voimistamalla menshevikkien ja anarkistien vaikutusta heikentävät proletariaattia porvariston ja tilanherrojen eduksi.

Juuri siinä on „koira haudattuna” kun syvennyttään tutkimaan selväjärkisesti „työväenluokan voimat” käsitteen todellista merkitystä!

Mitä, hyvät ystävät, olette tehneet, mitä reaalista olette saaneet aikaan puolueettomien lähettämisessä nykyajan tärkeimmälle „rintamalle”, talousrintamalle, taloudelliseen rakennustyöhön? Juuri tämä kysymys on tietoisien työläisten esitettävä kirkujille. Juuri näin voidaan ja pitääkin aina paljastaa kirkujat, todistaa, että itse asiassa he eivät auta, vaan haittaavat taloudellista rakennustyötä, eivät auta, vaan haittaavat proletaarista vallankumousta, että he eivät tee työtä proletariaatin, vaan pikkuporvariston tarkoitusperien hyväksi ja palvelevat vierasta luokkaa.

Tunnuksemme on: Alas kirkujat! Alas valkokaartilaiden tiedottomat avustajat, jotka tekevät samoja virheitä kuin kronstadtilaiset keväällä 1921! Asialliseen, käytännölliseen työhön ottaen huomioon nykyhetken omalaatuisuuden ja tehtävät! Emme tarvitse korusanoja, vaan tekoja.

Tämän omalaatuisuuden ja todellisten eikä kuviteltujen luokkavoimien selväjärkinen arviointi sanoo meille:

— Kausi, jolloin proletariaatti pääsi luomistyössään sotilaallisella, hallinnollisella ja yleispoliittisella alalla maailmassa ennen näkemättömiin saavutuksiin, on välttämättömyyden pakosta eikä sattumalta, objektiivisista syistä eikä tiettyjen henkilöiden tai puolueiden toiminnan

ansioista vaihtunut kauteen, jolloin uudet voimat kasvavat paljon hitaammin. Taloudellisella alalla rakennustyö on kiertämättä vaikeampaa, hitaampaa ja asteittaisempaa; se johtuu tämän työn olemuksesta sotilaalliseen, hallinnolliseen, yleispoliittiseen työhön verrattuna. Se johtuu sen erikoisesta vaikeudesta ja, jos niin voitaneen sanoa, syvempi-pohjaisuudesta.

Sen tähden koetamme mitä varovaisimmin määritellä tehtävämme tässä taistelun uudessa, korkeammassa vaiheessa. Määritelmämme nämä tehtävät vaatimattomammin; tehkäämme enemmän myönnytyksiä, tietenkin niissä puitteissa, joissa proletariaatti *voi* antaa myöten pysyen vallassaolevana luokkana; mahdollisimman nopea kohtuullisen elintarvikeveron periminen ja mahdollisimman paljon vapautta talonpoikaistalouden kehittämisen, lujittamisen ja kunnostamisen suhteen; antakaamme vuokralle m.m. yksityiskapitalisteille ja ulkomaisille toimilupien anojille yritykset, jotka eivät ole meille aivan ehdottoman välttämättömiä. Me tarvitsemme proletaarisen valtion blokkia tai liittoa valtiokapitalismin kanssa pikkuporvarillista miljöötä vastaan. Tämä liitto on tehtävä taitavasti pitäen ohjeena: „Mittaa seitsemän kertaa, leikkaa kerran”. Jätämme välittömästi itsellemme suppeamman toimialan, ainoastaan sen, mikä on ehdottoman välttämätöntä. Keskitämme työväenluokan heikentyneet voimat *pienemmälle alalle*, mutta lujitammepahan sen sijaan asemaamme ja tarkastamme käytännön kokemuksen perusteella ei kerran eikä kahdesti, vaan monta kertaa, olemmeko olleet oikeassa. Askel askelelta, tuuma tuumalta — muutoin *ei* sellainen „sotajoukko” kuin meidän *voi* nyt kulkea eteenpäin näin vaikeaa tietä, niin vaikeissa oloissa, tällaisten vaarojen uhatessa. Kenestä tämä työ on „ikävää”, „yksitoikkoista”, „käsittämätöntä”, ken nyrpistää nenäänsä tai joutuu paniikin valtaan taikka huumaa itseään korupuheilla „entisen innokkuuden”, „entisen entusiasmin” j.n.e. puuttumisesta, — hänet on parasta „vapauttaa toimesta” ja luovuttaa arkistoon, ettei hän voisi aiheuttaa vahinkoa, sillä hän ei halua taikka ei osaa syventyä taistelun nykyisen vaiheen, nykyisen etapin omalaatuisuuteen.

Oloissa, jolloin maa on pahassa rappiotilassa ja proletariaatin voimat ovat ehtyneet monissa miltei yli-inhimillisissä ponnistuksissa, me käymme käsiksi mitä vaikeim-

paan tehtävään: rakentamaan perustaa todella sosialistiselle taloudelle, järjestämään teollisuuden ja maatalouden keskeistä oikeaa tavaravaihtoa (oikeammin sanoen tuotteiden vaihtoa). Vihollinen on vielä paljon voimakkaampi kuin me: anarkistinen, säkkimiesten *, yksityisten henkilöiden tavaravaihto häiritsee työtämme joka askelella. Näemme selvästi vaikeudet ja tulemme järjestelmällisellä, hellittämättömällä työllä voittamaan ne. Enemmän paikallista aloitteellisuutta ja omatoimisuutta, enemmän voimia paikalliseen työhön, enemmän huomiota sikäläiseen käytännölliseen kokemukseen. Työväenluokka voi parantaa haavansa, saada ennalleen proletaarisen „luokkavoi-
mansa” ja talonpoikaisto voi lujittaa uskonsa proletariaatin johtoon *vain* sitä mukaa kuin saavutetaan todellista menestystä teollisuuden kunnostamisessa sekä työläisille ja talonpojille edullisen ja oikean valtion hoitaman tuotteiden vaihdon luomisessa. Näitä menestyksiä vastaavasti alamme saada myös uusia voimia, ehkemme niin nopeasti kuin jokainen meistä haluaisi, mutta saamme niitä kuitenkin.

Käykäämme käsiksi työhön, hitaampaan ja varovaisempaan, harkitumpaan ja hellittämättömämpään työhön!

Elokuun 20 pnä 1921

„Pravda” № 190,
elokuun 28 pnä 1921
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan „Pravda” lehden tekstistä,
joka on tarkistettu V. I. Leninin
korjaamien vedoksien mukaan

* — Tarkoitetaan henkilöitä, jotka kansalaissodan vuosina kävivät maaseudulla hankkimassa joko keinottelutarkoituksessa tai omiksi tarpeikseen elintarvikkeita ja kuljettivat niitä rautateitse säkkikaupalla. *Suom.*

KIRJEITÄ TILASTOLLISEEN KESKUSHALLINTOON

1

TILASTOLLISEN KESKUSHALLINNON JOHTAJALLE

16/VIII.

Tov. Popov!

Kirjeenvaihto Tilastollisen keskushallinnon kanssa ja muun muassa tämän hallinnon 3/VIII minulle toimittama juokseva teollisuustilasto ovat osoittaneet minulle täysin vakuuttavasti, että huhtikuun 4:ntenä 1921 päivätyssä kirjeessä antamiani ohjeita ei lainkaan noudateta ja että Tilastollisen keskushallinnon työ on järjestetty kokonaan väärin.

Juoksevan teollisuustilaston osalta minulle toimitettiin 3/VIII vanhentuneita tilastotietoja ja toimitettiin multa non multum — määrältään paljon, mutta sisältönsä puolesta vähän! Juuri niin kuin tekevät „byrokraattiset laitokset”, joista Te kesäkuun 11:ntenä 1921 päivätyssä kirjeessä tahdotte erottaa Tilastollisen keskushallinnon.

„Ekonomitsheskaja Zhizn”¹¹ on 152. numeronsa liitteessä, t.s. *heinäkuussa*, jo *julkaisut täydellisemmät* tiedot!

Samasta „Ekonomitsheskaja Zhiznistä” *olen jo saanut* tietoja vuoden 1921 ensimmäiseltä neljännekseltä!

Tilastollinen keskushallinto, joka *myöhästyy* yksityisten kirjoittajien ryhmään verraten, on esimerkki byrokraattisesta laitoksesta. Noin parin vuoden kuluttua se ehkä antaa suunnattoman määrän aineistoa tieteellistä tutkimustyötä varten, mutta tarvitsemme muuta.

Miltei 2½ kuukautta on kulunut siitä, kun 4/VI. 1921 lähetin kirjeeni, mutta kaikki on jäänyt ennalleen. Epäkohdat ovat samat. Lupaamaanne (kesäkuun 11:ntenä päivä-

tyssä kirjeessä lupaamaanne) „kalendaarista ohjelmaa” y.m. ei ole.

Kiinnitän vielä kerran huomiotanne siihen, että se ei ole oikein ja että on *jouduutettava* työtä Tilastollisen keskuhallinnon asiainhoidon *uudelleenjärjestämiseksi*.

Muun muassa:

1) Tilastollisen keskuhallinnon puheenjohtajan tai johtajan on pidettävä *kiinteämpää* yhteyttä Valtion suunnittelukomissioon ja toimittava tämän komission puheenjohtajan ja puhemiehistön antamien *välittömien ohjeiden* ja tehtävien mukaisesti.

2) juoksevan tilaston (niin teollisuus- kuin maataloustilaston) tulee esittää käytännöllisesti tärkeimmät yhteenvedot (siirtäen tuonnemmaksi akateemisen „täydellisten” tilastotietojen laatimisen) ehdottomasti *ennen* eikä suinkaan myöhemmin kuin ne julkaistaan lehdistösämme.

On osattava valikoida *käytännön* kannalta tärkeimmät ja kiireellisimmät tiedot ja jätettävä akateemisesti arvokas aineisto myöhempään ajankohtaan.

3) yhdessä Valtion suunnittelukomission kanssa on laskettava omalaatuinen index-number (indeksiluku) koko kansantaloutemme tilan arviointia varten ja laskettava se ehdottomasti vähintään kerran kuukaudessa vertailemalla sitä samalla ehdottomasti sodanedellisiin lukuihin, sitten vuoden 1920 ja mikäli mahdollista vuosien 1917, 1918 ja 1919 lukuihin.

Jos on mahdotonta saada tarkkoja numerotietoja, esitettäköön likimääräiset, alustavat, ennakkotiedot (tehdn erikoisen varauksen jokaisen sellaisen tai sentapaisen kategorian suhteen).

Käytännöllistä työtä varten meillä *pitää* olla numerotietoja, ja Tilastollisella keskuhallinnolla ne *pitää* olla *aikaisemmin kuin muilla*. Numerotietojen tarkistus, virheprosentin laskeminen j.n.e. lykättäköön sen sijaan joksikin ajaksi.

Tilastollisen keskuhallinnon ja Valtion suunnittelukomission tulee määritellä, mitkä numerot on otettava index-numberia varten. (Esimerkiksi: väestöä, pinta-alaa, tärkeimpien tuotteiden tuotantoa koskevat tärkeimmät perusluvut, tärkeimmät yhteenvedot kulkulaitoksen työstä j.n.e.—ainakin 10—15 numerotietoa sen mukaisesti kuin

ulkomainen tilastotiede on laskenut jo kauan aikaa näitä indeksilukuja.)

4) Niistä 8 kysymyksestä, jotka olen osoittanut 4/VI tekemässäni „likipitaisessä luettelossa”, on järjestettävä viipymättä ja lainkaan vitkastelematta (sillä oli kerrassaan sallimatonta olla 2½ kuukautta toimettona) tietojen keräys ja niiden pikainen summeeraus yleensä ja muun muassa:

— heti Moskovan osalta (Moskovan pitää olla esimerkkinä)

— sitten Pietarin osalta

— ja jokaisen kuvernementin osalta (erikseen ne kuvernementit, joissa osataan järjestää asiat nopeasti, vitkastelematta, ei vanhaan akateemiseen tapaan).

Pantakoon viipymättä $\frac{9}{10}$ Tilastollisen keskushallinnon ja kuvernementtien tilastotoimistojen nykyisistä voimista valmistelevaan oikealla tavalla ja nopeasti mainittuja kahdeksaa kysymystä ja $\frac{1}{10}$ voimista akateemiseen työhön tutkimaan täydellisiä ja kaikkikäsitteviä tietoja. Ellei muuten voida, on $\frac{99}{100}$ voimista pantava valmistelevaan niitä tietoja, joita tarvitsemme heti käytännöllisessä rakennustyössämme, kun taas muu on lykättävä parempiin aikoihin, niihin aikoihin, jolloin voimia tulee olemaan yltä kyllin.

5) Tilastollisen keskushallinnon on esitettävä kuukausittain *Työ- ja Puolustusneuvostolle*¹² — ja ehdottomasti ennen lehdistöä — kansantalouden *peruskysymyksiä* valaisevat *ennakkoyhteenvedot* (ehdottomasti edellisen vuoden yhteenvedoihin verrattuna). Nuo peruskysymykset, perusnumerot, niin „indeksilukuun” sisältyvät kuin sisältyvät, on valmistettava viivyttämättä.

Pyydän lähettämään minulle viivyttämättä esityksen näistä kysymyksistä ja vastauksen muihin kohtiin.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

2

TILASTOLLISEN KESKUSHALLINNON JOHTAJALLE
TAI HÄNEN SIJAISELLEEN

1/IX. 1921.

Minulle päiväämättömänä lähetetyssä „työohjelmassa” päädytään pyytämään lisää aineellisia varoja.

Sitä ei voida nyt tehdä.

Sen tähden *koko* ohjelmaa on *supistettava* niin, että välttämättömiä töitä voitaisiin jatkaa (ja sitä paitsi säännöllisemmin ja viedä nopeammin päätökseen) olemassaolevien, *nykyisten* mahdollisuuksien puitteissa.

Kehotan suorittamaan tuon supistustyön viipymättä; sen sijaan kysymys lisävarojen myöntämisestä on lykättävä *vaikkapa marraskuuhun*.

Kehotan supistamaan ohjelmaa niin, että siihen jäisi (siihen saakka kunnes saadaan lisävaroja) vain *välttämättömimmät* työt. Niiksi on katsottava:

1. Kuukausittaiset tiivistelmät valtion suorittamasta elintarvikkeiden jakelusta.

Tietojen hankkimista varten laadittakoon yhdessä Elin-
tarvikeasiain kansankomissariaatin kanssa kaavakkeet osapuilleen seuraavasti:

a) niiden lukumäärä, jotka saavat leipää (aluksi on ehkä parempi rajoittua leipään, elleivät voimat riitä keräämään tietoja kaikista muista jaettavista tuotteista, niin elintarvikkeista kuin muistakin tuotteista)

$\frac{1}{4}$	naulaa	
$\frac{1}{2}$	”	
$\frac{3}{4}$	”	
1	”	j.n.e.

b) leivän saajien luokittelu ammateittain, elinkeinoittain j.n.e.

c) yhteenveto: kaikkiaan saajia ja kaikkiaan jaettu leipää.

Moskovan ja Pietarin osalta tiedot ovat kiireellisimpiä; sitten seuraavat Moskovan ja Pietarin kuvernementit, *tärkeimmät teollisuuskuvernementit* (Ivanovo-Voznesensk, Donetsin laakio, Baku, Ural j.n.e.) ja vihdoin muut kuvernementit.

2. Kuukausittaiset tiivistelmät kollektiivisen varustelun pohjalle siirrettävistä tuotantolaitoksista.

Kun näitä laitoksia on toistaiseksi vähän, otettakoon tarkkailun alaisiksi kaikki (kuten kirjelmässänne sivulla 2, 1. § onkin ehdotettu). Sitten kun niitä tulee olemaan hyvin paljon, tutkittakoon *seikkaperäisesti* $\frac{1}{5}$ tai $\frac{1}{10}$ laitoksista pistokokein.

Lyhyesti — kaikki kollektiivisen varustelun pohjalla toimivat tuotantolaitokset.

Näiltä laitoksilta vaaditte liian laajaa tilitystä (2. sivun loppu, 2. §). Se voi ja sen tulee olla lyhyempi, sisältää vain tärkeimmät seikat.

3. Kuukausittaisia tiivistelmiä varten kerättävää juoksevaa teollisuustilastoa on supistettava ja asetettava ehdottoman tarpeellisenä etusijalle *tuotettujen tuotteiden* ja sitä paitsi tärkeimpien tuotteiden *määrää* koskevat tiedot.

Näitä tietoja tarvitaan ehdottomasti joka kuukausi.

Muut eivät ole ehdottoman välttämättömiä eikä niitä tarvitse laatia niin kiireellisesti, vaan sikäli mikäli Tilastollisen keskushallinnon voimat ja varat sallivat.

4. Polttoaineiden tuotanto, jakelu, käyttö.

Kuukausittaiset tiivistelmät ovat ehdottoman välttämättömiä.

Ohjelma laadittakoon yhdessä Polttoaineteollisuuden päähallinnon kanssa muuttaen mahdollisimman vähän nykyisin käytössä olevia kaavakkeita.

5. Kuukausittaiset tiivistelmät tavaravaihdosta (Elin-tarvikeasiain komissariaatti ja Kulutusosuuskuntien keskusliitto) mahdollisimman suppeassa muodossa: siitä ja siitä viljämäärästä on annettu niin ja niin paljon niitä ja niitä tuotteita, ujesteittain*.

6. Neuvostolaitosten työn tilastointi on tietenkin vaikeaa kuten mainitsetekin liitteessä № 1, IV §. Mutta vaikeus

* *Ujesti* — kuvernementtia pienempi hallintoalue tsaarin Venäjällä ja Neuvostoliitossa ennen piirijakoa. *Suom.*

ei ole mahdottomuutta. Ellei joka kuukausi, niin ainakin kerran parissa, kolmessa kuukaudessa tarvitaan ehdottomasti tiivistelmät aluksi vaikkapa „henkilökunnan määrät” vertailemalla tätä määrää sodanedelliseen tai muiden virastojen, muiden kuvernementtien y.m.s. henkilökunnan määrään ja ryhmittelemällä järkiperaisesti kaikki toimihenkilöt kategorioihin (vastuunalaiset johtajat; puhtaasti kansliahenkilökunta; palveluskunta — *likimääräinen* luettelo muutamista kategorioista).

Lukumäärältään suurimpien ja pienimpien henkilökuntien vertailu kuvernementteittain y.m.s. Ensi vuorossa Moskova ja Pietari.

Viimeksi pidetyn Neuvostojen edustajakokouksen päätökset velvoittavat ehdottomasti Tilastollista keskushallintoa *aloittamaan* neuvostolaitostemme työn, toimihenkilöiden määrän y.m. tilastollisen tutkimuksen¹³.

7. Tutkimusta varten on valittava *pienehkö* määrä tyyppillisiä tuotantolaitoksia (tehtaita, neuvostotiloja) ja *virastoja* (α) parhaita — mallikelpoisia; (β) keskinkertaisia ja (γ) huonoimpia.

Kaikki muu, paitsi näitä 7 pykälää, on supistettava.

Pyydän Teitä tiedottamaan mielipiteenne niin asian sisällöstä kuin myös työohjelman laatimisen määräajasta.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

KIRJE
„EKONOMITSHESKAJA ZHIZN” LEHDEN
TOIMITUKSELLE

1/IX.

„Ekonomitsheskaja Zhiznin” muuttaminen *Työ- ja Puolustusneuvoston* äänenkannattajaksi ei saa jäädä pelkäksi ja tyhjänpäiväiseksi muodollisuudeksi.

Lehden on muodostuttava taisteluhenkiseksi äänenkannattajaksi, joka ensinnäkin tarjoaa säännöllisiä ja totuudenmukaisia tietoja taloudestamme ja toiseksi erittelee näitä tietoja, käsittelee niitä tieteellisesti, jotta voitaisiin tehdä oikeat johtopäätökset pitäen silmällä teollisuuden johtamista y.m. ja vihdoin, kolmanneksi, *kannustaa* kaikkia taloudellisen rintaman työntekijöitä, pyrkii tilityksen täsmällisyyteen, antaa tunnustuksen menestykselliselle työlle ja vetää julkisuuden tuomittavaksi tietyn tuotantolaitoksen, viraston tai taloudenalan y.m.s. huolimattomat, jälkeenhäävät ja taitamattomat työntekijät.

Lehti julkaisee paljon mitä arvokkainta, muun muassa talouttamme koskevaa tilastoaineistoa. Mutta tällä aineistolla on kaksi puutteellisuutta: se on satunnaista, vajavaista, epäsystemaattista ja sitten muokkaamatonta, erittelevätöntä.

Selittääkseni asiaa tuon esimerkkejä.

Kirjoitus „Moskovan kivihiilialue heinäkuussa” (№ 188) on parhaita kirjoituksia, sillä siinä tietoja on eritelty ja niitä verrataan niin aikaisempiin kuin myös eri laitoksia koskeviin tietoihin. Mutta erittely on vajavaista. Ei ole selitetty syitä, miksi yksi tuotantolaitos (Tovarkovon kaivokset) on ratkaissut tehtävän, joka on jäänyt muilta ratkaisematta. Ei ole tehty käytännöllistä johtopäätöstä. Puuttuu vertailua vuositilastoihin.

Numerossa 190 sivulla 2 on suunnaton määrä yksityiskohtaisia tilastotietoja, joita on hyvin usein lehdessä, mutta joita ei ole lainkaan „sulatettu“; ne ovat satunnaisia, muokkaamattomia, niitä ei ole lainkaan eritelty eikä vertailtu (aikaisempiin ja muita laitoksia koskeviin tietoihin) j.n.e.

Jotta lehti tulisi todella eikä vain sanallisesti *Työ- ja Puolustusneuvoston* äänenkannattajaksi, on tehtävä seuraavia muutoksia:

1) On valvottava tarkemmin, ettei tilitys saapuisi myöhästyneenä tai vajavaisena asianomaisiin laitoksiin, ja pantava ojentumattomat mustalle taululle samalla kun *pyrkimyksenä olkoon* (vastaavan kansankomisariaatin tai *Työ- ja Puolustusneuvoston* kanslian kautta) tilityksen täsmällisyys.

2) Kaikki julkaistavat tilastotiedot on systematisoitava paljoa paremmin, s.o. huolellisemmin ja perusteellisemmin, sekä pyrittävä hankkimaan vertailuaineistoa, esitettävä aina tietoja edellisiltä vuosilta (kuukausilta y.m.s.) ja koottava jatkuvasti aineistoa, jonka avulla voidaan eritellä, selittää epäonnistumisen *syyt* ja *osoittaa* nämä tai nuo menestyvät tai vaikkapa muista edelle päässeet tuotantolaitokset j.n.e.

3) On luotava paikallisten kirjeenvaihtajien verkko niin kommunisteista kuin *puolueeseen kuulumattomistakin* ja annettava enemmän palstatilaa paikkakunnilta, tehtaista, kaivoksista, neuvostotiloilta, rautatievarikoista ja konepajoista y.m. saapuville kirjeille.

4) Erikoisina liitteinä on julkaistava talouselämämme kaikkia tärkeimpiä kysymyksiä valaisevia tiivistelmiä. Tiivistelmien tulee olla ehdottomasti huolellisesti laadittuja ja niissä on tehtävä kaikinpuolinen analyysi ja käytännölliset johtopäätökset.

Koska paperia ei ole riittämiin, sitä on säästettävä. Nähtävästi se käy päinsä. Supistettakoon esimerkiksi painosmäärää 44:stä 30:een tuhanteen (se riittää aivan hyvin, jos jako suoritetaan oikein ja lasketaan 2 kpl. kutakin 10.000 volostia kohti, 4 kutakin 1.000 ujestia kohti, 10 kutakin 100 kuvernementtia kohti ja 5.000 kpl. sen lisäksi — kaikki yksinomaan kirjastoihin, toimituksiin ja tiettyihin virastoihin). Näin saamme riittävästi paperia 8 liitettä varten (2 sivua kussakin) kuukaudessa.

Se riittää useita tärkeimpiä kysymyksiä (polttoaineita; teollisuutta, 2—3 liitettä; kulkulaitosta; elintarvikealaa; neuvostotiloja j.n.e.) koskevien kuukausittaisten tiivistelmien julkaisemiseen.

Näissä liitteissä tulee julkaista talouselämän tärkeimpiä puolia valaisevia tiivistettyjä tilastoja huolellisesti laadituina, eriteltyinä ja käytännöllisillä johtopäätöksillä varustettuina.

Päivälehdessä on koko tilastoaineisto, jota on hyvin runsaasti, mutta joka on perin katkonaista, *sovitettava* näihin kuukausittaisiin tiivistelmiin ilman yksityiskohtia ja pikku-seikkoja j.n.e.

Koska useiden kysymysten suhteen „*Ekonomitsheskaja Zhiznin*” ja *Tilastollisen keskushallinnon* tietolähteet ovat samat, näiden liitteiden tulee korvata (väliaikaisesti) *Tilastollisen keskushallinnon* julkaisut.

5) Koko juokseva tilastoaineisto pitäisi jakaa (a) „*Ekonomitsheskaja Zhiznin*” työntekijäin, (b) *Valtion suunnittelukomission* jäsenten ja (c) *Tilastollisen keskushallinnon* jäsenten tai työntekijäin kesken niin, että kukin „hoitaisi” yhtä kansantalouden alaa *v a s t a t e n* siitä, että

(aa) tilitys- ja selostusaineisto saadaan ajoissa; „taistellaan” menestyksellisesti niiden saamiseksi; vaaditaan niitä lisää j.n.e.;

(bb) tiivistetään ja eritellään tiedot;

(cc) tehdään käytännölliset johtopäätökset.

6) „*Ekonomitsheskaja Zhiznin*” on tarkkailtava toimilupa- ja vuokrasopimusten perusteella toimivien tuotantolaitosten työtä sekä tilityksen, valvonnan että johtopäätösten kannalta *aivan samalla tavalla* kuin se tarkkailee muidenkin laitosten toimintaa.

Pyydän kutsumaan koolle neuvottelun, johon osallistuvat „*Ekonomitsheskaja Zhiznin*” toimittaja, *Tilastollisen keskushallinnon* edustaja ja *Valtion suunnittelukomission* edustaja ja jossa käsitellään mainittuja kysymyksiä ja toimenpiteitä. Neuvottelussa tehdyistä päätöksistä pyydän tiedottamaan minulle.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
Lenin

P. S. Samassa neuvottelutilaisuudessa pyydän käsittelemään kysymyksen index-numberin (indeksiluvun) vahvis-

tamisesta kansantaloutemme yleisen tilan määrittelemistä varten. Tuo indeksiluku pitää välttämättä julkaista joka kuukausi.

*Julkaistu ensi kerran
marraskuun 6 pñä 1928
„Ekonomitsheskaja Zhizn” lehden
31. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PUOLUEPUHDISTUKSESTA ¹⁴

Puoluepuhdistuksesta on tullut nähtävästi vakava ja tavattoman tärkeä työ.

On paikkakuntia, joissa puoluetta puhdistettaessa nojautaan pääasiassa puolueeseen kuulumattomien työläisten kokemukseen, lausuntoihin ja pidetään ohjeena heidän neuvojaan, otetaan huomioon puolueeseen kuulumattomien proletaarijoukkojen edustajain mielipiteet. Se onkin arvokainta ja tärkeintä. Jos meidän tosiaankin onnistuisi *tällä tavalla* puhdistaa puolueemme ylhäältä alas asti, „henkilöön katsomatta”, niin vallankumous saavuttaisi todella huomattavan voiton.

Sillä vallankumouksen voitot eivät voi nykyään olla samanlaisia kuin ennen. Niiden luonne on kiertämättä muuttuva, mikä johtuu siitä, että siirrytään sotarintamalta talousrintamalle, siirrytään uuteen talouspolitiikkaan, ja olosuhteista, jotka vaativat kohottamaan ensi tilassa työn tuottavuutta ja lujittamaan työkuria. Tänä ajankohtana vallankumouksen tärkeimmiksi voitoiksi muodostuvat sisäiset parannukset, vaatimattomat, silmänpistämättömät pikkuparannukset työssä, sen järjestelyssä, sen tuloksissa; parannukset sen taistelun mielessä, jota käydään niin proletariaattia kuin myös puoluetta rappeuttavien pikkuporvarillisten ja pikkuporvarillisanarkististen järjestymättömien voimien vaikutusta vastaan. Näiden parannusten aikaansaamiseksi puolue on puhdistettava aineksista, jotka irrottautuvat joukoista (puhumattakaan tietysti aineksista, jotka häpäisevät puoluetta joukkojen silmissä). Emme tietenkään voi ottaa varteen kaikkia joukkojen neuvoja, sillä joukotkin ovat toisinaan alttiita — etenkin äärettömien

vaikeuksien ja kärsimysten aiheuttaman tavattoman väsymyksen, liikaräsituksen vuosina — mielialoilta, jotka eivät ole lainkaan edistyksellisiä. Mutta mitä tulee ihmisten arvosteluun ja kielteiseen suhtautumiseen „mukanakulkijoihin”, „komissarioituneisiin”, „byrokratisoituneisiin” henkilöihin, niin puolueeseen kuulumattomien proletaarijoukkojen ja usein puolueeseen kuulumattomien talonpoikaisjoukkojenkin viitteet ovat mitä arvokkaimpia. Työtätekevät joukot vaistoavat tavattoman herkästi eron toisaalta rehellisten ja luotettavien kommunistien ja toisaalta niiden välillä, jotka herättävät vastenmielisyyttä henkilössä, joka hankkii otsa hiessä leipänsä ja jolla ei ole mitään etuoikeuksia eikä mitään „mahdollisuuksia päästä esimieheksi”.

Puolueen rivien puhdistaminen ottamalla huomioon puolueeseen kuulumattomien työtätekevien neuvot on suurenmoinen tehtävä. Se antaa meille arvokkaita tuloksia. Se tekee puolueen luokan etujoukoksi, joka on paljon voimakkaampi kuin aikaisemmin, tekee sen sellaiseksi etujoukoksi, joka on entistä lujemmin sidottu luokkaansa, entistä kykenevämpi johdattamaan sen voittoon läpi lukemattomien vaikeuksien ja vaarojen.

Puoluepuhdistuksen erääksi osatehtäväksi mainitsisin vielä puolueen puhdistamisen entisistä menshevikeistä. Mielestäni vuoden 1918 alkua myöhemmin puolueeseen liittyneistä menshevikeistä ei pitäisi jättää puolueeseen enempää kuin noin sadasosa, ja vain siten, että jokainen puolueeseen jätetty tarkistetaan kolmeen ja neljään kertaan. Miksi? Siksi, että virtauksena menshevikit ovat vv. 1918—1921 todistaneet kaksi ominaisuuttaan: ensinnäkin — he osaavat taidokkaasti mukautua työläisten keskuudessa vallitsevana olevaan virtaukseen ja „kulkea sen mukana”; toiseksi — vieläkin taidokkaammin palvella uskollisesti ja antaumuksellisesti valkokaartilaisia, palvella niitä käytännössä ja kieltää heidät sanallisesti. Nämä molemmat ominaisuudet juontuvat menshevismien historiasta: palauttakaapa mieleen Axelrodin „työväen edustajakokous”¹⁵, menshevikkien suhtautuminen kadetteihin¹⁶ (ja monarkiaan) sanallisesti ja todellisesti j.n.e., y.m.s. Menshevikit eivät „kulje” VKP:n „mukana” ainoastaan eivätkä niinkään paljon machiavellisminsa (vaikkakin porvarillisen diplomatian keinojen käytössä menshevikit ovat jo vuodesta 1903 lähtien osoittaneet olevansa ensi luokan.

mestareita) kuin „mukautuvaisuutensa” takia. Jokaiselle opportunistille on ominaista mukautuvaisuus (joskaan mikä tahansa mukautuvaisuus ei ole opportunistia), ja opportunisteina menshevikit mukautuvat työvään keskuudessa vallitsevaan virtaukseen niin sanoaksemme „periaatteen vuoksi”, muuttavat suojaväriään aivan kuin jänikset, jotka muuttuvat talvella valkoiseksi. Tämä menshevikkien erikoisuus on tiedettävä ja otettava huomioon. Sen huomioonottaminen merkitsee taas sitä, että puolueesta poistetaan noin yhdeksänkymmentä yhdeksän sadasosaa kaikista niistä menshevikeistä, jotka ovat liittyneet VKP:hen vuoden 1918 jälkeen, t.s. silloin, kun bolshevikkien voitto alkoi ensin tuntua todennäköiseltä ja sitten jo varmalta.

Puolue on puhdistettava veijareista, byrokratisoituneista, epärehellisistä ja epävakaista kommunisteista sekä menshevikeistä, jotka ovat maalanneet uudella värillä „julkisivunsa”, mutta jääneet hengeltään menshevikeiksi.

Syyskuun 20 pnä 1921

„Pravda” № 210,
syyskuun 21 pnä 1921
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin
mukaan

TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION TEHTÄVISTÄ, NIIDEN KÄSITTÄMISESTÄ JA TÄYTTÄMISESTÄ

Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtävänä ei ole yksinomaan eikä niinkään „kiikkiin saaminen”, „paljastaminen” (se kuuluu tuomioistuimelle, johon Työläis- ja talonpoikaisinspektiolla on läheinen kosketus, mutta jonka kanssa sitä ei voida lainkaan samastaa) kuin *puutteellisuuksien poistaminen*.

Ajoissa suoritettu taitava puutteellisuuksien poistaminen — se on Työläis- ja talonpoikaisinspektion päätehtävä.

Jotta kyettäisiin poistamaan puutteellisuudet, on ensinnäkin *tutkittava*, saatava selville asiainhoidon järjestäminen tässä tai tuossa virastossa, tuotantolaitoksessa, osastossa y.m.s.; toiseksi *on ryhdyttävä* ajoissa tarpeellisiin käytännöllisiin toimenpiteisiin muutosten aikaansaamiseksi ja toteutettava ne käytännössä.

Eri tuotantolaitosten, virastojen, hallintojen y.m. asiainhoidossa on paljon yhtäläisyyttä ja juuri peruskysymyksiä koskevaa yhtäläisyyttä. Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtävä on kehittää käytännöllisessä asiallisessa tarkastustyössä ryhmä johtavia, kokeneita, päteviä henkilöitä, jotka pystyvät asettamaan kysymykset (kun kysymykset *asetetaan* taitavasti ja oikein, niin jo yksistään kysymysten asettaminen takaa tarkastuksen menestyksen ja mahdollistaa puutteellisuuksien poistamisen), ohjaamaan tarkastusta ja inspektointia, valvomaan puutteellisuuksien poistamista j.n.e.

Esimerkiksi tilityksen järjestäminen on tärkein asia kaikissa mitä erilaisimmissa hallinnoissa ja virastoissa. Työläis- ja talonpoikaisinspektion on oltava siitä selvillä,

perehdyttävä siihen ja osattava mitä lyhimässä ajassa tarkastaa (siten, että lähetetään mies puoleksi tunniksi tai tunniksi kyseiseen kansliaan), onko tilitys järjestetty, onko se järjestetty oikein, mitä puutteellisuuksia siinä on, miten nämä voidaan poistaa j.n.e.

Työläis- ja talonpoikaisinspektion tulee tutkia, yleistää ja summeerata millä tavalla järjestetään tilitys, millä tavalla on rangaistava epäkohdista, millä tavalla „sadaan kiinni” petoksesta ja millä tavalla on valvottava täytöntöönpanoa. Työläis- ja talonpoikaisinspektiolla tulee olla *luettelo* niistä virastoista, hallinnoista, kuvernementeista, joissa tilitys *on järjestetty* kutakuinkin hyvin: olkoon niitä yksi 100:sta, jopa yksi 1000:stakin, ei sillä väliä, kunhan vain taistellaan *järjestelmällisesti*, jatkuvasti, sisukkaasti ja hellittämättömästi sen puolesta, että hyvää esimerkkiä noudatettaisiin yhä laajemmalti. Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa pitää olla kalendaarinen taulukko, josta näkyy tämän taistelun *kulku* sekä voittomme ja tappiomme tässä taistelussa.

Polttoaine-elinten työtä ja vuoden 1921 syyskauden pulan (polttoainepulan) pahenemista koskevan selostuksen alustelmaan¹⁷ tutustuminen on saanut minut vakuuttumaan siitä, että Työläis- ja talonpoikaisinspektion työ ei ole *pohjimmiltaan* järjestetty oikealla tavalla. Tässä selostuksen alustelmassa *ei ole analysoitu* asiaa eikä *osoiteta keinoja asiaintilan parantamiseksi*.

Verrataan esimerkiksi kolmiviikkoista ajanjaksoa (vuonna 1921) vuoteen 1920. Esitetään pelkkiä yhteenvetotietoja. Vertailu on virheellistä, sillä ei ole otettu huomioon (1) elintarvikevarustelun erilaisuutta (niin vuoden 1921 kevät kuin vuoden 1921 koko alkupuoliskokin olivat olosuhteiden puolesta *erikoisia*, sillä *oltiin siirtymässä* elintarvikeveroon) eikä (2) vuoden 1921 katoa.

Danishevski osoittaa: kuvernementit, jotka eivät kärsineet kadosta, täyttivät vuonna 1921 kolmen viikon ohjelman *yli 100%:lla*; katoalueen kuvernementeilta tehtävä jäi hyvin suurelta osaltaan täyttämättä.

Selostuksessa ei esitetä mitään *analyysia*.

Metsäteollisuuden pääkomitean tilityksessä esiintyvät puutteellisuudet on nähtävästi osoitettu oikein Työläis- ja

talonpoikaisinspektion alustavassa selostuksessa. Danishevskikin myöntää sen. Se on todistettu. Tilitys on kehnoa.

Mutta nimenomaan tässä, *perustavaa* laatua olevassa kysymyksessä Työläis- ja talonpoikaisinspektio ei saa suinkaan *rajoittua* alustavassa selostuksessa „teesiin”: „tilitys on kehnoa, sitä ei ole”. Entä mitä Työläis- ja talonpoikaisinspektion toverit ovat tehneet *parantaakseen* sen järjestelyä? Monet Työläis- ja talonpoikaisinspektion huomattavat työntekijät ovat vuoden 1921 talvella ja keväällä osallistuneet *henkilökohtaisesti lukemattomiin* polttoainepulaa käsitelleisiin neuvottelukokouksiin ja komissioihin. Juuri vuoden 1921 keväällä (muistaakseni *maaliskuussa* 1921) suoritettiin johtajien *vaihdos* Metsäteollisuuden pääkomiteassa. Siis jo *maaliskuussa* 1921 piti Metsäteollisuuden pääkomitean järjestää *tilitys uudella tavalla*.

Danishevski teki sen. Mutta hän teki sen *epätyydyttävästi*. Tilitys on hänellä huonolla tolalla. Danishevski on epäilemättä syypää siihen.

Mutta esimiehen näkeminen syylliseksi on vain hyvin pieni osa työstä.

Onko Työläis- ja talonpoikaisinspektio täyttänyt tehtävänsä ja velvollisuutensa? *Onko se käsittänyt tehtävänsä oikein?* Juuri se on pääkysymys. Ja tähän kysymykseen täytyy vastata kielteisesti.

Koska Työläis- ja talonpoikaisinspektio tiesi polttoainetilanteen kriittisyyden, tiesi, että polttopuiden hankinta on tärkeintä, koska se tiesi, että Metsäteollisuuden pääkomitean entisen johtajan (Lomovin) aikana tilitys oli järjestetty huonosti, sen olisi pitänyt

maaliskuussa 1921 antaa kirjallisesti *virallinen ohje*: järjestäkää tilitys *sillä ja sillä tavalla*.

huhtikuussa 1921 tarkastaa, miten uusi esimies (Danishevski) *on järjestänyt* tilityksen ja antaa taas virallinen ohje, kirjallisesti: tehkää sellaisia ja sellaisia korjauksia, muuten eivät asiat luista.

toukokuussa 1921 tarkastaa vielä kerran ja niin edelleen *joka kuukausi*,

kunnes tilitys on järjestetty kutakuinkin siedettävästi.

Työläis- ja talonpoikaisinspektion olisi pitänyt määrätä nimenomaan keväällä 1921 tietty tarkastaja (mieluummin *yksi* henkilö eikä „osasto”, vaikka käytännössä on Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa nähtävästi olemassa kokonainen „osasto”, joka hoitaa metsäalan tai yleensä polttoainealan tarkastusta)— valvomaan Metsäteollisuuden pääkomitean tilitystä, *analysoimaan* sitä, selostamaan kuukausittain sille ja sille kollegion jäsenelle tai esittämään tietoja (niin ja niin monessa kuvernementissa tilitys on mukiinmenevää; luettelo niistä; niin ja niin monessa sitä ei ole lainkaan j.n.e. Toimenpiteet? Käännytty VKP:n Keskuskomitean puoleen? Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puoleen? Toimenpiteistä koituneet tulokset?).

Danischevski on syypää tilityksen kehoon järjestämiseen.

Työläis- ja talonpoikaisinspektio, t.s. *tietty*, vastuunalainen, nimeltään minulle tuntematon *reviisori* tai tarkastaja y.m., on syyllistynyt velvollisuuksiensa laiminlyömiseen *maaliskuusta 1921 alkaen*.

Käytännöllinen, asiallinen, ei-byrokraattinen kysymys: miten Metsäteollisuuden pääkomitean tilitystä on *parannettava?*

Löytämättä vastausta tähän (tärkeimpään) kysymykseen siitä Työläis- ja talonpoikaisinspektion alustavasta selostuksesta, jonka olisi *pitänyt* vastata siihen, koetan vastata itse, mutta saatan helposti erehtyä, koska en ole tutkinut asiaa. Ehdotukseni, jotka muutan mielihyvin jos parempia tulee, ovat seuraavanlaisia:

1) on tehtävä niin, että tilitys lähetettäisiin (kerran 2 viikossa) sähköitse eikä postitse, kuten nykyään tapahtuu;

2) sitä varten on laadittava erikoinen „koodi”: 7—9 numeroa ja kirjainta, jotka tekevät mahdolliseksi ilmoittaa muutamalla rivillä tulokset (valmistettu kuutiosashenia¹⁸, ajettu; saatu ja jaettu viljaa, rehua y.m.s.);

3) on joko annettava lainsäädännöllistä tietä Danischevskille oikeus vangita ne, jotka eivät lähetä aikanaan tilitystä,

tai (jos se on mahdotonta, jos sitä ei jostakin syystä voida hyväksyä) pyydetävä Yleisvenäläisen TPKK:n puhemiehistöä *vangituttamaan* ne, jotka eivät

lähetä tilitystä; vastaavanlaisen ohjeen hyväksyminen VKP:n Keskuskomiteassa; täytäntöönpanon valvonta;

4) menetelmät *tarkastuksen suorittamiseksi itse paikalla* henkilökohtaisesti, välittömästi, täytetäänkö ohjeet? millä tavalla? mitä vaikeuksia?

Danishevski sanoo määränneensä kautta Venäjän *kiertäviä* tarkastajia, jotka ovat käyneet jo *kaikissa* kuvernementeissa, laskeutuneet alimpiin portaisiin ja jotka ovat järjestämässä asioita ja saaneet ne jo järjestykseen useissa kuvernementeissa.

Onkohan asianlaita niin? Eivätköhän Danishevskin virkailijat ole johtaneet häntä harhaan?

Paljon mahdollista, että ovat.

Entä Työläis- ja talonpoikaisinspektio? Sen pitää tutkia ja tietää asiat. Niistä ei alustavassa selostuksessa ole sanaakaan. Milloin määrättiin kiertävät tarkastajat? Kuinka monta heitä on? Millä tasolla he ovat? Mikä on heidän työnsä tulos? Miten asia on korjattavissa, jos se on järjestetty epätyytyttävästi? Siinä on asian olemus, mutta Työläis- ja talonpoikaisinspektion tarkastaja on sivuuttanut juuri tuon olemuksen.

Toistan: tilityksen järjestäminen on perustavaa laatua oleva kysymys. Työläis- ja talonpoikaisinspektio ei ole tutkinut sitä. Työläis- ja talonpoikaisinspektio ei ole täytännyt eikä nähtävästi *käsittänytkään* tehtävänsä, sitä, että sen tulee valvoa tilityksen järjestämistä, pyrkiä sitä parantamaan ja saada se paremmaksi.

Työläis- ja talonpoikaisinspektion on Yleisvenäläisen TpKK:n kautta, VKP:n Keskuskomitean kautta, kaikkia teitä hyväksikäyttäen kyettävä „viemään” kysymys korkeimpiin puolue- ja neuvostoinstansseihin ja saatava aikaan parannus tilityksen järjestämisessä.

Tarkastelin seikkaperäisesti tärkeintä (ja yksinkertaisinta) kysymystä: tilityksen järjestämistä, mutta vuorossa on yhtä tärkeitä ja vaikeampiakin kysymyksiä, esimerkiksi urakatöiden järjestäminen (täytäntöönpanon valvonta; kirjanpito j.n.e.) y.m.s.

Alustavassa selostuksessa *on kosketeltu* erästä varsin mielenkiintoista kysymystä ja niin ikään vain kosketeltu eikä kehitelty asiallisesti. Nimittäin: alustavan selostuksen laatija kirjoittaa: „vastuunalaisilla johtajilla on

kannettavanaan näännyttävä työtaakka, samaan aikaan kun alempien elinten (on lueteltu Polttoaineteollisuuden pääkomitean alaiset elimet Kivihiiliteollisuuden pääkomitea, Metsäteollisuuden pääkomitea y.m.) teknillisissä henkilökunnissa *on tulvanaan tyhjäntoimittajia*".

Olen varma siitä, että tuo on arvokas ja ehdottomasti oikea havainto ja että se koskee Polttoaineteollisuuden pääkomitean lisäksi *kaikkia* muitakin virastoja ja hallintoja tai 99% niistä.

Samaa pahaa esiintyy kaikkialla.

Työläis- ja talonpoikaisinspektion olisi pitänyt jo maaliskuussa, jolloin laitosta (uutta) perustettiin, tai viimeistään huhtikuussa, jolloin se saatiin perustetuksi, esittää virallisesti kirjallinen ehdotus:

korjatkaa sillä ja sillä tavalla.

Sitä ei tehty.

Millä tavalla tuo paha on poistettava?

En tiedä sitä likimainkaan. Työläis- ja talonpoikaisinspektion on tiedettävä, sillä sen tehtäviin kuuluu perehtyä näihin kysymyksiin, vertailla toisiinsa eri hallintoja, esittää erilaisia käytännöllisiä ehdotuksia, kokeilla niitä j.n.e.

Sanoessani „Työläis- ja talonpoikaisinspektio” tarkoitin lähinnä tuon alustavan selostuksen vastaavaa laatijaa. Minulle on kuitenkin selvää, että se koskee muitakin kuin pelkästään häntä.

On valittava muutama, vaikkapa pari, kolme (kai heitä sen verran löytyy) ehdottoman tunnollista, järkevää ja kokenutta Työläis- ja talonpoikaisinspektion työntekijää ja pantava heidät laatimaan selvä tarkastajien työsuunnitelma aluksi vaikkapa tilityksen järjestämistä varten. Otettakoon mieluummin vähän, mutta vietäköön se päätökseen.

Alustavan selostuksen laatija on kosketellut useita teemoja, mutta teemat ovat jääneet tutkimatta, ne on ladottu kasaan kiireen kaupalla ja ilman mitään hyötyä. Se on „parlamenttiselostus”-leikkiä. Tarvitaan kuitenkin muuta, nimittäin *käytännöllistä puutteellisuuksien poistamista*.

Ettei asiaan ole perehdytty riittävästi, käy ilmi esimerkiksi 52. (39.) kohdasta: on otettava vain mallikelpoiset kaivokset. Nimenomaan sellaiseen johtopäätökseen tuli Työ- ja Puolustusneuvoston valiokunta (Smilga ja Ramzin)

käytyään Donbassilla syyskuussa 1921. Nimenomaan sellainen on Valtion suunnittelukomission johtopäätös.

Miksi minä olen tietoinen Valtion suunnittelukomission ja Smilgan valiokunnan työstä, mutta Polttoaineteollisuuden pääkomiteaa koskevaa selostusta laatinut *erikoinen tarkastaja* ei ole?

Asioita ei ole järjestetty oikealla tavalla.

Käytännöllisenä yhteenvetona kehotan:

1) ottamaan vaikkapa tilityksen järjestäminen ja viemään sen päätökseen;

2) antamaan sen tiettyjen henkilöiden tehtäväksi ja tiedottamaan minulle heidän nimensä;

3) tiedottamaan minulle sen tarkastajan nimen, jolle Metsäteollisuuden pääkomitean asia on annettu hoidettavaksi.

Lenin

27. IX. 1921.

*Julkaistu ensi kerran helmikuussa 1927
„Pravda” lehdessä 30. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

SÄHKÖTEKNIKKOJEN VIII YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE ¹⁹

Valitan syvästi, etten voinut henkilökohtaisesti tervehtiä edustajakokoustanne.

Kirjan „Sähköistämissuunnitelma” ja varsinkin itse sähköistämisen merkityksestä olen joutunut puhumaan useammankin kerran ²⁰. Koneellinen suurteollisuus ja sen ulottaminen maanviljelykseen on sosialismin ainoa taloudellinen perusta, ainoa perusta, jonka pohjalla voidaan käydä menestyksellistä taistelua ihmiskunnan vapauttamiseksi pääoman ikeestä ja siitä, ettei kymmeniä miljoonia ihmisiä tapettaisi eikä tehtäisi vammaisiksi sen takia, jotta saataisiin ratkaistuksi, kuka määrää maapallon jakamisesta, englantilainenko vai saksalainen, japanilainenko vai amerikkalainen j.n.e. saalistaja.

Työläisten ja talonpoikien neuvostotasavalta on alkanut maamme järjestelmällisen ja suunnitelmallisen sähköistämisen. Niin pientä, niin vaatimatonta kuin alku onkin, niin uskomattoman vaikeaa kuin tämän tehtävän ratkaiseminen onkin maassa, jonka tilanherrat ja kapitalistit ovat saattaneet rappiotilaan nelivuotisen imperialistisen sodan ja kolmivuotisen kansalaissodan aikana, maassa, jota koko maailman porvaristo vaanii haluten sen murskata ja muuttaa alusmaakseen, niin tuskallisen hitaasti kuin sähköistäminen meillä edistyykin, se kuitenkin edistyy. Edustajakokouksenne avulla, Venäjän kaikkien sähkötekniikkojen ja maailman parhaiden, edistyksellisten tiedemiesvoimien avulla, työläisten ja työtätekevien talonpoikien etujoukon sankarillisilla ponnistuksilla täytämme tämän tehtävän, sähköistämme maamme.

Tervehdin sähkötekniikkojen VIII yleisvenäläistä edustajakokousta ja toivotan sille kaikkinaista menestymistä työssään.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu lokakuun 8 p:nä 1921

*Julkaistu lokakuun 11 p:nä 1921
„Sähkötekniikkojen VIII yleisvenäläisen
edustajakokouksen bulletiinin“
3. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN NELJÄNNEN VUOSIPÄIVÄN JOHDOSTA

Lähestyy lokakuun 25 (marraskuun 7) pn vallankumouksen neljäs vuosipäivä.

Mitä kauemmaksi taaksemme jää tuo suuri päivä, sitä selvemmäksi käy Venäjän proletaarisen vallankumouksen merkitys, sitä enemmän askarruttaa ajatuksiamme myös käytännöllinen toimintakokemuksemme kokonaisuudessaan.

Lyhimmiten — eikä tietenkään lähimainkaan täydellisesti ja tarkasti — hahmoteltuna tuo merkitys ja kokemus voitaneen esittää seuraavasti.

Venäjän vallankumouksen välitön ja lähin tehtävä oli porvarillis-demokraattinen: oli hävitettävä, poistettava lopullisesti keskiaikaisuuden jäänteet, puhdistettava Venäjä tuosta barbaarisuudesta, tuosta häpeästä, tuosta maamme kaiken kulttuurin ja edistyksen pahimmasta jarrusta.

Voimmekin olla ylpeitä siitä, että kansan joukkoihin, sen syviin kerroksiin vaikuttamisen kannalta katsoen suoritimme tuon puhdistustyön paljon päättävämmiin, nopeammin, rohkeammin, tuloksellisemmin, laajemmin ja syvällisemmin kuin Ranskan suuri vallankumous yli 125 vuotta sitten.

Niin anarkistit kuin pikkuporvarilliset demokraatitkin (s.o. menshevikit ja eserrät tämän kansainvälisen sosiaalisen tyyppin venäläisinä edustajina) ovat puhuneet ja puhuvat edelleenkin uskomattoman sekavasti porvarillis-demokraattisen vallankumouksen ja sosialistisen (t.s. proletaarisen) vallankumouksen keskinäisestä suhteesta. Neljä kulunutta vuotta ovat todistaneet täydellisesti, että

К тематическим заданиям
описанием революции

Напишите тематическое задание 25-20 стр.
по теме (7 карт).

Эта работа должна быть как у вас белая и желтая,
так и в конце каждого задания указать название рево-
люции в России, так и указать на ее значение.
Сейчас в программе этой работы, вы-
ходить в целом.

(Далее)
Самая первая — «конечная», как бы
и вторая — вторая часть работы «этой»
и третьей — третья часть работы «этой».

Кемпериджанов и Дифайманов задания
революции в России была первая революция
крупнейшая: черносотенная революция, скар-
пу их же концы, означают Россию и эту революцию,
и этого народа, и этого беларусия. Точнее,
белая революция и белая революция в России
этим

Или вы можете написать так, что указать
смысл этой работы революция, революция, революция,

Ensimmäinen sivu
V. I. Leninin käsikirjoituksesta
„Lokakuun vallankumouksen
neljännen vuosipäivän
johdosta”. —
Lokakuun 14 p:nä 1921

Pienennetty

olemme ymmärtäneet oikein tämän kohdan Marxin opista ja ottaneet oikealla tavalla huomioon edellisten vallankumousten kokemukset. Me jos kukaan olemme vieneet *loppuun* porvarillis-demokraattisen vallankumouksen. Kuljemme täysin tietoisina, varmoina ja horjumatta *eteenpäin*, kohti sosialistista vallankumousta, tietäen, ettei sitä erota mikään Kiinan muuri porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta, että *vain taistelu* ratkaisee, kuinka pitkälle onnistumme (viime kädessä) etenemään, minkä osan äärettömän ylevästä tehtävästämme suoritamme, minkä osan voitoistamme saamme varmistetuksi. Jahka eletään niin nähdään. Mutta jo nytkin huomaamme, että köyhtyneessä, näännytettyssä, takapajuisessa maassa on yhteiskunnan sosialistisen uudistamisen alalla tehty tavattoman paljon.

Käsitelkäämme kuitenkin loppuun saakka kysymys vallankumouksemme porvarillis-demokraattisesta sisällöstä. Marxilaisille lienee selvää, mitä tällä sisällöllä tarkoitetaan. Selvyiden vuoksi esitämme havainnollisia esimerkkejä.

Vallankumouksen porvarillis-demokraattinen sisältö merkitsee sitä, että maassa vallitsevat yhteiskunnalliset suhteet (järjestys, instituutiot) puhdistetaan keskiaikaisuudesta, maaorjuudesta, feodalismista.

Millaisia olivat maaorjuuden tärkeimmät ilmenemis- muodot, jätteet ja jäänteet Venäjällä vuoteen 1917 saakka? Monarkia, säätyjärjestelmä, maanomistus- ja maankäyttö- suhteet, naisen asema, uskonto, kansallisuuksien sorto. Ottakaa mikä tahansa näistä „Augiaan talleista”, jotka ohimennen sanoen kaikissa kehittyneissä valtioissa jäivät huomattavalta osaltaan siivoamatta silloin, kun niissä suoritettiin porvarillis-demokraattinen vallankumous 125, 250 vuotta sitten tai myöhemmin (Englannissa 1649)—ottakaa mikä tahansa näistä Augiaan talleista, niin huomaa, että me olemme tehneet puhdasta jälkeä. Jokusen *kymmenen viikon* kuluessa vuoden 1917 lokakuun 25 (mar-raskuun 7) päivästä Perustavan kokouksen hajottamiseen (tammikuun 5 päivään 1918), teimme tällä alalla tuhat kertaa enemmän kuin mitä porvarilliset demokraatit ja liberaalit (kadetit) ja pikkuporvarilliset demokraatit (men-shevikit ja eserrät) olivat tehneet *kahdeksan valta-kuukautensa* aikana.

Nämä pelkurit, suunsoittajat, itseään ihailevat Narkissokset ja Hamlet-parat huitoivat pahvimiekallaan — eivätkä hävittäneet edes monarkiaa! Me heitimme menemään koko monarkkisen roskan perusteellisemmin kuin kukaan on koskaan tehnyt. Emme jättäneet kiveä kiven päälle emmekä tiiltä tiilen päälle vuosisataisesta säätyrakennuksesta (sellaiset kehittyneimmäkään maat kuin Englanti, Ranska ja Saksa eivät ole tähän mennessä selviytyneet säätyjärjestelmän jäänteistä!). Olemme kiskoneet irti lopullisesti säätyjärjestelmän syvimmälle ulottuvat juuret, nimittäin feodalismia ja maaorjuuden jäänteet maanomistuksessa. „Voidaan kiistellä” (rajantakana on kylliksi kynäilijöitä, kadetteja, menshevikkejä ja eserriä noita kiistoja käymään) siitä, mitä „loppujen loppuksi” syntyy Lokakuun suuren vallankumouksen maa uudistuksista. Emme ole nyt halukkaita haaskaamaan aikaa noihin kiistoihin, sillä ratkaisemme taistelulla sekä tämän että kaikki muut siitä johtuvat kiistat. Mutta ei voida kiistää sitä tosiasiaa, että pikkuporvarilliset demokraatit „hieroivat” kahdeksan kuukautta „sovintoa” maaorjuuden ajan perinteitä vaalivien tilanherrojen kanssa, mutta me pyyhkäisimme muutamassa viikossa olemattomiin Venäjän maankamaralta sekä nuo tilanherrat että kaikki heidän perinteensä.

Ottakaa uskonto tai naisen oikeudettomuus tahi ei-venäläisten kansallisuuksien sorto ja epäyhdenvertaisuus. Kaikki ne ovat porvarillisen-demokraattisen vallankumouksen kysymyksiä. Rääväsuiset pikkuporvarilliset demokraatit jaarittelivat niistä kahdeksan kuukautta; yhdessäkään maailman kehittyneimmässä maassa näitä kysymyksiä ei ole ratkaistu *loppuun saakka porvarillis-demokraattiseen suuntaan*. Meillä Lokakuun vallankumouksen lainsäädäntö on ratkaissut ne loppuun saakka. Uskontoa vastaan olemme taistelleet ja taistelemme tositeolla. *Kaikkien ei-venäläisten kansallisuuksien olemme antaneet perustaa omat tasavaltansa* tai autonomiset alueensa. Meillä Venäjällä ei ole sellaista halpamaisuutta, inhottavuutta ja kataluutta kuin on naisen oikeudettomuus tai eriarvoisuus, tuota maaorjuuden ja keskiajan inhottavaa jäännettä, jota itsekäs porvaristo ja typerä, peloteltu pikkuporvaristo uudentavat poikkeuksetta kaikissa maapallon maissa.

Kaikki tämä muodostaa porvarillisen-demokraattisen vallankumouksen sisällön. Sataviisikymmentä ja kaksisataa-

viisikymmentä vuotta sitten tämän vallankumouksen (näiden vallankumousten, jos puhutaan samaa yleistyppiä olevan vallankumouksen jokaisesta kansallisesta laitoksesta) edistyksellisimmät johtajat lupasivat kansoille, että ihmiskunta vapautetaan keskiaikaisista etuoikeuksista, naisten eriarvoisuudesta, tämän tai tuon uskonnon („uskontoaatteen”, yleensä „uskonnollisuuden”) valtiollisista etuoikeuksista, kansallisuuksien epäyhdenvertaisuudesta. Luvattiin, mutta lupausta ei täytetty. Sitä ei voitu täyttää, sillä haittana oli „pyhän yksityisomistuksen” — — — „kunnioitus”. Meidän proletaarisessa vallankumouksessamme ei ollut tätä kolmasti kirotun keskiaikaisuuden ja „pyhän yksityisomistuksen” kirottua „kunnioitusta”.

Mutta varmistaaksemme porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa saavutetut Venäjän kansojen voitot meidän täytyi mennä pitemmälle, ja me menimme pitemmälle. Me ratkaisimme porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kysymykset muun ohella, sivumennen, tärkeimmän ja varsinaisen, *proletaaris*-vallankumouksellisen, sosialistisen toimintamme „sivutuotteina”. Olemme aina sanoneet, että reformit ovat vallankumouksellisen luokkataistelun sivutuotteita. Olemme sanoneet ja todistaneet teoin, että porvarillis-demokraattiset uudistukset ovat proletaarisen, t.s. sosialistisen vallankumouksen sivutuotteita. Ohimennen mainittakoon, että mitkään Kautskyt, Hilferdingit, Martovit, Tshernovit, Hillquitit, Longuet’t, MacDonaldit, Turatit ynnä muut „II¹/₂” marxilaisuuden sankarit eivät kyenneet ymmärtämään *tällaista* porvarillis-demokraattisen ja proletaaris-socialistisen vallankumouksen välistä suhdetta. Edellinen muuttuu kehittyessään jälkimmäiseksi. Jälkimmäinen ratkaisee ohimennen edellisen tehtävät. Jälkimmäinen varmistaa edellisen aikaansaannokset. Taistelu ja vain taistelu ratkaisee, missä määrin jälkimmäisen onnistuu kehittyä edellistä pitemmälle.

Neuvostojärjestelmä on juuri näkyvä todiste tai ilmaus tällaisesta vallankumouksen muuttumisesta kehittyessään toiseksi. Neuvostojärjestelmä on mitä laajinta työläisten ja talonpoikien demokraattisuutta ja samalla *porvarillisen* demokraattisuuden hylkäämistä ja maailmanhistorian *uudentyyppisen* demokratian, nimittäin proletaarisen demokraattisuuden eli proletariaatin diktatuurin, syntymistä.

Antaa kuolevan porvariston ja sen perässä laahustavien pikkuporvarillisten piirien rakkien ja sikojen syytää päällemme kirouksia ja soimauksia ja pilkata meitä niiden vastoinkäymisten ja virheiden johdosta, joita meillä on ollut *meidän* neuvostojärjestelmäämme rakentaessa. Emme unohda hetkeksikään, että vastoinkäymisiä ja virheitä meillä tosiaankin on ollut ja on edelleenkin paljon. Koitapas välttää vastoinkäymisiä ja virheitä sellaisessa uudessa, maailmanhistoriallisesti uudessa työssä kuin ennen näkemättömän valtiolaitostyyppin luomisessa! Tulemme hellittämättä taistelemaan välttääksemme vastoinkäymisiä, korjataksemme virheemme ja soveltaaksemme paremmin, paljon täydellisemmin elämään neuvostoperiaatteita. Mutta meillä on oikeus olla ylpeitä ja me olemme ylpeitä siitä, että osaksemme on tullut onni *aloittaa* neuvostovaltion rakentaminen, *aloittaa* siten maailmanhistorian uusi aikakausi, *uuden* luokan herruuden aikakausi, luokan, jota sorretaan kaikissa kapitalistisissa maissa ja jonka suuntana on kaikkialla uusi elämä, porvariston voittaminen, proletariaatin diktatuuri, ihmiskunnan vapauttaminen pääoman ikeestä, imperialistisista sodista.

Kysymys imperialistisista sodista, siitä finanssipääoman kansainvälisestä politiikasta, jolla nykyään on määräävä asema kaikkialla maailmassa ja joka synnyttää *välttämättä* uusia imperialistisia sotia ja voimistaa kiertämättömästi ja ennen kuulumattomasti „edistyneiden” valtioiden pikkuryhmän harjoittamaa heikkojen ja takapajuisten pikkukansojen kansallista sortoa, rosvousta, ryöstöä ja kuristusta — tämä kysymys on vuodesta 1914 saakka ollut maapallon kaikkien maiden politiikan peruskysymyksenä. Se on kysymys kymmenien miljoonien ihmisten elämästä ja kuolemasta. Se on kysymys siitä, tullaanko seuraavassa imperialistisessa sodassa, jota porvaristo valmistelee kaikkien nähden ja joka kaikkien nähden kasvaa esiin kapitalismista, surmaamaan 20 miljoonaa ihmistä (kun 10 miljoonaa jo kaatui vv. 1914—1918 sodassa ja sen jatkona olleissa „pikku”-sodissa, jotka eivät vielääkään ole päättyneet), tullaanko tässä väistämättömässä (jos kapitalismi säilyy) tulevassa sodassa runtelemaan 60 miljoonaa (kun 30 miljoonaa jo sai vammoja vv. 1914—1918). Tässäkin suhteessa meidän Lokakuun vallankumouksemme on aloittanut maailmanhistorian uuden aikakauden. Porvariston

käskyläiset ja säästäjät — eserrät ja menshevikit, koko maailman pikkuporvarilliset, muka „sosialistiset” demokraatit — ovat ivailleet tunnusta „imperialistisen sodan muuttamisesta kansalaissodaksi”. Mutta tämä tunnus osoittautui ainoaksi *totuudeksi*, karvaaksi, karkeaksi, alatomaksi, julmaksi, mutta silti *totuudeksi* lukemattomien, mitä hienoimpien shovinististen ja pasifististen harhaluulojen joukossa. Nuo harhaluulot hälvenevät. Brestin rauha on paljastettu. Jokainen päivä paljastaa yhä armottomammin Brestin rauhaa pahemman Versaillesin rauhan merkityksen ja seuraukset. Eilisen sodan syitä ja lähestyvää huomista sotaa ajattelevien monien miljoonien ihmisten eteen kohoaa yhä selvempänä, ilmeisempänä ja väistämättömämpänä ankara totuus: imperialistisesta sodasta ja sen kiertämättömästä alkusyystä imperialistisesta maailmasta (jos meillä noudatettaisiin entistä oikeinkirjoitusta, niin kirjoittaisin tässä „mir”-sanan kahdesti, sen kummassakin merkityksessä *), tästä helvetistä ei päästä *muutoin kuin bolshevistisen taistelun ja bolshevistisen vallankumouksen tietä*.

Sättikööt vain porvarit ja pasifistit, kenraalit ja pikkuporvarit, kapitalistit ja poroporvarit, kaikki uskavaiset kristityt ja kaikki II sekä II^{1/2} Internationalen ritarit raivoissaan tätä vallankumousta. He eivät voi millään kiukkuisilla panettelu- eivätkä valheryöpyillä hämätä sitä maailmanhistoriallista tosiasiaa, että ensimmäisen kerran satoihin ja tuhansiin vuosiin orjat ovat vastanneet orjanomistajain väliseen sotaan julistamalla avoimesti tunnuksen: muuttakaamme tämä sota, orjanomistajien saaliinjakosota kaikkien kansakuntien orjien sodaksi kaikkien kansakuntien orjanomistajia vastaan.

Ensimmäisen kerran satoihin ja tuhansiin vuosiin tämä tunnus on muuttunut hämärästä ja voimattomasta toiveesta selväksi ja täsmälliseksi poliittiseksi ohjelmaksi, proletariaatin johtamien miljoonien sorrettujen tehokkaaksi taisteluksi, se on muuttunut ensimmäiseksi proletariaatin voitoksi, ensimmäiseksi voitoksi sotien hävittämisessä, kaikkien maiden työläisten liiton ensimmäiseksi voitoksi eri kansakuntien porvariston liitosta, porvariston, joka solmii

* — Venäjän kielessä „mir” -sanalla on kaksi merkitystä: rauha ja maailma. Vanhan venäläisen oikeinkirjoituksen mukaan sana „mir” kirjoitettiin eri tavalla merkityksestä riippuen. *Suom.*

rauhan ja käy sotaa pääoman orjien kustannuksella, palkkakatyöläisten, talonpoikien ja työtätekevien kustannuksella.

Tämä ensimmäinen voitto *ei ole vielä lopullinen voitto*, ja Lokakuun vallankumouksemme on saavuttanut sen ennen näkemättömistä vastuksista ja vaikeuksista, tavattomista kärsimyksistä ja monista suurista vastoinkäymisistä sekä virheistämme huolimatta. Eihän takapajuinen kansa yksinään voi vastoinkäymisittä ja virheitä voittaa maapallon mahtavimpien ja edistyneimpien maiden imperialistisia sotia! Emme pelkää tunnustaa virheitämme ja tulemme suhtautumaan niihin selväjärkisesti oppiaksemme korjaamaan ne. Mutta tosiasia on, että ensimmäisen kerran satoihin ja tuhansiin vuosiin *on täytetty lopullisesti* lupaus „vastata” orjanomistajien sotaan kaikkia ja kaikenlaisia orjanomistajia *vastaan* tähdätyllä orjien vallankumouksella — — — ja tätä lupautta täytetään kaikista vaikeuksista huolimatta.

Me olemme panneet alulle tämän asian. Nimenomaan milloin, missä ajassa ja minkä kansakunnan proletaarit vievät tämän asian päätökseen — se ei ole nyt oleellista. Oleellista on se, että jää on murrettu, tie on avattu ja viitoitettu.

Jatkakaa vaan teeskentelyänne, herrat kaikkien maiden kapitalistit, jotka „puolustatte” japanilaista „isänmaata” amerikkalaiselta „isänmaalta”, amerikkalaista japanilaiselta, ranskalaista englantilaiselta j.n.e.! „Kiertäkää” vain edelleenkin kysymystä imperialististen sotien vastustamiskeinoista uusilla „Baselin manifesteilla” (vuoden 1912 Baselin manifestin ²¹ malliin), herrat II ja II^{1/2} Internationalen ritarit ja koko maailman pasifistiset pikku- ja poroporvarit! Maailman *ensimmäinen bolshevistinen vallankumous* on vapauttanut *ensimmäiset sata miljoonaa ihmistä* imperialistisesta sodasta ja imperialistisesta maailmasta. Seuraavat vallankumoukset vapauttavat koko ihmiskunnan noista sodista ja tuosta maailmasta.

Viimeisenä — ja tärkeimpänä, vaikeimpana ja kesken-eräisimpänä työnämme on taloudellinen rakennustyö, taloudellisen perustan laskeminen uutta, sosialistista rakennusta varten, joka pystytetään hävitetyn feodaalisen ja puoleksi hävitetyn kapitalistisen rakennuksen tilalle. Tässä tärkeimmässä ja vaikeimmassa työssä meillä on ollut eniten vastoinkäymisiä ja virheitä. Eihän tätä koko

maailman mitassa uutta työtä voida panna alulle ilman vastoinikäymisiä ja virheitä! Mutta me olemme panneet sen alulle. Me jatkamme sitä. Korjaamme juuri parhaillaan „uuden talouspolitiikkamme” avulla monia virheitämme, opettelemme rakentamaan edelleen, noita virheitä tekemättä sosialismin rakennusta pientalonpoikaisessa maassa.

Vaikeudet ovat äärettömiä. Olemme tottuneet kamppailemaan tavattomia vaikeuksia vastaan. Vihollisemme eivät lie suotta sanoneet meitä „kallionlujiksi” ja „luunmurtopolitiikan” edustajiksi. Mutta olemme oppineet myös — ainakin tietyissä määrin oppineet toisenkin vallankumouksessa tarvittavan taidon — joustavuuden, taidon muuttaa nopeasti ja jyrkästi taktiikkaamme ottaen huomioon muuttuneet objektiiviset olosuhteet, valiten toisen päämäärämme johtavan tien, kun entinen tie on tiettyinä ajankohtana osoittautunut epätarkoituksenmukaiseksi ja mahdottomaksi.

Innostuksen laineen nostattamina ja herätettyämme kansassa ensin yleispoliittista ja sitten sotilaallista innostusta me luotimme, että välittömästi tämän innostuksen avulla suoritamme yhtä suuria taloudellisia tehtäviä (kuin olivat yleispoliittiset ja sotilaalliset tehtävät). Laskelmoimme — tai lienee ehkä oikeammin sanoa: oletimme ilman riittävän tarkkaa laskelmointia —, että proletaarisen valtion antamien välittömien määräysten avulla saamme järjestetyksi kommunistisesti valtion tuotannon ja valtion tuotteiden jaon pientalonpoikaisessa maassa. Elämä osoitti meidän erehtyneen. Tarvitaan useita väliasteita: valtiokapitalismi ja sosialismi, jotta voitaisiin *valmistella* — tekemällä vuosikausia työtä — kommunismiin siirtymistä. Ei välittömästi innostuksen varaan, vaan suuren vallankumouksen synnyttämän innostuksen avulla ja omakohtaisen edun, henkilökohtaisen kiinnostuksen sekä itsekannattavan taloudenhoidon varaan koettakaa rakentaa ensin kestävät sillat, joita myöten pientalonpoikaisessa maassa päästään valtiokapitalismin kautta sosialismiin; muulla tavalla ette pääse kommunismiin, muulla tavalla ette johdata monia kymmeniä miljoonia ihmisiä kommunismiin. Sen on sanonut meille elämä. Sen on osoittanut meille vallankumouksen objektiivinen kehityskulku.

Ja kun kolmessa ja neljässä vuodessa opimme hieman tekemään äkkikäännöksiä (kun se on tarpeellinen),

ryhdyimme utterasti, huolellisesti, ahkerasti (joskin yhä riittämättömän utterasti, huolellisesti ja ahkerasti) opettelemaan uutta käännöstä, „uutta talouspolitiikkaa”. Proletaarisen valtion on muututtava varovaiseksi, ahkeraksi, taitavaksi „isännäksi”, kunnon *tukkukauppiaksi*, sillä muuten se ei voi nostaa pientalonpoikaismaata jaloilleen taloudellisesti eikä ole muuta kommunismiin johtavaa tietä nyt, nykyoloissa, kun naapurina on kapitalistinen (toistaiseksi kapitalistinen) Länsi. Tukkukauppias, tämä kaikitenkin taloudellinen tyyppi, on yhtä kaukana kommunismista kuin maa taivaasta. Mutta se on juuri niitä ristiriitaisuuksia, jotka elävässä elämässä johtavat pientalonpoikaistalouden valtiokapitalismin kautta sosialismiin. Henkilökohtainen kiinnostus edistää tuotantoa; meidän on ennen muuta ja hinnalla millä hyvänsä lisättävä tuotantoa. Tukkukauppa yhdistää miljoonat pientalonpojat taloudellisesti herättäen heissä kiinnostusta, liittäen heitä yhteen ja johdattaen heidät seuraavalle asteelle: liittymään ja yhdistymään monella muulla tavalla itse tuotannossa. Olemme jo alkaneet muuttaa talouspolitiikkaamme tarpeen vaatimalla tavalla. Tässä suhteessa olemme jo saavuttaneet eräitä, tosin vähäisiä, osittaisia, mutta silti eittämättömiä menestyksiä. Tämän uuden „oppiaineen” osalta olemme jo päättämässä valmistavaa luokkaa. Siirrymme myös seuraaville luokille, jos opiskelemme lujasti ja sisukkaasti, tarkastamme käytännössä kokeilemalla jokaisen toimenpiteemme, jos emme pelkää tehdä alettua työtä uudelleen moneen kertaan, korjata virheitämme ja harkita syvällisesti niiden merkitystä. Lämpäisemme koko „oppikurssin”, vaikka maailman taloudelliset olot ja maailmanpolitiikka ovat tehneet sen paljon pitemmäksi ja vaikeammaksi kuin toivoimme. Hinnalla millä hyvänsä, kuinka raskaita siirtymiskauden kärsimykset ja onnettomuudet, nälänhätä ja rappiotila lienevätkään, viemme masentumatta asiamme voittoisaan loppuun.

14. X. 1921.

„Pravda” № 234,
lokakuun 18 päivä 1921
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

UUSI TALOUSPOLITIikka JA POLIITTISEN VALISTUSTYÖN LAITOSTEN TEHTÄVÄT

SELOSTUS POLIITTISEN VALISTUSTYÖN TEKIJÄIN II YLEISVENÄLÄISESSÄ
EDUSTAJAKOKOUKSESSA LOKAKUUN 17 p:nä 1921²²

Toverit! Aion omistaa tämän selostukseni tai oikeammin sanoen alustavan puheenvuoroni uudelle talouspolitiikalle ja niille tehtäville, joita tämä politiikka asettaa nähdäkseni poliittisen valistustyön alalla. Minusta tuntuu, että selostettaessa kysymyksiä, jotka ylittävät tietyn edustajakokouksen puitteet, on kerrassaan väärin rajoittua vain informoimaan siitä, mitä puolueessa tai Neuvostotasavallassa yleensä tehdään.

NEUVOSTOVALLAN JA VKP:n JYRKKA KÄÄNNÖS

Kieltämättä lainkaan tällaisen informoinnin ja eri kysymyksistä pidettävien neuvottelukokousten hyödyllisyyttä olen kuitenkin sitä mieltä, että useimpien edustajakokoustemme työssä on peruspuutteena se, ettei niillä ole suoranaista, välitöntä yhteyttä niiden ratkaistavana oleviin käytännön tehtäviin. Ja näistä puutteista tekisikin mieleni puhua uuden talouspolitiikan yhteydessä ja uuden talouspolitiikan johdosta.

Uudesta talouspolitiikasta aion puhua lyhyesti ja yleispiirteisesti. Valtaosa teistä, toverit, on kommunisteja ja, vaikka erät ovatkin hyvin nuoria, sellaisia kommunisteja, jotka ovat tehneet suurta työtä vallankumouksemme alkuvuosina yhteisen politiikkamme hyväksi. Ja koska olette tehneet suuren osan tästä työstä, ette voi olla näkemättä, kuinka jyrkän käännöksen ovat Neuvostovaltamme ja kommunistinen puolueemme tehneet siirtymällä talouspolitiikkaan, jota sanotaan „uudeksi”, nimittäin aikaisempaan talouspolitiikkaamme verrattuna uudeksi.

Mutta oikeastaan siinä on enemmän entistä kuin aikaisemmassa talouspolitiikassamme.

Miksi niin! Siksi, että noudattaessamme entistä talouspolitiikkaamme me tiettyssä määrin oletimme, voidaan sanoa laskelmoimatta oletimme, joskaan ei voida sanoa laskelmoimme (silloisessa tilanteessa laskelmoimme ylipäänsä vähän), että Venäjän vanha talous muuttuu välittömästi kommunististen periaatteiden mukaiseksi valtakunnalliseksi tuotannoksi ja jaoksi.

Kun palautamme mieleemme aikaisemman taloustieteellisen kirjallisuutemme, kun palautamme mieleemme, mitä kommunistit kirjoittivat ennen kuin ottivat vallan käsiinsä Venäjällä ja kohta vallanoton jälkeen, esimerkiksi vuoden 1918 alussa, jolloin ensimmäinen poliittinen rynnäkkö vanhaa Venäjää vastaan päättyi valtavaan voittoon ja perustettiin Neuvostotasavalta ja Venäjä vetäytyi tosin raadeltuna, mutta vetäytyihän kuitenkin erilleen imperialistisesta sodasta, vieläpä vähemmän runneltuna kuin siinä tapauksessa, jos se olisi jatkanut „isänmaan puolustusta” imperialistien sekä menshevikkien ja eserrien neuvon mukaisesti, kun palautamme mieleemme kaiken sen, niin havaitsemme, että alkuvaiheessa, jolloin olimme vasta suorittaneet ensimmäisen osan Neuvostovallan rakentamistyöstä ja vetäytyneet erilleen imperialistisesta sodasta, puheemme taloudellisen rakennustyömme tehtävistä olivat paljoo varovaisempia ja harkitumpia kuin menettelymme vuoden 1918 jälkipuoliskolla sekä vuosina 1919 ja 1920.

YLEISVENÄLAINEN TPKK TALONPOIKAISTON OSUUDESTA — VUONNA 1918

Jos kohta te kaikki ette olleetkaan siihen aikaan aktiivisia puolueen ja Neuvostovallan työntekijöitä, niin kaikki lienevät kuitenkin tutustuneet ja varmasti ovatkin tutustuneet sellaiseen päätökseen kuin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean v. 1918 huhtikuun lopulla hyväksymään päätökseen²³. Tässä päätöksessä osoitettiin, että on otettava huomioon talonpoikaistalous, ja tämä päätös pohjautui alustukseen, jossa otettiin huomioon valtiokapitalismin merkitys sosialismia rakennettaessa siinä tapauksessa, jolloin maa on talonpoikainen, selostukseen, jossa

tähdennettiin henkilökohtaisen, persoonallisen ja yksilöllisen vastuun merkitystä, tähdennettiin tämän tekijän merkitystä maan hallinnassa erotukseksi poliittisista tehtävistä — vallan rakentamisesta — ja sotilaallisista tehtävistä.

VIRHEEMME

Vuoden 1918 alussa luulimme saavamme mahdollisuuden tehdä jonkin aikaa rauhanomaista rakennustyötä. Brestin rauhan solmimisen jälkeen vaara näytti loitonneen, ja voitiin ryhtyä rauhanomaiseen rakennustyöhön. Petyimme kuitenkin laskelmissamme, sillä v. 1918 meitä uhkasi todellinen sodanvaara — tshekkoslovakien kapinan lisäksi alkoi kansalaissota, joka jatkui vuoteen 1920. Osittain siitä johtuen, että ratkaistavanamme oli suuri määrä sotilaallisia tehtäviä, sekä siitä epätoivoiselta tuntuneesta tilanteesta johtuen, jossa tasavalta silloin, imperialististen sodan päättymisen hetkellä oli, näistä ja eräistä muista seikoista johtuen teimme sellaisen virheen, että päätimme siirtyä välittömästi kommunistiseen tuotantoon ja jakoon. Arvelimme, että elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden mukaisesti talonpojat antavat meille tarvittavan määrän viljaa, jonka jaamme tehtaille ja tuotantolaitoksille, — ja tuloksena on kommunistinen tuotanto ja jako.

En voi sanoa, että olisimme hahmotelleet tämän suunnitelman nimenomaan näin selvästi ja näkyvästi, mutta toimimme likipitään siinä hengessä. Valitettavasti se on niin. Sanon: valitettavasti, koska lyhytaikainenkin kokemus sai meidät vakuuttumaan, että tuo päätelmä on virheellinen ja ristiriidassa sen kanssa, mitä aikaisemmin olimme kirjoittaneet siirtymisestä kapitalismista sosialismiin olettaessamme, että ilman sosialistisen tilinpidon ja valvonnan vaihetta ei päästä edes kommunismin alimmallekaan asteelle. Vuodesta 1918 alkaen, jolloin vallanottotehtävä tuli päiväjärjestykseen ja bolshevikit osoittivat sen koko kansalle, on teoriaa käsittelevässä kirjallisuudessamme tähdennetty selvästi, että kulku kapitalistisesta yhteiskunnasta sosialistisen tilinpidon ja valvonnan kautta edes johonkin kommunistisen yhteiskunnan lähistöön on oleva väistämättömästi pitkällistä ja mutkallista (ja se on oleva sitäkin pitkällisempää, mitä kehittymättömämpi kapitalistinen yhteiskunta on).

STRATEGINEN PERÄÄNTYMINEN

Tämän olimme vähän niin kuin unohtaneet silloin, kun kansalaissodan pauhinassa jouduimme suorittamaan välttämättömiä rakennustehtäviä. Ja uusi talouspolitiikkamme onkin oikeastaan sitä, että kärsittyämme tässä kohdassa pahan tappion aloimme strategisen perääntymisen: „Niin kauan kuin meitä ei ole vielä lyöty lopullisesti, perääntykäämme ja järjestäkäämme kaikki uudelleen ja vankemmalle pohjalle”. Kommunisteilla ei voi olla mitään epäilystä siitä, että taloudellisella rintamalla olemme kärsineet erittäin raskaan taloudellisen tappion, sillä he asettavat tietoisesti kysymyksen uudesta talouspolitiikasta. Ja tietenkin on väistämätöntä, että osa ihmisistä tällöin aika lailla masentuu, joutuu miltei paniikin valtaan, ja perääntymisen johdosta nämä ihmiset valtaa paniikkimieliala. Se on väistämätöntä. Sillä kun Punainen Armeija perääntyi, se alkoi voittonsa siitä, että pakeni vihollista, ja joka kerta joka rintamalla joutui tällöin eräitä ihmisiä joksikin aikaa paniikin valtaan. Mutta joka kerta — niin Koltshakin rintamalla, Denikinin rintamalla, Judenitshin rintamalla, Puolan rintamalla kuin Wrangelin rintamallakin — joka kerta osoittautui, että sen jälkeen, kun meitä oli kerran ja joskus useamminkin peitottu perusteellisesti, me todistimme, että sananparsi „peitottu on kahden peittoamattoman veroinen” on totta. Saatuaamme kerran selkäämme aloimme hyökätä hitaasti, järjestelmällisesti ja harkitusti.

Taloudellisella rintamalla tehtävät ovat tietysti monta kertaa vaikeammat kuin sotarintamalla, mutta peruspiirteiltään strategiassa on kuitenkin tiettyä yhtäläisyyttä. Taloudellisella rintamalla yrittäessämme siirtyä kommunismiin, me kärsimme vuoden 1921 kevääseen mennessä paljoa tuntevampaa, oleellisempaa ja vaarallisempaa tappion kuin oli mikä tahansa Koltshakin, Denikinin tai Pilsudskin meille tuottama tappio. Tuo tappio ilmeni siinä, että talouspolitiikkamme tarkoitusperät osoittautuivat olevan vailla pohjaa eikä tämä politiikkamme saanut aikaan sitä tuotantovoimien kasvua, mikä puolueemme ohjelmassa on tunnustettu tärkeimmäksi ja kiireelliseksi tehtäväksi.

Elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus maaseudulla, tuovälitön kommunistinen suhtautuminen kaupungin rakennustyötehtäviin, esti tuotantovoimien kasvua ja osoit-

tautui keväällä 1921 meitä kohdanneen ankaran taloudellisen ja poliittisen kriisin perussyöksi. Sen vuoksi olikin tarpeen se, jota toimintalinjamme, politiikkamme kannalta katsoen ei voida sanoa muuksi kuin mitä tuntuvimmaksi tappioksi ja perääntymiseksi. Sitä paitsi ei voida sanoa, että tämä perääntyminen olisi kuten Punaisen Armeijan perääntyminen täysin järjestynyttä perääntymistä etukäteen valmistettuihin aseisiin. Asemat oli tosin valmistettu etukäteen. Sen voi tarkastaa, kun vertaa puolueemme 1921 keväällä tekemiä päätöksiä mainitsemaani vuoden 1918 huhtikuun päätökseen. Asemat oli valmistettu etukäteen, mutta noihin aseisiin peräännyttiin (ja peräännyttään useilla maaseutupaikkakunnilla nykyäänkin) melkoisessa ja jopa liiankin suuressa epäjärjestyksessä.

UUDEN TALOUSPOLITIIKAN OLEMUS

Tästä johtuen poliittisen valistustyön tekijäin ensivuoroinen tehtävä on taistella tätä epäkohtaa vastaan. Tärkeintä uuden talouspolitiikan kannalta on se, että osataan nopeasti käyttää hyväksi muodostunutta tilannetta.

Uusi talouspolitiikka on elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden korvaamista verolla, siirtymistä huomattavassa määrin kapitalismin ennallistamiseen. Kuinka suuressa — sitä emme tiedä. Toimilupasopimusten solmiminen ulkomaiden kapitalistien kanssa (niitä on tosin solmittu toistaiseksi hyvin vähän, varsinkin tarjouksiimme verrattuna), vuokralleanto yksityisille kapitalisteille — juuri se on suoranaista kapitalismin ennallistamista ja liittyy uuden talouspolitiikan perusteisiin. Sillä luovutusvelvollisuuden poistaminen merkitsee, että talonpojat saavat vapaasti myydä ne maataloustuotteiden ylijäämät, joita ei ole peritty verona, ja verohan käsittää vain vähäisen osan tuotteista. Talonpoikien osalle tulee valtaosa väestöstä ja taloudesta, ja senpä tähden tämän vapaakaupan maaperällä kapitalismi ei voi olla kehittymättä.

Nämä ovat talousopin ensimmäisiä aakkosia, joita opetetaan taloustieteen alkeissa, ja meillä niitä opettaa lisäksi jokainen säkkimies, olio, joka tutustuttaa meidät mainiosti talouselämään talous- ja valtiotieteestä piittaamatta. Ja strategian kannalta peruskysymys on siinä, kuka pystyy nopeammin käyttämään tätä uutta tilannetta? Kysymyksen ydin on siinä, kenen mukaan lähtee talonpoikaisto —

proletariaatinko, jonka pyrkimyksenä on sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen, vai kapitalistin, joka sanoo: „Kääntykäämme takaisin, se on turvallisempaa, varsinkin kun nyt on keksitty vielä jokin sosialismi”.

KUMPI VOITTAÄ — KAPITALISTIKO VAI NEUVOSTOVALTA?

Juuri siitä on kysymys nykyisessä sodassa: kumpi voittaa, kumpi käyttää nopeammin tilaisuutta hyväkseen — kapitalistiko, jonka me itse päästämme tulemaan ovesta tai useammastakin ovesta (ja monesta sellaisestakin ovesta, jota emme itsekään tunne ja joka avautuu ilman meitä ja meidän vahingoksemme), vai proletaarinen valtiovalta? Mihin tämä valta voi nojata taloudellisesti? Toisaalta väestön aseman parantamiseen. Siinä suhteessa on muistettava talonpoikia. On aivan kiistatonta ja kaikille ilmeistä, että sellaisesta tavattomasta vitsauksesta kuin nälänhädästä huolimatta väestön asema on — ellei oteta lukuun tätä vitsausta — parantunut nimenomaan talouspolitiikkamme muutoksen seurauksena.

Ja toisaalta, jos kohta kapitalismi hyötyykin, niin samalla on kasvava myös teollisuustuotanto ja tämän ohella proletariaatti. Kapitalistit tulevat hyötymään politiikastamme ja luomaan teollisuusproletariaattia, joka sodan ja äärettömän hävityksen ja rappion vuoksi on meillä deklassoitunut, t.s. suistunut pois luokkaraiteiltaan ja lakannut olemasta proletariaattia. Proletariaatiksi sanotaan luokkaa, joka tuottaa aineellisia hyödykkeitä kapitalistisen suurteollisuuden tuotantolaitoksissa. Koska kapitalistinen suurteollisuus on rappiolla, koska tehtaas ja tuotantolaitokset ovat lakanneet toimimasta, proletariaattikin on kadonnut. Muodollisesti se on väliin katsottu olevaksi, mutta sillä ei ole ollut taloudellisia juuria.

Jos kapitalismi palautuu, palautuu siis proletariaattikin, luokka, joka tuottaa yhteiskunnalle tarpeellisia aineellisia hyödykkeitä suurissa koneistetuissa tehtaissa eikä harjoita keinottelua, valmistaa syyttimiä myytäviksi eikä tee muutaakaan sellaista „työtä”, josta ei ole suurtakaan hyötyä, mutta jota teollisuutemme rappiotilan vuoksi ei voida suinkaan välttää.

Kysymyksen koko ydin on siinä, kumpi ehtii ennen? Jos kapitalistit ehtivät järjestäytyä ennen, silloin he ajavat kommunistit pois, ja siinä sitten eivät mitkään puheet

auta. Näihin kysymyksiin tulee suhtautua tervejärkisesti: kumpi voittaa? Vai kykeneekö proletaarinen valtiovalta talonpoikaistoon nojaten pitämään herrat kapitalistit tarpeeksi aisoissa voidakseen ohjata kapitalismin valtion tahtomaan uomaan ja luoda kapitalismin, joka on valtion alainen ja palvelee sitä? Tämä kysymys on asetettava tervejärkisesti. Tässä suhteessa saattaa tavata hyvinkin paljon kaikenlaista aatteilua ja järkeilyä poliittisista vapauksista varsinkin kun seuraa rajantakaista Venäjää, Venäjää numero kaksi, jossa ilmestyy kymmeniä kaikkien poliittisten puolueiden päivälehtiä, joissa kaikkia noita vapauksia ylistetään kaikin tavoin ja kaikin sävelin, joita luonnossa suinkin on. Kaikki se on jaarittelua, sanahelinää. On osattava vapautua tuosta sanahelinästä.

TAISTELU MUODOSTUU YHÄ ANKARAMMAKSI

Neljän vuoden aikana olemme käyneet monia tosi taisteluita ja oppineet sen, että eri asia on tosi taistelu ja eri asia — tosi taistelusta jaarittelu, jota harrastavat varsinkin syrjässäkatsojat. On päästävä kaikesta tuosta aatteilusta, tuosta jaarittelusta ja tarkasteltava asian olemusta. Ja asian olemus on se, että taistelu on ja tulee olemaan vielä vimmatumpi, vielä ankarampi kuin oli taistelu Koltshakia ja Denikiniä vastaan. Näin siksi, että viimeksi mainittu taistelu, aseellinen taistelu, on tuttua hommaa. Sotia on käyty alinomaan, satoja ja tuhansia vuosia. Ihmisten sodassa surmaamisen taidossa on menestytty tavattomasti.

Miltei jokaisen tilanherran esikunnassa on tosin ollut eserriä ja menshevikkejä, jotka ovat huutaneet kansanvallasta, perustavasta kokouksesta ja siitä, että bolshevikit ovat loukanneet kaikkia vapauksia.

Sotatehtävä on kuitenkin helpompi ratkaista kuin nyt edessämme oleva tehtävä, sotatehtävän saattoivat ratkaista rynnäköllään, äkkihyökkäyksellään, innollaan ja suoranaissella miesvoimallaan ne lukuisat työläiset ja talonpojat, jotka näkivät, että tilanherra käy heidän kimppuunsa. Ilmettyjä tilanherroja ei nykyään ole. Wrangelit, Koltshakit ja Denikinit ovat joko menneet Nikolai Romanovin tykö tai piiloutuneet turvapaikkoihin ulkomailla. Kansan näkyvissä ei ole sellaista ilmeistä vihollista, jollaisia olivat ennen tilanherra ja kapitalisti. Sivistymättömyytensä ja

tietämättömyytensä vuoksi kansa ei käsitä selvästi, että vihollinen on jo keskuudessamme, että tämä vihollinen on sama ja että vallankumous on eräänlaisen kuilun partaalla, joka pysäytti kaikki aikaisemmat vallankumoukset ja sai ne perääntymään. Ja on vaikeaa mennä sanomaan, kuinka kauan erilaiset erikoiskomissiot tulevat erikoistoimenpitein likvidoimaan tätä sivistymättömyyttä.

Mistä tavallinen kansa voi tajuta sen, että Koltshakin, Wrangelin ja Denikinin asemesta keskuudessamme on nyt vihollinen, joka on saattanut tuhoon kaikki aikaisemmat vallankumoukset? Sillä jos kapitalistit saavat yliotteen meistä, niin silloin palataan entisiin aikoihin, minkä kaikkien aikaisempien vallankumousten käytäntö onkin vahvistanut todeksi. Puolueemme tehtävänä on kehittää tietoisuutta, että keskuudessamme olevana vihollisena on anarkistinen kapitalismi ja anarkistinen tavaravaihto. On käsitettävä selvästi tämä taistelun olemus ja pyrittävä siihen, että mitä laajimmat työläis- ja talonpoikaisjoukot käsittäisivät selvästi tämän taistelun olemuksen — „kumpi voittaa? kumpi saa yliotteen?”. Proletariaatin diktatuuri on mitä ankarinta, mitä vimmatuinta taistelua, jossa proletariaatti joutuu taistelemaan koko maailmaa vastaan, sillä koko maailma oli meitä vastaan tukien Koltshakia ja Denikiniä.

Koko maailman porvaristo tukee nyt Venäjän porvaristoa ja on edelleenkin meitä monin verroin voimakkaampi. Emme kuitenkaan joudu lainkaan paniikin valtaan, sillä jos kohta porvareilla oli asevoimiakin enemmän, tämä ei kuitenkaan riittänyt murskaamaan meitä sodassa, vaikka sodassa heidän oli paljon helpompi murskata meidät, sillä heillä oli verrattomasti enemmän tykistöä ja lentokoneita. Sitä varten olisi ehkä riittänyt, että olisi ajoissa pantu liikekannalle jonkin meitä vastaan taistelleen kapitalistivaltion muutama armeijakunta eikä olisi säällitty antaa muutaman miljoonan arvosta kultaa lainaksi Koltshakille.

Se ei kuitenkaan auttanut, sillä tietoisuus siitä, että he olivat väärällä asialla, mutta meidän asiamme on oikea, levisi niin Arkangeliin saapuneisiin englantilaisten sotilajoukkoihin kuin myös matruusijoukkoihin, jotka pakottivat Ranskan laivaston poistumaan Odessasta. Nyt vastassamme ovat voimat, jotka niin ikään ovat meitä voimakkaampia. Ja voittaaksemme ne meidän tulee turvautua

viimeiseen voimanlähteeseen. Viimeisenä voimanlähteenä ovat työläis- ja talonpikaisjoukot, niiden tietoisuus ja järjestyneisyys.

Joko järjestynyt proletariaatin valta — niin valveutuneet työläiset kuin myös pieni valveutunut osa talonpoikiakin käsittävät tuon tehtävän ja järjestävät ympärilleen kansanliikkeen — ja siinä tapauksessa selviydymme voittajiksi.

Tahi emme pysty tekemään sitä — ja siinä tapauksessa teknillisesti voimakkaampi vihollinen nujertaa meidät kiertämättä.

VIIMEINENKÖ TAISTELU?

Proletariaatin diktatuuri on ankaraa sotaa. Proletariaatti on voittanut yhdessä maassa, mutta on edelleenkin heikompi kansainvälisessä mitassa. Sen tulee yhdistää ympärilleen kaikki työläiset ja talonpojat ja saada ne tajuaan, ettei sota ole loppunut. Kun laulussamme sanotaan että „tää on viimeinen taisto”, niin valitettavasti se ei ole aivan totta, valitettavasti tämä ei ole viimeinen eikä ratkaiseva taistelumme. Joko pystytään liittämään työläiset ja talonpojat tiiviisti yhteen tässä taistelussa tai ei saavuteta menestystä.

Nykyisen taistelumme kaltaista taistelua ei historiassa ole ollut vielä koskaan, mutta tilanherroja vastaan käytyjä talonpoikaissotia on historiassa ollut useampiakin orjuuden alkuajoilta lähtien. Sellaisia sotia on ollut useampia, mutta sellaista sotaa ei ole ollut vielä koskaan, että valtiovalta taistelisi oman maansa porvaristoa ja kaikkien maiden yhdistynyttä porvaristoa vastaan.

Taistelun tulos riippuu siitä, saammeko me järjestetyksi pientalonpoikaiston kehittämällä sen tuotantovoimia ja tukemalla tätä kehitystä proletaarisen vallan taholta, vai saavatko kapitalistit pientalonpoikaiston valtaansa. Kymmenissä vallankumouksissa ovat asiat olleet samoin, mutta tällaista sotaa ei maailma ole ennen nähnyt. Tällaisista sodista kansalla ei ole voinut olla kokemusta. Meidän itsemme tulee hankkia tätä kokemusta ja siinä viime nojata yksinomaan työläisten ja talonpoikain tietoisuuteen. Sellainen on tämän tehtävän johtoajatus ja mitä suurin vaikeus.

EMME VOI LUOTTAA VÄLITTÖMÄÄN KOMMUNISMIIN-SIIRTYMISEEN

Emme voi luottaa välittömään kommunismiin-siirtymiseen. Rakennustyössä pidettäköön pohjana talonpojan henkilökohtaista kiinnostusta. Meille sanotaan: „Talonpojan henkilökohtainen kiinnostus tietää yksityisomistuksen palauttamista.” Ei, kulutustarvikkeiden ja työkalujen henkilökohtaista omistusta emme ole koskaan kieltäneet talonpojilta. Olemme hävittäneet maan yksityisomistuksen, mutta talonpoika on hoitanut talouttaan ilman sitäkin, esimerkiksi vuokraamallaan maa-alalla. Tällainen järjestelmä on ollut voimassa hyvin monissa maissa. Taloudellisesti se on täysin mahdollista. Vaikeutena on henkilökohtaisen kiinnostuksen herättäminen. On saatava kiinnostumaan myös jokainen spesialisti, että hän olisi kiinnostunut tuotannon kehittamisestä.

Olemmeko osanneet sen tehdä? Ei, emme ole osanneet! Luulimme, että maassa, jossa proletariaatti on deklassoitunut, tuotanto ja jako tulee tapahtumaan kommunistien tahdon mukaisesti. Tässä suhteessa meidän täytyy tehdä muutos, sillä muuten emme voi tutustuttaa proletariaattia mainittuun siirtymiseen. Historiassa ei tällaisia tehtäviä ole vielä koskaan asetettu. Kun yritimme ratkaista tätä tehtävää oikopäätä, sanoisinko rintamahyökkäyksellä, niin epäonnistuimme. Sellaisia virheitä sattuu sodassa kuin sodassa eikä niitä pidetä virheinä. Koska rintamahyökkäys epäonnistui, ryhdymme saartamaan, turvaudumme piiritykseen ja saartokaivantoihin.

HENKILÖKOHTAISEN KIINNOSTUKSEN PERIAATE

Ja me sanomme, että jokaisella kansantalouden suurella alalla pidettäköön rakennustyössä pohjana henkilökohtaista kiinnostusta. Yhteinen käsittely, mutta yksilöllinen vastuu. Saamme kärsiä joka askeleella siitä, ettemme osaa noudattaa tätä periaatetta. Uusi talouspolitiikka vaatii, että tuo jako olisi ehdottoman näkyvä, täysin selvä. Kun kansa siirtyi uusiin taloudellisiin oloihin, se ryhtyi innokkaasti pohtimaan, miten käy ja miten pitäisi uutta rakentaa. Ilman yleistä käsittelyä ei voitu ryhtyä mihinkään, sillä kansa oli elänyt kymmeniä ja satoja vuosia oloissa, jolloin se ei saanut käsitellä mitään, mutta vallankumous ei voinut

kehittyä, ellei käyty läpi vaihetta, jolloin pidettiin yleisiä joukkokokouksia kaikista kysymyksistä.

Se synnytti monessa suhteessa sekasotkua. Niin se oli, sitä ei voitu väistää, mutta sanottakoon, ettei se ollut myöskään vaarallista. Kun ajoissa opimme erottamaan joukkokokousten pidosta sen, mikä vaatii joukkokokousten pitoa ja mikä hallintaa, niin vasta silloin saamme kohotetuksi Neuvostotasavallan asian vaatimalle tasolle. Mutta valitettavasti emme ole vielä oppineet tekemään sitä, ja suurimmalta osaltaan edustajakokoukset eivät ole vielä läheskään asiallisia.

Edustajakokoustemme runsauden puolesta olemme edellä kaikista maailman valtioista. Yhdessäkään demokraattisessa tasavallassa ei ole pidetty niin paljon edustajakokouksia kuin on pidetty meillä, eikä siellä voida sellaista salliakaan.

Meidän tulee muistaa, että maamme on suuria menetyksiä kärsinyt ja köyhtynyt maa, ja se on opetettava pitämään kokouksia niin, ettei sekoitettaisi sitä, mikä vaatii joukkokokousten pitoa, ja sitä, mikä vaatii vain hallintaa. Pidä joukkokokouksia, mutta hallitse järkähtämättä, hallitse lujakätisemmin kuin ennen sinua kapitalisti hallitsi. Muussa tapauksessa et voita häntä. Sinun tulee muistaa, että on hallittava vielä vaativammin, vielä lujakätisemmin kuin ennen.

Monikuukautisen joukkokokousvaiheen jälkeen Punaisen Armeijan kuri ei ollut vanhan armeijan kuria huonompi. Punaisessa Armeijassa toteutettiin jyrkkiä, ankaria toimenpiteitä aina kuolemanrangaistuksiin saakka, sellaisia toimenpiteitä, joita ei edes entinen hallitus tuntenut. Poroparvit kirjoittivat ja huusivat: „Bolshevikit ovat ottaneet käytäntöön kuolemanrangaistukset.” Meidän on sanottava: „Aivan oikein, olemme ottaneet ja tehneet sen täysin tietoisesti.”

Meidän on sanottava, että joko tuhotaan ne, jotka tahtovat tuhota meidät ja joiden me tahtoisimme tuhoutuvan — ja siinä tapauksessa Neuvostotasavaltamme jää eloon —, tai päinvastoin kapitalistit jäävät eloon ja tasavalta tuhoutuu. Köyhtyneessä maassa tuhoutuvat joko ne, jotka eivät pysty ryhdistäytymään, tai tuhoutuu koko työläisten ja talonpoikain tasavalta. Siinä ei ole eikä voikaan olla valinnan varaa, samoin kuin ei saa olla myöskään mitään

sentimentaalisuutta. Sentimentaalisuus on yhtä suuri rikos kuin pinnaaminen sodassa. Se, joka ei noudata nyt kuria, päästää vihollisia keskuuteemme.

Juuri siksi sanonkin, että uudella talouspolitiikalla on merkityksensä myös opetuksen mielessä. Te puhutte täällä siitä, miten tulee opettaa. Teidän pitää päästä siihen, että voisitte sanoa, ettei meillä ole sijaa niille, jotka eivät ole mitään oppineet. Kun koittaa kommunismi, silloin opetus tulee olemaan vähemmän ankaraa. Nyt sen sijaan sanon, ettei opetus voi olla olematta ankaraa, koska uhkaa tuho.

KYKENEMMEKÖ TEKEMÄÄN TYÖTÄ OMAKSI HYVÄKSEMME?

Armeijassamme ja samoin työrintamalla on ilmennyt karkuruutta: teit työtä kapitalistin hyväksi, riistäjän hyväksi ja onhan selvää, että teit työsi huonosti, mutta nyt teet työtä omaksi hyväksesi, työläisten ja talonpoikien vallan hyväksi. Muista, että ratkaistavana on kysymys, kykenemmekö tekemään työtä omaksi hyväksemme, sillä muuten, toistan sen, tasavallamme tuhoutuu. Ja me sanomme, niin kuin sanoimme armeijassa: tuhotkaamme ne, jotka ovat tahtoneet tuhota meidät, ja turvautukaamme tällöin mitä ankarimpiin kurinpitotoimenpiteisiin, silloin pelastamme maamme ja tasavaltamme jää eloon.

Juuri sellaisen pitää olla linjamme, juuri siksi (muun muassa) tarvitsemme uutta talouspolitiikkaa.

Isännöikää kaikki. Kapitalistit tulevat olemaan vierellänne,— vierellänne tulee olemaan myös ulkomaiden kapitalisteja, toimiluvanhaltijoita ja vuokranottajia, he saavat teiltä satoja prosenteja liikevoittoa, he tulevat hyötymään teidän vierellänne. Hyötykööt, mutta te oppikaa heiltä isännöimään, ja vasta silloin pystytte rakentamaan kommunistisen tasavallan. Siltä kannalta katsoen, että on opittava nopeasti, kaikkalainen herpaantuminen on mitä suurin rikos. Ja nämä opinnot, rasittavat, ankarat ja väliin armottomatkin opinnot on läpäistävä, sillä muuta ulospääsyä ei ole.

Teidän tulee muistaa, että monivuotisten koettelemusten köyhdyttämää Neuvostomaatamme ei ympäröi sosialistinen Ranska eikä sosialistinen Englanti, jotka auttaisivat meitä korkealle kehittyneellä tekniikallaan ja korkealle kehittyneellä teollisuudellaan. Ei! Meidän tulee muistaa, että

näiden maiden korkeatasoinen tekniikka, niiden korkeatasoinen teollisuus kuuluu nyt kapitalisteille, jotka toimivat meitä vastaan.

Meidän tulee muistaa, että joko ponnistamme kaikki voimamme jokapäiväisessä työssä tai muutoin joudumme väistämättömään tuhoon.

Nykyisen asiointilan vallitessa koko maailma kehittyi meitä nopeammin. Kehittyessään kapitalistinen maailma suuntaa samalla kaikki voimansa meitä vastaan. Niin on asian laita! Sen vuoksi pitää kiinnittää erikoista huomiota tähän taisteluun.

Sivistymättömyytemme vuoksi emme voi tuhota kapitalismia rintamahyökkäyksellä. Jos kulttuuritasomme olisi toinen, tehtävä voitaisiin ratkaista välittömämmin — ja ehkä toiset maat ratkaisevatkin sen sillä tavalla, kun niissä kommunistisen tasavallan rakentaminen käy ajankohtaiseksi. Me sen sijaan emme voi ratkaista kysymystä välittömästi.

Valtion tulee oppia käymään kauppaa niin, että teollisuus tyydyttäisi talonpoikaiston tarpeet, että talonpoikaisto saisi kaupankäynnin avulla tyydytetyksi tarpeensa. Asiat on järjestettävä niin, että jokainen työtätekevä tekisi kaikkensa lujittaakseen työläisten ja talonpoikien valtiota. Vasta silloin voidaan luoda suurteollisuus.

On päästävä siihen, että joukot tajuaisivat tämän ja että ne eivät ainoastaan tätä tajuaisi, vaan myös varmistautuisivat siitä käytännössä. Huomautan, että juuri tämä määrää Poliittisen valistustyön pääkomitean tehtävät. Jokaisen syvän poliittisen mullistuksen jälkeen kansa tarvitsee paljon aikaa omaksuakseen täydellisesti tuon mullistuksen. Ja tällöin herääkin kysymys, onko kansa tajunnut saamansa opetukset. Valitettavasti tähän kysymykseen on vastattava, että ei ole. Jos olisi, niin silloin saisimme paljoa nopeammin, paljoa lyhyemmässä ajassa luoduksi suurteollisuuden.

Nyt kun tehtävä, maailman suurin poliittinen mullistus on suoritettu, ratkaistavana on muita tehtäviä — kulttuuri-tehtäviä, joita voidaan sanoa „pikkutehtäviksi”. Tuo poliittinen mullistus pitää käsittää, tehdä ymmärrettäväksi väestöjoukoille ja päästä siihen, että tämä poliittinen mullistus ei jäisi pelkästään deklaratiiviseksi julistukseksi.

VANHENTUNEITA MENETELMIÄ

Aikoinaan nämä julistukset, lausunnot, manifestit ja dekreetit olivat tarpeen. Niitä meillä on riittämiin. Aikoinaan ne olivat välttämättömiä, sillä oli selitettävä kansalle, miten ja mitä, minkälaisia uusia ja ennen näkemättömiä laitoksia me tahdomme rakentaa. Mutta voidaanko edelleenkin tyytyä vain osoittamaan kansalle, mitä me tahdomme rakentaa? Ei voida! Tavallinen työmieskin alkaa siinä tapauksessa tehdä meistä pilkkaa. Hän sanoo: „Mitä sinä vain selittelet, miten tahdot rakentaa, näytä käytännössä, miten osaat rakentaa. Ellet osaa, niin tiemme erkaavat, painu hiiheen!“. Ja hän on oikeassa.

Aika, jolloin piti selittää politiikan kannalta suurtehtäviä, on mennyt ohi, ja on tullut aika katkoa niitä käytännössä. Ratkaistavanamme ovat nyt kulttuuritehtävät, meidän on omaksuttava se poliittinen kokemus, joka pitää ja voidaan realisoida elämässä. Jompikumpi: joko kaikki Neuvostovallan poliittiset saavutukset menetetään tai niiden tueksi rakennetaan taloudellinen perusta. Tätä perustaa ei nykyisin ole. On ruvettava rakentamaan nimenomaan sitä.

Kulttuuritason kohottaminen on mitä ajankohtaisimpia tehtäviä. Ja tämä tehtävä kuuluu poliittisen valistustyön laitoksille, jos näistä on palvelemaan „poliittista valistustyötä“, jonka mukaan ne ovat valinneet itselleen nimen. Nimen ottaminen ei ole vaikeaa, mutta mitenkä on tehtävän täyttämisen laita? Toivottavasti saamme tämän edustajakokouksen jälkeen tarkat tiedot siitä. Lukutaidottomuuden likvidointikomissio perustettiin meillä heinäkuun 19 p:nä 1920. Ennen kuin lähdin edustajakokoukseen, luin varta vasten kyseisen dekreetin. Yleisvenäläinen lukutaidottomuuden likvidointikomissio... Eikä siinä vielä kaikki — Lukutaidottomuuden likvidointia johtava erikoiskomissio. Toivottavasti saamme tämän edustajakokouksen jälkeen tiedot siitä, monessako kuvernementissa ja nimenomaan mitä on tällä alalla tehty, ja siis tarkan vastauksen. Jo pelkästään se seikka, että on jouduttu muodostamaan lukutaidottomuuden likvidointia johtava erikoiskomissio, todistaa, että olemme (kuinka sen sanoisinkaan lievemmin?) vähän niin kuin puoliviljejä, sillä maassa, jossa ihmiset

eivät ole puolivillejä, sellaisessa maassa olisi häpeä muodostaa lukutaidottomuuden likvidointia johtava erikoiskomissio,— siellä lukutaidottomuus likvidoidaan kouluissa. Siellä on kohtalaisen hyviä kouluja, ja niissä opetetaan. Mitä? Ensi kädessä lukutaitoa. Ja on naurettavaa puhua uudesta talouspolitiikasta, ellei tätä alkeellista tehtävää ole ratkaistu.

SUURIN IHME

Mistä uudesta politiikasta voisi olla kysymys? Luojan kiitos, kun pysyisimme pystyssä entisine poliitiikkoinemme, koska joudumme erikoistoimenpitein likvidoimaan lukutaidottomuutta. Se on ilmeistä. Mutta vielä ilmeisempää on, että olemme saaneet aikaan ihmeitä niin sotilaallisella kuin muillakin aloilla. Näistä ihmeistä olisi mielestäni suurin ihme, jos likvidoitaisiin lopullisesti itse lukutaidottomuuden likvidointikomissio. Ja jos ei syntyisi sellaisia suunnitelmia, että se pitäisi erottaa Valistusasiain kansankomis-sariaatista, kuten täällä kuulin. Jos asia on siten, niin myönnätte, kun ajattelette asiaa syvemmältä, että sietäisi muodostaa erikoiskomissio, joka johtaisi eräiden pahojen suunnitelmien likvidointia.

Eikä siinä vielä kaikki: lukutaidottomuuden likvidointi ei riitä, vaan on lisäksi rakennettava neuvostotalous, ja siinä pelkällä lukutaidolla ei pitkälle päästä. Kulttuuritasoa on kohotettava huomattavasti. On päästävä siihen, että ihminen todella käyttäisi hyväkseen luku- ja kirjoitustaitoaan, että hänellä olisi luettavaa, että hänellä olisi sanomalehtiä ja propagandakirjasia, että ne jaettaisiin oikein ja saatettaisiin kansan käsiin, etteivät ne häviäisi matkan varrella, jolloin niistä luetaan korkeintaan puolet ja käytetään joihinkin tarkoituksiin kanslioissa, kun taas kansa ei saa niistä edes neljännekäkään. On opittava käyttämään hyväksi sitä vähäistä mitä meillä on.

Senpä tähden onkin uutta talouspolitiikkaa noudattaes-samme esitettävä väsymättä ajatusta, että poliittinen valistus vaatii ehdottomasti kulttuuritason kohottamista. On päästävä siihen, että luku- ja kirjoitustaito edistäisi kulttuurin kohottamista, että talonpoika voisi käyttää luku- ja kirjoitustaitoaan taloutensa ja valtionsa kehittämiseen.

Neuvostolait ovat erittäin hyvät, sillä ne tarjoavat kaikille mahdollisuuden taistella virkavaltaisuutta ja virastokankeutta vastaan, mahdollisuuden, jota missään kapitalistisessa valtiossa ei anneta työläiselle eikä talonpojalle. Entä käytetäänkö tätä mahdollisuutta? Sitä käyttää vain ani harva! Ei vain talonpoika, vaan suuri osa kommunisteistakaan ei osaa käyttää neuvostolakeja taistelussa virastokankeutta ja virkavaltaisuutta tai sellaista aito venäläistä ilmiötä kuin lahjusten ottoa vastaan. Mikä estää taistelemasta tätä ilmiötä vastaan? Lakimmeko? Propagandammeko? Päinvastoin! Lakeja on kirjoitettu vaikka kuinka paljon! Miksi sitten tämä taistelu on menestykseltöntä? Siksi, ettei sitä voida käydä pelkällä propagandalla, vaan se voidaan viedä päätökseen vasta sitten, kun itse kansanjoukot ovat mukana auttamassa. Ainakin puolet kommunisteistamme eivät osaa taistella, puhumattakaan sellaisista, jotka jarruttavat taistelua. Tosin 99% teistä on kommunisteja, ja te tiedätte, että mainitunlaisten kommunistien suhteen suoritamme nykyisin leikkauksen, josta huolehtii puoluepuhdistuskomissio, ja luultavasti poistamme noin sata tuhatta puolueestamme. Jotkut sanovat, että noin kaksisataa tuhatta — ja olisin mieluummin näiden jälkimmäisten kannalla.

Olen varma, että karkotamme puolueestamme 100—200 tuhatta kommunistia, jotka ovat tunkeutuneet puolueeseen eivätkä osaa taistella virastokankeutta ja lahjusten ottoa vastaan, vaan päinvastoin jarruttavat tätä taistelua.

POLIITTISEN VALISTUSTYÖN TEKIJÄIN TEHTAVAT

On hyvä, että erotamme puolueestamme noin sata tai kaksisataa tuhatta, mutta se on mitättömän pieni murto-osa siitä, mitä meidän tulee tehdä. Poliittisen valistustyön laitosten koko toiminnan suuntana pitää olla tämän päämäärän saavuttaminen. Lukutaidottomuutta vastaan pitää taistella, mutta pelkkä lukutaito ei myöskään riitä, vaan tarvitaan sitä sivistyneisyyttä, joka panee taistelemaan virastokankeutta ja lahjusten ottoa vastaan. Nämä ovat sellaisia paiseita, joita ei voida parantaa millään sotavoitoilla eikä millään poliittisilla uudistuksilla. Näitä paiseita ei tosiaankaan voida parantaa millään sotavoitoilla eikä millään poliittisilla uudistuksilla, vaan ne voidaan

parantaa vain kohottamalla kulttuuritasoa. Ja se on poliittisen valistustyön tehtävä.

Poliittisen valistustyön tekijät eivät saa käsittää tehtäviään virkamiesmäisesti, mitä on niin ikään hyvin usein havaittavissa, koska puhutaan sellaisia, että eikö poliittisen valistustyön kuvernementtikomitean edustajan pitäisi kuulua kuvernementin taloudelliseen neuvottelukuntaan²⁴. Suokaa anteeksi, mutta teidän ei tarvitse kuulua minkään elimen kokoonpanoon, vaan teidän tulee suorittaa omia tehtäviänne tavallisina kansalaisina. Kun kuulutte virastoon, niin byrokratisoidutte, mutta kun olette tekemisissä kansan kanssa ja valistatte sitä poliittisesti, niin kokemus näyttää teille, että poliittisesti valistuneella kansalla ei lahjusten ottoa esiinny, meillä taas sitä esiintyy tuiki tiheään. Teiltä kysytään: mitä pitäisi tehdä, ettei lahjusten ottoa olisi, ettei toimeenpaneavassa komiteassa se ja se ottaisi lahjuksia, opettakaa, miten se saadaan aikaan? Ja jos poliittisen valistustyön tekijät sanovat: „Se ei ole meidän laitoksemme asia”, „siitä asiasta olemme julkaisleet kirjasia ja vetoamuksia”, niin kansa sanoo teille: „Olette huonoja puolueen jäseniä: se ei tosin kuulu teidän laitoksellenne, sitä varten on olemassa Työläis- ja talonpoikaisinspektio, mutta olettehan puolueen jäseniä.” Sanotte työtänne poliittiseksi valistustyöksi. Kun otitte käyttäksenne tätä sanaa, teitä varoitettiin: älkää käyttäkö kovin mahtipontista sanaa, käyttäkää vaatimattomampaa. Mutta te tahdoitte nimittää työtänne poliittiseksi valistustyöksi, ja se merkitsee paljon. Ettehän nimittäneet itseänne henkilöiksi, jotka opettavat kansalle aakkosia, vaan poliittisen valistustyön tekijöiksi. Teille saatetaan sanoa: „On erittäin hyvä, että opetatte kansaa lukemaan, kirjoittamaan, käymään taloudellista kampanjaa, kaikki se on mainiota, mutta se ei ole poliittista valistustyötä, sillä poliittinen valistustyö merkitsee yhteenvedojen tekemistä kaikesta”.

Me harjoitamme ja toivottavasti tekin harjoitatte propagandaa raakalaisuutta ja sellaisia paiseita kuin lahjusten ottoa vastaan, mutta poliittinen valistustyö ei rajoitu tähän propagandaan, vaan merkitsee myös käytännöllisiä tuloksia, merkitsee, että kansalle opetetaan, miten niitä saavutetaan, ja näytetään muille esimerkkejä siitä, ei toimeenpaneavan komitean jäsenenä vaan tavallisina kansalaisina,

jotka poliittisesti valistuneempina osaavat muutakin kuin haukkua kaikkinaisesta virastokankeudesta — se on meillä hyvin yleistä —, osaavat näyttää, miten tuo paha voitetaan käytännössä. Se on erittäin vaikea taito, jota ei opita, ellei kohoteta yleensä kulttuuritasoa ja tehdä työläis- ja talonpoikaisjoukkoja sivistyneemmiksi kuin nyt! Ja tähän Poliittisen valistustyön pääkomitean tehtävään minun tekisikin mieli kiinnittää eniten huomiota.

Tahdon summeerata lyhyesti kaiken sen, mitä olen sanonut, ja tehdä käytännölliset yhteenvedot kaikista poliittisen valistustyön kuvernementtikomiteain ratkaistavana olevista tehtävistä.

KOLME PÄAVIHOLLISTA

Mielestäni on olemassa kolme päävihollista, jotka ovat nyt jokaisen edessä suorittamastaan työstä riippumatta, kolme tehtävää, jotka poliittisen valistustyön tekijän on suoritettava, jos hän on kommunisti, ja heitä on enemmistö. Nämä hänen kolme päävihollistaan ovat: ensiksikin kommunistinen pöyhkeys, toiseksi lukutaidottomuus ja kolmanneksi lahjusten otto.

ENSIMMAINEN VIHOLLINEN — KOMMUNISTINEN PÖYHKEYS

Kommunistinen pöyhkeys merkitsee, että henkilö, joka on kommunistisessa puolueessa eikä ole vielä tullut puhdistetuksi siitä pois, kuvittelee voivansa ratkaista kaikki tehtävänsä kommunistisella dekretoimisella. Niin kauan kuin hän on hallitsevan puolueen jäsen ja tietyn valtionlaitoksen työntekijä, hän kuvittelee tämän perusteella olevansa oikeutettu puhumaan poliittisen valistustyön tuloksista. Ei missään tapauksessa! Se on pelkkää kommunistista pöyhkeyttä. Kysymys on siitä, että opitaan valistamaan poliittisesti, sitä emme kuitenkaan ole vielä oppineet emmekä osaa vielä suhtautuakaan siihen oikealla tavalla.

TOINEN VIHOLLINEN — LUKUTAIDOTTOMUUS

Toisesta vihollisesta — lukutaidottomuudesta — voin sanoa, että niin kauan kuin maassamme on lukutaidottomuutta, on perin vaikeaa puhua poliittisesta valistustyöstä. Tämän vihollisen voittaminen ei ole poliittinen tehtävä,

vaan edellytys, jota ilman politiikasta ei voida puhua. Lukutaidoton ihminen on politiikan ulkopuolella, hänelle pitää ensin opettaa aakkoset. Ilman sitä ei voi olla politiikkaa, ilman sitä on vain huhuja, juorupuheita, kaskuja, ennakkoluuloja, mutta ei politiikkaa.

KOLMAS VIHOLLINEN — LAHJUSTEN OTTO

Ja vihdoin jos kerran ilmenee sellaista kuin lahjusten ottoa, jos kerran se on mahdollista, niin politiikasta ei ole puhumistakaan. Silloin ollaan vielä kaukana politiikasta, silloin ei voida harjoittaa politiikkaa, sillä kaikki toimenpiteet jäävät riippumaan ilmaan eivätkä johda kerrassaan mihinkään tuloksiin. Laki koituu vahingoksi, jos käytännössä sitä sovelletaan oloissa, jolloin lahjusten otto on sallittua ja levinnyttä. Näissä oloissa ei voida harjoittaa mitään politiikkaa, sillä puuttuu perusedellytys politiikan harjoittamiseen. Ennen kuin kansalle voidaan hahmotella poliittiset tehtävämme, ennen kuin kansanjoukoille voidaan osoittaa: „kas sellaiset tehtävät ovat edessämme” (ja se meidän olisi pitänyt tehdä!), on käsitettävä, että se vaatii kohottamaan joukkojen kulttuuritasoa. Ja tämä tietty kulttuuritaso tulee saavuttaa. Ilman sitä ei voida toteuttaa käytännössä tehtäviämme.

SOTILAALLISTEN JA KULTTUURITEHTAVIEN VÄLINEN ERO

Kulttuuritehtävää ei voida ratkaista yhtä nopeasti kuin poliittista ja sotilaallista tehtävää. Tulee käsittää, että eteenpäinmenon edellytykset ovat nykyään toiset. Poliittinen voitto voidaan kriisin kärjistymiskaudella saavuttaa muutamassa viikossa. Sodassa voidaan voittaa muutamassa kuukaudessa, mutta kulttuuririntamalla ei siinä ajassa voida voittaa, itse tehtävän sisältö vaatii pitempää aikaa, johon tulee tottua, suunnitella työmme sen mukaan ja osoittaa mitä suurinta sitkeyttä, päättäväisyyttä ja johdonmukaisuutta. Ilman näitä ominaisuuksia ei voida edes aloittaa poliittista valistustyötä. Ja poliittisen valistustyön tulosten mittapuuna voi olla vain taloudentilan paraneminen. Sen lisäksi, että poistamme lukutaidottomuuden ja hävitämme lahjusten oton, jota on vielä olemassa lukutaidottomuuden pohjalla, meidän pitää saada aikaan myös se, että kansa omaksuisi todellisuuksissa propagandamme,

ohjeemme, kirjaseemme ja että kansantalous kohentuisi sen tuloksena.

Sellaisia ovat uuden talouspolitiikkamme asettamat Poliittisen valistustyön laitosten tehtävät, ja tekisi mieleni toivoa, että edustajakokouksemme ansiosta saavutamme tällä alalla suurempaa menestystä.

*„Poliittisen valistustyön tekijän
2. yleisvenäläinen edustajakokous.
Kokouksen Bulletinin” № 2,
lokakuun 19 p:nä 1921*

*Julkaistaan
V. I. Leninin korjaaman bulletiinin
oikaisuvedoksen mukaan*

**MOSKOVAN KUVERNEMENTIN
VII PUOLUEKONFERENSSI²⁵**

29.—31. LOKAKUUTA 1921

*Julkaistu
marraskuun 3 ja 4 pñä 1921
„Pravda“ lehdèn
248. ja 249. numerossa*

*Julkaistaan
lehdèn tekstìn mukaan*

UUDESTA TALOUSPOLITIIKASTA

I

VUODEN 1921 LOKAKUUN 29 pn ISTUNNOSSA
PIDETTY ALUSTUS

Toverit! Ryhtyessäni selostamaan uutta talouspolitiikkaa olen velvollinen heti alussa huomauttamaan, että käsitykseni tästä aiheesta on toinen kuin monet läsnäolijat kenties luulevat, eli oikeamminkin, voin käsitellä tätä aihetta vain pieneltä osaltaan. Luonnollisesti tässä kysymyksessä on kiinnostavinta tutustuminen uutta talouspolitiikkaa koskeviin Neuvostovallan lakeihin ja päätöksiin ja niiden arviointi. Kiinnostus kyseiseen aiheeseen lienee sitäkin oikeutetumpaa, mitä enemmän näitä päätöksiä on ja mitä kipeämmin ne kaipaavat muotoilua, johdonmukaistamista ja yleistämistä ja juuri tämä tuntuu nyt jo olevan erikoisen tarpeellista, sikäli kuin saatan päätellä Kansankomissarien Neuvostossa tekemiäni havaintojen perusteella. Aivan yhtä oikeutettua lienee halu tutustua tosiasioihin ja numerotietoihin, joita on jo olemassa uuden talouspolitiikan tuloksista. Tällaisia varmoja ja tarkistettuja tosiasioita ei tietenkään ole vielä kovin paljon, mutta on niitä kuitenkin. Ja uuteen talouspolitiikkaan perehtymisen kannalta on epäilemättä ehdottoman välttämätöntä tarkastella näitä tosiasioita ja yrittää tehdä niistä yhteenvetoja. En kuitenkaan voi ottaa käsiteltäväkseni enempää yhtä kuin toistaakaan kysymystä, mutta jos teissä herää kiinnostusta niitä kohtaan, olen varma, että löydätte näiden kysymysten selostajia. Minua sen sijaan kiinnostaa toinen kysymys, nimittäin taktiikkakysymys, eli jos niin voisi sanoa, se vallankumouksellinen strategia, jota olemme soveltaneet muuttaessamme politiikkaamme, sekä arvion esittäminen niistä edellytyksistä, missä määrin ensiksikin tämä politiikka vastaa tehtäviemme yleistä ymmärtämistä meidän

taholtamme ja toiseksi missä määrin puoluepiireissä tunnetaan ja tajutaan välttämättömäksi tämä uusi talouspolitiikka. Erikoisesti juuri tälle kysymykselle haluaisinkin yksinomaisesti omistaa puheeni.

Minua kiinnostaa ennen kaikkea se, miltä kannalta voidaan uutta talouspolitiikkaamme arvioitaessa puhua aikaisemman talouspolitiikkamme virheellisyydestä ja onko sen luonnehtiminen virheelliseksi oikeaa ja vihdoin, jos se on oikeaa, niin miltä kannalta tuollainen arvio voidaan katsoa hyödylliseksi ja välttämättömäksi.

Tällä kysymyksellä on nähdäkseni merkitystä sen seikan arvioimiseksi, kuinka yksimielisiä me nyt olemme puolueessamme nykyisen talouspolitiikkamme peruskysymyksissä.

Olisiko puolueen huomio suunnattava nyt yksinomaan tämän talouspolitiikan erinäisiin konkreettisiin kysymyksiin vai olisiko se kiinnitettävä ainakin aika ajoittain tämän politiikan yleisten edellytysten arviointiin ja siihen, ovatko puoluepiirien tietoisuus, mielenkiinto ja huomio näiden yleisten edellytysten tasalla? Luullakseni asianlaita on nykyään nimenomaan siten, että laajoissa puoluepiireissä ei olla vielä kyllin selvillä uudesta talouspolitiikasta, että omaamatta selvää käsitystä aikaisemman talouspolitiikan virheellisyydestä me emme voine menestyksellisesti täyttää tehtäväämme: luoda pohjaa uudelle talouspolitiikallemme ja määritellä lopullisesti tämän suuntaa.

Selittääkseni ajatustani ja vastatakseni kysymykseen, miltä kannalta voidaan ja täytyykin mielestäni puhua aikaisemman talouspolitiikkamme virheellisyydestä, rohkenen ottaa vertauskuvaksi Venäjän ja Japanin sodan ajoilta erään tapauksen, joka nähdäkseni auttaa meitä selventämään käsityksiämme erilaisten poliittisten järjestelmien ja menetelmien keskinäisyydestä sen tapaisessa vallankumouksessa kuin meidän vallankumouksessamme. Puheena oleva esimerkki on japanilaisen kenraali Nogin suorittama Port Arthurin valtaus. Tärkeintä, mikä minua tässä esimerkissä kiinnostaa, on se, että Port Arthurin valtauksessa oli kaksi aivan erilaista vaihetta. Ensimmäinen muodostui kiivaista rynnäköistä, jotka kaikki epäonnistuivat ja vaativat kuululta japanilaiselta sotapäälliköltä tavattoman paljon uhreja. Toinen vaihe — kun täytyi ryhtyä tavattoman raskaaseen, tavattoman vaikeaan ja aikaa vaativaan sota-

taidon kaikkien sääntöjen mukaiseen linnoituksen piiritykseen, ja juuri piirittämällä saatiin linnoituksen valtaustehävä tietyn ajan kuluttua ratkaistuksi. Kun tarkastelemme näitä tosiasioita, herää luonnollisesti kysymys: miltä kannalta japanilaisen kenraalin ensimmäinen menettelytapa Port Arthurin linnoituksen valtaamiseksi voidaan arvioida virheelliseksi. Olivatko linnoitusta vastaan tehdyt rynnäköt virhe? Ja jos ne olivat virhe, niin millä varauksilla Japanin armeijan olisi pitänyt puhua tästä virheestä täyttääkseen tehtävänsä oikealla tavalla ja missä määrin sen olisi pitänyt tajuta tämä virhe?

Tietysti ensi silmäyksellä tuntuu hyvin helpolta vastata tähän kysymykseen. Jos kerran useat Port Arthuria vastaan tehdyt rynnäköt osoittautuivat tuloksettomiksi — ja sehän on tosiasia —, jos kerran hyökkääjät kärsivät tällöin uskomattoman suuria menetyksiä — ja sehän on taaskin kiistaton tosiasia —, niin jo tästä seuraa ilmeisesti, että Port Arthurin linnoituksen välitön ja suora rynnäköiminen oli taktiikkaa, jonka virheellisyyttä ei tarvitse millään todistaa. Mutta toisaalta ei ole lainkaan vaikeaa huomata, että ratkaistaessa tehtävää, jossa oli varsin paljon tunteuttomia suureita, oli vaikea ilman vastaavaa käytännöllistä kokemusta määrittellä ehdottoman tai edes likimain kyllin tarkasti, mikä menettelytapa oli sopivin vihollisen linnoituksen valtaamiseksi. Sitä oli mahdoton määrittellä kokeilematta ensin käytännössä, kuinka vahva tuo linnoitus oli, miten tehokkaita sen varustukset olivat, millainen oli sen varuskunnan kunto j.n.e. Tätä tietämättä ei edes parhain sotapäällikkö — kenraali Nogi kuului epäilemättä parhaimpien joukkoon — olisi voinut ratkaista kysymystä, mikä linnoituksen valtaamismenetelmä oli oikea. Toisaalta sodan tarkoitusperä ja koko sodan voittoisaan loppuun viemisen ehdot vaativat tämän tehtävän mahdollisimman pikaista ratkaisemista; samaan aikaan oli hyvinkin mahdollista, että sängen suuretkin menetykset, sikäli kuin ne linnoituksen valtaamiseksi rynnäköillä olisivat osoittautuneet tarpeelliseksi, olisivat kuitenkin korvautuneet runsain mitoin. Niiden hinnalla Japanin armeija olisi saanut vapauden toimia muilla sotänäyttämöillä ja yksi oleellisimmista tehtävistä olisi saatu ratkaistuksi ennen kuin vihollinen, t.s. Venäjän armeija, ehti siirtää kaukana sijaitsevalle sotänäyttämölle enemmän voimia, valmentaa ne:

kunnollisemmin ja kenties osoittautua viime kädessä Japanin armeijaa monta vertaa voimakkaammaksi.

Kun tarkastelee sotatoimien kehittymistä kokonaisuudessaan ja niitä olosuhteita, joissa Japanin armeija toimi, täytyy päätyä johtopäätökseen, että nämä Port Arthuria vastaan tehdyt rynnäköit eivät olleet vain osoituksena tavattoman suuriin uhrauksiin pystyvän armeijan erinomaisesta urhoollisuudesta, vaan ne osoittautuivat silloisessa tilanteessa, t.s. sotatoimien alussa, myös siksi ainoaksi mahdollisuudeksi, mikä oli välttämätöntä ja hyödyllistä, sillä koettelematta ensin voimia käytännöllisessä tehtävässä, linnoituksen valtaamisessa rynnäköillä, koettelematta vastustajan voimia ei ollut mitään perusteita ryhtyä pitempi-ajaiseen ja vaikeampaan kamppailuun, johon jo sen pitempiaikaisuuden vuoksi sisältyi monia muita vaaroja. Koko sotaoperaation kannalta katsoen ei voida olla pitämättä tarpeellisena ja hyödyllisenä myöskään operaation ensimmäistä vaihetta, jonka muodostivat rynnäköit, sillä, toistan, tämän kokemuksen puuttuessa Japanin armeijalla ei olisi ollut kyllin selvää käsitystä konkreettisista taistelumahdollisuuksista. Minkälainen oli tilanne tässä armeijassa, kun se pääsi taistelussaan vihollislinnoitusta vastaan tekemiensä rynnäköiden loppuvaiheeseen? Monia tuhansia oli kaatunut ja tuhansia olisi vielä kaatunut eikä linnoitusta kuitenkaan olisi sillä tavalla vallattu — tällainen oli tilanne, kun osa tai enemmistö alkoi varmistua, että oli luovuttava rynnäköistä ja ryhdyttävä piirittämään. Kun taktiikka oli osoittautunut virheelliseksi, virhe oli oikaistava ja kaikki, millä oli yhteyttä siihen, oli katsottava haitalliseksi toiminnassa, joka vaati muutosta: rynnäköinnin lopettamista ja piirityksen aloittamista, toisenlaista joukkojen sijoittelua ja aineellisten varojen uudelleen jaottelua muista erinäisistä menetelmistä ja toiminnoista puhumatta-kaan. Kaikki aikaisempi oli tunnustettava kerta kaikkiaan, selvästi ja suoraan virheelliseksi, ettei siitä olisi haittaa kehiteltäessä uutta strategiaa ja taktiikkaa, sotatoimia, joiden kulku oli oleva nyt aivan toisenlaista ja jotka, kuten tiedetään, päättyivät täydelliseen voittoon, joskin siihen kului aikaa verrattomasti enemmän kuin oli oletettu.

Luulen, että tämä esimerkki on sopiva valaisemaan sitä, minkälainen oli tilanne vallankumouksessamme ratkaisessamme omia sosialistisia tehtäviämme taloudellisen

rakennustyön alalla. Tässä suhteessa on havaittavissa aivan selvästi kaksi kautta. Toinen niistä kesti likipitään vuoden 1918 alusta vuoden 1921 kevääseen ja toisena on sama kausi, jota parhaillaan elämme ja joka alkoi vuoden 1921 keväästä.

Jos muistatte ne julkilausumat, viralliset ja epäviralliset, joita puolueemme antoi vuoden 1917 lopulta ja vuoden 1918 alkuun mennessä, niin huomaatte, että käsitimme jo silloin, että vallankumouksen, taistelun kehitystie voi olla joko verraten lyhyt tai hyvin pitkä ja vaikeakin. Tehdessämme arvioita kehitysmahdollisuuksista pidimme enimmäkseen, enpä edes muista poikkeuksia, lähtökohtana olettamusta, jota ei ehkä aina sanottu julki, mutta käsitettiin aina vaiteliaasti itsestään ymmärrettäväksi, nimittäin sitä olettamusta, että siirrytään välittömästi sosialistiseen rakennustyöhön. Luin tarkoituksellisesti uudelleen kaiken sen, mitä esim. maaliskuu- ja huhtikuussa 1918 kirjoitettiin vallankumouksemme tehtävistä sosialistisen rakennustyön alalla²⁶ ja varmistuin siitä, että sellainen olettamus meillä tosiaankin oli.

Näin oli laita juuri siinä vaiheessa, kun oli jo ratkaistu sellaiset oleelliset ja poliittisessa suhteessa pakostakin alustavat tehtävät kuin vallan valtaaminen, neuvostovaltiojärjestelmän luominen entisen porvarillisen parlamentaarisen valtiojärjestelmän tilalle ja edelleen irtautuminen imperialistisesta sodasta, jota paitsi tämä irtautuminen merkitsi kuten tunnettua erikoisen raskaita uhrauksia, uskomattoman nöyryyttävän ja ehdoiltaan miltei mahdollottoman Brestin rauhan solmimista. Rauhanteon jälkeinen kausi, vuoden 1918 maaliskuusta kesään, oli kautta, jolloin sotilaalliset tehtävät tuntuivat jo ratkaistuilta. Myöhemmät tapahtumat osoittivat, ettei asianlaita ollutkaan niin, vaan että maaliskuussa 1918, kun imperialistisen sodan asettamat tehtävät oli jo ratkaistu, meillä oli vasta alkamaisillaan kansalaissota, jonka uhka vuoden 1918 kesästä lähtien alkoi muodostua tshekkoslovakkien kapinan vaikutuksesta yhä suuremmaksi. Puhuessamme silloin, maaliskuu- tai huhtikuussa 1918, tehtävistämme, esitimme asteittaista siirtymistä tarkoittavien menetelmien asemesta jo päinvastaisia toimintatapoja, sellaisia menetelmiä kuin taistelu, jonka tarkoituksena oli etupäässä pakkoluovuttajien pakkoluovuttaminen, se, mikä oli sinänsä luonteenomaista pääasiassa

vallankumouksen alkukuukausina, t.s. vuoden 1917 lopulla ja vuoden 1918 alussa. Jo silloin täytyi sanoa, että tilinpidon ja valvonnan järjestelyssä toimintamme jäi kovasti jälkeen pakkoluovuttajien pakkoluovuttamista koskevasta työstämme ja toiminnastamme. Tämä merkitsi, että olimme pakkoluovuttaneet paljon enemmän kuin saatoimme pitää tiliä, valvoa, hallita j.n.e. ja oli siis siirryttävä pakkoluovuttamisesta, riistäjien ja pakkoluovuttajien vallan hävittämisestä tilinpidon ja valvonnan järjestelyyn, niin sanoakseni proosallisiin, taloudellisiin välittömän rakennustyön tehtäviin. Jo silloin meidän täytyi perääntyä monessa kohdassa. Esim. vuoden 1918 maalisk. ja huhtikuussa heräsi sellainen kysymys kuin palkanmaksu spesialisteille porvarillisia eikä sosialistisia suhteita vastaavien tariffien mukaisesti, t.s. sellaisten tariffien mukaisesti, jotka eivät riipu työn vaikeudesta eivätkä erikoisen raskaista työoloista, vaan porvarillisista tottumuksista ja porvarillisen yhteiskunnan oloista. Tällaiset poikkeuksellisen korkeat, porvarillisen korkeat spesialistien palkat eivät kuuluneet alun perin Neuvostovallan suunnitelmiin ja ne ovat ristiriidassa useiden v. 1917 lopulla annettujen dekreettien kanssa. Mutta vuoden 1918 alussa puolueemme antoi suoranaisia ohjeita siitä, että meidän tulee tässä suhteessa ottaa askel taaksepäin ja myöntyä tiettyyn „kompromissiin” (käytän sanontaa, jota käytettiin silloin). Huhtikuun 29 p:nä 1918 tekemässään päätöksessä Yleisvenäläinen TPKK katsoi tarpeelliseksi suorittaa tämän muutoksen yleisessä palkkajärjestelmässä²⁷.

Rakennustyöstämme, taloudellisesta työstämme, jonka asetimme silloin etualalle, meillä oli yksi käsitys. Oletimme siirryttävän sosialismiin välittömästi ilman mitään edeltävää välikautta, jonka kuluessa entinen talous sovitettaiisiin sosialistisen talouden mukaiseksi. Me oletimme, että valtiollistamalla tuotannon ja jaon siirtyisimme ilman muuta taloudelliseen tuotanto- ja jakojärjestelmään, joka oli edelliseen verrattuna toisenlainen. Oletimme, että kumpikin järjestelmä — valtiollistettu tuotanto ja jako sekä yksityiskauppaan perustuva tuotanto- ja jakojärjestelmä joutuvat kamppailemaan keskenään siten, että me järjestämme valtiollistetun tuotannon ja jaon ja valtaamme askel askelelta vastakkaisen järjestelmän asemat. Sanomme, että nyt ei tehtävämme enää ole niinkään pakkoluovut-

tajien pakkoluovuttaminen kuin tilinpito, valvonta, työn tuottavuuden kohottaminen, kurin parantaminen. Puhuimme tästä maalisi- ja huhtikuussa 1918, mutta emme herättäneet lainkaan sellaista kysymystä, mikä on oleva taloustemme suhde markkinoihin, kauppaan. Kun esim. keväällä 1918 käydessämme väittelyä eräitä tovereita vastaan, jotka kiistivät mahdottomana Brestin rauhanteon, asetimme kysymyksen valtiokapitalismista, niin emme asettaneet sitä siten, että kääntyisimme takaisin, valtiokapitalismiin, vaan siten, että asemamme olisi helpompi ja olisimme lähempänä sosialististen tehtävien ratkaisua, jos meillä Venäjällä olisi valtiokapitalismia vallitsevan talousjärjestelmän muodossa. Haluaisin kiinnittää huomiotanne varsinkin tähän seikkaan, sillä tämä tuntuu mielestäni välttämättömältä sen ymmärtämiseksi, missä suhteessa talouspolitiikkamme on muuttunut ja miten tuota muutosta on arvioitava.

Esitän esimerkin, joka valaissee konkreettisemmin ja havainnollisemmin niitä olosuhteita, joissa taistelumme kehittyi. Satuain hiljattain näkemään Moskovassa yksityisyrittäjien julkaiseman „Listok Objavlenin”²⁸. Tämä „Listok Objavleni” vaikutti aivan tavattomalta, aivan uudelta ja oudolta nyt, kun olemme kolme vuotta noudattaneet talouspolitiikkaamme. Mutta yleisten talouspoliittisten menetelmämme kannalta siinä ei ole mitään outoa. Kun otamme tämän pienen, mutta melko kuvaavan esimerkin, muistakaamme, miten taistelu kehittyi, mitkä olivat taistelutehtävät ja -menetelmät yleensä vallankumouksessamme. Ensimmäisiä dekreettejämme vuoden 1917 lopulla oli valtion ilmoitusmonopolista annettu dekreetti. Mitä tämä dekreetti merkitsi? Se merkitsi, että valtiiovallan ottanut proletariaatti aikoo siirtyä uusiin yhteiskunnallis-taloudellisiin suhteisiin niin asteittaisesti kuin suinkin mahdollista — yksityisyrittäjien julkaisutoimintaa ei lopeteta, vaan se alistetaan tietyllä tavalla valtion johdettavaksi, johdetaan valtiokapitalismin uomaan. Dekreetti, jolla valtion ilmoitusmonopoli saatettiin voimaan, edellytti siis, että yksityisyrittäjien lehdistö jää yleensä olemaan, että yksityisten ilmoituksia vaativa talouspolitiikka jatkuu edelleenkin samoin kuin yksityisomistusjärjestyskin — edelleenkin tulee olemaan koko joukko yksityisyrittäjiä, jotka tarvitsevat mainostusta, ilmoituksia. Sellainen oli ja vain

sellainen saattoikin olla yksityisyrittäjien ilmoitustoiminnan monopolisointia koskeva dekreetti. Sitä muistuttavat myös pankkitointa koskevat dekreetit, mutta en rupea puhumaan niistä, jotten mutkistaisi esimerkkiä.

Miten kävi yksityisyrittäjien ilmoitustoiminnan monopolisointia koskevalle dekreetille, joka annettiin Neuvostoval-
lan olemassaolon ensimmäisinä viikkoina? Sille kävi niin, että se pyyhkäistiin pian olemattomiin. Kun muistelee nyt taistelun kulkua ja niitä olosuhteita, joissa taistelua sittemmin käytiin, niin nykyisten aikojen kannalta tuntuu huvittavalta muistaa, miten naiiveja olimme saattaessamme vuoden 1917 lopulla puhua valtion monopolin ulottamisesta yksityisyrittäjien ilmoituksiin. Mitä yksityisyrittäjien ilmoituksia saattoi olla hurjan taistelun aikana! Vihollinen, t.s. kapitalistinen maailma, vastasi tähän Neuvostovallan dekreettiin jatkamalla taistelua ja kärjistämällä sen äärimmäisen ankaraksi, huippuunsa. Dekreetti edellytti, että Neuvostovalta, proletariaatin diktatuuri on niin luja, ettei mitään muuta taloutta voi olla ja että yksityisyrittäjien ja yksityisten isäntien koko joukolla on alistumisen välttämättömyys siinä määrin selvä, että ne siirtyvät taistelemaan sille maaperälle, jonka me valtiovaltana tälle taistelulle määräämme. Teille, me sanoimme, jätetään yksityiset julkaisut, yksityisyritteliäisyytenne, vapaus tehdä ilmoituksia yrittysten tarpeiden mukaisesti, niistä säädetään vain valtionvero, ne keskitetään vain valtion käsiin, mutta sinänsä järjestelmänä yksityisyrittäjien ilmoituksista ei suinkaan tehdä loppua, vaan päinvastoin teille koituu tiettyä etuakin, mikä johtuu aina ilmoitustoiminnan oikealla tavalla suoritetusta keskittämisestä. Mutta todellisuudessa kävi niin, että jouduimme käymään taistelua kokonaan toisella emmekä tällä alalla. Vihollinen, t.s. kapitalistiluokka, vastasi valtiovallan dekreettiin jäävämmällä koko tämän valtiovallan. Ei voinut olla puhettakaan mistään ilmoituksista, sillä kaikki järjestelmäämme jääneet porvarilliset ja kapitalistiset ainekset suuntasivat jo silloin kaikki voimansa taisteluun itse vallan perustuksista. Meille, jotka olimme ehdottaneet kapitalisteille: „Alistukaa valtiosäännöstelyn alaiseksi, totelkaa valtiovaltaa, ja silloin väestön entisiä intressejä, tottumuksia ja katsomuksia vastaavien olojen täydellisen hävittämisen asemesta ne kaikki tullaan muuttamaan asteittaisesti valtiosäännöstelyn tietä” —

meille asetettiin kysymys itse meidän olemassaolostamme. Kapitalistiluokan valitseman taktiikan tarkoituksena oli sysätä meidät hurjaan ja armottomaan taisteluun, joka pakottaisi meidät murtamaan entisiä suhteita verrattomasti enemmän kuin ensin aioimme.

Yksityisyrittäjien ilmoitustoiminnan monopolisointia koskevasta dekreetistä ei tullut mitään — se jäi pelkäksi paperipalaseksi, kun taas elämä, t.s. kapitalistiluokan vastarinta, pakotti valtiovaltamme keskittämään taistelun kokonaan muulle alalle, ei niihin merkityksettömiin, naurrettavan pieniin kysymyksiin, joihin puutuimme naiivisti vuoden 1917 lopulla, vaan kysymykseen: ollako vai ei olla — oli muserrettava koko toimihenkilöluokan sabotaasi, torjuttava valkokaartilaisarmeija, joka sai tukea koko maailman porvaristolta.

Tämä erillinen episodi, ilmoituksia koskeva dekreetti, antaa mielestäni hyödyllisiä viitteitä siitä peruskysymyksestä, mikä entisessä taktiikassa oli virheellistä ja mikä oikeaa. Arvioidessamme nyt tapahtumia myöhäisemmän historiallisen kehityksen näkökulmasta emme tietenkään voi olla pitämättä mainittua dekreettiämme näiivinä ja tietystä mielessä virheellisenäkin, mutta samalla siinä oli oikeaa se, että valtiovalta — proletariaatti — yritti saattaa voimaan uudet yhteiskunnalliset suhteet niin sanoakseni mukautumalla mahdollisimman suuressa määrässä silloisiin suhteisiin ja mikäli mahdollista asteittaisesti ja ilman erikoista murskaamista. Mutta vihollinen, t.s. porvariluokka, teki kaikkensa saadakseen sysätyksi meidät äärimmäisen hurjaan taisteluun. Oliko tämä vihollisen kannalta oikeaa strategiaa? Oli tietysti, sillä kuinka porvaristo olisi saattanut yhtäkkiä alistua aivan uuteen valtaan, proletaarin valtaan, jota ei ollut vielä koskaan aikaisemmin ollut, kokeilematta ensin tällä alalla voimiaan välittömässä yhteenotossa? „Anteeksi, arvon herrat”, porvaristo vastasi meille, „kysymys ei ole nyt lainkaan ilmoituksista, vaan siitä, löydämmekö vielä Wrangelin, Koltshakin, Denikinin ja auttaako maailman porvaristo heitä ratkaisemaan kysymyksen, joka ei koske lainkaan sitä, tuleeko teillä olemaan valtionpankki vai ei”. Tästä asiasta, valtionpankista, kuten ilmoituksistakin meillä kirjoitettiin vuoden 1917 lopulla aivan riittävästi sellaista, mikä osoittautui riittävän selvästi vain paperin töhrimiseksi.

Porvaristo vastasi silloin meille noudattamalla strategiaa, joka sen etujen kannalta oli oikeaa: „Kamppailemme ensin peruskysymyksestä, oletteko te valtiovaltana yleensä olemassa vai ehkä teistä vain tuntuu siltä, mutta tätä kysymystä ei ratkaista tietenkään dekreeteillä, vaan sodan, väkivallan avulla, ja tätä sotaa tulevat käymään varmaan-kin kaikki ne, jotka ovat kiinnostuneita kapitalistisesta järjestelmästä, emmekä yksin me, Venäjältä karkotetut kapitalistit. Ja mikäli muu maailma on siitä kyllin kiinnostunut, niin meitä Venäjän kapitalisteja auttaa silloin maailman porvaristo”. Menetellessään näin porvaristo menetteli etujensa puolustamisen kannalta katsoen oikein. Niin kauan kuin se saattoi edes hivenen verran toivoa voitavansa ratkaista peruskysymyksen kaikkein tehokkaimmalla tavalla — sodan avulla, niin kauan se ei voinut eikä sen sopinutkaan suostua niihin osittaisiin myönnytyksiin, joita Neuvostovalta sille tarjosi tarkoituksenaan asteittäisempi siirtyminen uuteen järjestykseen. „Ei mitään siirtymistä eikä mihinkään uuteen!” juuri niin vastasi porvaristo.

Juuri siitä syystä tapahtumat kehittyivät siten, kuin nyt näemme. Toisaalta proletarisen valtion voitto tavattoman suuressa taistelussa, joka oli kuvaavaa vuosien 1917—1918 kaudelle, ja kun kansan keskuudessa vallitsi tavaton innostus; toisaalta Neuvostovallan yrittäminen noudattaa talouspolitiikkaa, joka perustui alussa useihin asteittäisiin muutoksiin, varovaisempaan siirtymiseen uuteen järjestykseen, mikä ilmeni m.m. mainitsemassani pikku esimerkissä. Sen asemesta sille vastattiin vihollisleiristä ryhtymällä armottomaan taisteluun sen selvittämiseksi, kykeneekö Neuvostovalta valtiona pysymään pystyssä kansainvälisten taloudellisten suhteiden järjestelmässä. Tämä voitiin ratkaista vain sodalla, joka vuorostaan oli tavattoman ankaraa kansalaissotaa. Mitä vaikeammaksi taistelu kävi, sitä vähemmän jäi mahdollisuuksia varovaiseen siirtymiseen. Taistelun logiikan huomioon ottaen porvaristo menetteli omalta kannaltaan oikein, minä sanoin. Entä mitä me saatoimme sanoa? „Te, herrat kapitalistit, ette voi pelästyttää meitä. Me lyömme teidät tälläkin alalla, toistamiseen, kuten löimme teidät ja teidän perustavan kokouksenne poliittisella areenalla”. Emme voineet menetellä muutoin. Mikä muu toimintatapa tahansa olisi merkinnyt meidän luopumista kaikista asemistamme.

Johdattakaapa mieleenne taistelumme kehityshehdot, niin käsitätte, mitä tämä näennäisesti virheellinen ja satunnainen muutos tiesi, miksi meidän oli yleisen innostuksen ja varman poliittisen herruuden nojalla helppo hajottaa perustava kokous ja miksi meidän täytyi samanaikaisesti kokeilla useita keinoja voidaksemme asteittaisesti, varovaisesti siirtyä suorittamaan taloudellisia uudistuksia ja vihdoin miksi taistelun logiikka ja porvariston vastarinta pakottivat meidät turvautumaan äärimmäisiin, mitä kovimpiin ja armottomimpiin, mitä häikäilemättömpiin keinoihin, kansalaisotaan, joka runteli Venäjää kolme vuotta.

Vuoden 1921 kevääseen mennessä selvisi, että olimme kärsineet tappion yrittäessämme siirtyä „rynnäköimällä”, t.s. lyhintä, nopeinta, välittömintä tietä noudattamaan sosialistisia periaatteita tuotannossa ja jaossa. Keväällä 1921 poliittinen tilanne osoitti meille, että oli olemassa monia taloudellisia kysymyksiä, joissa meidän täytyi väistämättömästi perääntyä valtiokapitalismin kannalle, siirtyä „rynnäköinnistä” „piiritykseen”.

Jos tämä siirtyminen saa jonkun valittamaan, itkemään, surkuttelemaan ja paheksumaan, niin sanottakoon: vaarallista ei ole niinkään tappio kuin se, että pelätään tunnustaa oma tappio eikä uskalleta tehdä sen perusteella kaikkia johtopäätöksiä. Sodankäynti on paljon yksinkertaisempaa kuin sosialismin ja kapitalismin kamppailu, ja juuri siksi voitimmekin Koltshakit ja kumpp., että emme pelänneet tunnustaa tappioitamme, emme pelänneet ottaa varteen niistä saatuja opetuksia ja tehdä moneen kertaan uudelleen sitä, mikä oli keskeneräistä tai kehnosti tehtyä.

Samoin on meneteltävä myös kapitalistista taloutta vastaan käydyssä sosialistisen talouden taistelussa, joka on paljon mutkallisempaa ja vaikeampaa. Ei pidä pelätä tappion tunnustamista. Tappiosta on otettava oppia. Tehtäköön uudestaan huolellisemmin, varovaisemmin ja johdonmukaisemmin se, mikä on tehty kehnosti. Jos olisimme sitä mieltä, että tappion tunnustaminen aiheuttaa masennusta ja taistelutarmon heikentymistä asemien luovutuksen vuoksi, niin silloin pitäisi sanoa, että sellaiset vallankumousmiehet eivät maksa kerrassaan mitään.

Luotan kuitenkin siihen, että harvoja poikkeuksia lukuunottamatta kukaan ei voi sanoa sellaista kansalais sodan antaman kolmen vuoden kokemuksen karaisemista

bolshevikeista. Meidän voimamme on ollut ja on se, että otamme täysin järkevästi varteen mitä raskaimmatkin tapit ja opimme niiden antamasta kokemuksesta, miten meidän on muutettava toimintaamme. Siitä syystä onkin puhuttava asiat suoraan. Tämä on hyödyllistä ja tärkeää paitsi teoreettisen totuuden kannalta myös käytännön mielessä. Emme opi ratkaisemaan tehtäviämme uudella tavalla tänään, ellemmme eilisen kokemuksen perusteella ole havainneet entisten menetelmien virheellisyyttä.

Uuteen talouspolitiikkaan siirtymisen tehtävä merkitsee juuri sitä, että yritettyämme välittömästi rakentaa sosialismia ennen näkemättömän vaikeissa olosuhteissa, kansalaissodan oloissa, jolloin porvaristo pakotti meidät mitä ankarimpaan kamppailuun, meille selvisi keväällä 1921 tilanne: oli luovuttava välittömästä sosialismin rakentamisesta ja peräännyttävä useilla talouselämän aloilla valtiokapitalismiin, oli luovuttava rynnäköinnistä ja siirryttävä hyvin raskaaseen, vaikeaan ja epämiellyttävään aikaan vaativaan piiritykseen, johon liittyi useita perääntymisliikkeitä. Juuri tämä on välttämätöntä voidaksemme ryhtyä ratkaisemaan talouskysymystä, t.s. siirtääksemme talouden sosialistiselle perustalle.

En voi kajota tänään numerotietoihin tai tiivistelmiin taikka tosiasioihin, jotka osoittavat, mitä tämä politiikka, palaaminen valtiokapitalismiin, on meille antanut. Esitän vain yhden pienen esimerkin. Kuten tiedätte, talouselämämme tärkeimpiä keskuksia on Donetsin laakio (Donbass). Te tiedätte, että meillä on siellä mitä suurimpia entisiä kapitalistisia tuotantolaitoksia, jotka ovat Länsi-Euroopan kapitalististen tuotantolaitosten tasalla. Tiedätte myös, että siellä ensimmäinen tehtävämme oli suurten teollisuuslaitosten kunnostaminen: työläisten vähälukuisuuden vuoksi meidän oli helpointa aloittaa teollisuuden jälleenrakentaminen Donbassista. Mutta mitä näemme siellä nyt, sen jälkeen kun politiikassa tapahtui keväällä käänne? Havaitsemme siellä päinvastaisen ilmiön — tuotanto on edistynyt erikoisesti pienissä talonpoikien kaivoksissa, joita on ruvettu antamaan vuokralle. Havaitsemme valtiokapitalismille ominaisten suhteiden kehittymistä. Talonpoikien kaivokset toimivat hyvin toimittaen valtiolle vuokramaksuna noin 30% niissä louhitusta kivihiilestä. Tuotannon kehityksessä Donbassilla on havaittavissa

yleistä huomattavaa parannusta kesälliseen katastrofaaliseen tilaan verrattuna, ja tähän paranemiseen on vaikuttanut huomattavasti tuotannon paraneminen pikku kaivoksissa, niiden käyttö valtiokapitalismin pohjalla. En voi ryhtyä tässä erittelemään kaikkia asiaan kuuluvia tietoja, mutta tämän esimerkin nojalla voitte kuitenkin nähdä havainnollisesti tiettyjä käytännöllisiä tuloksia politiikan muutoksesta. Talouselämän vilkastuminen — ja se meidän on saatava aikaan hinnalla millä hyvänsä —, tuottavuuden kohoaminen, mikä meidän on niin ikään saatava aikaan hinnalla millä hyvänsä, kaikki tämä on jo alussa sen tuloksena, että on palattu osittaisesti valtiokapitalistiseen järjestelmään. Ja se, miten menestyksellisiin tuloksiin päästään tulevaisuudessa, riippuu omasta kykeneväisyydestämme, siitä, kuinka oikein harjoitamme tätä politiikkaa vastaisuudessa.

Jatkan nyt jälleen varsinaisen johtoajatukseni kehittelyä. Keväällä tapahtunut siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan, perääntymisemme valtiokapitalismille ominaisiin toimintamenetelmiin, -tapoihin ja -metodeihin — onko se ollut riittävää siinä mielessä, että voisimme jo lopettaa perääntymisen ja ryhtyä valmistelemaan hyökkäystä? Ei, se ei ole ollut vielä riittävää. Ja nimenomaan seuraavasta syystä. Jos vertaamme tätä jälleen siihen, mistä alussa puhuin (rynnäköinti ja piiritys sodassa), niin me emme ole vielä sijoitelleet lopullisesti joukkoja uudella tavalla emmekä jaotelleet uudelleen aineellisia varoja j.n.e. — sanalla sanoen emme ole valmistelleet loppuun saakka uusia operaatioita, jotka tulee suorittaa nyt uuden strategian ja taktiikan mukaan toisella tavalla. Koska nyt ollaan siirtymässä valtiokapitalismiin, niin herää kysymys, pitäisikö pyrkiä siihen, ettei aikaisempaa talouspolitiikkaa vastaavista toimintamenetelmistä olisi meille nyt haittaa? On itsestään selvää — ja kokemuksemme on sen osoittanut —, että siihen meidän pitää pyrkiä. Keväällä puhuimme siitä, ettemme pelkää palata valtiokapitalismiin, ja sanoimme, että tehtäviämme on nimenomaan tavaravaihdon järjestäminen. Monien dekreettien ja päätösten, lukuisten artikkelien, kaiken propagandan ja lainsäädäntötoiminnan tarkoituksena on vuoden 1921 kevästä alkaen ollut tavaravaihdon elvyttäminen. Mitä tähän käsitteeseen on sisältynyt? Millaista, jos niin voidaan sanoa, rakennus-

suunnitelmaa tämä käsite on edellyttänyt? Aikomuksena on ollut enemmän taikka vähemmän sosialistinen teollisuustuotteiden vaihtaminen maataloustuotteisiin koko valtion mitassa ja suurteollisuuden jälleenrakentaminen tämän tavaravaihdon avulla, sillä suurteollisuus on ainoa sosialistisen järjestelmän perusta. Mitenkä on käynyt? On käynyt siten — tiedätte tämän kaikki nyt mainiosti käytännön perusteella, mutta kyllä se ilmenee koko lehdistöstämme —, että tavaravaihdossa on epäonnistuttu, epäonnistuttu siinä mielessä, että tavaravaihto on muodostunut osto- ja myyntitoiminnaksi. Tämä meidän täytyy nyt myöntää, ellemmme halua pistää päätämme piiloon siiven alle, ellemmme halua tekeytyä ihmisiksi, jotka eivät näe tappiotaan, ja ellemmme pelkää katsoa vaaraa suoraan silmiin. Meidän täytyy myöntää, ettemme ole perääntyneet kylliksi, että on perääntyttävä vielä enemmän, vetäydyttävä vielä taaksepäin, kun siirrymme valtiokapitalismista järjestämään valtion sääntelemää osto- ja myyntitoimintaa ja rahankiertoa. Tavaravaihdosta ei tullut mitään, yksityiskapitalistiset markkinat osoittautuivat meitä voimakkaammiksi ja tavaravaihdon asemesta syntyi tavallista osto- ja myyntitoimintaa, kaupankäyntiä.

Teidän on vaivauduttava mukautumaan siihen, muutoin alkuvoimainen osto- ja myyntitoiminta, rahankierto tukahduttaa teidät!

Juuri siksi olemme sellaisten ihmisten asemassa, joiden täytyy yhä perääntyä voidakseen myöhemmin siirtyä vihdoin hyökkäykseen. Juuri siksi meidän kaikkien on tunnus-tettava tällä haavaa yleisesti keskuudessamme, että talouspolitiikan aikaisemmat menetelmät ovat virheellisiä. Meidän on oltava tietoisia siitä voidaksemme käsittää selvästi, mikä nykytilanteessa on olennaisinta ja missä suhteessa meitä odottava siirtyminen on erikoista. Meillä ei ole tällä hetkellä ratkaistavanamme lykkäystä sietämättömiä ulkopoliittisia tehtäviä. Ei ole myöskään lykkäystä sietämättömiä sotilaallisia tehtäviä. Ratkaistavanamme on nyt pääasiallisesti taloudellisia tehtäviä, ja meidän tulee muistaa, ettei välitön siirtyminen sosialistiseen rakennustyöhön voi tapahtua lähiaikoina.

Asiaamme (talouttamme) emme ole vielä saaneet järjestykseen kolmessa vuodessa. Näin lyhyessä ajassa tätä tehtävää oli mahdoton ratkaista sen hävityksen laajuuden,

kurjuuden ja sivistyksellisen takapajuisuuden vuoksi, jota meillä on ilmennyt. Mutta yleensä rynnäkkö ei suinkaan ollut jättämättä jälkeä eikä se ollut hyödytön.

Olemme joutuneet nyt tilaan, jolloin meidän täytyy perääntyä vielä hiukan, ei ainoastaan valtiokapitalismiin, vaan myös valtion sääntelemään kauppatoimintaan ja rahankiertoon. Vain tätä tietä, joka on pitempi kuin luulimmekaan, me saatamme kohentaa ennalleen taloudellisen elämän. On saatettava taloudelliset suhteet oikeaan järjestykseen, kohennettava talonpojan pientaloutta, kunnostettava ja kehitettävä omin voimin suurteollisuutta. Muutoin emme selviä kriisistä. Muuta ulospääsyä ei ole; mutta sivumennen sanoen meidän keskuudessamme ei ole tajuttu vielä kyllin selvästi tämän talouspolitiikan välttämättömyyttä. Kun esimerkiksi sanotaan: tehtävämme on siinä, että valtiosta tulee tukkukauppias tai että se oppii käymään tukkukauppaa, tehtävä on siis kauppaa, kaupankäyntiä koskeva,—niin tämä kuulostaa tavattoman oudolta ja eräistä jopa tavattoman hirveältäkin. „Jos kommunistit ovat menneet niin pitkälle, että asettavat vuorossa oleviksi tehtäviksi kaupalliset tehtävät, siis tavalliset, mitä yksinkertaisimmat, vulgäärimmät, mitättömimmät kaupalliset tehtävät, niin mitä onkaan jäljellä kommunismista? Eikö tämän takia pitäisi masentua lopullisesti ja sanoa: no niin, kaikki on menetetty!” Luulen, että vilkaistaessa ympärille voi havaita tämäntapaisia mielialoja, ja ne ovatkin tavattoman vaarallisia, sillä jos nämä mielialat leviäisivät laajalle, ne vain sumentaisivat monien silmiä ja vaikeuttaisivat välittömien tehtäviemme tervettä ymmärtämistä. Jos salaamme itseltämme, työväenluokalta, joukoilta sen, että taloudellisella alalla niin keväällä 1921 kuin nyt syksyllä ja talvella 1921/1922 olemme yhä edelleenkin perääntyneet, niin se merkitsee, että osoitamme itsemme täysin tiedottomiksi ja että meillä ei ole miehuutta suhtautua rehellisesti muodostuneeseen tilanteeseen. Sellaisessa tilanteessa ei työstämme eikä taistelustamme tulisi mitään.

Jos armeija, kun se on vakuuttunut olevansa kykenemätön valloittamaan linnoitusta rynnäköllä, sanoisi, ettei se suostu jättämään entisiä asemiaan, ei siirry uusiin asemiin eikä yritä ratkaista uudella tavalla tehtävää, niin siitä armeijasta sanottaisiin: joka on oppinut hyökkäämään, mutta ei ole oppinut tietynlaisessa vaikeassa tilanteessa

perääntymään sen mukaisesti, se ei voita sodassa. Maaailman historiassa ei ole ollut tai on ollut vain poikkeuksena sellaisia sotia, jotka ovat alusta loppuun saakka olleet yhtämittaista voitokasta hyökkäyssotaa. Ja näin on laita tavallisista sodista puhuen. Onko siis järkisyitä olettaa, että sellaisessa sodassa, jossa ratkaistaan kokonaisen luokan kohtalo, jossa ratkaistaan kysymys: sosialismi vai kapitalismi, kansa voisi ensimmäistä kertaa tätä kysymystä ratkaistessaan löytää heti ainoan oikean, pettämättömän menettelytavan? Mitä syytä on olettaa sellaista? Ei mitään! Kokemus todistaa päinvastaista. Ratkomiemme tehtävien joukossa ei ole ollut ainoatakaan sellaista, johon meidän ei olisi tarvinnut puuttua uudelleen ratkaistaksemme sen toistamiseen. Kun on kärsitty tappio, käytäköön asiaan käsiksi toisen kerran, tehtäköön kaikki uudelleen ja varmistuttakoon siitä, millä tavalla tehtävää voidaan ryhtyä ratkaisemaan, vaikkei päädyttäisikään vielä lopullisesti oikeaan, vaan edes tyydyttävään ratkaisuun — näin olemme toimineet ja näin meidän on toimittava edelleenkin. Jollei riveissämme olisi yksimielisyyttä tulevaisuuden näköalojen ollessa sellaisia, jollaisina ne meille avautuvat, niin tämä olisi kovin murehduttava merkki siitä, että puolueeseemme on alkanut levitä tavattoman vaarallinen masennusmieliala. Ja päinvastoin, ellemme pelkää sanoa jopa karvaintakin ja katkerintakin totuutta suoraan, silloin me opimme, opimme ehdottomasti ja varmasti voittamaan kaikki ja kaikenlaiset vastukset.

Meidän on otettava pohjaksi olemassaolevat kapitalistiset suhteet. Pelottaako tämä tehtävä meitä? Vai sanomme, että tämä tehtävä ei ole kommunistinen? Se merkitisi, ettemme ymmärrä vallankumouksellista taistelua, ettemme ymmärrä tämän taistelun luonnetta, joka on mitä ankarin ja johon liittyy mitä jyrkimpiä äkkimuutoksia, joille emme voi missään tapauksessa viitata kintaalla.

Teen nyt muutamia yhteenvetoja.

Kajoan kysymykseen, joka askarruttaa monia. Jos nyt vuoden 1921 syksyllä ja talvella peräännymme vielä kerran, niin milloin sitten nämä perääntymiset loppuvat? Saamme kuulla melko usein kysyttävän tätä joko suoraan tai hieman epäsuorasti. Mutta kysymys muistuttaa mielestäni erästä samantapaista kysymystä Brestin rauhanteon ajoilta. Solmiessamme Brestin rauhaa meiltä kysyttiin:

„Koska kerran olette tehneet Saksan imperialismille sellaisia ja sellaisia myönnytyksiä, niin milloin nuo myönnytykset loppuvat ja mikä takaa, että ne loppuvat? Ja ettekö vaaranna asemaanne entisestään tekemällä myönnytyksiä?” Tietysti me vaarannamme asemaamme entisestään, mutta ei pidä unohtaa jokaisen sodan peruslakeja. Sodalle on luonteenomaista vaara. Sodassa ei ole ainoatakaan hetkeä, jolloin vaara ei uhkaisi joka taholta. Ja mikä on proletariaatin diktatuuri? Se on sotaa, vieläpä paljon ankarampaa, pitkälisempää ja sitkeämpää sotaa kuin mitkään muut joskus aikaisemmin olleet sodat. Tässä sodassa vaara uhkaa meitä joka askeleella.

Uuden talouspolitiikkamme synnyttämä tilanne — pienten kauppayritysten lisääntyminen, valtion tuotantolaitosten antaminen vuokralle j.n.e., kaikki tämä on kapitalististen suhteiden kehittymistä, ja jollei sitä nähdä, niin silloin ollaan kokonaan sekapäisiä. On itsestään ymmärrettävää, että kapitalististen suhteiden kehittyminen tietää jo sinänsä vaaran suurenemista. Mutta voitteko osoittaa minulle edes yhden tien vallankumouksessa, edes jonkin sen vaiheen tai menetelmän, missä ei ole piillyt vaaraa? Vaaran häviäminen tietäisi sodan loppumista ja proletariaatin diktatuurin päättymistä, mutta sellaista ei nyt tietenkään kukaan meistä haaveile. Jokainen vaihe uudessa talouspolitiikkasamme tietää monia vaaroja. Kun sanoimme keväällä, että korvaamme luovutusvelvollisuuden elintarvikeverolla ja saatamme dekreetillä voimaan vapauden kaupata niitä ylijäämiä, jotka jäävät jäljelle elintarvikeveron tultua suoritetuksi, niin siten annoimme kapitalismille vapauden kehittyä. Jollei tätä tajuta, niin on lakattu kokonaan ymmärtämästä taloudellisia perussuhteita ja menetetty kyky arvostella tilannetta ja toimia oikealla tavalla. Tietysti kun taistelumenetelmät ovat muuttuneet, on myös tilanteen vaarallisuus muuttunut. Kun ratkaistavana oli kysymys Neuvostojen vallasta ja perustavan kokouksen hajottamisesta, vaara uhkasi politiikan taholta. Tämä vaara osoitautui mitättömäksi. Kun sitten koitti koko maailman kapitalistien ylläpitämän kansalaissodan kausi, muodostui sotilaallinen vaara, joka oli jo paljon uhkaavampi. Mutta kun muutimme talouspolitiikkaamme, vaara suureni entisestään, sillä talouselämä, joka koostuu äärettömän monista taloudellisista, jokapäiväisistä pikkuseikoista, joihin

tavallisesti totutaan ja joita ei huomata, vaatii meiltä erikoista huomiokykyä ja ponnistelua ja tekee erikoisen selvästi välttämättömäksi oppia hallitsemaan sitä oikealla tavalla. Kapitalismin ennallistuminen, porvariston kasvu, porvarillisten suhteiden kehkeytyminen kaupankäynnistä j.n.e.—juuri tämä on se vaara, joka on ominaista nykyiselle taloudelliselle rakennustyöllemme, siirtyessämme nyt asteittaisesti ratkaisemaan tehtävää, joka on paljon vaikeampi kuin aikaisemmat. Tässä suhteessa ei saa olla mitään harhaluuloja.

Meidän pitää ymmärtää, että nykyiset konkreettiset olot vaativat valtiota sääntelemään kauppatoimintaa ja rahankiertoa ja että meidän on osoitettava pystyvyytemme nimenomaan tällä alalla. Nykyisessä talouselämässämme on ristiriitoja paljon enemmän kuin niitä oli ennen uutta talouspolitiikkaa: eräiden väestökerrosten, harvojen taloudellinen asema on osittaisesti, jonkin verran parantunut; toisten väestökerrosten, enemmistön, taloudellisten varojen ja välttämättömien tarpeiden välillä on täydellinen epäsuhte. Ristiriidat ovat lisääntyneet. Ja selvää on, että niin kauan kuin elämme perinpohjaisten murrosten kautta, näistä ristiriidoista ei selvitä kerralla.

Tahtoisin lopuksi korostaa alustukseni kolmea perusajatusta. Ensimmäinen kysymys on yleisluontoinen: missä mielessä meidän tulee myöntää virheelliseksi uutta talouspolitiikkaamme edeltänyt puolueemme talouspolitiikka? Ottamalla erään sodan esimerkiksi koetin selittää, että on siirryttävä rynnäköinnistä piiritykseen, että rynnäköinti oli alussa välttämätöntä ja että rynnäkönnön epäonnistuttua on tajuttava uusien taistelumenetelmien merkitys.

Edelleen. Ensimmäisen opetuksen ja vuoden 1921 kevääseen mennessä määräytyneen ensimmäisen vaiheen muodostaa valtiokapitalismin kehittyminen uutta tietä. Tässä suhteessa on joitakin saavutuksia, mutta on myös ennen näkemättömiä ristiriitoja. Tällä alalla emme ole vielä päässeet tilanteen herroiksi.

Ja kolmanneksi — sen perääntymisliikkeen jälkeen, jonka jouduimme suorittamaan keväällä 1921 siirtymällä sosialistisesta rakennustyöstä valtiokapitalismiin, huomaamme, että vuorossa on kauppatoiminnan ja rahankieron sääntely; niin kaukana kuin kauppatoiminta näyttääkin olevan kommunismista, niin juuri tällä alalla ratkaistava-

namme on omalaatuinen tehtävä. Vasta ratkaistuamme tämän tehtävän saatamme ryhtyä käsittelemään ehdottoman kiireellisiä taloudellisia tarpeita ja vain tätä tietä voimme taata mahdollisuuden suurteollisuuden jälleenrakentamiseen; tämä tie on kyllä pitempi, mutta se on varmempi ja meille nykyään myös ainoa mahdollinen.

Tämä on perusseikka, ja sitä meidän on pidettävä silmällä uutta talouspolitiikkaa koskevassa kysymyksessä. Tämän politiikan kysymyksiä ratkoessamme meidän täytyy nähdä selvästi kehityksen perussuuntaviivat voidaksemme saada selvää siitä näennäisestä sekavuudesta, jota havaitsemme nykyään taloudellisissa suhteissa, sillä samalla kun murretaan vanhaa, huomaamme, että heikkoja ovat vielä uuden oraat ja että käytämme toiminnassamme usein menetelmiä, jotka eivät vastaa uusia olosuhteita. Nyt kun olemme asettaneet tehtäväksemme tuotantovoimien lisäämisen ja suurteollisuuden, sosialistisen yhteiskunnan ainoan perustan, jälleenrakentamisen, meidän täytyy menetellä sillä tavalla, että suhtaudumme oikein tähän tehtävään ja ratkaisemme sen hinnalla millä hyvänsä.

2

LOPPULAUSUNTO

Toverit! Ennen kuin vastaan huomautuksiin, joita on esitetty saamissani kirjelapuissa, haluaisin sanoa muutama sanan vastaukseksi täällä esiintyneille tovereille. Tov. Larinin puheesta on nähdäkseni pantava merkille eräs väärinkäsitys. Lienenkö minä sanonut epätarkasti tai lie-neekö hän ymmärtänyt sanani väärin, mutta hän satoi minun mainitsemani sääntelyn teollisuuden sääntelyyn. Tämä on ilmeisesti väärin. Minä puhuin kauppatoiminnan ja rahankierron sääntelystä ja vertasin sitä tavaravaihtoon. Ja lisäksi sanottakoon: jos aiomme suhtautua poliittikkaamme, päätöksiimme, propaganda- ja agitaatiotyöhömmen siten, että pyrimme parantamaan tätä propaganda- ja agitaatiotyötämme ja dekreetejämme, niin silloin meidän ei pidä kaihtaa lähimmän kokemuksemme tuloksia. Pitääkö paikkansa, että puhuimme keväällä 1921 tavaravaihdosta? Tietysti pitää, sen te kaikki tiedätte. Onko totta, että järjestelmänä tavaravaihto osoittautui olevan ristiriidassa todellisuuden kanssa, joka toi meille tavaravaihdon asemesta rahankierron, rahan avulla tapahtuvan ostojen ja myyntitoiminnan? Tämäkin on epäilemättömää, sitä todistavat tosiasiat. Tämä on samalla vastaus tov. Stukoville ja Sorinille, jotka puhuivat virheiden keksiskelystä. Tässä on teille kouraantuntuva esimerkki varmasta eikä mistään keksitystä virheestä.

Viimeaikaisen, keväästä alkaneen talouspolitiikkamme käytäntö on osoittanut, ettei keväällä 1921 kukaan kinas-tellut uudesta talouspolitiikasta ja että puolue kokonaisuudessaan hyväksyi sen edustajakokouksissaan, konferensseissaan ja lehdistössään täysin yksimielisesti. Vanhat

kiistat eivät kuvastuneet lainkaan tässä uudessa yksimielisessä päätöksessä. Tämän päätöksen perustana oli se, että tavaravaihdon välityksellä me saatamme siirtyä välittömämmin sosialistiseen rakennustyöhön. Nyt huomaamme selvästi, että tässä on käytettävä vielä kiertotietä — kauppatoimintaa.

Toverit Stukov ja Sorin valittivat kovasti sitä, että puhutaan muka virheistä, mutta eikö voitaisi olla keksiskelemättä virheitä! Tietysti, jos virheitä keksitään, niin se on jo kerrassaan paha juttu. Aivan väärin on kuitenkin välillä käytännön kysymyksiä sillä tavalla kuin tov. Gonikman tekee. Hän piti miltei kokonaisen puheen siitä, että „historiallinen ilmiö ei ole voinut muodostua muulla tavalla kuin se on muodostunut”. Tämä on aivan kiistatonta ja tiedämme sen kaikki kommunismin aapistotuutena, historiallisen materialismin ja marxilaisuuden aapistotuutena. Tässä esimerkki sen mukaisesta ajattelusta. Onko tov. Semkovin puhe historiallinen ilmiö vai ei? Väitän, että se on historiallinen ilmiö. Juuri se seikka, että tämä historiallinen ilmiö ei voinut muodostua muulla tavalla kuin se muodostui, todistaakin, ettei tässä suhteessa ole keksiskelty virheitä eikä haluttu tai sallittu erheellisesti sellaista, että puolueen jäsenet joutuisivat alakuloisuuden, hämmingin ja masennusmielialan valtaan. Toverit Stukov ja Sorin pelkäsivät kovasti, että virheen tunnustaminen virheeksi olisi tavalla tai toisella, kokonaan tai puolittain, suoraan tai välillisesti ollut kuitenkin vahingoksi, koska se synnytti alakuloisuutta ja aiheutti masennusmielialaa. Esimerkeiläni halusinkin osoittaa nimenomaan, että asian ydin on siinä, onko virheen tunnustamisella nyt käytännöllistä merkitystä, onko nyt tehtävä jonkinlaisia muutoksia sen jälkeen, mitä on tapahtunut ja tapahtunut väistämättömästi? Ensin rynnäköimme ja vasta sitten siirryimme piiritykseen, sen tietää jokainen, ja talouspolitiikkamme noudattamista häittää nyt se, että käytetään virheellisiä menetelmiä, jotka toisissa olosuhteissa olisivat kenties mainioitakin, mutta jotka nyt ovat vahingollisia. Tämän kysymyksen ovat miltei kaikki puheenvuoroja käyttäneet toverit sivuuttaneet kokonaan, vaikka koko asian ydin on siinä ja vain siinä. Tässä suhteessa minua auttoi parhaiten juuri tov. Semkov, sillä hän teki ilmeisesti tämän virheen. Jollei tov. Semkovia olisi ollut täällä tai jollei hän tänään

olisi puhunut, niin olisi todellakin voinut syntyä sellainen vaikutelma, että eiköhän tuo Lenin ole vain keksimällä keksinyt virheitä? Mutta тов. Семков sanoi hyvin selvästi: „Älkää puhuko valtion kauppatoiminnasta! Vankiloissa meitä ei opetettu käymään kauppaa”. Тов. Семков, se on totta, ettei vankiloissa meitä opetettu käymään kauppaa! Entä opetettiin meitä vankiloissa taistelemaan? Entä opetettiin meitä vankiloissa johtamaan valtiota? Entä onko meitä joskus ja jossakin opetettu sellaiseen varsin epämiellyttävään hommaan kuin eri kansankomissariaattien soviteluun ja niiden toiminnan yhdenmukaistamiseen? Siihen meitä ei ole missään opetettu. Vankiloissa meitä ei opetettu, vaan korkeintaan itse opiskelimme marxilaisuutta, vallankumouksellisen liikkeen historiaa y.m. Tältä kannalta katsoen varsin monien vankilassaoloaika ei kulunut hyödyttömästi. Kun meille sanotaan: „Vankiloissa meitä ei opetettu käymään kauppaa”, niin juuri näistä sanoista ilmenee, että puolueemme nykyisen taistelun ja toiminnan käytännölliset tehtävät ymmärretään väärin. Ja juuri tässä tehdään se virhe, kun erehdytään käyttämään „rynnäköintiin” sopivia menetelmiä „piiritys”-vaiheessa. Virhe, jolla on sijansa puolueessa, tuli ilmi тов. Семковin kautta. Tämä virhe on tajuttava ja oikaistava.

Jos voisimme tukeutua sotilaalliseen ja poliittiseen innostukseen, joka kiistattomasti on ollut valtava historiallinen voima ja esittänyt suurta osaa ja joka on tuntuvaa pitkän aikaa myös kansainvälisessä työväenliikkeessä,— jos voisimme tämän innostuksen avulla, olettaen että kulttuuri on tietyllä tasolla ja tehtaitamme ei ole hävitetty kokonaan, siirtyä välittömästi sosialistiseen rakennustyöhön, niin emme puuhailisi sellaisten epämiellyttävien asioiden parissa kuin ovat liikelaskenta ja kauppataito. Niitä ei silloin tarvittaisi. Mutta nyt meidän täytyy puuhailla. Miksi? Siksi, että me johdamme ja olemme velvollisia johtamaan taloudellista rakennustyötä. Taloudellisen rakennustyön vuoksi olemme joutuneet sellaiseen asemaan, että meidän täytyy turvautua paitsi niinkin epämiellyttävään keinoon kuin vuokraamiseen, myös niinkin epämiellyttävään keinoon kuin kauppatoimintaan. Oli syytä olettaa, että moinen epämiellyttävä asema aiheuttaa sekä masennusta että alakuloisuutta. Mutta kuka siihen on syytä? Eiköhän siihen ole syytä se, jossa tuota alakuloi-

suutta ja masennusta ilmenee? Jos kerran todellinen taloudellinen tilanne, johon olemme joutuneet kaikkien, niin kansainvälisten kuin Venäjänkin taloudellisten ja poliittisten ehtojen vuoksi, on sellainen, että todellisuutta on rahankierto eikä tavaravaihto; jos kerran meidän on otettava tehtäväksemme nykyisen kauppatoiminnan, nykyisen kehnon rahankierron sääntely, niin voisimmeko me kommunistit sanoa, että tämä ei kuulu meille? Juuri se olisi mitä vahingollisinta masentumista, suorastaan epätoivoisuutta ja tekisi kaiken toiminnan mahdottomaksi.

Olosuhteita, joissa toimimme, emme luo vain me itse: ne riippuvat taloudellisesta taistelusta ja suhteistamme muihin maihin. Tuloksena oli, että asetimme kuluvan vuoden keväällä päiväjärjestykseen vuokraamiskysymyksen ja nyt meidän täytyy asettaa päiväjärjestykseen myös kauppatoimintaa ja rahankiertoa koskeva kysymys. Kieltäytyminen tästä sillä perusteella, että „vankiloissa meitä ei opetettu käymään kauppaa”, olisi mitä sallimattominta masentumista ja taloudellisen tehtävämme täyttämättä jättämistä. Olisi paljon miellyttävämpää, jos voisimme valloittaa kapitalistisen kaupan rynnäköllä, ja „rynnäkö”-yritys, t.s. tavaravaihdon välitön järjestäminen, ei suinkaan ole virhe tietyissä olosuhteissa (kun tehtaita ei ole hävitetty ja talous ja kulttuuri ovat korkealla tasolla). Mutta nyt virhe on nimenomaan siinä, ettemme halua käsittää toisenlaisen menettelytavan välttämättömyyttä ja väistämättömyyttä. Tämä ei ole keksitty virhe, tämä ei ole historian alalta otettu virhe — tämä on opetus, joka auttaa ymmärtämään oikein sen, mitä voidaan ja mitä pitää tehdä nyt. Voiko puolue ratkaista menestyksellisesti tämän tehtävänsä, jos se suhtautuu siihen järjeilemällä: „Vankiloissa meitä ei opetettu käymään kauppaa”, emme tarvitse liikelaskentaa? Vallankumouksen jälkeen meidän on täytyntä oppia paljon sellaista, mitä vankiloissa meille ei opetettu, ja me olemmekin oppineet, vieläpä sangen menestyksellisesti.

Luulen, että velvollisuutemme on oppia ymmärtämään kauppasuhteita ja kauppatoimintaa, ja me alamme oppia ja opimme menestyksellisesti silloin, kun rupeamme puhumaan tästä asiasta kiertelemättä. Meidän on täytyntä perääntyä niin paljon, että kauppakysymyksestä on tullut

puolueemme käytännön kysymys, taloudellisen rakennustyön kysymys. Mikä pakottaa siirtymään kauppatoiminnalliselle perustalle? Miljöö, nykyiset olosuhteet. Niin on tehtävä siksi, että voitaisiin jälleenrakentaa nopeasti suurteollisuus ja saattaa se nopeasti yhteyteen maatalouden kanssa ja että saataisiin aikaan oikea tuotteiden vaihto. Tämä kaikki tapahtuu paljon nopeammin maassa, jonka teollisuus on kehittyneempää, meillä se sen sijaan tapahtuu kiertoteitse ja vaatii enemmän aikaa, mutta silti saavutamme loppujen lopuksi sen, mihin pyrimme. Ja nyt meidän tulee pitää ohjenuoranamme niitä tehtäviä, joita tämä ja huomina päivä asettavat meille, puolueellemme, jonka on johdettava koko valtion taloutta. Nykyään ei voida puhua enää tavaravaihdosta, sillä tällä taistelukentällä olemme menettäneet asemamme. Tämä on ilmeinen tosiasia, niin epämiellyttävä kuin se meille lieneekin. Mutta pitäisikö meidän siis sanoa, ettei meillä ole enää mitään tekemistä? Ei suinkaan. Meidän täytyy opiskella. Meidän täytyy oppia sääntelemään valtion taholta kauppasuhteita — tehtävä on vaikea, mutta se ei ole lainkaan mahdoton. Ja me ratkaisemme tämän tehtävän, sillä olemmehan ratkaisseet tehtäviä, jotka ovat olleet meille yhtä uusia, yhtä pakottavia ja vaikeita. Osuuskauppatoiminta on vaikea, muttei lainkaan mahdoton tehtävä, pitää vain tajuta se selvästi ja tehdä tosissaan työtä. Juuri sitä merkitsee uusi politiikkamme. Nykyään on jo pieni määrä teollisuuslaitoksia siirretty liikelaskennan pohjalle, niissä työmiehelle maksetaan työstä vapaiden markkinahintojen mukaan ja laskelmissa on siirretty kultakantaan. Mutta tällaisia talousyksikköjä on määrällisesti mitättömän vähän ja useimmissa tapauksissa vallitsee kaaos, ansiot ja elinolot ovat aivan ristiriidassa keskenään; osa tuotantolaitoksista ei ole enää valtion huollettavana ja osa on vain osittaisesti. Missä on ulospääsy? Vain siinä, että opimme, totumme, pystymme ratkaisemaan nämä tehtävät niin kuin ne kuuluu ratkaista, t.s. kyseisiä olosuhteita vastaavasti.

Tämä on vastaukseni tovereille, jotka esiintyivät tämänpäiväisen keskustelun johdosta, ja nyt siirryn vastaamaan lyhyesti muutamiin saamiini kirjelappusiin.

Eräessä niistä sanotaan: „Viittaatte Port Arthuriin, mutta ettekö voi kuvitella, että Port Arthuriksi voimme tulla me kansainvälisen porvariston piirittäminä?”

Niin, toverit, mainitsin jo, että sodalle on luonteenomaista vaara ja että sotaa ei pidä aloittaa ottamatta huomioon mahdollista tappiolle joutumista. Jos joudumme tappiolle, niin silloin tietenkin osoittaudumme olevan Port Arthurin murehduttavassa asemassa. Puheessani tarkoitin Port Arthurilla joka kohdassa maailman kapitalismia, joka ei ole ainoastaan meidän armeijamme piirittämä. Kussakin kapitalistisessa maassa kasvaa yhä suuremmaksi tätä maailman kapitalismin Port Arthuria piirittävä armeija.

Eräässä kirjelapussa kysytään: „Millaista tulee olemaan taktiikkamme seuraavana päivänä yhteiskunnallisen vallankumouksen jälkeen, jos tämä puhkeaa vuoden tai parin kuluttua?” Jos tällaisiin kysymyksiin voitaisiin vastata, vallankumousten suorittaminen olisi hyvin helppoa ja me olisimme suorittaneet niitä kaikkialla kosolti. Tällaisiin kysymyksiin emme voi vastata, sillä emme voi sanoa edes sitä, mitä tapahtuu puolen vuoden kuluttua, saatikka sitten vuoden tai parin kuluttua. On yhtä hyödytöntä asettaa tällaisia kysymyksiä kuin yrittää ratkaista kysymystä, kumpi taisteleva puoli joutuu Port Arthurin linnoituksen murehduttavaan asemaan. Tiedämme vain sen, että loppujen lopuksi maailman Port Arthurin linnoitus ehdottomasti vallataan, sillä kaikissa maissa lisääntyvät ne voimat, jotka sen kukistavat. Mutta meillä peruskysymyksenä on se, mitä pitäisi tehdä voidaksemme nykyisissä, mitä vaikeimmissa oloissa säilyttää mahdollisuuden suurteollisuuden jälleenrakentamiseen. Meidän ei pidä vieroksua liikelaskentaa, vaan on ymmärrettävä, että vain tällä pohjalla voidaan luoda siedettävät olot, jotka tyydyttävät työläisiä sekä palkan että työn määrän puolesta j.n.e. Talouden rakentaminen on mahdollista vain tämän liikelaskennan pohjalla. Esteenä tässä ovat ennakkoluulot ja eilispäivän tapahtumien muisteleminen. Jollemme ota huomioon tätä, me emme pysty ajamaan asiaan kuuluvalla tavalla uutta talouspolitiikkaa.

Kysellään myös: „Mikä on perääntymisen raja?” Useissa kirjelappusissa esitetään samansuuntaisia kysymyksiä: mihin saakka me voimme perääntyä? Aavistin että tämä kysymys esitetään ja sanoin muutaman sanan sen johdosta ensimmäisessä puheessani. Kysymys on tietynlaisen mäsennusmielialan ja alakuloisuuden ilmaus ja kerrassaan pohjaa vailla. Samanlaisen kysymyksen saimme kuulla

Brestin rauhanteon aikoihin. On väärin asettaa tällainen kysymys, sillä vasta vastaisuudessa suorittaessamme käytännössä käännettä voimme saada aineistoa vastausta varten. Me peräännyimme niin kauan, kunnes opimme, valmistaudumme siirtymään varmaan hyökkäykseen. Muuta ei voida vastata siihen. Perääntyminen on varsin epämieluisia, mutta kun lyödään, silloin ei kysellä, miellyttääkö vai ei, vaan joukot perääntyvät eikä kukaan kummastele sitä. Sellaisista puheista, kuinka kauan me oikein peräännyimme, ei voi koitua mitään hyvää. Minkä vuoksi meidän pitäisi etukäteen keksiä itseämme varten tilanteita, joista on mahdoton selvittää? Sen asemesta on ryhdyttävä konkreettiseen toimintaan. On tarkkailtava huolellisesti konkreettisia olosuhteita, tilannetta ja määriteltävä, minkä joen varteen, mille kukkulalle, minkä suon reunaan, minkä aseman, tämänkö vai toisen, kohdalla voimme pureutua kiinni, sillä voimme siirtyä hyökkäykseen vasta sitten kun olemme pureutuneet johonkin kiinni. Ei siis pidä masentua eikä vältellä kysymystä agitatorisin huudahduksin, jotka ovat varsin arvokkaita omalla paikallaan, mutta tässä kysymyksessä ne eivät voi aiheuttaa muuta kuin vahinkoa.

KULLAN MERKITYKSESTÄ NYKYÄÄN JA SOSIALISMIN TÄYDELLISEN VOITON JÄLKEEN

Suuren vallankumouksen vuosijuhlaa on parasta viettää siten, että keskitetään huomio ratkaisuaan odottaviin vallankumouksen tehtäviin. Tällainen vallankumouksen juhliminen on paikallaan ja välttämätöntä erikoisestikin niissä tapauksissa, jolloin on vielä vallankumoukselta ratkaisematta jääneitä perustehtäviä, jolloin näiden tehtävien ratkaiseminen vaatii oppimaan jotakin uutta (vallankumouksen tähänastisten aikaansaannosten kannalta katsoen).

Uutta vallankumouksemme kannalta on nykyään välttämättömyys turvautua „reformistiseen”, asteittaiseen, varovaiseen kiertoliikemenetelmään taloudellisen rakennustyön peruskysymyksissä. Tämä „uutuus” aiheuttaa monia kysymyksiä, neuvottomuutta ja epäröintiä sekä teorian että käytännön alalla.

Teoreettinen kysymys: kuinka on selitettävissä, että samalla työvainiolla siirrytään mitä vallankumouksellisimmasta toiminnasta tavattoman „reformistiseen” toimintaan, vaikka vallankumous kokonaisuudessaan edistyy ylipäänsä voitokkaasti? Eikö se ole „asemien luovuttamista”, „vararikon tunnustamista” tai jotain sellaista? Vihamiehet, puolittain feodaalityyppisistä taantumuksellisista menshevikkeihin ja muihin II¹/₂ Internationalen ritareihin saakka sanovat tietenkin, että sitä se on. Eivät he muuten vihollisia olisikaan, elleivät huutaisi tuontapaista jos jostakin syystä ja vallan syyttäkin. Se, että kaikki puolueet — feodaaleista menshevikkeihin asti — ovat liikuttavan yksimielisiä tässä kysymyksessä, todistaa vain vielä kerran, että proletaariseen vallankumoukseen nähden kaikki nuo puolueet ovat tosiaankin „yhtä taantumuksellista joukkoa”

(kuten, sulkumerkeissä sanoen, Engels jo ennusti vuosina 1875 ja 1884 Bebelille kirjoittamissaan kirjeissä)²⁹.

Mutta eräänlaista... „neuvottomuutta” on ystävienkin keskuudessa.

Jälleenrakennamme suurteollisuuden ja järjestämme välittömän tuotteiden vaihdon sen ja talonpoikaisen pienviljelyksen välillä auttaen pienviljelyksen yhteiskunnallistamista. Suurteollisuuden jälleenrakentamiseksi otamme luovutusvelvollisuuden nojalla talonpojilta velaksi tietyn määrän elintarvikkeita ja raaka-aineita. Tällainen oli suunnitelmamme (tai menetelmämme, järjestelmämme), jonka mukaan toimimme yli kolme vuotta, vuoden 1921 kevääseen asti. Se oli tehtävän vallankumouksellinen ratkaisutapa siinä mielessä, että tarkoituksena oli entisen yhteiskunnallisen talousmuodon suoranainen ja täydellinen murskaaminen ja uuden yhteiskunnallisen talousmuodon luominen sen tilalle.

Tuon ratkaisutavan, suunnitelman, menettelytavan, järjestelmän olemme vuoden 1921 keväästä lähtien pyrkinneet vaihtamaan (emme ole vielä lopullisesti „vaihtaneet”, vaan vasta pyrimme vaihtamaan tajuamatta täysin sitä) kokonaan toisenlaiseen, tyypiltään reformistiseen: ei pidä *murskata* entistä yhteiskunnallista talousmuotoa, kaupankäyntiä, pientaloutta, pienyritteliäisyyttä eikä kapitalismia, vaan *on elvytettävä* kaupankäyntiä, pienyritteliäisyyttä, kapitalismia ja hillittävä näitä varovaisesti ja vähitellen ja saatava ne alistetuiksi valtion säännöstelyn alaisiksi *vain sitä mukaa kuin* ne elpyvät.

Siis vallan toisenlainen ratkaisutapa.

Entiseen vallankumoukselliseen ratkaisutapaan verraten tämä on reformistinen ratkaisutapa (vallankumous on sellaista uudistamista, että vanha murskataan tärkeimmältä ja oleellisimmalta osaltaan eikä uudisteta sitä varovasti, hitaasti, asteittaisesti ja siten, että pyritään murskaamaan mahdollisimman vähän).

Herää kysymys: jos te kokeiltuanne vallankumouksellisia menetelmiä olette myöntäneet ne epäonnistuneiksi ja siirtyneet reformistisiin menetelmiin, niin eikö tämä todista sitä, että te yleensä julistatte vallankumouksen virheeksi? Eikö tämä todista sitä, ettei yleensä olisi pitänyt aloittaa vallankumouksesta, vaan reformeista ja rajoittua reformeihin?

Tällaisen johtopäätöksen tekevät menshevikit ja heidän kaltaisensa. Mutta tuollainen johtopäätös on joko sofismia ja pelkkää puijausta niiden taholta, jotka politiikassa ovat „kulkeneet monen kiirastulen kautta”, tai lapsellisuutta niiden taholta, jotka „eivät ole joutuneet voittamaan” todellista kiusausta. Oikeaa vallankumousmiestä uhkaava suurin vaara — ehkäpä ainoakin vaara — on yltiövallankumouksellisuus, sen unohtaminen, missä rajoissa ja oloissa on sopivaa ja hyödyllistä soveltaa vallankumouksellisia menetelmiä. Oikeat vallankumousmiehet ovat taitaneet niskansa useimmiten silloin, kun ovat ryhtyneet käyttämään „vallankumous”-sanassa isoa alkukirjainta ja ylentämään „vallankumousta” milteipä joksikin jumaluuksi, alkaneet mennä päästään pyörälle ja kadottaa kykynsä harkita, punnita ja tarkistaa mitä kylmäverisimminkin ja tervejärkisimminkin ajankohtana, missä tilanteessa, millä toiminta-alalla on osattava toimia vallankumouksellisesti ja minä ajankohtana, missä tilanteessa ja millä toiminta-alalla on osattava siirtyä reformistiin menettelytapoihin. Oikeat vallankumousmiehet tuhoutuvat (en tarkoita ulkonaista tappiota, vaan heidän asiansa sisäistä epäonnistumista) vain siinä tapauksessa — mutta silloin he tuhoutuvatkin varmasti —, jos menettävät terveen järkensä ja saavat päähänsä, että „suuri, voitokas, maailmanvallankumous” voi ja sen pitää ratkaista vallankumouksellisesti kaikki tehtävät missä tilanteessa ja millä toiminta-alalla tahansa.

Se, joka „saa päähänsä” tuollaista, on tuhon oma, sillä hän on tehnyt tyhmyyden peruskysymyksessä, ja ankarassa sodassa (vallankumous on mitä ankarinta sotaa) tappio on rangaistus tyhmyydestä.

Missä on sanottu, että „suuri, voitokas, maailmanvallankumous” voi ja sen tulee käyttää vain vallankumouksellisia menettelytapoja? Ei sitä ole missään sanottu. Ja se on suorastaan ja ehdottomasti erehdys. Se on ilman muuta erehdys yksinpä teoriainkin kannalta, mikäli pidetään kiinni marxilaisuudesta. Sen todistaa erehdykseksi myös vallankumouksemme kokemus. Teorian kannalta katsoen: vallankumouksen aikana tehdään kuten muinakin aikoina tyhmyyksiä, sanoi Engels³⁰, ja hän sanoi totuuden. On pyrittävä tekemään niitä vähemmän ja oikomaan mahdollisimman pian ottaen huomioon mahdollisimman terve-

järkisesti, milloin ja mitkä tehtävät voidaan ja mitä ei voida ratkaista vallankumouksellisin keinoin. Kokemuksemme osoittaa: Brestin rauha oli näyte menettelystä, joka ei ollut lainkaan vallankumouksellista, vaan reformistista ja jopa pahempaakin kuin reformistista, sillä se oli taantuvaa, kun taas reformistinen toiminta on ylipäänsä hidasta, varovaista, asteittaista eteenpäinmenoa eikä perääntymistä. Että taktiikkamme oli Brestin rauhaa solmittaessa oikea, se on nyt siinä määrin todistettu, kaikille selvä ja yleisesti tunnustettu, ettei tästä aiheesta kannata enää puhua tämän enempää.

Vallankumuksemme on suorittanut täysin loppuun vain porvarillis-demokraattiset tehtävänsä. Ja meillä on mitä laillisin oikeus olla ylpeitä siitä. Vallankumuksemme proletaariset eli sosialistiset tehtävät ovat pääasiassa kolmenlaisia: 1) vallankumouksellinen irrottautuminen imperiaalistisesta maailmansodasta; kapitalististen saalistajien kahden yleismaailmallisen ryhmän välisen teurastuksen paljastaminen ja *lopettaminen*; me olemme omasta puolestamme suorittaneet sen loppuun; vain useiden edistyneiden maiden vallankumous voi suorittaa sen joka suhteessa loppuun. 2) Neuvostojärjestelmän luominen proletariaatin diktatuurin toteuttamisen muodoksi. Käännös on tapahtunut maailman mitassa. Porvarillisen demokraattisen parlamentarismien aikakausi on päättynyt. On alkanut maailman historian uusi luku: proletariaatin diktatuurin aikakausi. Neuvostojärjestelmä ja proletariaatin diktatuurin eri muodot voidaan viimeistellä ja kehittää lopullisesti vain useamman maan ponnistuksilla. Meillä on tällä alalla vielä hyvinkin paljon keskeneräistä. Olisi anteeksiantamatonta olla näkemättä sitä. Meidän on vielä monta kertaa lopetettava, tehtävä uudestaan ja aloitettava alusta. Joka askelmalla, jolle onnistumme nousemaan kehittäessämme tuotantovoimia ja kulttuuria, meidän on samalla täydennettävä ja parannettava neuvostojärjestelmäämme, sillä onhan taloutemme ja kulttuurimme vielä kovin alhaisella tasolla. Paljon on tehtävä uudestaan, ja olisi järjettömyyden huippu (ellei vieläkin pahempaa) „pelätä” sitä. 3) Sosialistisen järjestelmän taloudellisen perustan rakentaminen. Tällä alalla on vielä tekemättä tärkein ja oleellisin. Se on kuitenkin tähdellisin tehtävämme, tähdellisin sekä periaat-

teen että käytännön kannalta, sekä VSFNT:n kannalta nyt että kansainväliseltä kannalta katsottuna.

Koska tärkein on jäänyt pohjimmaltaan loppuunsaoritamatta, tulee koko huomio kiinnittää siihen. Ja vaikeus on tällöin siirtymisen muodossa.

„Ei riitä, että ollaan vallankumousmiehiä ja sosialismin kannattajia tai kommunisteja yleensä”, kirjoitin vuoden 1918 huhtikuussa „Neuvostovallan lähimmissä tehtävissä”³¹. „On osattava löytää kullakin hetkellä se erityinen ketjun rengas, johon on kaikin voimin tartuttava, jotta voitaisiin pitää käsissä koko ketju ja valmistautua tarttumaan varmasti seuraavaan renkaaseen. Sitä paitsi näiden renkaiden järjestys, niiden muoto, niiden kytkeytyminen toisiinsa, niiden välinen ero tapausten historiallisessa ketjussa ei ole niin yksinkertainen eikä niin alkeellinen kuin tavallisessa sepän takomassa ketjussa.”

Nykyhetkellä sillä toiminnan alalla, josta tässä on puhe, tällaisena renkaana on kotimaisen *kaupan* elvyttäminen siten, että valtio säännöstelee (ohjaa) tuota kauppaa oikealla tavalla. Kaupankäynti on historiallisten tapahtumien ketjussa, vuosien 1921—1922 sosialistisen rakennustyömme siirtymismuodoissa se „rengas”, „*johon*” meidän, proletaarisen valtiovallan, meidän, johtavan kommunistisen puolueen, „*on kaikin voimin tartuttava*”. Jos me nyt „tartumme” tuohon renkaaseen kyllin lujasti, saamme varmasti lähitulevaisuudessa haltuumme *koko* ketjun. Muuten emme voi saada haltuumme koko ketjua, luoda perustaa sosialistisille yhteiskuntataloudellisille suhteille.

Tämä tuntuu omituiselta. Kommunismi ja kaupankäynti?! Jotakin peräti yhteenkuulumatonta, nurinkurista ja kaukaista. Mutta jos harkitaan asiaa *talouden kannalta*, niin ne eivät ole toisistaan sen kauempana, kuin mitä kommunismi on pientalonpoikaisesta, patriarkalisesta maanviljelyksestä.

Kun voitamme maailman mitassa, teemme luullakseni kullasta yleisiä käymälöitä muutamien maailman suurimpien kaupunkien katujen varsille. Kullan käyttäminen sellaiseen tarkoitukseen olisi „oikeudenmukaisinta” ja havainnollisen opettavaista niille sukupolville, jotka muistavat, miten kullan vuoksi tapettiin kymmenen miljoonaa ja tehtiin sotavammaisiksi kolmekymmentä miljoonaa ihmistä vuosien 1914—1918 „suuressa vapaussodassa”,

jota käytiin sen suurkysymyksen ratkaisemiseksi, kumpi rauha, Brestinkö vai Versaillesin, on huonompi; ja kuinka tuon samaisen kullan vuoksi aiotaan ilmeisesti tappaa taas kaksikymmentä miljoonaa ja tehdä vammaisiksi kuusikymmentä miljoonaa ihmistä sodassa, joka syttyy joko vuoden 1925 tai vuoden 1928 tienoissa, joko Japanin ja Amerikan, Englannin ja Amerikan välillä tai jotenkin siihen suuntaan.

Mutta niin „oikeudenmukaista”, hyödyllistä, inhimillistä kuin sellainen kullan käyttö lieneekin, sanomme silti: päätäksemme niin pitkälle meidän pitää tehdä vielä yksi jos toinenkin vuosikymmenen työtä yhtä hellittämättömästi ja menestyksellisesti kuin teimme vuosina 1917—1921, mutta paljon laajemmalla työvainiolla. Mutta toistaiseksi VSFNT:ssa pitää säästää kultaa, myydä sitä kalliimpaan hintaan ja ostaa sillä tavaroita huokeampaan hintaan. Susien seurassa susien tavalla, mutta mitä tulee kaikkien susien tuhoamiseen, kuten järjellisessä ihmisyyhteiskunnassa pitäisi olla, niin pitäkäämme kiinni viisaasta venäläisestä sananparresta: „Älä ylvästele tappeluun lähtiesäsi, vaan vasta tappelusta tullessasi”...

Kaupankäynti on ainoa mahdollinen taloudellinen yhdyside kymmenien miljoonien pienviljelijöiden ja suurteollisuuden välillä, jos... jos näiden viljelijöiden rinnalla ei ole mallikelpoista koneellista suurteollisuutta sähköjohtoverkostoineen, teollisuutta, joka niin teknillisen tehonsa kuin organisatorisen „päällysrakennelmansakin” ja niistä johtuvien muiden ilmiöiden puolesta pystyy varustamaan pienviljelijät paremmilla tuotteilla suuremmassa määrin, nopeammin ja halvemmasta hinnasta kuin ennen. Maailman mitassa tämä „jos” on jo toteutunut, tämä edellytys on jo olemassa, mutta erillinen maa, joka lisäksi on takapajuisimpia kapitalistisia maita, vaikka se yrittikin heti ja välittömästi rakentaa, toteuttaa elämässä, järjestää käytännössä uutta yhteyttä teollisuuden ja maanviljelyn välille, ei pystynyt ratkaisemaan tätä tehtävää „äkkirynnäköllä” ja sen täytyy ratkaista tuo tehtävä monien aikaa vaativien, asteittaisten, varovaisten „saarto”-liikkeiden avulla.

Proletaarinen valtiovalta pystyy hallitsemaan kaupankäyntiä, ohjaamaan sitä, pitämään sen tietyissä rajoissa. Pieni, aivan pieni esimerkki: Donetsin kivihiihialueella on

alkanut vähäinen, toistaiseksi hyvin vähäinen, mutta ilmeinen talouselämän elpyminen, joka johtuu osittain työntuottavuuden noususta suurissa valtion kaivoksissa, osittain myös pikkukaivosten vuokraamisesta talonpojille. Proletaarinen valtiovalta saa siten pienen (kehittyneiden maiden kannalta mitättömän pienen, mutta meidän köyhissä oloissamme kuitenkin tuntuvan) määrän ylimääräistä hiiltä, jonka omakustannushinta on sanokaamme 100%, ja myy sitä valtion eri laitoksille 20% ja erinäisille yksityishenkilöille 40% kalliimpaan hintaan. (Huomautan suluissa, että olen ottanut nämä luvut aivan mielivaltaisesti, ensiksikin siksi, että en tiedä tarkkoja lukuja, ja toiseksi siksi, että vaikka ne tietäisinkin, en antaisi niitä nyt julkisuuteen.) Näyttää siltä kuin *alkaisimme*, vaikkakin mitä vaatimattomimmassa määrässä, hallita teollisuuden ja maatalouden välistä *kauppavaihtoa*, tukkukauppaa ja suorittaa tehtävää: on otettava pohjaksi olemassa oleva, takapajuinen pienteollisuus ja suurteollisuus, joka on heikentynyttä ja runneltua, elvytettävä kaupankäyntiä *tältä* taloudelliselta pohjalta, annettava tavallisen, keskivarakkaan talonpojan (joka on joukonmies, joukkojen, alkuvoimaisuuden edustaja) tuntea, että talouselämä elpyy, ja käytettävä tätä hyväksi tehdäksemme yhä järjestelmällisemmin ja sisukkaammin, yhä laajemmin ja menestyksellisemmin työtä suurteollisuuden kunnostamiseksi.

Älkäämme antautuko „tunnesosialismin” tai vanhan venäläisen, puoleksi tilanherramaisen, puoleksi talonpoikaismaisen patriarkaalisuuden valtaan, joille on ominaista tahaton kaupankäynnin halveksuminen. Kaikkinaisia taloudellisia siirtymismuotoja sopii ja *on* osattava käyttää, kun se osoittautuu tarpeelliseksi, jotta lujitettaisiin talonpoikaiston ja proletariaatin välistä yhteyttä, elvytettäisiin heti rappioitetun ja nälännytetyn maan kansantalous, kohotettaisiin teollisuutta ja helpotettaisiin tulevien entistä laajemmalle ja syvemmälle ulottuvien toimenpiteiden — kuten esimerkiksi sähköistämisen — toteuttamista.

Vain marxilaisuus on osoittanut täsmällisesti ja oikein, mikä suhde reformeilla on vallankumoukseen, jota paitsi Marx saattoi nähdä vain yhdeltä puolen tämän suhteen, nimittäin mikä on tuo suhde ennen kuin proletariaatti on saavuttanut edes yhdessä maassa kutakuinkin varman ja kutakuinkin pysyvän voittonsa. Sellaisessa tilanteessa oli

oikean suhteen perusta seuraava: reformit ovat proletariaatin vallankumouksellisen luokkataistelun sivutuote. Kaikkiialla kapitalistisessa maailmassa tämä suhde on proletariaatin vallankumouksellisen taktiikan perusta, aakkostotuus, jota II Internationalen lahjottavissa olevat johtomiehet ja II¹/₂ Internationalen puolittain pedanttiset, puolittain keikaroivat ritarit vääristelevät ja hämäävät. Kun proletariaatti on voittanut vaikkapa vain yhdessäkin maassa, reformien suhde vallankumoukseen tavallaan uudentuu. Periaatteessa asia pysyy samana, mutta muodossa tapahtuu muutos, jota Marx henkilökohtaisesti ei voinut ennakoita nähdä ja jonka voi tajuta vain marxilaisen filosofian ja politiikan pohjalta. Miksi me saatoimme suorittaa oikealla tavalla Brestin perääntymisen? Siksi, kun olimme menneet niin pitkälle eteenpäin, että meillä oli tilaa perääntyä. Me olimme pystyttäneet neuvostovaltion, irrottaneet vallankumouksen avulla imperialistisesta sodasta ja suorittaneet loppuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen niin huimaavan nopeasti, *muutamassa viikossa*, vuoden 1917 lokakuun 25 päivästä Brestin rauhaan asti, että jopa suuren perääntymisliikkeen (Brestin rauhan) jälkeenkin meille jäi silti aivan riittävästi asemia käyttääksemme hyväksi „hengähdystaukoa” ja lähteäksemme voitokkaasti eteenpäin Koltshakia, Denikiniä, Jude-nitshia, Pilsudskia ja Wrangelia vastaan.

Ennen proletariaatin voittoa reformit ovat vallankumouksellisen luokkataistelun sivutuotteita. Voiton jälkeen ne (jos kohta pysyvätkin kansainvälisessä mitassa samoina „sivutuotteina”) muodostuvat sille maalle, jossa voitto on saavutettu, myös välttämättömäksi ja lailliseksi hengähdystauoksi niissä tapauksissa, jolloin äärimmäisen suurten voimainponnistusten jälkeen voimia ei ilmeisesti riitä sen tai tämän muutoksen vallankumoukselliseen suorittamiseen. Voitto muodostuu sellaiseksi „voimareserviiksi”, että jaksetaan kestää — sekä aineellisesti että moraalisesti — vaikka jouduttaisiinkin perääntymään. Se, että kestetään aineellisesti, merkitsee riittävän ylivoiman säilyttämistä, jottei vihollinen voi lyödä meitä kokonaan. Se, että kestetään moraalisesti, merkitsee, ettemme anna demoralisoida, desorganisoida itseämme, vaan säilyttämme päämme selvänä arvioidessamme tilannetta, pysymme reippaina ja lujatahtoisina, että pitkällekin peräänty-

sämme peräännyimme vain kohtuuden rajoissa ja niin, että voisimme ajoissa keskeyttää perääntymisen ja siirtyä taas hyökkäykseen.

Olemme perääntyneet valtiokapitalismiin. Mutta olemme perääntyneet kohtuuden rajoissa. Nyt peräännyimme valtion säännöstelemään kaupankäyntiin. Mutta peräännyimme kohtuuden rajoissa. On jo olemassa oireita, että tämä perääntyminen loppuu, ettei ole kovinkaan kaukana aika, jolloin tämä perääntyminen voidaan keskeyttää. Mitä tietoisemmin, mitä yksimielisemmin ja ennakkoluulottomammin suoritamme tämän välttämättömäksi käyneen perääntymisen, sitä pikemmin voimme sen keskeyttää, sitä varmempaa, nopeampaa ja laajempaa on sitten oleva voitokas etenemisemme.

Marraskuun 5 p:nä 1921

„Pravda” № 251,
marraskuun 6—7 p:nä 1921
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan
„Pravda” lehden teksti-
mukaan

**PUHE LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN
NELIVUOTISPÄIVÄLLE OMISTETUSSA
PROHOROVIN TEKSTIILITEHTAAN TYÖLÄISTEN
JUHLAKOKOUKSESSA
MARRASKUUN 6 p:nä 1921³²**

LYHYT LEHTISELOSTUS

(Kaikki läsnäolijat nousevat seisomaan. Kauan kestäviä suosionosoituksia.) Luodessamme silmäyksen kuluneisiin neljään vuoteen huomaamme, että missään muualla maailmassa Venäjää lukuunottamatta proletariaatti ei ole saavuttanut täydellistä voittoa porvaristosta. Tämän onnistuimme tekemään vain sen ansiosta, että talonpojat ja työläiset tiesivät taistelevansa omasta maastansa ja vallastansa. Denikiniä, Wrangelia ja Koltshakia vastaan käyty sota oli historian ensimmäinen sota, jossa työtätekevät taistelivat menestyksellisesti sortajiaan vastaan. Voittomme toinen syy oli se, että ententevallat eivät voineet lähettää riittävästi Venäjän kimppuun noille valloille uskollisia joukkoja, sillä Ranskan sotilaat ja Englannin matruusit eivät halunneet lähteä sortamaan omia veljiään.

Neljässä vuodessa suoritimme ennen näkemättömän ihmeteen: nälkäinen, heikko ja puoleksi hävitetty maa voitti vihollisensa — mahtavat kapitalistiset maat.

Me olemme hankkineet itsellemme taistellen ennen näkemättömän varman kansainvälisen aseman, jollaisesta ei kenelläkään ollut aavistustakaan. Nyt on suoritettava vielä valtava tehtävä — kunnostettava kansantalous. Kaikki saavutuksemme todistavat, että nojaamme maailman ihmeellisimpään voimaan — työläisten ja talonpoikien voimaan. Tämä saa meidät varmistumaan siitä, että seuraava vuosijuhlaa vietämme työrintamalla saavuttamamme voiton merkeissä.

**PUHE LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN
NELIVUOTISPAIVÄLLE OMISTETUSSA
HAMOVNIKIN KAUPUNGINOSAN TYÖLÄISTEN,
PUNA-ARMEIJALAISTEN JA NUORISON
JUHLAKOKOUKSESSA
MARRASKUUN 7 pnä 1921**

(Orkesteri soittaa „Internationale”. Raikuvia suosionsoituksia.) Toverit, minulla ei ole kerrottavana teille muistelmia, jotka olisivat teille yhtä opettavaisia ja kiinnostaisivat teitä yhtä paljon kuin niiden tovereiden muistelmat, jotka olivat Moskovassa ja osallistuivat omakohtaisesti taisteluun tavalla tai toisella. Minä en ollut silloin Moskovassa, joten aion rajoittaa lyhyeen tervehdykseen.

Eräs edellä esiintyneistä tovereista kehotti puheensa lopussa työläisiä toimimaan voimaperäisesti ammattiliitto- ja neuvostoelimissä ja uhraamaan tälle työlle koko tarmonsa, ja mieleni tekee yhtyä tähän kehotukseen.

Toverit, näinä neljänä vuotena olemme käyneet ennen näkemätöntä taistelua. Ja jos joku olisi sanonut meille neljä vuotta sitten, ettei ulkomaiden työmies ole kovinkaan lähellä maailmanvallankumousta ja että meidän täytyy käydä kolme vuotta ankaraa kansalaissotaa, niin silloin kukaan ei olisi uskonut, että jaksamme kestää mainitun sodan. Mutta vaikka kimppuumme hyökättiinkin joka puolelta, me kestimme tuon rynnistyksen, ja kun onnistuimme siinä, niin emme sen takia, että olisi tapahtunut jokin ihme (sillä viisaat ihmiset eivät usko ihmeisiin), vaan me kestimme siksi, että meitä vastaan lähetetyt joukot eivät olleet luotettavia. Ja jos englantilaiset eivät olisi poistuneet Arkangelista eivätkä ranskalaiset matruusit Odessasta, jos sotilasasuun puetut ja meitä vastaan lähetetyt ulkomaiset työmiehet eivät olisi muuttuneet myötämielisiksi Neuvostovaltaa kohtaan, niin emme olisi nytkään turvassa mahdolliselta hyökkäykseltä meitä vastaan. Mutta se ei pelota

meitä, sillä tiedämme, että meillä on joka maassa paljon liittolaisia. Niinpä toveri, joka kehotti täällä teitä yksimieliseen toimintaan, oli oikeassa, ja minä kannatan häntä täydellisesti, sillä tiedätte, että kaikkein vaikeimpana hetkenä meitä kohtasi nälänhätä ja koko maailman kapitalistit yrittävät käyttää sitä hyväkseen saattaakseen meidät orjuuteen. Mutta on olemassa työväenjoukkoja, jotka tekevät meille mahdolliseksi käydä taistelua kapitalisteja vastaan.

Ottakaa esimerkiksi talonpoikien avustaminen siemenviljalla. Te tiedätte, että elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus on korvattu elintarvikeverolla, ja voitte nyt tarkkailla, kuinka hyvin elintarvikeveroa ja siemenlainaa maksetaan.

Hiljattain meidän täytyi ottaa käsiteltäväksi sellainen kysymys kuin nälänhätää kärsivien seutujen talonpoikien auttaminen siemenillä, että he voisivat tehdä kevätkylvöt, ja havaitsimme silloin, ettei valtiolla oleva siemenviljämäärä riitä likimainkaan edes niinkään laajoihin kylvöihin kuin suoritettiin vuonna 1921. Valtio tarvitsee siihen 30 milj. puutaa viljaa, mutta elintarvikeverona saadaan vain 15 milj. puutaa, muut 15 milj. puutaa meidän täytyy ostaa ulkomailta. Olemme huomanneet viime aikoina, että Englannin porvaristo käy kamppailua saadakseen Neuvosto-Venäjän kanssa solmitun kauppasopimuksen puretuksi, mutta sitä vastustavat Englannin työläiset. Me tiedämme, että parhaillaan solmitaan sopimuksia muiden maiden kanssa, ja niin vaikeaa kuin 15 miljoonan viljapuudan ostaminen lieneekin, voimme kuitenkin sen tehdä.

Kaikissa ulkovaltioissa on havaittavissa teollisuuspuolia ja hyvin suurta työttömyyttä. Häpeämättömällä Versaillesin sopimuksella kuristettu Saksa on menettänyt pitkäksi aikaa kansainvälisen asemansa. Se on kuristettu Versaillesin rauhalla niin, ettei se voi käydä kauppaa. Liittolaisvallat tekivät ennen kuulumattoman Versaillesin rauhan, mutta siitä huolimatta ne ovat itse tuhoutumassa.

Taloudellinen asemamme paranee päivä päivältä.

Minulla olisi sellainen pyyntö, että noudatettaisiin edellisen toverin kehotusta ja voimistettaisiin työtä maassamme. On tajuttava, kuinka tärkeää se on, sillä työemme

tarkoituksena on talonpojan talouden parantaminen, ja se vaatii tarmoa paljon enemmän kuin ennen, mutta olemme varmoja siitä, että teemme sen. (Suosionosoituksia. Orkesteri soittaa „Internationalea”.)

*Julkaistaan ensi kerran
pöytäkirjan mukaan*

**PUHE LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN
NELIVUOTISPÄIVÄLLE OMISTETUSSA
„ELEKTROSILA” TEHTAAN № 3 (ENT. „DYNAMON”)
TYÖLÄISTEN JUHLAKOKOUKSESSA
MARRASKUUN 7 pnä 1921**

LYHYT LEHTISELOSTUS

Esittämällä kuvaavia esimerkkejä tov. Lenin todistaa, että Neuvostovalta saa päivä päivältä yhä suuremman arvon työtätekevien tajunnassa osoittaen heille vakuuttavasti olevansa työtätekevien oma valta.

„Kiväärimies, joka aikaisemmin tuntui työtätekevien tajunnassa pelottavalta”, tov. Lenin sanoi, „ei ole Punaisen Armeijan edustajana enää pelottava, vaan on heidän puolustajansa”.

*„Pravda” № 254,
marraskuun 11 pnä 1921*

*Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan*

**ESIPUHE KIRJASEEN
„UDESTA TALOUSPOLITIIKASTA
(KAKSI VANHAA ARTIKKELIA
JA VIELÄKIN VANHEMMAT JÄLKISANAT)”³³**

Keväällä 1919 jouduin kerran pitämään alustuksen Pietarin työläisille. Kuten tavallista alustus kirjoitettiin muistiin. Se kirjoitettiin, kuten tavallista, kovin huonosti,— ei ehkä niinkään huonosti, mutta minä pidin sen, kuten tavallista, huonosti. Huonosti muistiinkirjoitettu tai huonosti pidetty alustus, kuten tavallista, julkaistiin.

Koska tiesin liiankin hyvin ja tunsin liiankin kipeästi kaiken „huonon” ja kaiken tuon „kuten tavallista”, lähetin silloin heti pietarilaisille tovereille seuraavat „jälkisanat” alustukseeni (joka julkaistiin, mikäli muistini ei petä, otsikolla „Neuvostovallan saavutuksia ja vaikeuksia”³⁴):

„JÄLKISANAT

Uhrattuani melkoisesti työtä puheeni muistiinkirjoitetun tekstin korjaamiseen olen pakotettu kääntymään hartain pyynnöin kaikkien niiden toverien puoleen, jotka haluavat kirjoittaa muistiin puheitani painatettavaksi.

Pyyntöni on, ettei pidä koskaan luottaa puheitteni pikakirjoitettuun eikä muuhunkaan muistiinkirjoitettuun tekstiin, ei pidä koskaan yrittää ehdottomasti kirjoittaa niitä muistiin eikä koskaan julkaista puheitteni muistiinkirjoitetuja tekstejä.

Puheitteni tekstin asemesta julkaistakoon tarpeen vaatiessa selostuksia niistä. Olen nähnyt lehdissä selostuksia puheistani, jotka ovat olleet tyydyttäviä. Mutta en ole kertaakaan tavannut vähänkään tyydyttävää puheeni muistiinkirjoitettua tekstiä. En mene päättelemään mistä se johtuu, liian nopeasta puhetavastaniko vai puheen virheellisestä

rakenteesta vai jostakin muusta, mutta tosiasia pysyy tosiasiana. En ole nähnyt vielä kertaakaan tyydyttävästi muistiin kirjoitettua, en pikakirjoitettua enkä muullakaan tavalla muistiin pantua puheeni tekstiä.

Hyvä seloste puheesta on parempi kuin huonosti muistiin kirjoitettu teksti. Sen vuoksi pyydänkin: älköön milloinkaan julkaistako mitään puheitteni muistiin kirjoitettuja tekstejä. 17. IV. 1919. *N. Lenin.*”

Lähetin nämä jälkisanani Pietariin seuraavin lisähuomautuksin: „Pyydän hartaasti pietarilaisia tovereita julkaisemaan seuraavan *alkusanoina* tai *jälkisanoina* puheeseeni, vaikkapa kaikkein pienimmällä petiitillä. 17. IV. *Lenin.*”

Lukija huomaa, miten hellävaroen, miltei mielistelevässä äänilajissa pyytelin pietarilaisia tovereita julkaisemaan nämä muutamat rivit „vaikkapa kaikkein pienimmällä petiitillä”. Kuten tavallista, pietarilaiset — tov. Zinovjev etunenässään — ...kuinka sen nyt sanoisin mahdollisimman lievästi?.. „jymäyttivät” minua. Kuten tavallista, pietarilaiset ovat tavattoman halukkaita tuomaan esiin hinnalla millä hyvänsä itsenäisyytensä ja riippumattomuutensa mennessä siinä jopa niinkin pitkälle, että eivät täyttäneet tekijän pyyntöä, minkä kaikki muut ihmiset, toverit ja kansalaiset kaikissa maissa ja kaikissa tasavalloissa, vieläpä neuvostotasavalloissakin (riippumatonta Pietaria lukuunottamatta) katsovat velvollisuudekseen. Kun huomasi, että pietarilaiset eivät täyttäneet pyyntöäni, ja valitin katkerasti asiasta tov. Zinovjeville, tämä vastasi, kuten tavallista, minulle: „Se tuli jo tehtyä eikä asiaa voi nyt enää korjata, ja olisimmeko me voineet julkaista jälkisanat, joissa te *moititte* omaa kirjastanne”. Näin ollen... „riippumattomuutta” täydennettiin viekkauksella, joten tulin lopullisesti narratuksi.

Samalla tavalla kävi hiljattain toistamiseen minun huonosti pitämilleni tai (kenties „myös”) huonosti muistiin kirjoitetuille puheilleni: kysymys on poliittisen valistustyön tekijäin II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa ja Moskovan kuvernementin puoluekonferenssissa pitämistäni puheista. Katkerasta kokemuksesta viisastuneena päätin nyt menetellä jo vähemmän „mielistelevällä” tavalla. Käivoin arkistopapereitteni joukosta entisen, 17. IV. 1919 päivääni esipuheen ja julkaisen sen kahden artikkelini esi-

puheena. Mainitsemiani kahta puhetta en julkaise uudelleen edellä mainitusta syystä.

Tulkoon totuus julki — parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Ja se tulee julki monessa suhteessa: ensiksikin siinä, että pietarilaisia rangaistaan edes vähän liiallisesta „riippumattomuudestaan” ja viekkaudestaan, ja toiseksi siinä, että lukeva yleisö saa vihdoinkin mahdollisimman selvästi, näkyvästi ja kouraantuntuvasti tietää, miten kovin kelvottomia ovat puheitteni muistiinkirjoitetut tekstit, ja lopuksi siinä, että ne, joita kiinnostaa mielipiteeni eräästä ajankohdan tärkeimmästä tehtävästä „uuden talouspolitiikkamme” alalla, saavat kyllin tarkan tekstin siitä, mitä olen tahtonut sanoa ja mitä todella sanoin.

N. Lenin

16. XI. 1921.

*Julkaistu
ensi kerran v. 1930*

*Julkaistaan
V. I. Leninin korjaaman
oikovedoksen mukaan*

SÄHKE AZERBAIDZHANIN KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE NARIMANOVILLE

Baku

Toivon, että jälleen avattu Azerbaidzhanin valtionpankki olisi veljellisen Neuvostotasavallan työläisten ja talonpoikien käsissä uuden talouspolitiikan lujana tukena. Neljäskymmenen miljoonan lahjoitus Volganvarren ja Kurdistanin nälkäänäkeville on parhain todistus sen valmiudesta kulkea työtätekevien Punaisen Internationalen lipun alla.

VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvoston
puheenjohtaja *Lenin*

*Kirjoitettu aikaisintaan
marraskuun 17 pnä 1921
Julkaistaan ensi kerran*

*Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan*

LAHJAKKAASTI KIRJOITETTU KIRJANEN

Se on miltei hulluuteen saakka sydämistyneen valkokaartilaisen Arkadi Avertshenkon kirjoittama kirja: „Tusinan verran veitsiä vallankumouksen selkään”, Pariisi 1921. On mielenkiintoista huomioida, miten kiehumapisteeseensä kuumennut viha on synnyttänyt sekä tavattoman voimakkaita että tavattoman heikkoja kohtia tässä hyvin lahjakkaasti kirjoitetussa kirjassa. Kun tekijä ottaa kertoakseen aiheesta, jota hän ei tunne, tulos on epätaiteellinen. Esimerkkinä siitä on kertomus, jossa kuvataan Leninin ja Trotskin kotielämää. Kiukkua siinä on paljon, mutta yhtäpitävyys totuuden kanssa puuttuu, arvoisa kansalainen Avertshenko! Vakuutan teille, että Leninillä ja Trotskilla on paljon puutteellisuuksia kaikessa, siis muun muassa kotielämässäänkin. Mutta ne on tunnettava ennen kuin niistä voi kirjoittaa lahjakkaasti. Te ette niitä kuitenkaan tunne.

Suurin osa kirjasta käsittelee aiheita, jotka sen sijaan ovat Arkadi Avertshenkolle hyvin tuttuja, elettyjä, moneen kertaan harkittuja ja koettuja. Ihmeteltävän lahjakkaasti on kuvattu entisen, tilanherrojen ja tehtailijoiden, rikkaan, ylensyöneen ja mässäilleen Venäjän edustajien vaikutelmia ja mielialoja. Niin, aivan sellaiselta täytyy vallankumouksen tuntua komentoa pitävien luokkien edustajista. Tulenpalava viha tekee Avertshenkon kertomukset toisinaan — vieläpä suurimmalta osaltaan — hämmästyttävän värikkäiksi. Hänellä on suorastaan mainioita paloja, esim. „Saappaiden polkema ruohoa”, jossa kuvataan kansalaisodan aikaa eläneiden ja elävien lasten sielunelämää.

Mutta todelliseen päätökseen tekijä yltää vasta silloin, kun hän puhuu syömisestä, siitä, kuinka pohatat mässäilivät

ennen Venäjällä, kuinka he söivät Petrogradissa — ei, ei Petrogradissa, vaan Peterburgissa — neljääntoista ja puoleen ja viiteenkymmeneen ruplaan j.n.e. Tekijä kuvaillee sitä ihan hekumoiden: nämä asiat hän tietää, niistä hänellä on monenkertaista kokemusta ja tuntemusta, niissä hän ei erehdy. Asiantuntemus ja vilpittömyys on suorastaan poikkeuksellista.

Viimeisessä kertomuksessa „Sirpaleita pirstotusta” kuvataan Krimillä Sevastopolissa olevaa entistä senaattoria, joka „oli ollut rikas, antelias ja tuttavuussuhteissa vaikutusvaltaisiin henkilöihin”, mutta „nyt on päiväpalkalla lastaamassa ja lajittelemassa ammuksia ammusvarikossa”, ja sitten „Viipurin puolen parhaimpana pidetyn valtavan metallitehtaan” entistä johtajaa. „Hän on nyt kauppa-apulaisena komissioliikkeessä ja on viime aikoina hankkinut tiettyä kokemustakin myytäväksi tarjottujen käytettyjen naistenkappojen ja samettipäälysteisten leluharhujen hinnoittelussa”.

Molemmat vanhukset muistelevat entisiä aikoja, Pietarin iltaruskoja, katuja, teattereita ja tietysti „Karhussa”, „Wienissä” ja „Pienessä Jaroslavetsissa” olleita syöminkejä j.n.e. Ja muistojen ketju katkeaa huudahduksiin: „Mitä pahaa me heille teimme? Kenen tiellä olimme?”... „Mitä haittaa oli heille kaikesta tästä?”... „Minkä vuoksi he tekivät Venäjälle niin?”...

Arkadi Avertshenko ei voi ymmärtää, minkä vuoksi. Työläiset ja talonpojat ymmärtänevät sen vaivattomasti eivätkä kaipaa selityksiä.

Mielestäni eräät kertomukset ansaitsevat tulla uudelleen julkaistuiksi. Lahjakkudelle on annettava tunnustus.

„Pravda” № 263,
marraskuun 22 pnä 1921
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin
mukaan

ALUSTAVA EHDOTUS TAKAKAUKASIAN TASAVALTOJEN FEDERAATION MUODOSTAMISESTA

28/XI.

1) Takakaukasian tasavaltojen federaatio katsotaan periaatteessa aivan oikeaksi ja se pitää ehdottomasti muodostaa, mutta sen hetimittäinen muodostaminen käytännössä olisi liian aikaista, nimittäin asian käsittelyyn, propagandaan ja toteuttamiseen neuvostotietä alhaalta käsin tarvitaan tietty aika;

2) Gruusian, Armenian ja Azerbaidzhanin Keskuskomiteoita (Kaukasian byroon kautta) kehoitetaan asettamaan federaatiokysymys laajemmin käsiteltäväksi puolueessa ja *työläis- ja talonpoikaisjoukkojen* keskuudessa, harjoittamaan tarmokkaasti propagandaa federaation hyväksi ja *ajamaan* asia läpi kunkin tasavallan Neuvostojen edustajakokouksessa; jos vastustus tulee olemaan suuri, asiasta tiedotettakoon täsmällisesti ja ajoissa VKP:n KK:n Poliittiselle byroolle.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti v. 1923
teoksessa „Venäjän kommunistisen
puolueen (bolshevikkien)
kahdestoista edustajakokous.
Pikakirjoituseloste”. Moskova,
kust. „Krasnaja Nov”*

*Julkaistaan
kokonaisuudessaan
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHE MOSKOVAN KUVERNEMENTIN
ENSIMMÄISESSÄ MAATALOUSTYÖNTEKIJÄIN
EDUSTAJAKOKOUKSESSA
MARRASKUUN 29 pnä 1921 ³⁵**

LYHYT LEHTISELOSTUS

Lyhyessä Kansankomissaarien Neuvoston nimissä esit-
tämässään tervehdyspuheessa tov. Lenin totesi kyseisen ja
muiden kuvernementtien samantapaisten edustajakokous-
ten työn erikoisen tärkeäksi.

— Kaikki te tiedätte, Lenin sanoi, että talouden kohotta-
minen yleensä ja ensi kädessä maatalouden kohottaminen
on aikamme kaikkien momenttien esille nostama perus-
kysymys, tasavaltamme politiikan, niin sisä- kuin ulkopoli-
tiikankin ensivuoroisen tärkeä kysymys. Kaikki merkit
viittaavat siihen, että talonpoikaiston keskuudessa on
tapahtumassa nyt mitä perinpohjaisin käänne imperialisti-
sen sodan raskaiden vuosien ja sitä seuranneen voittoisan
kansalaissodan seurauksena. Talonpoikaisjoukkoihin on
syöpynyt mitä syvimmälle tietoisuus, ettei taloutta voida
hoitaa entiseen tapaan. Monet merkit viittaavat siihen, että
talonpoikaisto pyrkii nyt syvällisemmin, laajemmin ja
terävämmin kuin koskaan ennen uudestijärjestämään
talouden, kohottamaan maanviljelyskulttuuria, ja meidän
tulee päästä siihen, että tämän tapaisia maataloustyönteki-
jään edustajakokouksia pidettäisiin mahdollisimman usein
ja että näiden edustajakokousten työn tulokset tuntuisivat
mitä pikimmin käytännössä. Meitä tänä vuonna kohdannut
suuri onnettomuus — nälänhätä useissa kuvernementeissa
ja myös kuivuus, joka näyttää voivan muodostua meille
vaaraksi jollei tulevana vuonna niin kuitenkin lähivuo-
sina — asettaa koko kansantalouden perustehtäväksi saada
maataloudessa aikaan hinnalla millä hyvänsä mitä tuntu-
vinta ja käytännöllisesti katsoen viipymätöntä parannusta
ja edistystä. Me voimme voittaa nälänhädän ja kohentaa

todella talonpoikaistaloutta vain siinä tapauksessa, jos poikkeuksetta kaikissa kuvernementeissa suoritetaan niitä parannustoimenpiteitä, joihin on jo ryhdytty hyvin laajassa mitassa. Juuri siitä syystä edustajakokouksenne tapaisia kokouksia on järjestettävä kaikissa kuvernementeissa ja vaikutettava niiden kautta talonpoikaisjoukkoihin. Tämä on nyt, sanoisinpa, poliittinen välttämättömyys, sillä kaikki poliittiset kysymykset — koska kansainvälinen asemamme on parantunut — tähtäävät yhteen kohteeseen — maatalouden tuotantokyvyn kohottamiseen hinnalla millä hyvänsä. Maatalouden tuotantokyvyn kohottaminen on johtava edelleen myös teollisuutemme paranemiseen. (Tov. Leninin lyhyellä, edustajakokouksessa pidetyllä puheella oli voimakas vaikutus talonpoikaisedustajiin ja tov. Leninin puhetta seurasi myrskyisiä, kauan kestäviä suosionosoituksia.)

„Pravda” № 270,
marraskuun 30 pnä 1921

Julkaistaan
„Pravda” lehdessä tekstin
mukaan

RANSKAN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN AGRAARITEESEISTÄ

Agraariteeseistä, jotka on julkaistu „Talonpojan Äänen” (La Voix Paysanne)³⁶ 95. numerossa 19. XI. 1921 Ranskan kommunistisen puolueen KK:n (Le comité directeur) allekirjoittamina, voin sanoa seuraavaa:

Nähdäkseni näissä teeseissä on aivan oikein, Kominternin kongressien päätösten mukaisesti sekä varsin onnistuneesti esitetty perusajatukset, nimittäin (1) vallankumouksen välttämättömyys uusien imperialististen sotien ehkäisemiseksi; (2) pasifistisen ja wilsonilaisen ideologian romahdus; (3) ehdoton välttämättömyys laatia agraarikysymyksen osalta kommunismiin tähtäävien „siirtymistoimenpiteiden ohjelma” (un programme transitoire), jossa pidetään silmällä talonpoikien *vapaaehtoista* siirtymistä yhteistoiminnallisuuteen maataloudessa ja joka samalla tekee mahdolliseksi parantaa *heti* maaseutuväestön valtaenemmistön, palkkalaisten ja pientalonpoikien, asemaa; (4) niin viljelemättömien (les terres arables en friche) kuin myös kolonien³⁷, vuokralaisten tai palkkalaisten avulla viljeltyjen maiden (les terres mises en valeur par les colons, fermiers ou salariés) viipymätön *konfiskointi*, t.s. pakkoluovutus korvauksettomasti (sans indemnité); (5) näiden maiden luovuttaminen niille työmiehille yhteisesti, jotka niitä nykyään viljelevät, että nämä työmiehet muodostaisivat „tuotanto-osuuskuntia” (coopératives de production) uuden maalais säännösten mukaisesti; (6) pysyvän (ja periytyvän) maankäyttöoikeuden ehdoton turvaaminen „pienomistajille, jotka itse viljelevät maitansa” (les petits propriétaires exploitant eux-mêmes); (7) maatalous-„tuotannon jatkuvuuden ja lisääntymisen”

(„continuité et augmentation de la production”) turvaaminen välttämättömästi; (8) „talonpoikaiston kommunistiseen kasvatukseen” („éducation communiste de la classe paysanne”) tähtäävien useiden järjestelmällisten toimenpiteiden välttämättömyys.

Koska olen täysin samaa mieltä näistä teesien perusajatuksista, voin tehdä vain seuraavat muutamat huomautukset näistä teeseistä yleensä:

1. Teesien alkuosassa käsitellään kysymystä: „sota vai vallankumous”. Siinä sanotaan m.m. täysin aiheellisesti, että „viime tapahtumat ovat murskanneet pasifistisen ja wilsonilaisen ideologian” („les événements des dernières années ont tué l'idéologie pacifiste et wilsonienne”).

Jotta nämä pasifistiset harhakäsitykset tulisivat lopullisesti murskatuiksi pitäisi nähdäkseni puhua paitsi yleensä sodasta, myös erikoisesti siitä, että vuosien 1914—1918 sota samoin kuin se sota, joka on parhaillaan valmisteilla Amerikan ja Japanin välillä ja johon Englanti ja Ranska todennäköisesti osallistuvat, ovat luonteeltaan imperialistisia.

Varmaa on, että vain proletariaatin vallankumous voi tehdä ja varmasti tekee lopun ylipäänsä kaikista sodista. Mutta pasifistista harhakuvittelua olisi luulla, että yhden maan, esimerkiksi Ranskan proletariaatin voittoisa vallankumous hävittää heti ja taatusti kaikkinaiset sodat.

Venäjällä saatu kokemus on kumonnut näkyvästi tämän harhaluulon. Mainittu kokemus on todistanut, että vain vallankumouksen avulla saatettiin irrottautua imperialistisesta sodasta, että Venäjän työläisille ja talonpojille koitui tavatonta hyötyä heidän omasta vallankumouksestaan, *vaikka* kaikkien maiden kapitalistit pakottivatkin heidät *kansalaissotaan*. Yhtä rikollisia ja tuhoisia kuin ovat taantumukselliset sodat ja m.m. imperialistiset sodat (joihin kuuluu myös Ranskan kohdalta vuosien 1914—1918 sota: Versaillesin rauha on siitä erittäin havainnollinen osoitus), yhtä laillisia ja oikeudenmukaisia ovat vallankumoukselliset sodat, t.s. sodat, joiden tarkoituksena on sorrettujen luokkien puolustautuminen kapitalisteja vastaan, muutamien harvojen maiden imperialistien sortamien kansojen puolustautuminen sortajiaan vastaan, sosialistisen vallankumouksen puolustaminen ulkoisilta maahanhyökkäyksiltä. Mitä selvemmin Ranskan työläis- ja talonpoikaisjoukot

tajuavat tämän, sitä vähemmän luultavia ja lyhytaikaisempia tulevat olemaan ranskalaisten, englantilaisten ja muiden kapitalistien väistämättömät yritykset tukahduttaa sodan avulla työläisten ja talonpoikien vallankumousta Ranskassa. Nykyisessä Euroopassa, kun Neuvosto-Venäjä on saanut voiton *kaikista* Denikiniä, Koltshakia, Wrangelia, Judenitshia ja Pilsudskia tukeneista kapitalistisista maista ja kun Saksaa kuristetaan tavattomasti ja häpeämättömästi Versaillesin rauhalla, ranskalaisten kapitalistien kansalaissota Ranskan voittoisaa sosialistista vallankumousta vastaan voi kestää vain hyvin lyhyen ajan ja on oleva tuhat kertaa helpompi ranskalaisille työläisille ja talonpojille venäläisiin verrattuna. Mutta on ehdottoman välttämätöntä, että erotetaan selvästi imperialistiset sodat, kapitalistien saaliinjakosodat, pienten ja heikkojen kansakuntien kuristamiseksi käydyt sodat vallankumouksellisista sodista, niistä sodista, joiden tarkoituksena on puolustautuminen vastavallankumouksellisia kapitalisteja vastaan, näiden ikeen karistaminen.

Esittämieni näkökohtien perusteella pitäisin oikeampana, jos sen asemesta, mitä teeseissä on sanottu „sota vai vallankumous“-kysymyksestä, sanottaisiin likipitään seuraavaa:

Viime vuosien tapahtumat ovat paljastaneet pasifistisen ja wilsonilaisen ideologian koko valheellisuuden, koko petokellisuuden. Tämä valhe on paljastettava lopullisesti. Vuosien 1914—1918 sota oli imperialistista, taantumuksellista ryöstösotaa ei yksin Saksan, vaan myös Ranskan taholta; sen todisti erittäin havainnollisesti Versaillesin rauha, joka on vieläkin petomaisempi ja katalampi kuin Brest-Litovskin rauha. Uusi sota, johon Amerikka ja Japani (tai Englanti) toisiaan vastaan varustautuvat ja jota kapitalismin säilyessä ei voida välttää, vetää väistämättömästi piiriinsä myös kapitalistisen Ranskan, sillä se on sotkeentunut kaikkiin imperialistisen kautemme aikaisiin imperialistien rikoksiin, petomaisuuksiin ja konnamaisuuksiin. Joko uusi sota ja useita sotia Ranskan imperialismin „puolustamiseksi“ tai sosialistinen vallankumous — muuta valinnan varaa ei Ranskan työläisillä ja talonpojilla ole. Vastavallankumoukselliset kapitalistit eivät pelästyä heitä viittaamalla raskaaseen kansalaissotaan, johon kapitalistit olivat pakottaneet Neuvosto-Venäjän. Ranskan työläiset ja

talonpojat osasivat käydä laillista, oikeudenmukaista, vallankumouksellista sotaa feodaalejaan vastaan, kun nämä tukahduttivat XVIII vuosisadan Ranskan suurta vallankumousta. Ranskan työläiset ja talonpojat kykenevät käymään yhtä oikeutettua, oikeudenmukaista ja vallankumouksellista sotaa Ranskan kapitalisteja vastaan, kun näistä tulee emigrantteja, jotka järjestelivät ulkoista maahanhyökkäystä Ranskan sosialistista tasavaltaa vastaan. Ranskan työläisten ja talonpoikien on sitäkin helpompi nujertaa riistäjänsä, sillä heidän puolellaan tulee olemaan sekä välittömästi että välillisesti *koko* raadeltu, kidutettu ja katalalla Versaillesin rauhalla balkanisoitu Eurooppa.

2. Pidän virheellisenä teesien seuraavassa osassa olevaa väitettä: „Ranskan tuleva vallankumous (*cette révolution que nous devons faire*)... on oleva tavallaan ennenaikainen vallankumous” (*sera en quelque sorte une révolution avant terme*), samoin myös seuraavaa väitettä:

„Marxilaisuuden teoreetikkojen julistama omaisuuden keskittyminen ei ole tapahtunut oikealla tavalla maataloudessa” (*La concentration de la propriété annoncée par les théoriciens du marxisme ne s'est pas produite avec régularité dans l'agriculture*).

Tämä ei pidä paikkaansa. Sitä paitsi nämä eivät ole Marxin katsomuksia, marxilaisuuden katsomuksia, vaan *kvasi*-, „marxilaisuuden” „teoreetikkojen” katsomuksia, niiden, jotka saattoivat toisen Internationalen häpeälliseen vararikkoon vuonna 1914. Nämä katsomukset kuuluvat niille pseudomarxilaisille, jotka vuodesta 1914 alkaen siirtyivät „oman” kansallisen porvaristonsa puolelle ja joista ennen muinoin teki niin sattuvasti pilkkaa Jules Guesde eikä kukaan muu, kun hän kirjoitti Millerand'ia vastaan, että tulevat Millerand'it ovat „omien” kapitalistiensa puolella tulevassa kapitalistien saaliinjakosodassa.

Marxilla ei ollut yksioikoista eikä suoraviivaista käsitystä maanviljelyssä tapahtuvan keskittymisprosessin muodoista. Sitä todistaa „Pääoman” kolmas osa. Sitä todistaa viime vuosisadan 90-luvulta peräisin oleva Engelson artikkeli, jossa hän vastustaa ranskalaisten silloista agraariohjelmaa³⁸. Marx ei pitänyt proletariaatin vallankumousta „oikea-aikaisena” vain siinä tapauksessa, että pakkoluovutetaan talonpoikaisto viimeistä miestä myöten. Jättäkäämme mainitunlainen Marxin katsomusten tulkinta

Hyndmaneille, Renaudeleille, Vanderveldeille, Südeku-
meille, herroille Turateille ja Serrateille.

Neuvoisin poistamaan nuo virheelliset, tarpeettomat ja Ranskan kommunisteja kompromettoivat väitteet. Niitä ei tarvita todistamaan heidän käytännöllisesti ja teoreettisesti tärkeää ja oikeaa perusajatustaan, nimittäin, että *täydellisen* kommunismin välitön soveltaminen (l'application immédiate) *pientalonpoikaistalouden* aikaisissa oloissa olisi *perin* virheellistä (ei suinkaan yksin Ranskassa, vaan kaikissa maissa, missä on olemassa pientalonpoikaistaloutta).

Näiden virheellisten väitteiden asemesta olisi parempi selittää seikkaperäisemmin, miksi Ranskan talonpoikien sodanaikainen rikastuminen ei ole pysyvää, miksi laskee sen rahan arvo, jota nämä talonpojat hankkivat sodan aikana, miksi suurpankkien harjoittama Ranskan työläisten ja talonpoikien sorto voimistuu, miten tämä voimistuminen ilmenee j.n.e. y.m.s.

3. Teeseissä sanotaan edelleen, että sodanedellisten tilastojen mukaan Ranskassa oli 5.700.000 maataloa (exploitations rurales); niistä oli pientiloja (10:tä ha pienempiä) 4.850.000 ja 10:tä ha suurempia oli 850.000. Nämä numerotiedot osoittavat, sanotaan teeseissä, miten epäsuhtaisesti maat ovat jakautuneet Ranskassa. „Mutta nämä numerotiedot”, sanotaan teeseissä, „eivät anna mitään tarkkaa kuvaa („mais ils (ces chiffres) ne fournissent aucune précision”...) siitä, kuinka suuri ala on omistajiensa itsensä viljelemiä maita ja kapitalistisen voiton lähteinä olevia maita” („...sur le rapport qui existe entre l'étendue des terres travaillées par leurs propriétaires et des terres source de profit capitaliste”).

Ensiksikin *myös* ne maat, joita omistajat itse viljelevät, ovat Ranskassa (kuten kaikissa muissakin kapitalistisissa maissa) „kapitalistisen voiton lähteinä”. Ranskan kommunistisen puolueen teeseissä olisi teorian kannalta oikeampaa ja käytännön kannalta hyödyllisempää puhua tämän voiton muodoista kuin siitä, ettei muka omaisuuden keskittyminen maataloudessa tapahdu „oikealla tavalla” („avec régularité”).

Toiseksi. Totta on, että Ranskan maataloustilasto on keho, huonompi kuin Saksan, Amerikan, Sveitsin ja Tanskan ja ettei se määrittele *tarkalleen*, kuinka *laajalla* maa-

alalla harjoitetaan kapitalistista taloutta. Totta on myös se teeseissä myöhemmin mainittu seikka, että palkkalaisia käytetään toisinaan 10:tä ha pienempien tilojen viljelyssä, kun taas „20, 30 hehtaaria käsittäviä ja suurempiakin tiloja” („des fermes de 20, 30 hectares et au-dessus”) viljelevät väliin talonpojat itse, siis niiden omistajat.

Mutta kyllä Ranskan maataloustilaston perusteella saa ainakin *likipitäisen*, jollei aivan tarkan, käsityksen siitä, kuinka suuri maa-ala on kapitalistisessa käytössä. Minulla ei ole tässä ulottuvillani enempää Compère-Morelin kirjaa kuin muitakaan lähdekirjoja, mutta muistan, että Ranskan tilastossa erotetaan 40 hehtaaria käsittävät ja suuremmat taloudet eri ryhmäksi. Näiden tietojen esittäminen olisi hyvin hyödyllistä, jotta Ranskan pientalonpojille tulisi osoitetuksi havainnollisesti, miten paljon maata ovat Ranskan kapitalistit ja tilanherrat anastaneet omakseen (työläisiltä ja pientalonpojilta). Agraariteeseissä voidaan (ja nähdäkseni pitää) osoittaa havainnollisemmin, nojamalla niin ikään Ranskan maataloustilaston tarjoamiin numerotietoihin (ja Compère-Morelin numerotietoihin niiltä ajoilta, jolloin hän oli vielä sosialisti eikä puolustellut kapitalisteja, ei heidän vuosien 1914—1918 rosvo-sotaansa eikä heidän solmimaansa Versaillesin ryöstörauhaa), miten valtavan suuri enemmistö Ranskan maalaisväestöstä voittaisi heti, viipymättä ja varsin huomattavassa määrässä, jos tapahtuisi proletariaatin vallankumous.

4. Viimeinen huomautukseni koskee niitä teesien kohtia, joissa puhutaan maataloustuotteiden tuotannon kohottamisen välttämättömyydestä, nykyaikaisten koneiden (des machines modernes), m.m. sellaisten koneiden kuin puimakoneiden (les batteuses), moottoriaurojen (les charrues à tracteur) ynnä muiden sellaisten merkityksestä.

Kaikki nämä maininnat teeseissä ovat ehdottomasti aiheellisia ja käytännöllisesti katsoen välttämättömiä. Minusta tuntuu kuitenkin, ettei pitäisi rajoittaa aivan tavanomaiseen kapitalistiseen tekniikkaan, vaan olisi otettava askel eteenpäin. Pitäisi sanoa muutama sana koko Ranskan suunnitelmallisen ja täydellisen sähköistämisen välttämättömyydestä ja siitä, ettei tätä millään voida suorittaa *työläisten ja talonpoikien hyväksi*, ellei kukisteta porvariston valtaa, ellei proletariaatti ota valtaa haltuunsa. Ranskan kirjallisuudessa on paljon aineistoa sähköistämisen

merkityksestä Ranskalle. Tiedän vain, että pieni osa tästä aineistosta esitettiin Venäjän sähköistämissuunnitelmaa koskevassa, hallituksemme toimeksiannosta laaditussa teoksessa ja että sodan jälkeen on Ranskassa sähköistämisen teknillisen valmistelun alalla edistytty suuresti.

Sekä teorian että käytännöllisen agitaatiotyön kannalta on mielestäni äärettömän tärkeää mainita teeseissä (ja yleensä puhua enemmän kommunistisessa kirjallisuudessa) siitä, että paras nykyaikainen tekniikka vaatii pakottavasti *yhteisen* suunnitelman mukaista *koko maan — ja useiden naapurimaiden — sähköistämistä*, että nykyaikana sen suorittaminen on täysin mahdollista, että siitä olisi eniten etua maataloudelle ja varsinkin talonpoikaistolle, että niin kauan kuin kapitalismi ja tuotantovälineiden yksityisöisyys on olemassa, ei koko maan ja usean maan sähköistäminen voi olla ensiksikään nopeaa eikä suunnitelmallista, toiseksi *se ei voi* tapahtua työläisille ja talonpojille *edullisella tavalla*. Kapitalismin vallitessa sähköistämisen kiertämättömänä seurauksena on *suurpankkien harjoittaman* työläisten ja *talonpoikien sorron* voimistuminen. Jo ennen sotaa itse Lysis, joka ei ole mikään „ahdaskatseinen marxilainen”, vaan pokkuroi nykyään isänmaallisena kapitalistien edessä, todisti, että Ranska on itse asiassa *finanssioligarkkinen maa*.

Ranskassa on mainiot mahdollisuudet sähköistämiseen. Siinä tapauksessa, että proletariaatti voittaa Ranskassa, varsinkin *pientalonpoikaistolle* koituu *suurta* hyötyä sähköistamisestä, kun se suoritetaan suunnitelmallisesti ja suurmaanomistajien ja kapitalistien yksityisöistyksestä välittämättä. Suunnitelmallinen ja nopea sähköistäminen on kapitalistien vallan säilyessä sula mahdottomuus ja muodostuu, mikäli se yleensä suoritetaan, talonpojille uudeksi ikeeksi, uudeksi „finanssioligarkian” ryöväämien talonpoikien orjuudeksi.

Tässä ne muutamat huomautukset, jotka saatan tehdä mielestäni ylipäänsä täysin oikeiden ranskalaisten agraariiteesien johdosta.

11. XII. 1921.

Julkaistu ensi kerran
maaliskuussa 1922

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

KIRJE POLIITTISEN BYROON JÄSENILLE PUOLUEPUHDISTUKSESTA JA PUOLUEEN JÄSENEKSI HYVÄKSYMISEN EHDOSTA ³⁹

Puoluepuhdistuksesta puheen ollen minusta tuntuu, että julkisuuteen saatetut tosiasiat ovat kyllin hyvänä todistuksena puhdistuksen tavattomasta menestyksestä yleensä, vaikka onkin tehty melko paljon erehdyksiä yksityisten henkilöiden kohdalta. Minusta tuntuu, että puoluekonferenssin loppupäätöksessä tulee korostaa niin edellistä kuin jälkimmäistäkin seikkaa. Uuden puhdistuksen määräaikaa ei mielestäni pitäisi osoittaa, ettemme sitoisi missään suhteessa käsiämme.

Kehottaisin saattamaan voimaan puoluekonferenssin päätöksellä tiukemmat puolueen jäseneksi hyväksymisen ehdot: kandidaattiaika — 1½ vuotta työmiehille (työmieheksi katsottakoon se, joka on tehnyt vähintään 10 vuotta eliniästään työtä tavallisena palkkatyöläisenä suurteollisuudessa ja on nyt ollut työssä vähintään 2—3 vuotta) ja 3 vuotta kaikille muille.

Näiden määräaikojen supistaminen puoleen sallittakoon vain erikoistapauksissa, kun uskollisuus puoluetta kohtaan ja kommunistinen määrätietoisuus ovat tulleet täysin todistetuiksi ja kun sen vahvistaa ⅓:n enemmistö niissä puoluekollegioissa, joissa kysymys ratkaistaan.

Säädettäköön samat määräajat kandidaatiksi pääsyä varten niille, jotka on erotettu puolueesta nykyisen puhdistuksen yhteydessä, mikäli heitä ei ole erotettu määrättyksi ajaksi ja jollei erottamiseen ole syynä häpeälliset teot.

Pyydän Teitä näyttämään lähimmille tovereille tämän kirjelapusen ja lähettämään minulle, ellei se tuota

vaikeuksia, Fotijevan nimellä lyhyt lausuntonne, vaikkapa siinä muodossa, että alleviivaatte tästä kirjeestä ne kohdat, joista olette samaa mieltä, ja ne kohdat, joista olette eri mieltä.

Lenin

19/XII. 1921.

*Julkaistu ensi kerran v. 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan sihteerin kirjoittaman
tekstin mukaan*

**KIRJE
POLIITTISELLE BYROOLLE
ULKOPOLIITTISTA TILANNETTA KOSKEVASTA
NEUVOSTOJEN IX YLEISVENÄLÄISEN
EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖKSESTÄ ⁴⁰**

Pyydän harkitsemaan kysymystä, eikö Neuvostojen edustajakokouksessa pitäisi hyväksyä erikoista päätöslauselmaa Puolan, Suomen ja Romanian seikkailupolitiikkaa vastaan (Japanista on parasta olla vaiti eräiden syiden vuoksi). Päätöslauselmassa pitäisi selittää seikkaperäisesti, ettei yksikään Venäjän hallitus (Neuvostohallitusta lukuun ottamatta) tunnustanut eikä voinutkaan tunnustaa rikolliseksi sitä imperialistista politiikkaa, jota niin tsarismi kuin menshevikkien ja eserrien tukema Väliaikainen hallituskin harjoittivat entisen Venäjän valtakunnan reunamaita kohtaan. Päätöslauselmassa pitäisi kertoa seikkaperäisesti, missä määrin olemme osoittaneet teoin, että pidämme arvossa niin kansojen itsemääräämisoikeutta kuin myös rauhanomaisia suhteita valtioihin, jotka ennen kuuluivat Venäjän valtakuntaan. Pitäisi sanoa seikkaperäisesti, että me luotamme täydellisesti paitsi kaikkien mainittujen maiden työläisten ja talonpoikien rauhantahtoon, myös näiden maiden porvariston ja hallitusten järkevien edustajien valtaenemmistön rauhantahtoon. Lopussa pitäisi seikkailija-aineksien suhteen esittää mitä jyrkin uhkaus, että jollei entisten Savinkovin bandiittijoukkioiden kaltaiset seikkailumaiset vallattomuudet lopu ja jos meidän rauhanomaista työtämme edelleenkin häiritään, niin nousemme koko kansan voimin sotaan ja muserramme lopullisesti ne, jotka ovat mukana seikkailuissa ja bandiitti-teoissa.

Tämän sisältöinen edustajakokouksen päätöslauselma olisi sitäkin sopivampi, koska voisimme levittää sitä kaikille kielille käännettyinä suurpainoksina.

Lenin

22/XII. 1921.

*Julkaistu ensi kerran v. 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

**NEUVOSTOJEN
IX YLEISVENÄLÄINEN
EDUSTAJAKOKOUS**

23.—28. JOULUKUUTA 1921

1

TASAVALLAN SISÄ- JA ULKOPOLITIikka

YLEISVENALAISEN TPKK:n
 JA KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON TOIMINTASELOSTUS
 NEUVOSTOJEN IX YLEISVENALAISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE
 JOULUKUUN 23 pnä 1921

(Myrskyisiä suosionosoituksia. Huudetaan: „Hurraa!” „Eläköön johtajamme tov. Lenin!”, „Eläköön maailman proletariaatin johtaja tov. Lenin!” Kauan kestäviä aplodeja.) Toverit! Tehtäväni on selostaa tasavaltamme ulko- ja sisäpolitiikkaa. Tämä on ensimmäinen kerta, kun joudun tekemään tällaisen selostuksen olosuhteissa, jolloin kokonaisen vuoden mittaan Venäjän ja ulkomaiden kapitalistien taholta ei ole tehty ainuttakaan, ei ainakaan huomattavampaa hyökkäystä Neuvostovaltaamme vastaan. Tämä oli ensimmäinen vuosi, kun saimme, joskin mitä vähimmäis määrin, mutta suhteellisesti kuitenkin levätä maahanhyökkäyksiltä ja saatoimme tehdä edes jotakin sen hyväksi, mikä on pää- ja perustehtävämme, nimittäin sotien runteleman talouden jälleenrakentamiseksi, niiden haavojen parantamiseksi, joita vallassa olevat riistäjäluokat olivat aiheuttaneet Venäjälle, ja perustan laskemiseksi sosialistiselle rakennustyölle.

Kosketellessani sellaista kysymystä kuin tasavaltamme ulkopoliittista asemaa minun on huomautettava ennen muuta siitä, mistä olen joutunut jo puhumaan, nimittäin, että kansainvälisissä suhteissa on muodostunut tietynlainen, joskin mitä epävakain, tasapainotila. Sen huomaamme nyt. Niitä meistä, jotka ovat olleet vallankumouksessa mukana alusta alkaen ja jotka ovat tulleet tuntemaan ja näkemään välittömästi, miten ennen näkemättömän vaikea meidän oli murtaa imperialistien rintamalinjoja, niitä oudoksuttaa mitä suurimmassa määrässä se, miten asiat ovat nyt kehittyneet. Silloin ei varmaankaan kukaan

odottanut eikä voinutkaan odottaa, että tilanne muodostuisi sellaiseksi, jollaiseksi se on muodostunut.

Me kuvittelimme (ja tästä ei liene nyt turhaa muistuttaa, sillä siitä on hyötyä meille ja meidän käytännöllisille johtopäätöksillemme tärkeimmissä talouskysymyksissä) tulevan kehityksen yksinkertaisemmaksi, suoraviivaisemmaksi kuin se muodostui. Sanoimme itsellemme, sanoimme työväenluokalle, sanoimme kaikille, niin Venäjän kuin muidenkin maiden työtätekeville, ettei kirostusta ja rikollisesta imperialistisesta teurastuksesta ole muuta ulospääsyä kuin vallankumous ja että hajottamalla vallankumouksen avulla imperialistista sotaa tarjoamme kaikille kansoille ainoan mahdollisuuden päästä tästä mitä rikollisimmasta teurastuksesta. Meistä tuntui silloin — eikä voinutkaan tuntua muulta —, että tämä tie oli selvä, suora ja helpoin. Osoitautui, etteivät toiset kansat onnistuneet lähtemään, eivät ainakaan yhtä nopeasti kuin otaksuimme, tälle suoralle ja ainoalle mahdolliselle tielle, jota kulkien pääsimme eroon imperialistisista siteistä, imperialistisista rikoksista ja koko muuta maailmaa jatkuvasti uhkaavasta imperialistisesta sodasta. Ja kun nyt kuitenkin näemme, mikä on tulos, näemme ainoan sosialistisen Neuvostotasavallan monien, sille hurjan vihamielisten imperialististen valtojen ympäröimänä, niin kysymme itseltämme: kuinka saattoi käydä näin?

Voidaan lainkaan liioittelematta vastata: näin kävi siksi, että meillä oli pääpiirteittäin oikea käsitys tapahtumista, että imperialistista teurastusta ja imperialististen valtojen kesken muodostunutta sekaannusta koskeva arviomme oli pääpiirteittäin oikea. Vain tästä syystä muodostui kummallinen tilanne, se epävakaa, käsittämätön ja kuitenkin tiettyssä määrässä epäilemätön tasapainotila, joka nyt on olemassa ja merkitsee sitä, että vaikka meitä piirittävätkin joka puolelta taloudellisessa ja sotilaallisessa suhteessa meitä verrattomasti voimakkaammat vallat, jotka useinkin avoimesti vihaavat meitä aivan hulluuteen asti, niin silti, kuten huomaamme, ne eivät ole onnistuneet tekemään sitä, mihin ne kolmen vuoden ajan kuluttivat niin paljon voimia ja varoja, nimittäin kuristamaan heti ja viipymättä Neuvosto-Venäjää. Kun kysymme itseltämme, kuinka tämä on ollut mahdollista, kuinka saattoi käydä niin, että sellainen valtio, joka on ehdottomasti takapajuisimpia ja heikoimpia

ja jota maailman mahtavimmat suurvallat avoimesti vihaavat, kesti siihen kohdistuneen rynnistyksen,— kun erittelemme tätä kysymystä, huomaamme selvästi, missä oli asian ydin: me olimme pääasiassa oikeassa. Ennakkonäkemyksemme ja laskelmamme osoittautuivat oikeiksi. Osoittautui, että vaikka emme saaneetkaan koko maailman työtätekeviltä joukoilta sitä nopeaa, suoranaista ja välitöntä tukea, johon luotimme ja jonka pohjalle rakensimme koko politiikkamme, niin muunlaista tukea, välillistä ja vähemmän nopeaa tukea saimme siinä määrin, että nimenomaan tämä tuki, nimenomaan työtätekevien joukkojen — niin työläis- kuin talonpoikaisjoukkojenkin, maanviljelijäjoukkojen — myötätunto meitä kohtaan kaikkialla maailmassa, yksinpä niissäkin valtakunnissa, jotka suhtautuvat meihin muita vihamielisemmin, nimenomaan tämä tuki ja tämä myötätunto ovat olleet viime kädessä ratkaisevimpana alkutekijänä, ratkaisevana syynä siihen, että kaikki meitä vastaan tehdyt hyökkäykset ovat lopulta epäonnistuneet ja julistamamme kaikkien maiden työtätekevien yhteenliittyminen on varmennut ja meidän tasavallassamme jopa tapahtunutkin, millä on ollut vaikutusta kaikkiin maihin. Vaikka tämä tukipohja onkin horjuva niin kauan kuin muissa maissa vallitsee kapitalismi (tämä meidän tietysti täytyy nähdä selvästi ja tunnustaa avoimesti), vaikka tämä tukipohja onkin horjuva, on sanottava, että siihen voidaan jo nyt tukeutua. Tällä myötätunnolla ja tuella on ollut vaikutusta siinä suhteessa, että vihollistemme hyökkäystoiminta, joka on kolmen vuoden ajan kohdistunut meihin ja tuottanut meille ennen kuulumatonta hävitystä ja kärsimystä, on tavattomasti vaikeutunut, joskaan en sano, että se olisi käynyt mahdottomaksi — tämän suhteen on oltava hyvin varovaisia ja tarkkaavaisia. Ja viime kädessä juuri tässä on syy siihen ensi silmäykseltä oudokuttavaan ja käsittämättömään tilanteeseen, jonka nykyään havaitsemme.

Kun arvioimme aivan kylmäverisesti bolshevismiin ja sosialistiseen vallankumoukseen kohdistuvaa myötätuntoa, kun tarkastelemme maailmantilannetta vain voimien paljouden kannalta riippumatta siitä, ovatko nuo voimat oikean vai väärän asian, riistäjäloukan vai työtätekevien joukkojen puolella — emme kiinnitä huomiota siihen, vaan koetamme arvioida, miten nämä voimat ovat ryhmittyneet

kansainvälisessä mitassa —, niin huomaamme, että nämä voimat ovat ryhmittyneet sillä tavalla, että ennakkonäkemys ja laskelmamme ovat osoittautuneet pääpiirteisään oikeiksi, että kapitalismi mätänee ja että sodan jälkeen, jonka päätöksenä oli ensin Brest-Litovskin ja sitten Versaillesin rauha — enpä osaa sanoa, kumpi niistä on huonompi —, mitä pitemmälle eletään, sitä voimakkaammaksi kasvaa viha ja inho sotaa kohtaan myös niissä maissa, jotka selviytyivät voittajiksi. Mitä kauemmaksi taaksemme sota jää, sitä selvemmäksi käy ei ainoastaan työväkeville, vaan hyvin suuressa mitassa myös voittajamaiden porvaristolle, että kapitalismi mätänee, että talouspula on saattanut koko maailman sietämättömään tilaan, että kaikista saaduista voitoista huolimatta ulospääsyä ei ole. Siksi me, vaikka olemmekin niin taloudellisessa ja poliittisessa kuin sotilaallisessakin suhteessa paljon heikompia kuin kaikki muut vallat, olemme samalla niitä voimakkaampia sen ansiosta, että tiedämme ja arvioimme oikein kaiken, mitä syntyy ja mitä täytyy syntyä tästä imperialistisesta sekasorrosta, tästä verisestä vyyhdistä ja niistä ristiriidoista (esimerkiksi vaikkapa valuuttaa koskevasta ristiriidasta, muista en edes puhukaan), joihin nämä valtiot ovat sotkeutuneet ja sotkeutuvat yhä pahemmin, näkemättä ulospääsyä.

Niinpä havaitsemme, miten muuttavat äänensävyään maltillisimman porvariston edustajat, jotka kerta kaikkiaan ja ehdottomasti ovat kaukana yleensä kaikista sosialismi-aatteista — „tästä kauheasta bolshevismista” en edes puhukaan —, miten muuttavat äänensävyään jopa sellaisetkin ihmiset kuin kuuluisa kirjailija Keynes, jonka kirja on käännetty kaikille kielille ja joka itse osallistui Versaillesin rauhanneuvotteluihin ja teki kaikkensa auttaakseen hallituksiaan — yksinpä hänenkin täytyi sittemmin jättää tämä tie, kääntyä siltä pois, jos kohta hän sadatteleekin yhä sosialismia. Toistan, hän ei puhu bolshevismista eikä halua edes ajatella sitä — hän sanoo kapitalistiselle maailmalle: „Se, mitä teette, vie teidät pääsemättömään asemaan”, ja ehdottaa sille jopa jotain sellaistaikin, että kaikki velat mitätöntäisiin.

Mainiota, hyvät herrat! Teidän olisi pitänyt jo kauan sitten seurata esimerkkiämme.

Vasta hiljattain saimme lukea lehdistä sellaisen lyhyen tiedonannon, että eräs kapitalistisen hallituksen kokenut, tavattoman taitava ja pystyvä johtomies Lloyd George olisi aikeissa ehdottaa samaa toimenpidettä ja että Amerikka olisi aikeissa vastata hänelle sen johdosta: anteeksi, mutta haluamme saada omamme täydellisesti. Tässä sanomme itsellemme: eivätpä ole häävisti noiden kehittyneimpien, mitä mahtavimpien valtakuntien asiat, kun noin kauan sodan jälkeen pohtivat moista yksinkertaista toimenpidettä. Se kävi meiltä kaikkea muuta helpommin — olemmehan toki voittaneet suurempiakin vaikeuksia! (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Havaitessamme tällaisessa kysymyksessä yhä pahemmaksi käyvää sekasotkua me sanomme, unohtamatta suinkaan ympärillämme olevaa vaaraa, että emme pelkää tätä propagandaa, niin heikkoja kuin lienemmekin taloudellisessa ja sotilaallisessa suhteessa verrattuna mihin tahansa niistä valtioista, jotka kaikki yhdessä tuovat tämän tästä avoimesti ilmi vihamielisyytensä meitä kohtaan. Niitä ei miellytä, että osoitamme olevamme hie-man eri mieltä tilanherrojen ja kapitalistien olemassaolon oikeellisuudesta, ja nämä mielipiteemme julistetaan rikolliseksi propagandaksi. Tätä minä en jaksa millään ymmärtää, sillä harjoitetaanhan samanlaista propagandaa julkisesti kaikissa valtioissa, joiden mielipiteet ja käsitykset talouselämästä ovat toisenlaisia kuin meidän. Sitä vastoin sellaista propagandaa, että bolshevismi on hirveää, rikollista, vallananastusta — ei ole sellaista sanaa, joka ilmaisisi kaiken tämän kauheuden — harjoitetaan avoimesti kaikissa näissä maissa. Tapasin hiljattain Christensenin, jonka oli asettanut ehdokkaaksi Yhdysvaltojen presidentin virkaan sikäläinen työläisten ja talonpoikien puolue. Toverit, älkää erehtykö tämän nimen suhteen. Se ei merkitse lainkaan sitä, mitä meillä Venäjällä sanotaan työläisten ja talonpoikien puolueeksi. Siellä tämä puolue on mitä ilmeisin porvaripuolue, joka vastustaa avoimesti ja päättävästi kaikkea sosialismia ja jonka kaikki porvaripuolueet ovat tunnustaneet täysin säädylliseksi. Ja niinpä tämä syntyperältään tanskalainen ja nykyään amerikkalainen mies, joka on saanut lähes miljoonan ääntä (se on jo jotakin Yhdysvalloissa) presidentin vaaleissa, kertoi minulle, että kun hän yritti Tanskassa sanoa yleisölle, joka „oli puettu kuin minä” — näin hän sanoi, ja hän oli puettu,

hyvin niin kuin ainakin porvari —, etteivät bolshevikit ole rikollisia, niin „yleisö oli vähällä tappaa minut”, hän sanoi. Hänelle sanottiin, että bolshevikit ovat hirviöitä, vallan-anastajia ja että kuinka voi pälkähtää päähän puhua sellaisista ihmisistä säädyllisessä seurassa? Kas tällaisen propagandan kyllästämä ilmapiiri ympäröi meitä.

Mutta siitä huolimatta huomaamme, että tietynlainen tasapainotila on muodostunut. Tällainen on objektiivinen, meidän voitoistamme riippumaton poliittinen tilanne, joka osoittaa, että olemme arvioineet oikein imperialistiseen sotaan liittyvien ristiriitojen syvyyden ja että mittaamme oikeammin kuin koskaan aikaisemmin ja kuin muut valtat, jotka kaikista voitoistaan ja kaikesta voimastaan huolimatta eivät ole vielä löytäneet eivätkä löydä ulospääsyä. Tässä on maailmantilanteen olemus, joka selvittää sen, mitä nyt havaitsemme. Nykyään on olemassa mitä epävakain, mutta silti ilmeinen ja kiistaton tietynlainen tasapainotila. En tiedä, kauanko se kestää, ja luulen, että sitä on mahdoton tietää. Siitä syystä meidän on oltava mitä varovaisimpia. Ja ensimmäinen politiikkamme vaatimus, ensimmäinen opetus, joka seuraa hallituksemme toiminnasta vuoden ajalta, opetus, mikä jokaisen työläisen ja talonpojan pitää omaksua, on se, että on oltava varuillaan ja muistettava, että meitä ympäröivät ihmiset, luokat ja hallitukset, jotka tuovat avoimesti julki mitä syvimmän vihansa meitä kohtaan. On muistettava, että olemme aina hiuskarvan varassa joutua jonkin hyökkäyksen kohteeksi. Teemme kaiken voitavamme tämän onnettomuuden ehkäisemiseksi. Meille imperialistinen sota oli niin raskas, että tokkopa mikään muu kansa on sellaista kokenut. Sen jälkeen saimme kokea vaikean kansalaissodan, johon emigranttien Venäjää — tilanherrojen Venäjää, kapitalistien Venäjää — puolustavien vallassaolevien luokkien edustajat pakottivat meidät. Me tiedämme, tiedämme liiankin hyvin, millaisia tavattomia onnettomuuksia sota tuottaa työläisille ja talonpojille. Sen vuoksi meidän tulee suhtautua tähän kysymykseen mitä varovaisimmin ja ajattelevaisimmin. Me teemme mitä suurimpia myönnytyksiä ja uhrauksia saadaksemme säilymään rauhan, jonka olemme lunastaneet niin kalliista hinnasta. Me teemme mitä suurimpia myönnytyksiä ja uhrauksia, mutta emme kaikenlaisia emmekä loputtomasti — painakoot tämän visusti mieleensä ne,

onneksi harvalukuiset, Suomen, Puolan ja Romanian sota-puolueiden ja valloittajaklikkien edustajat, jotka sillä pelaavat. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Se, jolla on vähänkin kykyä ajatella ja harkita asioita poliitikon tavoin, sanoo, että paitsi Neuvostohallitusta Venäjällä ei ole ollut eikä voi olla toista hallitusta, joka olisi tehnyt näin suuria myönnytyksiä ja uhrauksia niin valtiossamme olleiden kuin myös niiden kansallisuuksien suhteen, jotka ovat tulleet Venäjän valtakunnan yhteyteen. Ei ole eikä voikaan olla toista hallitusta, joka tajuaisi yhtä selvästi kuin me ja sanoisi ja julistaisi yhtä selkeästi kuin me, että entinen Venäjä, tsaristinen Venäjä, sota-puolueiden Venäjä on suhtautunut rikollisella tavalla Venäjällä asuviin kansoihin, että sellaiset suhteet ovat sallimattomia ja että ne ovat aiheuttaneet sorrettujen kansojen keskuudessa mitä oikeutetuinta suuttumusta ja kuohuntaa. Ei ole eikä voikaan olla toista hallitusta, joka tunnustaisi yhtä avoimesti tämän asianlaidan, harjoittaisi tällaista propagandaa, antishovinistista propagandaa, sellaista propagandaa, että tunnustetaan entisen Venäjän, tsarismien Venäjän ja Kerenskin Venäjän rikollisuus, toista sellaista hallitusta, joka harjoittaisi propagandaa tarkoituksenaan vastustaa muiden kansallisuuksien väkivaltaista liittämistä Venäjään. Tämä ei ole pelkkää puhetta, vaan tämä on yksinkertainen poliittinen tosiasia, joka on jokikiselle selvä ja aivan kiistaton. Me emme anna muodollisuuksien muodostua esteeksemme niin kauan kuin joidenkin kansallisuuksien taholta ei punota meitä vastaan juonia, jotka sitovat nuo kansallisuudet, saattavat ne imperialistien orjuuteen, niin kauan kuin ne eivät rakenna siltää kuristaakseen meidät. Me emme unohda, että olemme vallankumouksellisia. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Mutta on olemassa tosiasioita, jotka eittämättömästi, kiistattomasti todistavat, että Venäjällä, joka on voittanut menshevikit ja eserrät, voi pieninkin, aivan aseeton kansallinen ryhmä, niin heikko kuin se lieneekin, olla ja sen täytyykin olla ehdottomasti huoleton sen suhteen, ettei meillä ole siihen nähden muita kuin rauhantahtoisia pyrkimyksiä, että entisten hallitusten harjoittaman entisen politiikan rikollisuutta koskeva propagandamme ei heikkene ja että haluamme järkkymättömästi hinnalla millä hyvänsä, tekeillä tavattoman suuria uhrauksia ja myönnytyksiä, pitää

yllä rauhaa kaikkien niiden kansallisuuksien kanssa, jotka kuuluivat ennen Venäjän valtakuntaan, mutta eivät ole halunneet jäädä yhteen meidän kanssamme. Sen olemme todistaneet. Ja todistamme sen vastakin, niin kovia kirouksia kuin päällemme syydettäneekin joka taholta. Sen olemme nähdäksemme todistaneet mainiosti, ja sanomme koko Venäjän työläisten ja talonpoikien edustajien kokouksen, Venäjän monimiljoonaisten työläis- ja talonpoikaisjoukkojen edessä, että tulemme vastaisuudessaakin suojelemaan kaikin voimin rauhaa ja tämän rauhan puolustamiseksi olemme valmiit suuriinkin myönnytyksiin ja uhrauksiin.

On kuitenkin raja, jota ei saa ylittää. Me emme salli rauhansopimusten pilkkaamista emmekä rauhan työmme häiritsemisyrityksiä. Sitä emme salli missään tapauksessa, vaan tulemme yhtenä miehenä puolustamaan olemassaoloamme. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Toverit, se, mitä juuri sanoin, on teille täysin käsitettävää ja selvää, ettekä te olisi voineet odottaakaan muuta keneltäkään, joka tekee teille tiliä politiikastamme. Te olette tienneet, että politiikkamme on sellaista ja vain sellaista. Maailmassa on nyt kuitenkin valitettavasti kaksi maailmaa: vanha maailma — kapitalismi, joka on pinteessä eikä anna ikinä periksi, ja uusi, kehittyvä maailma, joka on vielä hyvin heikko, mutta joka varttuu, sillä se on voittamaton. Tällä vanhalla maailmalla on oma vanha diplomatiansa, joka ei jaksakaan uskoa, että voidaan puhua suoraan ja avoimesti. Vanha diplomatia ajattelee näin: juuri tässä täytyy olla takana jotakin kieroä. (S u o s i o n o s o i t u k s i a ja n a u r u a.) Kun tämä vanha, taloudellisessa ja sotilaallisessa suhteessa kaikkivoipa maailma lähetti edustajanaan luoksemme — tämä tapahtui aikoja sitten — Amerikan hallituksen erään edustajan, Bullittin, ehdottamaan, että solmisimme Koltshakin ja Denikin kanssa meille mitä epäedullisimman rauhan, ja kun sanoimme, että työläisten ja talonpoikien veri, jota on vuodatettu jo kauan Venäjällä, on meistä niin kallisarvoista, että vaikka rauhanteko on meille tavattoman epäedullista, olemme valmiit siihen, sillä olemme varmoja, että Koltshakin ja Denikin järjestys hajoaa sisältä käsin; kun siis sanoimme tämän suoraan käyttämättä sen runsaammin hienostunutta diplomaattista kieltä, niin silloin heikäläiset tekivät johtopäätöksen, että me olemme varmasti veija-

reita. Mutta tuskin Bullitt, joka vastikään oli keskustellut hyväntahtoisesti kanssamme saman pöydän ääressä, oli saapunut kotimaahansa, kun hänet otettiin vastaan korvaustein ja pakotettiin eroamaan virastaan, ja kumma kun häntä ei laahattu imperialistien totuttuun tapaan pakkotyöleirille bolshevikkien salaisena kannattajana. (Naurua. Suosionosoituksia.) Niinpä sitten kävi, että me, jotka silloin tarjosimme rauhaa, meille epäedullisempaa rauhaa, saimme rauhan meille edullisemmin ehdoin. Tämä on eräs pieni opetus. Tiedän, ettei meistä ole oppimaan vanhaa diplomatiata eikä muuttumaan toisenlaisiksi, mutta ne opetukset, joita tänä aikana olemme diplomatiasta antaneet ja jotka muut valtiot ovat vastaan ottaneet, eivät ole voineet olla jättämättä jälkeä, kyllä ne ovat varmasti jääneet yhden ja toisen mieleen. (Naurua.) Ja siitä syystä suora julkilausumamme, että Venäjän työläiset ja talonpojat antavat suurimman arvon rauhalle sietäen kuitenkin perääntymistä tässä suhteessa vain tiettyyn rajaan saakka, on käsitetty siten, että he eivät ole unohtaneet sekunniksikaan, minuutiksikaan sitä, mitä rasiuksia he kokivat imperialistisen sodan ja kansalaissodan aikana. Olen varma, että tämä muistutuksemme, jonka koko edustajakokouksemme, kaikki työläis- ja talonpoikaisjoukot, koko Venäjä vahvistaa ja ilmaisee, olen varma, että tämä muistutuksemme ei tietenkään ole jättämättä jälkeä ja että sillä on kuitenkin oleva edes jonkinlainen merkitys, suhtauduttakoon siihen miten tahansa ja epäiltäköön sitä vanhaan diplomaattiseen tapaan millaiseksi diplomaattiseksi viekkaudeksi tahansa.

Tässä toverit se, minkä katsoin tarpeelliseksi sanoa ulkopoliittisesta asemastamme. On saavutettu tietynlainen epävakaa tasapainotila. Aineellisesti, taloudellisessa ja sotilaallisessa suhteessa, olemme tavattoman heikkoja, mutta moraalisesti olemme kaikkia muita voimakkaampia — tätä ajatusta ei pidä käsittää tietenkään minkään abstraktisen moraalin mielessä, vaan se on käsitettävä kaikkien luokkien reaaliseksi voimasuhteeksi kaikissa valtioissa. Sen on osoittanut käytäntö, sitä todistavat teot eivätkä sanat, se on todistettu jo kerran ja todistettaneen vielä monta kertaa, kun vain historiassa tapahtuu tietty käänne. Siitä syystä sanommekin itsellemme: koska kerran olemme ryhtyneet rauhanomaiseen rakennustyöhömme,

teemme kaikkemme voidaksemme sitä jatkaa keskeytymättömästi. Ja samanaikaisesti, toverit, olkaa varuillanne, varjelkaa maamme ja Punaisen Armeijamme puolustuskuntoa kuin silmäteräänne ja muistakaa, ettei meillä ole oikeutta antaa periksi hetkeksikään kun kysymyksessä ovat maamme työläisten ja talonpoikien edut ja heidän aikaansaannoksensa. (Suosionosoituksia.)

Toverit, esitettyäni täten lyhyesti sen, mikä ulkopoliittisessa asemassamme on olennaisinta, siirryn siihen, minkälaisiksi ovat muodostumassa taloudelliset suhteet meillä ja Länsi-Euroopassa, kapitalistisissa maissa. Tässä suhteessa suurimpana vaikeutenamme on ollut se, ettemme voi rakentaa kestäviä taloudellisia suhteita, ellei meidän ja kapitalististen valtioiden välillä saada aikaan tiettyjä keskinäisiä suhteita. Tapahtumat ovat osoittaneet havainnollisesti, etteivät kapitalistisetkaan valtiot voi sitä tehdä. Mutta me emme ole nyt mieleltämme kovin altruistisia ja ajattelemme eniten sitä, millä tavalla voisimme elää edelleen muiden valtioiden suhtautuessa meihin vihamielisesti.

Mutta onkohan yleensä mahdollista, että sosialistinen tasavalta voisi olla olemassa kapitalistisessa ympäristössä? Se tuntui mahdottomalta niin poliittisessa kuin sotilaallisessakin suhteessa. Mutta se on nyt todistettu, se on tosiasia, että poliittisessa ja sotilaallisessa suhteessa sellainen on mahdollista. Entä kaupallisessa suhteessa? Entä taloudellisen kierron kannalta? Voiko ryhmä kehittyneimpiä rikkaita kapitalistisia teollisuusmaita pitää yhteyttä takapajuiseen, rappiotilaan saatettuun maatalousmaahan, Venäjään, auttaa sitä, olla sen kanssa vuorovaikutuksessa? Eikö meitä ole uhattu ympäröidä piikkilanka-aidalla, joten ei siis tulisi olemaan mitään taloudellista kanssakäymistä? „Koska he eivät ole pelästyneet sotaa, niin lannistamme heidät saarrolla”.

Toverit, meille on näiden neljän vuoden aikana esitetty monia uhkauksia ja niin hirveitä uhkauksia, ettemme enää osaa pelätä mitään niistä. Mitä saartoon tulee, niin kokemus on osoittanut, että tietymätöntä on, kenelle se käy raskaammaksi: saarretuilleko vai saartajille. Kokemus on osoittanut varmasti, että tänä ensimmäisenä vuotena, jolloin saatan tehdä teille tiliä ajalta, joka on ollut edes suhteellisen elementaarista lepoa suorastaan petomaiselta väkivallalta, meitä ei ole tunnustettu, meistä on kieltäy-

dytty, ja yhteydet meihin on julistettu olemattomiksi (mikäpäs siinä, vaikka porvarillinen tuomioistuim katsoisikin ne olemattomiksi), mutta silti ne ovat olemassa. Juuri tämän katson voivani täydellä syyllä ja lainkaan liioittelematta ilmoittaa teille kuluneen toimintakauden, vuoden 1921, erääksi tärkeimmäksi saavutukseksi.

En tiedä, onko teille tänään jaettu vai jaetaanko myöhemmin Ulkoasiain kansankomissariaatin toimintakertomus Neuvostojen IX edustajakokoukselle. Mielestäni tässä toimintakertomuksessa on se vika, että se on liian paksu ja että sitä on vaikea lukea loppuun saakka. Ehkä se lienee omia heikkouksiani, ja olen varma, että joskaan ei heti, niin kuitenkin suurin osa teistä, samoin kuin jokainen poliitikasta kiinnostunut, lukee mainitun toimintakertomuksen. Ja vaikka sitä ei lukisikaan kokonaan, vaan ainoastaan hieman vilkaisee ja selailee, niin huomaa, että Venäjä on, jos niin voisi sanoa, ympäröinyt itsensä monilla melko säännöllisillä, pysyvillä kauppayhteyksillä, edustustoilla, sopimuksilla j.n.e. Meitä ei ole tosin tunnustettu juridisesti. Tällä seikalla on oma merkityksensä, sillä vaara, että epävakaa tasapainotila häiriintyy ja yritetään uudelleen hyökätä kimppuumme, on kasvanut, kuten jo edellä mainitsin, mutta tosiasia pysyy silti tosiasiana.

Me harppasimme tavattoman pitkän askeleen eteenpäin v. 1921, ulkomaankauppavaihtomme ensimmäisenä vuotena. Tähän liittyy osittain kuljetuskysymys, onhan kululaitos talouselämämme ehkäpä tärkein tai yksi tärkeimpiä kulmakiviä. Siihen liittyy tuontimme ja vientimme. Sallinette esittää siitä muutamia lyhyitä numerotietoja. Kaikki, yksinpä suurimmatkin hankaluutemme, kaikki vastuksemme, tärkeimmät pulmamme ovat polttoaine- ja elintarvikekysymyksessä, koko vastus on talonpoikaistaloudessa, meitä kohdanneessa nälänhädässä ja onnettomuuksissa. Tiedämme hyvin, että ne kaikki ovat yhteydessä kuljetuskysymykseen; siitä pitää puhua ja kaikkien eri paikkakunnilla toimivien tovereiden täytyy tietää ja kaikille heille tulee sanoa vielä ja vielä kerran, että meidän on jännitettävä kaikki voimamme voittaaksemme elintarvike- ja polttoainepulan. Mainituista puutteista kärsii edelleenkin kulkulaitoksemme — ulkomaisten yhteyksienme aineellinen väline.

Kulkulaitoksemme järjestely on kuluneena vuonna epäilemättä parantunut. V. 1921 jokikuljetukset olivat paljon suuremmat kuin v. 1920. Kuljetukset tekivät v. 1921 keskimäärin 1.000.000 puutavirstaa, kun ne v. 1920 olivat 800.000 puutavirstaa. Järjestelyssä on epäilemättä edistystä. Huomautettakoon, että alamme ensimmäistä kertaa saada apua ulkomailta: sieltä on tilattu tuhansia vetureita, joista ensimmäiset 13 olemme jo saaneet Ruotsista ja 37 Saksasta. Tämä on vasta aivan alkua, mutta kuitenkin alkua. Olemme sittenkin saaneet tilatuksi satoja säiliövaunuja ja v. 1921 niistä on 500 jo saatu. Kaikesta tästä maksamme tavattoman kalliin, ylettömän kalliin hinnan, mutta silti se merkitsee, että kehittyneimpien maiden suurteollisuus antaa meille apuaan, se merkitsee, että kapitalististen maiden suurteollisuus auttaa meitä taloutemme jälleenrakentamisessa, vaikka kaikkien noiden maiden johdossa ovatkin kapitalistit, jotka vihaavat meitä sydämensä pohjasta. Kaikille niille on yhteistä hallitukset, jotka pöyhivät herkeämättä lehdistössään, miten on Neuvosto-Venäjän juridisen tunnustamisen laita ja onko bolshevikkihallitus laillinen vai laitton. Pitkällisten tutkiskelujen tuloksena se osoittautuu olevan laillinen, mutta sen tunnustaminen on mahdotonta. Minulla ei ole oikeutta salata sitä muredittavaa totuutta, että meitä ei tunnusteta vielä, mutta silti minun on sanottava, että kauppasuhteemme kehittyvät kuitenkin.

Kaikki nämä kapitalistiset maat ovat sellaisessa asemassa, että ne nylkevät meitä ja me maksamme niille liian paljon, mutta silti ne auttavat talouttamme. Kuinka on saattanut käydä näin? Miksi ne menettelevät vastoin tahtoaan, toisin kuin lehdissä herkeämättä jankutetaan — varsinkin kun tuo lehdistö on meikäläisestä edellä niin painosmäärältään kuin myös voimavaroiltaan ja sen kiukkunsa puolesta, jonka se kohdistaa meihin. Ne julistavat meidät rikollisiksi, mutta auttavat silti meitä. Ne ovat siis taloudellisesti sidottuja meihin. Siis kuten jo sanoin teille, laskelmamme ovat, kun tarkastelemme asioita laajassa mitassa, oikeammat kuin niiden laskelmat. Tämä ei suinkaan johdu siitä, ettei kapitalistimaissa ole miehiä, jotka pystyvät laskemaan oikein — niitä siellä on päinvastoin enemmän kuin meillä —, vaan se johtuu siitä, että oikeiden laskelmien tekeminen on mahdotonta silloin kun kulje-

taan tuhoon johtavaa tietä. Siksipä halusinkin mainita teille lisäksi muutamia numerotietoja, jotka valaisevat ulkomaankaupparamme kehitystä. Esitän vain mitä suppeimmat numerotiedot, jotka on helppo muistaa. Kun otamme kaikki kolme vuotta — vuodet 1918, 1919, 1920 — tarkasteltavaksemme, huomaamme tuontimme ylittävän hieman 17 milj. puutaa, jota vastoin v. 1921 se oli 50 milj. puutaa, t.s. kolme kertaa suurempi kuin edellisinä kolmena vuotena yhteensä. Vientimme oli ensiksi mainittujen kolmen vuoden ajalta yhteensä 2,5 milj. puutaa ja yksistään vuoden 1921 ajalta 11,5 milj. puutaa. Tämä luku on mitättömän, häviävän, naurettavan pieni ja jokainen asioihin perehtynyt henkilö käsittää sen heti köyhyydeksi. Juuri sitä nämä numerotiedot todistavat. Mutta onhan se kuitenkin alkua. Ja me, joita on yritetty kuristaa välittömästi ja jotka olemme kuulleet vuosikausia uhattavan, että meidän suhteemme estetään kaikin keinoin kanssakäyminen niin kauan kuin pysymme niinä, joita olemme,— me havaitsemme kuitenkin, että on olemassa jotakin, mikä on noita uhkauksia voimakkaampi. Havaitsemme sittenkin, että taloudellisen kehityksen arvioinnissa ne ovat olleet väärässä, mutta me olemme olleet oikeassa. Alku on. Meidän tulee keskittää nyt kaikki huomiomme, voimamme ja huolenpitomme siihen, että tämä kehitys jatkuisi keskeytyksettömästi edelleen.

Esitän vielä erään pienen esimerkin osoittaakseni, miten olemme edistyneet vuoden 1921 kuluessa. Vuoden 1921 ensimmäisellä neljänneksellä tuonti oli noin 3 milj. puutaa, toisella neljänneksellä 8 milj. puutaa ja kolmannella 24 milj. puutaa. Edistystä on siis kuitenkin. Nämä numerot ovat mitättömän pieniä, mutta ne suurenevat kuitenkin jatkuvasti. Huomaamme, että ne ovat suureneet v. 1921, joka on ollut tavattoman vaikea vuosi. Tiedätte, mitä sellainen onnettomuus kuin nälänhätä on maksanut, mitä ennen kuulumattomia kiduttavia vaikeuksia siitä koituu edelleenkin koko maataloudelle, teollisuudelle ja koko elämällemme. Mutta vaikka maamme onkin maa, jossa sota on aiheuttanut niin suurta hävitystä ja joka on saanut kestää niin suuria onnettomuuksia kaikkien sotien vuoksi ja tsaarien ja kapitalistien komennon seurauksena, olemme silti nyt tiellä, joka tarjoaa meille mahdollisuuden parantaa asemaamme meihin kohdistuvasta jatkuvasta vihamielisyydestä huolimatta. Juuri tämä on perustekijä.

Niinpä siis luettuamme hiljattain Washingtonin konferenssista ⁴¹, kuultuamme sellaisen uutisen, että meille vihamielisten valtioiden täytyy kutsua kesällä koolle toinen konferenssi neuvottelemaan todellisen rauhan ehdoista ja pyytää sekä Saksaa että Venäjää sinne, me sanomme: ehtomme ovat selvät ja tarkat, olemme ne esittäneet ja julkaisseet. Kuinka jyrkkää vastustusta tulemme kohtaamaan? Tämän suhteen ei liene harhakäsityksiä. Mutta tiedämme, että saartajiemme taloudellisessa asemassa on osoittautunut olevan arkoja paikkoja. On olemassa minkä hyvänsä vihamielisen hallituksen tai luokan halua, tahtoa ja päätöstä suurempi voima — maailman yleiset taloudelliset suhteet, jotka pakottavat ne lähtemään tälle niiden ja meidän kanssakäymisen tielle. Mitä pitemmälle ne kulkevat tätä tietä, sitä laajemmassa mitassa ja nopeammin hahmottuu se, mitä tänään selostaessani toimintaamme vuodelta 1921 voin valaista vain näin mitättömän pienin numerotiedoin.

Nyt minun on siirryttävä käsittelemään sisäistä taloudellista tilaamme. Ja tässä suhteessa talouspolitiikkamme on se pääkysymys, jota meidän on pysähdyttävä tarkastelemaan ennen muuta. Siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan, ensi askelten ottaminen tällä tiellä, noiden askelten opetteleminen, lainsäädäntömme ja hallintokoneistomme mukauttaminen sen mukaiseksi — tämä on ollut työmme pääsisältönä kuluneen toimintakauden, vuoden 1921, aikana. Lehdistöstä olette saaneet tietoonne lukuisia asiatietoja, tiedotuksia, joista ilmenee, miten työ on edistynyt tässä suhteessa. Ette tietenkään vaatine minua esittämään täällä lisää asiatietoja tai luettelemaan niitä taikka näitä numeroita. On osoitettava vain se perusasia, mikä meitä on ollut eniten yhdistämässä ja mikä on olennaisinta koko vallankumouksemme ja kaikkien tulevien sosialististen vallankumousten olennaisimman ja perustavimman kysymyksen kannalta (kun tarkastelemme niitä yleensä koko maailman mitassa).

Perustavin, olennaisin kysymys on työväenluokan suhde talonpoikaistoon, työväenluokan ja talonpoikaiston liitto, valvutuneiden, pitkän ja raskaan, mutta myös antoisan koulun — suurtehtaan kasvattamien työläisten taito järjestää asiat niin, että he vetävät puolelleen kapitalismin puristamat, tilanherrojen puristamat, vanhan, köyhän ja

kurjan taloutensa puristamat talonpoikaisjoukot ja saavat todistetuksi niille, että talonpoikaisto voi vapautua tilanherrojen ja kapitalistien vuosisataisesta sorrosta vain liittoutumalla työläisten kanssa, niin suuriin vaikeuksiin kuin tällä tiellä jouduttaneenkin — ja vaikeuksia on paljon emmekä me voi ummistaa silmiämme niiltä. Vain lujittamalla työläisten ja talonpoikien liittoa voidaan vapauttaa ihmiskunta kokonaan sellaisista ilmiöistä kuin oli äskeinen imperialistinen teurastus, kuin ovat ne räikeät ristiriidat, joita havaitsemme parhaillaan kapitalistisessa maailmassa, missä muutamat harvat, mitättömän kourallisen muodostavat suurrikkaat valtiot ovat läikähtymäisillään rikkauteensa, samaan aikaan kun maapallon jättiläismäisen suuri väestönosa kärsii hätää eikä voi nauttia sivistyksestä eikä käyttää hyväkseen niitä runsaita varoja, jotka ovat olemassa eivätkä pääse käyttöön vaihdon vähyyden vuoksi.

Kehittyneimpien maiden pahimpia vitsauksia on työttömyys. Tällaisesta tilasta ei ole muuta ulospääsyä kuin luja liitto talonpoikaiston ja työväenluokan kesken, joka on käynyt sellaisen kovan, mutta ainoan arvokkaan ja kunnon koulun kuin tehdas, tehtaassa tapahtuva riisto ja yhdistyminen ovat. Muuta ulospääsyä ei ole. Me kokeilimme tätä liittoa tasavaltamme ankeimpina vuosina poliittisessa ja sotilaallisessa suhteessa. Taloudellisena liittona kokeilemme sitä nyt 1921 ensimmäistä kertaa. Tässä suhteessa olemme järjestäneet asiat vielä kovin huonosti. Se meidän on sanottava suoraan. Tämä epäkohta on nähtävä eikä sitä saa kaunistella, on suunnattava kaikki voimat sitä korjaamaan ja käsitettävä, että uuden talouspolitiikkamme perusta on siinä. Työväenluokan ja talonpoikaiston väliset suhteet voidaan rakentaa oikeiksi vain kahta mahdollista tietä. Jos suurteollisuuden tila on kukoistava, jos se voi heti varustaa pientalonpojat tuotteilla riittävästi tai suuremmassa määrässä kuin aikaisemmin ja saattaa siten talonpojilta saatavan maataloustuotemäärän ja teollisuustuotteet oikeaan suhteeseen keskenään, niin silloin talonpoikaisto on tyydytetty kylliksi, silloin laajat talonpoikaisjoukot, puolueeseen kuulumaton talonpoikaisto, tunnustavat tosiasioiden pakottamana, että tämä uusi järjestys on kapitalistista järjestystä parempi. Mikäli kysymys on kukoistavasta suurteollisuudesta, joka pystyy heti tyydyttämään

talonpoikaiston kaikilla tarvittavilla tuotteilla, niin tämä edellytys on olemassa. Mikäli kysymystä tarkastellaan maailman mitassa, niin maapallolla on olemassa sellainen kukoistava suurteollisuus, joka pystyy varustamaan maailman kaikilla tuotteilla, mutta sitä vain ei osata käyttää muuhun kuin valmistamaan tykkejä, tuottamaan ammuksia ja muita sellaisia välineitä, joita käytettiin niin perin menestyksellisesti vuosina 1914—1918. Teollisuus työskenteli silloin sodan hyväksi ja toimitti ihmiskunnalle tuotteitaan niin yltäkyllin, että tuloksena oli vähintään 10 milj. kaatunutta ja vähintään 20 milj. sotavammaista. Olemme nähneet sen, ja sittenkin sota on XX vuosisadalla toista kuin aikaisemmat sodat.

Niiden keskuudesta, jotka eniten vihaavat ja vieroksuvat kaikkea sosialismia ja vihaavat armottomasti vähäisintäkin sosialistista aatetta, on tämän sodan jälkeen jopa voittajamaissakin kantautunut yhä useammin ääniä, jotka sanovat selvästi, että vaikkei maailmassa olisikaan pahoja bolshevikkeja, niin tuskinpa tällainen sota olisi sallittavaa vielä kerran. Näin puhuvat rikkaimpien maiden edustajat. Siinä se, minkä hyväksi tämä rikas edistynein suurteollisuus työskenteli. Se palveli tehdasmaista ihmisten vammaamista eikä sille jäänyt aikaa talonpoikien varustamiseen tuotteillaan. Mutta silti meillä on oikeus sanoa, että maailman mitassa ottaen sellainen teollisuus on olemassa. Maapallolla on maita, joissa suurteollisuus on niin kehittyntä, että se pystyy varustamaan heti takapajuisen talonpoikaiston sadat miljoonat. Otamme tämän pohjaksi laskelmissamme. Jokapäiväisestä elämästä tekemienne havaintojen perusteella tiedätte paremmin kuin kukaan muu, mitä meille on jäänyt jäljelle suurteollisuudestamme, joka oli heikko muutenkin. Esimerkiksi Donbassilla, suurteollisuutemme tärkeimmässä keskuksessa, on niin paljon hävitetty kansalaissodan aikana ja ollut niin monia imperialistisia hallituksia (kuinka paljon Ukraina onkaan niitä nähnyt!), ettei tuloksena ole voinut olla muuta kuin se, että suurteollisuudestamme on jäljellä mitättömät rippeet. Kun otetaan lisäksi sellainen hätä kuin vuoden 1921 kato, niin käsitetään, ettemme ole onnistuneet yrittäessämme varustaa talonpoikaistoa valtion käsiin siirtyneen suurteollisuuden tuotteilla. Koska kerran yrityksestämme ei tullut mitään, niin ei voi olla muuta taloudellista yhdys-

sideitä sitomassa talonpoikaistoa ja työläisiä, t. s. maataloutta ja teollisuutta, kuin vaihto, kaupankäynti. Siinä on asian ydin. Luovutusvelvollisuuden korvaaminen elintarvikeverolla — siinä talouspolitiikkamme ydin, mitä yksinkertaisin olemus. Kun ei ole kukoistavaa suurteollisuutta, joka pystyisi järjestämään asiat siten, että talonpoikaiston tarpeet teollisuustuotteiden osalta tulisivat heti tyydytetyiksi, niin mahtavan työläisten ja talonpoikien liiton asteittaiseen luomiseen ei ole muuta mahdollisuutta kuin kaupankäynti ja maatalouden sekä teollisuuden vähittäinen kohottaminen nykyisestä tilastaan työläisvaltion johdolla ja valvonnan alaisena — mitään muuta tietä ei ole. Tälle tielle meidät on johdattanut ehdoton pakko. Ja juuri siinä onkin uuden talouspolitiikkamme perusta ja olemus.

Kaudella, jolloin poliittiset ja sotilaalliset tehtävät vaativat päähuomiomme ja päävoimamme, emme voineet toimia muuten kuin äärimmäisen nopeasti, rynnistämällä eteenpäin etujoukon kanssa, tietäen tämän etujoukon saavan tukea. Suurissa valtiollisissa uudistuksissa, siinä mitä suurimmassa työssä, jota teimme kolme vuotta antautuen sotaan maailman määrääviä valtakuntia vastaan, työläisten ja talonpoikien liiton takeena meillä oli yksistään poliittinen ja sotilaallinen innostus, sillä jokainen talonpoika tiesi, tunsu ja tajusi, että hänellä oli vastassaan vuosisatainen vihollinen — tilanherra, jota tukivat tavalla tai toisella muiden puolueiden edustajat. Ja siksi tuo liitto oli niin luja ja voittamaton.

Taloudellisella alalla liitto tulee rakentaa muille perusteille. Liiton sisällön ja muodon muutos on nyt välttämätöntä. Jos joku kommunistisen puolueen tai ammattiliiton jäsen tai vain tavallinen Neuvostovallan kannattaja ei ole huomannut liiton sisällön ja muodon muutoksen välttämättömyyttä, sitä pahempi hänelle. Sellainen huomaamattomuus on sallimatonta vallankumouksessa. Liiton muodon muutoksen välttämättömyys johtuu siitä, ettei poliittinen ja sotilaallinen liitto voinut jatkaa yhtä yksinkertaisena myös taloudellisella alalla, koska meillä ei ole vielä suurteollisuutta, koska sen on hävittänyt sota, jollaista ei ole nähty ennen missään valtiossa. Eihän teollista nousua ole tapahtunut vielä meitä verrattomasti vauraammisakaan valtioissa, jotka ovat sodassa hyötäneet eivätkä menettäneet.

Työläisten ja talonpoikien liiton muodon ja sisällön muutos on osoittautunut välttämättömäksi. Poliittisten ja sotilaallisten tehtävien kaudella menimme paljon pitemmälle kuin työläisten ja talonpoikien taloudellisen liiton kannalta oli välittömästi sallittavaa. Meidän piti tehdä niin voittaaksemme vihollisen, ja meillä oli oikeus tehdä niin. Ja me teimme sen menestyksellisesti, sillä voitimme vihollisemme silloisella taisteluareenalla — poliittisella ja sotilaallisella alalla —, jota vastoin taloudellisella alalla kärsimme useita tappioita. Ja tätä meidän ei pidä pelätä tunnustaa, vaan päinvastoin: me opimme voittamaan vasta silloin, kun emme pelkää tunnustaa tappioitamme emmekä vajavaisuuksiamme ja kun katsomme mitä karvaintakin totuutta suoraan silmiin. Ensiksi mainitulla alalla, poliittisella ja sotilaallisella alalla, saavuttamistamme tuloksista meillä on aihetta olla ylpeitä. Ne ovat piirtyneet historiaan yleismaailmallisena saavutuksena, joka on vaikuttava vielä kaikilla aloilla. Mutta taloudellisia alalla tämän vuoden aikana, josta nyt olen velvollinen tekemään teille tiliä, olemme vasta lähteneet uuden talouspolitiikan tielle, ja tässä suhteessa olemme astumassa askeleen eteenpäin. Samalla kuitenkin alamme tässä suhteessa vasta opetella ja teemme tällöin virheitä paljon enemmän sen vuoksi, että vilkuilemme taakse päin, viehätyimme entiseen käytäntöön, joka on ollut mainiota, suurta, majestettillista ja jolla on ollut merkitystä koko maailman mitassa, mutta josta ei ole ratkaisemaan sitä taloudellista tehtävää, mikä on ratkaistavanamme nykyisissä olosuhteissa, kun maamme suurteollisuus on hävitetty, olosuhteissa, jotka vaativat meiltä ennen kaikkea sitä, että oppisimme pitämään taloudellista yhteyttä, joka nyt on välttämätön ja tarpeellinen. Tuo yhteys on kaupankäyntiä. Kommunisteista tämä on varsin epämieluisen toteamus. Tämä toteamus voi hyvinkin olla tavattoman epämieluisen ja varmasti onkin epämieluisen, mutta jos pidämme toimintaohjeenamme sitä, mikä on mieluista tai epämieluisia, niin laskeudumme niiden „miltei”-sosialistien tasolle, joita te ja me näimme kylliksi Kerenskin Väliaikaisen hallituksen kaudella. Tokkopa sellaisilla „sosialisteilla” lienee enää mitään arvovaltaa tasavallassamme. Mutta meidän voimamme on aina ollut kyky ottaa huomioon todelliset

suhteet ja olla pelkäämättä niitä, vaikka ne olisivat kuinka epämieluisia.

Koska kerran on olemassa suurteollisuus maailman mitassa, niin kiistatonta on, että väliön siirtyminen sosialismiin on mahdollista. Kukaan ei pysty kumoamaan tätä tosiasiaa eikä myöskään sitä, että mainittu suurteollisuus joko on lamassa ja aiheuttaa työttömyyttä kukoistavimmisakin ja mitä rikkaimmissa voittajamaissa tai valmistava vain ammuksia ihmisten tuhoamista varten. Mutta pitäisikö meidän luopua aikeistamme, menettää rohkeutemme siitä syystä, että niiden takapajuisten olojen vuoksi, joissa ryhdyimme vallankumoukseen, teollinen kehityksemme ei ole nyt sellainen kuin sen pitäisi olla? Ei. Me ryhdymme ankaaraan työhön, sillä tie, jolle olemme lähteneet, on oikea. Varmaa on, että kansanjoukkojen liittoutuminen on ainoa tie, jolla talonpojan työ ja työläisen työ koituu heidän omaksi eikä riistäjäin hyväksi. Ja tämän toteuttamiseksi meidän oloissamme on saatava aikaan se taloudellinen yhteys, joka on ainoa mahdollinen,—talouden kautta tapahtuva yhteys.

Tässä syy perääntymiseemme, tämän vuoksi meidän on täytynyt perääntyä valtiokapitalismiin, myöntyä toimilupayrityksiin, myöntyä kaupankäyntiin. Meillä ei ole ollut muuta keinoa palauttaa asianmukaista yhteyttä talonpoikaistoon siinä hävityksen tilassa, johon olemme joutuneet. Ellemme tekisi näin, joutuisimme vaaraan, että vallankumouksen etujoukko rientää niin kauas eteenpäin, että irtautuu talonpoikaisjoukoista. Sen ja talonpoikaisjoukkojen liittoyhteys katkeaisi, mikä merkitsisi vallankumouksen tuhoa. Tästä meidän tulee olla erikoisen hyvin selvillä, sillä ennen kaikkea ja suurimmalta osaltaan juuri tästä johtuu se, mitä me sanomme uudeksi talouspolitiikaksemme. Juuri siitä syystä olemme ilmoittaneet yksimielisesti noudattavamme tätä politiikkaa vakavasti ja pitkän aikaa, joskaan emme tietenkään ikuisesti, kuten aivan oikein on jo huomautettu. Mainittu politiikkamme johtuu maassamme vallitsevasta kurjuuden ja hävityksen tilasta ja suurteollisuutemme tavattomasta lamaantumisesta.

Rohkenen esittää nyt muutamia harvoja numerotietoja osoittaakseni, että on menty eteenpäin, vaikka se onkin ollut vaikeaa ja vaikka olemmekin tehneet paljon virheitä (niitä olemme tehneet tavattoman paljon). Toverit,

käytettävissäni ei ole yhteenvetotietoja kotimaisen kaupan kehityksestä, joten aion esittää vain Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kauppavaihtoa koskevat tiedot kolmen kuu-kauden ajalta. Syyskuussa Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kauppavaihto oli 1 milj. kultaruplaa, lokakuussa 3 milj. ja marraskuussa 6 milj. ruplaa. Absoluuttisina numeroina nämäkin numerot ovat mitättömän pieniä; tämä on myönnettävä suoraan, sillä vahingollisempaa olisi rakennella tämän pohjalla tuulentupia. Nämä numerot ovat kurjan pieniä, mutta tässä hävityksen tilassa, johon olemme joutuneet, nämä numerot kertovat epäilemättä, että eteenpäin on menty, että voimme pitää kiinni tästä taloudellisesta perustasta. Vaikka me — ammattiliitot, kommunistinen puolue, johtokoneisto — teemmekin lukuisia virheitä, niin vakuutumme kuitenkin siitä, että voimme päästä ja pääsemmekin vähitellen noista virheistä ja kuljemme sitä tietä, joka johtaa kaikesta huolimatta maatalouden ja teollisuuden suhteiden palautumiseen. Meidän täytyy ja me voimme saada aikaan tuotantovoimien nousun edes pientalonpoikaistalouden osalta ja toistaiseksi pienteollisuuden pohjalla, koska suurteollisuuden jälleenrakentaminen on niin hankalaa. Meidän on pyrittävä saavuttamaan tuloksia ja niitähän alamme jo saavuttaakin, mutta ei pidä unohtaa, että tässä suhteessa työn vauhti ja toimintamahdollisuudet ovat toisenlaisia ja voiton saavuttaminen on vaikeampaa. Tällä alalla emme voi saavuttaa tavoitteitamme yhtä nopeasti kuin saavutimme ne poliittisella ja sotilaallisella alalla. Tällä alalla emme voi edetä rynnäköin ja harppauksin ja aikamäärätkin ovat toisenlaisia — ne lasketaan kymmenissä vuosissa. Näin paljon menee meiltä aikaa menestysten saavuttamiseen taloudellisessa sodassa, varsinkin kun naapurimme eivät meitä auta, vaar vihaavat.

Mutta silti tiemme on oikea, sillä se on tie, jolle muutkin maat lähtevät välttämättömästi joko ennemmin tai myöhemmin. Olemme alkaneet kulkea tätä oikeaa tietä. On vain harkittava yksityiskohtaisesti jokaista, lyhintäkin askelta, otettava vaari kaikista pienimmistäkin virheistä, ja silloin saavutamme tarkoituksperämme tällä tiellä.

Toverit, minun pitäisi nyt puhua hieman pääelinkeinoitamme — maataloudesta, mutta arvelen, että tästä kysymyksestä saatte kuulla paljon seikkaperäisemmän ja täy-

dellisemmän selostuksen kuin mitä minä olisin voinut tehdä, ja samaa on sanottava myös nälänhädästä, josta tekee teille selkoa tov. Kalinin.

Toverit, tiedätte mainiosti, miten ennen kuulumattoman vaikea nälänhätä kohtasi meidät v. 1921. Se on entisen Venäjän vitsauksia, joiden täytyi välttämättä tulla myös meidän osaksemme, sillä ainoana pelastuksena niiltä on vain tuotantovoimien kehittäminen, mutta ei kuitenkaan entisellä, kurjalla pientuotannon pohjalla, vaan uudella pohjalla, suurteollisuuden ja sähköistämisen pohjalla. Vain tällä tavalla pääsemme kurjuudestamme, loputtomista nälänhätätapauksista, mutta kuten heti huomaa, siihen eivät riitä ne aikamäärät, joiden puitteissa saavutimme poliittiset ja sotilaalliset voittomme. Vaikka meitä ympäröivätkin vihamieliset valtiot, olemme silti murtaneet saartorenkkaan: vaikka apu onkin ollut niukkaa, olemme silti yhtä ja toista saaneet. Se tekee yhteenlaskettuna 2,5 milj. puutaa. Siinä koko se apu, mitä olemme saaneet ulkomailta ja mitä ulkovallat ovat armeliaisuudessaan voineet antaa nälkäänäkeväälle Venäjälle. Olemme saaneet keräyksellä kokoon noin 600.000 kultaruplaa. Summa on liian mitätön ja siitä huomaamme, miten itsekkäästi Euroopan porvaristo on suhtautunut nälänhätäämme. Jokainen teistä on varmaankin lukenut, miten vaikutusvaltaiset valtiomiehet julistivat mahtipontisesti ja juhlallisesti alussa, kun nälänhädästä tuli tieto, että olisi suorastaan perkeleellistä herättää kysymys entisistä veloista nälänhätää hyväksi käyttämällä. En tiedä, lieneekö perkele nykyistä imperialismia kauheampi. Tiedän vain, että todellisuudessa kävi niin, että nälänhädästä huolimatta meiltä yritettiin erittäin raskain ehdoin periä entisiä velkoja. Emme kieltäydy maksamasta ja ilmoitamme virallisesti olevamme valmiita keskustelemaan siitä asiallisesti. Mutta kaikki te käsitätte ja siinä suhteessa ei voi olla mitään epäilyksiä, että emme koskaan emmekä missään tapauksessa salli, että meidät tällä tavalla orjuutettaisiin ottamatta lainkaan huomioon ja laskuihin vastavuoroisia vaatimuksia ja keskustelematta kysymyksestä asiallisesti.

Minun on ilmoitettava teille, että viime päivinä on saavutettu kuitenkin varsin huomattava voitto taistelussa nälänhätää vastaan. Olette varmaankin lukeneet lehdistä, että Amerikassa on myönnetty 20 milj. dollaria Venäjän nälän-

hätäisten avustamiseen, nähtävästi samoilla ehdoilla, joilla myös ARA* — amerikkalainen nälkäänäkeviä avustava järjestö — myöntää avustuksia. Krasinilta saatiin aivan hiltajattain sähkösanoma, että Amerikan hallitus on tarjoutunut virallisesti takaamaan, että saamme kolmen kuukauden kuluessa elintarvikkeita ja siemenviljaa niiden 20 milj. dollarin arvosta, jos omasta puolestamme suostumme käyttämään samaan tarkoitukseen 10 milj. dollaria (20 milj. kultaruplaa). Me suostuimme siihen heti ja ilmoitimme asiasta lennättimitse. Voitaneen siis sanoa, että kolmen lähikuukauden kuluessa saamme toimitetuksi nälkäänäkeville elintarvikkeita ja siemenviljaa 30 milj. dollarin, t.s. 60 milj. kultaruplan arvosta. Tämä on tietenkin vähän eikä millään muotoa poista sitä hirvittävää hätää, joka on meitä kohdannut. Kaikki te ymmärrätte sen hyvin. Mutta se on joka tapauksessa apu, joka on epäilemättä lieventävä omalta osaltaan äärimmäistä puutetta ja nälänhätää. Ja koska jo syksyllä meidän onnistui saada tietty voitto nälkäänäkevien seutujen siemenvarustelussa ja yleensä kylvöjen laajentamisessa, niin voimme toivoa vieläkin suurempaa voittoa keväällä.

Syksyllä meillä oli nälkäänäkevissä kuvernementeissa kylvetty 75% syysviljojen kylvöalasta, osittaisesta kadosta kärsineissä kuvernementeissa — 102%, tuottavissa kuvernementeissa — 123% ja kuluttavissa — 126%. Tämä osoittaa ainakin sitä, että vaikka olosuhteemme olivat helvetillisen vaikeat, niin silti autoimme edes jonkin verran talonpoikaistoa laajentamaan kylvöjä ja taistelemaan nälänhätää vastaan. Muodostuneissa olosuhteissa meillä on syytä olettaa nyt lainkaan liioittelematta ja pelkäämättä erehtyvämme, että kevätiljojen kylvöalan siemennyksessä voimme antaa talonpoikaistolle huomattavaa apua. Toistan, että tämä apu ei tule missään tapauksessa olemaan täysin riittävä. Varamme eivät mitenkään riitä poistamaan kaikkea puutetta. Tämä sanottakoon suoraan. Sitäkin suuremmalla syyllä on siis jännitettävä voimia tämän avun lisäämiseksi.

Tämän johdosta minun täytyy saattaa tietoonne elintarvikehankintojamme koskevat yhteenvetotiedot. Elintarvikevero on muodostunut yleensä helpotukseksi talonpoi-

* ARA — American Relief Administration. *Suom.*

kaisjoukoille, kun otamme huomioon koko talonpoikaiston. Se ei kaipaa todisteita. Kysymys ei ole ainoastaan siitä, kuinka paljon viljaa otettiin talonpojalta, vaan siitä, että elintarvikeveron tultua voimaan talonpoika on tuntenut olonsa varmemmaksi ja taloudenhoito on alkanut häntä kiinnostaa. Ahkeralle talonpojalle elintarvikevero on avannut laajempia mahdollisuuksia, samalla kun tuotanto-voimat lisääntyvät. Kuluneen toimintavuoden ajalta elintarvikeveronkannon lopputulos on yleensä sellainen, että meidän täytyy sanoa: on ponnisteltava kaikin voimin, ettemme epäonnistuisi.

Tässä yleiset, suppeimmat yhteenvedot, jotka voin esittää teille Elintarvikeasiain kansankomissariaatin toimittamien viimeisten tietojen perusteella. Me tarvitsemme vähintään 230 milj. puutaa viljaa. Niistä 12 milj. nälänhätää kärsiville, 37 milj. siemeneksi ja 15 milj. varalle, mutta me voimme saada elintarvikeverotuksella 109 milj., jauhausmaksuina 15 milj., siemenlainan palautuksena 12,5 milj., tavaravaihdon avulla 13,5 milj., Ukrainasta 27 milj. ja ulkomailta 38 milj. puutaa (38 milj., jos lasketaan, että 30 milj. saamme sen liiketoimen avulla, josta äsken vasta mainitsin ja lisäksi ostamme vielä 8 milj. puutaa). Lopputulos on 215 milj. puutaa. Siis sittenkin vajuus eikä puutaakaan varalle. Ja tietymätöntä on, saammeko ostetuksi lisää ulkomailta. Elintarvikesuunnitelmamme on kalkyloitu nyt näin täpäräksi sen vuoksi, että voitaisiin keventää mahdollisimman paljon talonpoikaiston taakkaa, koska se on saanut kärsiä nälänhädästä. Jos laskimme v. 1920 valtion ylläpidettäväksi 38 milj. henkeä, niin nyt olemme supistaneet tämän luvun 8 miljoonaan. Kuitenkin kaikesta tästä voidaan tehdä vain yksi johtopäätös: elintarvikevero on perittävä sataprosenttisesti, t.s. kokonaisuudessaan, hinnalla millä hyvänsä. Emme suinkaan unohtaa, että se on tavaton taakka talonpoikaistolle, joka on saanut kärsiä niin paljon. Tiedän hyvin, että toverit, jotka itse ovat suorittaneet paikkakunnilla kaiken elintarvikehankintatyön, tietävät paremmin kuin minä, mitä merkitsee sellainen tehtävä kuin elintarvikeveron sataprosenttinen kanto ehdottomasti nyt. Minun täytyy kuitenkin hallituksen nimissä vuoden 1921 toimintaamme koskevan selostuksen loppupontena sanoa teille: toverit, tämä tehtävä on suoritettava, tämä taakka on kannettava ja tämä pulma on ehdottomasti

ratkaistava. Muutoin kulkulaitostamme ja teollisuuttamme ei turvata edes sillä, mikä on aivan tärkeintä, aivan alustavinta, eikä meillä tule olemaan edes pienintä varmaa budjettia, joka on ehdottoman välttämätön voidaksemme säilyä hengissä nykyisissä oloissa vihollisten ympäröiminä ja mitä epävakaimman kansainvälisen tasapainotilan vallitessa.

Jännittämättä voimiamme äärimmilleen emme pääse emmekä voi päästä siitä tilasta, mihin olemme joutuneet me, joita on vaivattu imperialistisella sodalla ja kansalais-sodalla ja joita ovat vainonneet kaikkien maiden hallitsivat luokat. Ja siitä syystä onkin täysin selvästi ja karvasta totuutta pelkäämättä sanottava ja edustajakokouksen nimissä vakuutettava kaikille paikallisille työntekijöille: „Toverit, Neuvostotasavallan olemassaolo ja kulkulaitoksen ja teollisuuden jälleenrakentamista koskeva mitä vaatimattomin suunnitelmamme perustuvat yleisen elintarvikeohjelmamme täyttöön. Sen vuoksi elintarvikeveron sataprosenttinen kanto on ehdoton välttämättömyys.”

Suunnitelmasta puheen ollen siirryn tarkastelemaan, miten on valtiosuunnitelmamme laita käytännössä. Aloitan polttoaineista, siis siitä, mikä on teollisuutemme leipää ja koko teollisuustoimintamme perusta. Olette varmaankin jo tänään saaneet tai saatte lähi päivinä Gosplanimme — Valtion suunnittelukomission — toimintaa valaisevan aineiston. Saatte selostuksen sähkötekniikkojen edustajakokouksesta, jonka tuloksena on kertynyt runsaasti mitä arvokkainta aineistoa ja tarkastettu Venäjän parhaiden teknillisten ja tieteellisten voimien avulla se suunnitelma, mikä on ainoa tieteellisesti pätevä, vähiten aikaa vaativa ja ajankohtaisin suunnitelma suurteollisuutemme jälleenrakentamiseksi. Sen täyttäminen vaatii vähintään 10—15 vuotta. Sanoin jo ja tulen toistamaan väsymättä, etteivät ne aikamäärät, joista meidän on otettava vaari käytännöllisessä työssämme, ole nyt sellaisia, jollaisista oli kysymys poliittisen ja sotilaallisen toiminnan alalla. Sangen monet kommunistisen puolueen ja ammattiliittojen johtavat työntekijät ovat tämän käsittäneet ja pitäisi saada kaikki käsittämään se. Tov. Krzhizhanovskin kirjasta — Valtion suunnittelukomission toimintaselostuksesta —, jonka saatte huomenna, huomaatte m.m., millä tavalla valtiosuunnitelmaamme koskeva kysymys asete-

taan yleensä insinöörien ja agronomien yhteisen mielihyvänsä mukaisesti. Huomaatte, miten insinöörit ja agronomit suhtautuvat asiaan kollektiivisen kokemuksen kannalta — eivätkä meille tavanomaiselta yleispoliittiselta tai yleistaloudelliselta kannalta — ottaen m.m. huomioon, miten pitkälle me saatamme perääntyä. Tästä kirjastesta saatte vastauksen mainittuun kysymykseen insinöörien ja agronomien kannalta katsottuna, ja arvokasta on varsinkin se, että saatte siitä valtiomme yleisen suunnittelulaitoksen tämänvuotisen toiminnan tuloksena laskelman, miten tämä laitos asettaa kulkulaitos- ja teollisuuskysymyksen. Käsitätte hyvin, etten minä voi tässä selostaa teille mainitsemani teoksen sisältöä.

Haluaisin vain aivan lyhyesti kosketella kysymystä, miten on polttoainesuunnitelman täytön laita, sillä tällä alalla kärsimme kyseisen toimintavuoden 1921 alussa mitä pahimman haaksirikon. Nimenomaan tässä, luottaessamme vuoden 1920 lopulla ilmenneeseen asiaintilan parantamiseen, teimme mitä pahimman laskuvirheen ja saatoimme kulkulaitoksen mitä suurimpaan pulaan keväällä 1921, pulaan, mikä ei johtunut enää yksinomaan aineellisten varojen vähyydestä, vaan myös siitä, että laskimme väärin kehityksen nopeuden. Jo tällöin vaikutti se virhe, että sovelsimme taloudellisten tehtävien suhteen kokemusta, minkä olimme saavuttaneet poliittisten ja sotilaallisten tehtävien kaudella, — pahin virhe, perusvirhe, jonka yhä teemme tämän tästä joka askeleella, toverit. Teemme nykyisin paljon virheitä ja täytyy sanoa, ettemme saa taloudellisella alalla aikaan mitään pysyvää parannusta, ellemme tajua näitä virheitämme ja saa hinnalla millä hyvänsä aikaan sitä, että ne korjataan. Saamamme opetuksen jälkeen olemme laatineet jo paljon varovaisemman polttoainesuunnitelman vuoden 1921 jälkipuoliskoa varten, pitäen pienintäkin liioittelua tässä suhteessa sallimattomana ja taistellen kaikin tavoin sellaista vastaan. Joulukuun lopulla vallitsevaa tilannetta kuvaavat, tosin vielä vajanaiset numerotiedot, jotka tov. Smilga, kaikkien polttoainehankintoja suorittavien laitostemme johtaja, on minulle esittänyt, osoittavat, että tässä suhteessa meillä on vajoaus, mutta tämä vajoaus ei ole enää merkittävä, ja lisäksi se on sellainen vajoaus, joka osoittaa, että polttoainebudjettimme sisäinen rakenne on paranemaan päin — nimittäin siihen suuntaan, mitä

teknikot sanovat sen mineraalistumiseksi, t.s. Venäjän varustamisessa mineraalisilla polttoaineilla on huomattavaa edistystä, ja vain mineraalisten polttoaineiden turvin voidaan laskea varma pohja suurteollisuudelle, jonka varaan sosialistinen yhteiskunta voidaan rakentaa.

Polttoainesuunnitelmamme vuoden 1921 jälkipuoliskon alussa oli laadittu seuraavanlaiseksi. Jos muunnetaan 2.700.000 kuutiosashenia halkoja 7.000 kalorinan polttoaineyksiköiksi, niin kuin aina olemme tehneet ja niin kuin on tehty s. 40 Krzhizhanovskin kirjassessa, jota teille tullaan jakamaan, niin saamme laskujemme mukaan 297 milj. puutaa polttoainetta. Numerotiedot osoittavat nyt, että olemme saaneet noin 234 milj. puutaa. Tässä on valtava vajuus, johon minun on kiinnitettävä huomiotanne. Polttoainehankintalaitostemme suorittamiin halkotavaran hankintoihin olemme toimintavuonna suhtautuneet hyvin tarkkaavaisesti. Mutta juuri tämä työ riippuu eniten talonpoikaistalouden tilasta. Juuri tällä alalla koko taakka lankeaa talonpojan ja hänen hevosensa kannettavaksi. Polttoainepula, rehunpuute j.n.e. vaikuttavat tässä suhteessa hyvin tuntuvasti työhön. Juuri se synnyttää vajuusta. Juuri siksi nyt, kun talvikauden polttoainehankintakampanjamme on alussaan, minun on jälleen sanottava: toverit, viekää paikkakunnallenne tunnuksena kehoitus, että tällä alalla jännitettäisiin voimat äärimmilleen. Polttoainebudjettimme osalta olemme ottaneet laskuihimme vain sen vähimmäismäärän, mikä on ehdottoman välttämätön teollisuuden kohentamiseksi, mutta tämä vähimmäismäärä on hankittava hinnalla millä hyvänsä, niin vaikeat kuin olosuhteet lienevätkin.

Edelleen. Hiiltä laskimme saavamme 143 milj. puutaa, mutta saimme 184 milj. puutaa — tämä on edistystä, polttoaineidemme mineraalistumisen edistymistä, tämä on Donbassin voitto, niiden laitosten voitto, missä monet toverit ovat tehneet hyvin antaumuksellista työtä ja päässeet käytännöllisiin tuloksiin suurteollisuuden kohentamisessa. Esitän pari numerotietoa Donbassista, sillä Donbass on koko teollisuutemme tukipohja, suuri keskus. Vuoriöljyä aioimme saada 80 milj., mikä muunnettuna polttoaineena on 120 milj. Polttoturvetta suunniteltiin nostettavan 40 milj. (muunnettuna polttoaineena 19 milj.) ja nostettiin 50. Yhteensä on suunniteltu saatavan 579 milj. puutaa,

mutta saadaan nähtävästi korkeintaan 562 milj. puutaa polttoainetta. Polttoaineiden kohdalla on siis yleensä vajausta. Tosin tuo vajoaus ei ole kovin suuri, ehkä 3—4%, mutta sekin on silti vajoaus. Joka tapauksessa täytyy myöntää, että kaikki tämä uhkaa suoranaisesti suurteollisuutta, sillä yhtä ja toista jää täyttämättä siitä vähimmäismäärästä, joka otettiin suunnitelmiin. Luulen osoittaneeni teille tämän esimerkin avulla, että ensiksikään suunnittelulaitoksemme eivät ole tehneet turhaa työtä ja että suunnitelmimme täyttymisen hetki on alkanut lähetä, mutta samalla tämä esimerkki osoittaa, että nousumme on vasta aivan alussa, että tässä suhteessa taloutemme tila on vielä äärimmäisen raskas ja vaikea, joten siitä syystä tärkeimpänä tunnuksena, ensimmäisenä taisteluhuutona, ensimmäisenä kehotuksena, jonka merkeissä edustajakokoksemme tulee työskennellä ja päättää työnsä ja jonka merkeissä edustajien tulee palata kotipaikkakunnalleen, on: on vielä jännitettävä voimiamme, niin vaikeaa kuin se onkin, sekä teollisuustoiminnan että maataloustoiminnan alalla! Tasavaltaa ei pelasteta, työläisten ja talonpoikien valtaa ei pidetä pystyssä, ei säilytetä eikä lujiteta muulla tavalla kuin tekemällä pontevasti työtä tällä alalla. Että olemme päässeet huomattaviin saavutuksiin, sitä todistaa varsinkin esim. Donbass, missä ovat toimineet tavattoman antaumuksellisesti ja menestyksellisesti sellaiset toverit kuin tov. Pjatakov — suurteollisuuden alalla, tov. Ruhimovitsh — pienteollisuuden alalla. Viimeksi mainittu on saanut järjestetyksi pientuotannon ensimmäisen kerran sillä tavalla, että se on jotakin antanut. Suurteollisuudessa loushijan työn tuottavuus on noussut sodanedelliselle tasolle, mihin meillä aikaisemmin ei ole päästy. Donbassin kokonaistuotanto oli v. 1920 272 milj. puutaa. Se oli 272 milj., mutta v. 1921 se on 350 milj. puutaa. Tämä määrä on kovin ja kovin pieni verrattuna sodanedelliseen enimmäismäärään, joka oli 1.700 milj. puutaa. Mutta silti se on jo jotain. Tämä osoittaa, että ollaan astumassa tuntuva askel eteenpäin. Suurteollisuuden jälleenrakentamisessa on siis kuitenkin astuttu askel eteenpäin, emmekä me saa sääliä uhrauksia, kun on jälleenrakennettava suurteollisuus.

Vielä pari sanaa rauta- ja terästeollisuudesta. Tässä suhteessa asemamme on erikoisen vaikea. Me tuotamme ehkä noin 6% siitä, mitä tuotettiin ennen sotaa. Niin suuren

hävityksen ja kurjuuden tilaan ovat imperialistinen sota ja kansalaissota saattaneet Venäjän! Mutta nousua meillä tietysti on. Meillä luodaan sellaisia keskuksia kuin Jugostalj*, missä niin ikään mitä antaumuksellisimmin toimii tov. Mezhlauk. Me havaitsemme tässä valtavaa edistystä, niin vaikea kuin asemamme onkin. Vuoden 1921 alkupuoliskolla takkiraudan tuotanto oli meillä 70.000 puutaa kuukaudessa, lokakuussa — 130.000 ja marraskuussa — 270.000 puutaa, t.s. miltei neljä kertaa suurempi. Huomaamme siis, ettei meillä ole mitään syytä paniikkiin. Emme salaa suinkaan itseltämme sitä, että esittämäni numerotiedot puhuvat mitättömän alhaisesta, kurjasta tasosta, mutta sittenkin voimme todistaa noilla numeroilla, että vaikka vuosi 1921 olikin niin vaikea ja vaikka työläis- ja talonpoikaisluokka joutuivatkin kokemaan tavattomia vaikeuksia, niin silti olemme nousemassa, olemme oikealla tiellä, ja kun ponnistamme kaikki voimamme, voimme luottaa, että nousu muodostuu vieläkin suuremmaksi.

Haluaisin esittää lisäksi muutamia numerotietoja sähköistämisessä saavutetusta menestyksestä. Valitettavasti menestyksemme ei ole vielä suuri. Luulin voivani onnitella IX edustajakokousta Neuvostovaltan rakentaman toisen suuren voimakokouksen käyntiinpanon johdosta. Ensimmäinen on Shaturan voimalaitos ja toinen — uusi keskus — on Kashiran voimalaitos, jonka ajoimmekin panna käyntiin joulukuussa⁴². Se olisi antanut — ja voi antaa — 6.000 kilowattia alkuunsa, mikä on olennainen lisä niihin 18.000 kilowattiin, jotka meillä on Moskovassa. Mutta on ollut useita esteitä, joiden vuoksi on käynyt niin, ettemme voi panna mainittua laitosta käyntiin joulukuussa 1921. Se pannaan käyntiin hyvin lyhyen ajan, korkeintaan muutaman viikon kuluttua. Lienette varmaankin kiinnittäneet huomiota selostukseen, joka julkaistiin vasta hiljattain „Ekonomitsheskaja Zhiznissä” insinööri Levin, VIII Yleisvenäläisen sähkötekniikkojen edustajakokouksen erään huomattavimman osanottajan ja yleensäkin erään huomattavimman työntekijämme, allekirjoituksella varustettuna. Esitän tästä selostuksesta vain seuraavat lyhyet tiedot: vuosina 1918 ja 1919 panimme käyntiin yhteensä 51 voimalaitosta yhteiseltä teholtaan 3.500 kilowattia. Vuosina 1920 ja 1921 on

* Jugostalj — vuori- ja rautateollisuuden trusti, joka toimi vuodesta 1922 vuoteen 1929 Ukrainan alueella. Suom.

pantu käyntiin yhteensä 221 voimalaitosta yhteiseltä teholtaan 12.000 kilowattia. Länsi-Eurooppaan verrattuna nämä numerot näyttävät tietenkin mitättömän pieniltä ja kurgilta. Mutta ne osoittavat, että eteenpäin voidaan kulkea yksinpä sellaisissakin vaikeissa oloissa, jollaisia ei ole ollut missään muussa maassa. Melko huomattavaa osaa on esittänyt pienten voimalaitosten rakentaminen maaseudulle. Sanottakoon suoraan, että tässä on esiintynyt usein sirottelua. Mutta tästä sirottelustakin on tiettyä hyötyä. Näiden pienten voimalaitosten ansiosta maaseudulle on luotu uuden nykyaikaisen suurteollisuuden keskuksia. Vaikka ne ovatkin mitättömän pieniä, ne osoittavat kuitenkin talonpojille, että Venäjä ei pysähdy käsityöhön eikä tyydy alkeelliseen puusahraansa, vaan kulkee eteenpäin uusia aikoja kohti. Myös talonpoikaisjoukkojen keskuuteen löytää vähitellen tiensä ajatus, että meidän pitää ja me voimme järjestää Venäjän olot toiselle pohjalle. Tähän kuuluu, kuten jo mainitsin, kymmeniä vuosia, mutta työ on jo alulla, talonpoikaisjoukkojen tietoisuus lisääntyy ja osittain juuri sen ansiosta, että pieniä voimalaitoksia meillä syntyy nopeammin kuin suuria. Jos kohta v. 1921 myöhästyimme uuden suuren voimalaitoksen käyntiinpanossa, niin vuoden 1922 alussa niitä pannaan käyntiin kaksi: Kashiran voimalaitos Moskovan lähistöllä ja Utkina Zavodjin voimalaitos Pietarin lähellä⁴³. Tässä suhteessa kuljemme joka tapauksessa tietä, jolla etenemisemme on varmaa, jos vain ponnistelemme tehtäviemme täyttämiseksi samalla tavalla kuin tähän asti.

Lisäksi pari sanaa eräästä saavutuksesta, nimittäin turveteollisuudessa saavuttamastamme menestyksestä. Turpeennostossa meillä päästiin v. 1920 93 milj. puutaan ja 1921 — 139 milj. puutaan ja tämä lienee ainoa ala, jolla olemme ylittäneet huomattavasti sodanedellisen tuotantotason. Turverikkauksia meillä on äärettömästi, enemmän kuin missään muussa maassa. Mutta tällä alalla on ollut ja on osittain nytkin tavattomia vaikeuksia siinä suhteessa, että tämä työ, joka on yleensä raskasta, on ollut hirvittävän raskasta nimenomaan Venäjällä. Hydraulisen turpeennostomenetelmän keksiminen, jonka hyväksi ovat työskennelleet Turveteollisuuden pääkomiteassa toverit Radtshenko, Menshikov ja Morozov, helpottaa tätä työtä. Tässä suhteessa on saavutettu valtava tulos. V. 1921 toimi vain

kaksi turpeenimuria, hydraulista turpeennostokonetta, jotka vapauttavat työmiehet ylettömän raskaasta työstä, mitä turpeennosto on tähän asti ollut. Saksasta on nyt tilattu 20 konetta, jotka saadaan vuonna 1922. Meidän ja Euroopan erään kehittyneimmän maan välinen yhteistoiminta on alkanut. Ja meille on tarjoutunut nyt mahdollisuus edistää tätä asiaa, jota ei saa sivuuttaa. Venäjällä on enemmän kuin missään muualla soita ja turvevaroja ja nyt on käynyt mahdolliseksi muuttaa normaalimmaksi tämä ylettömän raskas työ, johon meni ja saattoi mennä vain vähäinen määrä työläisiä. On päästy käytännölliseen yhteistoimintaan nykyajan erään kehittyneimmän valtion — Saksan — kanssa, sillä sikäläisissä tehtaissa valmistetaan jo tätä työtä helpottavia laitteita, jotka valmistuvat todennäköisesti v. 1922. Meidän pitää kiinnittää huomiota tähän seikkaan. Voimme tehdä tällä alalla hyvinkin paljon, jos kaikki pidämme mielessämme ja levitämme sitä ajatusta, että kun jännitämme voimamme ja koneellistamme työprosessin, niin meillä Venäjällä on suuremmat mahdollisuudet kuin millään muulla valtiolla selviytyä talouspulasta.

Talouspolitiikkamme osalta haluaisin nyt korostaa vielä asian yhtä puolta. Arvosteltaessa uutta talouspolitiikkaamme ei riitä, että kiinnitetään huomiota siihen, mikä saattaa olla erikoisen tärkeää. Uuden talouspolitiikkamme olemuksena on tietysti proletariaatin ja talonpoikaiston liitto, sen olemuksena on proletariaatin etujoukon ja laajojen talonpoikaisjoukkojen liittoyhteys. Tuotantovoimat ovat alkaneet uuden talouspolitiikan ansiosta kasvaa, mikä oli saatava aikaan hinnalla millä hyvänsä, viipymättä, heti. Uudessa talouspolitiikassa on vielä eräs puoli — opiskelu. Uusi talouspolitiikka on se muoto, jonka vallitessa alamme todella oppia hoitamaan taloutta, ja tässä suhteessa olemme toimineet tähän asti kerrassaan kehnosti. Työätekevien joukkoja johtavan kommunistin, ammattiyhdistysmiehen on tietysti vaikea käsittää, että kaupankäynti on nykyään talouselämämme kulmakivi, ainoa mahdollinen proletariaatin etujoukon ja talonpoikaiston liittoyhteyden muoto, ainoa mahdollinen kiinnekohta taloudellisen nousun aikaansaamiselle kautta rintaman. Otettakoon mikä kauppias tahansa, joka harjoittaa kauppaa valtion ja oikeuslaitoksen valvonnan alaisena (meillä on proletaarinen

oikeuslaitos ja oikeuslaitoksemme pystyy pitämään silmällä jokaista yksityisyrittäjää, että lait olisi kirjoitettu niitä varten toisin, kuin ne kirjoitetaan porvarillisissa valtioissa; Moskovassa oli tästä hiljattain esimerkki⁴⁴ ja tiedätte hyvin, että meillä tulee olemaan useampia samanlaisia esimerkkejä ja tullaan rankaisemaan ankarasti, jos herrat yksityisyrittäjät koettavat rikkoa lakejamme vastaan), niin huomaamme, että tämä kauppias, tämä yksityisyrittäjä osaa sadan prosentin voitosta hoitaa asiansa — sanokaamme hankkia teollisuuden raaka-aineita — tavalla, mihin eivät useinkaan pysty mitkään kommunistit eivätkä ammattiyhdistysmiehet. Ja juuri tässä tulee esiin uuden talouspolitiikan merkitys. Oppikaa! Se on varsin totista opiskelua ja meidän kaikkien on se läpäistävä. Se on tavattoman ankaraa opiskelua. Se ei muistuta lainkaan kurssi-luentoja eikä joidenkin tutkintojen suorittamista. Se on vaikeaa, ankaraa taloudellista taistelua merkitsevä probleemi, joka on asetettu köyhyden, ennen näkemättömien rasitusten, vaikeuksien, viljakadon, nälän ja vilun aikana, mutta se on todellista opiskelua, joka meidän on läpäistävä. Kaikki yritykset kiertää tätä tehtävää, kaikki yritykset ummistaa siltä silmät — me muka olemme tässä sivullisia — ovat kommunistien ja ammattiyhdistysmiesten taholta mitä rikollisinta ja vahingollisinta pöyhkeilyä. Toverit, tämä vika vaivaa kovasti kaikkia meitä Neuvosto-Venäjän johtomiehiä ja tunnustakaamme se täysin avoimellisesti voidaksemme päästä siitä.

Me yritämme ratkaista uuden taloudellisen rakennustyön tehtävät eilisen kokemuksemme pohjalta, ja juuri siinä piileekin perusvirheemme. Esitän tässä erään ranskalaisen sananparren, joka sanoo, että ihmisten vajavuudet kytkeytyvät tavallisesti heidän avuihinsa. Ihmisen vajavuudet ovat ikään kuin hänen avujensa jatko. Kun avut pääsevät liian pitkälle, kun ne ilmenevät silloin, jolloin ei pitäisi, ja siellä, missä ei pitäisi, niin ne ovat vajavuuksia. Miltei jokainen teistä lienee huomannut sen yksityiselämässään ja yleensä, ja nyt havaitsemme samaa myös vallankumouksemme, puolueemme ja ammattiliittojemme — puolueemme tärkeimmän tukijan — kehityksessä; me havaitsemme Neuvosto-Venäjän koko hallintokoneistossa tämän vajavuuden, joka on ikään kuin avujemme jatko. Mitä suurin ansiomme oli poliittisella ja sotilaallisella alalla ottamamme

maailmanhistoriallinen askel, joka on piirtynyt maailman historiaan kahden aikakauden vaihtumisena. Sitä ei voi ottaa meiltä pois kukaan, vaikka saisimme kestää vielä kuinka suuria vastoinkäymisiä tahansa. Imperialistisesta sodasta ja vitsauksistamme pääsimme vain proletaarisen vallankumouksen ansiosta, vain sen ansiosta, että vanhan järjestelmän tilalle tuli neuvostojärjestelmä. Tätä ei voida tehdä olemattomaksi, tämä on kiistattomasti, varmasti ja jääväämättömästi avu, jota vihollisemme eivät voi tehdä olemattomaksi kaikista ponnisteluistaan ja hyökkäilyistään huolimatta, mutta joka muodostuu nimenomaan mitä vaarallisimmaksi vajavuudeksi, jos se pääsee liian pitkälle siellä, missä ei pitäisi.

Poliittiset ja sotilaalliset tehtävät saatettiin ratkaista työläisten ja talonpoikien kyseistä tietoisuustasoa vastaavan innostuksen voimalla. He kaikki ymmärsivät, että imperialistinen sota kuristaa heitä; sen käsittäminen ei vaatinut tietoisuuden eikä järjestyneisyyden kohottamista uudelle tasolle. Mainitut tehtävät ratkaistiin innostuksen, rynnistyksen, sankaruuden avulla, mikä on ollut ja on aina säilyvä muistomerkkinä siitä, mitä vallankumous saa aikaan ja mitä se on voinut saada aikaan. Juuri tämän ansiosta saavutimme poliittisen ja sotilaallisen voittomme, ja tämä avu on nyt muodostumassa pahimmaksi vajavuudeksemme. Me katsomme taaksepäin ja luulemme voivamme ratkaista samalla tavalla taloudellisetkin tehtävät. Mutta siinäpä juuri erehdytäänkin: kun tilanne on muuttunut ja ratkaistavanamme on toisenlaisia tehtäviä, niin silloin ei saa vilkuilla taaksepäin eikä yrittää ratkaista niitä eilisin keinoin. Ratkaisematta jää — älkää yrittäkököän! Ja meidän tulee tajuta tämä erehdys. Ne työntekijät — kommunistit ja ammattiyhdistysmiehet —, jotka neuvostotyöntekijöinä tai entisinä rintamamiehinä ovat useinkin luopuneet arkisesta, raskaasta, vuosia ja kestävyyttä vaativasta työstä talouden alalla, työstä, mikä merkitsee raskaita koettelemuksia ja aikaa vievää toimintaa vaatien täsmällisyyttä ja sisua, ja kieltäytyvät siitä, käyttäen verukkeenaan eilisten suurtekojensa muistoja — ne tuovat mieleeni tarinan hanhista ⁴⁵, jotka ylvästelivät „Rooman pelastamisella” ja joille talonpoika vastasi vitsasta käyttäen: „Esvanhempanne rauhaan jättäkääte, mitä tehneet olette te maailmassa?” Kukaan ei kiistä sitä, että vuosina

1917, 1918, 1919 ja 1920 me ratkaisimme poliittiset ja sotilaalliset tehtävämme sankarillisesti ja yhtä menestyksellisesti, kuin annoimme alun uudelle aikakaudelle maailman historiassa. Tämä on saavutuksiamme eikä kukaan enempää puolueessa kuin ammattiliitoissakaan ole yrittänyt riistää sitä meiltä, mutta nykyään neuvostotyöntekijäin ja ammattiyhdistysmiesten ratkaistavana on toinen tehtävä.

Nykyään meitä ympäröivät kapitalistiset valtiot, jotka eivät auta, vaan häiritsevät meitä, me toimimme nyt kurjissa, taloudellisen rappion oloissa, meitä vaivaa nälänhätä ynnä muut vitsaukset. Joko opitaan tekemään työtä toisella vauhdilla, kymmeniä vuosia eikä kuukausia kestävä työtä, nojaamalla joukkoihin, jotka ovat näännyksissä eivätkä jaksaa tehdä jokapäiväistä työtä vallankumoukselliselle sankariajalle ominaisella vauhdilla, siis joko opitaan se, tai muussa tapauksessa meitä tullaan täydellä syyllä sanomaan hanhiksi. Kun kuka tahansa ammattiyhdistysmies tai poliittisen työn tekijä sanoo yleensä, että me ammattiliitot, me kommunistinen puolue muka johdamme — niin hyvä on. Poliittisella ja sotilaallisella alalla olemme tehneet sen hyvin, mutta taloudellisella alalla se käy meiltä kehnosti. Tunnustettakoon tämä ja toimittakoon paremmin. Jokaiselle ammattiyhdistykselle, joka asettaa ylimalkaisesti kysymyksen, onko ammattiyhdistysten osallistuttava tuotantoon, sanon: lopettakaa jo jaarittelu (suosionosoituksia), vastatkaa minulle mieluummin käytännöllisesti ja sanokaa (jos kerran olette vastuullisessa toimessa, arvovaltainen henkilö, kommunistisen puolueen tai ammattiyhdistyksen työntekijä), missä olette järjestäneet hyvin tuotannon, montako vuotta sitä olette järjestäneet, montako henkeä on alaisianne — tuhat vai kymmentuhatta, esittäkää luettelo niistä, joita asetatte taloustehtäviin, oletteko suorittaneet työnne loppuun vai onko asia niin, että olette käyneet käsiksi kahteenkymmeneen eri tehtävään suorittamatta sitten ajan puutteen vuoksi ainoatakaan loppuun asti. Meillä ei ole neuvostotapojen mukaista se, että taloudenhoitotehtävä suoritettaisiin loppuun asti ja viitattaisiin useiden vuosien tuloksiin eikä pelättäisi ottaa oppia kauppiasta, joka saa 100% voittoa ja tulee vieläkin saamaan, vaan se, että kirjoitetaan muhkea raaka-aineita koskeva päätöslauselma ja sanotaan, että ollaan muka kommunistisen puolueen,

ammattiyhdistyksen, proletariaatin edustajia. Olkaa hyvä, suokaa anteeksi. Mitä sanotaan proletariaatiksi? Siksi sanotaan luokkaa, joka tekee työtä suurteollisuudessa. Entä missä suurteollisuus on? Mistä proletariaatista on kysymys? Missä on teollisuus? Miksi se on pysähdyksissä? Siksikö, ettei ole raaka-ainetta? Entä oletteko kyenneet sitä hankkimaan? Ette. Kirjoitatte päätöslauselman, että sitä pitäisi hankkia ja — nolaatte itsenne, ja teille sanotaan — typeryyttä, joten olette siis niiden hanhien kaltaisia, joiden esi-isät pelastivat Rooman.

Historia on asettanut nyt meille tehtävän: on suoritettava vähittäisen, raskaan, vaikean, varsin pitkiksi ajoiksi suunnitellun taloudellisen toiminnan avulla loppuun mitä suurin poliittinen mullistus. Historian suuret poliittiset mullistukset ovat aina vaatineet runsaasti aikaa, ennen kuin ne on jaksettu sulattaa. Kaikissa suurissa poliittisissa mullistuksissa on ratkaisevana tekijänä ollut etujoukkojen innostus ja laajat joukot ovat seuranneet näitä etujoukkoja alkuvoimaisesti, puoleksi vaistomaisesti. Kehityksen kulku ei voinut olla muunlaista siinä yhteiskunnassa, joka oli tsaarien, tilanherrojen ja kapitalistien puristuksissa. Ja tämän osan työstämme, t.s. poliittisen mullistuksen, suoritimme niin, että sillä on kiistattomasti maailmanhistoriallinen merkitys. Mutta tätä suurta poliittista mullistusta seuraa toinen tehtävä, joka on käsitettävä: tämä mullistus on jaksettava sulattaa, se on suoritettava elämässä kieltäytymättä siitä sillä verukkeella, että neuvostojärjestelmä on muka huono ja kaipaa uudistuksia. Meillä on hirveän paljon niitä, jotka haluaisivat suorittaa jos jonkinlaisia uudistuksia, ja nämä uudistukset muodostuvat sellaiseksi vit-saukseksi, etten pahempaa ole eläissäni nähnyt. Tiedän vallan mainiosti, että joukkojen järjestämisen suhteen koneistossamme on vajavuuksia ja jokaista kymmentä vajavuutta kohden, jotka jokainen teistä pystyy minulle osoittamaan, voin omasta puolestani luetella sata muuta. Mutta asian ydin ei ole siinä, että tuota koneistoa parannettaisiin järjestämällä se pikaisesti uudelleen, vaan siinä, että kyseinen poliittinen uudistus täytyy sulattaa talous-kulttuurin kohottamiseksi uudelle tasolle. Juuri siitä on kysymys. Ei ole uudelleenjärjestettävä, vaan on autettava poistamaan ne lukuisat epäkohdat, joita neuvostojärjestelmässä ja koko hallintokoneistossa on, jotta autettaisiin

kymmeniä ja miljoonia ihmisiä. On saatava kaikki talonpoikaisjoukot auttamaan meitä saavuttamamme mitä suurimman poliittisen voiton sulattamisessa. Tässä suhteessa on oltava tervejärkinen ja selvillä siitä, että voitto on saavutettu, mutta se ei ole aineellistunut vielä jokapäiväisessä talouselämässä eikä joukkojen elämänehdossa. Se vaatii vuosikymmeniä työtä ja sen hyväksi täytyy uhrata valtaavan paljon voimia. Tällä alalla emme voi toimia samalla vauhdilla, yhtä nopeasti ja samoin edellytyksin kuin sotilaallisella alalla.

Ennen kuin lopetan, rohkenen ulontaa sen opetuksen, että vajavuudet ovat toisinaan avujemme jatko, erääseen laitokseemme, nimittäin Yleisvenäläiseen Erikoiskomissioon (Tsheka). Toverit! Kaikki te tiedätte tietenkin, mitä silmitöntä vihaa tämä laitos herättää venäläisissä emigrantteissa ja niissä imperialististen maiden vallassa olevien luokkien lukuisissa edustajissa, jotka pitävät yhtä näiden venäläisten emigranttien kanssa. Kuinkas muuten! Onhan kysymyksessä laitos, joka on ollut purevana miekanamme lukemattomia salaliittoja, lukemattomia Neuvostovallan kukistamisyrityksiä vastaan, joita ovat tehneet meitä paljon voimakkaammat miehet. Näillä, kapitalisteilla ja tilanherroilla, ovat edelleenkin käsissään kaikki kansainväliset yhteydet, ne saavat kansainvälistä tukea, niitä tukevat valtiot, jotka ovat paljon mahtavampia kuin meidän valtiomme. Näiden salaliittojen historiasta tiedätte, millä tavalla nämä miehet ovat toimineet. Tiedätte, ettei niihin voitu vastata muulla tavalla kuin säälimättömillä, nopeilla, viipymättömillä, työläisten ja talonpoikien kannatukseen nojaavilla rankaisutoimenpiteillä. Tämä on Yleisvenäläisen Erikoiskomissiomme avu. Tätä puolta tulemme aina korostamaan kuullessamme joko suoranaisesti tai kaikuna, mikä useinkin kantautuu ulkomailta, niiden venäläisten ulinan, jotka osaavat käyttää kaikenkielisenä sanaa „Tsheka” ja pitää sitä venäläisen raakalaisuuden esikuvana ja tyyppinäytteenä.

Herrat venäläiset ja ulkomaiset kapitalistit! Tiedämme, ettette voi mieltyä tähän laitokseen. Kuinkas muuten! Onhan se osannut paremmin kuin mikään muu torjua vehkeilyenne ja hankkeenne olosuhteissa, jolloin kuristitte meitä, hyökkäsitte kimppuumme joka puolelta, järjestitte maassamme salaliittoja ettekä kaihtaneet mitään rikoksia

ehkäistäkseen rauhanomaisen työmme. Me emme voi vastata tähän muutoin kuin laitoksella, jonka tulee tietää salaliittolaisen jokainen askel ja osata heti rangaista eikä suostutella. Ilman sellaista laitosta työtätekevien valta ei voi pysyä pystyssä niin kauan kuin maailmassa on riistäjiä, jotka eivät suinkaan halua tuoda tarjottimella työläisille ja talonpojille tilanherranoikeuksiaan ja kapitalistinoikeuksiaan. Tiedämme sen varsin hyvin, mutta tiedämme myös, että ihmisen avut voivat muodostua hänen vajavuuksikseen, ja tiedämme, että meillä muodostunut tilanne vaatii pakottavasti rajoittamaan tämän laitoksen vaikutuspiirin vain valtiollista alaa koskevaksi, keskittämään sen voimat niihin tehtäviin, joita tilanne ja olosuhteet sille asettavat. Jos vastavallankumoukselliset voimat yrittävät edelleenkin samaa kuin tähän asti — meillä ei ole muuten mitään todisteita, että vastustajiemme luonne olisi tässä kohdin muuttunut, meillä ei ole perusteita olettaa sellaista —, niin me pystymme vastaamaan siten, että ne huomaavat vastalauseessamme yhtä ja toista varteenotettavaa. Neuvostovaltio sallii ulkomaalaisten saapua avunannon varjolla maahan, mutta nämäpä auttavatkin Neuvostovallan kukistamista, mistä on esimerkkejä. Sellaisen valtion asemaan emme joudu, syystä että tulemme pitämään arvossa ja käyttämään sellaista laitosta kuin Yleisvenäläistä Erikoiskomissiota. Tämän voimme taata kaikille. Mutta samanaikaisesti sanomme selvästi, että Yleisvenäläisessä Erikoiskomissiossa on suoritettava uudistus, määriteltävä sen tehtävät ja valtuudet ja rajoitettava sen toiminta valtiollisiin tehtäviin. Tehtävänäme on nyt siviilikauppavaihdon kehittäminen — sitä vaatii uusi talouspolitiikka —, ja tämä edellyttää tiukempaa vallankumouksellista oikeusjärjestystä. On itsestään selvää, että jos olisimme asettaneet tämän tehtävän etutilalle sotilaallisten hyökkäystoimien aikana, kun Neuvostovaltaa tartuttiin kurkusta kiinni, niin olisimme olleet pedantteja, olisimme leikkineet vallankumousta, mutta emme olisi sitä tehneet. Mitä enemmän olosuhteemme muuttuvat sellaisiksi, jotka tietävät kestäväää ja lujaa valtaa, sitä pitemmälle kehittyy siviilikauppavaihto, sitä välttämättömämpi on asettaa tinkimättömäksi tunnukseksi tiukemman vallankumouksellisen oikeusjärjestyksen voimaansaattaminen ja sitä suppeampi toimintapiiri on oleva laitoksella, joka

vastaa iskulla jokaiseen salaliittolaisten iskuun. Tällaiseen tulokseen hallitus on päätenyt kuluneen toimintavuoden kokemuksen, havaintojen ja harkintojen perusteella.

Toverit, lopuksi minun täytyy sanoa, että olemme asettaneet nyt oikein tehtävän, joka tänä vuonna on ratkaistavannamme ja jonka ratkaiseminen on sujunut meiltä tähän asti huonosti, nimittäin työläisten ja talonpoikain yhdistäminen kestävään taloudelliseen liittoon jopa mitä suurimman kurjuuden ja rappion aikana, olemme ottaneet oikean linjan eikä sen suhteen voi olla mitään epäilyksiä. Tämä tehtävä ei ole vain venäläinen, vaan myös yleismaailmallinen tehtävä.

Tehtävä, jota ratkaisemme nyt, toistaiseksi tilapäisesti — yksinämme, näyttää puhtaasti venäläiseltä tehtävältä, mutta on itse asiassa tehtävä, jota joutuvat ratkaisemaan kaikki sosialistit. Kapitalismi tuhoutuu; tuhoutuessaan se voi tuottaa mittaamattomia kärsimyksiä kymmenille ja sadoille miljoonille ihmisille, mutta mikään voima ei voi estää sitä sortumasta. Työläisten ja talonpoikien liittoon perustuva uusi yhteiskunta ei ole vältettävissä. Siitä tulee tosi ennemmin tai myöhemmin, parikymmentä vuotta aikaisemmin tai myöhemmin, ja ahertamalla uuden talouspolitiikkamme kysymysten kimpussa niiden ratkaisemiseksi me autamme löytämään sille, nimittäin tuolle yhteiskunnalle, työläisten ja talonpoikien liiton muotoja. Tämän tehtävän me ratkaisemme ja luomme niin lujan työläisten ja talonpoikien liiton, ettei mikään mahti maailmassa pysty sitä murtamaan. (Myrskyisiä ja kauan kestäviä suosionosoituksia.)

„Pravda” № 292,
joulukuun 25 pnä 1921

*Julkaistaan
kirjan „Työläisten, Talonpoikien, Puna-
armeijalaisten ja Kasakkain Edustajien
Neuvostojen yhdeksäs yleisvenäläinen
edustajakokous. Pikakirjoitusseloste.
Moskova 1922, kust. VTsIK” tekstistä,
joka on tarkistettu pikakirjoitteen mukaan*

2

TALOUDELLISEN TOIMINNAN KYSYMYKSIÄ KOSKEVA EVÄSTYS
HYVAKSYTTY NEUVOSTOJEN IX YLEISVENALAISESSA
EDUSTAJAKOKOUKSESSA JOULUKUUN 28 pnä 1921

Kuluneen toimintavuoden taloudellista toimintaa valaisevista kansankomissariaattien selostuksista ja kertomuksista käydyn keskustelun tuloksena Neuvostojen IX yleisvenäläinen edustajakokous kehottaa kaikkia neuvostolaitoksia niin keskuksessa kuin paikkakunnillakin noudattamaan tiukasti taloudellisen toiminnan eri kysymyksiä koskevien Neuvostojen edustajakokouksen päätösten lisäksi ja niiden yleistyksenä seuraavia ohjeita:

1. Neuvostojen edustajakokous määrää pitämään kaikkien talouselinten toiminnassa tärkeimpänä ja lykkäystä sietämättömänä tehtävänä, että saavutetaan mitä lyhimässä ajassa ja hinnalla millä hyvänsä pysyviä käytännöllisiä tuloksia talonpoikaiston varustamisessa runsain määrin tavaroilla, jotka ovat välttämättömiä maatalouden kohottamiseksi ja työtätekevien talonpoikaisjoukkojen elinolojen parantamiseksi.

2. Teollisuuden kaikkien johtoelinten tulee pitää tätä päätavoitteenaan heikentämättä tietysti millään tavoin Punaisen Armeijan sataprosenttista varustamista, minkä täytyy olla etutilalla Neuvostotasavallan puolustuskunnan säilyttämiseksi.

3. Samaa tarkoituserää palvelemaan on alistettava myös työläisten aseman parantaminen siinä mielessä, että kaikki työväenjärjestöt (ja ennen muuta ammattiyhdistykset) veloitetaan huolehtimaan teollisuuden sellaisesta järjestelystä, että talonpoikaiston tarpeet tyydytettäisiin nopeasti ja täydellisesti ja teollisuustyöläisten ansioiden suureneminen ja elinolojen paraneminen riippuisivat välittömästi tässä suhteessa saavutetuista menestyksistä.

4. Samaa tarkoitusperää palvelemaan on alistettava myös Finanssiasiain kansankomissariaatin toiminta. Neuvostojen IX edustajakokous velvoittaa sen supistamaan mahdollisimman voimaperäisesti ja nopeasti emissiota ja sittemmin lakkauttamaan tämän sekä järjestämään oikean kultavaluuttaan pohjaavan rahankierron. Emission korvaaminen verotuksella on suoritettava päättävästi, sallimatta vähäisintäkään vitkastelua.

5. Saman tarkoitusperän asettakoot etutilalle myös kaikki kotimaan- ja ulkomaankauppaa hoitavat elimet ja laitokset, t.s. Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Ulkomaankaupan kansankomissariaatti j.n.e. Neuvostojen edustajakokous tulee mittaamaan ja kehottaa Neuvostovallan johtolimiä mittaamaan näiden laitosten saavutukset vain sen mukaan, miten nopeasti ne saavuttavat käytännöllisiä tuloksia maatalouden ja teollisuuden välisen kauppavaihdon kehittämisessä. Neuvostojen edustajakokous kehottaa m.m. turvautumaan laajemmassa mitassa yksityisyrittäisiin raaka-ainehankinnoissa, niiden kuljetuksessa ja kaupan käynnin kaikkinaisessa kehittämisessä siten, että valtionelimet esittävät tällöin kontrolloivien ja ohjaavien elinten osaa ja rankaisevat armottomasti kaikesta elävää toimintaa haittaavasta vitkastelusta ja byrokratismista.

6. Neuvostojen IX edustajakokous vaatii kaikilta taloudellista toimintaa johtavilta elimiltä ja laitoksilta tähänastista suurempaa huomaavaisuutta ja tarmokkuutta siinä suhteessa, että puolueeseen kuulumattomien työläisten ja talonpoikien riveistä vedetään tälle alalle valtiolliseen toimintaan kaikki vähänkin huomattavammat voimat.

Edustajakokous toteaa, että tässä suhteessa meillä on jääty jälkeen, että tässä suhteessa ei olla kyllin johdonmukaisia eikä sisukkaita, että tässä suhteessa täytyy ehdottomasti ja välttämättömästi laajentaa talous- ja valtiomiesten piiriä, että kaikista talouden kohottamisen alalla saavutetuista voitoista on m.m. palkittava säännöllisemmin niin työn lipun kunniamerkeillä kuin myös rahapalkinnoilla.

Neuvostojen edustajakokous kiinnittää kaikkien talouselinten sekä kaikenlaisten, ei puhtaasti hallitusjärjestöihin lukeutuvien luokkajärjestöjen huomiota siihen, että on ehdottoman välttämättömästi toimittava entistä tarmokkaammin spesialistien vetämiseksi mukaan taloudelliseen

rakennustyöhön, tarkoittaen näillä tieteen ja tekniikan edustajia sekä henkilöitä, joilla on käytännöllisen toiminnan tietä hankittua kokemusta ja asiantuntemusta kauppa-alalta, suurten tuotantolaitosten järjestämisestä, liiketoimien valvonnasta j.n.e. Spesialistien aseman parantaminen ja laajan työläis- ja talonpoikaispiirin opettaminen heidän johdolla on tulella VSFNT:n keskus- ja paikalliselinten alituksen huolenpidon kohteena.

7. Neuvostojen IX edustajakokous vaatii Oikeusasiain kansankomissariaattia toimimaan verrattomasti tarmokkaammin kahdessa suhteessa:

ensiksikin, että tasavallan kansanoikeudet valvoisivat tiukasti yksityiskauppiain ja -yrittäjien toimintaa sallimatta sitä, että heidän toimintaansa mitenkään vaikeutettaisiin, mutta rankaisemalla samalla ankarasti, jos vähimmässäkin määrässä yritetään välttää tasavallan lakien ehdotonta noudattamista, ja kasvattamalla laajat työläis- ja talonpoikaisjoukot osallistumaan itsenäisesti, tehokkaasti ja asiallisesti lakien noudattamisen valvontaan;

toiseksi, että kansanoikeudet kiinnittäisivät enemmän huomiota byrokraattien, vitkastelun, talousasioiden hoidossa ilmenevän leväperäisyyden rankaisemiseen oikeuskäsittelyn kautta. Tämän tapaisten juttujen käsittely oikeudessa on välttämätöntä sen vuoksi, että kannettaisiin suurempi vastuu paheesta, jota vastaan meidän oloissamme on niin vaikea taistella, kiinnitettäisiin työläis- ja talonpoikaisjoukkojen huomio tähän mitä tärkeimpään kysymykseen ja saavutettaisiin käytännöllinen tavoite: suurempia taloudellisia tuloksia.

IX edustajakokous katsoo, että uudessa vaiheessa Valitusasiain kansankomissariaatin tehtävänä on luoda mahdollisimman lyhyessä ajassa työläisten ja talonpoikien keskuudesta spesialistien kantajoukko kaikilla eri aloilla, ja se kehottaa sitomaan koulu- ja kansansivistystyön entistä tiiviimmin niin koko tasavallan kuin myös kyseisen alueen ja kyseisen paikkakunnan päivänpolttaviin taloudellisiin tehtäviin. Neuvostojen IX edustajakokous toteaa m.m., ettei Venäjän sähköistämissuunnitelman propagointia koskevan Neuvostojen VIII edustajakokouksen päätöksen täytäntöönpanon hyväksi ole tehty vielä läheskään kyllin paljon, ja vaatii, että jokaisessa voimalaitoksessa, käyttämällä hyväksi kaikkia kelpollisia voimia, järjestettäisiin säännöl-

lisesti keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia sekä käytännöllisiä harjoituksia työläisten ja talonpoikien tutustuttamiseksi sähköön, sen merkitykseen ja sähköistämisuunnitelmaan; niissä ujesteissa, joissa ei vielä ole ainoatakaan voimalaitosta, on rakennettava mahdollisimman pikaisesti edes pieniä voimalaitoksia, joiden tulee muodostua mainitunlaisen propaganda- ja valistustyön paikallisiksi keskuksiksi, jotka tukevat kaikkinaista aloitteellisuutta tällä alalla.

Kirjoitettu 25.—27. joulukuuta 1921

*Julkaistu joulukuun 30 p:nä 1921
„Izvestija VTsIK” lehdessä
295. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

ENGLANNIN TYÖVÄENPUOLUEEN POLITIIKASTA

KIRJE VKP(b):n KK:lle

Britannian työväenpuoluetta koskeva sähke todistaa Krasinin tavatonta naiiviutta. Nähdäkseni nyt pitäisi ryhtyä kahdenlaisiin toimenpiteisiin: 1) olisi julkaistava lehdistössä useita eri henkilöiden allekirjoittamia artikkeleja, joissa arvostellaan ivallisesti n.s. eurooppalaisten demokraattien mielipiteitä Gruusian kysymyksestä; 2) annettava heti jonkun myrkyllisen sanomalehtimiehen tehtäväksi kirjoittaa alustavasti äärimmäisen kohtelias nootti vastaukseksi Englannin työväenpuolueelle. Mainituissa nootissa pitäisi mitä opettavaisimmin selittää, että ehdotus joukkomme siirtämisestä pois Gruusiasta ja kansanäänestyksen suorittamisesta siellä olisi täysin järkevä ja se voitaisiin katsoa järjissään olevien eikä ententevaltojen lahjomien henkilöiden tekemäksi, jos se ulonnetaan maapallon kaikkia kansoja käsittäväksi; saadaksemme m.m. Britannian työväenpuolueen johtomiehet käsittämään, mitä merkitsevät nykyiset imperialistiset suhteet maailmanpolitiikassa, kehotamme mainittua puoluetta ottamaan hyväntahtoisesti käsiteltäväkseen seuraavat kysymykset: ensiksikin englantilaisten joukkojen siirtäminen pois Irlannista ja kansanäänestyksen järjestäminen siellä; toiseksi samoin Intiaan nähden; kolmanneksi samoin japanilaiset joukot pois Koreasta; neljänneksi samoin kaikkiin niihin maihin nähden, joissa on jonkin imperialistisen suurvallan joukkoja. Nootissa pitäisi äärimmäisen kohteliaassa muodossa ilmaista ajatus, että ne, jotka tahtovat harkita näitä ehdotuksiamme ja maailmanpolitiikassa ilmenevien imperialististen suhteiden järjestelmää, pystyivät käsittämään, miten „kiinnostavia” ovat luonteeltaan ne ehdotukset, jotka

teimme Englannin työväenpuolueelle. Yleensä noottialustelman pitäisi olla äärimmäisen kohteliasta ja tavattoman kansantajuista (10-vuotiaiden lasten käsitystasoa vastaavaa) Englannin työväenpuolueen idioottimaisten johtomiesten pilkkaamista.

Ehdotan, että Poliittisessa byroossa käsiteltäisiin, olisiko lähetettävä tämän kirjeen kopio Krasinille. Itse puolestani olisin sen kannalla.

Lenin

27. XII. 1921.

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 p:nä 1930
„Pravda“ lehdessä 21. numerossa*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

AMMATTIYHDISTYSTEN MERKITYS JA TEHTÄVÄT UUDEN TALOUSPOLITIIKAN AIKANA

VKP(b):n KK:n TAMMIKUUN 12 p:nä 1922 TEKEMÄ PÄÄTÖS¹⁾

I. UUSI TALOUSPOLITIikka JA AMMATTIYHDISTYKSET

Uusi talouspolitiikka saa aikaan joukon olennaisia muutoksia proletariaatin ja siis myös ammattiyhdistysten asemassa. Tuotantovälineiden valtaosa jää teollisuuden ja kulkulaitoksen alalla proletaarisen valtion käsiin. Maan kansallistamisen ohella tämä seikka osoittaa, ettei uusi talouspolitiikka muuta työläisvaltion olemusta, vaikka muuttaakin oleellisesti sosialistisen rakennustyön muotoja ja siinä käytettyjä menetelmiä, sillä se sallii rakenteilla olevan sosialismin ja elpymään pyrkivän kapitalismin välisen taloudellisen kilpailun, jonka perustana on monimiljoonaisen talonpoikaiston tarpeitten tyydyttäminen markkinoiden kautta.

Sosialistisen rakennustyön muotojen muuttuminen johtuu siitä, että kommunistinen puolue ja Neuvostovalta käyttävät nyt kaikessa politiikassaan, jonka tarkoituksena on siirtyminen kapitalismista sosialismiin, erikoisia siirtymismenetelmiä, toimivat monessa suhteessa toisin kuin aikaisemmin, valtaavat monia uusia asemia niin sanoaksemme „uusin kiertoliikkein”, perääntyvät siirtyäkseen sitten paremmin valmistautuneina hyökkäykseen kapitalismia vastaan. Niinpä vapaakauppa ja kapitalismi on nyt sallittua ja ne kehittyvät valtion säännöstelemänä, ja toisaalta taas yhteiskunnallistettuja valtion tuotantolaitoksia siirretään niin sanotun itsekkannattavuuden pohjalle, t.s. kaupalliselle perustalle, mikä maan yleisen sivistyksellisen jälkeenjääneisyyden ja nääntymyksen vuoksi saa kiertämättä joukot asettamaan tajunnassaan suuremmassa tai pienemmässä määrin vastakkain kyseisten laitosten johdon ja niissä työskentelevät työläiset.

2. VALTIOKAPITALISMI PROLETAARISESSA VALTIOSSA JA AMMATTIYHDISTYKSET

Olemustaan muuttamatta proletaarinen valtio voi sallia kauppavapautta ja kapitalismin kehitystä vain tiettyyn rajaan asti ja ainoastaan ehdolla, että valtio säännöstelee (valvoo, tarkastaa, määrää muodot, järjestyksen j.n.e.) yksityiskauppaa ja yksityistaloudellista kapitalismia. Tämän säännöstelyn menestyminen ei riipu ainoastaan valtiovallasta, vaan vielä suuremmassa määrässä proletariaatin ja yleensä työtätekevien joukkojen valvutuneisuudesta, kulttuuritasosta j.n.e. Mutta vaikka tällainen säännöstely menestyisikin täydellisesti, työn ja pääoman luokkaetujen vastakohtaisuus säilyy ehdottomasti. Siksi ammattiyhdistysten perustehtäviä on tästä lähtien proletariaatin luokkaetujen kaikinpuolinen ja kaikkalainen suojeleminen sen taistellessa pääomaa vastaan. Tämä tehtävä on asetettava julkisesti erääksi ensivuoroiseksi tehtäväksi ja ammattiyhdistyskoneisto on vastaavasti uudelleenjärjestettävä, on muutettava sen muotoa tai täydennettävä sitä (on muodostettava tai oikeammin sanoen annettava mahdollisuus muodostaa tarpeen vaatiessa työriitavaliokuntia, lakkorahastoja, keskinäisapurahastoja j.n.e.).

3. AMMATTIYHDISTYKSET JA NIIN SANOTUN ITSEKANNATTAVUUDEN POHJALLE SIIRRETTAVAT VALTION TUOTANTOLAITOKSET

Valtion tuotantolaitosten siirtäminen niin sanotun itse-kannattavuuden pohjalle on välttämätöntä ja kiinteässä yhteydessä uuteen talouspolitiikkaan. Lähitulevaisuudessa tämän tyyppiset tuotantolaitokset muodostuvat kiertämättömästi vallitseviksi, elleivät yksinomaisiksi. Aikana, jolloin vapaakauppa on sallittua ja kehittyä, se merkitsee itse asiassa valtion tuotantolaitosten siirtämistä huomattavassa määrässä kaupalliselle pohjalle. Koska on aivan pakottavan välttämätöntä kohottaa työn tuottavuutta, saada jokainen valtion tuotantolaitos kannattavaksi ja voittoa tuottavaksi ja koska on olemassa kiertämättömiä hallintoetuja sekä hallintojen liiallista innokkuutta, tämä seikka synnyttää väistämättömästi tuotantolaitoksissa tietynlaisia eturistiriitoja työehtokysymyksissä toisaalta työläisjoukkojen

ja toisaalta hallintojen tai niiden alaisten valtion tuotantolaitosten johtajien välillä. Sen vuoksi mitä yhteiskunnallistettuihin tuotantolaitoksiin tulee, ammattiyhdistysten ehdoton velvollisuus on puoltaa työtätekevien etuja, myötävaikuttaa mahdollisuuksien mukaan heidän aineellisten olojensa paranemiseen ja oikoa jatkuvasti talouselinten virheitä ja liiallisuuksia, mikäli ne johtuvat valtiokoneiston byrokraattisista vääristelyistä.

4. LUOKKATAISTELU, JOTA PROLETARIAATTI KÄY VALTIOSSA, MISSÄ TUNNUSTETAAN MAAN, TEHTAIDEN Y.M. YKSITYISOMISTUS JA POLIITTINEN VALTA ON KAPITALISTILUOKAN KÄSISSÄ, EROAA OLEELLISESTI SIITÄ TALOUDELLISESTA TAISTELUSTA, JOTA PROLETARIAATTI KÄY VALTIOSSA, MISSÄ EI TUNNUSTETA MAAN EIKÄ SUURTUOTANTOLAITOSTEN VALTAOSAN YKSITYISOMISTUSTA JA POLIITTINEN VALTA ON PROLETARIAATIN KÄSISSÄ

Luokkataistelu on kiertämätöntä niin kauan, kuin on olemassa luokkia. Kapitalismista sosialismiin siirtymisen kaudella luokkien olemassaolo on kiertämätöntä, ja VKP:n ohjelmassa sanotaan täysin selvästi, että kapitalismista sosialismiin siirtymisen olemme vasta aloittaneet. Sen vuoksi niin kommunistisen puolueen, Neuvostovallan kuin ammattiyhdistystenkin on avoimesti tunnustettava, että taloudellista taistelua käydään ja se on väistämätöntä niin kauan, kunnes teollisuuden ja maanviljelyksen sähköistäminen suoritetaan loppuun edes pääpiirteissään ja saadaan siten katkoksi kaikki pientalouden samoin kuin markkinoiden herruudenkin juuret.

Toisaalta on ilmeistä, että kapitalismin aikana lakkotais- telun lopullisena tavoitteena on valtiokoneiston murskaaminen, kyseessäolevan luokkavaltiovallan kukistaminen. Mutta siirtymiskauden proletaarisessa valtiossa, jollainen on meidän valtiomme, työväenluokan kaikkien esiintymisten lopullisena tavoitteena voi olla vain proletaarisen valtion ja proletaarisen luokkavaltiovallan lujittaminen siten, että taistellaan tämän valtion byrokraattisia vääristelyjä, sen virheitä ja heikkouksia vastaan, sen valvon- nasta pois pyrkivien kapitalistien ahneita luokkapyyteitä

vastaan j.n.e. Sen tähden ei kommunistinen puolue, ei Neuvostovalta eivätkä ammattiyhdistyksetkään missään tapauksessa voi unohtaa eivätkä ne saa salata työläisiltä ja työtätekevilta joukoilta, että valtiossa, jossa valtiolta on proletariaatilla, lakkotaistelun käymisen selityksenä ja puolustuksena voivat olla toisaalta ainoastaan proletaarisen valtion byrokraattiset vääristelyt ja sen laitoksissa esiintyvät kaikkinaiset kapitalistisen menneisyyden jäänteet sekä toisaalta työtätekevien joukkojen poliittinen kehittymättömyys ja alhainen kulttuuri.

Siksipä kun työväenluokan eri ryhmillä syntyy kahnausta ja selkkauksia työläisvaltion eri laitosten ja elinten kanssa, ammattiyhdistysten tehtävä on myötävaikuttaa siihen, että nämä selkkaukset selvitettäisiin mitä nopeimmin ja kivuttomimmin ja näiden yhdistysten edustamien työläisryhmien mahdollisimman suureksi eduksi, mikäli noiden etujen ajaminen ei tapahdu muiden ryhmien kustannuksella eikä vahingoita työläisvaltion ja sen talouden yleistä kehitystä, sillä vain tämä kehitys voi laskea perustan työväenluokan aineelliselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Ainoa oikea, terve ja tarkoituksenmukainen tapa selvittää työväenluokan eri osien ja työväenvaltion elinten välisiä kahnauksia ja selkkauksia on ammattiyhdistysten esiintyminen välittäjänä, jolloin ne vastaavien elintensä kautta ryhtyvät joko neuvottelemaan vastaavien asianomaisten talouselinten kanssa ottaen pohjaksi kummankin osapuolen tarkoin määrittelemät vaatimukset ja ehdotukset tai vetoavat valtion ylempiin instansseihin.

Silloin kun talouselinten virheellinen toiminta, tiettyjen työläisryhmien takapajuisuus, vastavallankumouksellisten ainesten provokatorinen toiminta tai vihdoin ammattiyhdistysten harkitsemattomuus johtavat sellaisiin avoimiin selkkauksiin kuin lakkoiluun valtion tuotantolaitoksissa y.m., ammattiyhdistysten tehtävä on edistää selkkausten nopeata selvittämistä ryhtymällä ammattiyhdistystoiminnan luonteesta johtuviin toimenpiteisiin: poistamaan ilmenneitä virheellisyyksiä ja epäkohtia ja tyydyttämään joukkojen laillisia ja reaalisia vaatimuksia, vaikuttamaan poliittisesti joukkoihin y.m.

Tärkeimpiä ja tarkimpia ammattiyhdistyksen toiminnan oikeellisuuden ja tuloksellisuuden mittapuita on se, että otetaan huomioon, missä määrin ammattiyhdistys onnistuu

ehkäisemään joukkoselkkaukset valtion tuotantolaitoksissa noudattamalla harkittua politiikkaa, jonka tarkoituksena on työläisjoukkojen etujen todellinen ja kaikinpuolinen varjeleminen sekä selkkauksia aiheuttavien syiden poistaminen ajoissa.

5. PALUU VAPAAEHTOISEEN AMMATTIYHDISTYSJÄSENYYTEEN

Ammattiyhdistysten sellainen muodollinen kanta, että jokainen palkkatyöntekijä merkitään ammattiyhdistyksen jäseneksi, on johtanut tiettyyn virkavaltaiseen vääristelyyn ammattiyhdistyksissä ja viimeksi mainittujen eristäytymiseen laajoista jäsenjoukoistaan; siksi on erittäin tarkasti noudatettava jäsenyyden vapaaehtoisuusperiaatetta niin yksilöitä kuin ryhmiä hyväksyttäessä ammattiyhdistykseen. Ammattiyhdistysten jäseniltä ei saa millään muodoin vaatia tietynlaisia poliittisia katsomuksia; tässä suhteessa samoin kuin uskontoonkin nähden ammattiyhdistysten on oltava puolueettomia. Proletaarisessa valtiossa ammattiyhdistysten jäseniltä vaadittakoon vain toverikurin ja sen ymmärtämistä, että työväen on yhdistettävä voimansa voidakseen puolustaa työtätekevien etuja ja auttaa työtätekevien valtaa, s.o. Neuvostovaltaa. Proletaarisen valtion on tuettava työläisten ammatillista yhteenliittymistä niin juridisesti kuin aineellisestikin. Mutta ammattiyhdistyksillä ei saa olla mitään oikeuksia ilman velvollisuuksia.

6. AMMATTIYHDISTYKSET JA TUOTANTOLAITOSTEN JOHTAMINEN

Valtiovallan vallattuaan proletariaatin perustavoitteena on tuotteiden määrän lisääminen, yhteiskunnan tuotantovoimien valtava lisääminen. Sodanjälkeinen kurjuus, nälkä ja rappiotila ovat tehneet tämän VKP:n ohjelmassa selvästi asetetun tavoitteen erittäin tähdelliseksi. Sen vuoksi suurteollisuuden jälleenrakentaminen mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman menestyksellisesti on ehto, jota ilman ei voida ajatellakaan saavutettavan menestystä työn vapauttamisessa täydellisesti pääoman ikeestä, ei voida ajatellakaan sosialismin voittoa. Venäjän nykytilanteessa tällainen menestys vaatii vuorostaan ehdottomasti vallan keskittämistä kokonaan tehtaanjohton käsiin. Tämän

tavallisesti yksilöllisen johtovallan periaatteen pohjalle rakentuvan johdon tulee johtaa itsenäisesti palkkojen sääntämistä, palkkarahojen, normiannosten ja työvaatetuksen jakoa ynnä muuta varustelua koskevia asioita ammattiyhdistysten kanssa solmittujen kollektiivisten sopimusten perusteella ja rajoissa sekä mahdollisimman laajoin järjestelyvapauksin, tarkastaen samalla tiukasti, millaisiin tuloksiin on todella päästy tuotannon kohottamisessa ja sen kehittämisessä kannattavaksi ja voittoa tuottavaksi, sekä valiten mitä harkituimmin johtomiehiksi etevimpiä ja kyvykkäimpiä henkilöitä j.n.e.

Kaikkinaista ammattiyhdistysten välitöntä sekaantumista laitosten johtotoimintaan on näissä oloissa pidettävä ehdottomasti vahingollisena ja sallimattomana.

Mutta olisi aivan väärin tulkita tämä eittämätön totuus siten, että ammattiyhdistyksiä kielletään osallistumasta teollisuuden sosialistiseen järjestelyyn ja valtionteollisuuden johtamiseen. Tämä osallistuminen on välttämätöntä tarkoin määritellyissä muodoissa, nimenomaan seuraavissa muodoissa.

7. AMMATTIYHDISTYSTEN OSUUS JA OSALLISTUMINEN PROLETAARISEN MAAN TALOUS- JA VALTIOELINTEN TOIMINTAAN

Proletariaatti on kapitalismista sosialismiin siirtyvän valtion luokkaperusta. Maassa, jossa pientalonpoikaisto on valtaenemmistönä, proletariaatti voi täyttää menestyksellä tämän tehtävänsä vain ehdolla, että se liittoutuu erikoisen taitavasti, varovasti ja asteittaisesti talonpoikaiston valtaenemmistön kanssa. Ammattiyhdistysten on oltava ensimmäisinä ja välttämättömästi auttamassa valtiovaltaa, jonka kaikkea poliittista ja taloudellista toimintaa johtaa työväenluokan tietoinen etujoukko — kommunistinen puolue. Koska ammattiliitot ovat yleensä kommunismin koulu, niiden on oltava muun muassa myös sosialistisen teollisuuden (ja vähitellen myös maanviljelyksen) johtamisen koulu työläisjoukoille kuten myös kaikille työtätekeville.

Näitä periaatteellisia näkökohtia silmällä pitäen on määriteltävä lähikaudeksi seuraavat perusmuodot, joissa ammattiyhdistykset osallistuvat proletaarisen valtion talous- ja valtioelinten toimintaan:

1. Ammattiliitot osallistuvat talouselämään yhteydessä olevien kaikkien talous- ja valtioelinten muodostamiseen asettamalla omia ehdokkaitaan, suosittelemalla heitä työvuosien, työkokemuksen y.m. perusteella. Päätösvalta siinä kuuluu yksinomaan talouselimille, jotka kantavat myös täyden vastuun vastaavien elinten työstä. Tällöin talouselimet ottavat huomioon lausunnon, jonka vastaava ammattiyhdistys on antanut kustakin ehdokkaasta.

2. Ammattiyhdistysten tärkeimpiä tehtäviä on nostaa esiin ja kouluttaa hallintomiehiä työläisten ja yleensä työtekevien joukkojen keskuudesta. Joskin teollisuudessamme on nykyisin kymmeniä täysin tyydyttäviä ja satoja enemmän tai vähemmän tyydyttäviä hallintomiehiä, niin lähiaikoina me tarvitsemme sadoittain ensiksi mainittuja ja tuhansittain viimeksi mainittuja. Ammattiyhdistysten on paljon tarkemmin ja tarmokkaammin kuin tähän asti otettava järjestelmällisesti selville kaikki tällaiseen työhön pystyvät työläiset ja talonpojat sekä tarkastettava seikka-peräisesti, kaikinpuolisesti ja asiallisesti, kuinka edistyy heidän kouluttamisensa johtavaan työhön.

3. On laajennettava ammattiyhdistysten osallistumista proletaarisen valtion kaikkiin suunnitteluelimiin, taloussuunnitelmien ja tuotanto-ohjelmien sekä työläisten aineelliseen huoltoon myönnettyjen varojen käyttösuunnitelmien laadintaan, valtion huoltoon jätettävien, vuokralle tai toimilupakäyttöön annettavien laitosten valintaan y.m.s. Ottamatta välittömäksi tehtäväkseen minkäänlaista tuotannon valvontaa yksityisissä ja vuokralle annetuissa tuotantolaitoksissa ammattiyhdistykset osallistuvat yksityiskapitalistisen tuotannon säännöstelyyn vain ottamalla osaa vastaaviin valtioelimiin. Samalla kun ammattiyhdistykset osallistuvat kaikkeen kulttuuri- ja valistustoimintaan sekä tuotantopropagandaan, niiden on mainitulla toiminnallaan saatava työväenluokka ja työtätekevät joukot osallistumaan yhä laajemmassa mitassa ja syväisemmin kaikkeen valtion talouden rakennustyöhön ja perehdyttävä ne koko talouselämän, koko teollisen toiminnan piiriin alkaen raaka-aineiden hankinnoista aina tuotteiden realisointiin saakka sekä annettava entistä konkreettisempi käsitys niin sosialistisen talouden yhtenäisestä valtion-suunnitelmasta kuin myös siitä, että kullekin työmiehelle

ja talonpojalle on käytännöllisesti katsoen etua tämän suunnitelman toteuttamisesta.

4. Tariffien ja varustelunormien laadinta y.m.s. muodostaa välttämättömän elimellisen osan ammattiyhdistysten toiminnasta sosialismia rakennettaessa ja niiden osallistuksessa teollisuuden johtamiseen. Niinpä kurinpidollisten oikeusistuinten on parannettava herkeämättä työkuria sekä kurin ja työn tuottavuuden kohottamisen puolesta käytävän taistelun kulttuurillisia muotoja puuttumatta kuitenkaan kansanoikeuksien tehtäviin yleensä enempiä kuin johtotehtäviinkään.

Ammattiyhdistysten ja Neuvostovallan vastaavien elinten on tietenkin seikkaperäisesti tarkennettava tässä mainittuja perustehtäviä, joita ammattiyhdistyksillä on sosialistisen talouden rakentamisen alalla. Kansantalouden kohottamisen ja Neuvostovallan lujittamisen kannalta on oleellista se, että siirrytään tietoisesti ja päättäväisesti kovaan ja asialliseen, monia vuosia vaativaan työhön, opettamaan käytännössä työläisiä ja kaikkia työtätekeviä johtamaan koko maan kansantaloutta, ottaen tällöin huomioon kokemuksen, jonka liitot ovat saaneet talouden ja sen johdon järjestämiseksi suorittamassaan suuressa työssä, sekä ne virheet, joita liitot ovat tehneet puuttumalla välittömästi, valmistautumatta, asiaa tuntematta ja vastuuttomasti johtotoimintaan ja jotka ovat tuottaneet suurta vahinkoa.

8. YHTEYS JOUKKOIHIN ON AMMATTIYHDISTYSTEN KAIKEN TOIMINNAN PERUSEHTO

Yhteys joukkoihin, s.o. työläisten (ja sitten myös kaikkien työtätekevien) valtaenemistään, on ammattiyhdistysten minkä tahansa toiminnan menestymisen tärkein ehto, perusehto. Ammattiliittojen ja niiden koneiston organisaatiossa alhaalta ylös asti on luotava vastuuntuntoisista tovereista, välttämättömästi muistakin kuin kommunisteista, kokonainen toimihenkilökunta ja tarkastettava sen pätevyys käytännössä monien vuosien työssä. Näiden toverien tulee elää välittömästi työväen keskuudessa, tuntea sen elämä läpikotaisin, osata määritellä erehtymättömästi jokaisessa kysymyksessä, joka hetkellä joukkojen mieliala, niiden todelliset pyrkimykset, tarpeet, ajatukset,

osata määritellä ilman mitään väärää idealisointia, kuinka tietoisia joukot ovat ja kuinka voimakkaasti tietyt entisyyden ennakkoluulot ja jäänteet vaikuttavat niihin, osata valloittaa joukkojen rajaton luottamus suhtautumalla toverillisesti niihin, tyydyttämällä huolehtivasti niiden tarpeita. Yhtenä suurimpana ja pelottavimpana vaarana, mikä uhkaa lukumäärältään vaatimatonta kommunistipuoluetta, joka työväenluokan etujoukkona johtaa suurta sosialismiin siirtyvää (toistaiseksi vielä ilman edistyneempien maiden suoranaista apua siirtyvää) maata, on joukoista irtaantumisen vaara, se vaara, että etujoukko etenee liian kauaksi „suoristamatta rintamaa”, pitämättä lujaa yhteyttä työ-armeijaan, s.o. työläis- ja talonpoikaisjoukkojen valtaenemmistöön. Samoin kuin parhainkin tehdas mainioine voimakoneineen ja ensiluokkaisine työkoneineen jää seisomaan, jos sen voimakoneen ja työkoneiden väliset voimansiirtolaitteet ovat vialla, niin sosialistisen rakennustyömekin tuho on kiertämätön, jos kommunistisen puolueen ja joukkojen väliset voimansiirtolaitteet — ammattiyhdistykset — on väärin rakennettu ja jos ne toimivat huonosti. Ei riitä, että tätä totuutta selitetään, että se palautetaan mieleen ja tunnustetaan oikeaksi, se on saatettava organisatorisesti voimaan ammattiliittojen koko rakenteessa ja niiden jokapäiväisessä työssä.

9. AMMATTIYHDISTYSTEN ASEMAN RISTIRIITAISUUS PROLETARIAATIN DIKTATUURIN OLOISSA

Kaikesta edellä mainitusta johtuu, että ammattiyhdistysten erinäisten tehtävien välillä on useita ristiriitoja. Toisaalta niiden tärkein toimintamenetelmä on vakuuttaminen, kasvattaminen; toisaalta ne valtiiovallan käyttöön osallistuvina eivät voi kieltäytyä osallistumasta myös pakotukseen. Toisaalta niiden päätehtävä on työtätekevien joukkojen etujen puolustaminen tämän sanan välittömässä ja varsinaisessa merkityksessä; toisaalta ne valtiiovallan käyttöön ja yleensä koko kansantalouden rakennustyöhön osallistuvina eivät voi kieltäytyä painostamasta. Toisaalta niiden on toimittava sotilaallisesti, sillä proletariaatin diktatuuri on mitä ankarinta, sitkeintä ja vimmatuinta luokkasotaa; toisaalta juuri ammattiyhdistyksissä ovat

vähimmän soveliaita erikoiset sotilaalliset toimintamenetelmät. Toisaalta ammattiyhdistysten on osattava toimia joukkojen kyseistä kehitystasoa vastaavasti; toisaalta ne eivät saa millään muotoa suhtautua väljäkästisesti joukkojen ennakkoluuloihin ja takapajuisuuteen, vaan niiden on kohotettava jatkuvasti joukkoja yhä korkeammalle tasolle j.n.e. y.m.s. Nämä ristiriitaisuudet eivät ole satunnaisia eivätkä ne ole poistettavissa useampiin vuosikymmeniin. Niin kauan kuin on olemassa kapitalismin ja pientuotannon jäänteitä, näiden jäänteiden ja sosialismin itujen väliset ristiriitaisuudet koko yhteiskuntajärjestelmässä ovat kiertämättömiä.

Tästä juontuu kaksi käytännöllistä johtopäätöstä. Ensimmäinen: jotta ammattiyhdistysten toiminta olisi menestyskellistä, tarvitaan muutakin kuin niiden tehtävien oikeaa ymmärtämistä, kuin sitä, että niiden rakenne on oikea; tarvitaan vielä erityistä tahdikkuutta, taitoa lähestyä joukkoja eri tavalla jokaisessa konkreettisesti tapauksessa, että nämä joukot saataisiin mahdollisimman kitkattomasti nostetuksi porrasta ylemmäksi kulttuurillisessa, taloudellisessa ja poliittisessa suhteessa.

Toinen johtopäätös: mainitut ristiriidat tulevat välttämättä synnyttämään selkkauksia, erimielisyyttä, kitkaa y.m. Täytyy olla korkeampi ja kyllin arvovaltainen instanssi, jotta ne voitaisiin ratkaista viipymättä. Tänä instanssina on kommunistinen puolue ja kaikkien maiden kommunististen puolueiden kansainvälinen yhtymä — Kommunistinen Internationale.

10. AMMATTIYHDISTYKSET JA SPESIALISTIT

Tämän kysymyksen peruskohdat on esitetty VKP:n ohjelmassa. Mutta ne jäävät vain paperille, ellei kiinnitetä toistamiseen huomiota tosiasioihin, jotka osoittavat, missä määrin niitä toteutetaan elämässä. Tällaisia viimeaikaista tosiasioita ovat ensiksikin työläisten suorittamat insinöörien murhat ei vain Uralin, vaan myös Donbassin yhteiskunnallistetuilla kaivoksilla; toiseksi, Moskovon vesijohtolaitoksen yli-insinöörin V. V. Oldenborgerin ⁴⁷ itsemurha, jonka aiheuttivat niin kommunistisen puoluesolun jäsenten kuin Neuvostovallan elintenkin epäpätevän ja sallimattoman menettelyn tuloksena muodostuneet mahdottomat

työolot, mikä on pakottanut Yleisvenäläisen TpKK:n antamaan koko asian oikeuden käsiteltäväksi.

Näihin ilmiöihin ovat syypäitä enemmänkin kommunistin puolue ja yleensä Neuvostovalta kuin ammattiyhdistykset. Mutta nyt ei ole kysymys sen selvittämisestä, kuka poliittisesti on missäkin määrässä syyllinen, vaan tietyistä poliittisista johtopäätöksistä. Ei voi olla puhuttakaan mistään huomattavista menestyksistä sosialistisessa rakennustyössä, elleivät kaikki johtavat laitoksemme, s.o. kommunistinen puolue, Neuvostovalta, ammattiyhdistykset, saa aikaan sitä, että meillä varjeltaisiin kuin silmäterää jokaista spesialistia, joka tekee työtä rehellisesti, tuntee alansa ja pitää siitä, vaikka hän aatteellisesti olisikin kommunismille täysin vieras. Me emme voi vielä heti kohta toteuttaa sitä, mikä meidän kuitenkin on toteutettava hinnalla millä hyvänsä, nimittäin, että spesialistit erikoisena yhteiskuntakerroksena, joka pysyy erikoisena kerroksena aina niin kauan, kunnes päästään korkeimmalle kehitystasolle, kommunistiseen yhteiskuntaan, eläisivät sosialismin vallitessa paremmissa oloissa kuin kapitalismin vallitessa niin aineellisessa kuin oikeudellisessakin suhteessa, niin toverillisen, työläisten ja talonpoikien kanssa tapahtuvan yhteistyön kannalta kuin myös aatteellisessa suhteessa, t.s. siinä suhteessa, että he tuntisivat tyydytystä työnsä johdosta ja olisivat tietoisia työnsä yhteiskunnallisesta hyödyllisyydestä ja riippumattomia kapitalistiluokan itsekkäistä etupyyteistä. Kukaan ei suostu tunnustamaan vähänkään siedettäväksi sellaista hallintoa, jossa ei tehdä suunnitelmallista ja käytännöllisiä tuloksia tuottavaa työtä spesialistien turvaamiseksi kaikinpuolisesti, parhaimpien spesialistien palkitsemiseksi, heidän etujensa puoltamiseksi ja suojaamiseksi j.n.e.

Ammatillisten järjestöjen on tehtävä kaikkea tämän-
tapaista työtä (tai osallistuttava järjestelmällisesti kaikkien hallintojen vastaavaan työhön) pitäen silmällä työnteon ja koko kansantalouden eikä kyseisen hallinnon etuja. Spesialistien suhteen ammattiyhdistysten tehtävä on mitä raskain ja vaikein, niiden on vaikutettava herkeämättä mahdollisimman laajoihin työväenjoukkoihin, jotta näiden ja spesialistien keskinäissuhteet muodostuisivat oikeiksi, ja vain tällainen työ voi antaa todella huomattavia käytännöllisiä tuloksia.

II. AMMATTIYHDISTYKSET JA PIKKUPORVARISTON VAIKUTUS
TYÖVAENLUOKKAAN

Ammattiyhdistykset ovat vasta silloin reaalisia, kun ne yhdistävät hyvin laajoja puolueeseen kuulumattomien työläisten kerroksia. Tästä johtuu väistämättömästi, että etenkin maassa, jossa talonpoikaisto on valtaenemmistönä, juuri ammattiyhdistyksissä ovat verrattain pysyviä kaikki sellaiset poliittiset vaikutteet, jotka ovat kapitalismin jäänteiden ja pientuotannon päällysrakennelmaa. Nämä ovat pikkuporvarillisia vaikutteita, s.o. toisaalta eserräläismenshevistisiä (II ja II½ Internationalen puolueiden venäläinen muunnos) ja toisaalta anarkistisia vaikutteita; ainoastaan näiden virtausten piiriin on jäänyt jonkinverran huomattavampi määrä henkilöitä, jotka eivät puolusta kapitalismia itsekkäiden luokkapyyteiden kannustamina, vaan aatteen vuoksi, uskoen edelleenkin, että heidän julistamallaan „demokratialla”, „tasa-arvoisuudella” ja „vapaudella” yleensä ei ole luokkapoliittista merkitystä.

Nimenomaan edellä mainittu yhteiskunnallis-taloudellinen syy eikä eri ryhmien ja sitäkin vähemmän eri henkilöiden osuus on selityksenä sille, että ammattiyhdistyksissämme havaitaan tuollaisia pikkuporvarillisten aatteiden jäänteitä (joskus henkiinheräämistäkin). Sen vuoksi niin kommunistisen puolueen ja kulttuuri- ja valistustyötä suorittavien neuvostolaitosten kuin myös kaikkien ammattiyhdistyksissä olevien kommunistienkin on kiinnitettävä suurempaa huomiota aatteelliseen taisteluun pikkuporvarillisia vaikutteita, virtauksia ja poikkeamia vastaan ammattiyhdistyksissä — etenkin kun uusi talouspolitiikka ei voi olla johtamatta määrätynlaiseen kapitalismin voimistumiseen. Sen vastapainoksi on välttämättä voimistettava taistelua työväenluokkaan kohdistuvaa pikkuporvariston vaikutusta vastaan.

VKP(b):n Keskuskomitea

*Kirjoitettu joulukuun 30 p:nä 1921—
tammikuun 4 p:nä 1922*

*Julkaistu tammikuun 17 p:nä 1922
„Pravda” lehden 12. numerossa*

*Julkaistaan
sanomalehden tekstistä,
joka on tarkistettu
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN BYROON OHJEKIRJELMÄ UUDESTA TALOUSPOLITIIKASTA

LUNNOS 48

Poliittinen byroo ilmoittaa kaikille talouselimille, että nyt, vuoden 1921 joulukuun puoluekonferenssin ja Neuvostojen IX edustajakokouksen tuloksena uusi talouspolitiikka on määritelty kyllin varmasti ja selvästi. Sen vuoksi sitä on kaikin voimin sovellettava mahdollisimman laajalti ja nopeasti käytäntöön. Kaikenlaiset uutta talouspolitiikkaa koskevat yleislaatuiset järkeilyt, teorointi ja sanasota siirrettäköön väittelykerhoihin ja osittain lehdistöön. Kansankomissaarien Neuvostosta, Työ- ja Puolustusneuvostosta sekä kaikista talouselimistä on karkotettava säälimättä kaikki sellainen.

Poliittinen byroo vaatii Finanssiasiain kansankomissariaattia keskittämään kaikki ponnistelunsa siihen, että lisätään nopeasti verollepanojen ja verotulojen määrää ja tehdään samalla käytännöllisiä asiallisia korjauksia yleiseen tulo- ja menoarvioon. Kaikki rahapolitiikan kysymyksiä, elintarvikeveron korvaamista rahaverolla y.m.s. koskevat järkeilyt siirrettäköön osittain väittelykerhoihin ja osittain lehdistöön.

Kaikenlaiset komissioiden supistettavuus on aivan vähimmäismäärään ja korvattava komissioiden työ sillä, että vaaditaan kaikkia asiasta kiinnostuneita hallintoja tekemään mahdollisimman lyhyessä ajassa (päivän, parin kuluessa) kirjallisesti korjaus- tai vastaehdotuksensa.

Poliittinen byroo vaatii kaikilta kansankomissaareilta ehdotonta teknillistä nopeutta, tarmokkuutta, byrokraattismin ja vitkastelun poistamista uuden talouspolitiikan käytännöllisessä kokeilussa; Poliittinen byroo vaatii, että ripeästi toiminnasta sekä tuotannon ja kaupan, niin ulkomaan-

kuin kotimaankaupankin, laajentamisesta myönnettävien palkintojen järjestelmää sovellettaisiin ehdottomasti mahdollisimman moniin vastuunalaisiin työntekijöihin. Tämä vaatimus koskee ensi kädessä Ulkomaankaupan kansankomissariaattia, edelleen Valtionpankkia (varsinkin sen kauppaosastoa), Kulutusosuuskuntien Keskusliittoa ja Korkeinta kansantalousneuvostoa.

Lenin

Tämä on saatettava kaikkien kansankomissariaattien kollegioiden kaikkien jäsenten ja Yleisvenäläisen TPKK:n Puhemiestistön kaikkien jäsenten tietoon sitten, kun Poliittinen byroo on sen hyväksynyt.

*Kirjoitettu
vuoden 1922 tammikuun
9 ja 12 pn välisenä aikana
Julkaistaan ensi kerran*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan konekirjoitusjärjennöksestä,
joka on tarkistettu käsinkirjoitetun
tekstin mukaan*

DAGESTANIN TYÖTÄTEKEVILLE ⁴⁹

Kiitän sydämellisesti lahjasta — Dagestanin työtätekevien joukkojen luovan aloitteellisuuden aikaansaannoksesta.

Toivotan menestystä vaikeassa tehtävässä, Dagestanin taloudellisessa jälleenrakentamisessa.

VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvoston
puheenjohtaja *Lenin*

12/I. 1922.

„Izvestija VTSIK” № 10,
tammikuun 14 pnä 1922

Saneltu puhelimitse
Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan

**KIRJE TOV. ORDZHONIKIDZELLE
GRUUSIAN PUNAISEN ARMEIJAN
VOIMISTAMISESTA ⁵⁰**

Tov. Sergo!

On aivan välttämätöntä, että Gruusian Neuvostojen edustajakoukussa tehdään päätös *Gruusian* Punaisen Armeijan ehdottomasta voimistamisesta ja toteutetaan tuo päätös *käytännössä*.

Äärimmäisessä tapauksessa, jos talonpojat ovat vastaan, päätös pitää viedä läpi vaikkapa mitä yleisluontoisimpana: katsotaan välttämättömäksi „voimistaa ehdottomasti Gruusian Punaista Armeijaa ja kehoitetaan kaikkia hallintoelimiä ja kaikkia työtätekeviä joukkoja toimimaan sen hyväksi” j.n.e.

Käytännössä on kuitenkin hinnalla millä hyvänsä ja *viioytlelemättä* laajennettava ja voimistettava Gruusian Punaista Armeijaa. Muodostettakoon aluksi vaikkapa 1 prikaati tai jopa pienempikin osasto. Pari, kolme tuhatta punakurssilaista, niistä puolitoista tuhatta kommunistia, jotta nämä kurssilaiset (kantajoukkona) voisivat *tarpeen vaatiessa* laajentua armeijaksi — tämä on ehdottoman välttämätöntä.

Kenties Stalin kirjoittaa tarkemmin tehtävän täytön sotilaallis-teknillisistä menetelmistä.

Itse puolestani rajoitun asian poliittiseen puoleen: tämän tehtävän täyttämättä jättämisestä potkimme *muitta mutkitta* pois puolueesta. Tämä ei ole mikään leikin asia. Tämä on poliittisesti ehdottoman välttämätöntä, ja Te henkilökohtaisesti ja koko Gruusian KK olette siitä vastuussa koko puolueelle.

Odotan vastausta.

13/II.

Teidän *Lenin*

Tämä on tarkoitettu sekä tov. Sergolle että kaikille Gruusian kommunistisen puolueen Keskuskomitean jäsenille.

*Julkaistu
ensi kerran v. 1925*

*Julkaistaan
V. I. Leninin täydentämän
ja allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan*

KIRJE D. I. KURSKILLE

28/II. 1922.

Tov. Kurski!

Minulle lähettämäne, 23/II (№ 255) päivätyyn vastauskirjeenne johdosta.

Omasta puolestani yritän tavata, mutta en lupaa varmasti, sillä terveyteni on heikko.

Toivon, että vastuunalaisten työntekijäin kokouksen *päätyttyä* Te vielä kirjoitatte minulle kirjeeni johdosta tuon kokouksen käytännöllisistä lopputuloksista. Erikaisen tärkeää on tarkastaa asiallisesti, mitä *todella* tehdään, mitä todellisia saavutuksia on, mitä ovat saaneet aikaan kansanoikeudet ja vallankumoukselliset sota-oikeudet, miten tämä kaikki olisi otettavissa varteen ja tarkastettavissa?

Kuinka paljon on ollut *uuden talouspolitiikan* väärinkäytöstä aiheutuneita oikeusjuttuja?

Monessako tapauksessa on langetettu tuomio ja millainen on ollut rangaistus (yleensä, ei yksityistapauksittain)? j.n.e.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

Erittäin kiireellistä ja tärkeää olisi:

P. S. *Siviililaista*⁵¹: en kykene syventymään muutamien kohtien sanamuotoon. Terveydentilani ei salli.

Minun täytyy rajoittaa seuraaviin kohtiin:

1) Oikeusasiain kansankomissaarin pitää *henkilökohtaisesti* ottaa selvää ja tarkastaa, kuka nimenomaan vastaa siviililain kustakin tärkeästä osasta.

2) On otettava ehdottomasti huomioon kaikki, mitä kirjallisuus ja Länsi-Euroopan maiden kokemus tarjoavat työtätekevien *suojelun* alalta.

3) Ei saa rajoittua siihen (tämä on tärkeintä). Ei saa sokeasti seurata Ulkoasiain kansankomissariaattia. *Ei saa mielistellä „Eurooppaa”, vaan on mentävä pitemmälle siinä suhteessa, että valtio puuttuisi tehokkaammin „yksityisoikeudellisiin suhteisiin”, siviiliasioihin.* En osaa sanoa, millä tavalla tämän pitäisi tapahtua, sillä en kykene tutkimaan kysymystä enkä syventymään edes yhteen säännöstöön. Mutta minulle on selvää, että niin täytyy tehdä. Että juuri nyt ollaan vaarassa *jättää* tällä alalla jotain *tekemättä* (eikä vaarassa tehdä „liikaa”), sekin on minulle täysin selvää. Nimenomaan Genovan⁵² edellä ei saa vilpistellä, arkailla, vaan on käytettävä pieninkin mahdollisuus *laajentaaksemme* valtion puuttumista „siviili”-suhteisiin.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran v. 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PUBLISISTIN KIRJOITUKSIA

KORKEALLE VUORELLE NOUSEMISESTA, MASENNUKSEN
VAHINGOLLISUUDESTA, KAUPANKÄYNNIN HYÖDYLLISYYDESTÄ,
SUHTAUTUMISESTA MENSHEVIKKEIHIN J.N.E.²³

I

ESIMERKIN TAPAINEN

Kuvitelkaamme, että joku on nousemassa hyvin korkealle, jyrkkärinteiselle ja vielä tutkimattomalle vuorelle. Olettakaamme, että hän on onnistunut ennen näkemättömät vaikeudet ja vaarat voittaen nousemaan paljon korkeammalle kuin edeltäjänsä, mutta ei ole vielä päässyt huipulle. Hän on joutunut sellaiseen asemaan, että eteneminen valittuun suuntaan ei ole enää vain vaikeaa ja vaarallista, vaan jopa suorastaan mahdotonta. Hänen täytyy kääntyä takaisinpäin, laskeutua alemmaksi, etsiä muita teitä, ehkäpä pitempiäkin, mutta sellaisia, joita myöten on toivoa päästä huipulle. Laskeutuminen siltä tavattomalta korkeudelta, jonka kuvittelemamme matkalainen on ensi kerran maailmassa saavuttanut, on jopa vaarallisempaa ja vaikeampaa kuin nousu, sillä saattaa astua pikemmin harhaan, kun ei voi nähdä kunnolla paikkaa, johon sopii astua, ei ole sitä erikoista innostusta, mitä välitön eteneminen ylös, kohti tavoitetta oli synnyttänyt j.n.e. On köyttäydyttävä ja hukattava tuntimäärin aikaa siihen, että saa hakutuksi hakulla jonkinlaisen ulkoneman tai muun paikan, mihin voi sitoa lujasti köyden, on liikuttava hitaasti kuin kilpikonna ja sitä paitsi taaksepäin, alaspäin, loitommalle tavoitteesta näkemättä yhä vieläkkään, milloin tämä äärimmäisen vaarallinen, vaivalloinen laskeutuminen päättyy ja onko mitään vähänkään varmempaa kiertotietä, jota pitkin

voisi jälleen lähteä rohkeammin, nopeammin ja suoranaistemmin eteenpäin, ylös huippua kohti.

Eiköhän liene luonnollisempaa olettaa, että sellaiseen asemaan joutunut henkilö saattaa ajoittain masentua, vaikka onkin noussut ennen näkemättömän korkealle. Ja luultavasti sellaiset hetket toistuisivat useammin, tiheämmin ja vaikeampina, jos hän kuulisi eräitä ääniä alhaalta, missä turvallisesta paikasta tarkkaillaan kaukoputkella tuota vaarallista laskeutumista, jota ei voi sanoa edes („smenavehilaisten”⁵⁴ tapaan) „jarrutetuksi laskeutukseksi”, sillä jarrutus edellyttää hyvin suunniteltua, jo koeteltua ajoneuvoa, edeltäkäsän rakennettua tietä ja jo aikaisemmin koeteltuja laitteita. Mutta tässä tapauksessa ei ole mitään ajoneuvoa, mitään tietä eikä yleensä mitään, ei kerrossaan mitään aikaisemmin koeteltua!

Alhaalta sen sijaan kuuluu vahingoniloisia ääniä. Siellä ilkutaan peittelemättä, ähitellään, huudetaan: se putoaa tuossa tuokiossa, niin sille pitääkin, ei hulluttelisi! Toiset yrittävät salata vahingonilonsa käyttäytyen etupäässä Judushka Golovlevin⁵⁵ tavoin; he ovat murehtivinaan luoden katseensa korkeuksiin. Valitettavasti käy niin kuin pelkäsimme! Emmekö juuri me, jotka olemme koko elämäme ajan valmistelleet järkevää suunnitelmaa tälle vuorelle nousua varten, vaatineet nousun lykkäämistä siihen saakka, kunnes suunnitelmamme valmistuu? Ja kun vastustimme niin kiihkeästi tietä, jonka yltiöpää itsekin on nyt jättämässä (katsokaa, katsokaa, hän lähti takaisin, hän laskeutuu, hän valmistelelee itselleen tuntikaupalla mahdollisuutta laskeutuakseen edes arsinan verran! Mutta meitä hän satti hävyttömimmin sanoin, kun vaadimme jatkuvasti maltillisuutta ja sääntillisyyttä!), kun tuomitsimme niin tulisesti yltiöpään ja varoitimme kaikkia seuraamasta ja auttamasta häntä, niin teimme näin yksinomaan rakkaudesta tälle vuorelle nousua koskevaa suurta suunnitelmaa kohtaan, siksi, ettei tätä suurta suunnitelmaa kompromettoitaisi kokonaan!

Onneksi kuvittelemamme matkalainen ei voi esimerkiksi edellytetyissä olosuhteissa kuulla noiden nousemisajatuksen „todellisten kannattajien” ääniä, sillä muutoin häntä taitaisi kuvottaa. Sanovat, ettei kuvotus ole omiaan selventämään päätä eikä antamaan jaloille voimaa, ei varsinkaan hyvin suurissa korkeuksissa.

II

ILMAN METAFORIA

Esimerkki ei ole todiste. Jokainen vertaus ontuu. Nämä ovat kiistattomia ja yleisesti tunnettuja totuuksia, mutta ei ole haitaksi palauttaa niitä mieleen, jotta saataisiin havainnollisempi käsitys yleensä jokaisen vertauksen merkittävyyden rajoista.

Venäjän proletariaatti kohosi vallankumouksessaan tavattoman korkealle ei ainoastaan vuosiin 1789 ja 1793, vaan myös vuoteen 1871 verrattuna. On käsitettävä mahdollisimman selväjärkisesti, selvästi ja havainnollisesti nimenomaan se, minkä olemme „suorittaneet loppuun” ja mitä emme ole suorittaneet loppuun: silloin pää pysyy selvänä, ei kuvota, ei synny harhakuvitelmia eikä masennu mieli.

Me „suoritimme loppuun” porvarillisen demokraattisen vallankumouksen niin „tyhjentävästi”, ettei sellaista ole tapahtunut maailmassa vielä koskaan aikaisemmin. Tämä on mitä suurin aikaansaannos, jota ei tee olemattomaksi mikään mahti maailmassa.

Me veimme vallankumouksen avulla loppuun irtautumisen mitä taantumuksellisimmasta imperialistisesta sodasta. Myös tämä on aikaansaannos, jota ei tee olemattomaksi mikään mahti maailmassa, ja se on sitäkin arvokkaampi aikaansaannos, koska taantumukselliset imperialistiset teurastukset ovat lähitulevaisuudessa väistämättömiä, jos kapitalismi säilyy; mutta XX vuosisadan ihmisiä ei ole kovinkaan helppo tyydyttää toistamiseen „Baselin manifesteilla”, joilla luopiot, toisen ja puolenkolmatta Internationalen sankarit narrasivat vv. 1912 ja 1914—1918 sekä itseään että työläisiä.

Me loimme neuvostovaltiotyypin antaen siten alun maailmanhistorian uudelle kaudelle, proletariaatin valtiollisen herruuden kaudelle, joka tuli porvariston herruuden kauden tilalle. Tätäkään ei voida tehdä enää olemattomaksi, joskin neuvostovaltiotyyppi saadaan „kehitettyksi loppuun” vasta useiden maiden työväenluokan käytännöllisen kokemuksen tuloksena.

Mutta emme ole rakentaneet loppuun edes perustaa sosialistiselle talouselämälle. Ja sen voivat meille vihamieliset kuolevan kapitalismin voimat tehdä vielä

olemattomaksi. Tämä täytyy tajuta selvästi ja tunnustaa avomielisesti, sillä mikään ei ole vaarallisempaa kuin harhakuvitelmat (ja päänhuimaus, varsinkin suurissa korkeuksissa). Tämän karvaan totuuden tunnustamisessa ei ole kerrassaan mitään „hirveää”, mitään, mikä todella antaisi aihetta edes vähäiseen masennukseen, sillä olemme aina julistaneet ja toistaneet sitä marxilaisuuden aapistotuutta, että sosialismin voittoon tarvitaan useamman kehittyneen maan työläisten yhteisiä ponnistuksia. Me olemme kuitenkin toistaiseksi vielä yksin, mutta olemme saaneet uskottoman paljon aikaan maassa, joka on takapajuinen ja muita pahemmin hävitetty. Enemmänkin: olemme säilyttäneet proletariaatin vallankumouksellisten voimien „armeijan”, olemme säilyttäneet sen „manööverikyvyyn”, olemme säilyttäneet päämme selvänä, minkä ansiosta voimme arvioida selväjärkisesti, missä, milloin ja kuinka kauas meidän täytyy perääntyä (voidaksemme loikata voimakkaammin), missä, milloin ja nimenomaan millä tavalla tulee ryhtyä rakentamaan uudelleen sitä, mikä on kesken-eräistä. Tuohon omiksi voitaisiin varmasti katsoa ne kommunistit, jotka saattaisivat kuvitella, että sellainen maailmanhistoriallinen „hanke” kuin sosialistisen talouselämän perustan rakentaminen (varsinkin pientalonpoikaisessa maassa) voidaan viedä päätökseen virheittä, perääntymisittä, tekemättä moneen kertaan uudelleen sitä, mikä on jäänyt keskeneräiseksi tai tehty väärin. Tuohon eivät ole joutuneet (eivätkä todennäköisesti joudukaan) ne kommunistit, jotka eivät antaudu harhakuvitelmiin eivätkä masennuksen valtaan, vaan säilyttävät elimistön voimakkaana ja joustavana voidakseen toistamiseen „aloittaa alusta” mitä vaikeinta tehtävää ratkaistaessa.

Ja varsinkaan meillä ei ole oikeutta edes vähäisimpään masennukseen, varsinkaan meillä ei ole syytä siihen, koska rappioutilastamme, köyhyyydestämme, takapajuisuudestamme ja nälänhädästäamme huolimatta *olemme* joissakin kohdin *alkaneet kulkea eteenpäin* sosialismia valmistelevan *talouselämän* alalla, kun taas kaikkialla maailmassa meitä kehittyneemmät ja tuhat kertaa rikkaammat ja sotilaallisesti mahtavammat maat *kulkevat* samanaikaisesti *yhä taaksepäin „sikäläisen”*, niiden kehuman, tuntemaan ja jo satoja vuosia koetellun kapitalistisen talouselämän alalla.

III

KETTUJAHDISTA; LEVISTÄ; SERRATISTA

Sanotaan, että kettujahdissa on varmin seuraava keino: kun on päästy kettujen jäljille, ne kierretään tietyn matkan päästä ja vedetään kierroksen ympärille punaisilla lipuilla varustettu nuora siten, että se on hieman hangen pintaa korkeammalla; koska kettu pelkää ilmeisen keinotekoista „inhimillistä” laitelmaa, se poistuu kierroksesta vain silloin ja siellä, missä tässä lippu-„aidassa” on aukko. Mutta juuri sielläpä metsästäjä onkin sitä odottamassa. Tuntuu kuin varovaisuus olisi kaikkien vainoaman otuksen myönteisin ominaisuus. Mutta tässäpä „avun liiallisuus” osoittautuu vajavuudeksi. Kettu saadaan ansaan juuri liiallisen varovaisuutensa vuoksi.

Minun täytyy katua erästä erehdystäni, jonka tein Kominternin III kongressissa niin ikään liiallisen varovaisuuteni vuoksi. Mainitussa kongressissa kuuluiin äärioikeistoon. Olen siinä värmässä uskossa, että kantani oli ainoa oikea, sillä varsin lukuisa (ja „arvovaltainen”) edustajaryhmä, jonka johdossa oli monia saksalaisia, unkarilaisia ja italialaisia tovereita, otti liian „vasemmistolaisen” ja virheellisen vasemmistolaisen kannan innostuen liian usein heiluttamaan punaista lippua sen sijaan, että olisi ottanut selväjärkisesti varteen tilanteen, joka ei ollut hetimmittäiselle ja välittömälle vallankumoustoiminnalle kovinkaan otollinen. Varovaisuussyystä, huolehtien siitä, ettei tämä ehdottomasti virheellinen vasemmistopoikkeama antaisi Kominternin koko taktiikalle väärää suuntaa, puolustin kaikin tavoin Leviä lausuen olettamukseni, että hän oli kadottanut harkintakykynsä (en kiistänyt sitä, että hän oli kadottanut harkintakykynsä) kenties siksi, että oli pelästynyt liiaksi vasemmistolaisten virheitä, ja että on ollut tapauksia, jolloin harkintakykynsä kadottaneet kommunistit ovat myöhemmin „löytäneet” sen jälleen. Otaksuen — „vasemmistolaisten” painostuksesta —, että Levi olisi menshevikki, huomautin, ettei edes sellainen otaksuma ratkaise vielä asiaa. Esimerkiksi Venäjän menshevikkien ja bolshevikkien 15-vuotisen taistelun koko historia (1903—1917) todistaa, niin kuin sitä todistavat myös Venäjän kolme vallankumousta, että menshevikit ovat yleensä olleet ehdottomasti väärässä ja että he ovat olleet itse asiassa

porvariston asiamiehiä työväenliikkeessä. Tämä on kiistan tosiasia. Mutta tämä kiistan tosiasia ei tee olemattomaksi sitä tosiasiaa, että *erinäisissä* tapauksissa menshevikit olivat bolshevikkeihin verraten oikeassa, kuten esim. Stolypinin Duuman boikotointia koskevassa kysymyksessä v. 1907.

Kominternin III kongressista on kulunut jo 8 kuukautta. Silloinen meidän ja „vasemmistolaisten” välinen kiista näyttää jo kuuluvan menneisyyteen, elämä on jo ratkaissut sen. Itse puolestani erehdyin Levin suhteen, sillä hän on todistanut menestyksellisesti, ettei hän ole joutunut menshevikien kelkkaan suinkaan sattumalta, tilapäisesti eikä vain siksi, että vastustaessaan „vasemmistolaisten” mitä vaarallisinta virhettä „jännitti jouta” liikaa, vaan siihen hän on joutunut pitkäksi aikaa, pysyvästi ja koko luontonsa vetämänä. Sen sijaan, että olisi Kominternin III kongressin jälkeen tunnustanut rehellisesti tarpeelliseksi pyrkiä uudelleen puolueeseen, niin kuin olisi menetellyt jokainen, joka on kadottanut tilapäisesti harkintakykynsä vasemmistolaisten eräistä virheistä ärtyneenä, Levi ryhtyi matalamielisiin ilkitekoihin puoluetta vastaan ja kamppaamaan sitä nurkan takaa, t.s. itse asiassa tekemään palveluksia II ja II^{1/2} Internationalessa oleville porvariston asiamiehille. Saksan kommunistit olivat tietysti aivan oikeassa vastatessaan tähän siten, että erottivat hiljattain puolueesta vielä muutamia herroja, jotka olivat auttaneet salaa Paul Leviä tässä jalossa hommassa.

Kominternin III kongressin jälkeinen Saksan ja Italian kommunististen puolueiden kehitys todistaa, että ne ovat ottaneet varteen vasemmistolaisten mainitussa kongressissa tekemän virheen ja oikovat sitä vähitellen, hitaasti mutta varmasti; Kommunistisen Internationalen III kongressin päätöksiä noudatetaan lojaalisti käytännössä. Oikeastaan reformistisen ja vain hieman vallankumoukselliseksi väritetyn vanhantyyppisen eurooppalaisen parlamenttipuolueen uudistaminen tosi vallankumoukselliseksi, tosi kommunistiseksi *uudentyyppiseksi* puolueeksi on tavattoman vaikea tehtävä. Ranska on esimerkki, joka tuonee näkyvimmin esiin tämän vaikeuden. Puolueyön *luonteen* muuttaminen jokapäiväisessä elämässä, vapautuminen totunnaisuudesta, sen aikaansaaminen, että puolue muodostuisi vallankumouksellisen proletariaatin etujou-

koksi, ei loittonisi joukoista, vaan yhä lähenisi niitä, kasvattaen niissä tietoista vallankumouksellisuutta ja nostattaen niitä vallankumoustaisteluun — tämä on mitä vaikeinta, mutta samalla tärkeintä. Euroopan kommunistit tekevät mitä suurimman rikoksen, jos he eivät käytä tähän puolueensa koko rakenteen ja toiminnan perusteelliseen, olennaiseen ja syvällekäypään uudistamiseen sitä (todennäköisesti varsin lyhyttä) väliaikaa, mikä erottaa toisistaan vallankumouksellisten taistelujen erikoisen kärjistymisen kaudet, joita on ollut Euroopan ja Amerikan monissa kapitalistisissa maissa vuonna 1921 ja vuoden 1922 alussa. Onneksi sitä ei ole syytä pelätä. Euroopassa ja Amerikassa on ryhdytty hiljaiseen, koruttomaan, vaatimattomaan, aikaa vievään, mutta perusteelliseen työhön, luomaan todellisia kommunistisia puolueita, todellisia proletariaatin vallankumouksellisia etujoukkoja, ja tämä työ edistyy.

Yksinpä sellaisenkin arkipäiväisen asian kuin kettujahdin tarkkailun antamat poliittiset opetukset osoittautuvat hyödyllisiksi: liiallinen varovaisuus johtaa erehdyksiin, tämä ensiksi. Ja toiseksi ei pidä unohtaa, että saatetaan tehdä kerrassaan auttamaton virhe, jos tilanteen tervejärkinen varteenotto korvataan pelkästään „mielialalla” tai punaisten lippujen heilutuksella; saatetaan tuhoutua siinäkin tapauksessa, jolloin tuho ei ole vielä lainkaan, ei ollenkaan välttämätön, jos kohta vaikeudet ovatkin suuria.

Paul Levi haluaa nyt erikoisesti ansioitua porvariston — ja *siis* II ja II $\frac{1}{2}$ Internationalen, sen asiamiesten — palveluksessa julkaisemalla uudelleen juuri niitä Rosa Luxemburgin kirjoituksia, joissa tämä oli väärässä. Tähän vastaamme lainaamalla pari riviä eräästä hyvästä venäläisestä eläintarinasta⁵⁶: kotkat lentää kyllä joskus alahalla, mutta kanat eivät koskaan korkealla. Rosa Luxemburg erehtyi Puolan itsenäisyyskysymyksessä; hän erehtyi 1903 menshevismin arvioinnissa; erehtyi pääoman kasautumisteoriassa; erehtyi kannattamaan heinäkuussa 1914 yhdessä Plehanovin, Vandervelden, Kautskyn ja muiden kanssa bolshevikkien ja menshevikkien yhdistymistä; hän erehtyi vuoden 1918 vankilakirjoitelmissaan (joista hän muuten itse oikaisi vankilasta päästyään vuoden 1918 lopulla ja vuoden 1919 alkupuolella suurimman osan virheistään). Mutta näistä virheistään huolimatta hän oli kotka ja jää sellaiseksi. Paitsi sitä, että hänen muistonsa on oleva aina

kallis koko maailman kommunisteille, myös hänen elämäkertansa ja *kootut* teoksensa (joiden julkaisemisessa Saksan kommunistit ovat tavattomasti myöhästyneet, minkä voi antaa osaksi anteeksi vain heidän raskaan taistelunsa vaatimien kovin lukuisten uhrien vuoksi) ovat mitä hyödyllisimpänä opetuksena monen sukupolven aikana koko maailman kommunistien kasvattamisessa. „Vuoden 1914 elokuun 4 pstä alkaen Saksan sosialidemokratia on ollut löyhkäävä ruumis” — nämä Rosa Luxemburgin sanat yhdessä hänen nimensä kanssa piirtyvät maailman työväenliikkeen historiaan. Mutta työväenliikkeen takapihalla lantaläjien keskellä tulevat tietenkin sellaiset kanat kuin Paul Levi, Scheidemann, Kautsky ja koko heidän veljeskuntansa ihailemaan varsinkin suuren kommunistin virheitä. Kullekin omansa.

Mitä tulee Serratiin, niin häntä pitänee verrata mätämunaan, joka halkeaa sekä äänekkäästi että levittäen erikoisen... pikanttia aromia. Sehän on kerrassaan kukkanen, kun „omassa” edustajakokouksessa ajetaan läpi päätöslauselma, jossa sanotaan oltavan valmiita alistumaan Kominternin kongressin päätökseen, lähetetään sitten tuohon kongressiin Lazzari-ukko ja puijataan lopuksi työläisiä röyhkeästi kuin hevoshuijari. Kasvattaessaan Italian todellista vallankumouksellisen proletariaatin puoluetta italialaiset kommunistit voivat nyt esittää työläisjoukoille havainnollisen näytteen politikoitsijoiden petospelistä ja mensheivismistä. Tämän näytteen *luotaantyöntävä* vaikutus ei tunnu heti eikä ilman monia muita havainto-opetuksia, mutta se on tuntuva ehdottomasti. Ei saa irtautua joukoista, menettää kärsivällisyyttä sellaisessa vaikeassa työssä kuin Serratin kaikkien petosten paljastamisessa tavallisille työläisille; ei saa taipua sellaiseen liian helppoon ja mitä vaarallisimpaan ratkaisutapaan, että sanotaan „minus a”, silloin kun Serrati sanoo „a”; on kasvatettava jatkuvasti joukkoja vallankumouksellisen maailmankatsomuksen hengessä ja valmistettava niitä vallankumoukselliseen toimintaan; on käytettävä käytännössä ja käytännöllisesti hyväksi mainioita (joskin kallishintaisia) fascismin tarjoamia havainnollisia opetuksia — silloin Italian kommunistisen liikkeen voitto on varma.

Levi ja Serrati eivät ole kuvaavia sinänsä, vaan ovat näyte pikkuporvarillisten demokraattien, meidän leiriäm-

me vastustavan „heikäläisten” leirin, maailman kapitalistien leirin nykyisestä ääriivasemmistosiivestä. Koko „heikäläisten” leiri, Gompersista alkaen aina Serratia myöten, ilkkuu, riemuitsee tai vuodattaa krokotiilin kyyneleitä perääntymisemme, „laskeutumisemme”, uuden talouspolitiikkamme johdosta. Ilkkukoot. Jatkakoot narrinpeliään. Kullekin omansa. Mutta me emme antaudu kuvittelemaan turhia emmekä masennu. Älkäämme pelätkö tunnustaa virheitämme, älkäämme pelätkö vaivaa oikoa niitä moneen kertaan, toistamiseen — niin pääsemme aivan huipulle. Gompersista Serratiin ulottuvan kansainvälisen blokin asia on tuomittu perikatoon.

*Kirjoitettu
helmikuun lopulla 1922*

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 16 p:nä 1924
„Pravda” lehden 87. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

NEUVOSTOTASAVALLAN ULKO- JA SISÄPOLIITTISESTA TILANTEESTA

PUHE METALLIMIESTEN YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN
KOMMUNISTIRYHMÄN ISTUNNOSSA MAALISKUUN 6 pnä 1922³⁷

(Myrskyisiä suosionosoituksia.) Toverit! Sallikaa minun hieman poiketa tavanomaisesta järjestyksestänne ja olla kajoamatta tänään kysymyksiin, jotka ovat istuntonne ja edustajakokouksenne päiväjärjestyksessä, voidakseni esittää teille johtopäätökseni ja ajatukseni politiikkamme perustehtävistä. Meillä on jo useita kertoja käännytty totuttuun tapaan niiden puoleen, jotka todellisuudessa suorittavat valtavan osan valtiollisesta työstä, vaikka eivät olekaan niiden tai näiden valtionlaitosten edustajia. Tekin kaikki tiedätte, että useimmissa valtionlaitoksissa varsinaisen käytännöllisen työn suorittavat ne taikka nämä työväenluokan edustajat ja m.m. tietysti metallimiehet, jotka ovat tässä suhteessa eturiveissä.

Siitä syystä luulen, ettei tässä tapauksessa ole suinkaan sopimatonta poiketa tavanomaisesta työjärjestyksestänne ja puhua enemmän poliittisista kysymyksistä, ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteestamme kuin ammattiyhdistysliikkeen ja puolue-elämän kysymyksistä. Olen näet vakuuttunut, että sekä ulko- että sisäpoliittisessä tilanteessamme on jotakin sellaista, mikä muistuttaa tietynlaista politiikan muutosta ja vaatii jokaista puolueen jäsentä ja tietysti jokaista valveutunutta työläistä kiinnittämään huomiota erikoisesti siihen, että tämä politiikan muutos ymmärrettäisiin täydellisesti, käsitettäisiin oikein ja otettaisiin varteen myös omassa neuvosto-, puolue-, ammattiyhdistystyössä ja kaikessa muussa toiminnassa.

Toverit, te tietenkin tiedätte, että kansainvälisen politiikan kysymyksistä Genova on meillä edelleenkin kärkipaikalla. En ole kovinkaan varma, että se olisi edelleenkin aiheellisesti tällä paikalla, sillä sanoessamme „Genova”

tarkoitamme kaikille jo kauan sitten tunnettua konferenssia, joka oli määrä pitää Italiassa Genovassa ja joka olikin miltei valmis kokoontumaan, mutta jonka kokoontuminen on valitettavasti nyt niin epämääräistä, ettei kukaan tiedä (ja epäilenpä kovin, etteivät Genovan konferenssin alullepanijat ja järjestäjät itsekään tiedä), onko sillä paljonkin kokoontumismahdollisuuksia vai eikö sillä ole niitä juuri lainkaan. Joka tapauksessa meidän tulee sanoa itsellemme ja kaikille niille, joita työläisten ja talonpoikien tasavallan kohtalo kiinnostaa jollakin tavalla, että tässä suhteessa, t.s. Genovan konferenssin kysymyksessä, meidän kantamme on alun pitäen ollut aivan varma ja yhtä varmana se on pysynytkin. Eikä ole meidän syympä, jos joltakin toiselta puuttuu paitsi varmuutta, jopa alkeellisintakin päätäväisyyttä, alkeellisintakin kykyä toteuttaa aikomuksensa. Ilmoitimme heti alussa, että *pidämme Genovan konferenssia tervetulleena ja osallistumme siihen*; olemme käsittäneet mainiosti emmekä ole lainkaan salanneet, että osallistumme siihen kauppiaina, sillä meidän on käytävä ehdottomasti kauppaa kapitalististen maiden kanssa (niin kauan kuin ne eivät ole vielä kokonaan luhistuneet), ja että osallistumme siihen siksi, että voisimme mahdollisimman oikealla ja mahdollisimman edullisella tavalla käsitellä tämän kaupankäynnin poliittisesti sopivia ehtoja, ja siinä kaikki. Tämä ei ole suinkaan mikään salaisuus niille kapitalistisille valtioille, joiden hallitukset laativat Genovan konferenssia koskevan ensimmäisen suunnitelman ja ryhtyivät sitä toteuttamaan. Nämä valtiot tietävät vallan hyvin, että meitä eri kapitalistimaihin sitovien kauppasopimusten nippu paksunee; kaupallisten toimitusten määrä kasvaa; nykyään on seikkaperäisen käsittelyn alaisena tavattoman paljon venäläisten ja ulkomaalaisten yhteisiä kauppayrityksiä, joissa ovat mukana mitä moninaisimpina yhdistelminä eri ulkovallat ja teollisuutemme eri alat. Siitä syystä kapitalistiset valtiot tietävät mainiosti, mihin perustuu käytännöllisesti se, mistä Genovassa tullaan puhumaan ennen muuta. Ja jos kohta tämän perustan lisäksi on päällysrakennelmana suuri määrä kaikenlaisia poliittisia puheita, olettamuksia ja suunnitelmia, niin täytyyhän ymmärtää, että se on vain päällysrakennelma, joka useinkin on keinotekoinen, keksitty ja niiden rakentama, joille siitä on etua.

Niiden yli neljän vuoden aikana, minkä Neuvostovalta on ollut olemassa, meille on tietenkin karttunut kylliksi käytännöllistä kokemusta (minkä lisäksi olemme tietäneet sen kyllin hyvin myös teoreettisesti) osataksemme antaa oikean arvon tuolle diplomaattiselle pelille, jonka herrat porvarivaltioiden edustajat ovat panneet alulle vanhentuneen porvarillisen diplomatian kaikkien sääntöjen mukaisesti. Ymmärrämme vallan hyvin, mitä on tuon pelin takana: tiedämme, että sen ydinkohdan muodostaa kauppa. *Porvarimaiden täytyy käydä kauppaa Venäjän kanssa*: ne tietävät, että sekasorto tulee porvarimaissa edelleenkin jatkumaan samaan tapaan kuin tähän asti, jollei päästä taloudelliseen kanssakäymiseen muodossa tai toisessa; niiden kaikista loistavista voitoista ja siitä loputtomasta kerskailusta huolimatta, jota maailman sanomalehdet ja sähkösanomatiedot ovat täynnä, noiden maiden talouselämä repeilee sittenkin eivätkä ne ole pystyneet suorittamaan suurten voittojensa jälkeen, vaikka neljäs vuosi on jo menossa, yksinkertaisinta tehtävää — jälleenrakentamaan edes vanhaa, uuden rakentamisesta puhumattakaan —, vaan yhä vain painiskelevat sen kysymyksen kanssa, millä tavalla saisivat kokoon kolme, neljä, viisi maata (lukumäärä on kuten näette tavattoman suuri, mikä vaikeuttaa hirveästi sopimukseen pääsyä) ja muodostetuksi sellaisen yhdistelmän, että voisivat käydä kauppaa.

Ymmärrän, että kauppataidon oppiminen vaatii kommunisteilta todellakin aikaa ja että kuka tahansa, joka tahtoo oppia tuon taidon, tekee alussa usean vuoden ajan mitä törkeimpiä virheitä, mutta historia antaa sen hänelle anteeksi, koska tehtävä on hänelle uusi. Se vaatii sekä aivovoimistelua että luopumista kaikesta kommunistisesta tai oikeamminkin venäläisestä oblomovilaisuudesta⁵⁸ ja monesta muusta. Mutta että porvarivaltioiden edustajien pitäisi opetella uudelleen käymään kauppaa, jota he ovat harjoittaneet satoja vuosia ja jolle perustuu koko heidän yhteiskuntaelämänsä — se oudoksuttaa. Meitä se ei muuten oudoksuta kovinkaan: olemmehan kauan sitten sanoneet ja tienneet, että meidän arviomme imperialistisesta sodasta oli oikeampi kuin heidän. He tekivät arvionsa sen perusteella, mikä oli heidän nenänsä edessä, ja nyt kolmen vuoden kuluttua suurvoitoistaan he eivät voi keksiä, miten selviytyisivät tilanteesta.

Me kommunistit sanoimme, että meidän arviomme sodasta on syvällisempi ja oikeampi, että sodan ristiriitojen ja vitsausten vaikutus on paljon laajempi kuin kapitalistiset valtiot olettavat. Seuratessamme sivusta porvarillisia voittajamaita sanoimme: ne muistavat vielä monta kertaa sotaa ja sen jälkiseurauksia koskevat ennustuksemme ja arviomme. Meitä ei ihmetytä se seikka, että ne ovat eksyneet neljän, kenties parin, kolmenkin männyn keskelle. Mutta samanaikaisesti sanomme: meidän täytyy käydä kauppaa kapitalististen valtioiden kanssa niin kauan, kuin ne sellaisenaan ovat olemassa. Me ryhdymme neuvotteluihin niiden kanssa kauppiaina, ja että tämä meiltä luontuu, siitä on todistuksena kapitalistivaltojen kanssa solmimamme kauppasopimusten kasvava määrä, siitä on todistuksena kaupallisten toimitusten määrä. Emme voi saattaa niitä julkisuuteen ennen kuin ne on lyöty lopullisesti lukkoon. Kun luoksemme saapuu kauppamieskapitalisti ja sanoo: „Jääköön tämä meidän keskeiseksi asiaksemme siihen saakka, kunnes neuvottelut on käyty loppuun”, niin kaupan kannalta katsoen tästä ei voida tietenkään kieltäytyä. Mutta tiedämmehän, miten paljon sopimuksia on tekeillä, yksistään niiden luettelo käsittää monta sivua ja niiden joukossa on kymmeniä konkreettisesti käsiteltyjä tarjouksia, joissa on osallisina huomattavia finanssimiesryhmiä. Tietysti herrat porvarivaltojen edustajat, jotka aikovat kokoontua Genovaan, tietävät tämän yhtä hyvin kuin mekin: olkoon muu miten tahansa, mutta näiden hallitusten yhteys sikäläisiin kapitalistisiin toiminimiin on tietenkin säilynyt. Ei sielläkään vielä niin peräti leväperäisiä olla, ettei tätä tiedettäisi.

Senpä vuoksi, kun ulkomailta saapuvissa sähköissä havaitsemme alinoma sellaisia tietoja, ettei siellä muka olla tarkoin selvillä, mitä tulee tapahtumaan Genovassa, että siellä muka haudotaan jotain uutta, että siellä aiotaan muka ihmetyttää maailmaa esittämällä Venäjälle uusia ehtoja, niin sallikaa minun sanoa heille (toivon, että saan tilaisuuden sanoa sen henkilökohtaisesti Lloyd Georgelle Genovassa): hyvät herrat, sillä te ette ihmetytä ketään. Te olette kauppamiehiä ja käytte mainiosti kauppaa. Me vasta opettelemme käymään kauppaa ja käymme kauppaa perin kehnosti. Mutta meillä on kymmeniä ja satoja sopimuksia ja sopimusluonnoksia, joista näkyy, millä tavalla me

käymme kauppaa, millaisia kauppoja me teemme tai tulemme tekemään ja millä ehdoin. Mutta emme voi muuta kuin melko tyynesti hymyillä nähdessämme lehdissä kaikenlaisia uutisia, joilla tahdotaan jotakuta säikäyttää, sellaisia uutisia, että meidät aiotaan panna koetteelle. Uhkauksia olemme kuulleet kyllin paljon ja sitä paitsi paljon vakavampia uhkauksia kuin ne, joita kauppamies esittää aikoen pamauttaa oven kiinni tehtyään viimeistä viimeisimmän hintatarjouksensa. Meitä uhattiin tykeillä ententevaltojen taholta, joiden hallussa on miltei koko maailma. *Me emme pelästyneet näitä uhkauksia. Herrat eurooppalaiset diplomaatit, älkää unohtako tätä, olkaa hyvät!*

Tarkoituksenamme ei ole suinkaan oman diplomaattisen arvovaltamme, maineemme ylläpitäminen, mikä porvarillisista valtioista on niin perin tärkeää. Emme aio edes puhua siitä virallisesti. Mutta emme ole sitä kuitenkaan unohtaneet. Meillä ei yksikään työläinen, yksikään talonpoika ole unohtanut, ei voi unohtaa eikä unohda koskaan, että hän on sotinut työläisten ja talonpoikien vallan puolesta interventiota tukeneiden kaikkien mahtavimpien valtakuntien liittoa vastaan. Meillä on kokonainen kokoelma sopimuksia, joita nämä valtakunnat solmivat useiden vuosien kuluessa Koltshakien ja Denikinien kanssa. Ne on saatettu julkisuuteen, me tunnemme ne, koko maailma tuntee ne. Minkä vuoksi pitäisi olla piilosilla ja esittää asia siten, kuin olisimme kaikki muuttuneet Iivana Muistamattomiksi? Jokainen talonpoika ja jokainen työläinen tietää, että hän on sotinut noita valtakuntia vastaan ja etteivät nämä ole voittaneet häntä. Ja jos te, herrat porvarivaltioiden edustajat, haluatte hauskuttaa itseänne ja haaskata paperianne (jota teillä on hyvin paljon, enemmän kuin tarpeeksi), mustettanne, kuormittaa johtojanne ja radioasemianne ilmoittaaksenne koko maailmalle: „Me panemme Venäjän koetteelle”, niin saammepahan nähdä, kuka kenet. Meitä on jo koeteltu, ei sanoilla, ei kaupankäynnillä eikä ruplalla, vaan nuijalla. Ja vaikeiden, verta vuotavien ja tuskallisten haavojemme ansiosta olemme saavuttaneet sen kunnian, ettemme me itse, vaan vastustajamme sanovat pakostakin: „Peitottu on kahden peittoamattoman veroinen”.

Tämän olemme ansainneet sotilaallisella alalla. Tosin kaupan alalla meitä kommunisteja on valitettavasti peitottu

vähän, mutta toivon, että tämä epäkohta korjaantuu lähitulevaisuudessa yhtä hyvällä menestyksellä.

Sanoin, että toivon saavani tilaisuuden keskustella henkilökohtaisesti Lloyd Georgen kanssa Genovassa näistä aiheista ja sanoa hänelle, että *meitä ei tarvitse pelotella joutavuuksilla*, sillä se alentaa vain pelottelijoiden omaa arvovaltaa. Toivon, ettei siitä estäisi minua sairauteni, joka on monen kuukauden ajan riistänyt minulta mahdollisuuden osallistua välittömästi poliittiseen toimintaan eikä salli minun lainkaan suorittaa velvollisuuksiani siinä neuvostovirassa, johon minut on asetettu. Minulla on syytä olettaa, että voin muutaman viikon kuluttua palata jälleen välittömään työhöni. *Mutta en ole varma siitä, että he pysyvät muutaman viikon kuluttua sopimaan kolmestaan tai neljästään siitä, mistä ovat ilmoittaneet koko maailmalle sopineensa.* Uskallanpa jopa väittää, ettei kukaan maailmassa ole varma siitä, ja enemmänkin, etteivät he itsekään sitä tiedä, sillä kun koko maailmaa hallitsevat voittajavallat kokoontuivat Cannes'iin, ne eivät kyenneet sanomaan kunnolla, mitä ne haluavat, vaikka olivat olleet aikaisemmin koolla jo monta kertaa — niillä on ollut lukemattomia konferensseja ja Euroopan porvarilehdistössäkin jo nautetaan sille.

Senpä vuoksi käytännöllisten tehtävien eikä diplomaatiouhun kannalta katsoen тов. Trotskin tekemä tilanteen arviointi on kaikkein oikein. Kun tiedotettiin, että Genovan suhteen on kaikki järjestyksessä, että kaikesta on sovittu ja että Genovasta ollaan täydellisesti samaa mieltä, mutta vain erään porvarillisen hallituksen horjuvaisuus (ne ovat muuttuneet jotensakin epäilyttävän horjuviksi) on aiheuttanut tilapäisen lykkäyksen, hän antoi heti seuraavana päivänä päiväkäskyn: „Ottakoon jokainen puna-armeijalainen vaarin maailmantilanteesta; me tiedämme varmasti, että siellä on vankka ryhmä, joka haluaa yrittää interventiota; me olemme varuillamme ja olkoon jokainen puna-armeijalainen selvillä siitä, mitä on diplomaattinen peli ja mitä on asevoima, joka tähän saakka on ratkaissut kaikki luokkaselkkaukset”.

Olkoon jokainen puna-armeijalainen selvillä siitä, mitä tuo peli on, mitä on asevoima, niin sittenpäähän nähdään. Niin lahonnut kuin kapitalismi lieneekin kaikissa kapitalistisissa maissa, monet vaikutusvaltaiset puolueet saattavat

yrittää sellaista tempausta. Jos kerran hallitukset ovat niin horjuvaisia, etteivät kykene kutsumaan kokousta koolle ajoissa, niin kukapa tietää, kenen käskettäväksi nuo hallitukset joutuvat. Me tiedämme, että siellä on vaikutusvaltaisia sodanhaluisia puolueita, vaikutusvaltaisia henkilöitä ja talouselämän mahtimiehiä, tiedämme tämän mainiosti samoin kuin olemme kyllin tietoisia siitä, mikä on taloudellisten sopimusten todellinen perusta ja olemus. Olemme kestäneet tavattoman paljon vaikeuksia ja tiedämme, mitä vitsauksia ja kärsimyksiä uusi sotayritys saattaa meille tuottaa, mutta me sanomme, että *kestämme kaikki vielä kerran, koettakootpa vain yrittää*. Johtopäätös, minkä тов. Trotski teki julkaisten diplomatiatouhusta välittämättä tiukan päiväkäskynsä, on se, että jokaiselle puna-armeijalaiselle on selostettava uudelleen maailmantilannetta, että Genovan konferenssin lykkääntyminen Italian kabinetin horjuvaisuuden vuoksi merkitsee sodan uhkaa. *Me teemme tämän selväksi jokaiselle puna-armeijalaisellemme*. Se on meidän sitäkin helpompi tehdä, koska Venäjällä on harvassa sellaisia perheitä, sellaisia puna-armeijalaisia, jotka eivät olisi tietoisia siitä paitsi lehtien, kiertokirjelmien tai päiväkäskyjen, myös kotikylänsä perusteella, missä nämä ovat nähneet raajarikkoja, nähneet perheitä, jotka ovat kokeneet sodan, ja missä nämä näkevät kadon, kiduttavan nälänhädän ja kurjuuden, helvetillisen puutteenalaisuuden ja tietävät, mistä tuo kaikki johtuu, vaikka eivät luekaan menshevikkien ja eserrien pariisilaisia julkaisuja voidakseen selittää sen johtuvan bolshevikkien pahoista ominaisuuksista. Lieneeköhän puna-armeijalaisen koko olemuksessa nyt muuta sen pysyvämpää mielihalua kuin halu antaa vastaisku (sanon vaikka näin), vastaisku niille, jotka pakottivat meidät sotimaan tukien Koltshakin ja Denikinin meitä vastaan käymää sotaa. Tässä suhteessa meidän ei tarvitse muodostaa uusia agitaatio- ja propagandakomisioita.

Genovan konferenssin kysymyksessä pitää erottaa tarkasti asian olemus niistä lehtiankoista, joita porvaristo päästää lentoon; porvaristosta ne näyttävät hirmupommeilta, mutta meitä ei säilytetä niillä, sillä olemme nähneet niitä paljon eivätkä ne ole aina edes sen arvoisia, että niihin kannattaisi vastata edes hymyilemällä. Kaikki yritykset asettaa meille ehtoja kuin voitetuille ovat jonnin-

joutavuutta, johon ei kannata vastata. *Kauppiaina me solmimme suhteita ja tiedämme, mitä sinä olet velkaa meille ja me sinulle ja minkälainen voi olla sinun laillinen ja jopa suurempikin liikevoittosi.* Me näemme tehtävän monia tarjouksia, sopimustemme lukumäärä kasvaa ja tulee kasvaamaan, muodostukoon kolmen, neljän voittajavallan yhdistelmä millaiseksi tahansa; konferenssin lykkääminen koituu vahingoksenne, sillä siten todistatte omille ihmisillenne, ettette itsekään tiedä, mitä haluatte, ja että sairastatte niin sanottua tahdonpuutosta. Tämä sairaus ilmenee siinä, ettei ymmärretä sitä talouselämää eikä politiikkaa, josta olemme esittäneet syvällisemmän arvion kuin te. Kohta on kulunut kymmenen vuotta, kun esitimme tämän arviomme, mutta koko tämä myöhemmän ajan rappio ja sekasorto on porvarillisille valtioille yhä vieläkin käsittämätön asia.

Me näemme jo selvästi sen tilanteen, mikä meillä on muodostunut, ja voimme sanoa täysin varmasti, että *voimme jo lopettaa alkamamme perääntymisen ja olemmekin sitä lopettamassa. Riittää.* Me näemme aivan selvästi emmekä salaa, että uusi talouspolitiikka on perääntymistä, sillä olimme edenneet kauemmas kuin mitä saatoimme pitää hallussamme, mutta taistelun logiikkahan on sel-laista. Se, joka muistaa, mitä tapahtui lokakuussa 1917 ja joka ei ollut silloin poliittisesti varttunut ja perehtyi vuonna 1917 vallinneeseen tilanteeseen myöhemmin, tietää, miten tavattoman paljon kompromissiehdotuksia bolshevitit tekivät silloin porvaristolle. He sanoivat: „Hyvät herrat, asianne menevät rempalleen, mutta me tulemme valtaan ja pidämme sen. Ehkä teidän sopisi harkita, millä tavalla voisitte, rahvaanomaisesti sanoen, järjestää jutun rähi-nättä.” Tiedämme, että on ollut paitsi rähinää, myös kapinayrityksiä, joita menshevikit ja eserrät ovat tehneet ja tukeneet. Aikaisemmin he sanoivat: „Me annamme val-lan Neuvostoille vaikka heti”. Satuain hiljattain lukemaan pariisilaisesta aikakausjulkaisusta (niitä siellä on vaikka kuinka paljon) Kerenskin artikkelin, joka on tähdätty Tshernovia vastaan; Kerenski kirjoittaa, että hekö olisivat pitäneet kiinni vallasta, hänhän sanoi jo Demokraattisen neuvottelukokouksen⁵⁹ aikoihin, että mikäli on henkilöitä, jotka ottavat muodostaakseen yhtenäisen hallituksen, niin valta luovutetaan uudelle hallitukselle ilman mitään häiriötä.

Me emme kieltäytyneet ottamasta yksin valtaa. Sanoimme sen jo kesäkuussa 1917⁶⁰. Lokakuussa 1917 Neuvostojen edustajakokouksessa se sitten tapahtui. Neuvostojen edustajakokouksessa bolshevikeilla oli enemmistö. Silloin Kerenski vetosi junkkarikoululaisiin⁶¹ ja laukkasi Krasnovin luo aikoen koota armeijan ja hyökätä Pietariin. Kolhimme heitä hieman, ja nyt he ovat nyrpeissään ja sanovat: „Hävyttömät loukkaajat, anastajat, pyövelit”. Vastamme: „Oma syyne, hyvät ystävät! Älkää luulko, että Venäjän talonpojat ja työläiset ovat unohtaneet tekonne! Te haastoitte meidät lokakuussa mitä ankarimpaan taisteluun, ja me vastasimme siihen turvautumalla terroriin ja kolme kertaa ankarampaan terroriin, ja kun asia vaatii, turvaudumme siihen vieläkin, jos yritätte vielä kerran”. Yksikään työläinen, yksikään talonpoika ei epäile sen tarpeellisuutta, sitä ei epäile kukaan hysteerisiä intelligenttejä lukuun ottamatta.

Ennen näkemättömiin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneina meidän täytyi käydä sotaa vihollista vastaan, joka oli meitä sata kertaa voimakkaampi. Ymmärrettävää on, että tällöin meidän täytyi mennä kommunistisissa poikkeustoimenpiteissämme pitkälle, pitemmälle kuin olisi pitänyt. Meidät pakotettiin siihen. Vihollisemme luulivat tekevänsä meistä lopun, he aikoivat tein eivätkä sanoin pakottaa meidät alistumaan. He sanoivat: „Emme suostu tekemään mitään myönnytyksiä”. Me vastasimme: „Erehdytte, jos luulette, ettemme uskalla ryhtyä äärimmäisiin kommunistisiin toimenpiteisiin”. Ja me uskalsimme, teimme niin ja voitimme. Nyt sanomme, ettemme voi pitää hallussamme noita asemia, me peräännyimme, sillä olemme valloittaneet kyllin paljon, voidaksemme säilyttää tarpeelliset asemat. Koko valkokaartilaisleiri, menshevikit ja eserät etunenässä, riemuitsee ja puhelee: „Ähäh, te peräännytte!” Riemuitkaa vaan, lohdutelkaa sillä itseänne, me sanomme. Meille on edullista, kun vihollinen lohduttelee itseään sen sijaan, että todella toimisi. Iloitkaa, te asetatte meidät sitäkin edullisempaan asemaan, kun lohduttelette harhakuvitelmin itseänne. Valtaamamme asemat ulottuvat tavattoman laajalle, ja jollemme olisi valloittaneet näitä asemia vuosina 1917—1921, meillä ei olisi ollut peräännyemisalaa, ei alueellisessa eikä myöskään taloudellisessa ja poliittisessa mielessä. Me säilytämme valtamme liitossa

talonpoikaiston kanssa, ja ellette halua myöntyä ennen sotaa esittämiimme ehtoihin, niin sodan jälkeen saatte tyytyä huonompiin ehtoihin. Tämä ilmenee selvästi vuosien 1917—1921 aikaisen diplomatian, taloudellisen ja poliittisen elämän historiasta, joten tämä ei ole mitään kerskailua. Tämä on vain toteamus, pelkkä muistutus. Jos herrat kapitalistit olisivat hyväksyneet lokakuussa 1917 ehdotuksemme, heillä olisi hallussaan viisi kertaa enemmän kuin nyt. Olette käyneet kolme vuotta sotaa. Mitä olette saaneet? Haluatteko vieläkin sotia? Tiedämme hyvin, etteivät läheskään kaikki teistä halua sotia. Toisaalta tiedämme, ettemme jaksata pitää hallussamme kaikkia vuosina 1917—1921 valtaamiamme asemia nykyisenä vaikeana nälkäaikana ja teollisuuden ollessa nykyisessä tilassa. Olemme luopuneet monista asemistamme. Mutta nyt voimme sanoa, että *tämä perääntyminen siinä mielessä, että olemme tehneet myönnytyksiä kapitalisteille, on päättynyt*. Olemme arvioineet voimamme ja kapitalistien voimat. Olemme suorittaneet useita esimerkillisiä tiedusteluretkiä solmimalla sopimuksia venäläisten ja ulkomaalaisten kapitalistien kanssa ja sanomme — luulen ja uskon, että puolueemme edustajakokouskin sanoo sen virallisesti Venäjän johtavan puolueen nimissä: *voimme nyt lopettaa taloudellisen perääntymisemme. Riittää. Emme vetäydy pitemmälle taaksepäin*, vaan ryhdymme panemaan liikkeelle ja ryhmittämään oikealla tavalla voimiamme.

Kun sanon meidän lopettavan taloudellisen perääntymisen, niin en tarkoita, että olisin edes hetkeksi unohtanut ne helvetilliset vaikeudet, joihin olemme joutuneet ja että aikoisin teitä tässä suhteessa rauhoitella ja lohdutella. Kysymys perääntymisen rajoista ja siitä, lopetammeko perääntymisen vai emme, ei koske edessämme olevia vaikeuksia. Me tiedämme, mitä vaikeuksia edessämme on. Tiedämme, mitä on nälänhätä Venäjän kaltaisessa talonpoikaismaassa. Tiedämme, ettemme ole onnistuneet vielä poistamaan nälänhädän aiheuttamia vitsauksia. Tiedämme, mitä merkitsee rahapula maassa, jonka täytyy käydä kauppaa ja jossa on laskettu liikkeelle niin paljon paperirahaa, ettei moista ole vielä nähty maailmassa. Tiedämme nuo vaikeudet, tiedämme, että ne ovat suuria. En pelkää sanoa, että ne ovat äärettömiä. Ne eivät pelota meitä lainkaan. Päinvastoin, ammennamme uutta voimaa siitä, kun sanomme

avomielisesti työläisille ja talonpojille: „Tällaisia ovat edessänne olevat vaikeudet, tällainen vaara uhkaa meitä länsivaltojen taholta. Ryhtykäämme työhön ja suhtautukaamme tervejärkisesti tehtäviimme”. Jos kohta lopetamekin perääntymisemme, niin se ei merkitse, ettemme tunne noita vaaroja. Me katsomme niitä suoraan silmiin. Sanomme: „Tuossa on päävaara; nälänhädän aiheuttamista vitsauksista on päästävä. Me emme ole päässeet niistä vielä. Emme ole suinkaan voittaneet vielä rahapulaa”. Siis puhuessamme perääntymisen lopettamisesta emme tarkoita suinkaan sitä, että olemme mielestämme jo luoneet perustan (uudelle talouselämälle) ja että voimme kulkea rauhassa eteenpäin. Ei, perustaa ei ole vielä luotu. Me emme voi vielä olla rauhallisia tulevaisuuden suhteen. Olemme sekä sodanvaarojen keskellä, joista puhuin riittämiin, että muiden, vieläkin suurempien vaarojen keskellä kotimaassamme, missä on taloudellisia vaaroja: hirvittävää talonpoikaiston kurjuutta, nälänhätää ja rahatalouden järjestyksettömyyttä. Ne ovat tavattoman suuria. Meiltä vaaditaan valtavia voimainponnistuksia. Jos meidät kuitenkin pakotetaan sotaan, niin me pystymme sotimaan. Mutta eipä ole vihollistemmekaan niin helppo ryhtyä sotaan. Sodan aloittaminen v. 1918 kävi heiltä helposti ja niin kävi sen jatkaminenkin v. 1919. Mutta vuoteen 1922 mennessä on kulunut monia aikoja, vuodatettu paljon verta ja tapahtunut kaikkea muuta. Länsimaiden työläiset ja talonpojat ovat kokonaan toisenlaisia kuin vuonna 1919. Eikä heitä voida mujauttaa puhumalla, että taistellaan saksalaisia vastaan ja että bolshevikit ovat noin vain saksalaisten käskyläisiä eivätkä mitään muita. Taloudellinen asemamme ei aiheuta meissä paniikkia. Meillä on nyt kymmeniä venäläisten ja ulkomaalaisten kapitalistien kanssa solmittuja sopimuksia. Tiedämme, millaisia vaikeuksia on edessämme ollut ja on. Tiedämme, miksi venäläiset kapitalistit ovat taipuneet tekemään noita sopimuksia. Tiedämme, millä ehdoin nuo sopimukset on solmittu. Useimmat näistä kapitalisteista tekevät mainittuja sopimuksia käytännön miehinä, kauppiaina. Ja mekin teemme niitä kauppiaina. Mutta jokainen kauppias ottaa tietyissä määrässä huomioon politiikan. Jollei kyseinen kauppias ole jostakin villien maasta, hän ei tee kauppvoja hallituksen kanssa, joka ei näytä kovinkaan kestävältä eikä

liioin luotettavalta. Kauppias, joka niin tekee, ei ole kauppias, vaan tyhmyri. Ja sellaiset eivät sentään ole valtaenemmistönä kauppiaiden keskuudessa, sillä koko kauppa-taistelun logiikka syrjäyttää heidät kaupan areenalta. Kun aikaisemmin arvostelimme näin: jos Denikin on sinut lyönyt, niin todista, että voit lyödä hänet, niin nykyään arvostelemme toisin: jos kauppias on sinut lyönyt, niin todista, että voit pakottaa hänet tekemään kaupat. Olemme sen todistaneet. Olemme solmineet jo useita sopimuksia Venäjän ja Länsi-Euroopan mitä suurimpien kapitalististen toiminimien kanssa. Tiedämme, mihin ne suostuvat. Ne tietävät, mihin me suostumme.

Toimintatehtävämme muuttuu nyt jonkin verran. Juuri tästä haluaisinkin sanoa vielä muutaman sanan jo muutenkin hieman pitkittyneen selostukseni lisäksi.

Koska asianlaita on siten, että Genovan suhteen horjutaan, mistä ei näy tulevan loppuakaan, ja koska olemme sisäpolitiikassamme tehneet niin monia myönnytyksiä, meidän täytyy nyt sanoa: *„Riittää, ei mitään myönnytyksiä enää!”* Jos herrat kapitalistit luulevat, että asiaa voidaan yhä vitkuttaa ja että mitä enemmän sitä vitkutellaan, sitä enemmän tehdään myönnytyksiä, niin sanon vieläkin, että heikie täytyy sanoa: *„Riittää, huomenna ette saa mitään!”* Elleivät he ole oppineet mitään Neuvostovallan historiasta ja voitoista, niin tehköt kuten tahtovat. Me puolestamme olemme tehneet kaikkemme ja sanoneet sen koko maailmalle. Toivon, että edustajakokouskin vahvistaa, että pitemmälle emme peräänny. *Perääntyminen on päättynyt* ja siitä syystä toimintamme muuttuukin.

Huomautettakoon, että tätä kysymystä käsiteltäessä meillä on yhä vielä havaittavissa paljon hermostuneisuutta ja milteipä sairaalloisuutta; laaditaan jos jonkinlaisia suunnitelmia ja tehdään kaikenlaisia päätöksiä. Tämän johdosta haluaisin sanoa seuraavaa. Luin eilen sattumalta „Izvestijasta” Majakovskin poliittisaiheisen runon⁶². En kuulu hänen runoilijakykynsä ihailijoihin, joskin tunnustan täydellisesti olevani tällä alalla inkompetentti. Mutta poliittiselta ja hallinnolliselta kannalta katsoen en ole pitkään aikaan tuntenut samanlaista mielihyvää. Hän tekee ronssoaan murhaavaa ivaa kokoustenpidosta ja pilkkaa kommunisteja, jotka istuvat istumistaan kokouksissa. En tiedä, miten lienee runouden laita, mutta politiikan suhteen

takaan, että tuo on aivan oikein. Olemme todellakin sellaisten ihmisten asemassa (ja sanottakoon, että tuo asema on varsin nolo), jotka yhtenäen pitävät istuntoja, muodostavat valiokuntia, laativat suunnitelmia — loputtomasti. Oli sellainen Venäjän elämälle ominainen tyyppikuva — Oblomov. Hän lojui aina vain sängyssä ja teki suunnitelmia. Siitä pitäen on kulunut paljon aikaa. Venäjällä on tehty kolme vallankumousta, mutta Oblomoveja on silti olemassa, sillä Oblomov ei ollut vain tilanomistaja, vaan myös talonpoika, hän ei ollut vain talonpoika, vaan myös sivistyneistön edustaja ja paitsi sivistyneistön edustaja myös työläinen ja kommunistikin. Ei tarvitse muuta kuin tarkkailla meitä, millä tavalla pidämme istuntojamme, millä tavalla toimimme valiokunnissa, niin voi jo sanoa, että *entinen Oblomov on yhä olemassa, ja häntä on kauan aikaa pestävä ja siistittävä, ravisteltava ja kepitettävä, ennen kuin hänestä tulee jotakin kunnollista*. Tässä kohdin meidän täytyy suhtautua asemaamme ilman mitään harhaluuloja. Emme ole matkineet ketään niistä, jotka kirjoittavat „vallankumous” sanan isolla alkukirjaimella, kuten eserrät tekevät. Mutta voimme toistaa Marxin sanat, että vallankumouksen aikana tehdään tyhmyyksiä väliin enemmän eikä vähemmän. On suhtauduttava tervejärkisesti ja pelottomasti noihin tyhmyyksiin — tämä meidän vallankumousmiesten on opittava tekemään.

Olemme tehneet tässä vallankumouksessa niin paljon sellaista, mitä ei voida tehdä olemattomaksi, mikä on voitannut jo lopullisesti ja minkä koko maailma tuntee, joten meidän ei tarvitse missään tapauksessa kainostella eikä hermoilla. Asianlaita on nyt siten, että suorittamamme tiedustelun perusteella tarkastamme, mitä olemme saaneet aikaan, — tällä tarkastuksella on hyvin tärkeä merkitys, sillä siitä meidän tulee suunnata kulkumme eteenpäin. Ja koska meidän on kestättävä tulevassa taistelussa kapitalisteja vastaan, meidän tulee noudattaa päättävästi uutta linjaamme. *Meidän tulee rakentaa koko organisaatiomme sillä tavalla, ettei kauppalaitosten johdossa olisi henkilöitä, joilta puuttuu tämän alan kokemusta*. Meillä asetetaan useinkin laitoksen johtoon kommunisti, joka on tunnetusti rehellinen ja kommunismin puolesta käydyssä taistelussa koeteltu, vankilakuurin käynyt ja siitä syystä valtiontrustin johtoon asetettu, mutta kuitenkin sellainen henkilö, joka ei

osaa käydä kauppaa. Hänellä on siis kiistattomasti kaikki kommunistin hyvät ominaisuudet, mutta kauppias jymäyttää häntä kuitenkin ja oikein tekeekin, sillä suotta parhaita, mitä mainioimpia kommunisteja, joiden luotettavuutta ei voi epäillä kukaan muu paitsi mielipuolet, on asetettu sinne, minne pitäisi panna rivakka ja työhönsä tunnollisesti suhtautuva kauppa-apulainen, joka suoriutuu tehtävässään paljon paremmin kuin mitä luotettavin kommunisti. Juuri tässä ilmeneekin oblomovilaisuutemme.

Olemme asettaneet käytännöllisiin toimeenpanotehtäviin kommunisteja, joilla on kaikkia hyviä ominaisuuksia, mutta jotka eivät sovellu lainkaan kyseiseen työhön. Paljonko meillä istuu kommunisteja valtion laitoksissa? Meillä on valtavat määrät aineistoa, edustavia teoksia, jotka riemastuttaisivat kaikkein täsmällisintäkin saksalaista tiedemiestä, meillä on kokonaisia paperivuoria ja Istpartin⁶³ on tehtävä 50 kertaa 50 vuotta työtä ennen kuin siitä kaikesta saa selvää, mutta mitään käytännöllistä ette saa irti valtiontrustista ettekä saa tietää, kuka vastaa mistäkin. Meillä ei valvota, miten pannaan käytännössä täytäntöön dekreetit, joita on enemmän kuin tarpeeksi ja joita leivotaan sellaisella kiireellä kuin Majakovski on kuvannut. Täytetäänkö meillä vastuunalaisten kommunistityöntekijöiden määräksiä? Onko heistä tämän asian järjestäjiksi? Ei, ei ole, ja juuri siksi muuttuu sisäpolitiikkamme olemuskin. Mitä ovat istuntomme ja komissiomme? Ne ovat hyvin usein leikittelyä. Tilanne on parantunut sen jälkeen, kun ryhdyimme puhdistamaan puoluetta ja sanoimme: „Alas omanvoitonpyytäjät, puolueen mukaan lyöttäytyneet, varkaat!” Olemme heittäneet yli laidan noin sata tuhatta ja se on mainiota, mutta vasta alkua. Harkitsemme tätä kysymystä kunnolla puolueen edustajakokouksessa. Ja luulenpa, että saman kohtalon saavat silloin ne kymmenet tuhannet, jotka nykyään perustelevat vain komissioita, mutta eivät suorita eivätkä osaakaan suorittaa mitään käytännöllistä työtä. Kun siis tällä tavalla puhdistaudumme, puolueemme on todella tekevä työtä ja ymmärtävä tehtävänsä niin kuin se ymmärsi sen sotilaallisella alalla. Tämä työ ei ole suinkaan muutaman kuukauden eikä yhden vuodenkaan asia. Meidän täytyy olla kallionlujia tässä kysymyksessä. Emme pelkää sanoa, että työmme luonne on muuttunut. Pahin sisäinen vihollisemme on byrokraatti,

kommunisti, joka on vastuullisessa (ja sitten myös epä-vastuullisessa) neuvostovirassa ja nauttii rehellisenä ihmisenä yleistä arvonantoa. Hän hieman raapiskelee, mutta eipähän sen sijaan ryyppiskele. Hän ei ole oppinut taistelemaan virastokankeutta vastaan, hän ei osaa taistella sitä vastaan, vaan peittelee sitä. *Tästä vihollisesta meidän on päästävä ja kaikkien tietoisten työläisten ja talonpoikien avulla me teemme sen. Puolueeseen kuulumattomien työläisten ja talonpoikien koko joukko on viimeistä miestä myöten lähtevä etujoukkoa, kommunistista puoluetta, seuraten tätä vihollista vastaan, tätä tolkuttomuutta ja oblo-movilaisuutta vastaan. Tämän suhteen ei voi olla mitään epäilyksiä.*

Teen lyhyen yhteenvedon puheeni päätteeksi. Genova koskeva peli, poliittinen peli, jota sen liepeillä pelataan, ei saa meitä yhtään epäröimään. Nyt meitä ei enää saada ansaan. *Me menemme kauppiaiden luo ja teemme kauppvoja jatkaen myönnytyspolitiikkaamme, mutta myönnytysten rajat on jo määritetty.* Se, että tähän asti olemme antaneet myöten kauppiaille sopimuksissamme, on ollut meiltä askel taaksepäin lainsäädännössämme, mutta pitemmälle emme mene.

Tämän vuoksi muuttuvat sisäpolitiikkamme, varsinkin talouspolitiikkamme perustehtävät. Emme tarvitse uusia dekreettejä, uusia laitoksia emmekä uusia taistelutapoja. *Mutta eri henkilöiden pätevyuden tarkastamista, tosiasiallisen täytäntöönpanon tarkastamista — niitä me tarvitsemme.* Seuraavia puhdistettavia ovat kommunistit, jotka luulevat olevansa hallintomiehiä. Kaikkien niiden, jotka ohjaavat kaikkia noita komissioita, istuntoja ja keskusteluja, mutta eivät tee yksinkertaista asiaa, on paras siirtyä propaganda- ja agitaatioalalle tai johonkin muuhun hyödylliseen työhön. He keksivät jotain erikoista ja ratki viisasta ja esittävät puolustukseksi sen, että talouspolitiikka on uutta ja täytyy siis keksiä jotakin uutta. Mutta he eivät tee sitä, mikä on heidän tehtäväkseen uskottu. He eivät huolehdi heille uskotun kopeekan säästämisestä eivätkä edes yritä suurentaa sitä kahdeksi kopeekaksi, vaan laativat suunnitelmia, jotka käsittävät miljardeja ja jopa biljooneja neuvostorahaa. Juuri tätä pahaa vastaan ryhdymme taistelemaan. *Ihmisten tarkastamisessa ja tehtävän tosiasiallisen täytön tarkastamisessa — siinä, vielä kerran*

siinä ja vain siinä on nyt koko toimintamme, koko politiikkamme ydin. Tämä ei ole muutamien kuukausien eikä vuoden asia, vaan se on usean vuoden asia. Meidän tulee sanoa virallisesti puolueen nimissä, mikä on nyt tärkeintä työssämme, ja järjestää vastaavasti uudella tavalla rivimme. Silloin selviämme tällä uudellakin alalla samanlaisina voittajina, jollaisina olemme selvinneet tähän asti kaikilla niillä työaloilla, joilla proletaarinen valta on käynyt talonpoikaisjoukkojen tukemana käsiksi asiaan. (Suosio-
osoituksia.)

„Pravda” № 54,
maaliskuun 8 pnä 1922

Julkaistaan
„Pravda” lehdessä tekstin
mukaan

TAISTELEVAN MATERIALISMIN MERKITYKSESTÄ

Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma”⁶⁴ yleisistä tehtävistä on tov. Trotski jo sanonut 1.—2. numerossa kaikesta oleellisesta ja sanonutkin mainiosti. Tekisi mieleni kysyä muutamiin kysymyksiin, jotka määräävät lähemmin sen työn sisällön ja ohjelman, jonka aikakauslehden toimittajat on julistanut tehtäväkseen 1.—2. numeron alkukirjoituksessa.

Tässä alkukirjoituksessa sanotaan, etteivät kaikki aikakauslehti „Pod Znamenem Marksizma” ympärille liittyneet ole kommunisteja, mutta kaikki ovat johdonmukaisia materialisteja. Tämä kommunistien ja ei-kommunistien liitto on mielestäni ehdottoman tarpeellinen ja määrittelee oikein aikakauslehden tehtävät. Kommunistien (kuten yleensä vallankumousmiesten, jotka ovat suorittaneet menestyksellisesti alkuosan suuresta vallankumouksesta) suurimpia ja vaarallisimpia virheitä on luulo, että muka vallankumous voidaan suorittaa yksinomaan vallankumousmiesten käsin. Päinvastoin, minkä tahansa todellisen vallankumouksellisen toiminnan menestyminen vaatii käsittämään ja noudattamaan elämässä sitä, että vallankumousmiehet voivat esittää vain todella elinvoimaisen ja kehittyneen luokan etujoukon osaa. Etujoukko täyttää vasta silloin etujoukon tehtävät, kun se ei irtaudu johtamisestaan joukoista, vaan todella johtaa ne eteenpäin. Ellei liitytä ei-kommunistien kanssa mitään erilaisimmilla toiminnan aloilla, mistään menestyksellisestä kommunistisesta rakennustyöstä ei voi olla puhuttakaan.

Tämä koskee myös sitä materialismin ja marxilaisuuden puolustamista, johon dikakauslehti „Pod Znamenem Mark-sizma” on ryhtynyt. Venäjän edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun perussuunnilla on onneksi olemassa huomattavat materialistiset perinteet. G. V. Plehanovista puhumattakaan riittää kun mainitsee Tshernyshevskin, johon verrattuna nykyiset narodnikit (kansansosialistit, eserrät y.m.) ovat useinkin taantuneet pyrkiessään seuraamaan muotiin tulleita taantumuksellisia filosofisia oppeja, viehättyessään eurooppalaisen tieteen muka „viimeisen sanan” katinkultaan ja kykenemättä näkemään tuolla katinkullalla naamioitua porvariston, sen ennakkoluulojen ja porvarillisen taantumuksen tiettyä palvontaa.

Joka tapauksessa meillä Venäjällä on vielä — ja tulee varmaan melko kauan olemaan — ei-kommunistien leiriin kuuluvia materialisteja, ja ehdoton velvollisuutemme on saada kaikki johdonmukaisen ja taistelevan materialismin kannattajat mukaan yhteistyöhön taistelemaan niin sanottujen „sivistyneiden yhteiskuntapiirien” filosofista taantumusta ja filosofisia ennakkoluuloja vastaan. Dietzgenisä, jota ei saa sekottaa hänen yhtä vaateliaaseen kuin kovaonniseenkin kynäilijä-poikaansa, on esittänyt oikein, sattuvasti ja selvästi marxilaisuuden peruskäsityksen niistä filosofisista suunnista, jotka ovat vallalla porvarillisissa maissa ja arvossa näiden maiden oppineiden sekä publistien keskuudessa, sanomalla, että nykyisessä yhteiskunnassa filosofian professorit eivät useimmiten ole itse asiassa mitään muita kuin „pappisjoukkion diplomila-keijoita”.

Meikäläiset Venäjän intelligentit, jotka pitävät mielellään itseään edistyksellisinä, kuten muuten heidän kanssaveljensäkin kaikissa muissa maissa, eivät pidä lainkaan siitä, että kysymystä tarkasteltaisiin Dietzgenin antaman arvion mukaisesti. He eivät pidä siitä siksi, että totuus on heille karvas. Ei tarvitse muuta kuin miettiä hieman nykyajan sivistyneiden ihmisten valtiollista, sitten yleistaloudellista, sosiaalista sekä kaikkinaista muuta riippuvaisuutta hallitsevasta porvaristosta, niin ymmärtää, että Dietzgenin pureva luonnehdinta on ehdottoman oikea. Ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleen valtaosaltaan ne muotiin tulleet filosofiset suunnat, joita niin usein syntyy Euroopan maissa, alkaen vaikkapa niistä, jotka liittyivät

radiumin löytöön, ja päätyen niihin, jotka nykyään yrittävät saada pohjaa Einsteinistä,— niin käsittää mitä yhteyttä on porvariston luokkaeduilla ja luokka-asenteella, sillä, että porvaristo tukee uskonnon kaikkia muotoja, ja muotiin tulleiden filosofisten suuntien aatteellisella sisällöllä.

Yllä mainitusta näkyy, että taistelevan materialismin äänenkannattajaksi aikovan aikakauslehden on oltava taistelulehti ensiksi siinä mielessä, että se paljastaa aina kaikki nykyiset „pappisjoukkion diplomilakeijat” ja vainoaa niitä riippumatta siitä, esiintyvätkö he virallisen tieteen edustajina vai vapaa-ampujina, jotka nimittävät itseään „demokraattisiksi vasemmistolaisiksi tai ihannesosialistisiksi” publisisteiksi.

Tällaisen aikakauslehden on toiseksi oltava taistelevan ateismin äänenkannattaja. Meillä on laitoksia tai ainakin valtion virastoja, jotka hoitavat tätä työtä. Mutta tätä työtä tehdään perin veltosti, perin epätyytyttävästi, mikä johtuu nähtävästi ahtaista yleisistä oloista, nimittäin aidosta venäläisestä (vaikkakin neuvostolaisesta) virkavaltaisuudestamme. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että sen lisäksi, mitä vastaavat valtion laitokset tekevät, sekä niiden toiminnan ojentamiseksi ja elävöittämiseksi, aikakauslehti, joka on ottanut tehtäväkseen tulla taistelevan materialismin äänenkannattajaksi, harjoittaisi uupumatta propagandaa ja taistelisi ateismin hyväksi. On huolellisesti seurattava kaikenkielistä vastaavanlaista kirjallisuutta venäjältä tai ainakin selostaen kaikkea vähänkin arvokasta tältä alalta.

Engels kehotti jo aikoja sitten nykyisen proletariaatin johtajia kääntämään ja levittämään kansanjoukkojen keskuuteen XVIII vuosisadan lopulla ilmestynyttä taisteluhenkistä ateistista kirjallisuutta⁶⁵. Häpeäksemme emme ole sitä vieläkään tehneet (siinä eräs lukuisista todistuksista, että vallankumouskaudella on paljon helpompi vallata valta kuin osata oikein käyttää tätä valtaa). Tätä velttuttamme, toimeettomuuttamme ja saamattomuuttamme puolestallaan väliin jos jonkinlaisilla „ylevillä” päätelmillä: esimerkiksi XVIII vuosisadan vanha ateistinen kirjallisuus on muka vanhentunutta, epätieteellistä, naiivia j.n.e. Mitään ei ole pahempaa kuin tämänkaltaiset, muka tieteelliset, sofismit, joilla naamioidaan pedanttisuutta tai sitä, ettei lainkaan ymmärretä marxilaisuutta. XVIII vuosisadan

vallankumousmiesten ateistisissa teoksissa on tietysti paljonkin sekä epätieteellisyyttä että naiiviutta. Mutta eihän kukaan estä näiden teosten julkaisijoita lyhentelemästä niitä ja varustamasta lyhkäisillä jälkihuomautuksilla, joissa viitataan siihen edistykseen, jota ihmiskunta on XVIII vuosisadan lopulta saavuttanut uskontojen tieteellisessä arvostelussa, viitataan vastaaviin uusimpiin teoksiin j.n.e. Mitä suurin ja mitä pahin virhe, jonka marxilainen saattaa tehdä, olisi luulla, että monimiljoonaiset kansanjoukot (eritoten talonpoikais- ja käsityöläisjoukot), jotka nykyinen yhteiskunta on tuominut pimeyteen, sivistymättömyyteen ja ennakkoluuloisuuteen, pystyvät pääsemään tästä pimeydestä ilman muuta yksinomaan pelkän marxilaisen valistustyön avulla. Näille joukoille on annettava mahdollisimman monipuolista ateistista propagandaineistoa, tutustuttava ne mitä erilaisimmilta elämänaloilta otettuihin tosiasioihin, lähennyttävä niitä puolelta ja toiselta tarkoituksena herättää niissä kiinnostusta, havahduttaa ne uskonnon unesta, ravistaa niitä jos miltä puolen, jos millä keinoin j.n.e.

Vanhojen XVIII vuosisadan ateistien rohkea, elävä, etevä sanomalehtikirjallisuus, joka hyökkäsi vallalla ollutta pappispimitystä vastaan terävästi ja avoimesti, sopii useinkin tuhat kertaa paremmin ihmisten herättämiseen uskonnon unesta kuin ikävät ja kuivat marxilaisuuden kertailut, joita ei havainnollisteta juuri millään sopivasti valikoituilla tosiasioilla ja jotka ovat yleisiä kirjallisuudessamme sekä (ei tässä mitään salaamista ole) usein vääristelevät marxilaisuutta. Kaikki Marxin ja Engelsin jotakuinkin laajat teokset on meillä venäjännetty. Ei ole mitään syytä pelätä, että vanha ateismi ja vanha materialismi jäävät meiltä täydentämättä Marxin ja Engelsin tekemillä korjauksilla. Tärkeintä, minkä muka-marxilaiset, mutta itse asiassa marxilaisuutta vääristelevät kommunistimme unohtavat useimmiten, on se, että vielä aivan kehittymättömät joukot saadaan kiinnostumaan suhtautumalla tietoisesti uskontokysymyksiin ja arvostelemalla tietoisesti uskontoja.

Toisaalta, tarkkailkaa uskontojen nykyisen tieteellisen arvostelun edustajia. Nuo sivistyneen porvariston edustajat „täydentävät” miltei aina uskonnollisia ennakkoluuloja kumoavia kirjoituksiaan sellaisilla päätelmillä, jotka heti

paljastavat heidät porvariston aatteiden orjiksi, „pappisjoukkion diplomilakeijoiksi”.

Pari esimerkkiä. Prof. R. J. Vipper julkaisi vuonna 1918 kirjasen „Kristinuskon synty” (kust. „Faros”. Moskova). Kertoessaan nykyajan tieteen tärkeimmistä saavutuksista tekijä ei taistele ennakkoluuloja eikä petkutusta vastaan, joita kirkko poliittisena järjestönä käyttää välikappaleinaan, hän ei ainoastaan karta näitä kysymyksiä, vaan esittää suorastaan naurettavan ja mitä taantumuksellisimman vaatimuksen, että on kohottava molempien „äärimmäisyyksien” — sekä idealismin että materialismin — yläpuolelle. Tämä on vallassa olevan porvariston pökkuroimista, porvariston joka käyttää kaikkialla maailmassa satoja miljoonia ruplia työtätekevästä pusertamisestaan liikevoitoista uskonnon tukemiseen.

Tunnettu saksalainen tiedemies Arthur Drews kumoten kirjassaan „Kristus-myytti” uskonnolliset ennakkoluulot ja sadut ja todistaen, ettei mitään Kristusta ole ollut, puolustaa samanaikaisesti kirjan lopussa uskontoa, tosin uusittua, puhdistettua, hiottua, sellaista, joka voi säilyä „päivä päivältä voimistuvassa naturalismin virrassa” (s. 238, neljäs saksankielinen painos, 1910). Hän on suoranainen, tietoinen taantumuksellinen, joka auttaa avoimesti riistäjiä korvaamaan vanhat ja mädänneet uskonnolliset ennakkoluulot uusilla, entistä iljettävämmillä ja halpamaisemmilla ennakkoluuloilla.

Tämä ei merkitse, ettei pidä kääntää Drewsia. Se merkitsee, että kommunistien ja kaikkien johdonmukaisten materialistien, samalla kun he liittoutuvat tietyissä puitteissa porvariston edistyksellisen osan kanssa, on paljastettava horjumatta tämä porvaristo, kun se vajoaa taantumuksellisuuteen. Se merkitsee, että marxilaisuuden ja materialismin kavaltamista olisi kieltäytyä liittoutumasta XVIII vuosisadan porvariston, t.s. sen kauden porvariston edustajien kanssa, jolloin porvaristo oli vallankumouksellista, koska kerran pakostakin joudumme muodossa tai toisessa, pienemmässä tai suuremmassa määrässä „liittoutumaan” Drewsien kanssa taistellessamme vallitsevia hengellisiä pimeydenpeikkoja vastaan.

Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma”, joka tahoo olla taistelevan materialismin äänenkannattaja, on myönnettävä runsaasti palstatilaa ateistiselle propagan-

dalle, vastaavanlaista kirjallisuutta koskeville katsauksille ja valtiomme tällä alalla suorittamassa työssä esiintyvien erittäin suurten puutteellisuuden poistamiselle. Erittäin tärkeää on käyttää hyväksi niitä kirjoja ja kirjasia, joissa on runsaasti konkreettisia tosiasioita ja rinnastuksia, jotka osoittavat nykyisen porvariston luokkaetujen ja luokkajärjestöjen yhteyden hengellisiin laitoksiin ja uskonnon propagointia harjoitaviin järjestöihin.

Erittäin tähdellisiä ovat kaikki aineistot, jotka koskevat Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoja, missä uskonnon ja pääoman virallinen, muodollinen, valtiollinen yhteys ilmenee heikommin. Mutta meille sen sijaan käy selvemmäksi, että niin sanottu „nykyaikainen demokratia” (jota menshevikit, eserrät ja osaksi anarkistit y.m.s. niin epäviisaasti kumartavat) ei ole mitään muuta kuin vapautta propagoida sitä, minkä propagointi on edullista porvaristolle, ja tälle on edullista propagoida kaikkein taantumuksellisimpien aatteiden, uskonnon, obskurantismin, riistäjien puolesta y.m.s.

Tekisi mieli uskoa, että aikakauslehti, joka tahtoo olla taistelevan materialismin äänenkannattaja, tarjoaa lukijoillemme ateistista kirjallisuutta koskevia katsauksia osoittaen, mille lukijapiirille ja missä mielessä nämä tai nuo teokset ovat sopivia, ja esittäen, mitä meillä on ilmestynyt (ilmestyneiksi on katsottava vain siedettävät käännökset, joita ei ole niinkään paljon) ja mitä olisi vielä julkaistava.

Sen työn kannalta, jota taistelevan materialismin tulee tehdä, on ainakin yhtä tärkeää ellei tärkeämpää kuin liittoutuminen kommunistipuolueeseen kuulumattomien johdonmukaisten materialistien kanssa, liittoutua nykyajan luonnontieteen edustajien kanssa, jotka kallistuvat materialismiin eivätkä pelkää puolustaa ja propagoida sitä vastoin niitä muotiin tulleita idealismiin ja skeptisismiin viettäviä filosofisia hoiperteluja, jotka ovat yleisiä niin sanotussa „sivistyneessä yhteiskunnassa”.

Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma” 1.—2. numerossa julkaistu A. Timirjazevin artikkeli Einsteinin suhteellisuusteoriasta antaa toiveita siitä, että aikakauslehden onnistuu saada aikaan tämä toinenkin liitto. Siihen on

kiinnitettävä enemmän huomiota. On muistettava, että nimenomaan nykyisessä luonnontieteessä tapahtuvasta perusteellisesta mullistuksesta saavat usein alkunsa taantumukselliset filosofiset koulukunnat ja koulukuntapahaset, suunnat ja suuntavivahteet. Siksi pä luonnontieteen uusimman vallankumouksen esiinnostamien kysymysten seuraaminen ja luonnontieteilijäin saaminen filosofisen aikakauslehden avustajiksi on tehtävä, jota ratkaisematta taisteleva materialismi ei voi missään tapauksessa olla taistelevaa eikä materialismia. Kun Timirjazevin piti aikakauslehden ensimmäisessä numerossa huomauttaa, että Einsteinin teoriaan — itse Einstein ei Timirjazevin sanojen mukaan käy mitään aktiivista kamppailua materialismin perusteita vastaan — ovat pohjautuneet jo sangen lukuisat porvarillisen sivistyneistön edustajat kaikissa maissa, niin se ei koske yksinomaan Einsteiniä, vaan monia, ellei useimpia luonnontieteen suurista uudistajista XIX vuosisadan lopulta alkaen.

Ja ettemme suhtautuisi tiedottomasti tällaiseen ilmiöön, meidän on käsitettävä, että ilman painavaa filosofista perustelua mitkään luonnontieteet, mikään materialismi eivät kestä taistelua vastustaessaan porvarillisten aatteiden rynnistystä ja porvarillisen maailmankäsityksen valtaan pääsyä. Voidakseen kestää tämän taistelun ja käydä sen menestyksellisesti loppuun luonnontieteilijän on oltava nykyajan materialisti, Marxin edustaman materialismin tietoinen kannattaja, toisin sanoen dialektinen materialisti. Tämän tarkoitusperän saavuttamiseksi aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma” työntekijäin on järjestettävä Hegelin dialektiikan järjestelmällinen tutkiminen materialismir kannalta, t. s. sen dialektiikan, jota Marx sovelsi käytännössä sekä „Pääomassaan” että historiallisissa ja poliittisissa teoksissaan ja vieläpä niin hyvällä menestyksellä, että nykyään, kun Idässä (Japani, Intia, Kiina) heräävät elämään ja taisteluun uudet luokat — t. s. ne sadat miljoonat ihmiset, jotka muodostavat maapallon väestön enemmistön ja jotka historiallisella toimettomuudellaan ja historiallisella unellaan ovat tehneet mahdolliseksi tähänastisen lamaannuksen ja mätänemisen useissa kehittyneissä Euroopan valtioissa, — tämän uusien kansojen ja uusien luokkien heräämiskauden jokainen

päivä vahvistaa yhä uudelleen marxilaisuuden oikeaksi.

Hegelin dialektiikan tällainen tutkiminen, tällainen selittäminen ja tällainen propaganda on tietenkin perin vaikeaa, ja ensi alussa tehdään tässä suhteessa varmasti virheitä. Mutta vain se ei erehdy, joka ei mitään tee. Sen perusteella, kuinka Marx sovelsi Hegelin dialektiikkaa materialistisesti käsitettynä, me voimme ja meidän tulee kehittää kaikin puolin tätä dialektiikkaa, julkaista aikakauslehdessä katkelmia Hegelin perusteoksista, tulkita niitä materialistisesti esittämällä selitykseksi esimerkkejä siitä, miten Marx sovelsi dialektiikkaa, samoin kuin taloudellisten ja poliittisten suhteiden kehitystä valaisevia esimerkkejä, joita uusimman ajan historia, etenkin nykyinen imperialistinen sota ja vallankumous tarjoavat erittäin runsaasti. Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma” toimittaja- ja avustajaryhmän pitäisi nähdäkseni olla eräänlaisena materialististen „Hegelin dialektiikan ystävien seurana”. Aikamme luonnontieteilijät löytävät (jos pystyvät etsimään ja jos opimme auttamaan heitä) materialistisesti tulkitusta Hegelin dialektiikasta lukuisia vastauksia niihin filosofian kysymyksiin, joita luonnontieteen vallankumous asettaa ja joissa porvarillisen muodin intelligentit palvojat „eksyvät” taantumuksellisuuteen.

Ilman tällaisen tehtävän asettamista ja sen järjestelmällistä täyttämistä materialismi ei voi olla taistelevaa materialismia. Sellainen materialismi on, Shtshedrinin sanontaa käyttäkseni, pikemminkin lyötävää kuin lyövää⁶⁶. Ilman sitä suuret luonnontieteilijät ovat yhtä usein kuin tähänkin asti avuttomia filosofisissa johtopäätöksissään ja yleistyksissään. Luonnontiede edistyy näet niin nopeaa vauhtia, elää joka alalla niin syvälekäyvän vallankumouksellisen murroksen aikaa, ettei luonnontiede voi missään tapauksessa tulla toimeen ilman filosofisia johtopäätöksiä.

Esitän lopuksi erään esimerkin, joka ei ole filosofian alalta, mutta on joka tapauksessa yhteiskunnallisten kysymysten alalta, joihin aikakauslehti „Pod Znamenem Marksizma” tahtoo niin ikään kiinnittää huomiota.

Se on esimerkki siitä, että nykyajan kvasi-tiede on itse asiassa mitä sivistymättömimpien ja tympäisevimpien taantumuksellisten katsomusten levittäjä.

Hiljattain sain „Venäjän teknillisen yhdistyksen” XI osaston julkaiseman aikakauslehti „Ekonomistin”⁶⁷ ensimmäisen numeron (v. 1922). Nuori kommunisti, joka lähetti minulle tämän aikakauslehden (hänellä ei nähtävästi ollut aikaa tutustua aikakauslehden sisältöön), antoi varomattomuudessaan erittäin myönteisen lausunnon tästä julkaisusta. Todellisuudessa aikakauslehti on — en tiedä kuinka tietoisesti — nykyaikaisten orjuuttajien äänenkannattaja, jotka kylläkin verhoutuvat tieteellisyyden, demokratismin y.m.s. viittaen.

Muuan hra P. A. Sorokin on julkaissut tässä aikakauslehdessä laajan muka „sosiologisen” tutkielmansa „Sodan vaikutuksesta”. Tieteellinen artikkeli on kirjavanaan tieteellisiä viittauksia tekijän ja hänen lukuisten ulkomaalaisten oppi-isiensä ja kansatoveriensa „sosiologisiin” teoksiin. Hänen tieteellisyytensä on seuraavanlaista:

Sivulla 83 lukee:

„10.000 avioliittoa kohti tulee nykyään Pietarissa 92,2 avioeroa — luku on satumainen, ja sitä paitsi 100 puretusta avioliitosta 51,1 ei ollut kestänyt vuottakaan, 11% — ei kuukauttaakaan, 22% — ei kahta kuukauttaakaan, 41% — 3:sta 6:teen kuukauteen ja vain 26% — yli 6 kuukautta. Nämä luvut puhuvat, että nykyajan legaalinen avioliitto on muoto, joka itse asiassa verhoaa avioliiton ulkopuolisia sukupuolisuhteita ja antaa „mansikan” ystäville tilaisuuden tyydyttää halunsa „laillisesti”” („Ekonomist” n:o 1, s. 83).

Ei ole epäilystäkään, että niin tämä herra kuin se Venäjän teknillinen yhdistyskin, joka julkaisee aikakauslehteä ja antaa siinä tilaa moisille järkeilyille, pitävät itseään demokratian kannattajina ja loukkaantuvat pahasti kuullessaan itseään sanottavan niiksi, mitä ne itse asiassa ovat, t.s. orjuuttajiksi, taantumukselliseksi, „pappisjoukkion diplomilakeijoiksi”.

Vähäisinkin tutustuminen avioliittoa, avioeroa ja aviottomia lapsia koskevaan porvarillisten maiden lainsäädäntöön sekä todelliseen asiaintilaan tällä alalla osoittaa jokaiselle tästä kysymyksestä kiinnostuneelle henkilölle, että demokraattisimmissakin porvarillisissa tasavalloissa nykyinen porvarillinen demokratia on mainitussa suhteessa nimenomaan taantumuksellista, mitä naiseen ja aviottomiin lapsiin tulee.

Tämä ei tietenkään estä menshevikkejä, eserriä eikä osaa anarkisteista enempää kuin vastaavia Lännen puolueita-

kaan huutamasta edelleenkin demokratiasta ja siitä, että bolshevikit rikkovat sitä vastaan. Mutta todellisuudessa nimenomaan bolshevistinen vallankumous on ainoa johdonmukaisen demokraattinen vallankumous, mitä tulee sellaisiin kysymyksiin kuin avioliittoa, avioeroa ja aviottomien lasten asemaa koskevaan kysymykseen. Ja tämä kysymyshän koskee mitä välittömimmin minkä tahansa maan väestön suuremman osan etuja. Vain bolshevistinen vallankumous, vaikkakin ennen sitä on ollut tavattoman monia itseään demokraattisiksi nimittäviä porvarillisia vallankumouksia, ryhtyi tässä suhteessa ensimmäisen kerran päättäväiseen taisteluun hallitsevien ja omistavien luokkien taantumuksellisuutta ja orjuutushenkeä samoin kuin tavanomaista tekopyhyyttä vastaan.

Jos kerran 92 avioeroa 10.000 avioliittoa kohti tuntuu hra Sorokinista satumaiselta luvulta, niin ei auta muuta kuin olettaa, että joko tekijä on elänyt ja saanut kasvatuksensa jossakin niin huolellisesti elämästä eristetyssä luostarissa, että sellaisen luostarin olemassaoloon tuskin kukaan uskoo, tai hän vääristelee totuutta taantumuksen ja porvariston mieliksi. Jokainen, joka vähänkin tuntee porvarillisten maiden yhteiskunnallisia oloja, tietää, että todellisuudessa avioeroja (joita kirkko ja laki eivät kylläkään ole vahvistaneet) on itse asiassa kaikkialla verrattomasti enemmän. Venäjä eroaa tässä suhteessa muista maista vain siinä, että sen laeissa ei siunata tekopyhyyttä eikä naisen ja hänen lapsensa oikeudetonta asemaa, vaan julistetaan avoimesti ja valtiovallan nimessä järjestelmällinen sota kaikkea tekopyhyyttä ja kaikkea oikeudettomuutta vastaan.

Marxilainen aikakauslehti joutuu käymään sotaa tällaisiakin nykyajan „sivistyneitä” orjuuttajia vastaan. Huomattava osa heistä nauttii nähtävästi meillä valtion palkkaakin ja on valtion palveluksessa valistamassa nuorisoa, vaikka heille sopii tämä osa yhtä vähän kuin ilmeiset turmelijat sopivat kasvattajiksi alaikäisten oppilaitoksiin.

Venäjän työväenluokka pystyi valtaamaan vallan, mutta se ei ole vielä oppinut käyttämään sitä, sillä muussa tapauksessa se olisi jo aikoja sitten passittanut kauniisti moiset opettajat ja tieteellisten yhdistysten jäsenet

porvarillisen „demokratian” maihin. Moisten orjuuttajien oikea paikka onkin siellä.

Se oppii, kunhan vaan on halua oppia.

12. III. 1922.

„Pod Znamenem Marksizma” № 3,
maaliskuu 1922
Allekirjoitus: *N. Lenin*

*Julkaistaan aikakauslehti
„Pod Znamenem Marksizma”
tekstin mukaan*

TOV. MOLOTOVILLE POLIITTISEN BYROON JÄSENIÄ VARTEN

TOV. PREOBRAZHENSKIN TEESEISTÄ *

1. Otsikko ei kelpaa. Ei ole kysymys „periaatteista”, jotka on jo määritelty ohjelmassa, vaan „VKP:n työn järjestämisestä maaseudulla nykyoloissa”.

Ehdotan, että tekijän tehtäväksi annettaisiin *lyhentää* ja osittain muuttaa teesejä tätä teeman muutosta vastaavasti. Olisi lyhennettävä muun muassa yleisten periaatteiden kertailua (se on paikallaan edustajakokouksen tulevaa päätöstä selittävässä ja kommentoivassa lentolehtisessä) ja kehiteltävä yksityiskohtaisemmin *käytännöllisiä*, varsinkin *organisatorisia* johtopäätöksiä.

2. I §:n otsikossa: „yhteiskunnalliset suhteet” yksikkömuodon asemesta.

(Puhtaaksikirjoitus on tehty huolimattomasti:

„объединения” * kun pitäisi olla
„обеднения” **
„бесплошадных” *** kun pitäisi olla
„безлошадных” **** ...)

3. Varsinkin I §:ssä on paljon monisanaisuutta: useat kohdat olisi siirrettävä kirjaseen.

4. „Osuustoiminnasta” puhutaan niin I §:ssä kuin muissakin §§:issä ylimalkaisesti ja abstraktisesti. Siitä on jo puhuttu lukemattomat kerrat ja se jo kyllästyttää. Asia on esitettävä kokonaan toisin, siten, ettei pelkästään toisteta tunnusta „Perustakaa osuuskuntia!”, vaan *osoitetaan*

* — „yhtyminen”. Suom.

** — „köyhtyminen”. Suom.

*** — „maattomat”. Suom.

**** — „hevoseettomat”. Suom.

konkreettisesti, millaista *käytännöllistä koke-
musta* on osuustoiminnassa saavutettu ja *millä
tavalla* osuustoimintaa voidaan edistää. Ellei tekijällä
tätä aineistoa ole, on edustajakokouksen päätökseen sisäl-
lytettävä *vaatimus* tämän aineiston keräämisestä ja kehit-
telemisestä käytännön vaatimusten mukaisesti eikä akateem-
misesti. (Tov. Preobrazhenskin laatimat teesit ovat kaut-
taaltaan perin, liian akateemisia; sivistyneistölle ominaista
haihattelua, kerholaisuutta, kirjallista harrastelua eikä
käytännöllistä valtio- ja taloustoimintaa.)

5. „Kollektiivitalouksia lukuunottamatta” ei kehitys, vaan
„lamaantumistendenssi” (köyhälistöllä). Ei kelpaa. Ensinnäkään ei ole todistettu, että „kollektiiveilla” ovat asiat
ylipäänsä paremmin. Kommunistien ei pidä ärsyttää talon-
poikia pöyhkeivällä omalla kehulla. Toiseksi ei „lamaan-
tumistendenssi”, vaan kehityksen ehkäistyminen *kaik-
kialla; laskua — useinkin.*

6. Että „taloudelliset talonpojat” „*ovat innostu-
neet*” „parantamaan maanviljelyskulttuuria”, se on
sanottu taitamattomasti ja se on valitettavasti myös
„kommunistin kehua”. Pitää sanoa: „ovat alkanee, vaikka-
kin hitaasti” (I §).

7. „Talonpoikien (?) yhdenvertaisuus on hälvenemässä”
(?). Näin ei saa sanoa.

I pykälän loppu ei kelpaa lainkaan: artikkeli eikä teesit;
olettamuksia, vailla tietoja.

8. II §:n alku on kovin epäpopulääristä. Ja sellainen on
oikeastaan turhaa teeseissä. Se on jotain vallan toista.

9. II pykälän toinen lause („köyhälistökomiteain⁶⁹ kei-
noja” vastaan) on vahingollinen ja väärin, sillä esim. sota
voi pakottaa turvautumaan köyhälistökomiteain keinoihin.

Siitä on sanottava vallan toisin, esim. näin: koska maa-
talouden kohottaminen ja sen tuotoksen lisääminen on
perin tärkeää, proletariaatin politiikan suuntana tulee
kulakiston ja varakkaan talonpoikaiston suhteen olla tällä
hetkellä pääasiassa kulakiston riistopyrkimysten *rajoitta-
minen* j.n.e.

Miten valtiomme voi rajoittaa näitä pyrkimyksiä, miten
sen pitää ja miten se voi puolustaa köyhälistöä, siinä on
kysymyksen ydin. Sitä on tutkittava ja pantava tutkimaan

käytännössä, kun taas yleiset fraasit *ovat merkityksettömiä*.

10. II pykälän loppu on oikein, mutta se on sanottu epäpopuläärisesti ja kehittelemättä ajatusta. Sanontoja on paranneltava.

11. III §:ssä oleva lause: „Irtaantuminen” j.n.e. on kokonaan vääristelty.

12. Koko III § on oikeastaan täynnä yleisesti tunnettuja asioita. Niitä ei tarvita. Niiden tällainen pelkkä toistaminen on vahingollista; se ällöttää, ikävystyttää ja herättää kiukua märehdimistä vastaan.

Sen sijaan otettakoon mieluummin vaikka yksi *ujesti* ja osoitettakoon *asiallisen* erittelyn tietä, miten „osuustoimintaa” pitää edistää eikä ärsyttää talonpoikia *tyhmällä kommunistisella osuustoiminnallistamisleikillä*; miten ja millä nimenomaan olemme *käytännössä* auttaneet parantamaan maanviljelystä y.m. ja miten meidän on autettava j.n.e.

Aihetta on käsitelty väärin, käsitelty vahingollisesti. Nuo yleiset fraasit ällöttävät kaikkia. Ne *synnyttävät* byrokratismia ja edistävät sitä.

13. IV §:n alku on kovin epäonnistunut. Se on epäpopuläärinen artikkeli eikä teesit edustajakokoukselle.

Edelleen. „Ohjeiden dekreetointia”, juuri sitä tekijä ehdottaa. Se on kerrassaan väärin. Byrokratismi kuristaakin meitä juuri siksi, että jatkamme yhä „ohjeiden dekreetointi”-leikkiä. Tekijä ei olisi voinut keksiä mitään parempaa eikä vahingollisempaa.

Edelleen. Kun aiotaan puhua VKP:n edustajakokouksessa, että „on pantava toimeen Neuvostojen IX edustajakokouksen päätökset”, niin se on jo emäskandaali. Ja sitä varten vielä kirjoitetaan teesit!!

Koko § on kelvoton. Yleisiä sanontoja. Fraaseja. Toivomuksia, joihin kaikki ovat kyllästyneet. Juuri tämä on *nykyaikaista* „kommunistista byrokratismia”.

Sen asemesta otettakoon mieluummin vaikkapa yhden ujestin tai vaikkapa yhden volostin osalta *käytännön* kokemusta valaisevat tiedot ja analysoitakoon niitä *käytännön kannalta*, ei akateemisesti: oppikaa, hyvät kommunistibyrokraatit, *olemaan tekemättä sitä ja sitä*

(konkreettisesti, esittämällä esimerkkejä ja nimeämällä paikkakunnat, osoittamalla tarkasti tosiasiat) ja tekemään *sitä ja sitä* (yhtä konkreettisesti).

„Osuustoiminnan” suhteen tämä teesien puutteellisuus on tässä, IV §:ssä, erikoisen suuri ja erikoisen vahingollinen.

14. V §:ssä „neuvostotilojen työläiset” julistetaan „maalaisproletariaatin kantajoukoksi”. Se on väärin. Se on „kommunistista pöyhkeilyä”. Hyvin usein näinä työläisinä *eivät ole* proletaarit, vaan „pauperit” ja pikkuporvarit ja ties ketkä vielä. Ei pidä viehättyä valehtelemaan. Se on vahingollista. Se on byrokratismimme peruslähde. Ja se ärsyttää *suotta* talonpoikia, loukkaa heitä. „Maalaisproletariaatin kantajoukoista” neuvostotiloillamme on toistaiseksi järkevämpää olla vaiti.

Edelleen sanotaan oikein, että tämän „proletariaatin” („joka on kovin erilaista ja kirjavaa”: oikein! ja siksi muistuttaa pikemminkin... jotain sopimatonta, mutta ei „kantajoukkoa”) järjestäminen on „erittäin vaikeaa”.

Se on totta! Ja siksipä ei pidäkään puhua sellaista, että „neuvostotilat on puhdistettava pienomistaja-aineksista”, sillä se herättää *naurua* ja syystä kylläkin (samoin kuin talonpoikaistupien puhdistaminen turmeltuneesta ilmasta).

Parempi on olla vaiti.

15. VI §:ssä (vasta!) aletaan siirtyä käsittelemään käytännön tehtäviä. Mutta tämä käsittely on jo alusta niin hataraa, se pohjautuu niin vähän käytännön kokemukseen, että täytyy tehdä johtopäätös (vastoin edellä, ensimmäisessä kohdassa esitettyä ehdotusta):

teesit on katsottava kelpaamattomiksi;

on annettava tekijän ynnä Osinskin ynnä Teodorovitshin ynnä Jakovenkon tehtäväksi järjestää edustajakokouksen aikana maaseudulla työskentelevien edustajien neuvottelukokous;

neuvottelun aiheeksi ei pidä missään nimessä ottaa „periaatteita” t.m.s., vaan yksinomaan *käytännön kokemusten tutkiminen ja arviointi*:

miten on osuustoiminnallistettava?

mitä on tehtävä, ettei olisi huonoja neuvostotiloja? huonoja osuuskuntia ja

kollektiiveja?
 miten on lujitettava Vserabotzemlesia ^{70?}
 (lähetettävä tekijä sinne työhön *pitämäksi aikaa*).

Keskuskomitean on annettava tämän neuvottelukokouksen tehtäväksi, ettei se missään nimessä alkaisi kertailla yleisesti tunnettuja asioita, vaan yksinomaan tutkisi seikkaperäisesti paikallista (ujestien, volostien, kylien) *käytännöllistä* kokemusta; jos sitä koskevaa aineistoa on niukalti (nähtävästi sitä on niukalti, sillä kukaan ei ole vaivautunut kokoamaan; kokoamatonta kokemuseräistä aineistoa on hyvin runsaasti), niin on parempi, että edustajakokous

- (a) valitsee toimikunnan tutkimaan tätä käytännön kokemusta;
- (b) alistaa tämän toimikunnan Keskuskomitean alaiseksi;
- (c) määrää siihen tov. Preobrazhenskin;
- (d) määrää hänet myös Vserabotzemlesiin...
- (e) antaa toimikunnan tehtäväksi koota kokemuseräistä aineistoa ja valmistaa, laatia (kun ensin on julkaistu useita artikkeleita)

kirje KK:n (uuden KK:n) nimissä työn järjestämisestä maaseudulla osoittamalla ehdottomasti mahdollisimman konkreettisesti, *miten* on osuustoiminnallistettava, *miten* on „rajoitettava” kulakkeja pysäyttämättä tuotantovoimien kasvua, *miten* Vserabotzemlesin on toimittava, *miten* sitä on lujitettava j.n.e. j.n.e.

Keskuskomitean on valmistettava seuraavanlainen (suunnilleen) ehdotus edustajakokouksen päätöslauselmaksi:

Tosiasiat osoittavat ja edustajakokouksen erikoisvaliokunta vahvistaa, että puolueen toiminnassa maaseudulla on pahimpana epäkohtana se, ettei tutkita käytännön kokemusta. Se on kaikkien vitsaus-ten ja kaiken byrokraatin alkujuuri. Edustajakokous kehottaa KK:a taistelemaan ensi sijassa tätä vastaan. Muun muassa sellaisen ja sellaisen toimikunnan avulla, jonka jäsenistä 1 — (tai 2, 3) toimii vakituisesti Vserabotzemlesissa.

Toimikunnan tulee julkaista lehtisiä, kirjasia ja tutkia järjestelmällisesti käytännön kokemusta, jotta se voisi neuvoa ja määrätä, miten nimenomaan on tehtävä työtä ja miten sitä ei ole tehtävä.

Lenin

16/III. 1922.

Julkaistu ensi kerran v. 1925

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

E. VANDERVELDELLE OSOITETUN VASTAUKSEN LUONNOS ⁷¹

Maaliskuun 17 pnä 1922.

Yksikään Venäjän Neuvostohallituksen jäsen ei ole koskaan epäillyt, että Toisen Internationalen edustajat ovat harjoittaneet aina ja järkkymättä sitä samaa politiikkaa, jota ovat harjoittaneet hieman horjuen myös „Wienin sosialistisen yhdistyksen” edustajat. Nimenomaan heidän harjoittamansa politiikka on ollut välitöntä ja välillistä liittoutumista niiden riistäjäluokkien kanssa, jotka ovat kaikissa maissa vainonneet ja murhanneet kommunisteja, mistä on varsin lukuisia ja havainnollisia esimerkkejä Saksan demokraattisessa tasavallassa. Vain tämä liittoutuminen ja eserrä- ja menshevikkipuolueiden poliittinen läheisyys, puolueiden, jotka itse asiassa tukivat Koltshakin, Denikinin ja muiden hyökkäystä Venäjälle, voivat selittää sen, miksi Länsi-Euroopan tietyt poliittiset piirit suhtautuvat nykyään luottamuksellisesti eseriin ja menshevikkeihin. Eserrien jutussa ei todellisuudessa ole ollut oikeuskäsittelyäkään eikä syytetyille ole annettu vielä syytekirjelmääkään puhumattakaan tuomion langettamisesta, josta Te kirjoitatte. Joka tapauksessa katson velvollisuudekseni lisätä, ettei Neuvostohallitus kieltäytynyt käsittelemästä sellaisia asiallisia ehdotuksia, kuin esim. sotavankien vaihtamista tai niiden tai näiden sotavankiryhmien vapauttamista koskevaa ehdotusta, mikäli Denikinin hallitus teki näitä ehdotuksia aikana, jolloin se hyökkäsi suoranaisesti Neuvosto-Venäjän kimppuun tarkoituksenaan tilanherrojen vallan palauttaminen.

*Julkaistaan ensi kerran,
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

ESIPUHE I. I. STEPANOVIN KIRJAAN „VSFNT:n SÄHKÖISTÄMINEN JA MAAILMANTALouden VÄLIVAIHE”

Suosittelen koko sydämeistäni tätä tov. Stepanovin teosta kaikille kommunisteille.

Tekijä on osannut esittää erittäin onnistuneesti mitä vaikeimmat ja tärkeimmät kysymykset. Tekijä teki hyvin, kun päätti kirjoittaa kirjan työtätekeviä, aitoja kansanjoukkoja, tavallisia työläisiä ja talonpoikia eikä intelligenttejä varten (kuten meillä on ollut tapana kirjoittaa kirjoja, mikä on porvarillisten kirjailijain pahimpien maneerien matkimista). Tekijä on liittännyt kirjaansa kirjallisuusluettelon niin niitä varten, joiden olisi vaikea selityksittä ymmärtää tov. Stepanovin esityksen eräitä kohtia, kuin myös niitä varten, jotka yleensä tahtovat tietää Venäjän ja ulkomaiden kirjallisuuden tärkeimmät tätä kysymystä käsittelevät teokset. Mainittakoon erikseen VI luvun alku, jossa tekijä selittää mainiosti uuden talouspolitiikan merkitystä ja osoittaa sitten erinomaisella tavalla aiheettomaksi sen tavanomaisen „köykäisen” skeptillisyyden, jota on esiintynyt sähköistämisen suhteen; tällä skeptillisyydellä verhoetaan tavallisesti sitä, ettei ajatella vakavasti asiaa (mikäli tuo skeptillisuus ei ole, kuten niin ikään välistä sattuu, verhoamassa valkokaartilaisten, eserrien ja menshevikkien vihamielisyyttä mitä tahansa neuvostorakennustyötä kohtaan yleensä).

Jos meiltä jotakin puuttuu todellisen (eikä virkamiesmäisen tuloksetoman) kansanvalistustoiminnan järjestä-

mistä varten,— niin eniten juuri tällaista (yleensä kaikille, ehdottomasti kaikille kouluille välttämätöntä) „kouluoppikirjaa” kuin on tämä kirja. Jos kaikki marxilaiset kynäilijämme eivät tuhlaisi voimiaan sanoma- ja aikakauslehdissä julkaisemaansa poliittiseen sanahelinään, joka kyllästyttää kaikkia, vaan ryhtyisivät kirjoittamaan tällaisia koulu- tai oppikirjoja poikkeuksetta kaikista yhteiskunnallisista kysymyksistä, niin silloin meidän ei tarvitsisi kärsiä sitä häpeää, että miltei viiden vuoden kuluttua siitä, kun proletariaatti valloitti valtiovallan, *sen*, proletariaatin, valtion kouluissa ja yliopistoissa vanhat porvarilliset oppineet opettavat nuorille vanhaa porvarillista törkyä (tai oikeastaan turmelevat heitä).

Neuvostojen kahdeksas edustajakokous teki päätöksen, että sähköistämissuunnitelmaa on välttämättä opetettava kaikissa — poikkeuksetta kaikissa — VSFNT:n oppilaitoksissa ⁷². Tämä päätös on monien muiden päätösten tavoin jäänyt paperille sivistymättömyytemme (meidän, bolshevikkien, sivistymättömyyden) tähden. Nyt kun on ilmestynyt tämä tov. Stepanovin „kouluoppikirja”, on saatava aikaan — ja me saamme sen aikaan! —, että jokaisessa ujestikirjastossa (ja sitten myös jokaisessa volostikirjastossa) olisi useampia kappaleita tätä „oppikirjaa”; että tämä kirja olisi jokaisella Venäjän sähköasemalla (ja niitä tähän on yli 800) ja että lisäksi pidettäisiin välttämättä helppotajuisia esitelmiä kansalle sähköstä ja VSFNT:n sähköistämisestä sekä yleensä tekniikasta; — että jokaisen koulun jokainen kansanopettaja lukisi ja tiedostaisi tämän „oppikirjan” (avun antamiseksi tässä asiassa jokaiseen ujestiin on perustettava insinöörien ja fysiikanopettajien kerho tai ryhmä), että hän ei ainoastaan itse lukisi, käsitäisi ja tiedostaisi, vaan osaisi myös kertoa siitä yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi koulun oppilaille ja yleensä talonpoikaisnuorisolle.

Tämä vaatii kovaa työtä. Me olemme köyhää ja sivistymätöntä väkeä. Vähät siitä. Kunhan vaan käsitetään, että pitää oppia. Kunhan vaan on halua oppia. Kunhan vaan käsitetään selvästi, että työläiset ja talonpojat tarvitsevat nyt tietoja parantaakseen *omaa* elämäänsä eikä tuottaakseen „hyötyä” ja liikevoittoa tilanherroille ja kapitalisteille.

Ja kaikkea tätä meillä on. Siksi tulemmekin oppimaan ja opimme.

N. Lenin

18. III. 1922.

„Pravda” № 64,
maaliskuun 21 pnä 1922

*Julkaistaan Moskovassa v. 1922
ilmestyneen I. Stepanovin kirjan
„VSFNT:n sähköistäminen ja maailman-
talouden välivaihe” tekstistä, joka
on tarkistettu käsikirjoituksen mukaan*

KIRJE J. V. STALINILLE
VARAPUHEENJOHTAJIEN (KANSANKOMISSAARIEN
NEUVOSTON JA TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON
VARAPUHEENJOHTAJIEN) TYÖSTÄ

21/III. 1922.

Keskustelin Tsjurupan ja Rykovin kanssa. Toivottavasti työ alkaa luistaa. Eräs kysymys koskee muuten Teidän kansankomissariaattianne. Tsjurupan ja Rykovin perustehtävänä on (pitää nykyään olla) täytäntöönpanon tarkastus, henkilönvalinta.

Tarvitaan apulaisia. Kansankomissaarien Neuvoston kansliahenkilökunta yksistään ei siihen riitä, eikä sen lisääminen ole järkiperaistä. Esitin ajatuksenani, että sitä varten (välittömästi Tsjurupan ja Rykovin auttamiseksi täytäntöönpanon tarkastamisessa, kansankomissariaattien *alempien portaiden* työn valvomisessa) on käytettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektiota. Tahtoisin tietää, hyväksytekö Te; jos hyväksytte, niin Teidän pitäisi sopia kirjallisesti varapuheenjohtajien kanssa, ja itse tahtoisin ottaa osaa tämän sopimuksen laatimiseen.

Tarkoitus: Työläis- ja talonpoikaisinspektion parhaimmista työntekijöistä, joita Tsjurupa ja Rykov valikoivat Teidän suostumuksestanne, on kasvatettava (siton, että Te ja molemmat varapuheenjohtajat kokeillette heitä *käytännöllisissä* tehtävissä) erittäin ja ehdottoman luotettuja miehiä, jotka pystyvät nopeasti ja varmasti a) *saamaan aikaan* sen, että päätökset täytetään; b) tarkastamaan, miten niitä täytetään; c) tarkastamaan tietyn kansankomissariaatin, osaston, Moskovan tai Pietarin Neuvoston j.n.e. *henkilökunnan* pätevyyttä; d) antamaan ohjeita, *miten* työ on järjestettävä.

Nämä henkilöt työskentelevät selostaen *henkilökohtaisesti* työnsä kulkua ja tuloksia varapuheenjohtajille ja Teille. Nämä henkilöt on valittava *liiaksi* kiirehtimättä

pitäen silmällä sitä, että heistä tehdään vasta sitten kun heitä on moneen kertaan koeteltu niin sanoakseni „erikoisvaltuutettuja” tarkastajia ja ohjaajia, joiden lukumäärää on lisättävä *vähitellen* muutamiin kymmeneen. He tulevat vuorostaan vetämään puolueeseen kuulumattomia työläisiä ja talonpoikia mukaan Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimintaan (*todelliseen* toimintaan).

Jos hyväksytte, niin lähettäkää tästä jäljennös Tsjurupalle ja Rykoville sekä omat huomautuksenne. Jos teillä on jotakin vastaan sanomista, niin kirjoittakaa (ja soittakaa) oitis minulle. Tahtoisin puhua tästä selostuksessani edustajakokouksessa.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 p:nä 1930
„Pravda” lehden 21. numerossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

„BEDNOTAN”⁷³ NELIVUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA

Tervehdin „Bednotan” toimitusta lehden nelivuotispäivän johdosta.

Neljä vuotta lehti on kunniallisesti ja hyvällä menestyksellä ahertanut palvellakseen työtätekevän talonpoikaiston etuja. Sota, johon kapitalistit ja tilanherrat pakottivat kansat, on saattanut Venäjän sellaiseen hävityksen tilaan, että työtätekevä talonpoikaistomme on yhä vielä köyhää. Venäjän työtätekevät joukot saavat tehdä vielä paljon ja raskasta työtä voittaakseen nälän ja kurjuuden, puutteen ja rappion, jotka ovat sodan seurausta.

Mutta Venäjän talonpojat ja työläiset tekevät tämän raskaan työn ja suorittavat sen loppuun hinnalla millä hyvänsä. Työläisiä ja talonpoikia on tässä työssä tukeva ja voimistava tietoisuus siitä, että he työskentelevät nyt omaksi hyväkseen, elämänsä parantamiseksi eivätkä tilanherrojen ja kapitalistien rikastuttamiseksi.

Työläisten ja talonpoikain liitto — sen on Neuvostovalta antanut meille. Siinä Neuvostovallan voima. Siinä menestyksiemme ja lopullisen voittomme tae.

Tämä liitto turvasi voittomme Koltshakista ja Deniknistä, jotka pyrkivät kapitalistien lähettämien ulkomaisten joukkojen turvin palauttamaan Venäjällä tilanherrojen vallan.

Nyt ulkomaisten kapitalistien on pakko solmia kauppasopimuksia Neuvosto-Venäjän kanssa. Nämä sopimukset auttavat meitä saamaan häviötilaan saatetun talonpoikaistalouden jälleenrakentamista varten tarvitsemiamme maatalousvälineitä, koneita ynnä muita tarvikkeita.

Parhaillaan elämme mitä raskainta, nälkävuoden jälkeistä kevättä. Mutta älkäämme masentuko. Olivatpa

työläisten ja talonpoikien vitsaukset miten suuria tahansa, olemme nyt voittaneet itsellemme oikeuden ja mahdollisuuden tehdä työtä omaksi emmekä tilanherran hyväksi. Ja me jälleenrakennamme sekä parannamme häviötilaan saatetun talouden.

N. Lenin

23. III. 1922.

„Bednota” № 1183,
maaliskuun 26 pnä 1922

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KIRJE V. M. MOLOTOVILLE
PUOLUEEN XI EDUSTAJAKOKOUKSESSA
PIDETTÄVÄN POLIITTISEN SELOSTUKSEN
JÄSENNYKSESTÄ ⁷⁴**

23/III. 1922.

Tov. Molotov!

Pyydän Teitä esittämään KK:n täysistunnolle:

1. Anomukseni, jossa pyydän vapauttamaan minut osallistumasta täysistuntoon sairauteni vuoksi (läsnäolo täysistunnossa sekä selostuksen pitäminen edustajakokouksessa käyvät yli voimieni);

2. Jos minun on saavuttava täysistuntoon selittämään alempana esittämäni selostuksen jäsennyttä, niin voin aivan varmasti saapua ja saavun parin, kolmen tunnin kuluttua kutsun saamisesta.

3. Edustajakokouksessa pidettäväksi suunnittelemani KK:n poliittisen selostuksen jäsennyttä:

ylipäänsä sen toistamista ja muutamin kohdin myös sen kehittämistä, mitä on sanottu metallityöläisten edustajakokouksessa, 6. III. 1922 pidetyssä puheessa. Aivan lyhkäsesti Genovasta. Hieman yksityiskohtaisemmin *uudesta talouspolitiikasta* ja „valtiokapitalismi”-käsitteestä.

Perääntymisen (taloudellisen perääntymisen) pysäyttämisen ja voimien uudestiryhmittäminen. Varoitus meille porvaristolta, joka sanoo smenavehiläisen Ustrjalovin suulla, ettei *uusi talouspolitiikka* ole bolshevismmin „taktiikkaa” vaan „evoluutiota”.

Meiltä puuttuu pääasiassa sivistystä ja hallintotaitoa. Tämän havainnollistaminen pienin esimerkein. *Uusi talouspolitiikka* takaa meille taloudellisesti ja poliittisesti kaikki

mahdollisuudet sosialistisen talouden perustan rakentamiseen. Asia riippuu „vain” proletariaatin ja sen etujoukon sivistyksestä.

Siitä, minkä vallankumouksemme on saavuttanut peruuttamattomasti ja siitä, mitä se ei ole tehnyt loppuun.

Intervention mahdollisuus. Finanssipulan vaara. On käytettävä „hengähdystaukoa”: keskitettävä työssä pääpaino henkilönvalintaan ja todellisen täytöntöönpanon tarkastukseen.

Alullepantujen töiden laajuuden sekä aineellisen köyhyyden ja sivistyksen puutteen välinen epäsuhde.

Lisäksi selostuksessa on mainittava Kansankomissaarien Neuvoston (KKN:n) ja Työ- ja Puolustusneuvoston (TPN:n) kahden varapuheenjohtajan tehtävistä; sitä koskevasta kirjeenvaihdostani A. D. Tsjurupan kanssa vuoden 1922 tammikuun lopulta alkaen; meidän kolmen (ynnä Rykov) parhaillaan laatimasta ohjeesta, joka koskee työn uudelleenjärjestelyä ja maksimaalista täytöntöönpanon tarkastamista.

KKN on vapautettava pikkuasioista; on erotettava tarkemmin sen tehtävät TPN:n sekä Pienen Kansankomissaarien Neuvoston⁷⁵ tehtävistä. On kohotettava KKN:n arvovaltaa vetämällä mukaan KKN:n toimintaan johtavia tovereita, kansankomissaareja eikä yksistään apulaiskomissaareja.

Tästä johtuen sekä tov. Kalininin useiden suullisten ilmoitusten ynnä tov. Jenukidzen oheisen kirjallisen tiedotuksen mukaisesti ehdotettakoon KK:n nimessä edustajakokouksen hyväksyttäväksi niin yllä mainittu jäsenyys kuin myös se, että Yleisvenäläinen TpKK kutsuttaisiin koolle pitemmiksi istuntokausiksi käsittelemään lainsäädännän peruskysymyksiä ja tarkastamaan järjestelmällisesti kansankomissariaattien sekä KKN:n toimintaa.

Vihdoin on tehtävä paljon tarkempi ero puolueen (ja sen KK:n) ja Neuvostovallan tehtävien välillä; on lisättävä neuvostotyöntekijöiden ja

neuvostolaitosten vastuuta ja itsenäisyyttä, kun taas puolueen tehtäväksi jätettäköön kaikkien valtioiden yleinen johtaminen, joka tapahtuukoon ilman nykyistä liian usein toistuvaa, epä-säännöllistä, useinkin pikkumaista sekaantumista asioihin.

On laadittava vastaava päätöslauselmaehdotus puolueen edustajakokouksen vahvistettavaksi.

4. Pyydän KK:n täysistuntoa nimittämään vielä toisen KK:n selostajan, koska selostukseni on liian yleinen, koska en ole ehdottoman varma, jaksanko tehdä sen, ja etenkin kun olen ollut kuukausimäärin syrjässä Poliittisen byroon tavanomaisesta toiminnasta.

Kommunistisin terveisin

Lenin

*Julkaistu ensi kerran
elokuun 30 pnä 1928
„Pravda“ lehdessä 201. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

UUSIEN JÄSENTEN PUOLUEESEEN HYVÄKSYMISEN EHDOISTA

KIRJEITÄ V. M. MOLOTOVILLE

I

Toveri Molotoville

Pyydän esittämään KK:n täysistunnolle seuraavan ehdotukseni:

Pidän perin tärkeänä pidentää uusien jäsenten puolueeseen hyväksymisen koeaikaa. Zinovjev on esittänyt työläisiä varten $\frac{1}{2}$ vuoden ja muita varten vuoden koeaikaa. Ehdotan puolen vuoden koeaikaa vain niitä työläisiä varten, jotka ovat olleet vähintään 10 vuotta todella työläisinä suurissa teollisuuslaitoksissa. Muiden työläisten koeajaksi määrättäköön $1\frac{1}{2}$; talonpoikien ja puna-armeijalaisten koeajaksi 2 vuotta ja kaikkien muiden 3 vuotta. Poikkeuksia tehtäköön KK:n ja Keskuskontrollikomission yhteisellä luvalla.

Pidän perin vaarallisena Zinovjevin ehdottamien lyhyiden määräaikojen jättämistä muuttamattomiksi. On epäilemätöntä, että meillä katsotaan alinomaa työläisiksi sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole käyneet läpi edes vähänkään vakavaa, suurteollisuuden koulua. Tuon tuostakin lasketaan työläisten kategoriaan kuuluviksi ilmeisiä pikkuporvareita, joista on sattumalta ja hyvin lyhyeksi ajaksi tullut työläisiä. Kaikki järkevät valkokaartilaiset ottavat aivan varmasti varteen sen seikan, että puolueemme proletaarinen luonne ei muka itse asiassa lainkaan takaa sitä, etteivät pienomistaja-aineokset voisi saada ja vieläpä mitä lyhimmissä ajassa yliotetta puolueessamme. Meillä vallitsevan työmme epätasällisyyden, epäsäännöllisyyden vuoksi näin lyhyt koeaika merkitsee itse asiassa, ettei lainkaan tarkasteta vakavasti sitä, ovatko jäsenkandidaatit todella edes jossain määrin koeteltuja kommunisteja. Joskin puolueessamme on 300—400 tuhatta jäsentä, niin sekinkin

määrä on liian suuri, sillä poikkeuksetta kaikki seikat viittaavat siihen, etteivät nykyiset puolueen jäsenet ole kyllin valmentuneita. Siksi vaadin tarmokkaasti pidentämään koeaikoja ja antamaan Organisaatiobyroon tehtäväksi laatia säännöt, jotka tekisivät koeajan todellakin mitä vakavimmaksi koetukseksi eikä pelkäksi muodollisuudeksi, ja soveltamaan tiukasti noita sääntöjä.

Mielestäni tämä kysymys on käsiteltävä erikoisen huolellisesti edustajakokouksessa.

Lenin

24/III. 1922.

2

Toveri Molotoville

*pyydän antamaan tämän kaikille KK:n jäsenille luettavaksi
ennen kuin edustajakokouksessa asetetaan kysymys
uusien jäsenten puolueeseen hyväksymisen ehdoista*

Luettuani täysistunnon 25/III tekemän päätöksen puolueeseen liittyvien uusien jäsenten kandidaattiajan pituudesta tahtoisin kiistää edustajakokouksessa tämän päätöksen. Mutta koska pelkään, etten jaksa esiintyä edustajakokouksessa, pyydän lukemaan seuraavat näkökohtani.

On epäilemätöntä, että puolueemme ei nykyään ole jäsenenemmistönsä suhteen riittävän proletaarista. Luulen, ettei kukaan voi sitä kiistää, ja yksinpä tilastotiedotkin vahvistavat sen. Sodasta lähtien Venäjän tehdastyöväki on muuttunut ja on paljon vähemmän proletaarista kuin ennen, sillä sodan aikana tehtaisiin tuli niitä, jotka tahtoivat välttyä sotapalvelukselta. Tämä tosiasia on yleisesti tunnettu. Toisaalta on yhtä epäilemätöntä, että puolueemme poliittinen kouliintuneisuus on nykyään keskimääräisesti (kun otetaan sen jäsenten valtaenemmistön taso) heikompi kuin tosiproletaarinen johtotoiminta vaatisi näin vaikeana ajankohtana, varsinkin kun väestön valtaenemmistön muodostaa talonpoikaisto, jonka herääminen itsenäiseen luokkapoliittiseen toimintaan tapahtuu nopeasti. Edelleen on otettava huomioon, että hallituspuolueeseen liittyminen on nykyään tavattoman houkuttelevaa. Kun muistaa smenavehiläisten kirjalliset teokset, niin se riittää antamaan varmuuden, että bolshevikkien poliittiset voitot viehättävät väkeä, joka on kaukana kaikesta proletaarisesta. Jos Genovan konferenssi muodostuu uudeksi poliittiseksi voitoksemme, niin pikkuporvarilliset ja kaikelle proletaariselle suorastaan vihamieliset ainekset ryntäävät entistä lukuisempina puolueeseen. Puolen vuoden koeaika työläisille ei pysty missään tapauksessa pysäyttämään tätä rynnistystä,

sillä mikään ei ole helpompaa kuin järjestää keinotekoisesti koeaika näin lyhyeksi, semmitenkin kun hyvin lukuisille intelligenssi- ja puoli-intelligenssiaineiksille ei ole lainkaan vaikeaa päästä meidän oloissamme työläiseksi. Kaikesta tästä teen johtopäätöksen, jota nähdäkseni vahvistaa sekin, että valkokaartilaiset ottavat täysin tietoisesti lukuun puolueemme jäsenistön ei-proletaarisen osan,— johtopäätöksen, että meidän on pidennettävä huomattavasti kandidaattiaikaa, ja jos se työläisten osalta jätetään 6 kuukaudeksi, niin on ehdottoman välttämättömästi, ettemme petkuttaisi itseämme emmekä toisia, määriteltävä käsite „työläinen” sillä tavalla, että se sopii vain niihin, joille heidän elinolojensa vuoksi on todellakin täytynyt muodostua proletaarinen mentaliteetti. Ja tämä on mahdotonta, jollei ole ollut vuosikausia tehtaassa minkään muun vuoksi kuin yleisten taloudellisten ja sosiaalisten olojen pakosta.

Ellemme ummista silmiämme todellisuudelta, niin meidän on myönnettävä, että puolueen proletaarista politiikkaa ei nykyään määrää puolueen jäsenistön kokoonpano, vaan se suuri ja varaukseton arvovalta, mikä on sillä aivan ohuella kerroksella, jota voidaan sanoa vanhaksi puoluekaartiksi. Pieninkin sisäinen taistelu tässä kerroksessa, ja tämän kerroksen arvovalta, ellei se kokonaan horju, heikkenee joka tapauksessa siinä määrin, ettei päätöksen tekeminen tule enää riippumaan tästä kerroksesta.

Sen tähden on välttämätöntä: 1) pidentää kaikkia kandidaattiaikoja; 2) osoittaa hyvin yksityiskohtaisesti, mitä kandidaatilta koeaikana todella vaaditaan, miten tulee konkreettisesti ja käytännöllisesti valvoa, että kandidaattiaika on todella koeaikaa eikä jää pelkäksi muodollisuudeksi; 3) niissä laitoksissa, joissa ratkaistaan uusien jäsenten puolueeseenhyväksymistä koskevat kysymykset, on muodostettava asiantunteva enemmistö; 4) tämän hyväksymisen ehdoksi asetettakoon paitsi puolueen kuvernementtikomitean, myös tarkastuskomission päätös; 5) on harkittava, millä muilla toimenpiteillä voitaisiin auttaa puoluetta vapautumaan niistä jäsenistä, jotka eivät ole suinkaan kommunisteja, jotka ajavat täysin tietoisesti proletariaatin politiikkaa. En ehdota uutta yleistä puolueen puhdistusta, sillä mielestäni se ei ole nyt käytännössä toteutettavissa, mutta on löydettävä joitakin keinoja

puolueen puhdistamiseksi tosiasiallisesti, t.s. sen jäsenistön supistamiseksi, ja jos asiaa harkitaan, niin olen varma, että monia sopivia keinoja voidaan löytää.

Pyytäisin niitä KK:n jäseniä, jotka lukevat tämän kirjeeni, vastaamaan minulle mikäli mahdollista vaikkapa lyhyellä puhelinsanomalla, jonka voi lähettää jollekin Kansankomissaarien Neuvoston sihteerille.

Lenin

26/III. 1922.

*Julkaistu ensi kerran
joulukuussa 1925*

Saneltu puhelimitse

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

VKP(b):n XI EDUSTAJAKOKOUS⁷⁶
MAALISKUUN 27:nneestä — HUHTIKUUN 2:seen 1922

*Julkaistu v. 1922 kirjassa
„Venäjän kommunistisen puolueen
(bolshevikkien) yhdestoista edustaja-
kokous. Pikakirjoituseloste”. Moskova,
VKP:n KK:n kustannusjaosto*

*Julkaistaan kirjan tekstistä,
joka on tarkistettu
pikakirjoitteen mukaan;
edustajakokouksen päättäjäispuhe —
käsikirjoituksen mukaan*

1

EDUSTAJAKOKOUKSEN AVAJAISPUHE
MAALISKUUN 27 pnä

Toverit! Puolueen Keskuskomitean toimeksiannosta julistan VKP:n XI edustajakokouksen avatuksi.

Toverit! Ensimmäisen kerran olette kokoontuneet edustajakokoukseen aikana, jolloin kapitalistiset valtiot eivät ole kokonaiseen vuoteen häirinneet meitä interventioillaan ja hyökkäyksillään, eivät ainakaan aivan välittömässä muodossa. Tämä on ollut ensimmäinen vuosi, jolloin olemme voineet omistaa voimamme todellisille, tärkeimmille, perustavaa laatua oleville sosialistisen rakennustyön tehtäville.

Tietysti tässä suhteessa olemme ottaneet vasta ensimmäisiä askeleita. Olen silti varma, että jos arvostelemme aikaansaannoksiamme riittävän selväjärkisesti emmekä pelkää katsoa suoraan silmiin todellisuutta, joka ei ole aina miellyttävää, vaan on väliin kerrassaan epämiellyttävääkin, niin voitamme varmasti kaikki vaikeudet, jotka vasta nyt piirtyvät eteemme täydessä laajuudessaan.

Vitsaukset, jotka ovat kohdanneet meitä tänä vuonna, ovat olleet melkeinpä raskaampia kuin edellisten vuosien vitsaukset.

Näyttää kuin imperialistisen sodan ja sen sodan jälkiseuraukset, johon kapitalistit meidät pakottivat, olisivat kasaantuneet yhteen ja vyöryneet päällemme nälänhätänä ja mitä pahimpana hävityksenä. Näitä vitsauksia ei ole nyt vielä läheskään voitettu. Eikä kukaan meistä luule, että ne voidaan voittaa nopeasti.

Mutta jos säilytämme puolueemme yhtenäisyyden ja lujitamme sitä, jos selviydymme kansainvälisistä vaikeuksista yhtä hyvällä menestyksellä kuin tähän saakka, jos ryhdymme kaikkiin voimin ratkomaan niitä tehtäviä, joita nyky-

olot nyt asettavat pakottavan välttämättömästi, niin epäilemättä voitamme silloin kaikki nämä vaikeudet.

Kommunistinen liike kasvaa kaikkialla maailmassa, ja jos kohta se ei kasva läheskään niin nopeasti kuin ovat otaksuneet ne meistä, jotka ovat arvioineet sen kasvunopeuden sota-ajan ja sodan loppuajan mukaan, niin sen kasvu on kuitenkin huomattavaa, varmaa, laajamittaista ja syvälle ulottuvaa. Ja jos me yhteistyössä kommunististen puolueiden kanssa, joita nykyään on jo olemassa maailman kaikissa tai vähäisin poikkeuksin kaikissa maissa, jos me pystymme antamaan selväjärkisen arvion tilanteestamme emmekä pelkää tunnustaa virheitämme, niin selviydymme kaikista näistä vaikeuksista voittajina.

2

VKP(b):n KESKUSKOMITEAN POLIITTINEN TOIMINTASELOSTUS
MAALISKUUN 27 pnä

(Suosionosoituksia.) Toverit! Sallikaa minun aloittaa Keskuskomitean poliittinen selostus vuoden lopusta eikä sen alusta. Genova on nykyään politiikan päivänpolttavimpia kysymyksiä. Mutta koska lehdistössämme on siitä kirjoitettu jo hyvin paljon ja koska jouduin maaliskuun 6 pnä pitämässäni puheessa, joka on julkaistu, esittämään tämän kysymyksen pääkohdat, niin ellei teidän taholtanne vaadita erikoisesti joidenkin yksityiskohtien selostamista, pyytäisin lupaa olla syventymättä tämän kysymyksen detaljeihin.

Genovan kysymyksen te kaikki yleensä tunnette, sillä lehdistössä sille on omistettu runsaasti tilaa, mielestäni liiankin runsaasti, mikä on tuottanut hallaa yleensä rakennustyömme ja erikoisesti taloudellisen rakennustyömme todellisille ajankohtaisille käytännön tehtäville. On selvää, että kaikissa Euroopan porvarillisissa maissa hyvin halukkaasti askarrutetaan ja rasitetaan ihmisten ajatuksia kaikenmoisella Genovaa koskevalla suunsoitolla. Ja me matkimme tällä kertaa (tosin emme vain tällä kertaa) niitä ja aivan liian paljon matkimmekin.

Minun on sanottava, että ryhdyimme Keskuskomiteassa mitä harkituimpiin toimenpiteisiin, jotta valtuuskuntamme tulisi muodostetuksi parhaimmista diplomaateistamme (ja meillähän on nykyään neuvostodiplomaatteja melko runsaasti, toisin kuin Neuvostotasavallan alkuaikoina). Me laadimme KK:ssa riittävän yksityiskohtaiset ohjeet diplomaateillemme Genovaa varten, neuvottelimme niistä hyvinkin kauan, pohdimme niitä moneen kertaan ja käsittelimme

taas uudelleen. Ja on itsestään selvää, että tässä on kysymys, en sanoisi sodasta, koska tämä sana saatetaan tulkita väärin, mutta joka tapauksessa — kilpailusta. Porvariston leirissä on olemassa tavattoman voimakas ja muita virtauksia vaikutusvaltaisempi virtaus, joka pyrkii ajamaan karille Genovan konferenssin. On olemassa muita virtauksia, jotka tahtovat hinnalla millä hyvänsä pelastaa konferenssin ja saada sen koolle. Nämä viimeksi mainitut virtaukset ovat nyt päässeet voitolle. Kaikkien porvarillisten maiden leirissä on vihdoinkin virtaus, jota voitaneen nimittää pasifistiseksi ja johon kuuluvaksi on laskettava myös koko II ja II^{1/2} Internationale. Tämä on se porvariston leiri, joka pyrkii ajamaan läpi useita pasifistisia ehdotuksia ja hahmottelemaan jotain pasifistisen politiikan tapaista. Kommunisteina meillä on tästä pasifismista tietty mielialiteemme, jonka esittäminen tässä yhteydessä on aivan tarpeetonta. On selvää, ettemme mene Genovaan kommunisteina, vaan kauppiaina. Meidän on käytävä kauppaa ja samoin heidänkin. Me haluamme käydä kauppaa omaksi eduksemme, ja he omaksi edukseen. Minkälaiseksi taistelu on muodostuva, se riippuu, joskin vähäisessä määrin, diplomaattiemme taidosta.

On selvää, että mennessämme Genovaan kauppiaina, meille ei ole samantekevää, joudummeko tekemisiin niiden porvaristoleirin edustajien kanssa, jotka pyrkivät ratkaisemaan kysymyksen sodan avulla, vai niiden porvaristoleirin edustajien kanssa, joilla on taipumusta pasifismiin, vaikkapa huonoimpaankin, ja kommunismin kannalta katsoen kaiken arvostelun alapuolella olevaan. Kehnohan se kauppias kuitenkin olisi, joka ei kykenisi käsittämään tätä eroavuutta ja sopeuttamalla taktiikkansa sen mukaiseksi saavuttamaan käytännöllistä tarkoituseränsä.

Me menemme Genovaan käytännöllisin tarkoituserin laajentaaksemme kaupankäyntiä ja luodaksemme edellytykset kaupankäynnin mahdollisimman laajalle ja menestykselliselle kehitykselle. Mutta emme tietenkään mene takuuseen Genovan konferenssin onnistumisesta. Olisi naurettavaa ja tolkutonta mennä takuuseen siitä. Minun on sanottava, että niin selväjärkisesti ja varovaisesti kuin arvioinemmekin Genovan nyt tarjoamia mahdollisuuksia, ei mielestäni ole silti liioittelua, jos sanomme, että saavutamme tämän tarkoituserämme.

Joko Genovan kautta, jos sikäläiset neuvottelukumppanimme ovat kyllin ymmärtäväisiä eivätkä kovin uppimiskaisia, tai ilman Genova, jos heidän päähänsä pälkähtää niskotella. Mutta tarkoitusperämme me saavuttamme!

Kaikkien kapitalististen suurvaltojen mitä pakottavimmat, nykytärkeät ja viime vuosina selvästi ilmenneet käytännön eduthan vaativat kehittämään, säännöllistämään ja laajentamaan kaupankäyntiä Venäjän kanssa. Ja koska tällaisia etupyyteitä on olemassa, niin voidaan kiistellä, voidaan riitaantua, voi olla monenlaista erimielisyyttä — on hyvinkin todennäköistä, että erimielisyyttä tulee olemaan,— mutta silti tämä perustavaa laatua oleva taloudellinen välttämättömyys raivaa loppujen lopuksi tien itselleen. Ja luulen, että voimme olla siinä suhteessa rauhallisia. En mene takuuseen määrääjasta enkä onnistumisesta, mutta juuri tässä kokouksessa voidaan melko varmasti sanoa, että säännölliset kauppasuhteet Neuvostotasavallan ja koko kapitalistisen maailman välillä tulevat kiertämättömästi kehittymään edelleen. Mitä mahdollisia keskeytyksiä siinä tulee olemaan — siitä mainitsen selostukseni vastaavassa kohdassa, mutta luulen, että Genovan kysymyksen suhteen voidaankin rajoittua tähän.

On itsestään selvää, että toverit, jotka haluavat tutustua kysymykseen seikkaperäisemmin ja joita ei tyydytä sanomalehdissä julkaistu valtuuskunnan jäsenluettelo, pystyvät valitsemaan valiokunnan tai jaoston sekä tutustumaan kaikkeen KK:n aineistoon, kirjeenvaihtoon ja ohjeisiin. Yksityiskohdat olemme tietenkin suunnitelleet ehdollisesti, koska tähän mennessä ei vielä tiedetä tarkoin, kuka siellä samaisessa Genovassa istuu pöydän ääreen ja mitä ehtoja tai ennakohtoja tahi varauksia siellä niin ollen esitetään. Olisi erittäin epätarkoituksellista ja mielestäni käytännöllisesti jopa mahdotontakin käsitellä niitä kaikkia täällä. Toistan, edustajakokouksella on täysi mahdollisuus koota jaoston tai valiokunnan välityksellä kaikki tätä kysymystä koskevat asiakirjat, niin julkaistut kuin nekin, jotka Keskuskomitealla on hallussaan.

Rajoitun siis edellä sanottuun, koska olen varma, etteivät suurimmat vaikeutemme ole tässä kysymyksessä. Tämä ei ole se, johon koko puolueen pitää kiinnittää päähuomionsa.

Euroopan porvarillinen lehdistö paisuttaa ja liioittelee keinotekoisesti ja tarkoituksellisesti tämän konferenssin merkitystä työtätekevien joukkojen harhauttamiseksi (siten tekee aina $\frac{9}{10}$ koko porvarillisesta lehdistöstä kaikissa noissa vapaissa demokraattisissa maissa ja tasavalloissa). Olemme antaneet tuon lehdistön hieman vaikuttaa itseemme. Kuten tavallista, sanomalehtemme ovat yhä alltiita vanhoille porvarillisille tavoille eivätkä halua siirtyä uusille sosialistisille raiteille, ja siksi olemme nostaneet kovemman kohun kuin asia ansaitseekaan. Kommunisteille, varsinkaan sellaisille, jotka ovat joutuneet elämään niin vaikeita vuosia kuin me olemme eläneet vuodesta 1917 lähtien, näkemään niin vakavia politiikan kombinaatioita kuin me olemme nähneet siitä pitäen, ei Genova oikeastaan tuota sanottavia vaikeuksia. En muista, että tästä kysymyksestä olisi Keskuskomiteassa enempää kuin puolueemme jäsenistönkään keskuudessa ollut jotain erimielisyyttä tai kiistaa. Se on luonnollista, sillä kommunistien kannalta katsoen siinä ei ole mitään kiistanalaista, vaikka otettaisiin huomioon heidän keskuudessaan havaittavat mielipidevivahteetkin. Sanon toistamiseen, että menemme Genovaan kauppiaina, kehittääksemme mahdollisimman edullisessa muodossa kauppaa, joka on alkanut, jota käydään ja joka siitäkin huolimatta, vaikka jonkun onnistuisi keskeyttää se väkivaltaisesti tietyksi aikaa, tulee tuon keskeytyksen jälkeen kuitenkin väistämättä kehittymään.

Rajoitun siis Genovan osalta näihin lyhyihin huomautuksiin ja siirryn tarkastelemaan niitä kysymyksiä, jotka mielestäni ovat olleet politiikan peruskysymyksiä kuluneena vuonna ja ovat politiikan peruskysymyksiä ensi vuonnakin. Minusta tuntuu (tai sellainen on ainakin totuttu tapani), että KK:n poliittisessa selostuksessa meidän ei pidä puhua yksistään siitä, mitä kuluneena toimintavuotena on tapahtunut, vaan myös siitä, mitkä ovat toimintavuoden tärkeimmät, olennaisimmat poliittiset opetukset, jotta voisimme määritellä oikein politiikkamme seuraavaksi vuodeksi ja ottaa opiksi yhtä ja toista vuoden ajalta.

Peruskysymyksenä on tietenkin uusi talouspolitiikka. Koko toimintavuosi on kulunut uuden talouspolitiikan merkeissä. Jos lienemme jotain suurta, tärkeää ja pysyvää saavuttaneet tämän vuoden aikana (mikä ei minusta ole vielä aivan varmaa), niin vain siinä suhteessa, että olem-

me oppineet tämän uuden talouspolitiikan joitakin alkeita. Olemme tosiaankin tämän vuoden aikana oppineet erittäin paljon uuden talouspolitiikan alalta. Ja olemmeko todella oppineet jotakin ja missä määrin, sen näyttävät luultavasti tulevat tapahtumat, sellaiset tapahtumat, jotka ovat kovin vähän meidän tahdostamme riippuvaisia, kuten esimerkiksi edessä oleva finanssipula. Minusta tuntuu, että tärkeimpiä seikkoja, joita uuden talouspolitiikkamme suhteen on pidettävä pohjana kaikissa päätelmissämme arvioidessamme vuoden kokemuksia ja ottaessamme käytännöllistä oppia tulevan vuoden varalta, ovat seuraavat kolme kohtaa:

Ensinnäkin, uusi talouspolitiikka on meille tärkeää ennen kaikkea sen kokeiluna, saammeko todella liittoyhdyden talonpoikaistalouteen. Vallankumouksemme edellisellä kehityskaudella, jolloin koko huomiomme ja kaikki voimamme keskitimme miltei yksinomaisesti etupäässä sellaiseen tehtävään kuin maahanhyökkäyksen torjumiseen, meillä ei ollut mahdollisuutta ajatella asiaan kuuluvalla tavalla tätä liittoyhdyttä — meillä ei ollut siihen aikaa. Se voitiin ja täytyikin tietyssä määrässä jättää huomioon ottamatta silloin, kun ehdottoman kiireellisenä ja suoranaishana tehtävänä oli torjua se vaara, että maailman imperialismin jättiläisvoimat kuristavat meidät kuoliaaksi.

Uuteen talouspolitiikkaan siirtymistä merkitsevä ratkaisu tehtiin viime edustajakokouksessa harvinaisen yksimielisesti, yksimielisemmin kuin on ratkaistu monia muita kysymyksiä puolueessamme (jonka erikoisuutena, se myönnettäköön, on ylipäänsä suuri yksimielisyys). Tämä yksimielisyys osoitti, että sosialistisen talouden luomiseksi tarvitaan ehdottomasti uutta menettelytapaa. Ne, jotka olivat monista kysymyksistä eri mieltä ja arvioivat tilannetta eri näkökulmasta, pääsivät hyvin pian ja vähääkään horjumatta yksimielisyyteen siitä, että mitä tulee sosialistiseen talouteen, sen perustan luomiseen, meiltä puuttuu oikeaa menettelytapaa, ja että täksi menettelytavaksi sopii ainoastaan uusi talouspolitiikka. Sotatapahtumien kehitys, poliittisten tapahtumien kehitys, kapitalismin kehitys vanhassa sivistyneessä Lännessä ja siirtomaiden yhteiskunnallinen ja poliittinen kehitys johti siihen, että me jouduimme ensimmäisinä murtamaan aukkoa vanhan porvarillisen maailman muuriin aikana, jolloin maamme oli taloudellisesti ellei takapajuisin maa, niin ainakin takapajuisimpia

maita. Suunnaton enemmistö maamme talonpoikais-
tosta pitää pientä yksityistaloutta. Sitä, minkä hahmotte-
lemastamme kommunistista yhteiskuntaelämää koskevasta
ohjelmasta saatoimme heti toteuttaa, rakennettiin jossain
määrin erillään siitä, mitä tapahtui laajojen talonpoikais-
joukkojen keskuudessa, joille me asetimme kovin raskaita
rasituksia sillä perusteella, ettei sota sallinut siinä suh-
teessa mitään epäröintiä. Ja tämän perustelun, jos otamme
sen kokonaisuudessaan, talonpoikaisto hyväksyi huolimatta
virheistä, joita emme voineet välttää. Talonpoikaisjoukot
yleensä näkivät ja ymmärsivät, että ne suunnattomat rasi-
tukset, joita niille asetettiin, olivat välttämättömiä työläis-
ten ja talonpoikain vallan puolustamiseksi tilanherroilta
ja itsemme pelastamiseksi kapitalistien maahanhyök-
käykseltä, joka uhkasi tehdä tyhjäksi kaikki vallanku-
mouksen aikaansaannokset. Mutta kansallistetuissa, yhteis-
kunnallistetuissa tehtaissa ja neuvostotiloilla rakennetun
talouden ja talonpoikaistalouden välillä ei ollut liitto-
yhteyttä.

Sen me näimme selvästi viimeksi pidetyssä puolueen
edustajakokouksessa. Näimme sen niin selvästi, ettei puo-
lueessa ollut mitään horjuntaa sen suhteen, että uusi
talouspolitiikka on välttämätöntä.

On huvittavaa nähdä, mitä arvioita annetaan tästä pää-
töksestämme rajan takana jos jonkinlaisten venäläisten
puolueiden tavattoman moninaisessa lehdistössä. Nämä
arviot eivät eroa toisistaan juuri nimeksikään: menneitä
muistellen nämä ihmiset jankuttavat vielä nytkin, että
vasemmistokommunistit⁷⁷ vastustavat yhä vieläkin uutta
talouspolitiikkaa. Vuonna 1921 heidän mieleensä muistui se,
mitä oli ollut vuonna 1918, ja se, minkä vasemmisto-
kommunistit itsekkin jo ovat meillä unohtaneet, ja nyt he
vatvovat ja märehdivät sitä yhä vakuutellen, että nuo bol-
shevikit ovat muka tunnetusti viekasta ja epärehellistä
väkeä; nämä muka salaavat Euroopalta, että heidän
omassa keskuudessaan on erimielisyyttä. Kun lukee täl-
laista, tulee mieleen: antaa heidän harhailla. Kun heillä
on moiset käsitykset siitä, mitä meillä tapahtuu, niin jo
tästä voidaan päätellä, miten tietoisia ovat nuo vanhan ajan
muka valistuneimmat ihmiset, jotka ovat nyt paenneet
ulkomaille. Me tiedämme, ettei keskuudessamme ollut
mitään erimielisyyksiä, ja niitä ei ollut juuri siksi, koska

kaikille oli selvää, että käytäntö vaatii sosialistisen talouden perustan rakentamisessa uutta menettelytapaa.

Meillä ei ollut liittoyhteyttä talonpoikaistalouden ja sen uuden talouden välillä, jota yritimme luoda. Onko se nyt? Ei ole vielä. Me olemme vasta pääsemässä siihen. Uuden talouspolitiikan koko merkitys, jota lehdistömme usein vieläkin etsiskelee mistä tahansa, mutta ei sieltä mistä pitäisi, sen koko merkitys on siinä ja vain siinä, että löydettäisiin yhteysmuoto sitä uutta taloutta varten, jota me luomme suunnattomilla voimainponnistuksilla. Siinä juuri onkin ansiomme. Ilman sitä emme olisikaan kommunisteja ja vallankumousmiehiä.

Uutta taloutta ryhdyimme rakentamaan vallan uudella tavalla, piittaamatta mistään vanhasta. Ja ellemme olisi ryhtyneet sitä rakentamaan, niin meidät olisi nujerrettu perinpohjin jo ensimmäisinä kuukausina, jo ensimmäisinä vuosina. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että pitäisimme härkäpäisesti kiinni siitä, että koska kerran aloitimme rakennustyömme niin rajattoman rohkeasti, niin meidän olisi jatkettavakin välttämättömästi samalla tavalla. Mikä siihen pakottaa? Ei mikään.

Olemme sanoneet aivan alusta pitäen, että joudumme suorittamaan äärimmäisen uutta tehtävää ja elleivät kapitalistisessa suhteessa kehittyneimpien maiden työläistoverit anna meille pikaista apua, tehtävämme on oleva uskomattoman vaikea ja sitä suorittaessamme teemme varmasti monia virheitä. Pääasia on, että osataan selvästi nähdä, missä näitä virheitä on tehty, ja tehdään kaikki uudelleen alusta alkaen. Jos kohta saammekin tehdä kaikki uudelleen kahteen ja jopa useampaankin kertaan, niin tämä osoittaa, että suhtaudumme maailman suurimpaan tehtäväämme ennakkoluulottomasti ja selväjärkisesti.

Tärkeintä uuden talouspolitiikan kannalta on nyt se, että otetaan oikealla tavalla varteen kuluneen vuoden kokemukset. Se on tehtävä, ja sen me tahdomme tehdä. Ja jos tahdomme tehdä (ja me tahdomme ja teemme!) sen hinnalla millä hyvänsä, niin on tiedettävä, että uuden talouspolitiikan ratkaiseva, kaikkea muuta ylempänä oleva perustehdävä on saattaa lujaan liittoyhteyteen toisaalta se uusi talous, jota olemme ryhtyneet rakentamaan (tosin kovin kehnosti, kovin taitamattomasti, mutta jota olemme kuitenkin ryhtyneet rakentamaan lähtökohtanamme aivan uusi

sosialistinen talouselämä, uudenlainen tuotanto ja uudenlainen jako), ja toisaalta se talonpojan talous, jota miljoonat ja taas miljoonat talonpojat harjoittavat.

Tätä liittoyhteyttä ei ole ollut ja meidän on se rakennettava ennen muuta. Kaikki on alistettava palvelemaan sitä. Meidän on vielä otettava selville, missä määrin uusi talouspolitiikka on onnistunut rakentamaan tätä liittoyhteyttä, ja oltava hävittämättä sitä, mitä olemme ryhtyneet taitamattomasti rakentamaan.

Me rakennamme talouttamme pitäen yhteyttä talonpoikaiston kanssa. Meidän on tehtävä tätä työtämme uudelleen useampaan kertaan ja järjestettävä asiat niin, että suurteollisuuden ja maatalouden alalla suorittamamme sosialistinen työ olisi yhteydessä siihen työhön, jota jokainen talonpoika tekee ja tekee sitä vointinsa mukaan pyrkien pääsemään puutteesta, tekee sitä turhia viisastelematta (sillä mitäpä viisastelemista hänellä olisi pyrkiesään pelastumaan ja selviytymään suoranaisesta kiduttavan nälkäkuoleman vaarasta?).

Tämä liittoyhteys on osoitettava, että näkisimme sen selvästi, että sen näkisi koko kansa, että koko talonpoikaisto näkisi, että talonpoikaiston nykyisen työlään, ennenkuulumattoman kurjan, tavattoman köyhän ja tuskallisen elämän sekä sen työn välillä, jota tehdään kaukaisten sosialististen ihanteiden nimessä, on olemassa yhteys. On saatava tavalinen työhminen käsittämään, että hän on saanut joitakin parannuksia asemaansa ja saanut ne toisin kuin muutamat harvat talonpojat tilanherrain vallan ja kapitalismin aikana, jolloin jokainen parannus (parannuksia epäilemättä oli, jopa hyvin suuriakin) tiesi samalla talonpojan pilkkaamista, loukkaamista, ivaamista ja joukkoihin kohdistunutta väkivaltaa, mitä kukaan Venäjän talonpoika ei ole unohtanut eikä unohda vuosikymmeniin. Me pyrimme jälleen rakentamaan liittoyhteyden, todistamaan talonpojalle teoin, että me aloitamme siitä, minkä hän ymmärtää, tuntee ja oivaltaa nytkin kaikessa kurjuudessaan, emmekä jostain etäisestä, mikä talonpojan kannalta on mielikuvituksellista, todistamaan hänelle, että me osaamme auttaa häntä, että kommunistit todella auttavat häntä nyt, kun taloudelliseen häviöön saatetun, köyhtyneen ja kiduttavaa nälkää näkevän pientalonpojan asema on ras-

kas. Joko todistamme sen hänelle tai hän lähettää meidät hiiteen. Siitä ei pääse kerrassaan mihinkään.

Juuri sitä merkitsee uusi talouspolitiikka, juuri siinä on kaiken politiikkamme perusta. Tämä on koko kuluneen vuoden tärkein opetus uuden talouspolitiikan noudattamisesta ja, niin sanoaksemme, tärkein poliittinen sääntömme alkavaksi vuodeksi. Talonpoika antaa meille luottoa eikä tietenkään voikaan kaiken koetun jälkeen olla antamatta. Talonpoikien enemmistö elää myönnytellen: „No, ellette osaa, niin odotetaan, ehkäpä opittekin”. Mutta tätä luottoa ei voida saada loputtomasti.

Tämä on tiedettävä ja, vaikka luottoa on saatu, on pidettävä silti kiirettä. On tiedettävä, että lähestyy hetki, jolloin talonpoikainen maa ei anna meille enää luottoa, vaan käyttääksemme kauppakieltä, vaatii käteismaksua. „Kai te, hyvät hallitusmiehet, olette löytäneet nyt näin monien kuukausien ja vuosien odotuksen jälkeen varmimman ja luotettavimman keinon auttaa meitä pääsemään puutteesta, köyhyydestä, nälästä ja kurjuudesta. Te kyllä kykenette, te olette sen todistaneeet.” Sellainen tutkinto meitä odottaa kiertämättömästi, ja se, tämä tutkinto, ratkaisee viime kädessä kaiken: sekä uuden talouspolitiikan että kommunistisen vallan kohtalon Venäjällä.

Kykenemmekö suorittamaan loppuun välittömän tehtävämme vai emme? Kelpaako tämä uusi talouspolitiikka mihinkään vai ei? Jos perääntyminen osoittautuu oikeaksi, niin peräännyttymme on yhdyttävä talonpoikaisjoukkoihin ja lähdeävä yhdessä niiden kanssa eteenpäin, kenties sata kertaa hitaammin, mutta sen sijaan varmasti ja horjumatta, että nämä joukot näkisivät aina meidän menevän kaikesta huolimatta eteenpäin. Silloin asiamme on oleva ehdottomasti voittamaton, eivätkä mitkään maailmanmahdit meitä voita. Tähän mennessä, ensimmäisen vuoden aikana, emme ole saaneet sitä aikaan. Se on sanottava suoraan. Olen syvästi vakuuttunut (ja uusi talouspolitiikkamme antaa aihetta tehdä tämän johtopäätöksen aivan selvästi ja varmasti), että jos käsitämme, mikä suunnaton vaara piilee uudessa talouspolitiikassa, ja kohdistamme kaikki voimamme heikompiin kohtiin, niin silloin ratkaisemme tämän tehtävän.

Liityttäköön tiiviisti yhteen talonpoikaisjoukkojen kanssa, tavallisen työtätekevän talonpoikaiston kanssa, ja

lähdekköön eteenpäin paljon, verrattomasti hitaammin kuin haaveilimme, mutta sen sijaan niin, että nämä joukot kulkevat todella mukamme. Silloin tämä eteenpäinmenomme kiihtyy aikanaan sellaiseksi, jollaisesta nykyään emme voi haaveillakaan. Tämä on mielestäni uuden talouspolitiikan antama ensimmäinen ja tärkein poliittinen opetus.

Toinen, suppeampi opetus on se, että valtion laitokset ja kapitalistiset laitokset asetetaan koetukselle kilpailussa. Meillä muodostetaan nykyään sekayhtiöitä — mainitsen niistä lyhyesti tuonnempana —, jotka, kuten koko valtion kauppatoimintakin sekä koko uusi talouspolitiikkamme, ovat kaupallisten menetelmien, kapitalististen menetelmien soveltamista meidän, kommunistien, taholta. Niillä on merkitystä siinäkin suhteessa, että siten muodostuu käytännössä kilpailu kapitalististen menettelytapojen ja meidän menettelytapojemme välillä. Vertailkaa käytännössä. Me olemme tähän saakka laatineet ohjelmaa ja antaneet lupauksia. Aikoinaan se oli aivan välttämätöntä. Ohjelmaa ja lupauksista ei voida julistaa maailmanvallankumousta. Ja kun valkokaartilaiset ja m.m. menshevikit haukkuvat meitä sen johdosta, niin tämä osoittaa vain sitä, ettei menshevikeillä eikä II ja II^{1/2} Internationalen sosialisteilla ole mitään käsitystä siitä, miten vallankumous kehittyy yleensä. Me emme voineet aloittaa muuten kuin tätä tietä.

Mutta nyt ovat asiat siten, että meidän täytyy tarkastaa työtämme jo toden teolla eikä niin kuin valvontaelimet, jotka niin ikään ovat kommunistien muodostamia, vaikka ne olisivatkin mainioita ja vaikka ne olisivatkin sekä neuvostovirastojen että puoluevirastojen järjestelmässä miltei ihanteellisia valvontaelimiä. Emme tarvitse sellaista tarkastusta, vaan sellaista, joka olisi tarkastusta yleisen talouselämän näkökulmasta katsoen.

Kapitalisti osasi varustaa. Sen hän suoritti pahasti, sen hän suoritti rosvomaisesti, hän loukkasi ja ryöväsi meitä. Sen tietävät tavalliset työmiehet ja talonpojat, jotka eivät järkeile kommunismista, koska eivät tiedä, mitä se sellainen oikein on.

„Mutta kapitalistit osasivat kuitenkin varustaa, entä osaatteko te? Ette osaa.” Tuollaisia ääniä kuului — tosin ei aina selvästi — viime vuonna keväällä, ja ne muodostivat koko viimevuotisen keväällisen kriisin taustan. „Ihmi-

sinä te olette tietenkin erinomaisia, mutta ette osaa suorittaa sitä tehtävää, taloudellista tehtävää, johon olette käyneet käsiksi". Tällaista oli se mitä mutkattomin ja murhaavin arvostelu, jonka talonpoikaisto sekä talonpoikaiston kautta monet työläiskerroksetkin kohdistivat viime vuonna kommunistiseen puolueeseen. Ja juuri siksi tämä seikka uudessa talouspolitiikassa, tämä vanha seikka, saakin niin suuren merkityksen.

Tarvitaan tosi tarkastusta. Rinnallamme toimii kapitalisti, toimii kuin ryöväri ja kahmii liikevoittoja, mutta hän osaa toimia. Entä te — te yritätte uudella tavalla: liikevoittoja teillä ei ole, periaatteenne ovat kommunistisia, ihanteenne kauniita — no olette niin koreiksi maalattuja kuin pyhimykset, kelpaisitte vaikka elävinä paratiisiin —, mutta osaatteko hoitaa asioita? Tarvitaan tarkastusta, tosi tarkastusta, ei sellaista tarkastusta, että Keskuskontrollikomissio suorittaa tutkimuksen ja antaa paheksuvan lausunnon ja Yleisvenäläinen TpKK määrää rangaistuksen — ei, vaan tosi tarkastusta kansantalouden kannalta katsoen.

Kommunisteille on annettu kaikenlaisia lykkäyksiä, luottoakin on annettu enemmän kuin yhdellekään hallitukselle on koskaan annettu. Tietysti kommunistit auttoivat vapautumaan kapitalisteista ja tilanherroista, talonpoikaisto pitää sitä arvossa ja se on antanut etukäteen lykkäystä, mutta vain tiettyyn määräaikaan asti. Mutta sittenpä jo tarkastetaan, osaatteko isännöidä yhtä hyvin kuin muut? Entinen kapitalisti osaa, mutta te ette osaa.

Siinä ensimmäinen opetus, KK:n poliittisen selostuksen ensimmäinen perusosa. Me emme osaa hoitaa taloutta. Se on tullut vuoden mittaan todistetuksi. Mieleni tekisi kovin tuoda esimerkkejä muutamista gostresteistä * (käyttääkseen tätä ihanaa venäjän kieltä, jota Turgenev niin ylisteli) ja osoittaa, miten me osaamme hoitaa taloutta.

Valitettavasti monistakin syistä, mutta huomattavalta osaltaan sairauteni takia, en voinut valmistaa selostukseni tätä osaa ja siksi minun on rajoitettava vain tuomaan julki vakaumukseni, joka perustuu tapahtumien huomiointiin. Tämän vuoden aikana olemme todistaneet aivan selvästi, ettemme osaa hoitaa taloutta. Tämä on tärkein opetus. Joko todistamme ensi vuonna päinvastaista tai Neuvostovalta

* Gostrest — tynkämuoto sanoista gosudarstvennyi trest (valtion trusti). Suom.

ei voi pysyä pystyssä. Ja suurin vaara on se, etteivät kaikki sitä tajua. Jos me kaikki kommunistit, vastuunalaiset työntekijät tajuaisimme selvästi, ettemme osaa, jonka vuoksi opetelkaamme alusta asti, silloin voittaisimme — se olisi mielestäni tärkein, perustavin johtopäätös. Mutta sitä ei tajuta, vaan ollaan varmoja, että ne, jotka näin ajattelevat, ovat kehittymätöntä väkeä, eivät ole muka opiskelleet kommunismia — ehkä käsittävät kunhan opiskelevat. Ei, suokaa anteeksi, asian ydin ei ole siinä, että talonpoika ja puolueeseen kuulumaton työmies eivät ole opiskelleet kommunismia, vaan siinä, että ne ajat ovat olleet ja menneet, jolloin piti kehittää ohjelmaa ja kutsua kansaa tätä suurta ohjelmaa toteuttamaan. Tuo aika on ollut ja mennyt, ja nyt on näytettävä, että osaatte nykyisessä vaikeassa tilanteessa auttaa käytännöllisesti työläisen ja talonpojan taloutta, että he näkisivät teidän kestäneen kilpailun.

Sekayhtiöt, joita olemme ryhtyneet perustamaan ja joissa on mukana sekä yksityisiä kapitalisteja, venäläisiä ja ulkomaalaisia, että kommunisteja, nämä yhtiöt ovat muoto, jossa voidaan järjestää oikealla tavalla kilpailu, oppia ja osoittaa, että me osaamme yhtä hyvin kuin kapitalistitkin luoda liittoyhteiden talonpoikaistalouden kanssa, voimme tyydyttää tämän talouden tarpeet, voimme auttaa talonpoikaa eteenpäin sellaisena kuin hän nykyään on kaikessa sivistymättömyydessään, sillä häntä ei voida muuttaa toisenlaiseksi lyhyessä ajassa.

Juuri sellainen kilpailu odottaa meitä ehdottomana lykkäystä sietämättömänä tehtävänä. Juuri siinä on uuden talouspolitiikan ydin ja vakaumukseni mukaisesti koko puoluepolitiikan olemus. Meillä on puhtaasti poliittisia kysymyksiä ja vaikeuksia vaikka kuinka paljon. Ja te tiedätte, että niitä ovat sekä Genova että intervention vaara. Vaikeudet ovat suuria, mutta ne ovat kaikki mitättömän vähäisiä tähän vaikeuteen verraten. Genovassa näimme jo, miten asioita ajetaan, siellä opimme paljon, tulimme tuntemaan porvarillisen diplomatian. Se on sitä, mitä menshevikit opettivat meille 15 vuotta ja saivatkin opetetuksi yhtä ja toista hyödyllistä. Se ei ole uutta.

Mutta meidän on nyt läpäistävä talouselämässämme seuraava koe: on kestettävä kilpailussa tavallista kauppa-apulaista, tavallista kapitalistia ja kauppiasta vastaan, joka menee talonpojan luo eikä ryhdy kiistelemään kommu-

nismista — ajatelkaas, ei ryhdy kiistelemään kommunistista —, vaan alkaa väittää: jos pitää hankkia jotakin, tehdä kunnon kaupat, osata rakentaa, niin minä kyllä rakennan kalliisti, mutta kommunistitpa saattavat rakentaa kalliimmin, jopa kymmentäkin kertaa kalliimmin. Juuri tällainen agitaatio on nyt asian olemuksena, juuri siinä on talouselämämme ydin.

Toistan vieläkin, että kansa on myöntänyt meille lyk-
käystä ja antanut luottoa oikean politiikkamme ansiosta, ja ne ovat, uuden talouspolitiikan kielellä sanoen, vekseleitä, mutta näihin vekseleihin ei ole merkitty erääntymisaikaa eikä vekselin tekstistä selviä, milloin ne esitetään lunastettaviksi. Siinäpä se vaara onkin, siinä se erikoisuus, joka erottaa nämä poliittiset vekselit tavallisista liikevekseleistä. Meidän on kiinnitettävä koko huomiomme tähän eikä lohduteltava itseämme sillä, että kaikkialla valtion trusteeissa ja sekayhtiöissä on vastuunalaisia ja parhaita kommunisteja — siitä ei ole mitään hyötyä, koska he eivät osaa hoitaa taloutta ja ovat tässä suhteessa huonompia kuin tavallinen suurtehtaan ja suurliikkeen kouluma kapitalistinen liikeapulainen. Sitä me emme tajua, siinä suhteessa on vielä kommunistista pöyhkeilyä — komtshvanstvoa, käyttääksemme samaa suurta venäjän kieltä. Kysymys on siitä, että vastuunalainen kommunisti — parhainkaan, tunnetusti rehellinen ja uskollinen, pakkotyötuurin kestänyt ja kuolemaa pelkäämätön kommunisti — ei osaa käydä kauppaa, sillä hän ei ole liikemies, hän ei ole oppinut eikä haluakaan oppia sitä eikä ymmärrä, että hänen pitää oppia aakkosista alkaen. Hänen, kommunistin, vallankumousmiehen, joka on tehnyt maailman suurimman vallankumouksen, hänen, johon katsoo ellei neljäkymmentä pyramiidia, niin ainakin neljäkymmentä Euroopan maata toivoen vapautuvansa kapitalismista, hänen on nyt otettava oppia tavallisesta kauppa-apulaisesta, joka on häärinyt puodissa kymmenen vuotta ja tuntee tämän kauppa-alan, mutta hän, vastuunalainen kommunisti ja uskollinen vallankumousmies, ei tunne tuota alaa eikä hän tiedä edes sitäkään, ettei hän sitä tunne.

Ja jos me, toverit, täytämme vaikkapa vain tämän ensimmäisen aukon tiedoissamme, niin se on oleva mitä valtavin voitto. Meidän pitää lähteä tästä edustajakokouksesta vakuuttuneina, että emme tietäneet sitä ja että alamme

oppia aakkosista alkaen. Emme ole kuitenkaan lakanneet olemasta vallankumouksellisia (vaikka monet sanovat, eivätkä aivan aiheettomasti, että olemme virkavaltai-
stuneet) ja kykenemme ymmärtämään sen yksinkertaisen sei-
kan, että uudessa, tavattoman vaikeassa asiassa on osat-
tava aloittaa alusta monta kertaa: kerran alettuasi ja
jouduttuasi umpikujaan ala uudelleen ja taas uudelleen
kymmeniä kertoja, mutta pidä pääsi, älä ylpeile äläkä
pöyhkeile sillä, että olet kommunisti, kun kerran joku puo-
lueseen kuulumaton kauppa-apulainen, ehkä valkokaarti-
lainenkin ja todennäköisesti juuri valkokaartilainen, osaa
tehdä sen, mikä talouden kannalta katsoen on tehtävä hin-
nalla millä hyvänsä, mutta sinä et osaa. Jos sinä, vastuun-
alaisena kommunistina, monia kommunistisia ja neuvosto-
laisia arvo-, kunnia- ja „ritari-”nimiä omaavana, tämän
käsität, silloin saavutat varmasti päämääräsi, sillä se on
opittavissa.

Joitakin, joskin aivan pikkuruaisia saavutuksia meillä on
kuluvan vuoden varrelta, mutta ne ovat aivan vähäisiä.
Asian ydin on siinä, ettei käsitetä, ettei olla laajalti kaik-
kien kommunistien keskuudessa varmoja siitä, että
nykyään meillä, Venäjän vastuunalaisilla ja mitä uskollis-
immilla kommunisteilla, on mainittua taitoa vähemmän
kuin kenellä tahansa vanhalla kauppa-apulaisella. Toistan,
että on alettava opiskelu aivan alusta alkaen. Jos tajuam-
me tämän, niin silloin läpäisemme tutkinnon, vaikean tut-
kinnon, jonka lähestyvä finanssipula panee toimeen, tutkin-
non, jonka panevat toimeen Venäjän ja maailman
markkinat, joiden alaisia olemme, joihin olemme sidottuja
ja joista emme pääse irti. Se on oleva vaikea tutkinto, sillä
siinä meidät voidaan reputtaa sekä taloudellisesti että
poliittisesti.

Näin ja vain näin on kysymys, sillä tämä kilpailu on
vakava, tämä kilpailu on ratkaiseva. Olemme selviytyneet
jos jollakin keinolla ja konstilla poliittisista ja taloudelli-
sista vaikeuksistamme. Voimme kehaista ylpeinä, että
olemme tähän asti osanneet käyttää kaikkia noita keinoja
ja konsteja eri yhdistelminä ja eri tilanteisiin sovellettuina,
mutta nyt meillä ei enää ole mitään konsteja. Sallikaa
sanoa tämä teille ilman mitään liioittelua, joten siinä mie-
lessä kysymyksessä on todellakin „viimeinen ja ratkaiseva
taisto”, ei kansainvälistä kapitalismia vastaan — sitä vas-

taan pitää käydä vielä monta „viimeistä ja ratkaisevaa taistoa” — ei, vaan juuri Venäjän kapitalismia, sitä kapitalismia vastaan, joka versoo pientalonpoikaistaloudesta ja jota tämä pitää hengissä. Tässä suhteessa meitä odottaa lähitulevaisuudessa taistelu, jonka alkua ja loppua ei voida tarkoin määritellä. Se on oleva „viimeistä ja ratkaisevaa taistoa”, siinä ei voi olla enää mitään, ei poliittisia enempää kuin muitakaan kiertoteitä, sillä se on tutkinto yksityispääoman kanssa käytävän kilpailun muodossa. Joko läpäisemme tämän tutkinnon, jona on kilpailu yksityispääoman kanssa tai epäonnistumme täydellisesti. Voidaksemme läpäistä tämän tutkinnon, meillä on poliittinen valta ja suuri määrä kaikenlaisia taloudellisia ja muita resursseja ja jos mitä, paitsi taitoa. Taitoa puuttuu. Mutta jos vain otamme oppia viime vuoden kokemuksesta ja pidämme sitä koko ajan ohjeenamme vuonna 1922, niin silloin voitamme tämänkin vaikeuden, vaikka se on paljon suurempi kuin edelliset vaikeudet, sillä se on meissä itsessämme. Se on toista kuin jokin ulkoinen vihollinen. Tänä vaikeutena on se, ettemme itse tahdo tunnustaa sitä epämieluisuutta, joka on pakon sanelema, emmekä tahdo joutua siihen epämieluisaan asemaan, johon pakosta joudutaan: ala opiskella alusta. Tämä on toinen opetus, joka nähdäkseni seuraa uudesta talouspolitiikasta.

Ja lisäksi kolmas opetus, tämä koskee valtiokapitalismia. Sääli, ettei toveri Buharin ole läsnä edustajakokouksessa, mieleni tekisi väitellä hieman hänen kanssaan, mutta parasta kun jätän seuraavaan edustajakokoukseen. Valtio-kapitalismin suhteen lehdistömme ja puolueemme yleensä tekevät nähdäkseni sen virheen, että erehdytään hahmottamaan, olemaan hölläkätisiä, viisastelemaan siitä, mitä valtiokapitalismilla on ymmärrettävä, ja kurkistelemaan vanhoihin kirjoihin. Mutta niissäpä on kirjoitettu vallan muuta: niissä kirjoitetaan siitä valtiokapitalismista, jota esiintyy kapitalismin aikana, mutta ei ole yhtään kirjaa, jossa kerrottaisiin kommunismin aikaisesta valtiokapitalismista. Ei edes Marx huomannut kirjoittaa siitä sanaakaan ja kuoli jättämättä yhtään tarkkaa sitaattia ja kiistatonta ohjetta. Siksi meidän täytyy nyt selviytyä omin voimin. Ja jos luomme ajatuksissamme yleissilmäyksen siihen, mitä lehdistössämme kirjoitetaan valtiokapitalismista, kuten yritin tehdä valmistaessani tätä selostusta, niin syntyy

vakaumus, että siinä ammutaan kokonaan yli maalin, katsotaan vallan toiseen suuntaan.

Koko taloustieteellisen kirjallisuuden mukaan valtiokapitalismi on sellaista kapitalismia, jota esiintyy kapitalistisen järjestelmän aikana, jolloin valtiovalta alistaa välittömästi alaisekseen tiettyjä kapitalistisia tuotantolaitoksia. Mutta meillähän valtio on proletaarinen, nojaa proletariaattiin, antaa proletariaatille kaikki poliittiset etuudet ja vetää proletariaatin avulla puolelleen talonpoikaista pohjakerroksista alkaen (muistatte kai, että aloitimme tämän työn köyhälistökomiteoista). Senpä vuoksi valtiokapitalismin suhteen monelta on mennyt pää pyörälle. Ettei niin tapahtuisi, on muistettava se perusasia, että valtiokapitalismia ei ole käsitelty siinä muodossa, jossa se meillä esiintyy, missään teoriassa eikä kirjallisuudessa siitä yksinkertaisesta syystä, että kaikki tähän sanaan liittyvät tavanmukaiset käsitykset ajoittuvat kapitalistisen yhteiskunnan, porvarivallan kaudelle. Sen sijaan meidän yhteiskuntaelämäme on sellaista, joka on suistunut pois kapitalismin raiteilta eikä ole vielä päässyt uusille raiteille, mutta tätä valtiota johtaa proletariaatti eikä porvaristo. Me emme halua ymmärtää, että kun sanomme „valtio”, niin tämä valtio olemme me, proletariaatti, työväenluokan etujoukko. Valtiokapitalismi on kapitalismia, jota voimme rajoittaa, jonka puitteet ovat määrättävissämme, tämä valtiokapitalismi on sidottu valtioon ja tänä valtiona ovat työläiset, työväen valveutunein osa, sen etujoukko, sinä olemme me.

Valtiokapitalismi on sellaista kapitalismia, joka meidän on pantava tiettyihin puitteisiin ja jota emme osaa yhä vieläkään panna puitteisiin. Siinä koko juttu. Niinpä meistä itsestämme riippuu, millaiseksi tämä valtiokapitalismi muodostuu. Poliittista valtaa meillä on tarpeeksi, aivan tarpeeksi; taloudellisia keinoja on niin ikään aivan riittävästi käytettävissämme, ei ole vain riittävästi taitoa sillä työväenluokan etujoukolla, joka on asetettu hoitamaan välittömästi asioita ja määräämään rajat, tekemään ne selviksi ja alistamaan valtaansa eikä alistumaan toisten valtaan. Siinä tarvitaan vain taitoa, mutta tätäpä meillä ei ole.

Onhan se historiassa aivan ennennäkemätön tilanne, että proletariaatilla, vallankumouksellisella etujoukolla, on

aivan riittävästi poliittista valtaa ja silti samalla esiintyy valtiokapitalismia. Tärkeintä on nyt se, että ymmärtäisimme tämän kapitalismin olevan sitä kapitalismia, jota voimme ja jota meidän pitää sallia, jolla voimme ja jolle meidän pitää panna puitteet, sillä tätä kapitalismia tarvitsevat laajat talonpoikaisjoukot ja yksityispääoma, jonka tehtävä on käydä kauppaa niin, että talonpoikaiston tarpeet tulisivat tyydytetyiksi. Asia on järjestettävä niin, että kapitalistinen taloudenpito ja kapitalistinen liikevaihto voisivat tapahtua tavalliseen tapaan, sillä kansa tarvitsee niitä, ilman niitä ei tulla toimeen. Mikään muu ei ole niistä, tähän leiriin kuuluvista, ehdottoman välttämätöntä, kaikkeen muuhun ne voivat tyytyä. Tehkääpä te kommunistit, te työmiehet, proletariaatin valveutunut, valtiota johtamaan ryhtynyt osa, niin, että valtiolaitos, jonka olette ottaneet huostaanne, toimisi teidän tahtonne mukaan. Olemme eläneet nyt vuoden, valtiolaitos on meidän huostassamme, mutta onko se tänä vuonna uuden talouspolitiikan osalta toiminut meidän tahtomme mukaan? Ei. Emme halua myöntää sitä, ettei se toiminut meidän tahtomme mukaan. Entä miten se sitten toimi? Auto ei tottele ohjausta: näyttää kuin mies istuisi sitä ohjaamassa, mutta autopa ei kuljekaakaan sinne, minne sitä ohjataan, vaan jonkin, minne sitä ohjaa joko jokin illegaalinen tai lainvastainen tai, herra ties', mistä tullut voima, joko jotkin keinottelijat tai yksityiskapitalistit taikka molemmat yhdessä,— mutta auto ei vain kulje aivan siten eikä useimmiten lainkaan siten kuin auton ohjauspyörässä oleva kuvittelee sen kulkevan. Juuri tämä on tärkeintä, mikä on pidettävä mielessä valtiokapitalismikysymyksessä. Tällä perusalalla meidän pitää opetella alusta alkaen ja vasta sitten, kun ehdottomasti tajuamme ja ymmärrämme tämän, voimme taata, että varmasti opimme sen.

Siirryn nyt tarkastelemaan kysymystä perääntymisen lopettamisesta, josta tulin jo maininneeksi metallityöläisten edustajakokouksessa pitämässäni puheessa. En ole havainnut sittemmin esitettävän minkäänlaisia vastaväitteitä, en puoluelehdistössä, en tovereitten yksityiskirjeissä enkä Keskuskomiteassakaan. Keskuskomitea hyväksyi suunnitelmani, ja tänä suunnitelmana oli se, että myös tässä edustajakokouksessa pidettävässä selostuksessa korostettaisiin Keskuskomitean nimessä voimakkaasti

tuota perääntymisen lopettamista ja pyydetäisiin edustajakokousta antamaan jo koko puolueen nimessä vastaava ohje, joka olisi velvoittava. Olemme perääntyneet vuoden. Nyt meidän on sanottava puolueen nimessä: riittää! Tavoite, johon perääntymisellä pyrittiin, on saavutettu. Tämä kausi on päättymässä tai jo päättynyt. Nyt on edessä toinen tavoite — voimien uudelleenryhmittäminen. Olemme siirtyneet uusiin aseisiin, perääntymisen olemme yleensä suorittaneet sittenkin verrattain hyvässä järjestyksessä. Tosin eri tahoilta kuului kyllin paljon ääniä, jotka tahtoivat muuttaa tämän perääntymisen paniikkimaiseksi. Eräältä taholta puhuttiin, että olemme muka tässä tai tuossa suhteessa perääntyneet väärin, kuten esimerkiksi puhuivat „työläisopposition” nimeä kantaneen ryhmän eräät edustajat. (Mielestäni he käyttivät väärää nimeä.) Liiallisessa innossaan he yrittivät yhtäälle, mutta joutuivatkin toisaalle, ja ovat nyt osoittaneet sen selvästi. Silloin he eivät huomanneet, ettei heidän toimintansa suuntana ollut suinkaan liikkeemme oikaiseminen, vaan heidän toimintansa merkitsi itse asiassa vain paniikin kylvämistä ja haittaa järjestyneelle perääntymiselle.

Perääntyminen on vaikeata, varsinkin niistä vallankumousmiehistä, jotka ovat tottuneet hyökkäämään, ja varsinkin kun he ovat tottuneet hyökkäämään useita vuosia peräkkäin ja suurella menestyksellä, varsinkin kun heidän ympärillään on muiden maiden vallankumouksellisia, jotka alinomaa haaveilevat vain hyökkäyksen alkamisesta. Nähdessään meidän perääntyvän eräät heistä pillahtivat aivan sopimattomasti ja lapsellisesti itkuun, kuten tapahtui Kominternin Toimeenpanevan komitean viimeksi pidetyssä laajennetussa istunnossa. Vaikutteinaan mitä parhaimmat kommunistiset tunteet ja kommunistiset pyrkimykset eräät toverit pillahtivat itkuun sen johdosta, kun venäläiset kelpo kommunistit, ajatelkaas, perääntyvät. Ehkä minun on nyt jo vaikea ymmärtää tuota länsieurooppalaista mentaliteettiä, vaikka olenkin elänyt kyllin monia vuosia emigranttina noissa ihanissa demokratian maissa. Mutta ehkäpä heidän kannaltaan tätä on niin vaikea käsittää, että pitää panna itkuksi. Joka tapauksessa meillä ei ole aikaa tunteilla. Meille oli selvää, että juuri siksi, että olimme hyökänneet useita vuosia niin menestyksellisesti ja saavuttaneet niin monia tavattomia voittoja (ja kaikki tämä maassa, joka oli

saatettu uskomattoman hävityksen tilaan ja jolta puuttui aineellisia edellytyksiä!), meidän täytyi hyökkäyksemme tulosten varmistamiseksi perääntyä aivan välttämättömästi, koska olimme niin paljon valloittaneet. Emme kyenneet pitämään hallussamme kaikkia asemia, jotka olimme vallanneet lennossa, mutta toiselta puolen vain sen vuoksi, että olimme nopeasti, työläisten ja talonpoikain innostuksen aallonharjalla kiitäen vallanneet tavattoman paljon, vain sen vuoksi meillä oli niin paljon alaa, että saatoimme perääntyä hyvin kauas ja voimme vieläkin perääntyä kauas menettämättä silti mitään tärkeää ja perustavaa. Perääntyminen on suoritettu yleensä kyllin järjestyneesti, vaikka paniikin valtaan joutuneet, joihin „työläisoppositiokin” kuului (mikä olikin sen mitä suurin vahingollisuus!), ovatkin aiheuttaneet huudoillaan osittaista rakoilua, kurin rikkomisia, poikkeamia oikeasta perääntymistavasta. Peräännyttäessä on vaarallisinta paniikki. Kun koko armeija (puhun tässä kuvaannollisessa mielessä) perääntyy, mieliala ei voi olla silloin sellainen kuin se on kaikkien mennessä eteenpäin. Perääntyessä joudutte joka askeleella havaitsemaan, että mieliala on jossain määrin masentunut. Meillä oli jopa runoilijoitakin, jotka kirjoittivat, että Moskovassa on näet vilua ja nälkää, „kun ennen oli siistiä ja kaunista, niin nyt on vain kaupustelua ja keinoittelua”. Meillä on melkoinen määrä tuollaisia runo- tuotteita.

On ymmärrettävää, että tämä johtuu perääntymisestä. Ja siinä piilee suunnaton vaara: voitokkaan suurhyökkäyksen jälkeen perääntyminen on hirveän vaikeaa; suhteet ovat tällöin kokonaan toisenlaiset; vaikka hyökättäessä et pitäisikään yllä kuria, niin kaikki ryntäävät ja kiitävät itsestään eteenpäin; peräännyttäessä pitää kurinkin olla tietoisempaa ja se on sata kertaa tarpeellisempaa, sillä kun koko armeija perääntyy, se ei ole selvillä eikä näe, missä pysähtytään, se näkee vain peräännyttävän — tällöin riittää toisinaan muutama paanillinen huuto saamaan kaikki pakoon. Siinä on suunnaton vaara. Kun todellinen armeija perääntyy näin, niin laitetaan konekiväärit asemiin, ja kun järjestynyt perääntyminen muuttuu sekasortoiseksi, annetaan käsky: „Tulta!” Ja se on oikein.

Jos jotkut, vaikkapa mitä parhaimpien vaikutteiden kannustamina, aiheuttavat paniikkia ajankohdalla, jolloin

suoritamme ennen kuulumattoman vaikeata perääntymisliikettä ja jolloin kaikki kaikessa on se, että säilytetään hyvä järjestys — niin silloin rangaistakoon ankarasti, armotta ja säälimättä pienimmistäkin kurinrikkomuksista, ja tämä ei koske vain joitakin puolueemme sisäisiä asioita, vaan sitäkin enemmän sellaisia herroja kuin menshevikkejä ja yleensä kaikkia II¹/₂ Internationalen herroja.

Joku päivä sitten luin „Kommunistisen Internationalen” 20. vihkosta toveri Rakosin artikkelin, jossa käsitellään Otto Bauerin uutta kirjasta, saman Bauerin, josta me kaikki otimme aikoinaan oppia, mutta josta sodan jälkeen on tullut säälittävä poroporvari, kuten Kautskystakin. Nyt hän kirjoittaa: „Kas niin, he perääntyvät takaisin kapitalismiin; olemmehan aina sanoneet: vallankumous on porvarillinen”.

Menshevikit ja eserrät, jotka noita juttuja levittelevät, ihmettelevät, kun sanomme ampuvamme tuollaisista teoista. He kummastelevat, vaikka kysymys on päivän selvä: armeijan perääntyessä tarvitaan sata kertaa parempaa kuria kuin hyökätessä, sillä hyökätessä kaikki rynnistävät eteenpäin. Mutta jos nyt kaikki alkavat rynnätä taaksepäin, niin siitä seuraa tuho, kiertämätön ja pikainen tuho.

Juuri sellaisena ajankohtana on tärkeintä, että peräännyttään järjestyksessä, määrätään tarkasti, mihin saakka peräännyttään, eikä antauduta paniikin valtaan. Ja kun menshevikki sanoo: „Te peräännytte nyt, olen aina ollut perääntymisen kannalla, olen kanssanne samaa mieltä, olen teikäläisiä, perääntykäämme yhdessä”, niin vastaamme hänelle: „Avoimesta menshevismistä vallankumoukselliset tuomioistuimemme tuomitkoott ammuttavaksi, muussa tapauksessa ne eivät ole meidän tuomioistuiamiemme, vaan herra ties mitä”.

He eivät voi millään käsittää sitä ja sanovat: „Miten diktatorisesti tuo väki menetteleekään!” Aina tähän saakka he luulevat meidän vainoavan menshevikkejä siitä syystä, että he tappelivat meitä vastaan Genevessä⁷⁸. Mutta jos olisimme kulkeneet sitä tietä, niin luultavasti emme olisi pysyneet vallassa kahtakaan kuukautta. Tosiaankin, se oppi, jota niin Otto Bauer kuin II ja II¹/₂ Internationalen johtomiehetkin, niin menshevikit kuin eserrätkin julistavat, muodostaa heidän olemuksensa: „Vallankumous on mennyt liian pitkälle. Olemme aina sanoneet samaa, mitä sinä

nyt sanot. Salli meidän toistaa se vielä kerran". Mutta me vastaamme siihen: „Sallikaa asettaa teidät siitä hyvästä seinää vasten. Joko pidättäydytte propagoimasta mielipiteitänne tai, jos haluatte esittää poliittisia mielipiteitänne nykytilanteessa, kun olosuhteemme ovat paljon pahempia kuin valkoisten suoranaisen hyökkäyksen aikana, tulemme kohtelemaan teitä, se tietäkääkin, kuin pahimpia ja vahingollisimpia valkokaartilaisaineksia". Tätä emme saa unoh-
taa.

Kun puhun perääntymisen lopettamisesta, tarkoitukseni ei ole suinkaan sanoa, että olemme jo oppineet käymään kauppaa. Päinvastoin, olen kokonaan toista mieltä, ja jos puheestani saataisiin sellainen käsitys, niin se merkitsisi, ettei minua ole ymmärretty oikein, ja todistaisi, etten osaa esittää oikein ajatuksiani.

Mutta kysymys on siitä, että tehtäisiin loppu hermostuneisuudesta ja hosumisesta, jota meillä ilmenee uuden talouspolitiikan seurauksena, ja siitä, että pyritään tekemään, sovittamaan kaikki uudella tavalla. Nykyään meillä on sekayhtiöitä. Tosin niitä on hyvin vähän. Olemme yhdessä ulkomaisten kapitalistien kanssa perustaneet yhdeksän ulkomaankaupan komissariaatin vahvistamaa yhtiötä, Sokolnikovin komissio⁷⁹ on vahvistanut 6 ja Severoles⁸⁰ on tehnyt kaksi sopimusta. Tällä hetkellä on siis olemassa seitsemäntoista eri instanssin vahvistamaa yhtiötä, joilla on moniin miljooniin nouseva pääoma. (Meillä on kyllä tarpeeksi sekasotkua instansseissakin, joten tässäkin on voitu jossain suhteessa haksahda.) Mutta joka tapauksessa meillä on nyt yhtiöitä, joissa on mukana venäläisiä ja ulkolaisia kapitalisteja. Niitä on vähän. Tämä vähäinen, mutta käytännöllinen alku osoittaa, että kommunistit ovat saaneet tunnustusta, tunnustusta käytännöllisen työnsä kannalta, eikä kysymys ole sellaisten korkeiden laitosten kuin Keskuskontrollikomis-sion ja Yleisvenäläisen TpKK:n antamasta tunnustuksesta. Keskuskontrollikomisio on tietenkin erittäin hyvä laitos, ja annamme sille nyt enemmän valtaa. Mutta silti, kun nämä laitokset tarkastavat kommunisteja, niin... ajatelkaas, maailman markkinoilla ei tunnusteta niiden arvovaltaa. (N a u r u a.) Mutta kun tavalliset kapitalistit, sekä venäläiset että ulkomaalaiset, suostuvat perustamaan seka-yhtiöitä kommunistien kanssa, niin sanomme: „Jotakin me

senttään osaamme, kuinka kehoja ja vähäistä se sitten lieneekin, mutta aluksi meillä on jo jotakin". Ei tietenkään kovin paljon; ajatelkaahan, siitä on jo vuosi, kun julistimme keskittävämmme kaiken tarmomme (ja meillä sanotaan olevan paljon tarmoa), kaiken tarmomme tähän asiaan, mutta vuoden tuloksena on vain seitsemäntoista yhtiötä.

Tämä osoittaa, että olemme helkkarin saamattomia, nahjusmaisina, että meissä on vielä paljon oblomovilaisuutta, josta meitä vielä tullaan välttämättä löylyttämään. Mutta silti, toistan, alku on ja tiedustelu on suoritettu. Kapitalistit eivät olisi ryhtyneet tekemisiin kanssamme, ellei heidän toiminnalleen olisi ollut edes alkeellisimpia edellytyksiä. Mutta jos kerran heistä vähäininkin osa on ryhtynyt, niin jo tämä osoittaa, että olemme saaneet osittaisen voiton.

Tietysti kapitalistit tulevat yhä puijaamaan meitä näissä yhtiöissä, puijaamaan niin, että saamme sitten useita vuosia selvitellä asioita. Mutta ei väliä. En sano, että tämä on voitto — tämä on tiedustelua, joka osoittaa, että meillä on jo toiminta-alaa, kaistale maata ja että voimme jo lopettaa perääntymisen.

Tiedustelun tuloksena on tehty mitättömän pieni määrä sopimuksia kapitalistien kanssa, mutta silti niitä on tehty. Tästä on otettava oppia ja toimittava edelleen. Tässä mielessä on aika lakata hermostelemasta, kirkumasta ja touhuamasta. Satamalla sataa kirjelappuja ja puhelinsanomioita: „eiköhän meilläkin saisi suorittaa uudelleenjärjestelyä, kun meillä on uusi talouspolitiikka?” Kaikki touhuavat ja tuloksena on sekamelska; kukaan ei tee mitään käytännöllistä, kaikki vain pohtivat, kuinka on sopeuduttava uuteen talouspolitiikkaan, eivätkä saa mitään aikaan.

Kauppiaat naureskelevat kommunisteille ja nähtävästi virnailevat: „Ennen oli ylisuostuttelijoita⁸¹, mutta nyt on ylijuttelijoita”. Että kapitalistit ovat tehneet meistä pilkkaa, että olemme myöhästyneet ja menettäneet otollisen tilaisuuden — se on aivan epäilemätöntä ja tässä mielessä sanonkin, että tämä pitää sanoa edustajakokouksen nimissä.

Perääntyminen on päättynyt. Tärkeimmät toimintamenetelmät, miten kapitalistien kanssa on työskenneltävä, on viitoitettu. On jo esimerkkejäkin, joskin peräti vähän.

Lakatkaa viisastelemasta ja järkeilemästä uudesta talouspolitiikasta, runoja kirjoitelkoot runoilijat, sitä vartenhan he ovatkin runoilijoita. Talousmiehet, älkää järkeilkö uudesta talouspolitiikasta, vaan lisätkää niiden yhtiöiden määrää, ottakaa selvää, paljonko on kommunisteja, jotka pystyvät järjestämään kilpailun kapitalistien kanssa.

Perääntyminen on päättynyt, tehtävänä on nyt voimien uudelleenryhmittäminen. Tässä se ohje, joka edustajakokouksen on annettava ja jonka on tehtävä loppu touhumisesta ja sekamelskasta. Rauhoittukaa, älkää viisastelko, se lasketaan miinukseksi. Sinun pitää näyttää käytännössä, ettet ole kapitalisteja kehnempi työssä. Kapitalistit solmivat taloudellisia yhteyksiä talonpoikaiston kanssa rikastuakseen, mutta sinun pitää solmia liittoyhteys talonpoikaistalouden kanssa lujittaaksesi proletaarisen valtiomme taloudellista mahtia. Sinulla on kapitalisteihin verrattuna se etu, että valtiovalta on käsissäsi, että sinulla on monenlaisia taloudellisia keinoja käytettävänäsi, et vain osaa käyttää niitä, suhtaudu siis asioihin selväjärkisesti, riisu korea kuoresi, kommunistinen juhla-asusi, opettele vaatimattomasti tavallisia asioita, niin silloin lyömme laudalta yksityiskapitalistin. Meillä on valtiovalta, meillä on paljon taloudellisia keinoja; jos lyömme kapitalismin ja solmimme liittoyhteyden talonpoikaistalouden kanssa, niin silloin meistä tulee ehdottomasti voittamaton mahti. Ja silloin sosialismin rakentaminen ei ole enää vain kommunistisen puolueen asia, puolueen, joka on kuin pisara meressä, vaan kaikkien työtätekevien joukkojen asia; silloin tavallinen talonpoika näkee: he auttavat minua; ja silloin hän on seuraava meitä niin että vaikka kulkumme edistysisikin sata kertaa hitaammin, se on sen sijaan oleva miljoona kertaa varmempaa ja lujempaa.

Juuri tässä merkityksessä pitää puhua perääntymisen lopettamisesta, ja olisi oikein, jos tämä muodossa tai toisessa hyväksyttäisiin edustajakokouksen päätöksellä ohjauseeksi.

Tässä yhteydessä tahtoisin kajota kysymykseen, mitä bolševikkien uusi talouspolitiikka on — evoluutiotako vai taktiikkaa? Näin asettivat kysymyksen smenavehiläiset, jotka kuten tiedätte, edustavat venäläisten emigranttien keskuudessa muodostunutta yhteiskunnallis-poliittista virtausta,

jonka johdossa on huomattavimpia kadetteja, eräitä entisen Koltshakin hallituksen ministereitä — miehiä, jotka ovat vakuuttuneet, että Neuvostovalta rakentaa venäläistä valtiota, ja sen vuoksi pitää seurata sitä. „Entä mitä valtiota tuo Neuvostovalta oikein rakentaa? Kommunistit sanovat, että kommunistista ja vakuuttavat, että uusi talouspolitiikka on taktiikkaa: tukalana aikana bolshevikit eivät kajoa yksityiskapitalisteihin, mutta myöhemmin muka ottavat omansa. Puhukoot bolshevikit mitä haluavat, mutta todellisuudessa se ei ole taktiikkaa, vaan evoluutiota, sisäistä uudestisyntymistä, he päätyvät lopulta tavalliseen porvarilliseen valtioon ja meidän on kannatettava heitä. Historian kulku on erilaista”, smenavehiläiset järkeilevät.

Muutammat heistä tekeytyvät kommunisteiksi, mutta on suorasukaisempiakin miehiä, siinä luvussa Ustrjalov. Hän taisi olla ministerinä Koltshakin hallituksessa. Hän ei ole samaa mieltä tovereittensa kanssa, vaan sanoo: „Olkaa te kommunistista mitä mieltä tahansa, mutta minä väitän, ettei uusi talouspolitiikka ole heidän taktiikkaansa, vaan se on evoluutiota”. Arvelen, että tästä Ustrjalovin suorasukaisesta lausunnosta on meille suurta hyötyä. Saamme, varsinkin minä virka-asemani vuoksi, joka päivä kuulla hyvin paljon imelää kommunistista valhetta, „komvalhetta”, joka ällöttää väliin hirmuisesti. Ja nyt tuon „komvalheen” asemesta saapuukin „Smena Vehin” numero, jossa sanotaan suoraan: „Asianne eivät ole lainkaan sillä tavalla, te vain kuvittelette sellaista, mutta itse asiassa te luisutte tavalliseen porvarilliseen suohon, jossa kommunistiset lippunne tulevat heilumaan kaikenlaisine sanapahasiineen”. Tämä on sangen hyödyllistä, sillä tämäpä ei olekaan enää sitä samaa vanhaa virttä, jota kuulemme veisattavan yhtämittaa ympärillämme, vaan yksinkertaisesti luokkavihollisen kaunistelematon luokkatotuus. On erittäin hyödyllistä silmäillä sellaista kirjoitusta, jota ei ole kirjoitettu siksi, että kommunistisessa valtiossa on tapana kirjoittaa niin tai on kielletty kirjoittamasta toisin, vaan siksi, että se todellakin on luokkavihollisen karkeasti ja suoraan lausuma luokkatotuus. „Olen Venäjän Neuvostovallan tukemisen kannalla”, sanoo Ustrjalov, vaikka hän oli kadetti, porvari ja tuki interventiota, „olen Neuvostovallan tukemisen kannalla, koska se on astunut tielle, jota kulkien se luisuu kohti tavallista porvarillista valtaa”.

Tuo on peräti hyödyllinen kirjoitus, joka on nähdäkseni pidettävä mielessä; ja meistä on paljon parempi, että smenavehiläiset kirjoittavat näin, kuin että eräät heistä tekeytyvät miltei kommunisteiksi niin, ettei kauempaa erota — uskovatko he jumalaan vai kommunistiseen vallankumoukseen. Sanottakoon suoraan, että tuollaiset avomieliset vihamiehet ovat hyödyksi. Sanottakoon suoraan, että asiat, joista Ustrjalov kirjoittaa, ovat mahdollisia. Historia tuntee jos jonkinlaisia muuttumisia; politiikassa on vallan kevytmielistä luottaa vakaumuksellisuuteen, uskollisuuteen ynnä muihin sellaisiin yleisiin henkisiin ominaisuuksiin. Yleisiä henkisiä ominaisuuksia on vain pienellä osalla ihmisistä, mutta historian lopputuloksen määräävät valtavat kansanjoukot, jotka toisinaan kohtelevat melko epäkohteliaasti tuota pientä ihmisryhmää, jollei se miellytä niitä.

Siitä on lukuisia esimerkkejä, ja siksi tätä smenavehilaisten avomielistä lausuntoa on pidettävä tervetulleena. Vihollinen sanoo luokkatotuuden ja osoittaa samalla, mikä vaara meitä uhkaa. Vihollinen pyrkii siihen, että tuo vaara muodostuisi väistämättömäksi. Smenavehiläiset ilmentävät tuhansien ja kymmenien tuhansien kaikenkarvaisten porvarien ja neuvostovirkailijoiden, uuden talouspolitiikkamme osatekijäin mielialoja. Tämä on suurin ja todellinen vaara. Senpä vuoksi onkin kiinnitettävä päähuomio tähän kysymykseen: todellakin, kuka voittaa! Puhuin kilpailusta. Suoranaista hyökkäystä meitä vastaan ei ole eikä kukaan kurista meitä kurkusta. Mitä tapahtuu huomenna, sen saamme vielä nähdä, mutta tänään ei hyökätä meitä vastaan ase kädessä, ja kuitenkin taistelu kapitalistista yhteiskuntaa vastaan on käynyt sata kertaa ankarammaksi ja vaarallisemmaksi, sillä emme näe aina selvästi, missä vastassamme on vihollinen ja kuka on ystävämme.

Puhuessani kommunistisesta kilpailusta en pitänyt silmällä kommunistista myötätuntoa, vaan talous- ja yhteiskuntamuotojen kehittämistä. Se ei ole kilpailua, se on kapitalismin ja kommunismin vimmittua, raivoisaa, ellei viimeistä, niin sitä lähentelevää taistelua elämästä ja kuolemasta.

Ja tässä on asetettava selvästi kysymys, missä on meidän voimamme ja mitä meiltä puuttuu? Poliittista valtaa meillä on aivan riittämiin. Tokko täällä lienee ketään, joka voisi osoittaa, ettei kommunisteilla, kommunistisella

puolueella ole riittämiin valtaa jossakin käytännön kysymyksessä, jossakin virastossa. Tärkein taloudellinen voima on meidän hallussamme. Kaikki suuret, merkitykseltään ratkaisevat tuotantolaitokset, rautatiet j.n.e.— kaikki ne ovat hallussamme. Vuokralle anto, olkoonpa se paikoitellen kehittynyt kuinka laajaksi tahansa, esittää ylipäänsä kerrassaan vähäistä osaa, sen osuus on yleensä aivan mitätön. Venäjän proletaarisella valtiolla on aivan riittävästi taloudellista voimaa voidakseen turvata kommunismiin siirtymisen. Mitä sitten puuttuu? Selvää on, mitä puuttuu: puuttuu sivistystä siltä kommunistikerrokselta, joka on johdossa. Mutta jos otamme Moskovon — 4.700 vastuunalaista kommunistia — jos otamme tämän virkamiespaljouden, virkamiesrykelmän, niin kuka ketä johtaa? Epäilen suuresti, voidaanko sanoa, että kommunistit johtavat tätä rykelmää. Totta puhuen eivät he johda, vaan heitä johdetaan. Tässä on käynyt likimain samoin kuin historiassa, josta meille lapsuudessamme kerrottiin. Meille opetettiin: jokin kansa saattaa alistaa valtaansa toisen kansan, ja voittanut kansa on silloin valloittajakansa, jota vastoin sen valtaan alistettu kansa on voitettu kansa. Tämä on hyvin selvää ja kaikille ymmärrettävää. Mutta kuinka käy näiden kansojen kulttuurille? Siinä suhteessa asia ei ole yhtä yksinkertainen. Jos valloittajakansa on kulttuurillisesti korkeammalla tasolla kuin voitettu kansa, niin se pakottaa viimeksi mainitun omaksumaan oman kulttuurinsa, mutta päinvastaisessa tapauksessa saattaa käydä niin, että voitettu panee voittajan omaksumaan oman kulttuurinsa. Eiköhän VSFNT:n pääkaupungissa ole käynyt likimain samoin, eiköhän siellä vain ole käynyt niin, että 4.700 kommunistia (miltei täysi divisioona ja kaikki parhaita) on joutunut vieraan kulttuurin alaiseksi? Tosin tässä saattaa syntyä tavallaan se käsitys, että voitetuilla on korkea kulttuuri. Eikö mitä. Heidän kulttuurinsa on hyvin primitiivistä, aivan mitätöntä, mutta kuitenkin heillä on sitä enemmän kuin meillä. Niin surkeaa ja primitiivistä kuin se lieneekin, se on kuitenkin korkeampaa kuin vastuunalaisessa työssä olevien kommunistiemme kulttuuri, sillä heillä ei ole kylliksi johtotaitoa. Tultuaan laitosten johtoon kommunistit — sabotoijat asettavat toisinaan tarkoituksellisesti heitä taitavasti näille paikoille saadakseen suojaavan nimikilven itselleen — joutuvat usein narrin

asemaan. Tämän tunnustaminen on hyvin epämieluisia. Ainakaan se ei ole kovin mieluisia, mutta minusta tuntuu, että se pitää silti tehdä, sillä asian ydin on nyt siinä. Se on mielestäni poliittinen opetus vuoden ajalta ja sen merkeissä tullaan taistelemaan vuonna 1922.

Jaksavatko VSFNT:n ja VKP:n vastuunalaiset kommunistit käsittää, etteivät he osaa hallita? että he luulevat johtavansa, mutta todellisuudessa heitä itseään johdetaan? Jos he jaksavat sen käsittää, niin tietenkin he oppivat johtamaan, sillä oppia kyllä voi, sitä varten pitää vain opiskella, mutta meillä ei opiskella. Meillä huiskitaan käskyjä ja dekreettejä oikeaan ja vasempaan, mutta tulos ei ole lainkaan se, mihin pyritään.

Se kilpailu ja kilvoittelu, jonka olemme asettaneet päiväjärjestykseen julistamalla noudattavamme uutta talouspolitiikkaa, on vakavaa kilpailua. Sitä käydään nähtävästi kaikissa valtionlaitoksissa, mutta itse asiassa se on lisäksi eräänlaista taistelua, jota kaksi antagonistista luokkaa käy keskenään. Se on vielä yksi porvariston ja proletariaatin välisen taistelun muodoista, se on taistelua, jota ei ole vielä käyty loppuun ja jossa emme ole saaneet yliotetta kulttuurin osalta edes Moskovan keskusvirastoissa. Porvarilliset toimihenkilöt tuntevat näet usein asioita paremmin kuin parhaimmat kommunistimme, joilla on kaikki valta ja kaikki mahdollisuudet, mutta jotka eivät osaa ottaa askeltakaan oikeuksineen ja valtoineen.

Haluaisin esittää lainauksen Aleksandr Todorskin kirjasta⁸². Kirjanen ilmestyi Vesjegonskin kaupungissa (Tverin kuvernementissa on senniminen kihlakuntakaupunki) Venäjän neuvostovallankumouksen ensimmäisenä vuosipäivänä, marraskuun 7 p:nä 1918, siis hyvin kauan sitten. Tämä vesjegonskilainen toveri on nähtävästi puolueen jäsen. Luin tuon kirjasen jo aikoja sitten enkä mene takuuseen, etten sen vuoksi erehdy. Todorski kertoo, kuinka hän ryhtyi kalustamaan kahta neuvostotehdasta, kuinka hän pani työhön pari porvaria ja teki sen silloisen tavan mukaan: vangitsemisen ja koko omaisuuden takavarikoinnisen uhalla. Heidät pantiin kunnostamaan tehdasta. Tiedämme, millä tavalla porvareita pantiin työhön vuonna 1918 (n a u r u a), joten siihen ei kannata pysähtyä seikka-
peräisemmin: nykyisin panemme heidät työhön toisia keinoja käyttäen. Ja Todorski tekee johtopäätöksen:

„Porvariston voittaminen ja lannistaminen on vasta puolet tehtävästä, se ei riitä, porvaristo on pakotettava tekemään työtä hyväksemme”.

Nepä ovat mainioita sanoja. Mainioita sanoja, jotka osoittavat, että Vesjegonskin kaupungissakin, vieläpä vuonna 1918, on jo ymmärretty oikein voittaneen proletaariaatin ja voitetun porvariston väliset suhteet.

Se on vasta puolet tehtävästä, jos lyömme riistäjää näpille, teemme hänet vaarattomaksi ja panemme hänet matalaksi. Mutta meillä Moskovassa noin yhdeksänkymmentä sadasta vastuunalaisesta työntekijästä kuvittelee, että koko asia on siinä, t.s. siinä, että pannaan matalaksi, tehdään vaarattomaksi ja lyödään näpille. Se, mitä olen sanonut menshevikeistä, eserristä, valkokaartilaisista, merkitsee, vaatii hyvin usein sitä, että tehdään vaarattomaksi, lyödään näpille (ja kenties toiseenkin paikkaan eikä ainoastaan näpille) ja pannaan matalaksi. Mutta sehän on vasta puolet tehtävästä. Se oli puolet tehtävästä vuonna 1918:kin, jolloin vesjegonskilainen toveri siitä kirjoitti, mutta nykyään se on jopa vähemmän kuin neljäs osa tehtävästä. Meidän täytyy pakottaa ja saada aikaan se, että he tekevät työtä hyväksemme, mutta niin ei saa olla, että vastuunalaiset kommunistit, jotka ovat johdossa ja joilla on arvonimiä, ajelehtivat porvariston mukana virran vie-minä. Juuri siinä on koko asian ydin.

Kommunistisen yhteiskunnan rakentaminen kommunistien voimin on lapsellinen, kerrassaan lapsellinen ajatus. Kommunistit ovat kuin pisara meressä, pisara kansojen meressä. He pystyvät johdattamaan kansan mukaansa vain siinä tapauksessa, jos he määrittävät oikein kulkusuuntansa muutenkin eivätkä vain maailman historian kehityssuunnan kannalta. Tältä kannalta katsoen olemme määrittäneet kulkusuuntamme ehdottomasti oikein, ja jokainen valtio tarjoaa todisteita siitä, että olemme määrittäneet sen oikein, mutta meidän on määritettävä tämä kulkusuuntamme oikein myös omassa maassamme, synnyinmaassamme. Sitä ei määritetä vain tällä tavalla, vaan myös siten, ettei tule interventiota, että kykenemme antamaan talonpojalle tavaroita viljan vastikkeeksi. Talonpoika sanoo: „Olet kelpo mies, puolustit synnyinmaatamme, sen vuoksi olemme noudattaneet neuvojasi, mutta ellet pysty

hoitamaan taloutta, niin mene tiehesi". Niin, sillä tavalla talonpoika sanoo.

Me saatamme johtaa taloutta siinä tapauksessa, jos kommunistit kykenevät rakentamaan tätä taloutta vierain käsin ja samalla ottavat itse oppia porvaristosta sekä ohjaavat sen haluamalleen tielle. Mutta jos kommunisti kuvittelee, että hän muka tietää kaiken, koska on vastuunalainen kommunisti, että hän on voittanut parempiakin kuin on jokin kauppa-apulainen, ja että löimmehän me rintamalla kummempiakin,—niin juuri tällainen yleinen mieliala on meidän surmamme.

Se, että teemme riistäjän vaarattomaksi, lyömme sitä näpille ja peittoamme sen, on tehtävän vähäpätöisin osa. Sekin on tehtävä. Ja meidän Valtion poliittinen hallintomme ja oikeusistuimemme eivät saa tehdä sitä yhtä veltosti kuin tähän asti, vaan niiden on muistettava, että ne ovat kaiken maailman vihollisten ympäröimiä proletaarisia oikeusistuimia. Se ei ole vaikeaa. Sen olemme pääpiirtein jo oppineet tekemään. Tässä suhteessa on toimittava jonkin verran tarmokkaammin, mutta se on helppoa.

Mutta toinen puoli voitosta on siinä, että rakennetaan ei-kommunistien voimin kommunismi, että pystytään käytännössä tekemään se, mikä on taloudellisesti tarpeellista, nimittäin solmitaan liittoyhteys talonpoikaistalouden kanssa, tyydytetään talonpoikain tarpeet, jotta talonpoika sanoisi: „Niin vaikeaa, rasittavaa ja kiduttavaa kuin nälkä onkin, huomaan kuitenkin, että vaikka valta onkin outo, vaikka se onkin epätavallinen, niin siitä koituu kuitenkin käytännöllistä, todella tuntuvaa hyötyä". On päästävä siihen, että ne lukuisat, meitä monin verroin voimakkaamat ainekset, joiden kanssa olemme yhteistoiminnassa, tekisivät työnsä siten, että me voisimme valvoa heidän työtään, olisimme selvillä heidän työstään ja että he tekisivät jotakin, mistä on hyötyä kommunismille. Juuri se on nykytilanteessa olennaisinta, sillä joskin yksityiset kommunistit ovat ymmärtäneet ja havainneet sen, niin puolueemme jäsenjoukot eivät ole vielä tajunneet, että on välttämättömästi vedettävä puolueettomat mukaan työhön. Miten paljon onkaan kirjoitettu kiertokirjeitä ja puhuttu tästä, mutta onko vuoden kuluessa mitään tehty? Ei mitään. Viisikään puoluekomiteaa sadasta puolueemme komiteasta ei kykene saamaan mitään käytännöllisiä tuloksia. Näin

kovin olemme jäljessä niistä vaatimuksista, joita aikamme nyt asettaa, näin kovin olemme vuosien 1918 ja 1919 perinteiden pauloissa. Ne olivat suuria vuosia, jolloin suoritettiin mitä valtavin maailmanhistoriallinen tehtävä. Mutta jos vilkuillaan taaksepäin noihin vuosiin eikä nähdä, mikä tehtävä on nyt edessämme, niin se tietää varmaa tuhoa, ehdotonta tuhoa, ja koko juttu on siinä, ettei haluta käsitellä sitä.

Haluaisin esittää nyt pari käytännöllistä esimerkkiä siitä, miten on johtotyömme laita. Sanoin jo, että olisi oikeampaa ottaa tarkasteltavaksi jokin valtion trusti. Minun on pyydettävä anteeksi, etten voi noudattaa tätä oikeaa menettelytapaa, sillä sitä varten olisi pitänyt tutkia mitä konkreettisimmin kaikki aineistot vaikkapa vain yhden valtiontrustin osalta, mutta valitettavasti minulla ei ollut tilaisuutta tällaisen tutkimuksen suorittamiseen ja siksi otankin pari pienempää esimerkkiä. Toinen niistä on tällainen: Moskovon kulutusosuuskunta on syyttänyt Ulkomaankaupan kansankomissariaattia virkavaltaisuudesta; toinen koskee Donetsin kivihiihialuetta.

Ensimmäinen esimerkki on vähemmän sopiva, mutta minulla ei ole mahdollisuutta esittää parempaa. Tälläkin esimerkillä voin kuitenkin valaista perusajatusta. Kuten sanomalehtien perusteella tiedätte, en ole voinut viime kuukausina puuttua välittömästi asioihin, en ole toiminut Kansankomissaarien Neuvostossa enkä ollut myöskään Keskuskomiteassa. Käydessäni tilapäisesti, silloin tällöin Moskovassa jouduin kuulemaan Ulkomaankaupan komissariaatin vuoksi epätoivoisia ja hirveitä valituksia. En ole koskaan ollut hetkeäkään kahden vaiheilla sen suhteen, että tämä komissariaatti on keho ja että siellä esiintyy virastokankeutta. Mutta kun valitukset kävivät erityisen kiihkeiksi, koetin ottaa selkoa asioista,— ottaa konkreettisen tapauksen, tutkia sen kerrankin juurta jaksain, selvittää, miksi siellä niin käy, miksi tuo koneisto ei toimi.

Moskovon kulutusosuuskunnan piti ostaa säilykkeitä. Muuan Ranskan kansalainen ilmaantui tarjoamaan niitä. En tiedä, tekikö hän sen kansainvälisen politiikan etuja silmällä pitäen ja Ententen johtomiesten tietien vai Poincarén ja muiden Neuvostovallan vihollisten suostumuksesta (arvelen, että historioitsijamme ottavat siitä selvän Genovan konferenssin jälkeen), mutta tosiasia on, ettei

Ranskan porvaristo ollut mukana ainoastaan teoreettisesti, vaan myös käytännöllisesti, koska Ranskan porvariston edustaja oli Moskovassa säilykkeitä kauppaamassa. Moskova näkee nälkää, kesällä se joutuu kärsimään nälkää vielä enemmän, lihaa ei ole tuotu ja — Kululaitosten komissariaattimme yleisesti tunnetuista ominaisuuksista johtuen — tokkopa tuodaankaan.

Lihäsäilykkeitä myydään (elleivät ne tietysti ole kokonaan pilaantuneita, jonka tuleva tutkinta osoittaa) neuvostorahasta. Mikäpä olisi sen yksinkertaisempaa? Mutta osoitetaan, että kun asiaa harkitaan neuvostolaisittain ja niin kuin kuuluu, se ei ole lainkaan yksinkertaista. Minulla ei ollut tilaisuutta seurata välittömästi asiaa, mutta järjestin tutkinnan ja nyt minulla on vihkonen, jossa kerrotaan tämän kuulun jutun kaikki vaiheet. Se sai alkunsa siitä, että helmikuun 11 p:nä VKP:n KK:n Poliittinen byroo teki tov. Kamenevin alustuksen pohjalla päätöksen, että elintarvikkeiden osto ulkomailta on suotavaa. Tietysti, kuinka nyt Venäjän kansalaiset voisivat ilman VKP:n KK:n Poliittista byroota ratkaista sellaisen kysymyksen! Ajatelkaa toki: voisivatko 4.700 vastuunalaista työntekijää (se määrä heitä on yksistään väenlaskun mukaan) ratkaista ilman KK:n Poliittista byroota, ostetaanko elintarvikkeita ulkomailta? Sehän olisi tietysti ylikuonnollinen ilmiö. Tov. Kamenev tuntee nähtävästi mainiosti poliitiikkamme ja todelliset oloimme eikä sen vuoksi kovinkaan luottanut monilukuisiin vastuunalaisiin työntekijöihin, vaan aloitti siitä, että tarttui härkää sarvista, tai ellei nyt aivan härkää, niin ainakin Poliittista byroota, ja sai heti (en ole kuullut, että sen johdosta olisi ollut keskustelua) syntymään päätöksen: „Ulkomaankaupan kansankomissariaatin huomiota kiinnitetään siihen, että elintarvikkeiden tuonti ulkomailta olisi suotavaa, jota paitsi tullimaksut” j.n.e. Kiinnitettiin Ulkomaankaupan kansankomissariaatin huomiota asiaan. Ja asia alkoi edistyä. Se oli helmikuun 11 p:nä. Muistan käyneeni Moskovassa aivan helmikuun lopulla tai niillä paikkeilla ja sain heti alkuun kuunnella moskovalaisten tovereiden valituksia, suorastaan epätoivoisia valituksia. Mistä on kysymys? Emme saa mitenkään ostetuksi elintarvikkeita. Miksi? Ulkomaankaupan komissariaatissa esiintyvän virastokankeuden vuoksi. En ollut pitkään aikaan osallistunut työhön enkä tietänyt silloin, että asiasta oli

olemassa Poliittisen byroon päätös, joten sanoin vain kansliapäällikölle: pitäkää silmällä, hankkikaa asiapaperi ja näyttäkää sitä minulle. Ja asia päättyi siihen, että kun Krasin tuli, Kamenev puhui asiasta hänelle, asia järjestyi ja säilykkeitä ostettiin. Loppu hyvin, kaikki hyvin.

En epäile ollenkaan sitä, että Kamenev ja Krasin osaavat sopia asioista ja määrittää oikein VKP:n KK:n Poliittisen byroon vaatiman poliittisen linjan. Jos Kamenev ja Krasin määrittäisivät poliittisen linjan kauppa-asioissakin, niin meillä olisi maailman parhain neuvostotasavalta, mutta eihän voida menetellä sillä tavalla, että jokaisen kaupanteon vuoksi retuutetaan Poliittisen byroon jäsentä Kamenevia ja Krasinia, joka Genovan edellä on ollut kiinni vimmattua ja ylivoimaista työtä vaativissa diplomaattiasioissa, että näitä tovereita retuutetaan sen vuoksi, että pitäisi ostaa säilykkeitä joltakin Ranskan kansalaiselta. Ei saa työskennellä sillä tavalla. Tämä ei ole uutta, ei taloudellista eikä edes poliittikkaa, vaan suoranaista pilkantekoa. Minulla on nyt lausunto tätä asiaa koskevasta tutkimuksesta. Minulla on niitä kaksikin: toisen ovat toimittaneet Kansankomissarien Neuvoston kansliapäällikkö Gorbunov ja hänen apulaisensa Miroshnikov, toisen on toimittanut Valtion poliittinen hallinto. En tiedä, miksi oikeastaan Valtion poliittinen hallinto kiinnostui tähän asiaan, enkä ole aivan varma, oliko se oikein, mutta en nyt kajoa siihen, sillä pelkään, kunpa ei vain tarvittaisi uutta tutkimusta. Vain se on tärkeää, että aineisto on koottu ja että se on nyt minun hallussani.

Mistä johtuu, että tultuani helmikuun lopulla Moskovaan sain kuulla suorastaan hätähuudon, että „emme voi ostaa säilykkeitä”, vaikka samaan aikaan laiva seisoo Libaussa ja siellä on säilykkeitä, vieläpä otetaan neuvostorahaakin maksuksi oikeista säilykkeistä! (N a u r u a.) Elleivät nämä säilykkeet osoittaudu kokonaan pilaantuneiksi (tähdennän tässä „elleivät”, koska en ole täysin varma, etten siinä tapauksessa määrää suoritettavaksi toista tutkimusta, jonka tuloksista meidän on kuitenkin kerrottava vasta seuraavassa edustajakokouksessa) — elleivät siis säilykkeet osoittaudu pilaantuneiksi, ne on ostettu ja minä kysyn: missä on vika, ettei moinen asia ottanut luistaakseen ilman Kamenevia ja Krasinia? Hallussani olevasta tutkimusaineistosta näen, että eräs vastuunalainen kommunisti on

käskenyt toista vastuunalaista kommunistia menemään hiiteen. Samasta tutkimusaineistosta näen, että eräs vastuunalainen kommunisti on sanonut toiselle vastuunalaiselle kommunistille: „Vast’edes keskustelen kanssanne vain notariuksen läsnäollessa”. Luettuani tämän jutun muistin, kuinka 25 vuotta sitten, ollessani karkotettuna Siperiassa, jouduin toimimaan asianajajana. Harjoitin tointani salaa, sillä se oli kiellettyä, olinhan hallinnollisessa järjestyksessä karkotettu vanki, mutta koska muitakaan ei ollut, niin luonani kävi väkeä kertomassa eräistä asioistaan. Mutta vaikeinta oli käsittää, mistä oli kysymys. Luokseni tuli joku eukko ja alkoi tietenkään puhua omaisistaan, ja oli äärettömän vaikea saada selvää, mistä oli kysymys. Sanoin hänelle: „Tuo jäljennös”. Hän kertoi valkoisesta lehmästä. Sanoin hänelle: „Tuo jäljennös”, silloin hän lähti pois ja sanoi: „Ei se tahdo kuulla puhuttavan valkoisesta lehmästä ilman jäljennöstä”. Niinpä sitten naureskelimme siirtokuntamme keskuudessa tuon jäljennöksen johdosta. Mutta onnistuin kuitenkin samaan aikaan pientä edistystä: luokseni tullessa tuotiin samalla jäljennös, joten saatoinkin päästä selville, mistä oli kysymys, mistä valitettiin ja mikä oli hätänä. Näin oli 25 vuotta sitten Siperiassa (sellaisella seudulla, josta oli monta sataa virstaa lähimmälle rautatieasemalle).

Mutta miksi kolmen vallankumousvuoden jälkeen Neuvostotasavallan pääkaupungissa piti suorittaa kaksi tutkimusta, miksi Kamenevin ja Krasinin piti puuttua asiaan ja Poliittisen byroon antaa ohjeet, ennen kuin saatiin ostetuksi säilykkeitä? Mitä puuttui? Poliittista valtaako? Ei. Rahaakin oli, joten oli sekä taloudellista että poliittista mahtia. Olivat myös vastaavat laitokset. Mitä sitten puuttuu? Kulttuurista Moskovan kulutusosuuskunnan 99:ltä työntekijältä sadasta, joita vastaan minulla ei ole mitään sanomista ja joita pidän kunnan kommunisteina, ja Ulkomaankaupan kansankomissariaatin työntekijöiltä, — he eivät osanneet käsitellä asiaa sivistyneesti.

Kun kuulin ensimmäisen kerran tästä, lähetin Keskuskomiteaan kirjallisen ehdotuksen: Moskovan virastoista on mielestäni kaikki, paitsi Yleisvenäläisen TpKK:n jäseniä, jotka, kuten tiedätte, nauttivat koskemattomuutta, kaikki, paitsi Yleisvenäläisen TpKK:n jäseniä, passitettava 6 tunniksi Moskovan huonoimpaan vankilaan, ja Ulkomaan-

kaupan kansankomissariaatista — 36 tunniksi. Mutta nyt osoittautuu, ettei syyllistä ole löydetty. (Naurua.) Tosiaankin, siitä mitä olen kertonut, käy selvästi ilmi, ettei syyllistä löydy. Tämä on vain tavanomaista venäläiselle intelligentille ominaista kykenemättömyyttä hoitaa asioita käytännössä, se on tolkuttomuutta ja leväperäisyyttä. Ensin pannaan asia alulle, tehdään, sitten vasta ajatellaan, ja kun ei mitään synny, juostaan valittamaan Kameneville, vedotaan Poliittiseen byroohon. Kaikki vaikeat valtiolliset kysymykset on tietenkin annettava Poliittisen byroon ratkaistaviksi — siitä minun pitää vielä puhua —, mutta ensin ajateltakoon ja sitten vasta tehtäköön. Jos kerran teet, niin vaivaudu samalla tekemään asiakirjat. Lähetä ensin sähkösanoma, lähetä vastaaviin virastoihin puhelinsanoma, Moskovassa on vielä puhelimia, anna jäljennös Tsjurupalle, sano: pidän kaupantekoa kiireellisenä ja virastokankeudesta tulen rankaisemaan. On huolehdittava tästä alkeellisesta työkuultuurista ja käytävä harkitusti käsiksi asiaan; ellei asia ratkea heti parissa minuutissa, puhelinkeskustelussa, niin ota asiapaperit, varustaudu niillä ja sano: „Jos vitkastelet, niin toimitan sinut vankilaan”. Mutta mitään ei harkita eikä valmistella, ainaista touhua, useita valiokuntia, kaikki ovat väsyneitä, uuvuksissa, sairaita, ja asia saadaan luistamaan vasta sitten, kun Kamenev ja Krasin sopivat siitä. Tämä on tyypillistä. Eikä suinkaan vain pääkaupungissa Moskovassa, vaan samaa havaitaan muissakin pääkaupungeissa, kaikkien riippumattomien tasavaltojen ja eri alueiden keskuksissa, ja muissakin kaupungeissa tehdään yhtämittaa samanlaisia tekosia, vieläpä sata kertaa pahempiakin.

Taistelussamme on muistettava, että kommunistien on oltava harkitsevaisia. Nämä ovat hyviä kertomaan teille vallankumoustaistelusta, vallankumoustaistelun tilasta kaikkialla maailmassa. Mutta hirveän puutteen ja kurjuuden voittamiseksi on osattava harkita asioita, käyttäydettävä sivistyneesti, kunnollisesti — sitä he eivät osaa. Teemme väärin, jos syytämme vastuunalaisia kommunisteja siitä, etteivät he suhtaudu asioihin tunnollisesti. Valtaenemmistöltään — 99 sadasta — he ovat paitsi tunnollisia, myös sellaisia, jotka ovat todistaneet uskollisuutensa vallankumoukselle mitä vaikeimmissa oloissa niin ennen tsarismien kukistumista kuin vallankumouksen

jälkeenkin, he ovat suorastaan uhranneet elämänsä. Olisi kerrassaan väärin, jos syytä etsittäisiin tunnollisuuden puutteesta. Yksinkertaisimpaakin valtiollista asiaa pitää käsitellä sivistyneesti, pitää ymmärtää, että se on valtiollinen asia, kauppa-asia, ja mikäli ilmenee esteitä, on osattava ne poistaa ja haastettava virastokankeuteen syyllistyneet oikeuteen. Meillä on Moskovassa proletaarinen oikeus ja sen on vedettävä edesvastuuseen ne, jotka ovat syypäitä siihen, ettei ostettu muutamia kymmeniä tuhansia puutia säilykkeitä. Arvelen proletaarisen oikeuden pystyvän rankaisemaan, mutta ennen kuin voidaan rankaista, on löydettävä syylliset, minä puolestani takaan teille, että syyllisiä on mahdoton löytää; tutustukoon jokainen teistä tähän juttuun — syyllisiä ei ole, on vain touhua, sekamelskaa ja hölynpölyä. Kukaan ei osaa käydä käsiksi asiaan eikä ymmärrä, että valtiolliseen asiaan pitää käydä käsiksi näin eikä noin. Tätähän käyttävät hyväkseen kaikki valkokaartilaiset ja sabotoijat. Aikoinaan meillä käytiin kiivasta kamppailua sabotoijia vastaan, sitä on käytävä nytkin; on tietenkin totta, että sabotoijia on ja että niitä vastaan on taisteltava. Mutta voidaanko niitä vastaan taistella, kun tilanne on sellainen kuin sanoin? Se on vahingollisempaa kuin mikään sabotaasi, sabotoijan ei tarvitse muuta kuin nähdä kahden kommunistin kiistelevän keskenään siitä, minä hetkenä pitäisi pyytää poliittiselta byroolta periaatteellista ohjetta elintarvikkeiden ostosta, ja tunkeutua kiistelevien väliin. Jos vähänkin järkevää sabotoija asettuu kannattamaan toista tai vuoroin kumpaakin kommunistia, silloin on kaikki mennyttä. Asia on pilattu ainiaaksi. Kuka on syyppää? Ei kukaan. Nämä kaksi kommunistia, vastuunalaista kommunistia ja uskollista vallankumousmiestä, kiistelevät näet menneentalvisesta lumesta, kiistelevät siitä, milloin kysymys on esitettävä Poliittiselle byroolle, jotta saataisiin periaatteelliset ohjeet elintarvikkeiden ostoa varten.

Juuri näin on kysymyksen laita, juuri siinä on pulma. Kuka tahansa kauppa-apulainen, joka on saanut koulutuksensa kapitalistisessa suuryrityksessä, pystyy hoitamaan tällaiset asiat, mutta 99 sadasta vastuunalaisesta kommunistista eivät siihen pysty eivätkä halua ymmärtää, että heiltä puuttuu tätä taitoa ja että heidän on opittava aakkoista alkaen. Ellemme ymmärrä tätä emmekä ala oppia

uudestaan valmistavasta luokasta alkaen, niin emme missään tapauksessa pysty ratkaisemaan taloudellista tehtävää, joka on nykyisin kaiken politiikan perusta.

Toisena esimerkkinä haluaisin esittää Donbassin. Tiedätte, että Donbass on koko talouselämämme keskus ja todellinen perusta. Jollemme kunnosta Donbassia emmekä kohota sitä asian vaatimalle tasolle, ei voi olla puhettakaan mistään suurteollisuuden jälleenrakentamisesta Venäjällä, mistään todellisesta sosialismin rakentamisesta, sillä sitä ei voida rakentaa muutoin kuin kehittämällä suurteollisuutta. Keskuskomiteassa olemme pitäneet silmällä tätä.

Tämän alueen suhteen ei ole ilmennyt aiheutonta, naurettavaa, typerää vetoamista Poliittiseen byroohon jonkin pikkuasian vuoksi, vaan asia on ollut todella ehdottoman kiireellinen.

Keskuskomitean pitäisi huolehtia, että näissä todellisissa keskuksissa, jotka muodostavat koko talouselämämme perustan ja pohjan, tehtäisiin tosiaan kunnolla työtä, onhan siellä KTKH:n — Kivihiiliteollisuuden keskushallinnon — johdossa ollut henkilöitä, jotka ovat epäilemättä uskollisia sekä todella sivistyneitä ja tavattoman kyvykkäitä, enkä erehdy, jos sanon, etevitä henkilöitä, ja siksi KK:n huomio oli suuntautunut sinne. Ukraina on riippumaton tasavalta, mikä on mainiota, mutta puolueen osalta se välistä — kuinka sen nyt kohteliaammin sanoisin? — karttaa meitä, ja meidän pitänee jolloinkin käydä siihen käsiksi, sillä siellä on ovelaa väkeä, joka, en sano, että pettää KK:ta, mutta ikään kuin hieman loittonee meistä. Saadaksemme selvän tästä kaikesta, olemme käsitelleet asiaa tšekäläisessä KK:ssa ja havainneet kahnausta ja erimielisyyttä. Siellä on olemassa pienten kaivosten käytöstä huolehtiva komissio. Tämän komission ja KTKH:n välillä on tietysti pahaa kahnausta. Mutta meillä, KK:lla, on kuitenkin jonkin verran kokemusta ja päätimme yksimielisesti, ettei johtavaa työntekijäryhmää eroteta, ja että kahnauksista, jos niitä syntyy, tiedotettakoon meille vaikka kaikkia yksityiskohtia myöten, sillä kun meillä on siellä ihmisiä, jotka eivät ole ainoastaan uskollisia, vaan myös kyvykkäitä, niin heitä on pyrittävä tukemaan, jotta he oppisivat, jos oletamme, että he eivät ole vielä oppineet. Asia päättyi siihen, että Ukrainassa pidettiin puolueen edustajakokous,— en tiedä, miten siellä kävi, siellä oli jos jotakin.

Tiedustelin asiaa ukrainalaisilta tovereilta ja pyysin varta vasten tov. Ordzhonikidzea, jonka myös Keskuskomitea velvoitti, käymään katsomassa, mitä siellä on tapahtunut. Nähtävästi siellä on ollut juonittelua ja jos jonkinlaista sekasotkoa, josta Istpartkaan⁶³ ei saisi selvää, ei edes kymmenessä vuodessa, jos ryhtyisi sitä selvittelemään. Mutta todellisuudessa kävi niin, että vastoin KK:n yksimielisesti hyväksymiä ohjeita tuo ryhmä on vaihdettu toiseen. Mistä tässä oli kysymys? Etupäässä siitä, että osa tuon ryhmän jäsenistä, kaikista hyvistä ominaisuuksistaan huolimatta, teki tietyn virheen. He osoittautuivat henkilöiksi, jotka intoutuivat liiaksi määräilemään hallinnollisesti. Siellä ollaan tekemisissä työläisten kanssa. Hyvin usein, kun sanotaan „työläiset”, luullaan sillä tarkoitettavan tehdasproletariaattia. Ei lainkaan. Sotavuosista lähtien tehtaisiin ja tuotantolaitoksiin on meillä mennyt väkeä, joka ei ole suinkaan proletaarista, vaan on mennyt sinne sotaa pakoon, ja ovatko meidän yhteiskunnalliset ja taloudelliset olomme nykyään sellaisia, että tehtaisiin menee oikeita proletaareja? Ei, asia ei ole niin. Marxin mukaan se on kyllä oikein, mutta eihän Marx kirjoittanut Venäjistä, vaan yleensä kapitalismista XV vuosisadalta alkaen. Niin on ollut laita kuuden sadan vuoden ajan, mutta nyky-Venäjään nähden asia ei ole niin. Nämä tehtaisiin-pyrkijät eivät ole useinkaan proletaareja, vaan kaikenkaltaista satunnaista ainesta.

Tehtävämme on siinä, että osataan järjestää työt oikein, siten, ettei jäädä jälkeen, että syntyneet kahnaukset poistetaan ajoissa eikä hallintotyötä irroteta politiikasta. Poliitiikkamme ja hallintotyömme perustana on näet se, että koko etujoukolla on yhteys kaikkiin proletaari- ja talonpoikaisjoukkoihin. Hullusti käy, jos joku unohtaa nämä pikkupyörät, jos hän innostuu pelkkään hallinnolliseen määräilemiseen. Donbassin työntekijäin virhe on mitätön muihin virheisiimme verrattuna, mutta se on tyypillinen esimerkki, sillä vaikka oli olemassa Keskuskomitean yksimielinen vaatimus: „Jättäkää tuo ryhmä rauhaan, tiedotakaa meille KK:hon pikkuselkkauksistakin, sillä Donbass ei ole mikä tahansa alue, vaan se on alue, jota ilman sosialistinen rakennustyö jää pelkäksi kauniiksi toivomukseksi”, osoittautui, etteivät meidän poliittinen valtamme ja KK:n arvovalta kuitenkaan riittäneet.

Tällä kertaa tehtiin tietysti virhe hallintotyössä; sitä paitsi on ollut kosolti muitakin virheitä.

Tässä teille esimerkki siitä, ettei niksi ole poliittisessa vallassa, vaan siinä, että osataan hallita, osataan sijoittaa ihmiset oikein, osataan välttää pienet selkkaukset niin, ettei valtion taloudellinen toiminta pääse keskeytymään. Sitä meiltä puuttuu, juuri siinä on virhe.

Luulen, että puhuessamme vallankumouksestamme ja punnitessamme vallankumouksen kohtaloita meidän pitää erottaa selvästi ne vallankumouksen tehtävät, jotka on ratkaistu täydellisesti ja jotka ovat piirtyneet aivan erottamattomasti kapitalismista pois johtavan maailmanhistoriallisen käänteeseen historiaan. Vallankumouksemme on suorittanut sellaisia tehtäviä. Antaa menshevikkien ja Otto Bauerin, tuon II¹/₂ Internationalen edustajan, huutaa: „Niillä on siellä menossa porvarillinen vallankumous”, mutta me sanomme, että tehtävämme on suorittaa loppuun porvarillinen vallankumous. Kuten eräässä valkokaartilaisien julkaisussa sanotaan: 400 vuotta kasattiin valtiolaitoksiimme lantaa; me sen sijaan loimme tämän lannan pois neljässä vuodessa — se on mitä suurin ansiomme. Entä mitä menshevikit ja eserrät ovat saaneet aikaan? Eivät mitään. Ei meillä eikä edes kehittyneessä, valistuneessa Saksassakaan, ei edes siellä ole pystytty luomaan pois keskiajan lantaa. Mutta he moittivat meitä siitä, mikä on suurin ansiomme. Vallankumouksen suorittaminen loppuun on eittämätön ansiomme.

Nykyään on ilmassa sodan käryä. Työväenliitot, kuten esimerkiksi reformistiset liitot, hyväksyvät sodanvastaisia päätöslauselmia ja uhkailevat sodanvastaisilla lakoilla. Äskettäin, ellen erehdy, näin lehti uutisen, jonka mukaan Ranskan edustajakamarissa eräs kelpo kommunisti on pitänyt sodanvastaisen puheen ja sanonut, että työläiset pitävät parempana kapinaa kuin sotaa. Kysymystä ei saa asettaa sillä tavalla kuin me sen asetimme v. 1912, jolloin julkaistiin Baselin manifesti. Vain Venäjän vallankumous on näyttänyt, miten voidaan irrottautua sodasta ja miten työllästä se on, mitä merkitsee irrottautua taantumuksellisesta sodasta vallankumouksen tietä. Taantumukselliset imperialistiset sodat ovat kiertämättömiä maailman kaikilla kulmilla. Ihmiskunta ei voi unohtaa eikä unohda, että kaikkia tämänluontoisia kysymyksiä ratkaistaessa tapettiin

kymmeniä miljoonia silloin ja tapetaan vielä nytkin. Mehän elämme XX vuosisadalla, ja Venäjän kansa on ainoa kansa, joka irrottautui taantumuksellisesta sodasta vallankumouksen tietä niin, ettei se hyödyttänyt mitään hallitusta, vaan horjutti niitä, ja jonka irrotti sodasta Venäjän vallankumous. Ja sitä, minkä Venäjän vallankumous on taistelussa saavuttanut, ei voida riistää pois. Mikään mahti ei voi ottaa sitä pois, samoin kuin mikään mahti maailmassa ei voi ottaa pois sitä, mitä Neuvostovaltio on luonut. Tämä voitto on maailmanhistoriallinen. Satoja vuosia on valtioita rakennettu porvarilliseen malliin, ja ensimmäisen kerran on löydetty ei-porvarillinen valtiomuoto. Valtiokoneistomme on ehkä keho, mutta sanotaanhan ensimmäisen höyrykoneenkin, joka keksittiin, olleen keho, eikä edes tiedetä, kävikö se. Mutta tärkeää ei olekaan tämä, vaan se, että keksintö tehtiin. Mitä siitä, vaikka ensimmäinen höyrykone olikin muodoltaan kelvoton, onhan meillä nyt sen sijaan höyryveturi. Mitä siitä, vaikka valtiokoneistomme onkin perin keho, onhan se kuitenkin luotu, onhan tehty mitä suurin historiallinen keksintö ja luotu proletaarityyppinen valtio, joten puhukoon vain koko Eurooppa, kirjoittakoot tuhannet porvarilliset lehdet, että meillä on sekasotkia ja kurjuutta, että työkansan elämä meillä on pelkkää kärsimystä,—sittenkin kaikki työläiset kaikkialla maailmassa tuntevat vetovoimaa Neuvostovaltiota kohtaan. Nämä ovat niitä suurvoittojamme, jotka olemme saavuttaneet ja joita ei voida riistää pois. Mutta meistä, kommunistisen puolueen edustajista, tämä merkitsee vasta oven avaamista. Tehtävänämme on nyt sosialistisen talouden perustan rakentaminen. Onko se jo rakennettu? Ei, ei ole. Meillä ei ole vielä sosialistista perustaa. Ne kommunistit, jotka kuvittelevat, että se on, erehtyvät hyvin pahasti. Olennaisinta on, että se, mikä meillä muodostaa Venäjän vallankumouksen maailmanhistoriallisen ansion, erotetaan päättäväisesti, selvästi ja tervejärkisesti siitä, mitä teemme tavattoman kehnosti, mitä emme ole vielä tehneet ja mikä on vielä tehtävä moneen kertaan uudelleen.

Poliittiset tapahtumat ovat aina hyvin sekavia ja mutkallisia. Niitä voidaan verrata ketjuun. Jotta voitaisiin pitää käsissä koko ketju, on tartuttava perusrenkaaseen. Ei saa mielivaltaisesti valita sitä rengasta, johon aiotaan

tarttua. Mikä oli olennaisinta vuonna 1917? Sodasta irrottautuminen, jota koko kansa vaati, ja se ratkaisi kaiken muun. Vallankumouksellinen Venäjä onnistui irtautumaan sodasta. Se vaati kovia ponnistuksia, mutta tulihan otetuksi huomioon kansan suurin tarve, ja tämä takasi meille voiton moneksi vuodeksi. Ja kansa tunsu, talonpoika näki ja jokainen rintamalta kotiutuva sotamies käsitti mainiosti, että Neuvostovallasta hän saa demokraattisemman ja työtätekeville läheisemmän vallan. Vaikka olisimme tehneet kuinka paljon tyhmyyksiä ja sopimatonta muussa suhteessa, mutta kun kerran tämä pääasia oli otettu huomioon, niin kaikki oli siis oikein.

Mikä oli olennaisinta vuosina 1919—1920? Aseellinen vastarinta. Maailmanmahtava Entente kävi silloin kimp-puumme ja kuristi meitä, eikä siinä tarvittu propagan-daa — jokainen puolueeseen kuulumaton talonpoika käsitti, mitä oli tekeillä. Tilanherra oli tulossa takaisin. Kommunistit osasivat tapella sitä vastaan. Juuri siksi talonpojat valtaosaltaan kannattivat kommunisteja, juuri siksi me voitimme.

Vuonna 1921 oli olennaisinta perääntyä järjestyksessä. Siksi tarvittiin tiukkaa kuria. „Työläisoppositio” sanoi: „Te aliarvioitte työläisiä, työläisten on oltava aloitteellisempia”. Aloitteellisuuden pitää ilmetä siinä, että peräänny-tään järjestyksessä ja noudatetaan tiukkaa kuria. Se, joka aiheuttaa vähänkin paniikkimielialaa tai rikkoo kuria, vie vallankumouksen turmioon, sillä mikään ei ole vaikeampaa kuin perääntyä niiden kanssa, jotka ovat tottuneet valloit-tamaan, jotka ovat täynnä vallankumouksellisia katsomuk-sia ja ihanteita ja pitävät hengessään kaikkea peräänny-mistä tavallaan halpamaisuutena. Vaarallisinta on järjes-tyksen rikkominen, suurimpana tehtävänä on järjestyksen säilyttäminen.

Entä mikä on olennaisinta nykyään? Olennaisinta — jonka muuten tahtoisinkin esittää selostukseni päätekohta-na ja johtopäätöksenä — ei ole politiikka, suunnan muu-toksen mielessä; siitä puhutaan tavattoman paljon uuden talouspolitiikan yhteydessä. Kaikki se on turhaa puhetta. Se on mitä vahingollisinta suunsoittoa. Uuden talouspolitiikan johdosta meillä on alettu touhuta, uudelleenjärjestää virastoja, perustaa uusia virastoja. Se on mitä vahingolli-sinta tohinaa. Olemme tulleet siihen, että olennaisinta tässä

tilanteessa ovat ihmiset, henkilönvalinta. Tätä on vaikea käsittää vallankumousmiehen, joka on tottunut kamppailemaan pikkuseikkoja vastaan, kulttuuri-intoilua vastaan ja joka on viraston uudelleenjärjestelyn tilalle nostanut kysymyksen henkilön osuudesta. Mutta tilanne on muodostunut sellaiseksi, joka vaatii selväjärkistä poliittista arviointia,— olemme edenneet niin pitkälle, ettemme pysty pitämään eikä meidän olekaan pidettävä hallussamme kaikkia asemia.

Kansainvälisen tilanteen kannalta asemamme on parantunut tavattomasti näinä viime vuosina. Olemme saaneet luoduksi neuvostotyyppisen valtion, mikä on askel eteenpäin koko ihmiskunnan kehityksessä ja Komintern vahvistaa sen todeksi joka päivä tiedoilla, joita se saa jokaisesta maasta. Sitä ei epäile kukaan. Mutta käytännöllisen työn kannalta asiat ovat siten, että elleivät kommunistit pysty antamaan käytännössä apua talonpoikaisjoukoille, niin nämä eivät kannata heitä. Huomiota ei pidä keskittää lainsäädäntään, parempien dekreettien antamiseen j.n.e. Oli aika, jolloin dekreetit olivat propagandan muoto. Meille naurettiin, sanottiin, että bolshevikit eivät ymmärrä, ettei heidän dekreettejään panna täytäntöön; koko valkokaartilaislehdistö teki yhtenäen pilaa tästä, mutta tuo vaihe oli paikallaan silloin kun bolshevikit ottivat vallan ja sanoivat tavalliselle talonpojalle ja työläiselle: kas näin tahtoisimme valtiota hallittavan, siinä on dekreetti, koettakaapa. Tavalliselle työläiselle ja talonpojalle esitimme käsityksemme politiikasta heti dekreettien muodossa. Tämän tuloksena valloitimme sen suunnattoman luottamuksen, jota olemme nauttineet ja nautimme kansanjoukkojen keskuudessa. Tuo aika, tuo vaihe oli välttämätön vallankumouksen alussa, muutoinhan emme olisi voineet johtaa vallankumousliikettä, vaan olisimme joutuneet laahustamaan häntäpäässä. Muutoin eivät työläiset ja talonpojat, jotka halusivat rakentaa elämän uusille perusteille, olisi luottaneet meihin. Tuo aika on jo ohi, mutta sitä meillä ei haluta käsittää. Nykyään työläinen ja talonpoika panevat nauruksi, kun määrätään perustettavaksi tai uudelleenjärjestettäväksi jokin virasto. Se ei nyt enää kiinnosta tavallista työläistä eikä talonpoikaa, ja he ovat oikeassa, sillä painopiste ei ole siinä. Sinun, kommunistin, pitää nyt lähestyä kansaa toisella tavalla. Joskin meillä, jotka istumme valtion virastoissa, on aina ylettömästi tuollaista

arkista työtä, niin tämä ei suinkaan ole se ketjun rengas, johon on tartuttava, olennaisinta ei ole tämä, vaan se, että ihmisiä ei ole sijoitettu oikein, että vastuunalainen kommunisti, joka suoritti oivallisesti koko vallankumouksen, on pantu hoitamaan sellaista asiaa kuin kauppaa ja teollisuutta, josta hän ei ymmärrä mitään ja siitä syystä estää totuuden ilmituloa, hänen selkensä takana näet voivat helposti piileksiä keinottelijat ja petkuttajat. Kysymys on siitä, ettei meillä käytännössä tarkasteta, mitä on tehty. Tämä on proosallinen ja vaatimaton tehtävä, tämä on arkista työtä, mutta elämehän mitä suurimman poliittisen mullistuksen jälkikäyttä, sellaisissa oloissa, että meidän täytyy jonkin aikaa elää keskellä kapitalistista elämänjärjestystä, ja näissä oloissa tilanteen painopiste ei ole politiikassa sanan ahtaassa merkityksessä (se, mitä sanomalehdissä kirjoitetaan, on poliittista sanahelinää eikä siinä ole mitään sosialistista), tilanteen painopiste ei ole päätöslauselmissa, ei virastoissa eikä uudestijärjestelyssä. Mikäli me niitä tarvitsemme, sikäli tulemme tuota kaikkea tekemään, mutta älkää menkö esittämään sitä kansalle, vaan valitkaa sopivia henkilöitä ja tarkastakaa käytännöllistä täytäntöönpanoa — ja sille kansa on antava arvoa.

Koko kansasta olemme kuitenkin vain pisara meressä, ja me voimme hallita vasta silloin, kun ilmennämme oikein sitä, mitä kansa ajattelee. Muussa tapauksessa kommunistinen puolue ei voi johtaa proletariaattia eikä proletariaatti voi johtaa mukaansa joukkoja, vaan koko koneisto luhistuu. Kansa ja kaikki työtätekevät joukot pitävät nyt omalta kohdaltaan tärkeimpänä vain sitä, että käytännöllisesti lievennetään huutavaa puutetta ja nälkää sekä näytetään, että todella saadaan aikaan parannusta, jota talonpoika tarvitsee ja joka on hänelle tuttua. Talonpoika tuntee markkinat ja on selvillä kaupankäynnistä. Emme voineet ryhtyä noudattamaan suoranaisesti kommunistista jakoperiaatetta. Siihen ei ollut tarpeeksi tehtaita eikä tuotantokoneistoa. Meidän on siis suoritettava jako kaupankäynnin kautta, mutta suoritettava yhtä hyvin kuin kapitalisti sen suoritti, muutoin kansa ei voi sietää sellaista hallintaa. Juuri tässä on tilanteen painopiste ja ellei mitään odottamatonta satu, niin sen tulee muodostua koko toimintamme painopisteeksi v. 1922 kolmella ehdolla.

Ensiksikin ehdolla, että vältetään interventiolta. Diplomiamme avulla teemme kaiken voitavamme välttääksemme sen, mutta siitä huolimatta se on mahdollinen minä päivänä tahansa. Meidän on tosiaankin oltava varuillamme ja Punaisen Armeijan hyväksi meidän on suostuttava tiettyihin raskaisiin uhrauksiin, mutta tietenkin tarkoin määrätyissä rajoissa. Vastassamme on koko maailman porvaristo, joka etsii vain keinoja kuristaakseen meidät. Menshevikkimme ja eserrämme eivät ole mitään muuta kuin tuon porvariston asiamiehiä. Sellainen on heidän poliittinen asemansa.

Toinen ehto, ettei finanssipula muodostu liian ankaraksi. Se lähestyy. Saatte kuulla siitä tarkemmin finanssipolitiikkaa koskevan kysymyksen yhteydessä. Jos se muodostuu liian ankaraksi ja vaikeaksi, meidän täytyy taas järjestää monet asiat toisin ja keskittää kaikki voimat yhteen kohtaan. Ellei se muodostu liian ankaraksi, niin siitä saattaa olla hyötyäkin: se suorittaa puhdistuksen kaikenlaisten valtiontrustien kommunistien keskuudessa. Ei vain pidä unohtaa sitä tehdä. Finanssipula ravastelee virastoja ja laitoksia, ja kelvottomat näistä romahtavat ensi kädessä. On vain muistettava, ettei tuota kaikkea panna spesialistien syyksi ja luulla, että vastuunalaiset kommunistit ovat erittäin hyviä, ovat taistelleet rintamalla ja tehneet aina työnsä hyvin. Ellei siis finanssipula muodostu liian ankaraksi, sitä voidaan käyttää hyödyksi ja suorittaa puhdistus kaikkien talouslaitosten vastuunalaisten kommunistien keskuudessa, mutta ei siten kuin Keskuskontrollikomissio ja Keskustarkastuslautakunta⁸³ puhdistavat, vaan niin kuin kuuluu.

Ja kolmas ehto, ettei tehdä poliittisia virheitä tänä aikana. Tietysti, jos teemme poliittisia virheitä, niin siitä kärsii koko taloudellinen rakennustyömme ja joudumme käymään väittelyä korjauksista ja suunnasta. Mutta ellei noita harmillisia virheitä tehdä, niin tärkeintä lähitulevaisuudessa eivät ole dekreetit eikä politiikka sanan ahtaassa merkityksessä, eivät virastot eikä niiden järjestely — näitä asioita tullaan käsittelemään vastuunalaisissa kommunistipiireissä ja neuvostovirastoissa sikäli kuin se on tarpeellista —, vaan tärkeintä kaikessa toiminnassamme on henkilönvalinta ja täytöntönnäpanon tarkastus. Jos opimme

tekemään sen käytännössä ja tuotamme käytännöllistä hyötyä, silloin voitamme jälleen kaikki vaikeudet.

Lopuksi haluaisin kajota käytännön kannalta kysymyksen, joka koskee neuvostoelimiämme, ylimpiä laitoksiamme ja puolueen suhdetta niihin. Meillä on muodostunut väärä suhde puolueen ja neuvostolaitosten välille, ja siitä olemme täysin samaa mieltä. Esittämällä yhden esimerkin osoitin, että jopa konkreettinen pikkuasiakin jätetään Poliittisen byroon ratkaistavaksi. Muodollisesti tästä on hyvin vaikea päästä, koska meillä on johdossa yksi ja ainoa hallituspuolue eikä puolueen jäsentä voida kieltää valittamasta. Siksi Kansankomissaarien Neuvostosta siirretään kaikki asiat Poliittiseen byroohon. Tässä on ollut runsaasti minunkin syytani, koska enimmäkseen minä henkilökohtaisesti olin Kansankomissaarien Neuvoston ja Poliittisen byroon välisen yhteyden ylläpitäjänä. Mutta kun minun oli jäätävä pois, niin kävi ilmi, ettei kaksi pyörää pyörikään yhtäikaa ja Kamenev sai tehdä monta kertaa suuremman työn pitääkseen yllä tätä yhteyttä.

Mitä tärkeimpiin ohjeisiin tulee, niin niistä KK:ssa ollaan täysin yksimielisiä, ja toivon, että edustajakokous suhtautuu tähän kysymykseen mitä huomaavaisimmin ja antaa sellaiset ohjeet, että Poliittinen byroo ja KK on vapautettava pikkuasioista ja että on parannettava vastuunalaisten työntekijäin työtä. Kansankomissaarien pitää vastata työstään, eikä saa olla niin, että mennään ensin Kansankomissaarien Neuvostoon ja sitten Poliittiseen byroohon. Muodollisesti emme voi kumota oikeutta valittaa Keskuskomiteaan, koska puolueemme on ainoa hallituspuolue. On ehkäistävä kaikki pikkuasioita koskevat vetoamiset, mutta on myös lujitettava Kansankomissaarien Neuvoston arvovaltaa, että sen työhön osallistuisivat enimmäkseen kansankomissaarit eivätkä heidän sijaisensa, Kansankomissaarien Neuvoston työn luonnetta on muutettava siltä osalta, jolta minä en onnistunut sitä tekemään viime vuonna: on kiinnitettävä paljon enemmän huomiota siihen, että pidetään huolta täytäntöönpanon tarkastamisesta.

Tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston valiokuntien lukumäärää supistetaan ja että Kansankomissaarien Neuvosto sekä Työ- ja Puolustusneuvosto

tietäisivät ja ratkaisisivat omat asiansa eivätkä hajottaisi voimiaan lukemattomiin valiokuntiin. Joku päivä sitten toimitettiin valiokuntien puhdistus. Kaikkiaan laskettiin olevan 120 valiokuntaa. Entä montako osoittautui tarpeelliseksi? 16 valiokuntaa. Eikö tämä ole ensimmäinen puhdistus. Sen sijaan, että Kansankomissaarien Neuvosto vastaisi omasta työstään, tekisi päätöksen ja tietäisi kantavansa siitä vastuun, se piiloutuu valiokuntien selän taakse. Valiokunnissa ei itse pirukaan saa mistään selvää, kukaan ei osaa sanoa, kuka mistäkin vastaa; kaikki on sekaisin, ja loppujen lopuksi tehdään päätös, josta kaikki ovat vastuussa.

Tässä yhteydessä huomautettakoon, että olisi laajennettava alueiden taloudellisten neuvottelukuntien itsenäisyyttä ja kehitettävä niiden toimintaa. Meillä Venäjällä on nyt suoritettu tieteellisesti perusteltu alueellinen piirijako ottamalla huomioon taloudelliset olot, ilmastosuhteet, elin ehdot, polttoaineiden saantimahdollisuudet, paikallisen teollisuuden tila j.n.e. Tämän jaon mukaisesti on muodostettu piirien ja alueiden taloudelliset neuvottelukunnat. Osittaisia muutoksia tullaan tietysti tekemään, mutta siitä huolimatta on lujitettava näiden taloudellisten neuvottelukuntien arvovaltaa.

Edelleen pitäisi saada Yleisvenäläinen TpKK toimimaan tarmokkaammin ja kokoontumaan säännöllisesti pitemmiksi istuntokausiksi. Istuntokaudella on käsiteltävä lakiehdotuksia, joita toisinaan hätiköiden ja ilman pakottavaa tarvetta esitetään Kansankomissaarien Neuvoston hyväksyttäväiksi. On parasta lykätä asiaa ja antaa paikallisten työntekijöiden harkita huolellisesti näitä ehdotuksia, ja asetettakoon lakien laatijoille suuremmat vaatimukset, mitä meillä ei tehdä.

Jos Yleisvenäläisen TpKK:n istuntokausia pidennetään, niin asiat voidaan jakaa jaostojen ja alajaostojen käsiteltäviksi ja nämä voivat tarkastaa tiukemmin työtä pyrkien — tämä mielestäni on tärkeintä, oleellisinta nykyisenä poliittisena ajankohtana — siirtämään painopisteen henkilövalintaan, todellisen täytäntöönpanon tarkastukseen.

On pelkäämättä tunnustettava, että 99:ssä tapauksessa sadasta vastuunalaisista kommunisteista ei ole pantu niihin tehtäviin, joihin he nykyään kelpaavat, että he eivät osaa

hoitaa asioitaan ja että heidän on nyt opiskeltava. Mikäli tämä tunnustetaan, ja koska kerran meillä on riittävästi mahdollisuuksia — ja yleisestä kansainvälisestä tilanteesta päätellen meillä on riittävästi aikaa ehtiäksemme oppia —, on tehtävä niin hinnalla millä hyvänsä. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

3

LOPPULAUSUNTO
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMINTASELOSTUKSEN
JOHDOSTA
MAALISKUUN 28 pnä

(Suosionosoituksia.) Minun täytyy ennen muuta käyttää jonkin verran aikaa niiden huomautusten arvosteluun, joita toverit Preobrazhenski ja Osinski ovat täällä tehneet. Mielestäni toverit Preobrazhenski ja Osinski ovat ampuneet tärkeimmissä peruskohdissa kerta kaikkiaan sivu maalin, ja nimenomaan puheillaan he ovat osoittaneet vääräksi sen linjan, jota he halusivat politiikassa noudatettavan.

Tov. Preobrazhenski puhui kapitalismista ja siitä, että meidän olisi järjestettävä yleinen väittely ohjelmasta. Se olisi mielestäni mitä hyödyttömintä ja turhinta ajanhaaskausta.

Ennen kaikkea valtiokapitalismista.

„Valtiokapitalismi on kapitalismia”, Preobrazhenski sanoi, „ja vain sellaiseksi se voidaan ja pitää käsittää”. Väitän tuon olevan skolastiikkaa. Kukaan ei ole voinut tähän mennessä kirjoittaa tuollaista kirjaa kapitalismista ihmiskunnan historiassa, koska me vasta nyt ensimmäisinä saamme tällaista kokea. Vähänkin kunnollisia kirjoja valtiokapitalismista on toistaiseksi kirjoitettu sellaisin edellytyksin ja sellaiselta kannalta, että valtiokapitalismi on kapitalismia. Nyt on käynyt toisin, eikä mikään Marx eivätkä mitkään marxilaiset ole voineet sitä ennakolta nähdä. Eikä pidä katsoa taaksepäin. Jos ryhdytte kirjoittamaan historiaa, te kirjoitatte sen mainiosti, mutta jos ryhdytte kirjoittamaan oppikirjaa, te kirjoitatte: valtiokapitalismi on siinä määrin yllätyksellistä kapitalismia, ettei kerrassaan kukaan ole sitä ennakoanut — eihän tosiaankaan kukaan voinut aavistaa, että proletariaatti pääsee valtaan

eräessä kehittymättömimmässä maassa ja yrittää heti järjestää suurtuotannon ja jaon talonpoikia varten ja että se sitten kun ei jaksaa sivistysolojen vuoksi suorittaa tätä tehtävää, kutsuu avukseen kapitalismin. Mistään tästä ei ollut koskaan mitään ennakkoaavistusta, mutta sehän on kiistan tosiasia.

Larinin puheesta ilmenee, ettei hän lainkaan käsitä, mitä uusi talouspolitiikka on ja millä tavalla siihen on suhtauduttava.

Ei ole esitetty yhtään painavaa väitettä sitä vastaan, että oli siirryttävä uuteen talouspolitiikkaan. Proletariaatti ei pelkää tunnustaa, että vallankumouksessa se ja se onnistui siltä mainiosti, mutta se ja se ei onnistunut. Kaikki tähän mennessä tuhoutuneet vallankumoukselliset puolueet tuhoutuivat siksi, että ylpistyivät eivätkä nähneet, missä on niiden voima, ja pelkäsivät puhua heikkouksistaan. Mutta me emme tuhoudu, sillä emme pelkää puhua heikkouksistamme ja opimme voittamaan heikkoudet. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Sitä kapitalismia, jota olemme suvainneet, meidän on ollut pakko suvaita. Jos se on rujoa ja huonoa, voimme korjata asian, sillä valta on meidän käsissämme eikä meidän tarvitse mitään pelätä. Kaikki tunnustavat tämän, ja sen sekoittaminen paniikin kylvämiseen on naurettavaa. Tuhoutuisimme väistämättömästi, jos pelkäisimme sitä tunnustaa. Mutta siitä, että me opimme ja tahdomme oppia sen, ovat osoituksena ne kolme, neljä, viisi vuotta, joina opimme mutkikkaampiakin asioita lyhyemmässä ajassa. Tosin meitä hoputti silloin välttämättömyys. Sodassa meitä hoputettiin tavattoman tarmokkaasti, eikä liene ollut yhtään rintamaa, yhtään operaatiota, ettei meitä olisi hoputettu: ensin vihollisen joukot etenivät Moskovan suunnassa noin sadan virstan päähän siitä, sitten lähelle Orelia, olivat viiden virstan päässä Pietarista. Juuri silloin me todella havahduimme ja aloimme opinnot ja ryhdyimme soveltamaan opintojemme tuloksia, ja karkotimme vihollisen.

Tilanne on tuhat kertaa vaikeampi, kun joudutaan tekemisiin vastustajan kanssa, jona on tässä tapauksessa talouselämän arkipäiväisyys. Kiistat, joita kirjallisuudessa on tähän asti käyty valtiokapitalismista, nämä kiistat voivat parhaimmalla tapauksella saada sijaa historian oppikirjassa. En suinkaan kiellä oppikirjojen hyödyllisyyttä ja

kirjoitinkin hiljattain, että olisi parempi, jos kynämiehemme kiinnittäisivät vähemmän huomiota sanomalehtikirjoituksiinsa, poliittiseen sanahelinään ja kirjoittaisivat oppikirjoja, mihin monet, m.m. tov. Larin, pystyisivät erinomaisesti. Sillä alalla hänen avuistaan olisi erittäin suurta hyötyä, silloin ratkaisisimme tehtävän, jota tov. Trotski tähdensi erinomaisesti sanomalla, että nykyisin on tärkeintä nuoren polven kasvattaminen, mutta ei ole millä kasvattaa sitä. Todellakin, mistä se oppii yhteiskuntatietoita? Vanhasta porvarillisesta roskasta. Se on häpeä! Ja näin on laita, vaikka meillä on satoja marxilaisia kirjailijoita, jotka pystyvät kirjoittamaan oppikirjoja kaikista yhteiskunnallisista kysymyksistä, mutta eivät sitä tee, koska harrastavat ja tavoittelevat muuta.

Valtiokapitalismista pitää tietää se, minkä tulee olla ohjenuorana agitaatio ja propagandatyössä ja mistä on tehtävä selkoa, mikä on pyrittävä saamaan ymmärretyksi käytännössä. Toisin sanoen se, että meillä valtiokapitalismi on nyt toisenlaista kuin se, mistä saksalaiset kirjoittivat. Se on meidän suvaitsemaamme kapitalismia. Onko tämä totta vai ei? Kaikki tietävät, että se on totta!

Kommunistien edustajakokouksessa teimme päätöksen, että proletaarinen valtiomme katsoo valtiokapitalismin suvaittavaksi ja valtio olemme me. Jos teimme huonosti katsoessamme sen suvaittavaksi, niin olemme itse syyppäitä, eikä pidä vierittää syytä toisen niskaan! On opittava, on pyrittävä siihen, ettei valtiokapitalismi voisi eikä rohkenisi proletarisessa valtiossa rikkoa proletariaatin sille määräämiä puitteita ja ehtoja, ehtoja, jotka ovat edullisia proletariaatille. Täällä huomautettiin aivan oikein, että meidän piti ottaa lukuun talonpoikaisto kokonaisuudessaan ja antaa sen käydä vapaasti kauppaa. Jokainen järkevä työläinen käsittää, että se on välttämätöntä proletariaatin diktatuuria varten, ja vain tov. Shljapnikov voi laskea leikkiä ja tehdä pilaa siitä. Kaikki ovat käsittäneet tämän, sitä on selittämällä selitetty tuhansia kertoja, mutta te ette yksinkertaisesti tahdo sitä ymmärtää. Jos kerran talonpoika tarvitsee nykyoloissa ja tietyissä puitteissa kauppavapautta, niin meidän on se myönnettävä hänelle, mutta tämä ei merkitse, että sallisimme pontikanmyynnin. Siitä rankaisemme. Se ei merkitse, että sallisimme kaupattavan sellaista poliittista kirjallisuutta, jota sanotaan

menshevistiseksi ja eserräläiseksi ja jota julkaistaan koko maailman kapitalistien varoilla.

Tarkoitin nimenomaan tätä mainitessani konekivääreistä, ja tov. Shljapnikovin olisi pitänyt se käsittää. Se mitä hän puhuu, on joutavaa!

Näillä puheillanne te ette pelästytä ketään, ettekä saa ketään säälimään itseänne! (Suosionosoituksia. Naurua.)

Shljapnikov parka! Lenin aikoi suunnata konekiväärit häntä kohti.

Kysymys on puolueen tehokeinoista eikä mistään konekivääreistä. Konekivääreistä puhutaan niitä varten, joita meillä nykyään sanotaan menshevikeiksi, eserriksi ja jotka tekevät sellaisia johtopäätöksiä, että me puhumme muka perääntymisestä kapitalismiin ja että hekin puhuvat samaa: ovat samaa mieltä kanssamme! Tällaista saamme kuulla jatkuvasti, ja ulkomailla harjoitetaan tavattoman laajassa mitassa sellaista agitaatiota, että bolshevikit aikovat teljetä menshevikit ja eserrät vankiloihin, mutta itse suvaitsevat kapitalismia. Kapitalismia me kylläkin suvaitsemme, mutta vain niissä puitteissa, joissa se on tarpeen talonpoikaistolle. Se on välttämätöntä! Muutoin talonpoika ei tule toimeen eikä voi hoitaa talouttaan. Mutta sen sanomme varmasti, että hän, Venäjän talonpoika, tulee toimeen ilman eserräläistä ja menshevististä propagandaa. Ja sille, joka väittää päinvastaista, sanomme, että mieluummin kaadumme kaikki viimeistä miestä myöten kuin annamme hänelle periksi! Ja oikeusistuintemme pitää kaikki tämä käsittää. Koska korvaamme Yleisvenäläisen erikoiskomission valtiopoliittisilla oikeusistuimilla, niin edustajakokouksessa on sanottava, ettemme tunnusta luokkien yläpuolella olevia oikeusistuimia. Oikeusistuintemme tulee olla valinnallisia, proletaarisia ja niiden on tiedettävä, mitä me sallimme. Oikeusistuinten jäsenten on tiedettävä varmasti mitä valtiokapitalismi on.

Päivän poliittisena johtoaatteena on juuri tämä eikä väittely siitä, miten saksalaiset professorit käsittivät valtiokapitalismin ja miten me sen käsitämme. Olemme saaneet kokea sittemmin hyvin paljon, ja taaksepäin vilkuileminen on kerrassaan sopimatonta.

Osoituksena siitä, miten pahasti Preobrazhenski hairahtaa politiikassa, on hänen päätelmänsä taloudellisesta

byroosta ja ohjelmasta. Miten mainio asia tuo ohjelma onkaan ja miten pahasti sitä vääristellään! Ja miksi voi näin käydä? Niin käy siksi, että luetaan kirjain kirjaimelta ja rivi riviltä eikä haluta nähdä kauemmaksi. Lainataan tuota pikaa jotakin kohtaa ja sanotaan: tästä on ollut väitelyä. Sanotaan, että oikea oli työläistiedekuntien ja kommunistisolujen linja eikä niiden linja, jotka sanoivat: „Käyttäytykää hillitymmin, maltillisemmin noita spesialisteja kohtaan”. Totta on, että kommunistisolut ovat erinomaisia kommunistisoluja ja työläistiedekunnat erinomaisia työläistiedekuntia, mutta nekin voivat tehdä virheitä, nekään eivät ole pyhiä.

Kommunistisolut edustavat kylläkin puoluettamme ja työläistiedekunnat luokkaamme, mutta se on aakkostotuus, että ne tekevät virheitä ja että meidän on näitä oiottava. En tiedä, millä tavalla tässä saataisiin aikaan korjaus, koska henkilökohtaisesti en ole osallistunut KK:n kokouksiin, joissa tätä kysymystä on käsitelty. Tiedän kuitenkin, että meillä työläistiedekunnat ja kommunistisolut ovat noudattaneet professorien vastustamisessa liian jyrkkää linjaa. Mutta kun KK, käsiteltyään kysymystä kaikin puolin, havaitsi, että liiallista jyrkkyyttä on ollut ja että meille vieraiden, luokkaamme kuulumattomien professorien suhteen on noudatettava maltillisempaa linjaa, niin silloin ilmaantuu Preobrazhenski, vetää esiin ohjelman ja sanoo: ei mitään poliittisia myönnytyksiä tälle kerrokselle, sillä muutoin menetellään vastoin ohjelmaa⁸⁴.

Jos puoluetta aletaan johtaa tällä tavalla, niin se vie meidät varmasti tuhoon. Ei siksi, että tov. Preobrazhenski käsittäisi politiikan yleensä väärin, vaan siksi, että hän suhtautuu kaikkeen siltä kannalta, mikä on hänen vahvimpia puoliaan: hän on tiettyihin, totunnaisiin ja tavanomaisiin puitteisiin pyrkivä teoretikko, propagandisti, joka etsii erilaisia keinoja tarkoituksenaan propagandan harjoittaminen. Kaikki tuntevat tämän vahvan puolen ja antavat arvoa sille, mutta kun hän ottaa asian poliittiselta ja hallinnolliselta kannalta, tulos on jotain aivan pöyristyttävää. On muodostettava taloudellinen byroo?! Vastahan kaikki puhuivat ja myönsivät ja pääsivät täydelliseen yksimielisyyteen (ja sehän on perin tärkeää: yhtenäisyydestä riippuu toimintakin), että puolue- ja neuvostokoneiston tehtävien välille on vedettävä selvä raja.

Tätä on tavattoman vaikea toteuttaa — puuttuu ihmisiä! Preobrazhenski huomautti täällä kevyesti, että Stalin hoitaa kahta komissariaattia⁸⁵. Mutta kuka meistä on syntytön? Kuka ei ole ottanut hoitaakseen samanaikaisesti useampia tehtäviä? Ja voitaisiinkohan menetellä toisin? Mitä muuta voisimme nyt tehdä varmistaksemme nykyisen tilanteen Kansallisuusasiain komissariaatissa, selviteläksemme kaikki Turkestantia, Kaukasiaa y.m. koskevat kysymykset? Nehän ovat kaikki poliittisia kysymyksiä! Ja nämä kysymykset on ratkaistava, ne ovat kysymyksiä, jotka ovat askarruttaneet satoja vuosia Euroopan valtioita ja jotka demokraattisissa tasavalloissa on ratkaistu vain mitättömältä osaltaan. Me ratkomme niitä ja tarvitsemme siihen miehen, jonka puheille voi mennä kuka tahansa kansakunnan edustaja kertomaan seikkaperäisesti mistä on kysymys. Mistä sellainen löytyisi? Nähdäkseni Preobrazhenskikaan ei voine mainita muuta ehdokasta kuin toveri Stalinin.

Sama koskee Työläis- ja talonpoikaisinspektiota. Tehtävä on valtavan suuri. Mutta pystyäksemme hoitamaan tarkastustehtävää, johdossa täytyy olla arvovaltainen henkilö, muussa tapauksessa sotkeennumme, hukumme pikkujuoniin.

Tov. Preobrazhenski ehdottaa Taloudellista byroota, mutta silloin ei tule mitään siitä, mitä olemme puhuneet puolue- ja neuvostoelinten työnjaosta. Tov. Preobrazhenski ehdottaa hyvältä näyttävää kaavaa: toisaalta Poliittinen byroo ja sitten Taloudellinen byroo, Organisaatiobyroo. Mutta se on hyvä vain paperilla, kun taas elämässä se on naurettava! En jaksakaan mitenkään käsittää, kuinka mies, jolla on elävän politiikan vaistoa, on saattanut Neuvostovallan oltua viisi vuotta olemassa esittää tällaisen ehdotuksen ja vaatia sen hyväksymistä!

Missä Organisaatiobyroomme eroaa Poliittisesta byroosta? Eihän voida vetää tarkkaa rajaa poliittisen ja organisatorisen kysymyksen välille. Mikä tahansa poliittinen kysymys saattaa olla organisatorinen ja päinvastoin. Ja vain se tavaksi vakiintunut käytäntö, että Organisaatiobyroosta voidaan mikä tahansa kysymys siirtää Poliittiseen byroon, on tehnyt mahdolliseksi järjestää KK:n työn oikealla tavalla.

Onko kukaan ehdottanut koskaan muuta? Ei kukaan eikä koskaan ole ehdottanut, sillä muuta järkevää toimintatapaa ei voida ehdottaa. Poliitiikkaa ei voida mekaanisesti erottaa organisaatiotyöstä. Poliitiikkaa harjoittavat ihmiset, mutta siitä ei tule mitään, jos asiapapereita alkavat kirjoittaa toiset ihmiset.

Tiedättehän, että on ollut vallankumouksia, jolloin parlamenttikokouksissa kirjoitettiin asiapaperit, mutta toiseen luokkaan kuuluvat ihmiset panivat ne toimeen. Tuloksena oli luunappeja, ja heidät heitettiin pellolle. Organisatorisia kysymyksiä ei voida irrottaa politiikasta. Poliitiikka on talouselämän kiteytymä.

Tov. Kosior on tehnyt valituksen KK:n menettelystä ja maininnut nimiä (olen ne kaikki kirjoittanut muistiin) — minä henkilökohtaisesti en tiedä asiaa enkä pysty vastaamaan, mutta jos te, puoluekokouksen edustajat, olette kiinnostuneet siitä, velvollisuutenne on valita komissio tutkimaan asiaa jokaisen henkilön kohdalta erikseen ja kuultella huolellisesti Kosioria ja asianomaisia henkilöitä. Asian ydin on siinä, että KK ei pysty suuntaamaan politiikkaa, jos siltä riistetään oikeus määrätä ihmisten sijoittelusta. Vaikka teemmekin virheitä siirrellessämme niitä tai näitä henkilöitä, niin rohkenen kuitenkin olla sitä mieltä, että KK:n Poliittinen byroo on koko toimintansa aikana tehnyt virheitä mahdollisimman vähän. Tämä ei ole kerskailua. Poliittisen byroon työtä eivät tarkasta komissiot eivätkä ne henkilöt, jotka puolueemme on itse määrännyt, vaan sen tarkastavat valkokaartilaiset, sen tarkastavat vihollisemme, todistuksena siitä ovat politiikkamme tulokset, ja politiikkassamme ei ole ollut pahoja virheitä.

Osinski vahvana puolena on se, että hän hoitaa tarmokkaasti ja pontevasti asioita, joihin on käynyt käsiksi. On järjestettävä asiat niin, että tämä vahva puoli saisi sellaiset kehitysmahdollisuudet, joissa hänen heikko puolensa pysyisi aisoissa (vaikka tarmokkaana miehenä Osinski alkaakin hälistä, se on kuitenkin tehtävä, sillä muussa tapauksessa hän on työntekijänä mennyttä miestä). Minusta tuntuu, että KK:ssa olemme jo ryhtyneet toimenpiteisiin saadaksemme sopusointuun hänen heikot ja vahvat puolensa.

Parasta syyteaineistoa Osinskia vastaan — jos tahtoisin väitellä hänen kanssaan, mutta en tahdo sitä — parasta

aineistoa olisi Osinskin tämänpäiväisen puheen painattaminen ja taululle ripustaminen... Oli mies...

Apulaiskomissaarina ja tärkeimmän kansankomissariaatin johtavana henkilönä, eturivin miehenä niiden joukossa, jotka esittävät ryhmäohjelmiansa mistä hyvänsä kysymyksestä, hän, tämä mies, ehdotti siirryttäväksi kabinettihallitusjärjestelmään. Väitän, että tämä mies on ainiaaksi ja lopullisesti mennyttä. En ryhdy erittelemään tätä enkä väittelemään yksityiskohdista, tärkeintä on, että niin suurta voimaa kuin Osinskia käytettäisiin oikealla tavalla. Ellei tov. Osinski ota toverillisesti varteen niitä neuvoja, joita hänelle on tuon tuostakin annettu KK:ssa ja joihin minä olen melko suuressa määrässä syypää, ja hillitse itseään tässä suhteessa, hän on väistämättömästi ja ehdottomasti suistuva suohon, niin kuin kävi tänään.

Tämä on hyvin epämiellyttävää niistä, jotka asettavat mielellään esille oman persoonallisuutensa; sellainen pyrkimys on aiheellinen, kun henkilö on hyvin lahjakas persoonallisuus ja kun hän tahtoo sen osoittaa. Suotakoon se jokaiselle. Mutta KK:n on huolehdittava siitä, että persoonallisuus tulee esiin hyödyllisellä tavalla. KK:n on järjestettävä asiat niin, että kabinettihallitusjärkeilyistä tehdään loppu, vaikka henkilö, jonka järkeilyistä tehdään loppu, valittaisikin siitä. Se koituu hyödyksi. On hillittävä kykynsä, ettei ajauduttaisi tuohon suohon, on neuvoteltava samassa kansankomissariaatissa toimivien tovereiden kanssa ja ajettava yhteistä linjaa; entä onko meillä yhdesäkään kansankomissariaatissa tehty jotain kinastelematta? Ei ole tehty.

„Hallintojärjestelmän parantaminen ja joukkojen psykologinen liikekannallepano”. Tämä on murhaamista! Jos edustajakokous ottaisi tällaisen poliittisesti taantumuksellisen kannan, niin se olisi varmin ja paras itsemurhakeino.

„Hallintojärjestelmän parantaminen”. Suokoon jumala, että pääsisimme nykyisestä touhuilusta.

Meilläkö ei ole järjestelmää?! Viiden vuoden ajan on parhaat voimat käytetty tämän järjestelmän luomiseen! Tämä järjestelmä merkitsee mitä suurinta edistysaskelta.

Toimeenpaneva koneisto on huono! Tiedämmekö, miten asiat ovat? Emme tiedä! Mutta Osinski puhuu ikään kuin hän sen tietäisi. Hän näet voi istuutua ja kirjoittaa 10 minuutissa esityksen hallintojärjestelmästä, ja jollei tuota

halua hillitä, se koituu vahingoksi ja tehdään poliittinen virhe. Mutta jos asianlaita olisi toisin, hänen työstään olisi suurta hyötyä, mikäli hän vastedeskin suhtautuu työhön yhtä innokkaasti kuin nyt.

Siinä teille havainnollinen esimerkki. Sitten se, että Preobrazhenski ja Osinski ja varsinkin Larin todistivat sen, mitä puhuin kaikkein tärkeimmästä. Katsokaapa mitä Larin teki. Hän syytti minua ja laski hyvin iloisena leikkiä ja nauroi.

Se käy häneltä mainiosti, se on hänen vahva puolensa. Ellei tämä tov. Larinin vahva puoli vaikuttaisi millään tavalla hänen valtiolliseen toimintaansa, tov. Larinista olisi tuhat kertaa enemmän hyötyä tasavallalle, sillä hän on erittäin kyvykäs ja hänellä on rikas mielikuvitus. Tämä on erittäin arvokas ominaisuus. Suotta luullaan vain runoilijan tarvitsevan sitä. Se on tyhmä ennakkoluulo! Sitä tarvitaan jopa matematiikassakin, differentiaali- ja integraalilaskennan keksiminenkään ei olisi ollut mahdollista ilman mielikuvitusta. Mielikuvitus on mitä arvokkain ominaisuus, mutta tov. Larinilla on sitä hieman liikaa. Minä esimerkiksi sanoisin, että jos kaikki Larinin mielikuvitusvarat jaettaisiin tasan kaikkien VKP:n jäsenten kesken, niin silloin tulos olisi varsin hyvä. (N a u r u a, s u o s i o n o s o i t u k s i a.) Mutta niin kauan kuin tätä operaatiota ei voida suorittaa, Larinille ei saa antaa mitään valtio-, talous- eikä suunnittelutehtävää; kävisi samoin kuin vanhassa Korkeimmassa kansantalouselvostossa, kun Rykov ei ollut vielä toipunut sairaudestaan ja työtä johti ja asiapapereita allekirjoitti „J. Larin” koko Korkeimman kansantalouselvoston nimessä; asiat eivät olleet hullusti siksi, että tov. Larin olisi osoittanut vain pahimpia ominaisuuksiaan, päinvastoin, hän osoitti parhaimmat kykynsä, sillä kukaan ei epäile vähimmässäkään määrässä hänen uskollisuuttaan ja asiantuntemustaan, mutta asiainhoito oli silti järjestetty väärin!

Tästä minä juuri puhuinkin. Kaikki nämä ovat tosin kuluneita totuuksia. Mutta kuluneiden totuuksien johdosta minua ivasi jo Kamkov eserrien edustajakokouksessa. Kamkov sanoi: „Lenin saarnaa tänään: Älä varasta, ja huomenna lisää: Älä tee huorin. Siinä on Leninin kaikki- viisaus”. Kuulin tämän eserrä Kamkovilta jo vuonna 1918.

Ja kun kerran Kamkov, joka säesti näitä perustelujaan tykkien jyllinällä, ei pystynyt tekemään mitään vaikutusta, niin Larin ei semminkään pysty sitä tekemään. Tehtävät on nykyisin määriteltävä uuden talouspolitiikkamme peruskohtien mukaisesti. Tässä suhteessa тов. Larin on yrittänyt johdattaa puolueen harhateille; mutta asianlaita olisi kokonaan toisin, jos hän tekisi sellaista työtä, johon hänellä on runsaasti kykyjä, jossa hänestä on hyötyä nuorisolle ja jossa hän ei tee sellaista kepposta, jollaisen hän teki Valtion suunnittelukomiteassa. Tässä työssä тов. Larinilta jäisi jotain nuorelle polvelle. Olen kai puhunut riittävän selvästi. Eikä silloin olisi sitä sekasotkua, jonka Larin on täällä synnyttänyt.

Sanoin Kamenevin esittäneen Poliittisessa byroossa ohjehdotuksen — elintarvikkeiden maahantuonti on katsottava hyödylliseksi ja säilykkeitä ostettava neuvostorahalla. Larin oli täällä, kuuli kaiken mainiosti ja muistaa kaikki mainiosti, mutta heti tälle puhujalavalle noustuaan hän sanoi: „Lenin on unohtanut sairautensa vuoksi — antaakamme hänelle tällä kertaa anteeksi —, että kultavarojen käyttämiseen on saatava Poliittisen byroon lupa”. Jos тов. Kamenev olisi ehdottanut annettavaksi kultavaroja ranskalaisille keinottelijoille säilykkeiden ostoon, emme olisi edes kuunnelleet häntä. Yhtään kultakopeekkaa emme ole myöntäneet säilykkeihin, olemme myöntäneet neuvostolaista paperirahaa ja — kuvitelkaa — olemme saaneet ne ostetuksi. Sitä paitsi Wulfson vakuutti minulle eilen, että näiden säilykkeiden laatu on hyvä (joskaan niitä ei ole vielä saatu). Mutta en usko häntä, maistetaan ensin, sillä tässä asiassa meitä saatetaan petkuttaakin. Asia on siis niin, että Larin on tässä itse sotkenut: emme ole antaneet kultakopeekkaakaan, vaan annoimme 160 miljardia neuvostolaista paperirahaa.

Olisi tietysti naurettavaa ja järjetöntä luulla, että Larin sanoi näin ilkeyksissään; ei, ei kysymys ole siitä, mutta mielikuvituksissaan hän leijailee biljoonien kilometrien päässä, ja asiat menevät sekaisin.

Edelleen hän sanoi, että Valtion suunnittelukomissio ehdotti annettavaksi vuokralle $\frac{3}{4}$ rautateistä. Hyvä, että hän sanoi sen puolueen edustajakokouksessa, jossa Krzhizhanovski kumosi sen heti. Asianlaita ei ole useinkaan näin. Luuletteko, että vain puolueen edustajakokouksessa

yritetään puhua tällaista? Tiedustelkaa Keskuskontrollikomisioilta, miten siellä käsiteltiin Moskovan väittelyklubia⁸⁶ koskevaa kysymystä, miksi yleensä oli herännyt kysymys Moskovan väittelyklubista, jossa toverit Larin ja Rjazanov... (R j a z a n o v p a i k a l t a a n: „Kultavaroista en siellä puhunut, siellä puhuttiin pahempia”.) En ollut Moskovassa enkä osallistunut tämän kysymyksen käsitteilyyn, sain vain lyhkäsen tiedotuksen. (R j a z a n o v: „Ei kaikkia kuulopuheita ole uskottava”.) Tiedän sen keskustelustani tov. Soltsin kanssa, se ei ollut kuulopuhe, vaan keskustelu henkilön kanssa, jonka korkea puolueen edustajakokous on nimittänyt Keskuskontrollikomissioon, ja hän sanoi sen minulle eikä hänen sanomansa voi herättää lainkaan epäilystä. Sitä voidaan sanoa kuulopuheeksi vain jos ollaan perin kevytmielisiä. Keskuskontrollikomisio käsitteli väittelyklubin menettelyä koskevan kysymyksen ja sen oli yksimielisesti osoitettava, että asiat ovat väärällä tolalla. Minulle on selvää, mikä on väärin. Larin meni tänään huomaamattaan — sillä hän oli innostunut ja hänen oma puheensa kannusti häntä — niin pitkälle, että sanoi annettavan vuokralle $\frac{3}{4}$ rautateistä ja että KK on korjannut virheen. Krzhizhanovski sanoi, ettei mitään sellaista ole ollut, ettei KK ole oikaissut ja että Larin on sotkenut asian. Tällaista sattuu jatkuvasti.

Neljään vuoteen emme ole jaksaneet oppia sellaista asiaa, että osaisimme panna hyödyllisen työntekijän Larinin tosi hyödylliseen työhön ja poistaa sellaisesta työstä, jossa hän tuottaa tahtomattaan vahinkoa.

Tuntuu melko luonnottomalta: proletariaatin diktatuuri, terroria käyttävä valta, voitto kaikista maailman armeijoista, muttei voittoa Larinin armeijasta. Tässä suhteessa on kärsitty täydellinen tappio! Hän käy aina käsiksi sellaiseen, mihin ei pitäisi käydä. Hänen laajat tietonsa, hänen taitonsa innostaa toisia tuottaisivat mitä olennaisinta hyötyä pimeässä hapuilevalle nuorelle polvelle. Emme osaa käyttää hänen tietojaan, ja siksi syntyy hankauksia, kitkaa; sitten osoittautuu, että KK:n Poliittisella byroolla, Organisaatiobyroolla, KK:n täysistunnoilla, joita syytetään siitä, että niillä on liian paljon valtaa, ei riitäkään valtaa eikä auktoriteettia kaikkien toverien sijoittamiseen oikealla tavalla.

Tätä on harkittava, tämä kysymys on käsiteltävä huolellisesti. Siihen on pantava pääpaino työssä, siihen on saatava korjaus. Jos siihen saadaan korjaus, niin selviydytään vaikeuksista. Se saadaan aikaan oikaisemalla eikä puhelemalla agraariohjelman uusista tehtävistä, mistä Osinski ja Larin ovat puhuneet. Kirjoitin siitä lausuntoni KK:lle⁸⁷. En nyt rupea puhumaan siitä,— jokaisella puolueen jäsenellä, jota lausuntoni kiinnostaa, on oikeus ottaa se sihteeristöstä ja lukea. Olkaa hyvät! Jos Larinin ja Osinkin voimia käytetään oikealla tavalla ja ehkäistään heidän virheelliset pyrkimyksensä, saamme heidän voimiensa käytöstä erittäin suurta hyötyä.

Lopetan puheeni sanomalla muutaman sanan Shljapnikovista. Aioin puhua hänestä enemmän. Mutta Trotski, joka KK:n toimeksiannosta yhdessä Zinovjevin kanssa vastasi Kominternissa 22:n julkilausumaan, on selittänyt 99 sadasosaltaan tämän teeman.

Ensinnäkin тов. Shljapnikov ei ollut ymmärtävinään, mitä tarkoitin puhuessani konekivääreistä ja paniikin kylväjistä; hän laski leikkiä, että hänet on muka niin moneen kertaan tuomittu. Leikinlasku on, toverit, tietenkin hyvä asia. Leikkiä laskematta ei tietenkään voida puhua suuressa kokouksessa, sillä ihmisethän ovat väsyneitä; on oltava inhimillisiä. Mutta on olemassa asioita, joiden kustannuksella ei voida sallia laskettavan leikkiä; on olemassa sellaisia asioita kuin puolueen yhtenäisyys.

Kun viholliset piirittävät meitä joka puolelta, kun kansainvälinen porvaristo on kyllin viisas tekemään Miljukovista vasemmistolaista ja myöntämään eserrille rahaa jos jonkinlaisten lehtien julkaisemiseen, panemaan Vanderfelden ja Otto Bauerin aloittamaan kampanjan eserrien oikeusjutun johdosta ja huutamaan, että bolshevikit ovat petoja; kun tuo väki on satoja vuosia lukenut politiikkaa, kun sen käytettävissä on miljardeja kultaruplia, kultafrangeja j.n.e., kun kaikkea tällaista on vastassamme,— niin näissä oloissa, toverit, on murehduttavaa, että pilailaan sillä tavalla kuin тов. Shljapnikov pilaa sanoessaan, että „minut on KK:ssa tuomittu” j.n.e. Puolueen edustajakokouksen pitäisi tehdä tästä tietyt johtopäätökset. Emme me suotta käy KK:ssa oikeutta! Shljapnikovia vastaan käytiin oikeutta ja KK:ssa puuttui kolme ääntä hänen erottamiseksi puolueesta⁸⁸. Puolueen edustajakokouksen ko-

koontuneiden puolueen jäsenten sopii ottaa selvää asiasta, hakea esille KK:n silloisen kokouksen pöytäkirja. Tämä ei ole leikin asia!

Teillä on laillinen oikeus vedota Kominterniin. Mutta jo kauan ennen tätä Kominterniin vetoamista KK:n valta-enemmistö kannatti tov. Shljapnikovin erottamista, — puutui sääntöjen edellyttämää kahta kolmasosaa äänistä. Tämä ei ole leikin asia! Ei ole pahitteeksi, jos tutustutte siihen, että metallityöläisten edustajakokouksen puolueryhmän istunnossa tov. Shljapnikov agitoi avoimesti kahtiajakaantumisen puolesta.

Tov. Kollontain kirjasen ⁸⁹ merkityksestä tov. Trotski jo puhui.

Jos alamme laskea leikkiä tällaisista asioista, niin silloin ei voi olla puhettakaan, että kestäisimme tässä vaikeassa asemassa, jossa nykyään olemme. Osoitin, että voidaksemme kestää, täytyy olla kolme edellytystä: ensiksikin — että vältytään interventiolta, toiseksi — ettei finanssipula muodostu liian ankaraksi, kolmanneksi — ettei tehdä poliittisia virheitä.

Joku puhujista sanoi täällä, että puhuin muka poliittisista vaikeuksista. Ei, puhuin poliittisista virheistä. Siinä tapauksessa, ettemme tee poliittista virhettä, voin sanoa, että puolellamme tulevat olemaan 99 sadasosaa puolueesta samoin kuin puolueeseen kuulumattomat työläiset ja talonpojatkin, jotka käsittävät, että nykyinen aika on oppiaikaa.

Muistaakseni Punaisen Armeijan vuosipäivälle omistamassaan kirjoituksessa tov. Trotski sanoi: „opiskeluvuosi”. Tämä ohjelause pitää paikkansa yhtä hyvin puolueen kuin työväenluokankin suhteen. Tänä aikana olemme koonneet ympärillemme runsaasti urhoollista väkeä, joka on epäilemättä varmistanut maailmanhistoriassa tapahtuneen käänteen. Tällä ei voida puolustella sitä, ettemme ole käsittäneet nykyistä tehtäväämme: „opiskeluvuosi.”

Asemamme on nyt huomattavasti varmempi kuin vuosi sitten. Tietysti porvaristo yrittää nytkin uutta interventiota, mutta se on sille hankalampaa kuin ennen; tänään se on hankalampaa kuin eilen.

Voidaksemme opiskella emme saa tehdä poliittista virhettä. Emme saa tuhlata aikaa leikittelemällä puolueen yhtenäisyydellä, niin kuin tov. Shljapnikov tekee. Sellainen leikkittely ei käy päinsä! Me tiedämme menettävämme

paljon puolueen sisäisen taistelun takia. Tätä opetusta, toverit, ei pidä unohtaa! Ja tämän vuoden suhteen KK voi aivan oikeutetusti sanoa, että puolue on tullut edustajakokoukseensa eheämpänä ja yhtenäisempänä kuin viime vuonna. En tahdo kehua, että puolueestamme on hävinnyt kaikki ryhmäkuntalaisuus. Mutta kiistaton tosiasia, joka on jo todistettu, on, että tätä ryhmäkuntalaisuutta on nyt vähemmän.

Tiedätte, että „työläisoppositio” on enää jäännös entisestä. Verratkaa 22:n julkilausuman alla olevia nimiä X edustajakokouksen edellä esitetyn ryhmäohjelman alla oleviin nimiin. Julkilausumassa ei ole kaikkia nimiä. Sanottakoon niille, jotka käyttävät aiheellisesti oikeuttaan kääntyä Kominternin puoleen, että Mjasnikovin puolusteleminen oli aiheetonta. Mjasnikovin tapaus oli viime kesänä. En ollut silloin Moskovassa ja kirjoitin hänelle pitkän kirjeen⁹⁰, jonka hän on julkaissut kirjassaan. Näin että miehellä on kykyjä ja että hänen kanssaan kannattaa keskustella, mutta miehelle on sanottava, että mikäli hän aikoo arvostella sillä tavalla, niin sellaista ei voida sallia.

Hän kirjoitti kirjeen: kutsukaa kyseiseltä alueelta kokoon kaikki tyytymättömät. Niin, kaikkien tyytymättömien kutsuminen kokoon tietyltä alueelta on hyvin helppoa. Sellaisia ovat ne puheet, joita Shljapnikov on pitänyt täällä ja тов. Medvedev pitää muualla. (Medvedev paikalltaan: „Kuka teitä informoi?”.) Minua ovat informoineet VKP:n edustajakokouksen muodostamat laitokset: KK:n Organisaatiobyroo, KK:n Sihteeristö, Keskuskontrollikomisio. Kääntykää, jos haluatte, niiden puoleen, niin saatte tietää, millaisia puheita тов. Medvedev pitää. Yhtenäisyyttä ei pystytä säilyttämään ellei tästä tehdä loppua, mutta eiköhän ole miltei tärkein aikaansaannos, jos paljastamme armotta virheemme ja puhumme niistä. Mikäli tajuaamme tämän selvästi — ja tässä edustajakokouksessa siihen on päästy —, silloin ei ole epäilemistäkään, että me selviämme virheistä. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

4

EDUSTAJAKOKOUKSEN PAATTAJAISPUHE
HUHTIKUUN 2 pnä

Toverit! Olemme päässeet edustajakokouksemme päätekohtaan.

Ensimmäinen eroavuus, mikä pistää silmään verratessamme tätä edustajakokousta edelliseen, on suurempi yhteenliittyneisyys, suurempi yksimielisyys ja suurempi organisatorinen yhtenäisyys.

Vain vähäinen osa viime edustajakokouksessa esiintyneen opposition eräästä osasta on asettanut itsensä puolueen ulkopuolelle.

Ammattiyhdistysten ja uuden talouspolitiikan suhteen puolueessamme ei ole ilmennyt erimielisyyttä tai sitä ei ole ilmennyt huomattavammassa määrässä.

Perustavinta ja tärkeintä siinä „uudessa” mitä tämä edustajakokouksemme on meille antanut, on se elävä todistus, että väärässä ovat vihollisemme, jotka ovat väsymättä jankuttaneet ja jankuttavat, että puolueemme raihnaantuu, kadottaa älynsä ja koko elimistönsä joustavuuden.

Ei. Tuota joustavuutta emme ole kadottaneet.

Kun piti — sekä Venäjällä että koko maailmassa vallinneen objektiivisen asiointilan vuoksi — mennä eteenpäin, hyökätä päin vihollista rajattoman rohkeasti, nopeasti ja päättäväisesti, me teimme juuri niin. Kun tarve vaatii, pysytymme tekemään samoin vielä kerran ja useamminkin kuin kerran.

Siten nostimme vallankumouksemme maailmassa ennen näkemättömälle korkeudelle. Mikään maailman mahti, niin paljon pahaa, kurjuutta ja kärsimyksiä kuin se saattaneekin vielä aiheuttaa miljoonille ja sadoille miljoonille ihmisille, ei voi riistää pois vallankumouksemme perussaavutuksia,

sillä nämä eivät ole enää „meidän” voittojamme, vaan ne ovat maailmanhistoriallisia voittoja.

Kun sitten vuoden 1921 kevääseen mennessä ilmeni, että vallankumouksemme etujoukko on vaarassa irtautua kansanjoukoista, talonpoikaisjoukoista, joita sen pitää johtaa taitavasti eteenpäin, silloin päätimme yksimielisesti ja järkähtämättömästi perääntyä. Ja kuluneena vuonna peräännyimme ylipäänsä vallankumouksellisessa järjestyksessä.

Maailman kaikissa edistyneissä maissa kypsyvät proletariaatin vallankumoukset eivät pysty ratkaisemaan tehtävänsä, ellei antaumuksellisen taistelun ja hyökkäyksen lisäksi osata perääntyä vallankumouksellisessa järjestyksessä. Myöskin taistelumme toisessa vaiheessa, s.o. perääntymisvaiheessa hankkimastamme kokemuksesta tulee nähtävästi olemaan hyötyä tulevaisuudessa ainakin muutamien maiden työläisille, niin kuin vallankumouksemme ensimmäisessä vaiheessa, äärettömän rohkeassa hyökkäyksessämme hankkimastamme kokemuksesta on epäilemättä oleva hyötyä kaikkien maiden työläisille.

Nyt olemme päättäneet katsoa perääntymisen päättyneeksi.

Se merkitsee, että politiikkamme tehtävä asetetaan uudella tavalla.

Nyt on tärkeintä, ettei etujoukko pelkää kehittää itseään, kasvattaa itseään ja tunnustaa avoimesti, ettei sillä ole riittävästi tietoja eikä taitoa. Tärkeintä on nyt kulkea eteenpäin verrattomasti laajempuna ja voimakkaampuna joukkona ja vain yhdessä talonpoikaiston kanssa ja todistaa tälle teoin, käytännössä ja kokemuksen tietä, että me koetamme oppia ja opimme auttamaan sitä, johdattamaan sitä eteenpäin. Nykyisessä maailmantilanteessa, Venäjän tuotantovoimien ollessa nykyisellään voimme ratkaista tämän tehtävän vain siinä tapauksessa, että toimimme hyvin maltillisesti, varovaisesti ja asiallisesti ja tarkastamme jokaisen toimenpiteemme tuhanteen kertaan käytännössä.

Mikäli puolueessamme tulee kuulumaan ääniä, jotka vastustavat tätä äärimmäisen maltillista ja äärimmäisen varovaista etenemistä, nuo äänet jäävät yksinäisiksi.

Puolue kokonaisuudessaan on ymmärtänyt, että tänä ajankohtana sen on järjestettävä toimintansa juuri maini-

tulla tavalla ja vain sillä tavalla, ja se on todistava nyt käytännössä ymmärtäneensä tämän. Ja koska olemme sen ymmärtäneet, me saavutamme päämäärämme!

Julistan Venäjän kommunistisen puolueen XI edustajakokouksen päättyneeksi.

EHDOTUS PUOLUEEN XI EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMAKSI MAASEUTUTYÖSTÄ ⁹¹

KIRJE N. OSINSKILLE

1. IV. 1922.

Tov. Osinski!

Harkitessani puolueen edustajakokouksen maaseututyö-
jaoston toimintaa koskevaa keskusteluamme olen tullut
johtopäätökseen, että ajankohtaisin on nykyään seuraava
tehtävä:

emme saa sitoa omia (puolueen ja Neuvostovallan)
käsiämme millään määräyksillä, ohjeilla tai säännök-
sillä, ennen kuin saamme kerätyksi riittävästi paikal-
lista talouselämää koskevia asiatietoja ja otamme
selvän nykyisen talonpoikaistalouden tosiasiallisesta
tilasta ja tarpeista;

emme saa missään tapauksessa sallia sitä, mikä
olisi nykyisenä aikana vaarallisinta ja vahingollisinta
ja mihin paikalliset viranomaiset saattavat helposti
hairahtua, nimittäin: liiallista ja sopimatonta, hätiköi-
vää ja käytännöllisesti perustelematonta reglemen-
tointia.

Neuvostojen viime edustajakokous on viitoittanut toi-
mintalinjan. Nähdäkseni, puolueen edustajakokouksen teh-
tävä on käsitellä maaseututyöjaostossa *käytännön* ja
paikkakunnilla saadun kokemuksen kannalta, miten tätä
linjaa pitäisi toteuttaa; käskeä sekä VKP:n Keskuskomiteaa
että Maatalouden kansankomissariaattia (yleensä
Neuvostovallan elimiä) keräämään huolellisemmin ja täy-
dellisemmin tarkastusaineistoa; antaa Yleisvenäläisen
TpKK:n kommunistiryhmälle määräys tai oikeamminkin
ohje, että seuraavana istuntokautena Neuvostojen edus-
tajakokouksen päätöstä detaljoitaessa, t.s. laadittaessa tätä
pätöstä vastaavia uusia ja yksityiskohtaisempia lakeja,

oltaisiin mahdollisimman varovaisia, ettei taitamattomalla asiaan puuttumisella vaikeutettaisi maataloustuotannon menestyksellistä kehitystä.

Mielestäni nykyään on kartettava eniten nimenomaan sitä, ettei puututa taitamattomasti asioihin, koska emme ole vielä ottaneet perusteellisesti selvää paikallisen maatalouselämän todellisista tarpeista ja paikallisten vallanelintemme todellisista kyvyistä (kyvyistä olla aiheuttamatta pahaa hurskaan hyväntekeväisyyden nimessä).

Siksi puolueen edustajakokouksen päätöslauselma saisi maaseututyöjaoston työn perusteella olla nähdäkseni *osa-puilleen* seuraavanlainen:

1. Puolueen edustajakokous merkitsee kuulluksi kertomuksen maaseututyöjaoston työstä ja toteaa, että paikallista työkokemusta koskevaa aineistoa on kerätty riittämättömästi, ja asettaa sekä puolueen että kaikkien neuvostovirastoissa olevien kommunistiryhmien ensisijaiseksi tehtäväksi kerätä huolellisesti ja tutkia tarkasti tätä paikallisen käytännön kokemukseen perustuvaa aineistoa.

2. Edustajakokous katsoo virheelliseksi maataloudellisten osuustoimintalaitosten hajottamiseen (tai hätäiseen uudelleenjärjestämiseen?) tähtäävät toimenpiteet ja kehottaa olemaan mahdollisimman varovaisia tässä suhteessa.

3. Mitä tulee palkkatyön käyttöön maataloudessa ja maanvuokraukseen puolueen edustajakokous kehottaa kaikkia tällä alalla toimivia työntekijöitä olemaan rajoittamatta liiallisilla muodollisuuksilla kumppaakaan ja tyytymään Neuvostojen viime edustajakokouksen päätöksen toteuttamiseen käytännössä sekä tutkimaan, nimenomaan minkälaisin käytännön toimenpitein voitaisiin tarkoituksenmukaisesti estää äärimmäisyydet ja vahingollinen liioittelu tässä suhteessa.

4. Talonpoikaiston keskuudessa suoritettavan puolueen ensisijaiseksi ja tärkeimmäksi tarkoituksiperäksi edustajakokous katsoo sen, että autetaan käytännöllisesti laajentamaan heti kylvöaloja, lisäämään kyntömaan ja maataloustuotteiden määrää ja lieventämään talonpoikaiston suurta hädänalaisuutta; samalla on kaikin voimin ja keinoin tuettava ja

edistettävä talonpoikaiston köyhimmän osan auttamista ja pyrittävä tarmokkaasti kehittämään menetelmiä, jotka osoittautuvat tässä suhteessa sopiviksi jopa nykyisissäkin vaikeissa oloissa.

Kommunistisin tervehdyksin *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1925

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

OLEMME MAKSANEET LIIAN PALJON ⁹²

Kuvitelkaamme, että kommunistien edustajan on päästävä huoneeseen, jossa porvariston valtuutetut propagoivat aatteitaan melko lukuisalle työväenkokoukselle. Kuvitelkaamme edelleen, että porvaristo vaatii meiltä tähän huoneeseen pääsystä suurta maksua. Ellei maksusta ole etukäteen sovittu, meidän on tietenkin tingittävä, ettemme rasittaisi oman puolueemme budjettia. Teemme varmasti virheen, jos maksamme tähän huoneeseen pääsystä liian paljon. Mutta parempi on maksaa paljon — ainakin siihen saakka, kunnes opimme kunnolla tinkimään,— kuin lyödä laimin tilaisuus esittää sanottavamme työläisille, jotka ovat tähän saakka olleet niin sanoaksemme yksinomaan reformistien, t.s. porvariston luotetuimpien ystävien, „hallinnassa”.

Tämä vertauskuva johtui mieleeni, kun luin tämänpäiväisestä „Pravdasta” Berliinistä saadun sähkösanoman, jossa tiedotetaan, millä ehdoilla kolmen Internationalen edustajat ovat päässeet sopimukseen.

Vakaumukseni on, että edustajamme ovat menetelleet väärin suostuessaan kahteen seuraavaan ehtoon: ensiksikin ehtoon, että Neuvostovalta ei tule soveltamaan kuolemanrangaistusta 47:n sosialistivallankumouksellisen jutussa; toiseksi ehtoon, että Neuvostovalta sallii kaikkien kolmen Internationalen edustajain olla läsnä oikeusistunnossa.

Nämä molemmat ehdot eivät ole mitään muuta kuin poliittinen myönnytys, jonka vallankumouksellinen proletariaatti on tehnyt taantumukselliselle porvaristolle. Jos joku epäilee tämän teesin oikeellisuutta, niin sellaisen

henkilön poliittisen naiiviuden paljastamiseksi riittää kun häneltä kysytään: suostuuko Englannin taikka jonkin muun maan nykyinen hallitus siihen, että kaikkien kolmen Internationalen edustajat olisivat läsnä oikeuskäsittelyssä, jossa irlantilaisia työläisiä syytetään kapinasta, tai oikeuskäsittelyssä, jossa Etelä-Afrikan työläisiä syytetään äskettäisestä kapinasta⁹³? Suostuuko Englannin taikka jonkin muun maan hallitus näissä ja tämänkaltaisissa tapauksissa lupaamaan, ettei se sovelle kuolemanrangais- tusta poliittisiin vastustajiinsa nähden? Kun hiukankin miettii tätä kysymystä, käsittää sen yksinkertaisen totuuden, että koko maailmassa on käynnissä taantumuksellisen porvariston ja vallankumouksellisen proletariaatin taistelu. Kyseisessä tapauksessa Komintern, joka edustaa toista osapuolta tässä taistelussa, tekee poliittisen myönnytyksen toiselle osapuolelle, taantumukselliselle porvaristolle. Kaikkihan maailmassa (paitsi ne, jotka tahtovat salata ilmeisen totuuden) tietävät, että eserrät ovat ampuneet kommunisteja ja järjestäneet heitä vastaan kapinoita toimien tosiasiallisesti ja toisinaan virallisestikin yhteisrintamassa koko kansainvälisen taantumuksellisen porvariston kanssa.

Herää kysymys, minkä myönnytyksen on kansainvälinen porvaristo tehnyt siitä hyvästä meille? Tähän voidaan vastata vain seuraavasti: se ei ole tehnyt meille mitään myönnytystä.

Tätä ilmeistä totuutta saattavat hämäröittää vain järkeilyt, joilla hämätään tämä yksinkertainen ja selvä luokkataistelun totuus, vain järkeilyt, joilla heitetään sumua työläisten ja työtätekevien joukkojen silmiin. III Internationalen edustajain Berliinissä allekirjoittaman sopimuksen mukaisesti olemme jo tehneet kaksi poliittista myönnytystä kansainväliselle porvaristolle. Tältä emme ole saaneet sen sijaan mitään myönnytystä.

II ja II $\frac{1}{2}$ Internationalen edustajat ovat kiristämällä kiristäneet proletariaatilta tämän myönnytyksen porvaristolle, ja samanaikaisesti he ovat kieltäytyneet jyrkästi vaatimasta ja vieläpä yrittämästäkin sellaista, että kansainvälinen porvaristo tekisi jonkin poliittisen myönnytyksen vallankumoukselliselle proletariaatille. Porvarillisen diplomatian taitavat edustajat (porvaristo on useiden vuosisatojen mittaan opettanut luokkansa edustajia ole-

maan hyviä diplomaatteja) ovat tietenkin hämänneet tämän eittämättömän poliittisen tosiasian, mutta itse tosiasia ei muutu siitä, että sitä yritetään hämätä. Tässä tapauksessa ei ole lainkaan väliä, ovatko nämä tai nuo II ja II^{1/2} Internationalen edustajat olleet suorassa vai välillisessä yhteydessä porvaristoon. Emme syytä heitä suoranaisestä yhteydestä. Asiaan ei ollenkaan kuulu, onko yhteys ollut suoranaista vai melko mutkikasta välillistä yhteyttä. Asiaan kuuluu ainoastaan se, että Komintern on tehnyt poliittisen myönnytyksen kansainväliselle porvaristolle II ja II^{1/2} Internationalen valtuutettujen painostuksesta, kun sen sijaan me emme ole saaneet mitään myönnytystä.

Mikä johtopäätös tästä seuraa?

Ennen kaikkea se johtopäätös, että Kommunistista Internationalea edustaneet toverit Radek, Buharin ynnä muut ovat menetelleet väärin.

Edelleen. Seuraako tästä, että meidän pitäisi sanoa näiden toverien allekirjoittama sopimus irti? Ei. Tällainen johtopäätös olisi mielestäni väärä, meidän ei pidä sanoa irti allekirjoitettua sopimusta. Meidän täytyy vain tehdä sellainen johtopäätös, että porvarilliset diplomaatit osoitautuivat tällä kertaa meikäläisiä diplomaatteja taitavamiksi ja että seuraavalla kerralla — ellei huoneeseenpääsymaksusta ole etukäteen sovittu — meidän on tingittävä ja manöveroitava taitavammin. Meidän on otettava säännöksi, ettemme tee mitään poliittisia myönnytyksiä kansainväliselle porvaristolle (peitelkoot mitkä hyvänsä välittäjät niitä kuinka taitavasti tahansa), ellemme saa vastineeksi kansainväliseltä porvaristolta enemmän tai vähemmän tasaveroisia myönnytyksiä Neuvosto-Venäjälle tai muille kapitalismia vastaan taistelevan kansainvälisen proletariaatin osastoille.

Italian kommunistit sekä ne Ranskan kommunistit ja syndikalistit, jotka vastustivat yhteisrintamataktiikkaa, saattavat ehkä tehdä edellä esitetyistä ajatuksista johtopäätöksen, että yhteisrintamataktiikka on virheellistä. Tällainen johtopäätös olisi ilmeisesti väärä. Jos kohta kommunistien valtuutetut ovat maksaneet liian paljon päästäkseen huoneeseen, jossa heille tarjoutuu eräänlainen vaikkakin pieni mahdollisuus kääntyä työläisten puoleen, jotka ovat tähän saakka olleet yksinomaan reformistien „hallinnassa”, niin seuraavalla kerralla on pyrittävä korjaamaan tämä

virhe. Olisihan verrattomasti suurempi virhe kieltäytyä yleensä ehdoista ja yleensä lunastamasta pääsyä tähän melko hyvin vartioituun, suljettuun huoneeseen. Toverien Radekin, Buharinin ynnä muiden virhe ei ole suuri; se ei ole suuri jo senkään vuoksi, että pahimpana vaarana tässä on se, että Neuvosto-Venäjän vastustajat saattavat Berliinin neuvottelukokouksen tulosten kannustamina järjestää pari kolme ehkä menestyksellistä murhayritystä eri henkilöitä vastaan. He tietävät näet nyt etukäteen, että he voivat ampua kommunisteja ja luottaa siihen, että Berliinin neuvottelukokouksen kaltainen kokous estää kommunistit ampumasta heitä.

Olemme joka tapauksessa murtaneet tietyn aukon suljetun huoneen seinään. Tov. Radek on onnistunut paljastamaan ainakin osalle työläisistä, että II Internationale on kieltäytynyt asettamasta mielenosoitustunnusten joukkoon tunnusta, jossa vaaditaan Versaillesin sopimuksen kumoamista. Italian kommunistit sekä osa Ranskan kommunisteista ja syndikalisteista tekevät mitä pahimman virheen tyytyessään tietämään sen, minkä tietävät. He tyytyvät siihen, että tietävät hyvin II ja II¹/₂ Internationalen edustajien sekä myös herrojen Paul Levin, Serratin y.m.s. olevan mitä taitavimpia porvariston valtuutettuja ja sen vaikutuksen levittäjiä. Mutta sellaisia ihmisiä ja sellaisia työläisiä, jotka tietävät tämän todella varmasti ja käsittävät todella tämän merkityksen, on tietenkin vähemmistö niin Italiassa, Englannissa, Amerikassa kuin Ranskassakin. Kommunistit eivät saa sulkeutua kuoreensa, vaan heidän on opittava toimimaan niin, että he tiettyjä uhrauksia kaihtamatta, jokaisen uuden ja vaikean työn alussa väistämättömiä virheitä pelkäämättä pääsevät suljettuun huoneeseen, jossa porvariston edustajat yrittävät vaikuttaa työläisiin. Kommunistit, jotka eivät tahdo ymmärtää eivätkä oppia tätä, eivät voi toivoa saavansa työläisten enemmistöä puolelleen tai ainakin vaikeuttavat ja hidastavat tämän enemmistön voittamista puolelleen. Ja tämä on jo kerrassaan anteeksiantamatonta kommunisteille ja kaikille työväen vallankumouksen todellisille kannattajille.

Diplomaattiansa ansiosta porvaristo osoittautui vielä kerran Kommunistisen Internationalen edustajia taitavamaksi. Sellainen on Berliinin neuvottelukokouksen antama opetus. Tätä opetusta emme unohda. Tästä opetuksesta

teemme kaikki tarvittavat johtopäätökset. II ja II^{1/2} Internationalen edustajat tarvitsevat yhteisrintamaa, sillä he toivovat voivansa heikentää meitä siten, että teemme liiallisia myönnytyksiä; he toivovat pääsevänsä meidän kommunistiseen huoneeseemme maksutta; he toivovat saavansa yhteisrintamataktiikan avulla työläiset vakuuttumaan siitä, että reformitaktiikka on oikeaa ja vallankumoustaktiikka väärää. Me tarvitsemme yhteisrintamaa siksi, että toivomme saavamme työläiset vakuuttumaan päinvastaisesta. Mutta kommunistiedustajiemme virheet me panemme heidän ja niiden puolueiden tilille, jotka ovat näitä virheitä tehneet, ja pyrimme samalla ottamaan oppia näistä virheistä ja saamaan aikaan sen, ettei niitä vastaisuudessa tehtäisi. Mutta missään tapauksessa emme pane kommunistiemme virheitä proletaarijoukkojen tilille, joita kaikkialla maailmassa uhkaa päälleryntävän pääoman hyökkäys. Voidaksemme auttaa näitä joukkoja taistelemaan pääomaa vastaan, ymmärtämään maailmantaloudessa ja kansainvälisessä politiikassa muodostuneen kahden rintaman „konstikkaan mekanismin” olemme hyväksyneet yhteisrintamataktiikan ja noudatamme sitä loppuun saakka.

Huhtikuun 9 pnä 1922.

„Pravda” № 81,
huhtikuun 11 pnä 1922
Allekirjoitus: L e n i n

Saneltu puhelimitse
Julkaistaan „Pravda” lehden
tekstin mukaan

**PÄÄTÖSLAUSELMA VARAPUHEENJOHTAJIEN
(KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON
JA TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON
VARAPUHEENJOHTAJIEN) TYÖSTÄ ⁹⁴**

**I. VARAPUHEENJOHTAJIEN YLEISET
JA VARSINAISET TEHTÄVÄT**

1. Varapuheenjohtajien varsinaisena työnä, josta he ovat erityisesti vastuussa ja jota palvelemaan on alistettava kaikki muu, on valvoa dekreettien, lakien ja päätösten tosiasiallista täytäntöönpanoa, supistaa neuvostovirastojen henkilökuntaa, valvoa näiden virastojen asiainhoidon järjestelyä ja yksinkertaistamista; käydä taistelua virkavaltaisuutta ja virastokankeutta vastaan.

Kaikki alempana seuraava on tämän varsinaisen tehtävän detaljoimista tai yksityiskohtaista täydentämistä.

Varapuheenjohtajat velvoitetaan:

2. Valvomaan, että neuvostotyötä koskevien kysymysten käsittely muissa neuvosto- ja puolue-elimissä (Yleisvenäläisen TpkK:n Puhemiehistössä, VKP:n KK:n Poliittisessa ja Organisaatiobyroossa j.n.e., poikkeuksetta kaikissa) tapahtuu yksinomaan varapuheenjohtajien tieteen ja heidän osanotollaan.

3. Vapauttamaan Kansankomissaarien Neuvoston (KKN:n) ja Työ- ja Puolustusneuvoston (TPN:n) mahdollisimman suuressa määrässä vähäpätöisistä kysymyksistä, jotka tulee ratkaista osaksi (ja etupäässä) hallinnollista linjaa ja osaksi (nimenomaan lykkäystä sietämättömissä ja poikkeuksellisen tärkeissä tapauksissa) varapuheenjohtajien välittömällä määräyksillä.

4. Valvomaan tiukasti, etteivät *TPN:n* päätöksiä ja määräyksiä antavat istunnot eikä varsinkaan *Pieni Kansankomissaarien Neuvosto* ulottaisi toimintaansa laajemmalle kuin ehdoton tarve vaatii, mutkistaisi työtään ja tehtäviään, sallisi tehtäviensä byrokraattista paisumista ja liikkasvuua, vaan vaatisivat jokaiselta kansankomissaarilta ja jokaiselta virastolta suurempaa itsenäisyyttä työssä ja suurempaa vastuuntuntoa.

5. Pakottamaan kansankomissaarit ja erillisinä toimivat virastot hoitamaan itsenäisesti ja vastuuntuntoisesti hallintotehtävänsä niille myönnettyjen oikeuksien ja niille asetettujen velvollisuuksien rajoissa.

6. Valvomaan, että osoitetaan ehdottoman tarkasti ja henkilökohtaisesti, mistä ovat vastuussa ennen kaikkea kollegioiden jäsenet ja tärkeissä toimissa olevat neuvostotyöntekijät ja sitten myös kaikki neuvostotyöntekijät; taistelemaan säälimättömästi epämääräisyyttä ja epäselvyyttä vastaan, jota esiintyy hyvin runsaasti kysymyksessä, mitä kunkin tehtäväksi on annettu, ja siitä johtuvaa mitä täydellisintä edesvastuuttomuutta vastaan.

7. Tutustumaan henkilökohtaisesti tiettyihin ei ainoastaan yläasteen, vaan myös ehdottomasti keski- ja alasteen neuvostotyöntekijöihin kutsumalla heitä puheille ja jos mahdollista käymällä Moskovan virastoissa ja maaseudulla tarkoituksena kontrolloida ja valikoida työntekijöitä sekä parantaa toden teolla neuvostokoneiston toimintaa.

8. Julistamaan iskuvalmiustilaan ne kansankomissariaatit ja näiden ne osastot ja laitokset, jotka saavat tietyn ajan kuluessa poikkeuksellisen tärkeän merkityksen, antamaan niille mahdollisimman suurta apua työntekijäin, varojen, varapuheenjohtajien henkilökohtaisten ohjeiden y.m.s. muodossa.

II. VARAPUHEENJOHTAJIEN TYÖTÄ KOSKEVIA ERIKOISKYSYMYKSIÄ

9. Varapuheenjohtajien on omistettava noin $\frac{9}{10}$ työstään talouselämää johtaville komissariaateille, $\frac{1}{10}$ muille.

10. Etusijalle ovat lähiajoiksi nousseet finanssikysymykset, ja varapuheenjohtajien on omistettava niille eniten huomiota.

11. Erittäin ajankohtaista on palkintojärjestelmän käyttäntöön ottaminen, neuvostovirkailijoiden palkkion

asettaminen riippuvaiseksi Ulkomaankaupan kansankomisariaatin, osuuskuntien ynnä muiden kauppaa harjoittavien laitosten kauppavaihdon ja liikevoiton suuruudesta.

On järjestettävä sellaisten toimenpiteiden järjestelmällinen tutkiminen ja valmisteleminen, jotka mahdollistaisivat palkintojärjestelmän soveltamisen yleensä kaikkien neuvostovirkailijain palkkauksessa.

12. On lopetettava kaikki valmistelutyöt, joita on tehty erityisen kotimaankaupan kansankomissariaatin perustamiseksi tai tämän alan liittämiseksi Ulkomaankaupan komissariaatin tai Korkeimman kansantalousneuvoston yhteyteen. Perustettakoon *TPN:n* yhteyteen erityinen „*Kotimaankauppakomissio*”, jolla olisi mahdollisimman pieni sihteeristö ja jonka ainoita paikallisia elimiä olisivat kuvernementtien taloudelliset neuvottelukunnat.

13. On erittäin tärkeää valvoa valtion trustien toimintaa siinä tarkoituksessa, että voitaisiin erottaa siedettävästi toimivat kehnosti toimivista, joita on enemmistö, ja sulkea jatkuvasti näitä viimeksi mainittuja; tarkastaa, mitä osaa (tosiasiallisesti) kommunistit esittävät valtion trustien hallinnoissa; määrätä henkilöt, jotka todella vastaavat asiain tilasta, asiain menestyksellisestä hoitamisesta.

14. On välttämätöntä, että kumpikin varapuheenjohtaja ottaisi vastuulleen yhden tai parin esimerkillisesti toimivan osaston tai viraston järjestämisen jossakin kansankomisariaatissa siinä tarkoituksessa, että voitaisiin määritellä henkilökunnan vahvuudet, tarkastaa, ovatko ne sopivia, saada selville, millä tavalla voitaisiin parhaiten hoitaa asioita ja valvoa asiainhoitoa.

Näissä harvoissa, mutta todella esimerkillisissä virastoissa kehitetyt työmenetelmät, työn tuottavuuden kohottamisen keinot, valvontamenetelmät on sitten asteittaisesti otettava käytäntöön kaikissa neuvostovirastoissa.

Koska tämä kysymys on poikkeuksellisen tärkeä, koska entisestä virkavaltaisuudesta kiinni pitävä neuvostobyrokraatia tekee mitä sitkeintä vastarintaa, on käytävä välttämättä sitkeää taistelua muutamien mallikelpoisten virastojen perustamiseksi, sillä siten parannetaan ja voidaan tarkastaa muiden virastojen toimintaa. Asianomaisten laitosten (Neuvostovirkailijain liiton keskuskomitean, Yleisvenäläisen ammattiliittojen keskusneuvoston, Työinstituutin j.n.e. y.m.) kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti ja

varapuheenjohtajien valvonnan alaisena on venäjännettävä ja julkaistava kaikkea työn ja hallinnon järjestämistä käsittelevää parhainta ja uusinta kirjallisuutta, varsinkin amerikkalaista ja saksalaista.

15. On tarkkailtava — aluksi vaikkapa muutamissa virastoissa — kommunistien uudestisijoittelua neuvostovirastoissa ja pyrittävä siihen, että kommunistit olisivat poikkeuksetta sellaisissa viroissa (niin virka-asteikon ylimillä kuin alimmillakin asteilla), jotka antavat heille mahdollisuuden valvoa todenteolla työn kulkua, taistella todenteolla virkavaltaisuutta ja virastokankeutta vastaan ja todellakin parantaa heti asiaintilaa ja lieventää niiden onnettomien kansalaisten kohtaloa, joiden on pakko olla tekemisissä kerrassaan kelvottoman neuvostovirkakoneiston kanssa.

Erikoista huomiota on kiinnitettävä virka-asteikon alempiarvoisissa viroissa oleviin kommunisteihin, sillä he ovat työn kannalta useinkin tärkeämpiä kuin ylempänä olevat.

16. Kuvernementtien taloudellisten neuvottelukuntien selostuksiin on perehdyttävä oikealla tavalla, ensinnäkin niihin perehtykööt Valtion suunnittelukomission jäsenet sekä Tilastollisen keskushallinnon ja „Ekonomitsheskaja Zhizn” lehden työntekijät siten, että jokainen heistä antaa lausuntansa mahdollisimman lyhyessä muodossa lehditöissä julkaistavaksi tai omien virastojensa tiedoksi ja vastaa siitä, että ajoissa annetaan tarpeelliset ohjeet ja tehdään tarpeelliset johtopäätökset, toiseksi niihin perehtykööt muutamat kymmenet (vähintään) kommunistit, jotka eivät ole, mikäli mahdollista, viran- eivätkä toimenhaltijoita ja jotka pystyvät lukemaan selostuksia ei tietyn hallinnon, vaan *yksinomaan* kommunistin näkökannalta.

Tov. Miljutinin johtama ryhmä huolehtikoon Pietarissa siitä, että kuvernementtien taloudellisten neuvottelukuntien selostukset jaetaan luettavaksi ja että näitä selostuksia käytetään hyväksi sanoma- ja aikakauslehdissä, yleistävissä kirjasissa j.n.e.

On taisteltava jatkuvasti sen puolesta, että julkaistaisiin ehdottomassa järjestyksessä yhä useamman alan taloudellisten laitosten (ujestien taloudellisten neuvottelukuntien, valtion trustien, „sekayhtiöiden” j.n.e., y.m.s.) selostuksia, sillä ellemme totuta yhä suurempia väestöjoukkoja käyttämään kirjastoissa tällaisia selostuksia, ei voi olla

puhuttakaan puoliaasialaisen maan todellisesta muuttamisesta sivistysmaaksi ja sosialistiseksi maaksi.

17. „Ekonomitsheskaja Zhizn” lehdestä on tehtävä todellinen *TPN:n* äänenkannattaja, *taloudellisen johtotyön elin*. Molempien varapuheenjohtajien on luettava tätä lehteä säännöllisesti ja taisteltava säälimättä sitä kaikkien kynäilijäin ja kaikkien neuvostotyöntekijäin keskuudessa yleistä pyrkimystä vastaan, että tämä lehti mataloitettaisiin tavalliseksi „puolittain riippumattomaksi” porvarillisten intellektuellien äänenkannattajaksi, joissa esitetään „mielipiteitä”, katsomuksia ja käydään sanasotaa eikä välitetä tehdä yhtenvetoja selostuksista, huolehtia niiden säännöllisestä saannista, eritellä vakavasti *eri laitosten* taloudellista toimintaa eikä arvostella vakavasti kelvollisia ja kelvottomia laitoksia, *henkilöitä*, työmenetelmiä j.n.e.

„Ekonomitsheskaja Zhiznin” muuttamisesta todella *taloudellisen johtotyön* välikappaleeksi, todelliseksi sosialistisen rakennustyön äänenkannattajaksi joudutaan käymään vuosikausia taistelua, mutta sitäkin suuremmalla syyllä tätä taistelua on käytävä peräänantamattomasti ja järjestelmällisesti.

18. Sama koskee Tilastollista keskushallintoa. Se ei saa olla „akateeminen” eikä „riippumaton” elin, jollainen se vanhaan porvarilliseen tapaan on nykyään $\frac{9}{10}$:ltaan, vaan sen pitää olla sosialistisen rakennustyön elin, joka tarkastaa, valvoo ja pitää tiliä siitä, mitä sosialistisen valtion on tiedettävä nyt, tällä haavaa, ensi sijassa. Vanhojen tottumusten vastarinta on tässäkin oleva kiertämättömästi erittäin sitkeää; sitä sitkeämmin on taisteltava niitä vastaan. (Pyydän varapuheenjohtajia tutustumaan tätä aihetta koskevaan kirjeenvaihtooni, jossa olen ollut „Ekonomitsheskaja Zhiznin” toimittajan ja Tilastollisen keskushallinnon kanssa vuoden 1921 kesällä.*)

III. VARAPUHEENJOHTAJIEN TYÖMENETELMÄT; NIIDEN ALAINEN HENKILÖKUNTA

19. Varapuheenjohtajat lakkaavat mikäli mahdollista huolehtimasta pikkuasioista ja kohtaamasta tarpeettomasti kansankomissaareja ja kollegioiden jäseniä, sillä nämä

* Ks. tätä osaa, ss. 16—19, 10—15. *Toim.*

tilaisuudet vievät tavallisesti paljon aikaa ja tekevät mahdottomaksi suoritettun työn tarkastamisen.

20. Varapuheenjohtajat kieltäytyvät mikäli mahdollista osallistumasta erilaisiin komissioihin.

21. Varapuheenjohtajat pyrkivät kaikin tavoin lakkauttamaan nykyisiä komissioita (jotka yhdeksässä tapauksessa kymmenestä ovat tarpeettomia ja joille on ominaista se, että ne lakkauttamisen jälkeen heräävät erittäin nopeasti henkiin hieman muunnettuina) ja ehkäisemään uusien muodostamisen.

22. Niissä tapauksissa, jolloin komissioiden työ on välttämätöntä, varapuheenjohtajien tulee kaikin tavoin karttaa omakohtaista osallistumista niihin ja rajoittaa mikäli mahdollista siihen, että he vahvistavat lopullisesti komissioiden päätökset tai jouduttavat niiden työtä sekä lähettävät niiden päätökset vahvistettaviksi säädetyssä järjestyksessä.

23. Varapuheenjohtajien alaiseen henkilökuntaan kuuluu ensinnäkin *KKN:n* ja *TPN:n* kanslioiden henkilökunta, heidän apulaisensa ja sihteerinsä. Tätä henkilökuntaa ei saa missään tapauksessa laajentaa ehdottoman tarpeellista ja sitä paitsi sellaista vähimmäismäärää suuremmaksi, joka on täydellisesti (koskei se ole liian suuri) varapuheenjohtajien *itsensä* valvottavissa. Toiseksi varapuheenjohtajat antavat Pienen Kansankomissaarien Neuvoston eri jäsenille erillisiä tehtäviä. Kolmanneksi varapuheenjohtajien alaiseen perushenkilökuntaan on kuuluttava Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin henkilökunnan.

Varapuheenjohtajat itse valitsevat tästä kansankomissariaatista apulaisensa ja täytäntöönpanijat, totuttavat heidät työhön ja valvovat heidän työtään, pyrkien erikoisesti siihen, että tähän työhön osallistuisi laajemmassa mitassa puolueeseen kuulumattomia työläisiä ja talonpoikia (tehtävä on tavattoman vaikea, mutta samalla sellainen, että ellei siinä suhteessa saada asiaa vähitellen edistymään, Neuvostovalta on kiertämättä tuomittu perikatoon).

24. Varapuheenjohtajien on pyrittävä käyttämään useammin kuin aikaisemmin oikeuttaan määrätä järjestysrangaituksia (on jouduttettava tätä asiaa koskevan, tov. Tsjurupan valmistaman lakiehdotuksen hyväksymistä) virkavaltaisuudesta, virastokankeudesta, tehtävien laiminlyönnistä,

leväperäisyydestä j.n.e. Suuremmista rikkomuksista on pantava pois viralta, asetettava syytteeseen, järjestettävä Oikeusasiain kansankomissariaatin välityksellä vaikuttavia julkisia oikeudenkäyntejä.

IV. VARAPUHEENJOHTAJIEN YHTEISTOIMINNASTA

25. Varapuheenjohtajien täydellisen yhteistoiminnan aikaansaamiseksi molemmat varapuheenjohtajat lähettävät toisilleen tärkeimpien määräysten jäljennökset ja ottavat tavaksi pikakirjoituttaa säännöllisesti ne määräykset, ohjeet y.m.s., joita he antavat suullisesti henkilökohtaisissa kohtaustilaisuuksissaan (tietenkin mahdollisimman lyhyesti ja vain tärkeimmät). Pikakirjoittajien lukumäärää on KKN:n Kansliassa sen takia lisättävä niin paljon, että varapuheenjohtajien työaikana työpaikalla olisi aina 2 pikakirjoittajaa. Tarpeen vaatiessa hankittakoon ulkomailta pari laadultaan parhaita sanelukonetta.

26. Sama koskee myös tärkeimpiä selostuksia, sekä kirjallisia että suullisia.

27. Tarpeen tullen ja tärkeimmissä tapauksissa varapuheenjohtajat neuvottelevat keskenään päästäkseen yhteisymmärrykseen tehtävistä ja toiminnoista ja poistaakseen kaikin tavoin ristiinkäymiset ja ristiriitaisuudet työstä.

Jos varapuheenjohtajien kesken syntyy erimielisyyttä, kysymyksen ratkaisee KKN:n Puheenjohtaja ja hänen poissaollessaan — KK:n Poliittinen byroo tai sen varta vasten määräämä toveri.

V. VARAPUHEENJOHTAJIEN KESKEINEN TYÖNJAKO

28. Lähikuukausiksi, kunnes toisin määrätään, säädetään seuraava työnjako varapuheenjohtajien kesken.

29. Tov. Tsjurupa johtaa puhetta Suuressa Kansankomissaarien Neuvostossa (kahden tunnin kuluttua puheenjohto istunnossa siirtyy tov. Rykoville). Varapuheenjohtaja, joka ei johda puhetta, on velvollinen olemaan läsnä Suuren KKN:n ja TPN:n istunnoissa (täysistunnoissa).

Tov. Tsjurupa allekirjoittaa julkaistavaksi Suuren KKN:n päätökset ja sen nimessä annetut sähkösanomamääräykset sekä valvoo Suuren KKN:n ja Pienen KKN:n

valiokuntien ja Pienen KKN:n työtä. Hän valvoo lähinnä niin ikään Suuren KKN:n Kanslian ja sihteeristön toimintaa ollen samalla vastuussa siitä, että tämä henkilökunta ja *TPN:n* henkilökunta toimivat täysin yhtenäisesti ja ettei tule olemaan mitään hajaannusta eikä erimielisyyttä.

30. Tov. Rykov johtaa puhetta *TPN:n* täysistunnoissa, allekirjoittaa julkaistavaksi sen päätökset ja sähkösanomamääräykset ja valvoo lähinnä *TPN:n* Kanslian ja sihteeristön toimintaa (ylempänä esitetyin ehdoin, että tämä henkilökunta ja Suuren KKN:n henkilökunta toimivat täysin jakautumattomasti).

31. Mitä tulee täytäntöönpanon tarkastukseen, henkilökunnan supistamista ja virkakoneiston parantamista koskevaan valvontaan sekä erillisiin pieniin juokseviin kysymyksiin, jotka eivät kaipaa Suuren KKN:n eivätkä *TPN:n* päätöstä, kansankomissariaatit jaetaan molempien varapuheenjohtajien kesken seuraavasti:

tov. Tsjurupan toimivaltaan kuuluvat:

Maatalouden kansankomissariaatti
 Kulkulaitosten kansankomissariaatti
 Korkein kansantalousneuvosto
 Posti- ja lennätinlaitosten kansankomissariaatti
 Oikeusasiain kansankomissariaatti
 Sisäasiain kansankomissariaatti
 Kansallisuusasiain kansankomissariaatti
 Valistusasiain kansankomissariaatti

tov. Rykovin toimivaltaan kuuluvat:

Finanssiasiaain kansankomissariaatti
 Ulkomaankaupan kansankomissariaatti
 Kotimaankauppakomissio
 Kulutusosuuskuntien keskusliitto
 Työasiain kansankomissariaatti (ja osittain
 Yleisvenäläinen ammattiliittojen keskusneuvosto)
 Sosiaalihuollon kansankomissariaatti
 Elintarvikeasiain kansankomissariaatti
 Sota-asiain kansankomissariaatti
 Ulkoasiain kansankomissariaatti
 Terveystieteiden kansankomissariaatti

Tilastollinen keskushallinto
Alueiden taloudelliset neuvottelukunnat
Toimilupakomitea
Valtion suunnittelukomissio

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

11. IV. 1922.

Julkaistu ensi kerran v. 1928

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJE J. V. STALINILLE

Toveri Stalinille (Poliittista byroota varten)

15/IV

Sain juuri kirjan „Aineistoa Ranskan ja Venäjän suhteiden historiasta vuosilta 1910—1914”⁹⁵.

Paksu 733 sivua käsittävä teos on julkaistu aito neuvostolaisesti, siis niin hävyttömän huolimattomasti, että siitä pitää panna vankilaan. Hintaa ei ole merkitty. Ei ole vastuunalaisen henkilön tai henkilöiden nimiä. Ei ole hakemistoa!! Pelkkä *nimiluettelo*, joka sekin on laadittu *huolimattomasti*. Y.m.s.

Ehdotan:

1) että Ganecky ja Karahan velvoitetaan löytämään 2 päivän sisällä kaikki julkaisusta vastuussa olevat henkilöt;

2) että heidät velvoitetaan keskeyttämään kirjan myynti;

3) että valmistetaan lisälehti, joka liitetään kirjaan ja jossa osoitetaan, mitä siitä puuttuu;

4) että valmistetaan kunnollinen hakemisto; sanalla sanoen jättämään torstaihin mennessä Keskuskomiteaan *lyhyt* selostus kaikista tökeryyksistä — julkaisun puutteellisuuksista ja keinoista niiden korjaamiseksi.

Lenin

P. S. „Esipuheessa” — *allekirjoittamattomassa!* — on mainittu M. N. Pokrovski, mutta onhan selvää, että hän, *joka on kerännyt* aineiston, ei vastaa kirjan *painattamisesta, sen teknillisestä puolesta.*

*Julkaistaan ensi kerran
ja käsikirjoituksen mukaan*

ESIPUHE KIRJASEEN „VANHOJA KIRJOITUKSIA MILTEI UUSISTA AIHEISTA”

ESIPUHE VUODEN 1922 LAITOKSEEN *

Tämä kirjanen julkaistaan Moskovan kommunistien eikä minun aloitteesta. Vastustin alunperin vanhan uusintajulkaisua, koska pidin tuota vanhaa vanhentuneena.

Luettuani moskovalaisten toverien valmistaman laitoksen tekstin vakuutuin, että tässä tapauksessa vanha on vähemmän vanhentunutta kuin olisi voinut odottaa. Suurimmalta osaltaan tuo vanha ei tässä tapauksessa ole lainkaan vanhentunut, vaikka onkin kulunut neljä tavattoman myrskyisän ja nopean vallankumouksellisen kehityksen vuotta.

Nykyinen vuoden 1922 kevätkausi ajankohdan erikoisuuksien kannalta muistuttaa pääpiirteiltään suurella määrällä vuoden 1918 kevättä. Silloin oli „hengähdystauko” kahden sodan välillä: imperialistisen sodan, jonka olimme lopettaneet (tai oikeammin sanoen melkein lopettaneet) helmikuussa 1918, ja kansalaissodan, joka ei loppunut ensimmäiseen voittoon, siihen, että voitettiin Bogajevskin tapaiset vastavallankumoukselliset, vaan jota tshekkoslovakit, Kornilov, Denikin ja kumpp. vasta valmistelivat.

Nyt Genova merkitsee juuri „hengähdystaukoa” paljoa suuremmassa mitassa, maailman mitassa, hengähdystaukoa maailman porvariston Neuvosto-Venäjästä vastaan käymän ja häviämisen sodan ja uuden sodan välillä, jota tuo porvaristo valmisteleekin, mutta johon se ei ole vielä tällä haavalla täysin valmis. (Kirjoitan näitä rivejä huhtikuun 28 p:nä 1922, jolloin viimeiset uutiset kertovat uhkaavasta välisen rikkoutumisesta.)

Niin silloin kuin nytkin tärkeintä koko neuvostopolitiikassa on organisaatio, tilinpito ja valvonta, käytännöllisen

tehtävän asteittainen, varovainen, asiallinen käsittely, suoritettujen työn tarkastus, käytännössä saamamme kokemuksen tutkiminen. Jouduin muutama viikko sitten puhumaan tästä VKP:n XI edustajakokouksessa. Edustajakokous on hyväksynyt tämän „linjan”, mikä ilmenee Keskuskomitean selostuksen johdosta hyväksytystä päätöslauselmasta ja muista päätöslauselmista. Tätä linjaa yritin summeerata XI edustajakokouksessa pitämässäni päättäjaispuheessa.

Uusintapainoksen ottaminen vanhasta vuoden 1918 kirjasesta ei ole pahitteeksi nytkään, koska silloiset kiistat auttavat ymmärtämään monia seikkoja puolueemme nykyisistä tehtävistä. Sellaiset puheet, jollaisia toverit Preobrazhenski, Osinski ja Larin pitivät puolueen XI edustajakokouksessa KK:n selostuksesta keskusteltaessa, osoittavat havainnollisesti, että puolueen hyvin monien ja huomattavien johtavien työntekijäin huomio on suuntautunut toisaalle kuin pitäisi. Poliitikamme tärkeimmät tehtävät on näissä puheissa määritelty väärin. Toivon saavani tilaisuuden keskustella tästä yksityiskohtaisemmin lukijain kanssa lähitulevaisuudessa. Mutta toistaiseksi minun on rajoitettava huomauttamaan, että uusintapainoksena ilmestyvässä kirjasessa on puhe nimenomaan sen selvittämisestä, miksi silloin oli (*ja on nykyäänkin*) etutilalla tehtävä: „on opittava tekemään työtä” sijoittaen oikeammin ihmisiä toimiin, pyrkien siihen, että jokainen omakohtaisesti vastaisi tarkoin määrätystä työstä, tutkien ja tarkistaen huolellisemmin työssä saatua käytännön kokemusta ajamatta takaa uusien laitosten tai töiden uuden järjestelyn, uudestijärjestelyn y.m.s. „uutta” suunnittelua.

Lopuksi vielä eräs ehdottomasti tarpeellinen huomautus. Olen jättänyt tästä kirjasesta pois loppulausuntoni, jonka pidin Yleisvenäläisessä TpKK:ssa keväällä 1918⁹⁷. Tämä puhe on kirjoitettu muistiin mihinkään kelpaamattomalla tavalla. Tässä suhteessa minun on toistettava se, minkä olen jo kerran, joko 1919 tai 1920, sanonut pietarilaisille tovereille lähettämässäni kirjeessä, sanonut julkaistavaksi tarkoitettussa kirjeessä, jota he eivät valitettavasti julkaisseet*. Nimittäin: en vastaa puheitteni niistä teksteistä, jotka tavallisesti julkaistaan sanomalehdissä, ja pyydän hartaasti, ettei niitä julkaistaisi uudestaan — ainakaan

* Ks. tätä osaa, ss. 103—105. *Toim.*

ellei se ole äärimmäisen, erikoisen tarpeellista ja ellei toisteta tarkalleen tätä ilmoitustani. Johtuneeko siitä, että puhun usein liian nopeasti, että puhun usein tyyllillisesti väärin; johtuneeko siitä, että puheet kirjoitetaan meillä yleensä kiireesti ja perin epätydyttävästi; johtuneeko kaikista näistä ja vielä joistakin muista syistä yleensä,— mutta tosiasia on, etten voi ottaa vastuulleni kirjoitettujen puheitteni tekstiä ja pyydän, ettei niitä julkaistaisi uudelleen. Vastatkoot ne, jotka kirjoittavat puheen muistiin. Uusintapainoksia varten, mikäli ne ovat tarpeellisia, on olemassa enemmän kuin riittävästi kirjasia ja artikkeleita, joiden tekstistä vastaan ehdottomasti ja täydellisesti.

28. IV. 1922.

N. Lenin

*Julkaistu v. 1922 kirjasessa:
N. Lenin (V. I. Uljanov).
„Vanhoja kirjoituksia mitel
uusista aiheista”, Moskova*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

SÄHKE AZNEFTIN TYÖLÄISILLE JA INSINÖREILLE

Baku

Huhtikuun 10 päivän vastaisena yönä työväenluokan viholliset yrittivät hävittää muutamien tuhopolttojen avulla Surahanyin öljykaivokset Bakussa. Tutustuttuani tosiasioihin, jotka kertovat, miten tavattoman sankarillisesti ja uhrautuvaisesti öljykaivosten työläiset ja insinöörit estivät oman henkensä uhalla tulipalon leviämisen, katson velvollisuudekseni lausua Neuvosto-Venäjän nimessä kiitokset Surahanyin öljykaivosten työläisille ja insinööreille. Tämä sankaruus osoittaa mitä parhaiten, että kaikista vaikeuksista huolimatta, työväen tasavallan eserräläis- ja valkokaartilaisvihollisten jatkuvista salahankkeista huolimatta Neuvostovalta selviytyy voittajana kaikista vaikeuksista.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu huhtikuun 28 pnä 1922

Julkaistu ensi kerran v. 1942

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman alkuperäisen
kappaleen mukaan*

„PRAVDAN” KYMMENVUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA

On kulunut kymmenen vuotta legaalisen — *tsaarin* lakien puitteissa legaalisen — „Pravdan”, bolshevistisen päivälehden, perustamisesta. Ja tähän kymmenvuotiskauteen liittyy vielä noin kymmenen edellistä vuotta: yhdeksän vuotta (1903—1912), jos lasketaan aika bolshevismin synnystä, mutta kolmetoista vuotta (1900—1912), jos se lasketaan suuntaukseltaan täysin „bolshevistisen” vanhan „Iskran”⁹⁸ perustamisesta.

Venäjällä ilmestyvän bolshevistisen päivälehden kymmenvuotispäivä... Vasta kymmenen vuotta on kulunut siitä! Mutta taistelun ja liikkeen sisällön kannalta katsoen tänä aikana on eletty satakunta vuotta. Yhteiskunnallinen kehitys on viime viisivuotiskauden aikana ollut suorastaan yliluonnollisen nopeaa, jos mitataan sitä vanhalla mittapuulla, sillä mittapuulla, jota ovat käyttäneet sellaiset eurooppalaiset filisterit kuin II ja II¹/₂ Internationalen sankarit — nuo sivistyneet filisterit, jotka ovat tottuneet pitämään „luonnollisena”, että sadat miljoonat (enemmän kuin miljardi, kun ollaan tarkkoja) siirtomaissa, puolisuvereenisissä ja kerrassaan köyhissä maissa ovat suostuneet sietämään samanlaista kohtelua kuin hindut tai kiinalaiset, sietämään tavatonta sortoa, suoranaista rosvousta, nälkää, väkivaltaa ja pilkantekoa ja kaikkea tätä sen tähden, että „sivistyneet” voisivat ratkaista „vapaasti”, „demokraattisesti”, „parlamentarisesti” kysymyksen, jaetaanko saalis rauhanomaisesti vai tapetaanko parisenkymmentä miljoonaa ihmistä imperialistien saaliin jakamiseksi — eilen

Saksan ja Englannin kesken ja huomenna Japanin ja Amerikan kesken (Ranskan ja Englannin osallistuessa tavalla tai toisella siihen).

Perussyynä tähän maailman kehityksen valtavaan nopeutumiseen on se, että tuo kehitys on temmannut mukaansa uusia satoja miljoonia ihmisiä. Vanha porvarillinen ja imperialistinen Eurooppa, joka oli tottunut pitämään itseään maan napana, alkoi mädätä ja puhkesi ensimmäisessä imperialistisessa teurastuksessa kuin haiseva mätäpaise. Spenglerit ja kaikki muut valistuneet porvarit, jotka saattavat ihailla Spengleriä (tai vaikkapa vain kiinnostua häneen) voivat valittaa tätä miten paljon tahansa, mutta tämä vanhan Euroopan rappeutuminen on vain episodi maailman porvariston rappeutumisen historiassa, porvariston, joka on syönyt itsensä kipeäksi rosvoamalla ja sortamalla imperialistisesti maapallon väestön enemmistöä.

Tämä enemmistö on nyt herännyt ja alkanut liikehtiä ja voimakkaimmatkaan ja „mahtavimmatkaan” valtiot eivät pysty tätä liikehtimistä estämään. Ehei! Nykyiset ensimmäisessä imperialistisessa teurastuksessa pitemmän korren vetäneet „voittajat” eivät pysty voittamaan edes pientä, mitättömän pientä Irlantia, niistä ei ole selvittämään edes sitä sekasotkia, joka on syntynyt heidän keskensä finanssi- ja valuuttakysymyksissä. Ja Intiassa ja Kiinassa kuohuu. Se on enemmän kuin 700 miljoonaa henkeä. Kun otetaan lisäksi näitä maita rajoittavat ja täysin niiden kaltaiset Aasian maat, niin kysymyksessä on runsaasti puolet maapallon väestöstä. Siellä lähenee hillittömästi ja yhä nopeammin vuosi 1905 — kuitenkin sillä olennaisella ja suurella erotuksella, että vuonna 1905 vallankumous Venäjällä saattoi vielä tapahtua (ainakin alussa) erillisenä, s.o. vetämättä heti vallankumoukseen mukaan muita maita. Mutta Intiassa ja Kiinassa kehittyvä vallankumous vetää ja on vetänyt jo nyt Aasian maat mukaan vallankumoukselliseen taisteluun, vallankumoukselliseen liikkeeseen, kansainväliseen vallankumoukseen.

Legaalisen bolshevistisen päivälehdessä „Pravdan” kymmenvuotispäivä on meille havainnollisena osoituksena mitä suurimman maailmanvallankumouksen valtavasta kiihtymisestä. Vuosina 1906—1907 tsarismi tukahdutti vallanku-

mouksen näennäisesti perin pohjin. Muutaman vuoden kuluttua bolshevistisen puolueen onnistui tunkeutua — *toisessa muodossa, toisin keinoin* — vihollislinnaan ja aloittaa jokapäiväinen, „legaalin” työ kiroton tsaarin ja tilanherrojen itsevaltuuden räjäyttämiseksi sisältäpäin. Kului vielä muutama vuosi, ja bolshevismiin järjestämä proletaarinen vallankumous voitti.

Perustettaessa vuonna 1900 vanhaa „Iskraa”, sitä perustamassa oli kymmenkunta vallankumousmiestä. Bolshevismiin syntyessä, mukana oli vuonna 1903 Brysselin ja Lontoon illegaalisissa edustajakokouksissa nelisenkymmentä vallankumousmiestä.

Vuosina 1912—1913, jolloin legaalinen bolshevistinen „Pravda” syntyi, sen takana oli kymmeniä ja satoja tuhansia työläisiä, jotka kopeekkakeräyksillään⁹⁹ voittivat sekä tsaristisen sorron että sosialismin pikkuporvarillisten kavaltajain, menshevikkien konkurenssin.

Perustavan kokouksen vaaleissa marraskuussa 1917 bolshevikkeja äänesti 9 miljoonaa 36 miljoonasta. Mutta tosiasiassa — ei äänestyksessä vaan taistelussa — lokakuun lopulla ja marraskuussa 1917 bolshevikkien puolueella oli proletariaatin ja tietoisien talonpoikaiston *enemmistö* Neuvostojen II yleisvenäläisen edustajakokouksen edustajien enemmistön muodossa, työtätekevän kansan aktiivisimman ja tietoisimman osan, nimittäin silloisen kaksitoistamiljoonaisen armeijan enemmistön muodossa.

Tällainen on pieni numeroin piirretty kuva maailman vallankumousliikkeen „kiihtymisestä” viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana. Se on hyvin pieni, hyvin epätäydellinen kuva, joka ilmentää kovin ylimalkaisesti yksistään 150-miljoonaisen kansan historiaa, vaikkakin näiden kahdenkymmenen vuoden aikana vallankumous on alkanut ja kasvanut voittamattomaksi voimaksi monissa maissa, joiden yhteinen väkiluku hipoo miljardia ja ylittääkin sen (koko Aasia, eikä saa unohtaa Etelä-Afrikkaakaan, jonka asukkaat muistuttivat hiljattain, että he tahtovat olla *ihmisiä* eivätkä orjia, ja muistuttivatkin vähemmän „parlamentarisella” tavalla).

Ja kun jotkut, suokaa anteeksi sanontani, „spenglerinpoikaset” tekevät siitä johtopäätöksen (II ja II½ Internationalen „viisailta” johtajilta saa odottaa jos jonkinlaisia

typeryyksiä), että muka tällä tavalla laskemalla jätetään vallankumouksellisten voimien joukosta pois Euroopan ja Amerikan proletariaatti, niin vastaamme: juuri mainitsemamme „viisaat” johtajat järkeilevät alinomaan siihen tapaan, ikään kuin se seikka, että yhdeksän kuukauden kuluttua siirtämisen jälkeen on odotettava lapsen syntymistä, antaisi mahdollisuuden määritellä synnytyshetken, sikiön asennon synnytysvaiheessa, synnyttäjän tilan synnytyksen aikana ja sen, mitkä nimenomaan kivut ja vaarat uhkaavat lasta ja synnyttäjää. „Viisaita” miehiä! He eivät voi mitenkään äkätä, että kansainvälisen vallankumouksen kehityksen kannalta siirtyminen chartismista porvariston edessä nöyristeleviin Hendersoneihin tai Varlinista Renaudeliin tai Wilhelm Liebknechtistä ja Bebelistä Südekumiin, Scheidemanniin ja Noskeen on jotain samaa kuin auton „siirtyminen” satoja virstoja pitkältä sileältä ja tasaiselta viertotieltä lokaiseen, lemuavaan lätäkköön samalla viertoitiellä, muutaman arsinan pituiseen lätäkköön.

Ihmiset tekevät itse historiaansa. Ja chartistit, Varlinit ja Liebknechtit tekevät sitä päällään ja sydämellään. Sitä vastoin II ja II $\frac{1}{2}$ Internationalen johtajat „tekevät” sitä vallan muilla ruumiinosillaan: he lannoittavat maaperää uusille chartisteille, uusille Varlineille, uusille Liebknechteille.

Itsepetoksesta olisi mitä suurinta vahinkoa vallankumouksiehille tänä *mitä vaikeimpana* ajankohtana. Vaikka bolshevismista *onkin tullut* kansainvälinen mahti, vaikka *kaikissa* sivistysmaissa ja kehittyneissä maissa onkin jo syntynyt uusia chartisteja, uusia Varlineja, uusia Liebknechtejä kasvavien legaalisten (niin kuin „Pravdamme” oli legaalinen tsarismien aikana kymmenisen vuotta sitten) kommunististen puolueiden muodossa, kansainvälinen porvaristo on siitä huolimatta toistaiseksi vieläkin paljoo voimakkaampi luokkaviihollistaan. Tämä porvaristo, joka on tehnyt kaiken voitavansa vaikeuttaakseen proletaarisen vallan syntyä Venäjällä, kymmenkertaistaakseen vaaroja ja synnytystuskia, saattaa yhä vieläkin tuottaa tuskia ja kuoleman miljoonille ja kymmenille miljoonille ihmisille valkokaartilaisotien ja imperialististen sotien avulla j.n.e. Tätä emme saa unohtaa. Meidän on osattava soveltaa taktikkaamme tätä nykytilanteen erikoisuutta vastaavasti.

Toistaiseksi porvaristo voi esteettömästi kiduttaa, rääkätä, tappaa. Mutta se ei voi ehkäistä vallankumouksellisen proletariaatin väistämätöntä ja — maailmanhistorian kannalta katsoen — hyvin läheistä, täydellistä voittoa.

2/V. 1922.

„Pravda” № 98,
toukokuun 5 pnä 1922
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan „Pravda” lehden
tekstin mukaan

KIRJE J. V. STALINILLE POLIITTISEN BYROON JÄSENIÄ VARTEN

VASTAUS VARAPUHEENJOHTAJIEN (KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON
VARAPUHEENJOHTAJIEN) TYÖTÄ KOSKEVIIN HUOMAUTUKSIIN

Pyydän anteeksi vastaukseni viivästymistä, mikä johtui kuulannoistopuuhiesta ¹⁰⁰.

Tov. Rykovin huomautukset ovat „arvostelevia”, mutta epämääräisiä, eivätkä kaipaa vastausta.

Pidän vääränä tov. Tomskin huomautusta palkintojen suhteen. Koska ammattiliittojen palkintojärjestelmä, jonka tov. Tomski sanoo muuttuneen „valtion rosvoamiseksi”, on epäonnistunut, meidän pitäisi toimia utterammin palkintojärjestelmän soveltamiskeinojen tutkimiseksi ja parantamiseksi eikä missään nimessä luopua siitä.

Tov. Trotskin huomautukset ovat osittain niin ikään epämääräisiä (esim. „pelon aiheet” 4. §:ssä) eivätkä kaipaa vastausta; osittain niissä ilmenevät jälleen minun ja Trotskin väliset vanhat erimielisyydet, joita on ollut monesti Poliittisessa byroossa. Vastaan lyhyesti kahteen tärkeimpään kohtaan: a) Työläis- ja talonpoikaisinspektio ja b) Valtion suunnittelukomissio.

a) Työläis- ja talonpoikaisinspektion suhteen tov. Trotski on aivan väärässä. Nykyään, kun parhaimpienkin kommunistiemme keskuudessa ilmenee tavattoman paljon „nurkkakuntaisuutta”, kun toimenhaltijain kehitystaso on alhainen ja kun hallintojen sisällä juonitellaan (pahemmin kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa), ei voida tulla toimeen ilman Työläis- ja talonpoikaisinspektiota. Sitä voidaan ja pitää kehittää järjestelmällisesti ja sitkeästi, jotta siitä saataisiin kaikkea valtiollista työtä valvova ja parantava koneisto. Ei ole mitään muuta käytännöllistä

mahdollisuutta valvoa ja parantaa työtä ja opettaa tekemään työtä. Jos kerran Työläis- ja talonpoikaisinspektion henkilökuntaan kuuluu nykyään lähes 12.000 heikkoa ja huonosti palkattua työntekijää, supistettakoon ja parannettakoon sitä; jätettäköön esimerkiksi $\frac{1}{6}$ ja maksettakoon $\frac{1}{2}$ entisistä palkkavarjoista, t.s. kohotettakoon palkka kolminkertaiseksi; valittakoon ensin kymmeniä, sitten satoja parhaimpia, ehdottomasti rehellisiä ja taitavia työntekijöitä, joita on nytkin, mutta joita ei ole laskettu, valittu, ryhmitelty eikä järjestetty. Tämä voidaan ja pitää tehdä. Muulla tavalla ei voida taistella nurkkakuntaisuutta ja virkavaltaisuutta vastaan. Muulla tavalla ei voida opettaa puolueeseen kuulumattomia työläisiä ja talonpoikia hallitsemaan, ja tästä tehtävästä ei nykyvaiheessa voida kieltäytyä enempää periaatteelliselta kuin käytännölliseltäkään kannalta katsoen.

b) Valtion suunnittelukomission suhteen tov. Trotski on myös aivan väärässä ja sitä paitsi hän ei tunne lainkaan kysymystä, jonka hän on ottanut arvosteltavakseen. Valtion suunnittelukomissiota ei suinkaan vaivaa akateemisuus, vaan aivan päinvastoin sitä rasitetaan liiaksi pikkusasioilla, jokapäiväisellä „vermisellillä”. Suopeana miehenä tov. Krzhizhanovski taipuu liian usein niiden pyyntöihin, jotka anovat häneltä „apua” heti paikalla.

Koska tunnen hyvin Valtion suunnittelukomission todelliset puutteellisuudet ja informoidakseni Poliittisen byroon jäseniä objektiivisella asia-aineistolla enkä mielikuvituksen tuotteilla, pyysin tov. Krzhizhanovskia ilmoittamaan, vaivaako hänen työtään „abstraktisuus”, ja mitä tarkkoja tietoja on siitä. Tov. Krzhizhanovski lähetti minulle luetteleon kysymyksistä, joita Valtion suunnittelukomission puhemiehistö on käsitellyt kahden kuukauden aikana, helmi- ja maaliskuussa 1922. Yhteenveto on seuraava: aa) suunnittelukysymyksiä — 17%; bb) tärkeitä talouskysymyksiä — 37%; cc) „vermiselliä” — 46%. Voin lähettää tämän aineiston kenelle tahansa Poliittisen byroon jäsenelle tarkasteltavaksi.

Tov. Trotskin toisessa asiapaperissa, joka on päivätty 23. IV. 1922 ja osoitettu varapuheenjohtajille sekä jäljennös Poliittisen byroon sihteeriä (nähtävästi sattumalta jäljennöstä ei lähetetty minulle), ensinnäkin „arvostellaan” erittäin kiihkeästi, mutta kerrassaan väärin Poliittisen

byroon päätöstä finanssikolmikon (Sokolnikov ja molemmat varapuheenjohtajat) muodostamisesta, mikä aiheuttaa muka hankausta Pienen ja Suuren Kansankomissaarien Neuvoston välillä. Tällaisen arvostelun lähettäminen varapuheenjohtajille ei ole minkään suunnitelmallisen eikä yleensä vähänkin järjestyneemmän valtiollisen työn mukaista.

Toiseksi tässä asiapaperissa syytetään samaan tapaan kerrassaan väärin, täysin totuudenvastaisesti Valtion suunnittelukomissiota akateemisuuudesta, ja nämä syytökset huipentuvat seuraavaksi, suorastaan uskomatonta tietämättömyyttä osoittavaksi Trotskin lausunnoksi: „Säättämättä emitoinnin määrää”, hän kirjoittaa, „ja jakamatta rahavaroja hallintojen kesken ei nykyään ole eikä voi olla mitään taloussuunnitelmaa. Mutta, *mikäli voin päätellä, Valtion suunnittelukomissio ei ole missään tekemisissä* näiden perusluontoisten kysymysten kanssa.”

Alleviivatut sanat pakottavat minut kysymään seuraavaa: miksi pitää „päätellä” kun ei olla selvillä asiasta? Kuka tahansa KK:n tai TPN:n jäsen voi ottaa helposti selvän asiasta. Ottamalla asiasta selvää saadaan tietää, että Valtion suunnittelukomissiossa on finanssitaloudellinen jaosto, joka hoitaa nimenomaan mainittuja asioita. Sen työssä on kylläkin puutteellisuuksia, mutta niitä ei ole haettava akateemisuuudesta, vaan juuri päinvastaiselta suunnalta.

5/V.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran
osittaisesti v. 1928*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS YLEISVENÄLÄISEN TpKK:n PÄÄTÖKSEKSI GENOVAN KONFERENSSIIN OSALLISTUNEEN VALTUUSTON TOIMINTASELOSTUKSEN JOHDOSTA

Ehdotus Yleisvenäläisen TpKK:n päätökseksi Joffen selostuksen johdosta pitäisi laatia likipitään seuraavasti:

1. Yleisvenäläisen TpKK:n valtuusto on täyttänyt oikealla tavalla tehtävänsä puolustaessaan VSFNT:n täydellistä suvereenisuutta — vastustaessaan orjuuttamis- ja yksityisomistuksen palauttamisyhteyksiä — solmimalla sopimuksen Saksan kanssa.

2. Kansainvälistä poliittista ja taloudellista tilannetta luonnehtivat seuraavat piirteet:

— poliittista: rauhan puuttuminen ja uusien imperialististen sotien uhka [Irlanti; Intia; Kiina y.m.; suhteiden kärjistyminen Englannin ja Ranskan välillä, Japanin ja Yhdysvaltojen välillä *j. n. e. y. m. s.* ((seikkaperäisemmin))].

3. — taloudellista: maailmanmahtaviksi kehittyneet ja sodasta (=rosvouksella) rikastuneet „voittaja”-maat eivät ole pystyneet 3½ vuoteen sodan päätyttyä järjestämään ennalleen edes entisiä kapitalistisia suhteita [valuuttakaaos; Versaillesin sopimuksen jääminen täyttämättä ja sen täyttämisen mahdottomuus; Yhdysvaltojen antamien velkojen jättäminen maksamatta *j. n. e. y. m. s.* — (*seikkaperäisemmin*)].

4. Siksipä Cannes'in päätöslauselmien 1. §:ssä, jossa tunnustetaan kahden *omistusjärjestelmän* (kapitalistisen eli yksityisomistuksen ja kommunistisen omistuksen, joka on *toistaiseksi* otettu käytäntöön vain VSFNT:ssa) *tasa-arvoisuus*, on näin muodoin täytynyt tunnustaa, vaikkakin

välillisesti, että ensin mainittu omistusjärjestelmä on romahtanut, kärsinyt vararikon ja pakotettu *sopimaan* viimeksi mainitun omistusjärjestelmän kanssa, kuten vertaisensa kanssa.

5. Muut Cannes'in ehtojen §§, samoin kuin Genovan konferenssivaltojen muistiotkin y.m.s., käyvät ristiin tämän kanssa ja muodostuvat siten tehottomiksi.

6. Kahden omistusjärjestelmän todellinen tasa-arvoisuus, *vaikkapa tilapäisenä ilmiönä, kunnes koko maailma on siirtynyt* yksityisomistuksesta ja sen synnyttämistä *taloudellisista kaaoksista* ja sodista korkeampaan omistusjärjestelmään,—on tuotu esiin vain Rapallon sopimuksessa ¹⁰¹. Sen tähden Yleisvenäläinen TpKK

pitää Rapallon sopimusta tervehdittävänä, koska se on ainoa oikea pääsy vaikeuksista, kaaostilasta ja sodanvaarasta (niin kauan kuin on olemassa kaksi omistusjärjestelmää, m.m. niin vanhentunut järjestelmä kuin on kapitalistinen omistus);

katsoo normaaleiksi VSFNT:n suhteissa kapitalistisiin valtioihin *vain* tämäntyyppiset sopimukset;

— antaa Kansankomissaarien Neuvoston ja Ulkoasiain kansankomissariaatin tehtäväksi noudattaa tämänhenkistä politiikkaa;

— antaa Yleisvenäläisen TpKK:n Puhemiehistön tehtäväksi vahvistaa tämä sopimalla asiasta kaikkien tasavaltujen kanssa, jotka ovat liittytydessä VSFNT:aan;

— kehottaa Ulkoasiain kansankomissariaattia ja Kansankomissaarien Neuvostoa menettelemään toisin, t.s. poikkeamaan Rapallon tyyppisistä sopimuksista, vain poikkeustapauksissa, jotka tuottavat aivan erikoista hyötyä VSFNT:n työtätekeville joukoille j.n.e.

Kirjoitettu
toukokuun 15 tai 16 p:nä 1922

Julkaistaan ensi kertaa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

KIRJE D. I. KURSKILLE

17. V. 1922.

Tov. Kurski! Lisäyksenä keskusteluamme lähetän Teille Rikoslain lisäpykälän luonnoksen¹⁰². Luonnos on pelkkä hahmotelma, joka tietystikin kaipaa huolellista hiontaa ja muokkausta. Hahmotelman kaikista puutteellisuuksista huolimatta perusajatus on toivottavasti selvä: on esitettävä avoimesti periaatteellinen ja poliittisesti totuudellinen (eikä yksistään ahtaasti juridinen) säännös, jossa perustellaan terrorin *olemusta* ja *laillisuutta*, sen tarpeellisuutta ja puitteita.

Oikeuslaitoksen tehtävä ei ole terrorin poistaminen; sellaisen lupaaminen olisi itsepetosta taikka petkutusta, vaan terrorin periaatteellinen, selvä, vääristelemätön ja kaudistelematon perusteleminen ja laillistaminen. Sanamuodon tulee olla mahdollisimman laajakäsitteinen, sillä vain vallankumouksellinen oikeustajunta ja vallankumouksellinen omatunto määräävät, sovelletaanko terroria enemmän tai vähemmän laajalti käytännössä.

Kommunistisin tervehdyksin

Lenin

1. variantti:

Propagandasta tai agitaatiosta tai osallistumisesta järjestöön tai sellaisen järjestötoiminnan avustamisesta, jonka (propagandan ja agitaation) tarkoituksena on auttaa sitä kansainvälisen porvariston osaa, joka ei tunnusta

kapitalismin tilalle tulevan kommunistisen omistusjärjestelmän tasa-arvoisuutta ja pyrkii kukistamaan sen väkivaltaisesti joko intervention tai saarron tai vakoilun tai lehdistön rahoittamisen avulla ynnä muilla sellaisilla keinoilla,

langetettakoon korkein mahdollinen rangaistus, joka lieventävien asianhaarain vallitessa voidaan muuttaa vapausrangaistukseksi tai maastakarkotukseksi.

2. variantti:

a) Propagandasta tai agitaatiosta, joka objektiivisesti auttaa sitä kansainvälisen porvariston osaa, joka j.n.e. loppuun saakka.

b) Sama tuomio langetettakoon niille, jotka ovat syylistyneet toimintaan sellaisissa järjestöissä tai avustamaan sellaisia järjestöjä tai henkilöitä, jotka harjoittavat mainitunlaista toimintaa (joiden toiminta on luonteeltaan sellaista kuin on ylempänä mainittu).

2. b variantti: Propagandasta tai agitaatiosta, joka objektiivisesti auttaa tai saattaa auttaa sitä kansainvälisen porvariston osaa, joka j.n.e. loppuun saakka.

Julkaistu ensi kerran v. 1924

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJEITÄ J. V. STALINILLE RADIOTEKNIIKAN KEHITTÄMISESTÄ

1

Toveri Stalinille, pyydän antamaan tämän kaikkien
Poliittisen byroon jäsenten luettavaksi

Toveri Stalin,

Oheistan kaksi selostusta: ensimmäisen on laatinut sähköalan erikoistuntija professori Osadtshi ja se koskee radiolennätin- ja puhelinliikennettä; toisen on laatinut Bontsh-Brujevitsh (hän ei ole sukua tunnetuille Bontsh-Brujevitshin veljeksille, joista toinen oli Kansankomissarien Neuvoston kansliapäällikkönä ja toinen huomattava tsaarin armeijan kenraali). Tämä Bontsh-Brujevitsh, jonka selostuksen oheistan, on huomatuimpia työntekijöitä ja keksijöitä radiotekniikan alalla, eräs Nizhni Novgorodin radiolaboratorion johtavia toimihenkilöitä.

Näistä selostuksista käy ilmi, että teknillisessä suhteessa on täysin mahdollista ihmisäänen välittäminen mitä pisimpien matkojen päähän langattomasti radioitse; niin ikään on täysin mahdollista käyttää useampia satoja vastaanottimia, joiden avulla voidaan välittää Moskovasta puheita, selostuksia ja luentoja tasavallan monille sadoille paikkakunnille satojen ja tietyin edellytyksin tuhansienkin virsujen päähän Moskovasta.

Tämän suunnitelman toteuttaminen on mielestäni meille erittäin tärkeää niin propagandan ja agitaation kannalta, varsinkin lukutaidottomien väestöjoukkojen osalta, kuin myös luentojen välittämiseksi. Koska useimmat luvallamme työskentelevistä porvarillisista yhteiskuntatieteiden

professoreista ovat täysin sopimattomia toimeensa ja aiheuttavatpa vahinkoakin, meillä ei ole muuta ulospääsyä kuin se, että harvat kommunistiset professorimme, jotka pystyvät luennoimaan yhteiskuntatieteitä, pitävät näitä luentoja liittovaltion sadoille eri puolilla sijaitseville paikkakunnille.

Tämän tähden ei mielestäni pidä missään tapauksessa sääliä varoja radiopuhelinliikenteen lopullista järjestämistä ja täysin käyttökelpoisten kaiutinlaitteiden tuotantoa varten.

Ehdotan, että päätettäisiin myöntää poikkeusjärjestyksessä noin 100 tuhannen kultaruplan suuruinen lisämääräraha kultavaroista Nizhni Novgorodin radiolaboratorion töiden järjestelyä varten, jotta joudutettaisiin mahdollisimman suuresti sen aloittamien töiden loppuunsaorittamista, siis sellaisten täysin käyttökelpoisten kaiutinlaitteiden ja monien satojen vastaanottimien asentamista kautta tavallan, jotka välittäisivät laajoille joukoille Moskovasta taikka jostakin muusta keskuksesta puheita, selostuksia ja luentoja.

Annattakoon Työ- ja Puolustusneuvoston tehtäväksi valvoa varta vasten tämän määrärahan käyttöä ja kenties — jos osoittautuu tarkoituksenmukaiseksi — myöntää mainitusta rahastosta palkintoja, mikäli työt edistyvät erikoisen nopeasti ja menestyksellisesti ¹⁰³.

Lisään tähän, että tämänpäiväinen „Izvestija” tiedottaa englantilaisten keksineen radiolennättimen, joka lähettää radiosähkeitä salaa. Jos tämä keksintö onnistuttaisiin ostamaan, radiopuhelin- ja radiolennätinviestityksellä tulisi olemaan sitäkin suurempi merkitys sotilasalalla.

19. V. 1922.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 p:nä 1949
„Pravda” lehden 21. numerossa*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

2

Toveri Stalinille

Bontsh-Brujevitshin tämänpäiväisestä asiapaperista olen sitä mieltä, ettemme voi suostua rahoittamaan radiolaboratoriota kultavaroista antamatta sille erikoistehtäviä.

Sen vuoksi ehdotan, että Työ- ja Puolustusneuvosto velvoitetaan ottamaan selvää, paljonko radiolaboratorio ehdottomasti tarvitsee voidakseen jouduttaa mahdollisimman suuresti kaiuttimien ja vastaanottimien modernisointia ja tuotantoa. Vain tätä varten pitäisi mielestäni myöntää ylimääräinen summa kultavaroja.

19. V. 1922.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran v. 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

„KAHDENKERTAISESTA” ALAISUUDESTA JA LAILLISUUDESTA ¹⁰⁴

TOVERI STALINILLE POLIITTISTA BYROOTA VARTEN

Yleisvenäläisen TpKK:n istuntojen työtä johtamaan nimitetyssä Keskuskomitean valiokunnassa on syntynyt erimielisyyttä prokuraattorilaitoksesta. Jos kohta nuo erimielisyydet eivät aiheuta kysymyksen siirtymistä ilman muuta Poliittisen byroon käsiteltäväksi, niin minä puolestani pidän kysymystä siinä määrin tärkeänä, että ehdotan siirrettäväksi sen Poliittisen byroon ratkaistavaksi.

Olen naisin erimielisyys on seuraava: Yleisvenäläisen TpKK:n valiokunnan enemmistö vastusti prokuraattorilaitosta koskevassa kysymyksessä sitä, että yksinomaan keskus nimittäisi paikalliset lainvalvojat ja että nämä olisivat vain keskuksen alaisia. Enemmistö vaatii n.s. „kahdenkertaista” alaisuutta, mikä on säädetty yleensä kaikkien paikallisten työntekijäin suhteen, t.s. sitä, että he olisivat toisaalta keskuksen eli vastaavan kansankomissariaatin alaisia ja toisaalta — paikallisen kuvernementin-neuvoston toimeenpanevan komitean alaisia.

Sama Yleisvenäläisen TpKK:n valiokunnan enemmistö kiisti paikallisilta lainvalvojilta oikeuden protestoida laillisuuden kannalta paikallisten kuvernementtien toimeenpanevien komiteoiden ja yleensä paikallisten viranomaisten mitä tahansa päätöstä vastaan.

Minun on vaikea käsittää, minkä perusteella voidaan puolustaa noin ilmeisen virheellistä Yleisvenäläisen TpKK:n valiokunnan enemmistön päätöstä. Olen kuullut perusteltavan tätä vain sillä, että „kahdenkertaisen” alaisuuden puolustaminen on tässä tapauksessa aiheellista byrokraattisen sentralismin vastustamista tarpeellisen itse-

näisyyden turvaamiseksi paikalliselimille ja sen estämiseksi, ettei keskus suhtautuisi ylimielisesti kuvernementin tpk:n toimenhaltijoihin. Onko ylimielisyyttä siinä katsantokannassa, että laillisuus ei saa olla kalugalaista eikä kazanilaista, vaan sen pitää olla yhtäläistä koko Venäjällä ja vieläpä yhtäläistä koko Neuvostotasavaltojen liitossa? Yleisvenäläisen TPK:n valiokunnan enemmistön keskuudessa voitolle päässeen katsantokannan perusvirheellisyys on se, että tähän enemmistöön kuuluvat soveltavat väärin „kahdenkertaisen” alaisuuden periaatetta. „Kahdenkertaista” alaisuutta tarvitaan siellä, missä on osattava ottaa huomioon todelliset väistämättömät erilaisuudet. Kalugan kuvernementissa maanviljelys ei ole samanlaista kuin Kazanin kuvernementissa. Samaa on sanottava kaikesta teollisuudesta. Sama koskee myös kaikkea hallinto- ja johtotoimintaa. Ellei kaikissa näissä kysymyksissä oteta huomioon paikallisia erikoisuuksia, silloin joudutaan byrokraattiseen sentralismiin y.m.s., silloin estetään paikallisia työntekijöitä ottamasta huomioon paikalliset eroavuudet, joiden huomioon ottaminen on kaiken järkevän työn perusta. Mutta laillisuuden pitää olla yhtäläistä, ja pahinta koko elämässämme ja sivistymättömyydessämme onkin sellaisen ikivanhan venäläisen käsityksen ja puolibarbaareille ominaisen tavan suosiminen, että tahdotaan säilyttää kalugalainen laillisuus ja kazanilainen laillisuus erilaisina. Pitää muistaa, että erotukseksi kaikesta muusta hallinnollisesta esivallasta lain noudattamista valvovilla elimillä ei ole lainkaan hallinnollista valtaa eikä mitään päätösvaltaa yhdessäkään hallintoalaan kuuluvassa kysymyksessä. Prokuraattori on oikeutettu ja velvollinen vain valvomaan, että laillisuus ymmärrettäisiin todella samalla tavalla koko tasavallassa kaikista paikallisista eroavuuksista riippumatta ja vastoin kaikkia paikallisia vaikutteita. Prokuraattorin ainoa oikeus ja velvollisuus on jättää asia tuomioistuimen ratkaistavaksi. Minkälaisia ovat nämä tuomioistuimet? Tuomioistuimet ovat meillä paikallisia. Tuomarit ovat paikallisten Neuvostojen valitsemia. Sen vuoksi vallanelin, jonka ratkaistavaksi prokuraattori jättää lainvastaisesta menettelystä nostamansa syytteen, on paikallinen vallanelin, joka on velvollinen toisaalta noudattamaan ehdottomasti yhtä, koko liittovaltiota varten säädettyä lakia ja toisaalta velvollinen ottamaan rangaistusta

määrätessään huomioon kaikki paikalliset seikat, jolloin sillä on oikeus sanoa, että vaikkakin siinä ja siinä tapauksessa on epäilemättä rikottu lakia, niin ne ja ne paikallisen väestön läheisesti tuntemat ja paikallisessa tuomioistuimessa esille tulleet seikat pakottavat tuomioistuimen katsomaan tarpeelliseksi lieventää rangaistusta niiden ja niiden henkilöiden osalta tai jopa vapauttaa ne ja ne henkilöt syytteen. Ellemme aio noudattaa hinnalla millä hyvänsä tätä alkeellisinta ehtoa yhtäläisen laillisuuden voimaansaattamiseksi kaikkialla liittovaltiossa, niin ei voi olla puhettaakaan mistään sivistyksen varjelemisesta enempää kuin luomisestakaan.

Samoin on periaatteellisesti väärin sanoa, ettei prokuraattorilla pidä olla oikeutta protestoida kuvernementtien tpk:den ja muiden valtiovallan paikallisten elinten päätöksiä vastaan; niiden laillisuuden arviointi on muka Työläis- ja talonpoikaisinspektion velvollisuus.

Työläis- ja talonpoikaisinspektio esittää arvionsa paitsi laillisuuden, myös tarkoituksenmukaisuuden kannalta. Prokuraattori vastaa siitä, ettei yhdenkään paikallisen vallan elimen yksikään päätös olisi ristiriidassa lain kanssa, ja vain tältä kannalta katsoen prokuraattori on velvollinen protestoimaan jokaista laitonta päätöstä vastaan, jota paitsi prokuraattorilla ei ole oikeutta estää päätösten toimeenpanoa, vaan hän on velvollinen vain ryhtymään toimenpiteisiin, että laillisuus ymmärrettäisiin kaikkialla tasavallassa ehdottomasti yhtäläisesti. Siksi Yleisvenäläisen TpKK:n valiokunnan enemmistön päätös ei ole ainoastaan periaatteellisesti kerrassaan väärä, se ei ole vain aivan virheellistä „kahdenkertaisen” alaisuuden periaatteen soveltamista, vaan myös jarruttaa kaikkea laillisuuden voimaansaattamisen ja minimaalisen sivistyksen hyväksi tehtyä työtä.

Edelleen, tätä kysymystä ratkaistaessa on otettava huomioon paikallisten vaikutusten merkitys. Epäilemättä meillä esiintyy hyvin paljon laittomuutta ja paikallinen vaikutus on yksi suurimpia, ellei suorastaan suurin laillisuuden voimaansaattamisen ja sivistyksen este. Tokkopa on ketään, joka ei olisi kuullut, että puoluepuhdistus paljasti yleiseksi tosi-ilmiöksi sen, että paikallista puoluepuhdistusta suoritettaessa useimmissa paikallisissa tarkastuskomissioissa maksettiin henkilökohtaisia ja paikallisia kala-

velkoja. Tämä on kiistaton ja kyllin merkittävä tosiasia. Tuskin kukaan tohtii kieltää, että puolueemme on helpompi löytää kymmenkunta luotettua ja lainopillisesti kyllin sivistynyttä kommunistia, jotka pystyvät taistelemaan kaikkia puhtaasti paikallisia vaikutuksia vastaan, kuin löytää heitä sadoittain. Ja kuitenkin juuri siitä on kysymys, kun puhutaan prokuraattorilaitoksen „kahdenkertaisesta” alaisuudesta ja siitä, että sen tulee olla vain keskuksen alainen. Keskuksessa meidän on löydettävä kymmenkunta henkilöä, jotka tulevat käyttämään ylimmän lainvalvojan valtaa yliprokuraattorin, Korkeimman tribunaalin ja Oikeusasiain kansankomissariaatin kollegion asemassa (sivuutan kysymyksen, käyttäkö yliprokuraattori valtaansa yksilöllisesti vai jakaako hän tämän vallan Korkeimman tribunaalin ja Oikeusasiain kansankomissariaatin kollegion kanssa, sillä se on kokonaan toisarvoinen kysymys, joka voidaan ratkaista tavalla tai toisella riippuen siitä, uskooko puolue noin suuren vallan yhdelle henkilölle vai jakaako se tuon vallan kolmen mainitun instanssin kesken). Keskuksessa nämä kymmenen henkilöä työskentelevät mitä läheisimmän valvonnan alaisina ja ollen mitä välittömimmin kosketuksessa kolmeen puolue-elimeen, jotka ovat suurimpana takeena paikallisia ja henkilökohtaisia vaikutteita vastaan, nimittäin KK:n Organisaatiobyroohon, KK:n Poliittiseen byroohon ja Keskuskontrollikomissioon, jota paitsi tämä viimeksi mainittu elin, s.o. Keskuskontrollikomissio, joka on vastuullinen vain puolueen edustajakoukselle, rakentuu niin, ettei Keskuskontrollikomission jäsenillä ole pienintäkään sivutointa missään kansankomissariaatissa, missään erillisessä hallinnossa tai Neuvostovallan elimessä. On selvää, että näin ollen meillä on kaikista tähänastisista takeista varmin tae siitä, että puolue saa muodostetuksi pienen keskuskollegion, joka pystyy käytännössä vastustamaan paikallisia vaikutteita, paikallista ja kaikkinaista byrokratismia sekä saa aikaan sen, että lainkäyttö on todella yhtäläistä koko tasavallassa ja koko liittovaltiossa. Sen vuoksi ne puolue-elimet, jotka säätävät yleensä kaikki peruskäsitteet ja kaikki perussäännöt kaikkea meidän puolue- ja neuvostotyötämme varten koko tasavallassa, korjaavat heti paikalla kaikki tämän juridisen keskuskollegion mahdolliset virheet.

Jos annetaan peräksi tässä, niin se merkitsee, että hyväksytään salaviihkaa mielipide, jota kukaan ei puolusta suoraan ja avoimesti, nimittäin: että sivistys ja siihen erottamattomasti liittyvä laillisuus ovat muka kehittyneet meillä jo niin korkealle, että voidaan taata meillä olevan satoja prokuraattoreita, jotka ovat aivan moitteettomia siinä suhteessa, etteivät heihin tehoa saattavat paikalliset vaikutukset, ja jotka ilman muuta saattavat voimaan yhtäläisen laillisuuden kaikkialla tasavallassa.

Tulen siihen johtopäätökseen, että jos puolustetaan prokuraattorilaitoksen „kahdenkertaista” alaisuutta ja riistetään tältä laitokselta oikeus protestoida mitä tahansa paikallisten viranomaisten päätöstä vastaan, se ei ole ainoastaan periaatteellisesti väärin, eikä ainoastaan jarruta perustehtävämme täyttöö, järkkymättömän laillisuuden voimaansaattamista, vaan on myös paikallisen byrokratian ja paikallisista vaikutteista johtuvien etupyyteiden ja ennakkoluulojen ilmentymistä, t.s. työtätekevien ja Neuvostovallan paikallis- ja keskuselinten, samoin kuin VKP:n keskusjohdon yhteistoiminnan mitä pahinta estämistä.

Sen vuoksi ehdotan, että KK kieltäisi tässä tapauksessa „kahdenkertaisen” alaisuuden, alistaisi paikalliset lain noudattamista valvovat vallanelimet vain *keskuksen* alaisiksi ja säilyttäisi näiden oikeuden ja velvollisuuden protestoida kaikkia ja kaikenlaisia paikallisten viranomaisten päätöksiä vastaan siltä kannalta, ovatko nuo päätökset ja säädökset laillisia, myöntämättä niille oikeutta keskeyttää päätösten täytäntöönpanoa ja oikeuttaen ne vain jättämään asian tuomioistuimen ratkaistavaksi.

20. V. 1922.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 23 pnä 1925
„Pravda” lehden 91. numerossa*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

LUSIKALLINEN TERVAA HUNAJATYNNYRISSÄ

Hra O. A. Jermanski on kirjoittanut erittäin hyödyllisen ja hyvän kirjan „Työn tieteellinen järjestely ja Taylorin järjestelmä”. (Valtion kustannusliike, 1922.) Se on hänen vuonna 1918 ilmestyneen „Taylorin järjestelmä” nimisen teoksensa uusittu laitos. Kirjaa on laajennettu huomattavasti; on lisätty erittäin tärkeitä liitteitä: I. „Tuottava työ ja kulttuuri”; II. „Väsytysongelma”. Eräs tärkein jakso, jonka otsikkona oli aikaisemmin „Työ ja lepo” ja joka käsitti aikaisemmin ainoastaan 16 sivua, on nyt laajentunut 70-sivuiseksi (III luku: „Ihmisen työ”).

Kirjassa selostetaan mitä seikkaperäisimmin Taylorin järjestelmää samalla sekä myönteiseltä että *kielteiseltä puolelta*, mikä on erittäin tärkeää, ja esitetään myös tieteelliset perustiedot ihmisorganismien fysiologisista tuloista ja menoista. Kirja yleensä sopisi mielestäni hyväksyä varsinaiseksi oppikirjaksi kaikkia ammattikouluja ja yleensä kaikkia toisen asteen kouluja varten. Nykyään Neuvostotasavallan tärkein, todella koko kansan tehtävä on oppia tekemään työtä. On opetettava kaikki lukutaitoisiksi; ei pidä missään nimessä rajoittua tähän, vaan on ehdottomasti mentävä pitemmälle ja omaksuttava eurooppalaisesta ja amerikkalaisesta tieteestä kaikki, mikä on todella arvokasta; — siinä on ensisijaisin ja tärkein tehtävämme.

Hra Jermanskin kirjassa on eräs tuntuva puutteellisuus, joka kenties estää kelpuuttamista sitä oppikirjaksi. Tarkoitin tekijän monisanaisuutta. Hän kertaillee tarpeettomasti yhtä ja samaa moneen kertaan. Tekijää voitaneen jossain määrin puolustaa tässä tapauksessa sillä, että kirjoittaessaan kirjaansa hän ei aikonut tehdä siitä oppikirjaa. Tekijä kirjoittaa kuitenkin esipuheessa, sivulla VIII, että

hän pitää kirjansa ansiona tieteellisten kysymysten yleistajuista esittämistä. Hän on oikeassa. Mutta yleistajuinen esitys vaatii myös toistojen poistamista. „Kansalla” ei ole aikaa lukea paksuja kirjoja. Hra Jermanskin kirja on liian laaja ja aivan tarpeettomasti. Tämä haittaa sen populäärisyyttä...*

*Kirjoitettu elokuun lopussa —
syyskuun alussa 1922*

Julkaistu ensi kerran v. 1928

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

KIRJE AMMATTILIITTOJEN V YLEISVENÄLÄISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE ¹⁰⁵

17. IX. 1922.

Hyvät toverit!

Minulla on ensi kerran tilaisuus pitkällisen sairauden jälkeen puhua — vaikkakin kirjallisesti — edustajakokoukselle. Sallikaa minun sen vuoksi rajoittua esittämään lämpimän tervehdykseni ja sanomaan muutaman sanan teollisuutemme ja tasavaltamme tilasta ja tehtävistä. Tilamme on erittäin vaikea, sillä meillä ei ole varoja peruspääoman uusintaan, koneiden, työvälineiden, rakennusten y.m.s. kunnostamiseen, vaikka nimenomaanhan teollisuus, n.s. „raskas teollisuus”, on sosialismin perusta. Kapitalistisissa valtioissa tämä peruspääoma uusitaan tavallisesti ottamalla lainoja. Meille ei tahdota antaa lainaa, ellemme saata jälleen voimaan kapitalistien ja tilanherrojen omistusoikeutta, mutta sitä emme voi tehdä emmekä tee. Edessä on tavattoman vaikea ja pitkä tie: on kasattava vähitellen säästöjä, korotettava veroja, jotta voitaisiin aikaa myöten jälleenrakentaa rappiolle saatetut rautatiet, koneet, rakennukset ynnä muut. Toistaiseksi olemme maailman ainoa valtio, jossa työtätekevät talonpojat rakentavat työläisten johdolla sosialismia ja kieltäytyvät päättäväisesti kapitalistien johtovallasta, kapitalistien, jotka puhuessaan koreita sanoja demokratiasta, vapaudesta y.m. itse asiassa lujittavat kapitalistien ja tilanherrojen yksityisomistusta, pystytävät harvalukuisten pohattojen herruuden, jotka ovat jakaneet keskenään koko maapallon ja käyvät sotia jakaakseen sen uudelleen ja orjuuttaakseen heikompien ja takapajuisempien kansojen satoja miljoonia.

Niin kauan kuin olemme yksin, kansantaloutemme jälleerakentaminen muodostui meille tavattoman vaikeaksi tehtäväksi. Kaikkien talonpoikien ja työläisten täytyy jännittää voimansa äärimmilleen, on parannettava ja huojistettava valtiokoneistoamme, joka on vielä perin keho, että voitaisiin parantaa työtätekevien asemaa ja jälleerakentaa vaikkapa vähitellen imperialistisen sodan ja kansalais-sodan hävittämä taloutemme.

Jokainen valveutunut talonpoika ja työläinen, joka kenties masentuu raskaiden ehtojen tai valtiollisen rakennustyömme erittäin hitaan edistymisen vuoksi, johdattakoon mieleensä läheisen menneisyyden, jolloin kapitalistit ja tilanherrat olivat vallassa. Tällainen muisto palauttaa hänen työtarmonsa. Työn kaikkalainen ja kaikinpuolinen parantaminen on työläis- ja talonpoikaisvallan ainoa pelastus.

Toverillisin tervehdyksin

V. Uljanov (Lenin)

*„Trud”, syyskuun 18 pnä 1922
ja „Pravda” № 210,
syyskuun 19 pnä 1922*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KIRJELAPPU POLIITTISELLE BYROOLLE
TAISTELUSTA SUURVALTAISTA SHOVINISMIA
VASTAAN ¹⁰⁶**

Julistan armottoman sodan suurvenäläiselle shovinismille. Päästyäni eroon kirotusta hampaasta syön sen kaikilla terveillä hampaillani.

Vaadittakoon *ehdottomasti*, että Yleisliittolaisessa TpKK:ssa *johtaisivat puhetta* vuorotellen

venäläinen

ukrainalainen

gruusialainen j.n.e.

Ehdottomasti!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 6 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pnä 1937*

„Pravda” lehdessä 21. numerossa

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

BAKUN KAUPUNGIN TYÖLÄISILLE

Moskova. 6/X. 1922

Hyvät toverit! Sain juuri kuulla tov. Serebrovskin lyhyen selostuksen Azneftin tilasta. Tämä tila on melko vaikea. Lähetän teille lämpimät tervehdykseni ja samalla pyydän teitä kestämään lähiajan jollain tavoin. Alkuaikoina meidän on erittäin vaikeaa. Myöhemmin tulee helpompi. Meidän on saavutettava voitto ja saavutamme sen hinnalla millä hyvänsä.

Lähetän vielä kerran teille parhaimmat kommunistiset tervehdykseni.

V. Uljanov (Lenin)

„Bakinski Rabotshi” № 251,
marraskuun 7 pnä 1922

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**VENÄJÄN KOMMUNISTISEN NUORISOLIITON
VIIDENNELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE ¹⁰⁷**

Hyvät ystävät! Valitan suuresti, etten voi omakohtaisesti tervehtiä teitä. Toivotan V edustajakokouksenne työlle kaikkinaista menestystä. Olen varma, että nuoriso kykenee kehittymään niin menestyksellisesti, että maailmanvallankumouksen seuraavaan vaiheeseen mennessä se on täysin tehtävän tasalla.

Lämpimin kommunistisin tervehdyksin

V. Uljanov (Lenin)

11/X. 1922.

„Pravda“ № 230,
lokakuun 12 pnä 1922

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJE J. V. STALINILLE ULKOMAANKAUPPAMONOPOLISTA

KK:n SIHTEERILLE TOVERI STALINILLE

13/X. 1922.

Keskuskomitean täysistunnossa 6. X. tehty päätös (pöytäkirja № 7, 3. kohta) sisältää näennäisesti mitättömän, osittaisen uudistuksen: „*Työ- ja Puolustusneuvoston* on erinäisiä päätöksiä tekemällä sallittava tilapäisesti erinäisten tavaralajikkeiden tuonti ja vienti tai tietyn rajakaupan käynti”¹⁰⁸.

Tämä on itse asiassa ulkomaankauppamonopolin loukkaamista. Ei ole ihmeellistä, jos asiaa ajamassa ja läpiviemässä oli tov. Sokolnikov. Hän on aina pyrkinyt siihen, hän on paradoksien harrastaja ja on aina ottanut todistaakseen, että monopoli on epäedullista meille itsellemme. Mutta ihmeellistä on, että sen puolesta ottivat ja äänestivät henkilöt, jotka periaatteessa kannattavat monopolia, kysymättä yksityiskohtaisesti kenenkään talousmiehen mielipidettä.

Mitä hyväksytty päätös merkitsee?

Tuontia ja vientiä varten perustetaan ostokonttoreita. Konttorin omistajalla on oikeus ostaa ja myydä *vain* tavaroita, jotka on erikoisesti osoitettu.

Entä valvonta? valvontamenetelmät?

Pellava maksaa Venäjällä neljä ja puoli ruplaa ja Englannissa neljätoista ruplaa. Olemme kaikki lukeneet „Pääomasta”, että koron ja liikevoiton nopean kasvun seurauksena pääoma muuttuu sisäisesti ja rohkaistuu. Kaikki muistavat, että pääoma saattaa antautua hyvin nopeasti riskiin, ja Marx myönsi tämän jo kauan ennen sotaa ja ennen siinä olleita „hyppäyksiä”.

Entä nyt? Mikä voima pystyy pidättämään talonpoikia ja kauppiaita tekemästä edullisinta kauppaa? Pitäisikö Venäjälle luoda vielä tarkastajien verkko? Pitäisikö kyt-täillä ostokonttorin naapuria ja todistella, että hän on myynyt pellavansa vietäväksi salaa ulkomaille?

Tov. Sokolnikovin paradoksit ovat aina teräväjärkisiä, mutta pitäähän erottaa paradoksit karvaasta totuudesta.

Mikä tahansa „laillisuus” talonpoikaisvaltaisella Venä-jällä on tällaisessa kysymyksessä kerrassaan mahdotonta. Mikä tahansa rinnastus salakuljetukseen yleensä („kum-minkin muka harjoitetaan täyttä päätä monopolinvastaista salakuljetusta”) on kerrassaan väärä: toista on rajalla toi-miva ammattisalakuljettaja ja toista talonpoikaisto, joka *kokonaisuudessaan* tulee puolustamaan itseään ja taistelemaan sellaista valtaa vastaan, joka yrittää riistää siltä sen „oman” edun.

Vaikka emme ole ehtineet kokeilla monopolijärjestelmää, joka on vastikään alkanut tuottaa meille miljoonia (ja tulee tuottamaan kymmeniä miljoonia ja enemmänkin), me aiheutamme täydellisen kaaoksen; horjutamme niitä samoja tukipylväitä, joita olemme juuri ja juuri alkaneet pystyttää.

Olemme alkaneet luoda järjestelmää: olemme alkaneet soveltaa ulkomaankauppamonopolia ja panneet alulle osuustoiminnan. Vuoden tai parin kuluttua saadaan jo eräitä tuloksia. Ulkomaankauppa tuottaa voittoa satoja prosentteja, *olemme alkaneet* saada miljoonia ja kymmeniä miljoonia. *Olemme alkaneet* perustaa sekayhtiöitä; alka-neet oppia saamaan *puolet* niiden (hirveän suuresta) liike-voitosta. Näemme jo eräitä valtiontulojen huomattavan kasvun mahdollisuuksia. Luovumme niistä ja panemme toiveemme tulleihin, jotka eivät pysty tuottamaan lähes-kään samanlaista voittoa, luovumme kaikesta ja ajamme takaa haamua!

Kysymys esitettiin häthätää täysistunnon käsiteltäväksi. Mitään vakavaa keskustelua ei ollut. Mitään aihetta häti-köintiin ei ole. Talousmiehet alkavat vasta nyt syventyä asiaan. Onko se, että mitä tärkeimmät kauppapolitiikan kysymykset ratkaistaan käden käänteessä, keräämättä aineistoa, punnitsematta asiakirjojen ja numerotietojen pohjalta *plussia* ja *miinuksia*, edes hivenen ver-ran oikeaa suhtautumista asiaan? Väsyneet ihmiset ottavat

ja äänestävät muutamassa minuutissa ja sillä hyvä. Vähemmänkin mutkallisia poliittisia kysymyksiä olemme punninneet moneen kertaan ja ratkoneet niitä monesti useita kuukausia.

Olen kovin pahoillani, että sairauteni esti minua olemasta tuona päivänä läsnä istunnossa ja että minun on nyt pakko anoa eräänlaista poikkeusta sääntöön.

Mutta mielestäni kysymystä on harkittava ja tutkittava ja hätiköiminen olisi vahingoksi.

Ehdotukseni: lykättäköön tämän kysymyksen ratkaisu kahdella kuukaudella, s.o. seuraavaan täysistuntoon; ja siihen mennessä kerättäköön kauppapolitiikkamme alalla saamaamme kokemusta koskevat *asiakirjat*, joista on tehty yhteenveto ja jotka on tarkastettu.

V. Uljanov (Lenin)

P. S. Eilissä keskustelussamme toveri Stalinin kanssa (en ollut läsnä täysistunnossa ja pyrin ottamaan selvää asiasta läsnä olleilta tovereilta) kosketelimme muun muassa Pietarin ja Novorossiinkin satamien mahdollista avaamista joksikin aikaa. Nähdäkseni molemmat esimerkit osoittavat, että moiset kokeilut ovat äärettömän vaarallisia, vaikka kysymyksessä olisi hyvinkin suppea tavaranimikkeistö. Pietarin sataman avaaminen lisää hirvittävässä mitassa pellavan salakuljetusta Suomen rajalla. Ammattisalakuljettajia vastaan käymämme taistelun asemesta joudumme taistelemaan pellavanviljelysalueen *koko talonpoikaistoa* vastaan. Meidät lyödään tässä taistelussa melko varmasti ja lisäksi auttamattomasti. Novorossiinkin sataman avaaminen veisi meiltä nopeasti viljaylijäämät: olisiko se harkittua nyt, kun sodan varalta meillä on niukat varastot? kun näiden lisäämiseen tähtäävät järjestelmälliset toimenpiteet eivät ole vielä ehtineet tuottaa tuloksia?

On harkittava myös seuraavaa. Ulkomaankauppamonopolin ansiosta Venäjälle on alkanut virrata kultavaroja. Vastahan nyt on voitu ryhtyä tekemään laskelmia: sen ja sen kauppiaan ensimmäinen puolen vuoden matka Venäjälle tuotti hänelle sanokaamme satoja prosenteja liikevoittoa; ostaakseen meiltä saman oikeuden hän kohottaa sen hintaa 25%:sta 50%:iin Ulkomaankaupan kansankomissariaatin hyväksi. Meille on alkanut käydä mahdoli-

seksi sekä oppia että *lisätä* tämän voiton määrää. Ja nyt kaikki tämä romahtaa, koko työ keskeytyy, sillä jos osittaisesti, joksikin aikaa avataan satama tai toinen, *yksikään kauppias ei maksa edes puolta kopeekkaa sellaisesta „monopolista”*. Se on selvä. On moneen kertaan ajateltava ja laskettava, ennen kuin antaudutaan tällaiseen riskiin. Ja lisäksi sellaiseen poliittiseen riskiin, että lupa annetaan ei niille nimetyille ulkomaalaisille kauppiaille, joita kontrolloimme, vaan yleensä koko pikkuporvaristolle.

Ulkomaankaupan turvin saatoimme luottaa siihen, että meille virtaisi kultavaroja. Mihinkään muuhun emme nähdäkseni voi turvautua, paitsi ehkä viinamonopoliin, mutta siitä pidättävät mitä painavimmat moraaliset syyt sekä eräät Sokolnikovin asialliset vastaväitteet.

Lenin

P. P. S.* Minulle tiedotettiin juuri (kello 1/2 2), että eräät talousmiehet pyytävät lykkäystä. En ole vielä lukenut tuota pyyntöä, mutta kannatan tarmokkaasti. Kysymyksessähän on vain 2 kuukautta.

Lenin

*Julkaistaan ensi kerran,
käsikirjoituksen mukaan*

* P. P. S.— Post postscriptum — jälkikirjoituksen jälkikirjoitus. *Toim.*

FINANSSITYÖNTEKIJÄIN YLEISVENÄLÄISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE ¹⁰⁹

Hyvät toverit!

Neuvostovaltion rahatalouden lujittaminen on vaikeimpia tehtäviä, mutta se on nyt ensisijainen tehtävä, jota ratkaisematta ei voida saavuttaa mitään huomattavaa edistystä Neuvosto-Venäjän riippumattomuuden suojaamisessa kansainväliseltä pääomalta sekä maan talouden ja kulttuurin kehittämisessä. Finanssihenkilökunnan on ponnistettava kaikki voimansa saadakseen mahdollisimman lyhyessä ajassa kootuksi veronkannolla työläisten ja talonpoikain valtiolle varoja, jotka ovat välttämättömiä kaikkien valtion elinten säännölliselle toiminnalle.

Tervehdin finanssityöntekijäin yleisvenäläistä edustajakokousta ja tuon ilmi sen varman vakaumukseni, että rahatalouden rakentamisessa finanssityöntekijät täyttävät Neuvosto-Venäjän työtätekevien joukkojen heihin panemat toiveet.

V. Uljanov (Lenin)

Lokakuun 20 päivänä 1922.

„Pravda“ № 240,
lokakuun 24 pnä 1922

Julkaistaan „Pravda“ lehdessä
tekstin mukaan

NEUVOSTO-VENÄJÄN YSTÄVIEN SEURALLE (AMERIKASSA)¹¹⁰

20. X. 1922.

Hyvät toverit!

Tiedustelemalla varta vasten asiaa Permin kuvernemennin toimeenpanevalta komitealta olen juuri tarkastanut lehdistössämme julkaistut erittäin ilahduttavat tiedot siitä työstä, jota seuranne jäsenet Harold Ware'in johdolla ovat suorittaneet traktoreineen Permin kuvernemennin „Toikinson” neuvostotilalla.

Vaikka vaikeudet ovatkin olleet tavattoman suuria, varsinkin kun otetaan huomioon, että mainittu työpaikka on kovin kaukana keskuksesta ja että Koltshak oli saattanut tämän seudun hävityksen tilaan kansalaissodan aikana, te olette saavuttaneet menestyksiä, joita on pidettävä kerrassaan poikkeuksellisen suurina.

Kiiruhdan lausumaan teille suuret kiitokseni, jotka pyytäisin julkaisemaan seuranne äänenkannattajassa ja mikäli mahdollista myös Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen yleisessä lehdistössä.

Teen esityksen Yleisvenäläisen TpKK:n Puhemiehistölle tämän neuvostotilan julistamisesta mallitilaksi sekä erikoisen ja ekstra avun antamisesta sille, mitä tulee rakennustöihin kuin myös tilan varustamiseen bensiinillä, metallilla ynnä muilla materiaaleilla, joita tarvitaan korjauspajan perustamiseen.

Lausun vielä kerran Tasavaltamme nimessä suuret kiitokset ja pyydän ottamaan huomioon, ettei mikään muu apu ole meistä niin ajankohtaista ja niin tärkeää kuin teidän antamanne apu.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

Lenin

„Pravda“ № 240,
lokakuun 24 p:nä 1922

Julkaistaan „Pravda“ lehden
tekstin mukaan

NEUVOSTO-VENÄJÄN TEKNILLISEN AVUSTAMISEN SEURALLE ¹¹¹

20. X. 1922.

Hyvät toverit!

Sanomalehtiimme on ilmestynyt erittäin ilahduttavia tietoja seuranne jäsenten työstä Tambovin kuvernementin Kirsanovin ujestin neuvostotiloilla ja Odessan kuvernementin Mitinon asemalla sekä kaivosmiesryhmän työstä Donetsin kivihiilialueella.

Vaikka vaikeudet ovatkin olleet tavattoman suuret, varsinkin kun otetaan huomioon kansalaissodan aikana tapahtuneet hävitykset, te olette saavuttaneet menestyksiä, joita on pidettävä poikkeuksellisen suurina.

Kiiruhdan lausumaan teille suuret kiitokseni, jotka pyytäisin julkaisemaan seuranne äänenkannattajassa ja jos mahdollista myös Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen yleisessä lehdistössä.

Teen esityksen Yleisvenäläisen TpKK:n Puhemiehistölle parhaimpien talouksien julistamisesta mallitalouksiksi sekä niiden työn suotuisaa kehittämistä varten tarvittavan erikoisen ja ekstra avun antamisesta niille.

Vielä kerran lausun teille Tasavaltamme nimessä suuret kiitokset ja pyydän ottamaan huomioon, että maan traktorimuokkauksessa antamanne apu on ollut erittäin ajankoh- taista ja tärkeää meille.

Suurella mielihyvällä käytän hyväkseni tilaisuutta tervehtiäkseni teitä sen johdosta, että aiotte järjestää 200 maatalouskommuunia.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
Lenin

„Pravda” № 240,
lokakuun 24 pnä 1922

Julkaistaan „Pravda” lehden
tekstin mukaan

TERVEHDYS VAPAUTETULLE PRIMORJELLE ¹¹³

Tshita. Kaukoidän tasavallan ¹¹³
Ministerineuvoston puheenjohtajalle

Voittoisan Lokakuun vallankumouksen viisivuotispäiväksi Punainen Armeija on ottanut vielä yhden ratkaisevan askelen VSFNT:n ja sen kanssa liittoutuneiden tasavaltojen puhdistamiseksi täydellisesti ulkomaalaisista miehitysjoukoista. Kaukoidän tasavallan vallankumouksellisen kansanarmeijan suorittama Vladivostokin valtaus yhdistää Venäjän työtätekeviin joukkoihin Japanin imperialismin raskasta iestä kantaneet Venäjän kansalaiset. Tervehdin kaikkia Venäjän työtätekeviä ja sankarillista Punaista Armeijaa tämän uuden voiton johdosta ja pyydän Kaukoidän tasavallan hallitusta välittämään kaikille vapautettujen alueiden ja Vladivostokin kaupungin työläisille ja talonpojille VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvoston tervehdyksen.

VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Moskova, 26. X. 1922.

„Pravda” № 243,
lokakuun 27 pnä 1922

Julkaistaan „Pravda” lehdessä
tekstin mukaan

**„THE OBSERVER”
JA „THE MANCHESTER GUARDIAN” LEHTIEN
KIRJEENVAIHTAJALLE FARBMANILLE
MYÖNNETTY HAASTATTELU**

1. Kysymys. Venäjän-vastainen lehdistö esittää Herriot'n Moskovan-matkan sekä Ranskan ja Venäjän neuvottelut Neuvosto-Venäjän ulkopolitiikan jyrkäksi muutokseksi.

Onko tämä totta? Onko totta, että Venäjä pitää Englannin Lähi-idän politiikkaa haasteena ja on valmis solmimaan Ranskan kanssa sopimuksen, joka suuntautuu Englantia vastaan?

Vastaus. Pidän ehdottomasti vääränä, että Herriot'n Moskovan-matka sekä Ranskan ja Venäjän neuvottelut ¹¹⁴ esitetään joksikin vaikkapa pienimmäksikin Neuvosto-Venäjän politiikan muutokseksi yleensä ja muun muassa sen muuttumiseksi Englannin vastaiseksi. Annamme tietenkin tavattoman suuren arvon niin Herriot'n Moskovan-matkalle kuin myös sille, että on otettu askel meidän ja Ranskan lähentymistä ja neuvotteluja kohti, jotka nyt ovat käyneet mahdollisiksi, todennäköisiksi ja — tekisi mieli ajatella — välttämättömiksi. Meidän ja Ranskan lähentyminen on meistä erittäin toivottavaa, varsinkin kun Venäjän kauppavedut vaatimalla vaativat meidän ja tämän mitä voimakaimman mannermaavaltion lähentymistä. Olemme kuitenkin vakuuttuneet, ettei tämä lähentyminen merkitse vähimmässäkään määrin politiikkamme jonkinlaista muuttumista Englannin suhteen. Olemme sitä mieltä, että täysin ystävälliset suhteet molempiin valtioihin ovat täysin mahdollisia ja siihen me pyrimmekin. Olemme sitä mieltä, että nimenomaan kauppasuhteiden kehitys on kiertämättömästi vaikuttava erittäin voimakkaasti tähän suuntaan. Olemme sitä mieltä, että niin ikään Englannin ja Ranskan edut

oikein käsitettyinä edistävät samaa asiaa. Olemme sitä mieltä, että Englannin ja Ranskan keskinäisissä eduissa, mikäli ne koskevat Venäjää, ei missään tapauksessa ole Englannin ja Ranskan välisen väistämättömän vihamielisyuden aineksia. Päinvastoin me ajattelemme jopa niinkin, että näiden valtioiden rauhanomaiset ja ystävälliset suhteet Venäjään ovat eräänä takeena (olen melkein valmis sanomaan: varmimpana takeena) siitä, että rauha ja ystävyys Englannin ja Ranskan välillä tulevat jatkumaan mitä kauimmin ja että mitkä tahansa mahdolliset ja nykyoloissa todennäköiset Ranskan ja Englannin väliset erimielisyydet selvitetään onnellisesti mitä nopeimmin ja varmimmin.

2. *Kysymys.* Eikö Englannin tukeman Kreikan ja Turkin sodan tosiasiallinen päättyminen ole parhain ajankohta Englannin ja Venäjän välisen sopimuksen solmimista varten?

Vastaus. Englannin tukeman Kreikan ja Turkin sodan päättyminen on tietenkin sellainen ajankohta, joka lisää tietystä suhteesta Englannin ja Venäjän välisen sopimuksen solmimisen mahdollisuuksia. Tähän sopimukseen pyrimme jo ennen mainitun sodan päättymistäkin ja tulemme nyt pyrkimään mahdollisimman tarmokkaasti. Eräät tämän sodan päättymiseen liittyvät kysymykset ovat tosin sellaisia, joista olemme eri mieltä Englannin kanssa. Mutta ensinnäkin Kreikan ja Turkin sodan tilalle tullut rauha on mielestämme sellainen voitto kansainvälisessä politiikassa yleensä, että uskomme tämän politiikan yleisten edellytysten paranevan Kreikan ja Turkin välisen rauhan ansiosta. Ja toiseksi emme suinkaan pidä voittamattomina meidän ja Englannin välisiä erimielisyyksiä. Päinvastoin uskomme, että lähitulevaisuus osoittaa meille Lähi-idän kysymyksen eri kehitysvaiheista riippuen, missä määrin olemme olleet oikeassa uskoessamme, että nimenomaan Kreikan ja Turkin sodan päättyminen tekee lopun myös niistä selkkauksista ja eripuraisuuksista, jotka olivat nostaneet tämän päättyneen sodan etualalle kansainvälisen politiikan näyttämöllä. Teemme kaikkemme, että tämän sodan päättyminen tekisi lopun myös meidän ja Englannin keskeisistä hankauksista ja erimielisyyksistä, ja uskomme, että Englannin hallituksen edut osoittautuvat tässäkin tapauksessa

Venäjän-vastaisen lehdistön jos jonkinlaisia viittailuja ja useinkin vilpillisiä puheita painavammiksi.

3. *Kysymys.* Pidätekö Venäjän osallistumista Idän kysymystä käsittelevään konferenssiin vain arvovalta-asiana vai ovatko lähtökohtananne yksinomaan Venäjän todelliset edut? Suostuuko Venäjän hallitus Ranskan ehdotukseen, että Venäjän sallittaisiin osallistua konferenssiin vain siltä osalta, mikäli tullaan ratkaisemaan salmia koskeva kysymys?

Vastaus. Venäjän osallistumista Lähi-idän kysymyksen ratkaisuun¹¹⁵ en pidä missään tapauksessa arvovalta-asiana. Uskon, että viiden vuoden aikana olemme täydellisesti todistaneet kansainvälisellä politiikallamme, että suhtaudumme arvovaltakysymyksiin aivan välinpitämättömästi emmekä voi koskaan esittää mitään vaatimusta tai huonontaa valtioiden välisen rauhan todellisia mahdollisuuksia yksinomaan arvovallan vuoksi. Olen varma, että yhdessäkään valtiossa kansanjoukot eivät ole yhtä välinpitämättömiä eivätkä edes yhtä valmiita suhtautumaan hilpeän pilailevasti arvovaltakysymykseen sellaisenaan. Nykykauden diplomatia kehittyy mielestämme yhä nopeammin siihen suuntaan, että arvovaltakysymyksiin suhtaudutaan nimenomaan tällä tavalla.

Lähi-idän politiikkamme on meille Venäjän ja useiden sen kanssa liittoutuneiden valtioiden reaalisen ja välittömän elinedun asia. Elleivät kaikki nämä valtiot saa osallistua vaatimuksensa mukaisesti Lähi-idän konferenssiin, niin siten annettaisiin siinä määrin aiheutta vihamielisyyteen, selkkauksiin ja tyytymättömyyteen, vaikeutettaisiin siinä määrin toisaalta Itä-Euroopan ja toisaalta kaikkien muiden valtioiden puhtaasti kaupallisia toimia, että rauhanomainen rinnakkainolo joko jää kerrassaan pohjaa vaille tai käy tavattoman vaikeaksi.

Venäjän hallitus on sen vuoksi tyytymätön Pariisiin ehdotukseen, että Venäjän sallittaisiin osallistua konferenssiin vain siltä osalta, mikäli tullaan ratkaisemaan salmia koskeva kysymys. Mielestämme tämä rajoitus johtaa kiertämättömästi useihin aito käytännöllisiin ja välittömiin, m.m. taloudellisiin, hankaluuksiin, joista Ranska ja Englanti itse joutuvat kärsimään todennäköisesti aivan lähi-tulevaisuudessa.

4. *Kysymys.* Minkälainen on Venäjän ohjelma salmia koskevassa kysymyksessä?

Vastaus. Salmia koskevaan ohjelmaamme (toistaiseksi tietystikin likipitäiseen) sisältyy m.m.:

Ensinnäkin Turkin kansallisten pyrkimysten tyydyttäminen. Sitä eivät mielestämme vaadi ainoastaan kansallisen riippumattomuuden edut. Kokemus, jonka olemme saaneet viiden vuoden mittaan ratkaistessamme kansallisuuskysymystä valtiossa, jossa kansallisuuksia on runsaammin kuin tuskin missään muissa maissa, on saanut meidät vakuuttamaan täydelleen siitä, että ainoaa oikeaa suhtautumista kansakuntien etuihin tällaisissa tapauksissa on niiden mahdollisimman täydellinen tyydyttäminen ja sellaisten edellytysten luominen, ettei tällä pohjalla voisi syntyä mitään selkkauksia. Kokemuksemme on saanut meidät varmistumaan kerta kaikkiaan siitä, että vain mahdollisimman suuri huolenpito eri kansakuntien eduista poistaa selkkauksien syyt, poistaa keskinäisen epäluottamuksen, poistaa kaikenlaisten juonittelujen pelon ja herättää, varsinkin eri kieltä puhuvien työläisten ja talonpoikien kesken sitä luottamuksellisuutta, jota ilman ovat kerrassaan mahdottomia niin kansojen väliset rauhanomaiset suhteet kuin myös kaiken sen vähänkin menestyksellinen kehitys, mikä on arvokasta nykyaikaisessa sivilisaatiossa.

Toiseksi ohjelmaamme sisältyy salmien sulkeminen kaikilta sotalaivoilta rauhan ja sodan aikana. Tästä on kaupan käynnin kannalta välitöntä lähintä etua kaikille eikä yksinomaan niille valtioille, joiden alueet rajoittuvat välittömästi salmiin. Otettakoon huomioon, että sotaa vastustavia ja rauhaa puolustavia pasifistisia korulauseita, puheita ja vakuutteluja, joskus jopa vannomisia kuulee maailmassa tavattoman paljon, kun taas valmiutta ryhtyä käytännöllisiin, edes yksinkertaisimpiin toimenpiteisiin rauhan turvaamiseksi havaitaan useimmissa valtioissa, varsinkin nykyisissä sivistysvaltioissa tavattoman vähän. Meidän taas tekisi mieli tässä ja tämänkaltaisissa kysymyksissä nähdä mahdollisimman vähän yleisiä julistuksia, juhlallisia lupauksia, mahtipontista kaavailua ja mahdollisimman paljon mitä yksinkertaisimpia ja selvimpiä ratkaisuja ja toimenpiteitä, jotka todella johtavat rauhaan, ellei nyt puhuta sodan vaarojen täydellisestä poistamisesta.

Kolmanneksi salmia koskeva ohjelmamme edellyttää täydellistä kauppamerenkulun vapautta. Ja sen jälkeen, mitä

olen edellisessä lauseessa sanonut, on mielestäni aivan turhaa selittää ja yksityiskohtaisemmin tarkentaa tätä kohtaa.

5. *Kysymys.* Suostuisiko Venäjän hallitus siihen, että salmia valvoisi Kansainliitto, jos Kansainliittoon kuuluisivat myös Venäjä, Turkki, Saksa ja Yhdysvallat?

Vai vaatiiko Venäjä erityisen salmia valvovan toimikunnan muodostamista?

Vastaus. Olemme tietysti Kansainliiton vastustajia, ja luulen, ettei kielteinen suhtautumisemme Kansainliittoon johdu yksinomaan taloudellisesta ja poliittisesta järjestelmästä ja sen erikoisuuksista, vaan tähän kielteiseen suhtautumiseen oikeuttavat myös rauhan edut, kun tarkastellaan niitä yleensä nykyisen kansainvälisen politiikan konkreettisten edellytysten kannalta. Kansainliiton kaikki piirteet viittaavat niin selvästi sen syntyperään, maailmansotaan, se liittyy niin kiinteästi Versaillesin sopimukseen, siinä ei kerta kaikkiaan ole mitään, mikä muistuttaisi jollakin tavalla kansojen tasa-arvoisuuden todellista voimaansaattamista, todellisia mahdollisuuksia niiden rauhanomaiseen rinnakkainoloon, joten kielteinen suhtautumisemme Kansainliittoon on mielestäni ymmärrettävää eikä kaipaa pitempiä selityksiä.

6. *Kysymys.* Merkitseekö Urquhartin sopimuksen ratifiointista kieläytyminen „vasemmistokommunistien” voittoa? Mitkä ovat ne objektiiviset edellytykset, jotka tekevät mahdolliseksi neuvottelujen jatkamisen ja Urquhartin sopimuksen ratifiointin?

Vastaus. Hallituksemme herätti kysymyksen Urquhartin sopimuksen ¹¹⁶ solmimisesta jo silloin, kun olin sairaana enkä kyennyt osallistumaan hallitusasioiden hoitoon. Tästä syystä en nyt ole vielä täysin tietoinen mainitun asian kaikista yksityiskohdista. Mutta silti voin vakuuttaa aivan varmasti, ettei nykyään ole eikä voikaan olla puhetta vasemmistokommunistien voitosta. Tiedän tämän, koska olen välittömästi tarkkaillut hallitusasiain kulkua.

Asia on niin, että Englannin epäoikeudenmukainen menettely, joka ilmeni haluttomuutena päästää meitä konferenssiin, oli siinä määrin yllättävää, herätti niin suurta suuttumusta Venäjällä ja liitti siinä määrin yhteen paitsi oikeistokommunistit ja vasemmistokommunistit myös Venäjän suuret puolueettomat väestöjoukot, työläiset ja talonpojat, ettei asia päässyt eikä voinutkaan päästä kehitty-

mään miksikään vasemmisto- ja oikeistokommunistien väliseksi erimielisyydeksi.

Perustelussa, jonka esitimme kieltäytyessämme solmimasta sopimusta Urquhartin kanssa, on ilmaistu välittömästi ei ainoastaan koko puolueen, vaan myös nimenomaan koko kansan mieliala, t.s. kaikkien työläis- ja talonpoikaisjoukkojen mieliala.

Ennen kuin neuvottelut voidaan aloittaa uudelleen ja ratifioida Urquhartin sopimus, Englannin on ennen kaikkea lakattava tekemästä Venäjälle sitä huutavaa vääryyttä, että tavalla tai toisella väheksytään Venäjän oikeutta osallistua Lähi-idän kysymyksiä käsittelevään konferenssiin. Mitä taas tulee Urquhartin meille esittämiin konkreettisiin ehtoihin, niin minulla ei ole ollut vielä aikaa syventyä niihin kyllin yksityiskohtaisesti ja voin sanoa vain, että hallitus on päättänyt antaa mitä pikimmin tämän sopimuksen kannattajille ja vastustajille tilaisuuden esittää mielipiteensä lehdistössämme, jotta mahdollisimman objektiivisen ja perustellun väittelyn perusteella voitaisiin punnita mitä vakavimmin kaikkia plussia ja miinuksia ja ratkaista tämä kysymys mahdollisimman suuressa määrässä Venäjän etujen mukaisesti.

7. *Kysymys.* Missä määrin oikeita ovat Englannin Venäjän-vastaisen lehdistön syytökset, että Moskovassa suoritettut teollisuusmiesten äskettäiset pidätykset merkitsevät uuden talouspolitiikan loppua ja paluuta kansallistamis- ja takavarikoimispolitiikkaan?

Vastaus. „Moskovan teollisuusmiesten” pidätyksiin liittyvää Englannin Venäjän-vastaisen lehdistön meihin kohdistamaa syytöstä koskevan kysymyksenne johdosta minun on sanottava, että juuri tänään luin lehdestämme („Izvestijasta”) kirjoituksen, jonka otsikkona on „Mustan pörssin miehiä pidätetty”. Asiasta hyvin perillä oleva Valtion poliittisen hallinnon alaisen Taloudellisen hallinnon päällikkö tov. Z. B. Katsnelson kertoo tässä kirjoituksessa, ettei mistään teollisuusmiesten pidätyksestä ole ollut puhetta-kaan, että „huhut, joita Neuvostovallan viholliset levittävät niin VSFNT:ssa kuin ulkomaillakin ja joiden mukaan nämä pidätykset ovat vapaakaupan ahdistamista, ovat itse asiassa *tuulesta temmattuja* väitteitä, joiden tietynä vastavallankumouksellisenä tarkoituksena on estää meidän ja Länsi-Euroopan taloudellisten suhteiden paraneminen”.

Itse asiassa on pidätetty yksinomaan niin sanotun mustan pörssin miehiä, ja viranomaisillamme on todisteita, jotka osoittavat näiden valuutalla keinottelevien pörssihuijareiden olevan yhteydessä eräisiin Moskovassa sijaitsevien ulkomaisten lähetystöjen virkailijoihin, jota paitsi näistä todisteista ilmenee, ettei ainoastaan ole myyty platinaa, kultaa (harkkoja), vaan myös *järjestetty näiden kalleuksien salakuljetus ulkomaille.*

Huomaatte tästä, miten peräti aiheettomia ovat huhut, että me muka teemme lopun „uudesta talouspolitiikasta”, ja miten äärimmäisen valheellisia syytöksiä esittää Englannin Venäjän-vastainen lehdistö, joka yrittää vääristelemällä ennen kuulumattomalla tavalla asiaa ja petkuttamalla saattaa politiikkamme väärään valoon. Missään hallituspiireissä ei todellisuudessa ole ollut puhettakaan „uuden talouspolitiikan” lopettamisesta ja vanhaan palaamisesta. Hallituksen toiminnan tarkoituksena on muun muassa parhaillaan menossa olevassa Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean kokouksessa ollut se, että saataisiin mahdollisimman suuressa määrin varmistetuksi lainsäädännöllisesti se, mitä nimitetään uudeksi talouspolitiikaksi, ja ehkäistyksi tyyten mahdollinen poikkeaminen siitä.

27. X. 1922.

„Pravda” № 254,
marraskuun 10 pnä 1922

*Julkaistaan
V. I. Leninin korjaaman kone-
kirjoitusjäljennöksen mukaan*

**PUHE YLEISVENÄLÄISEN TPKK:n
IX VAALIKAUDEN IV KOKOUKSESSA
LOKAKUUN 31 pnä 1922 ¹¹⁷**

(Myrskyisiä, kauan kestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.) Toverit! Sallikaa minun rajoittua vain muutamiin tervehdyssanoihin. Ensinnäkin on tietysti esitettävä tervehdyksemme Punaiselle Armeijalle, joka osoitti äskettäin jälleen uljuut-taan valtaamalla Vladivostokin ja puhdistamalla Neuvosto-Venäjään kuuluvista tasavalloista viimeisen tasavallan koko alueen. Olen varma, että ilmaisen yleisen mielipiteem-me sanoessani, että me kaikki täällä ovat tervehdimme tätä Punaisen Armeijan uutta urotekoa ja samalla myös sitä, että sodan loppua kohti on otettu kaiketi kyllin ratkai-seva askel: valkokaartilaiden viimeiset voimat on heitetty mereen. (Suosionosoituksia.) Luullakseni Punainen Armeija on vapauttanut meidät pitkäksi aikaa kaikesta sellaisesta, että valkokaartilaiset hyökkäisivät mahdollisesti toistamiseen Venäjän tai minkä tahansa muun tasavallan kimppuun, joka on suoranaisessa tai välillisessä, kiinteässä tai enemmän tai vähemmän kaukaisessa yhteydessä meihin.

Samalla meidän on kuitenkin sanottava, ettemme alkaisi heti kerskailla liiaksi, että Punaisen Armeijan uroteon ja sen voiman lisäksi tähän ovat vaikuttaneet myös kansain-välinen tilanne ja diplomatiamme.

Oli aika, jolloin Japani ja Amerikan Yhdysvallat alle- kirjoittivat sopimuksia Koltshakin tukemisesta. Tuo aika on jo niin kaukaista menneisyyttä, että useat meistä lienevät unohtaneet sen tykkänään. Mutta sellainen aika oli. Ja jos kerran olemme saaneet aikaan, ettei sellainen sopimus ole enää mahdollinen, että kaikesta sotilaallisesta voimastaan

huolimatta japanilaiset ovat ilmoittaneet lähtevänsä pois ja täyttäneet tämän lupauksensa, niin se on tietysti diplomatiammekin ansiota. Lähitulevaisuudessa diplomaattimme joutuvat osoittamaan vielä kerran taitonsa erittäin tärkeässä, meitä välittömästi kiinnostavassa asiassa, Lähi-idän konferenssissa, jonka Englanti kutsuu koolle marraskuun 13 päiväksi Lausanneen. Olen varma, etteivät diplomaattimme sielläkään nolaa itseään ja että pystymme sielläkin puolustamaan VSFNT:n sekä kaikkien muidenkin liittotasavaltojen etuja; teemme joka tapauksessa sen, että avoamme joukkojen silmät näkemään selvästi, missä on vika, mikä on esteenä, missä määrin se on meidän täysin laillisten toivomuksiemme ja pyrkimystemme vastuksena, eikä vain meidän, vaan myös kaikkien niiden valtioiden, jotka ovat kiinnostuneita salmia koskevasta kysymyksestä.

Ulkopolitiikan suhteen rajoitunkin näihin lyhykäisiin huomautuksiin ja siirryn nyt tarkastelemaan työasioitanne.

Mielestäni tässä suhteessa meillä on varsin huomattavia saavutuksia, vaikkakin ensi silmäykseltä nämä aikaansaannokset ovat näyttäneet tai näyttävät ehkä jonkun mielestä vähemmän tärkeiltä. Ottakaamme ensimmäinen lakikokoelma, työlakikokoelma, jonka te olette jo hyväksyneet. Onhan se Neuvostovallan valtava aikaansaannos, että aikana, jolloin kaikissa maissa hyökkäillään työväenluokkaa vastaan, meillä vahvistetaan lakikokoelma, joka laskee vankan perustan työlainsäädännölle, säätää esimerkiksi 8-tuntisen työpäivän. Tämän lakikokoelman suhteen olisi tosin ehkä voinut esittää joitakin suurempia toivomuksia. Tällaisten toivomusten esittäminen ei olisi kuitenkaan mielestäni paikallaan.

On otettava huomioon, että verrattuna kaikkiin muihin valtioihin, joissa on parhaillaan käynnissä vimmatu kapitalistien kilpataistelu, joissa on miljoonia ja kymmeniä miljoonia työttömiä, joissa kapitalistit perustavat omin voimin mahtavia kapitalistisia liittoja, järjestävät hyökkäyksiä työväenluokkaa vastaan,— niihin verrattuna me olemme sivistymättömmimpiä, tuotantovoimamme ovat vähimmin kehittyneitä, työntekotaitomme on heikoin. Se saattaa olla erittäin epämiellyttävää, että joudumme tunnustamaan tämän. Mutta mielestäni nimenomaan siksi, että emme peittele näitä asioita korulauseilla emmekä sovinnaisilla huudahduksilla, vaan tunnustamme ne suo-

raan, nimenomaan siksi, että olemme tietoisia kaikesta tästä emmekä pelkää sanoa puhujalavalta, että asian korjaamiseen on meillä asetettu enemmän voimia kuin missään muussa valtiossa, me saavutammekin muut valtiot sellaista vauhtia, jollaisesta ne eivät ole edes haaveilleet.

Tietysti tämä ei ole mielikuvituksellisen nopeaa vauhtia, meidän on tietenkin tehtävä useita vuosia mitä sisukkaimmin työtä päästäksemme siihen. Käden käänteessä ei tietenkään saada mitään aikaan. Olemme olleet olemassa jo viisi vuotta ja nähneet, miten nopeasti yhteiskunnalliset suhteet muuttuvat. Olemme oppineet ottamaan ajasta vaarin. Ja meidän pitää tehdä samoin edelleenkin. Meillä ei kukaan usko, että muutokset, mitkä tahansa, voisivat tapahtua mielikuvituksellisen nopeaa vauhtia, mutta sen sijaan me uskomme, että vauhti voi todellakin olla nopeaa verrattuna mihin historian kehityksen kauteen tahansa, kun liikkeen johdossa on todella vallankumouksellinen puolue, ja sellaisen vauhdin me saavutamme hinnalla millä hyvänsä.

Edelleen muutama sana agraarilaista, jonka olette vahvistaneet. Te tiedätte, että tässä suhteessa meillä heti kuuluisan vuoden 1917 lokakuun 25 päivän jälkeen säädettiin dekreetti maasta¹¹⁸, joka oli teknillisesti ja ehkä juridisestikin varsin epätäydellinen, mutta joka erotukseksi kaikista muista laeista kuitenkin antoi kaiken sen olennaisen, mikä oli kerrassaan välttämätöntä talonpojalle ja mahdollisti talonpojan ja työläisen liiton. Ja siitä lähtien, niin vaikeaa kuin elämämme onkin ollut näinä viitenä yhtämittaisten sotien vuosina, olemme jatkuvasti pitäneet huolta talonpojan maantaruksen tyydyttämisestä parhaalla mahdollisella tavalla. Ja mikäli tämäkin laki, jonka nyt olette vahvistaneet, osoittautuu kaipaavan jossakin suhteessa korjauksia, tulemme vastaan panematta hyväksymään uudet korjaukset ja parannukset samoin kuin te hyväksyitte vastikään Rikoslakiimme tehdyt korjaukset ja parannukset. Kysymys maasta, väestön valtaenemmistön — talonpoikaisväestön — elinolojen järjestämisestä on meistä perustavaa laatua oleva kysymys. Tässä suhteessa olemme jo saaneet aikaan sen, että Venäjän talonpoika tietää, ettei meillä korkein lainsäädäntöelimemme milloinkaan jarruta mitään vanhoja lakeja koskevaa muutosehdotusta, vaan tukee sitä ja suhtautuu siihen mitä suopeimmin.

Käsiteltävinänne ovat lisäksi olleet myös sellaiset kysymykset kuin siviililaki ja yleinen oikeusjärjestys. Poliitikassamme, jota olemme määrätietoisesti harjoittaneet ja jonka suhteen meillä ei voi olla horjumista, nämä kysymykset ovat laajoille väestöjoukoille mitä tärkeimpiä. Olemme tässäkin yrittäneet erottaa toisistaan sen, mikä on oikeutettua nykyiseen taloudelliseen kiertoon liittyvien jokaisen kansalaisen tarpeiden tyydyttämistä ja sen, mikä on uuden talouspolitiikan väärinkäyttämistä, mikä kaikissa muissa valtioissa on lainmukaista ja mitä me emme tahdo laillistaa. Tulevaisuus osoittaa miten onnistuneita ovat ne korjaukset, jotka olemme varta vasten tässä tarkoituksessa tehneet ja hyväksyneet. Emme missään tapauksessa sido käsiämme tässä suhteessa. Jos elämän kulussa havaitaan väärinkäytöksiä, jotka ovat jääneet meiltä ennen huomauttamatta, teemme heti tarpeelliset muutokset. Tähän nähden te kaikki tietenkin tiedätte mainiosti, että niin nopeaa lakien säätämistä kuin on meillä ei valitettavasti tunneta muissa valtioissa. Sittenpäähän nähdään, pakottaako lähitulevaisuus nekin huolehtimaan siitä, että saavuttaisivat edes lähimain Neuvosto-Venäjän tässä suhteessa.

Edelleen on tarkasteltava kysymystä, joka on yhtä tärkeä kuin edelliset ja jonka te olette ratkaisseet täällä niin ikään lopullisesti. Tarkoitin paikallisten Neuvostojen edustajakokouksia ja kuvernementtien toimeenpanevia komiteoita. Tämä on sellainen kysymys, jonka ratkaiseminen on tähän asti, siis kaikkien entisten lainsäädäntöjärjestelmien ja kaikkien entisten perustuslakien aikana, pahasti viivästynyt. Sitä ei ole pidetty tärkeänä. On näyttänyt siltä, että paikkakunnilla saa jäädä vanhakin voimaan. Me ajatellaan päinvastoin. Olemme vakuuttuneita, että vallankumouksemme on saavuttanut todellista menestystä juuri siksi, että olemme aina kiinnittäneet suurinta huomiota nimenomaan paikallisiin elimiin, paikkakuntien kokemukseen. Kun lokakuussa 1917 vallankumous saavutti heti niin suurta menestystä, että vuoden 1918 kevääseen mennessä sota näytti meistä olevan jo lopussa, niin todellisuudessa se vasta alkoi ja alkoikin pahimmassa kansalaissodan muodossa; todellisuudessa saksalaisten kanssa solmittu rauha merkitsi sitä, että nämä saksalaiset tukivat kansalaissodan pahimpia aineksia; todellisuudessa silloinen saksalaisten kanssa solmittu rauha, joka syksyyn mennessä

rikkoutui, merkitsi sitä, että näitä aineksia tukivat usein myös liittovallat, jotka syyttivät meitä siitä, että solmimme rauhan saksalaisten kanssa. Ja kun sanon, että vallankumous teki niin nopeasti — muutamassa kuukaudessa, jopa muutamassa viikossa — tehtävänsä, niin näin tapahtui siksi, että luotimme täysin paikallisiin aineksiin, annoimme niille rajattoman toimintavapauden ja odotimme juuri niiltä sitä innokkuutta, joka teki vallankumouksemme voitettamattomaksi ja vauhdikkaaksi. Tiedän, että siitä lähtien paikalliselimissä on tapahtunut varsin monia, niin sanoakseni, mullistuksia. Paikalliselinten ja keskuselinten välinen suhde on askarruttanut meitä suuresti, enkä mene lainkaan sanomaan, että olemme ratkaisseet tämän tehtävän aina ihanteellisesti: nykyisen sivistystasomme vallitessa meidän on turha haaveilla ihanteellisesta ratkaisusta. Mutta voimme rohkeasti sanoa, että meillä tämä tehtävä on ratkaistu vilpittömämmin, totuudellisemmin ja varmemmin kuin missään muussa valtiossa.

Lopuksi kajoan vielä ainoastaan yhteen kysymykseen, joka minua kiinnostaa erikoisesti ja jonka luulisin kiinnostavan myös kaikkia teitä, vaikkei sitä muodollisesti olekaan työjärjestyksessänne eikä käsiteltävien kysymysten joukossa. Tarkoitin valtiokoneistoamme, kysymystä, joka on vanha, mutta aina yhtä uusi.

Vuoden 1918 elokuussa suoritettiin Moskovan virastojen henkilökunnan laskenta. Tulokseksi saatiin 231.000 Moskovan valtionlaitoksissa ja neuvostovirastoissa työskentelevää toimihenkilöä, luku, johon kuuluvat sekä keskusvirastojen että Moskovan kaupungin paikalliselinten toimihenkilöt. Hiljattain, lokakuussa 1922 suoritettiin uusi laskenta siinä uskossa, että supistettuamme liian suureksi paisunutta koneistoamme sen täytyy olla jo varmasti pienempi. Tulokseksi saatiin 243.000 henkeä. Siinä kaikkien supistusten lopputulos. Tämä asia vaatii vielä suurta tutkimus- ja vertailutyötä. Silloin, vuonna 1918, kun niin sanoakseni uudistusten ensi vimmassa panimme toimeen tällaisen laskennan, emme yksinkertaisesti pystyneet saamaan sen tuloksista irti juuri mitään hyödyllistä. Emme joutaneet. Kansalaisista vei kaiken aikamme. Toivottavasti se saadaan nyt tehdyksi. Olemme varmoja, että saamme paremmaksi koneistomme, jossa on hyvin paljon puutteellisuuksia, joka on paisunut runsaasti kaksi kertaa

suuremmaksi, kuin on tarpeen ja joka hyvin usein toimii vahingoksemme eikä hyväksemme — tätä totuutta meidän ei pidä pelätä lausua julki tasavaltamme korkeimman lainsäädäntölaitoksenkaan puhujalavalta. Sen parantaminen vaatii runsaasti työtä ja taitoa. Meillä on alettu tehdä erittäin vakavasti työtä sen kysymyksen ratkaisemiseksi, nimenomaan millaista tulee tämän parantamisen olla, mutta toistaiseksi se on vasta alkua — erinäisiä kirjoituksia, erinäisiä paikkakunnilla tehtyjä tutkimuksia. Jos me kaikki lähdemme täältä ja päätämme omistaa tälle kysymykselle enemmän huomiota kuin on tavallisesti omistettu, päätämme käyttää vähemmän aikaa hyödyttömään touhuiluun — käytämmehän siihen yleensä äärettömän paljon aikaa — ja jos alamme todella tutkia koneistoamme ja tehdä monia vuosia työtä sen parantamiseksi, niin se on oleva suuri saavutus, se onkin turvaava menestyksemme. Meillä pitää olla miehuutta sanoa, että olemme luoneet koneistoamme alkuvoimaisesti. Parhaimmat työläiset lähtivät ja kävivät käsiksi vaikeimpiin tehtäviin niin sotilaskuin siviilialallakin, kävivät usein käsiksi väärällä tavalla, mutta osasivat korjata virheensä ja tehdä työtä. Se suhde, että näitä miehuullisia miehiä on ehkä muutamia kymmeniä, mutta niitä, jotka istuvat ja sabotoivat tai puolittain sabotoivat sotkeutuen asiapaperiensa paljouteen on satoja, tämä suhde on tuon tuostakin hukuttanut oikean asiamme äärettömään paperimereen. Meidän on tutkittava mahdollisimman perusteellisesti tämä kysymys, jota emme ole voineet tähän mennessä tutkia. Siihen kuuluu monia vuosia, meidän on opiskeltava monia vuosia, sillä työläistemme sivistystaso on alhainen, työläisten on vaikea käydä käsiksi aivan uuteen tehtävään, tuotantoon, — mutta kuitenkin voimme luottaa vain työläisiin heidän vilpittömyyteensä ja innostukseensa. Kuluu vuosia ennen kuin saamme parannetuksi valtiokoneistomme ja kohotetuksi sen — ei erinäisten henkilöiden, vaan koko koneiston mielessä — sivistyksen korkeimmille asteille. Olen varma, että omistettuamme vastaisuudessa voimamme tälle työlle me saavutamme välttämättä ja kiertämättä mitä parhaimmat tulokset. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

„Pravda“ № 247,
marraskuun 1 p:nä 1922

Julkaistaan „Pravda“ lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
pikakirjoituspöytäkirjan mukaan

„PETROGRADSKAJA PRAVDALLE” 119

1. XI. 1922.

Hyvät toverit! Tervehdin koko sydämestäni Teitä Lokakuun vallankumouksen viisivuotispäivän johdosta ja toivon, että seuraavien viiden vuoden aikana taistelisimme rauhanomaisen työn rintamalla yhtä menestyksellisesti kuin olemme tähän saakka taistelleet sotarintamalla.

Parhaimmin tervehdyksin ja toivotuksin

Teidän *V. Uljanov (Lenin)*

„Petrogradskaja Pravda” № 251,
marraskuun 5 pnä 1922

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

„PRAVDALLE”

Kalliit toverit! Tervehdin Teitä lämpimästi Lokakuun vallankumouksen viisivuotispäivän johdosta. Toivomukseni on, että seuraavien viiden vuoden kuluessa saisimme aikaan, ja sitä paitsi rauhanomaisesti, ainakin yhtä paljon kuin olemme tähän asti saaneet aikaan ase kädessä.

Teidän *Lenin*

2. XI. 1922.

„Pravda” № 252,
marraskuun 7 pnä 1922

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KOMMUNISTISTEN OSUUSTOIMINTAMIESTEN
ENSIMMÄISELLE KANSAINVÄLISELLE
KONFERENSSILLE ¹²⁰**

Tervehdin kommunististen osuustoimintamiesten täysin ajankohtaisesti kokoontunutta kansainvälistä konferenssia ja toivotan sille kaikkea menestystä työssä.

Yhdessä konferenssin osanottajien kanssa tajuan hyvin, miten mutkallinen ja vaikea on ratkaistavaksemme nousut tehtävä — saada osuustoimintakoneisto toimimaan maailmanvallankumouksen hyväksi.

Olisin erittäin iloinen, jos onnistuisimme Venäjällä suoritetusta työstä saamillamme kokemuksilla hyödyttämään myös yhteistä asiaamme.

Kirjoitettu marraskuun 2 pnä 1922

*Julkaistu marraskuun 3 pnä 1922
„Pravda“ lehden 249. numerossa*

*Julkaistaan
lehden tekstin mukaan*

**TILASTOMIESTEN YLEISVENÄLÄISELLE
EDUSTAJAKOKOUKSELLE ¹²¹**

Marraskuun 4 pnä 1922.

Kiitän teitä sydämellisesti tervehdyksestänne ja pyydän ottamaan vastaan kiitokseni ja toivotan mitä parhainta menestystä työllenne.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*„Pravda“ № 251,
marraskuun 5 pnä 1922*

*Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittamasta
alkuperäiskappaleesta*

„THE MANCHESTER GUARDIAN” LEHDEN
KIRJEENVAIHTAJALLE A. RANSOME’ILLE
MYÖNNETTY HAASTATTELU

ENSIMMÄINEN VARIANTTI

1. *Kysymys.* Havaitsen erittäin suurta taloudellista vilkastumista, kaikki ostavat ja myyvät ja ilmeisesti on syntymässä uusi kauppiasluokka. Kysyn: miksei nepman* olisi poliittinen voima eikä osoittaisi pyrkivänsä sellaiseksi?

Vastaus. Ensimmäinen kysymyksenne toi mieleeni erään keskustelun, joka tapahtui hyvin kauan sitten Lontoossa. Oli lauantai-ilta. Olin kävelyllä toverini kanssa, siitä on noin parikymmentä vuotta. Kaduilla oli tavattoman vilkasta. Kauppiaita oli joka paikassa katujen varsilla ja he valaisivat tavaroitaan pienillä metalliputkilla, jotka oli täytetty öljyllä tai jollain muulla sellaisella. Valot olivat erittäin kauniit. Kaduilla oli suorastaan harvinaisen vilkasta liikettä. Kaikki ostivat tai myivät.

Venäjällä oli siihen aikaan suuntaus, jonka kannattajia me nimitimme „ekonomisteiksi”¹²². Tällä hieman ylioppilasmaisella nimityksellä me tarkoitimme Marxin historiallisen materialismin lapsellista yksinkertaistamista. Toverini oli „ekonomisti” ja ryhtyi heti latelemaan suuria viisauksiaan: tätä tavatonta taloudellista toimintaa muka seuraa pyrkimys päästä poliittiseksi voimaksi. Nauroin moiselle Marxin opin käsittämiselle. Pikkukauppiaiden runsaus ja heidän mitä vilkkain toimintansa eivät todista vielä lainkaan luokan suurta taloudellista voimaa, jonka perusteella

* *Nepman* — yksityisyrittäjä, kauppias, kehnottelija uuden talouspolitiikan alkuaikoina. *Suom.*

voitaisiin ja pitäisi tehdä johtopäätös „poliittisesta voimasta”. Lontoo oli nähtävästi muodostunut maailman kauppamahdiksi, sekä taloudelliseksi että poliittiseksi, hie­man monimutkaisempaa tietä kuin mitä keskustelukump­panini oletti, ja Lontoon katukauppiat, heidän toimintansa tavattomasta vilkastumisesta huolimatta, olivat melko kaukana siitä, että olisivat olleet „poliittinen” voima tai edes pyrkineet sellaiseksi.

Pelkään, että kysymyksenne, miksei „nepman” (t.s. katu­kauppias? pikkukaupustelija?) osoittaisi meillä „pyrkivän poliittiseksi voimaksi”, saa meidät hymyilemään ja me vastaamme siihen: samasta syystä, josta Lontoon katu­yleisö, joka osti ja myi kaduilla lauantaisin, ei osoittanut „pyrkivän poliittiseksi voimaksi Englannissa”.

2. *Kysymys.* Olen saanut sellaisen käsityksen, että nykyisin Venä­jällä osto- ja myynti- sekä vaihtotoiminta on erittäin suurta voittoa tuottavaa, kun taas tuotanto on mahdollista vain ani harvoissa tapauk­sis­sa. Osto- ja myynti- sekä vaihtotoiminta on nepmanien käsissä. Voittoa antavaa tuotantoa harjoitetaan enimmäkseen pienessä mitassa ja se on yksityisten henkilöiden käsissä. *Tappiollinen* tuotanto on valtion käsissä. Kysyn: *eikö tämä merkitse nepmanien jatkuvaa taloudellista voimistumista ja valtion jatkuvaa heikkenemistä?*

Vastaus. Pelkäänpä, että toinenkin kysymyksenne on tehty melkein mainitunlaisten „ekonomistien” näkökan­nalta. Muistaakseni Bastiat oli miltei tosissaan sitä mieltä, että „muinaiset kreikkalaiset ja roomalaiset elivät ryöväyk­sellä”. Häntä ei huolettanut kovinkaan se „ekonomian” kysymys, mistä sitten saatiin se, mitä nuo ryöväyksellä eläneet olivat ryöstäneet?

Te olette „saanut sellaisen käsityksen, että nykyisin Venäjällä osto- ja myynti- sekä vaihtotoiminta on erittäin suurta voittoa tuottavaa”, „kun taas tuotanto on mahdol­lista vain ani harvoissa tapauksissa”.

Ihmettelin kovin luettuani tämän, Moskovan katujen tarkkailun perusteella tehdyn johtopäätöksen. Mitenkähän, ajattelin, on Venäjän monien miljoonien talonpoikain laita? Se, että he viljelevät maata, ei nähtävästi ole harvinainen eikä kaikkein harvinaisinkaan ilmiö, vaan se on yleinen ilmiö Venäjällä? Tämä ilmiö on „jopa” paljon yleisempi kuin „nepmanin” mikä tahansa „osto- ja myyntitoiminta”. Ja luultavasti talonpoikien harjoittama tuotanto Venäjällä ei ole ainoastaan „mahdollista”, vaan myös erittäin „suurta

voittoa tuottavaa”. Mistäpä muuten olisivat tulleet ne elintarvikeverona saadut sadat miljoonat viljapuudat, jotka talonpoikamme ovat niin tavattoman nopeasti ja helposti jo toimittaneet valtiolle? Mikäpä muu olisi saanut äärettömän Venäjän kylissä ja kaupungeissa aikaan sen yleisen rakennustoiminnan vilkastumisen, jonka jokainen huomaa?

Eiköhän kysymyksen tehnyt henkilö pidä „erittäin suurta voittoa tuottavana myynti- ja vaihtotoimintana” sitä pikkukauppaa, kun joku pikkukauppias saa toisinaan miljoonia liikevoittoa Venäjän halpenevassa valuutassa laskettuna, kun miljoonan arvo vapailla markkinoilla on pienempi kuin ennen ruplan arvo? Olisikohan tällainen virhe mahdollinen, sillä valtiomme on nykyään — jo useampien kuukausien ajan — pyyhkinyt pois „liikoja” nollia seteleistä. Eilen oli biljoona, mutta nyt pyyhitään neljä nollaa pois ja saadaan sata miljoonaa. Valtio ei siitä rikastu, mutta olisi erittäin kummallista olettaa sen „heikentyvän”, sillä tämä on ilmeistä raha-asiain kohentumista. Nepman on alkanut nähdä, että rupla alkaa vakaantua; sen saattoi huomata esimerkiksi viime kesänä; nepman alkaa käsittää, että nollien „pois pyyhkiminen” jatkuu vastedeskin, ja epäilen, tokkopa hän estäisi sen „pyrkimällä poliittiseksi voimaksi”.

Palaan tuotantoon. Maa kuuluu meillä valtiolle. Pientalonpojat, joiden käytössä maa on, maksavat erinomaisesti veronsa. Teollinen tuotanto on niin sanotun kevyen teollisuuden osalta ilmeisesti elpymässä ja on useimmiten joko valtion omaa, sen toimihenkilöiden johtamaa tuotantoa taikka vuokramiesten hallussa olevaa tuotantoa.

Siksipä ei ole syytä pelätä „valtion jatkuvaa heikkene mistä”.

Eroa ei pidä tehdä tuotannon ja kaupan välillä, vaan se pitää tehdä kevyen teollisuuden ja raskaan teollisuuden tuotannon välillä. Tämä viimeksi mainittu ei tosiaankaan anna voittoa; tästä johtuu, että valtiomme tila on todellakin vaikea. Siitä tuonnempana.

3. *Kysymys.* Vihjaillaan, että nepman koetetaan pakottaa (verottomalla) rahoittamaan tuotantoa. Kysyn: *eikö tästä ole seurauksena ainoastaan hintojen kohoaminen, nepmanin liikevoiton kohoaminen ja välillisesti se, että joudutaan kohottamaan työpalkkoja, siis palataan entisiin oloihin?*

Vastaus. Valtion hallussa on satoja miljoonia puutia viljaa. Näin ollen ei pidä luulla, että verot „ainoastaan”

kohottavat hintoja. Verotuksella saamme myös nepmaneilta ja tuottajilta tuloja teollisuuden avustamiseen, eritoten raskaan teollisuuden avustamiseen.

4. *Kysymys.* Jos arvostellaan asioita tavanomaisen kapitalistisen mittapuun mukaan, pitäisi taloudellisen tilan olla huonomman. Jos niitä arvostellaan kommunistisen mittapuun mukaan, pitäisi tilanteen niin ikään olla huonomman (raskaan teollisuuden lamatila). Jokainen tapaanmani henkilö kuitenkin myöntää asemansa olevan paremman kuin vuosi sitten. Nähtävästi tapahtuu jotain sellaista, mitä ei pidä mahdollisena enempää kapitalistinen kuin kommunistinakaan ideologia. Kumpikin niistä edellyttää edistystä. Entä jos edistymisen asemesta tapahtuu taantumista? Kysyn: *olisiko mahdotonta, ettei mennäkään eteenpäin, uuteen hyvinvointiin, vaan palataan takaisin, entisiin oloihin?* Olisiko mahdotonta, että Venäjä kulkee takaisin, sen tarpeita likipitään vastaavan maataloustuotannon kauteen ja vilkkaaseen kotimaankauppaan, johon tuonti ulkomailta vaikuttaa vain hyvin vähän? Eikö tällainen kausi olisi ajateltavissa proletaarisen diktatuurin aikana, kuten ennen feodaalisen diktatuurin aikana?

Vastaus. „Arvostelkaamme” aluksi „tavanomaisen kapitalistisen mittapuun” mukaan. Koko kesän oli ruplamme vakaa. Tämä on ilmeistä parannuksen alkua. Varmaa on myös talonpoikaistalouden ja kevyen teollisuuden tuotannon elpyminen. Sekin on parannusta. Ja vihdoin, Valtion pankkimme on saanut puhdasta tuloa ainakin 20 milj. kultaruplaa (vähintään, todellisuudessa se on saanut enemmän). Tämä on vähän, mutta parannusta varmasti on. Vähän, mutta varmaa on, että raskaaseen teollisuuteen käytettävät varat ovat alkaneet lisääntyä.

Edelleen. Siirtykäämme arvostelemaan kommunistisen mittapuun mukaan. Kaikki luetellut kolme seikkaa merkitsevät plussaa kommunistiseltakin näkökannalta, sillä valtiotalta on meillä työläisten käsissä. *Askel* ruplan vakauttamisen suuntaan samoin kuin talonpoikaiston harjoittaman ja kevyen teollisuuden tuotannon elpyminen ja myös se, että Valtion pankki (t.s. valtio) *on alkanut* saada tuloja — kaikki tämä on plussaa myös kommunistiselta näkökannalta.

Kuinka voi olla mahdollista, että kapitalismi ja kommunismi ovat vastakkaisia, mutta eri seikat ovat *plussana kummaltakin vastakkaiselta näkökannalta katsottuna?* Se on mahdollista, sillä kommunismiin voidaan siirtyä myös valtiokapitalismin kautta, kun valtiotalta on työväenluokan käsissä. Nimenomaan tämä onkin „nykyinen tapausemme”.

Raskaan teollisuuden lamatila on miinuksemme. Se, että olemme alkaneet saada tuloja Valtion pankin ja Ulkomaankaupan kansankomissariaatin kautta, luo pohjaa sille, että asiat paranevat tälläkin alalla. Vaikeudet ovat tässä suhteessa suuria, muttei asia ole suinkaan toivoton.

Ja edelleen. Eikö voi käydä niin, että palaamme takaisin jonkinlaiseen „feodaaliseen diktatuuriin”? Niin ei voi mitenkään käydä, sillä mehän kohoamme valtiokapitalismin linjaa, tosin vähitellen, keskeytyksin, ottaen aika ajoin taka-askelia. Ja tämä on linja, joka vie meitä eteenpäin, sosialismiin ja kommunismiin (joka on sosialismin korkeampi aste), mutta ei missään tapauksessa takaisin feodalismiin.

Ulkomaankauppa kasvaa; ruflan vakauttaminen edistyy, joskin keskeytyksin; teollisuus on ilmeisessä nousussa niin Pietarissa kuin Moskovassakin; pienellä, hyvin pienellä alulla on valtion varojen varaaminen raskaan teollisuuden auttamiseen j.n.e. Kaikki tämä todistaa sitä, ettei Venäjä kulje taaksepäin, vaan eteenpäin, joskin, toistan, hyvin hitaasti ja keskeytyksin.

5. *Kysymys.* Vai onko tässä valitettavasti kysymys siitä, että *tuhlaataan pääomaa, joka olisi käytettävä tuotantoon?*

Vastaus. Tähän kysymykseen on jo vastattu edellä.

6. *Kysymys.* Näiden kysymysten lisäksi „The Manchester Guardiania” kiinnostaisi kuulla Teidän kumoavan nykyiset Moskovassa vilkkaasti kiertävät huhut, että tänä talvena otetaan taas käyttöön ostokortit ja samalla takavarikoidaan kaikki nepmanien varastot.

Vastaus. Vahvistan mielelläni täysin perättömiksi huhut, että aikoisimme muka jälleen ottaa käyttöön ostokortit tai takavarikoida kaikki „nepmanien varastot”.

Joutavaa lorua. Mitään sellaista emme suinkaan aio tehdä.

Mitään sellaista ei voida edes kuvitellakaan nykyisellä Venäjällä. Ne ovat huhuja, joita levittävät ilkimieliset henkilöt, jotka vihaavat meitä silmittömästi, mutta eivät ole kovin viisaita.

7. *Kysymys.* Ja vihdoin, olenko oikeassa olettaessani, ettei Urquharin sopimusta ole hylätty lopullisesti, vaan se on vain pantu vihreän veran alle siihen saakka, kunnes normaalit ystävyysuhteet Englannin hallitukseen palautuvat?

Vastaus. Urquhartin suhteen olette aivan oikeassa. Toistan sen, mitä hiljakkoin sanoin Farbmanille *. Emme ole evänneet Urquhartin toimilupaa lopullisesti. Olemme evänneet sen ainoastaan julkisesti mainitsemastamme poliittisesta syystä. Olemme alkaneet lehdistössämme käsitellä avoimesti kaikkia *plussia* ja *miinuksia*. Ja luotamme siihen, että tämän käsittelyn jälkeen muodostamme lopullisen mielipiteemme niin poliittisella kuin taloudellisellakin linjalla.

5/XI. 1922

*Julkaistu englannin kielellä
marraskuun 22 pnä 1922
„The Manchester Guardian“
lehden 23797. numerossa*

*Julkaistu ensi kerran
venäjän kielellä v. 1930*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Ks. tätä osaa, ss. 372–378. *Toim.*

TOINEN VARIANTTI (KESKENERAINEN)

Vastaan kysymyksiinne:

1. Arvelen, että „nepman”, s.o. „uuden talouspolitiikan” oloissa kasvavan kaupan edustaja, tahtoo olla poliittisena voimana, muttei osoita mitään merkkejä siitä tai osoittaa ne siten, että hänen tahtomuksensa pysyisivät salassa. Hänen on pakko koettaa salata tahtomuksensa, sillä muutoin hän saattaa kohdata tuntuva vastustusta valtiovaltamme taholta, toisinaan pahempaakin kuin vastustusta, t.s. suoranaista vihaa.

Luulen, että kun tuotantovälineiden valtaosa on keskitetty valtiovaltamme käsiin, on pikkuporvariston todellisenä taloudellisenä tarpeena kulutustarvikkeiden osto- ja myyntivapaus. Lainsäädäntömme turvaa pikkuporvaristolle tuon vapauden.

Käyttämämme sana „nepman” johtaa hieman harhaan. Tämä sana on muodostettu lyhennyksestä „nep”*, joka tarkoittaa „uutta talouspolitiikkaa”, ja lisäyksestä „man”, joka tarkoittaa, että kysymyksessä on „ihminen eli tämän uuden talouspolitiikan edustaja”. Tämä sana on syntynyt alunperin sanomalehtikielessä leikillisenä nimityksenä, jolla tarkoitetaan pikkukaupustelijaa tai henkilöä, joka käyttää kauppavapautta kaikenlaisiin väärinkäytöksiin.

Ulkonaisesti uusi talouspolitiikka pistää eniten silmään nimenomaan siten, että etualalle ilmaantuu tällainen „nepman” tai kuka tahansa, joka, kuten Te kirjoitatte, „myy ja ostaa”.

* „nep” — venäjänkielinen lyhenne sanoista „новая экономическая политика” („uusi talouspolitiikka”). *Suom.*

Mutta väestön todellisen enemmistön todellinen taloudellinen toiminta ei ole lainkaan tätä. Riittää kun viittaa vaikkapa valtavien talonpoikaisjoukkojen toimintaan, jotka juuri parhaillaan suorittavat jälleen tavattoman tarmokkaasti ja mitä antaumuksellisimmin kyntötoita ja kunnostavat maatalouskalustoaan, asuin- ja muita rakennuksiaan j.n.e. Toisaalta teollisuustyöläiset tekevät juuri nyt yhtä tarmokkaasti työtä parantaen työvälineitä, vaihtaen kuluneita työvälineitä uusiin, jälleenrakentaen tuhottuja, vaurioituneita tai vahingoittuneita rakennuksia j.n.e.

„Nepman”, mikäli käytetään tätä sanaa, joka kuuluu pikemminkin leikilliseen sanomalehtikieleen kuin vakavien kansantaloustieteen termien joukkoon, saa aikaan paljon enemmän hälyä kuin mitä hänen taloudellinen voimansa edellyttää. Siksi pelkään, että henkilö, joka soveltaa meikäläiseen „nepmaniin” sitä historiallisen materialismin yksinkertaistettua käsitystä, että taloudellisesta voimasta on seurauksena poliittinen voima, on vaarassa erehtyä pahasti ja jopa joutua monien naurettavien väärinkäsitysten uhriksi.

Uusi talouspolitiikka on todelliselta olemukseltaan sitä, että proletaarinen valtio *on* ensinnäkin *sallinut pientuottajien harjoittaa vapaakauppaa*, ja toiseksi sitä, että *suurpääoman tuotantovälineisiin nähden proletaarinen valtio soveltaa monessa kohdin samoja periaatteita kuin se, jota kapitalistisessa taloudessa on nimitetty „valtiokapitalismiksi”*.

Luulen, että „nepman”, joka tekee tästä johtopäätöksen, että hänen pitäisi päästä poliittiseksi voimaksi, on vaarassa erehtyä ja lisäksi hän voi joutua lehdistön ivan kohteeksi syystä, että käsittää marxilaisuuden vulgäärästi.

2. Saamanne vaikutelma, että osto- ja myyntitoiminta tuottaa nykyisin Venäjällä tavattoman suurta tuloa, „kun taas tuotanto on mahdollista vain ani harvoissa tapauksissa”, saattaa mielestäni „herra „nepmanin”” kansantaloustieteen melko oikeudenmukaisen pilkanteon kohteeksi.

Ellen erehdy, Venäjällä on väestön valtaenemmistönä pientalonpoikaisto, joka on nykyään ryhtynyt erikoisen uutterasti tuottamaan ja saavuttanut (osittain valtion siemen- ja muun avun turvin) tavattonta, miltei uskomatonta menestystä, varsinkin kun otetaan huomioon kansalaissodan, nälänhädän ja muiden tekijöiden aiheuttamat

ennen kuulumattomat hävitykset. Pientalonpojat ovat saavuttaneet tällöin niin hyviä tuloksia, että ovat maksaneet tavattoman helposti ja miltei aivan pakottomasti valtionveronsa, joka tekee satoja miljoonia puutia viljaa.

Siksi arvelen, että oikeammin on sanoa: väestön valtaenemmistö, vaikka sen harjoittama, yksityisten henkilöiden käsissä oleva tuotanto on mittasuhteiltaan hyvin pientä, tuottaa eniten voittoa. Tämä koskee talonpoikaiston koko maataloustuotantoa. Yhtä paljon tai ehkä hieman vähemmän tuottaa voittoa teollisuustuotanto, joka on osittain yksityisten henkilöiden ja osittain valtion vuokramiesten käsissä tai niiden valtion tehtaiden hallussa, jotka tuottavat kulutustarvikkeita maaseutuväestölle.

Tuotantoa, joka ei todellakaan tuota voittoa ja joka jää valtion käsiin, on vain se, mitä olisi nimitettävä, jos käytetään taloustieteellisiä termejä, tuotantovälineiden (malmi, metallit j.n.e.) tuotannoksi eli kiinteän pääoman tuotannoksi. Kapitalistisessa taloudessa tämänlaisen pääoman uusiminen vaatii tavallisesti valtion lainoja, joiden muodossa saadaan heti erittäin suuria summia (satoja miljoonia ruplia tai vieläpä dollareitakin) monien sellaisten tuotantolaitosten uudestijärjestämistä varten, joiden avulla voidaan uusia turmellut tuotantovälineet.

Turmeltujen tuotantovälineittemme uusiminen ei lupaa antaa meille pitkään aikaan mitään voittoa, se on „tappiollista”, kuten Te sanotte. Kiinteän pääoman uusimiseen meidän on käytettävä melko pitkän aikaa toimilupamaksuina saamiamme tuloja tai valtion rahoitusta.

Tällainen on taloudellinen nykytodellisuus. Huomannette, että olen tästä todellisuudesta olennaisesti toista mieltä kuin Te. Pelkäänpä, että se mielipiteenne, että meillä muka on kysymyksessä „nepmanin jatkuva taloudellinen voimistuminen” ja „valtion jatkuva taloudellinen heikkeneminen”, olisi saanut kaiketi Marxin ivailemaan vulgääriä kansantaloustiedettä.

Rohkenen kuitenkin ajatella vanhaan tapaan, että Marxin jälkeen voidaan puhua jostakin muusta ei-marxilaisesta kansantaloustieteestä vain poroporvariien huiputtamiseksi, olkoot he vaikkapa „korkeasti sivistyneitäkin” poroporeita.

Lopetan „poliittista voimaa” koskevan kysymyksen selvittelyn: työläiset ja talonpoikaisto — siinä on poliittisen

voiman perusta Venäjällä. Kaikissa kapitalistisissa maissa talonpoikia rosvoavat sekä tilanherrat että kapitalistit. Mitä tietoisemmiksi talonpojat tulevat, sitä paremmin he sen käsittävät. Siksi väestöjoukot eivät lähde seuraamaan „ostavia ja myyviä” nepmaneita.

3. Eikö „nepmanien” verottaminen johda pelkästään palkkojen ja hintojen kohoamiseen, sen sijaan että antaisi varoja tuotantoa varten?

— Ei johda, sillä hinnat määräytyvät viljan mukaan. Osa viljasta, verona koottu, on valtion käsissä. Nepman ei voi vaikuttaa itsenäisesti hintoihin, koska hän ei ole tuottaja. Ulkomaankauppamonopoli, ohimennen mainiten, auttaa meitä pitämään nepmanin aisoissa, sillä hinnat määräytyvät hänestä riippumatta, ne määrää tuotantohinta ulkomailla ynnä valtiomme säätämä hinnannlisä, joka käytetään tuotannon rahoittamiseen.

Luulenpa, että Te pidätte toisinaan lisääntyneestä emittoinnista johtuvaa rahahintojemme kohoamista nepmanien hinnankorotuksena. Se olisi virhe.

*Kirjoitettu marraskuun
6 ja 12 päivän välisenä aikana 1922*

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 p:nä 1926
„Pravda” lehden 17. numerossa*

*Julkaistaan
V. I. Leninin korjaaman
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

**MOSKOVAN KAUPUNGIN JA KUVERNEMENTIN
TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISNAISTEN
PUOLUEETTOMALLE KONFERENSSILLE ¹²³**

Kalliit toverit! Kiitän sydämellisesti Teitä hyväntoivotuksistanne ja tervehdyksistänne. Olen kovin pahoillani, etten itse voi olla läsnä. Onnittelen vallankumouksen viisivuotispäivän johdosta ja toivotan kaikkea menestystä edustajakokouksellenne.

Teidän *Lenin*

6/XI. 1922

*Julkaistu
marraskuussa 1922*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan*

ENT. MICHELSONIN TEHTAAN TYÖLÄISILLE ¹²⁴

Kalliit toverit! Olen kovin pahoillani, että huononlainen vointini on nimenomaan tänään pakottanut minut pysymään kotosalla. Lähetän teille mitä lämpimimmät tervehdykseni ja onnitteluni viisivuotispäivän johdosta. Toivon menestystä työllenne seuraavan viisivuotiskauden ajaksi.

Teidän *V. Uljanov (Lenin)*

7/XI. 1922

Julkaistu ensi kerran v. 1942

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**VALTION „ELEKTROPEREDATSHA”
VOIMALAITOKSEN
TYÖLÄISILLE JA TOIMIHENKILÖILLE** ¹²⁵

Kalliit toverit!

Tänään, vallankumouksen viisivuotispäivänä, tervehdin erikoisella mielihyvällä kerhotalonne avaamista ja toivon, että te, valtion „Elektroperedatsha” voimalaitoksen työläiset ja toimihenkilöt, pystytte yhteisin ponnistuksin tekemään tästä kerhotalosta erään tärkeimmän työläisten valituskeskuksen.

V. Uljanov (Lenin)

7. XI. 1922

*Julkaistu ensi kerran v. 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
korjaaman ja allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan*

**KLINTSYN STODOLIN VERKATEHTAAN
TYÖLÄISILLE ¹²⁶**

8. XI. 1922

Kalliit toverit!

Kiitän sydämellisesti teitä tervehdyksestänne ja lahjastanne. Sanon salaisuutena, ettei minulle tarvitse lähettää lahjoja. Pyydän hartaasti, että tästä salaisesta pyynnöstäni kerrottaisiin laajemmalti kaikille työläisille.

Parhaimmat kiitokseni, terveiseni ja toivotukseni.

Teidän *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran v. 1924

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KOMMUNISTISEN
INTERNATIONALEN
IV KONGRESSI ¹²⁷**

MARRASKUUN 5.— JOULUKUUN 5. 1922

1

KOMINTERNIN IV MAAILMANKONGRESSILLE,
PIETARIN TYÖLÄISTEN JA PUNA-ARMEIJALAISTEN
EDUSTAJAIN NEUVOSTOLLE

Olen erittäin pahoillani, etten voi olla läsnä kongressin ensimmäisessä istunnossa ja että minun täytyy rajoittaa tervehtimään kirjeellisesti.

Kommunististen puolueiden tiellä olevista tavattoman suurista vaikeuksista huolimatta Komintern kasvaa ja lujittuu. Tärkein tehtävämme on edelleenkin työläisten enemmistön saaminen puolellemme. Ja tämän tehtävän me täytämme kaikesta huolimatta.

II ja II¹/₂ internationalen yhdistymisestä on hyötyä proletariaatin vallankumoukselliselle liikkeelle: siitä, että tulee olemaan vähemmän luulottelua, vähemmän petkutusta, on aina hyötyä työväenluokalle.

Parhaimmat toivotukseni ja palava tervehdykseni Pietarin työläisille ja heidän uudelle Neuvostolleen, jotka ottavat kaupungissaan vastaan Kominternin IV kongressin.

Pietarin työläisten tulee olla talousrintamallakin ensimmäisten joukossa. On ilahduttavaa kuulla, että Pietarin taloudellinen uudestisyntyminen on alkanut. Mitä tulee Pietarissa käyntiini, toivon voivani vastata kutsuunne tekemällä tämän matkan lähitulevaisuudessa.

Venäjän Neuvostovalta juhlii ensimmäistä viisivuotispäiväänsä. Se on vankempi kuin konsanaan ennen. Kansalais-sota on päättynyt. On saatu ensimmäiset taloudelliset

voitot. Neuvosto-Venäjä on erittäin ylpeä saadessaan auttaa koko maailman työläisiä heidän vaikeassa taistelussaan kapitalismin kukistamiseksi. Voitto on oleva meidän.

Eläköön Kommunistinen Internationale!

V. Uljanov (Lenin)

Moskova, marraskuun 4 pnä 1922.

*„Pravda“ № 253,
marraskuun 9 pnä 1922*

*Julkaistaan „Pravda“ lehdessä
tekstin mukaan*

2

VENÄJÄN VALLANKUMOUKSEN VIISIVUOTISPÄIVA
JA MAAILMANVALLANKUMOUKSEN NÄKÖALATSELOSTUS KOMINTERNIN IV KONGRESSISSA
MARRASKUUN 13 pnä 1922

(Toveri Leninin astuessa esiin hänet otetaan vastaan myrskyisin, kauan kestävin suosionosoituksin, jotka paisuvat koko salin suosion myrskyksi. Kaikki nousevat seisomaan ja laulavat „Kansainvälisen”.) Toverit! Minut on merkitty puhujalistalle pääselostajaksi, mutta käsitättehän, etten pitkällisen sairauteni jälkeen kykene tekemään laajaa selostusta. Voin esittää vain johdannon tärkeimpien kysymysten osalta. Aiheeni on oleva sangen suppea. Aihe „Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmanvallankumouksen näköalat” on liian laaja ja suuri, joten yksi puhuja ei yleensä voi käsitellä sitä tyhjentävästi yhdessä puheessa. Sen vuoksi otankin käsiteltäväkseni vain vähäisen osan tuosta aiheesta, nimenomaan „uuden talouspolitiikan”. Otan tarkoituksellisesti vain tämän pienen osan, tehdäkseni teille selkoa tästä nykyhetken tärkeimmästä kysymyksestä, ainakin minulle se on tärkein, koska askartelen parhaillaan sen parissa.

Puhun siis siitä, miten aloitimme uuden talouspolitiikan ja mitä tuloksia olemme saavuttaneet tuon politiikan avulla. Rajoittumalla tähän kysymykseen onnistun ehkä tekemään yleiskatsauksen ja antamaan yleisen käsityksen tästä kysymyksestä.

Aloittaakseni siitä, miten päädyimme uuteen talouspolitiikkaan, minun on vedottava erääseen artikkeliini, jonka

kirjoitin vuonna 1918¹²⁸. Vuoden 1918 alussa koskettelin lyhyessä polemiikissa nimenomaan kysymystä, mikä kanta meidän on otettava valtiokapitalismiin nähden. Kirjoitin silloin näin:

„Neuvostotasavallassamme nyt (t.s. silloin) vallitsevaan asiintilaan verraten valtiokapitalismi olisi *askel eteenpäin*. Jos meillä sanokaamme puolen vuoden kuluttua saisi sijansa valtiokapitalismi, niin se olisi valtava saavutus ja varmin tae siitä, että vuoden kuluttua meillä lujittuu lopullisesti ja tulee voittamattomaksi sosialismi”.

Tämä oli tietenkin sanottu siihen aikaan, jolloin olimme tyhmempiä kuin nyt, mutta emme olleet kuitenkaan niin tyhmiä, ettemme olisi osanneet käsitellä tällaisia kysymyksiä.

Näin ollen olin vuonna 1918 sitä mieltä, että Neuvostotasavallan silloiseen taloudelliseen tilaan nähden valtiokapitalismi oli askel eteenpäin. Tämä kuulostaa perin kummalliselta ja mahdollisesti typerältäkin, sillä tasavaltamme oli jo silloinkin sosialistinen tasavalta; silloin me ryhdyimme joka päivä erittäin kiireellisesti — nähtävästi liiankin kiireellisesti — erilaisiin uusiin taloudellisiin toimenpiteisiin, joita ei voida sanoa muunlaisiksi kuin sosialistisiksi. Ja kuitenkin arvelin silloin, että valtiokapitalismi oli Neuvostotasavallan silloiseen taloudelliseen tilaan verraten askel eteenpäin, ja selitin tätä ajatusta edelleen siten, että pelkästään luetteloin Venäjän talousjärjestelmän perusainekset. Nämä ainekset olivat mielestäni seuraavat: „1) patriarkaalinen, s.o. alkeellisin maatalouden muoto; 2) pien-tavaratuotanto (tähän kuuluu myös suurin osa viljaa myyvistä talonpoikaistosta); 3) yksityiskapitalismi; 4) valtiokapitalismi ja 5) sosialismi”. Kaikki nämä talousainekset olivat edustettuina silloisella Venäjällä. Asetin silloin tehtäväkseni selittää, missä suhteessa nämä ainekset ovat toinen toisiinsa ja eikö yhtä noista ei-sosialistisista aineksista, nimenomaan valtiokapitalismia, olisi pidettävä korkeampana kuin sosialismia. Toistan vieläkin: kaikista tuntuu sangen omituiselta se, että tasavallassa, joka julistaa itsensä sosialistiseksi, ei-sosialistinen aines arvostetaan korkeammaksi, tunnustetaan korkeammalla olevaksi kuin sosialismi. Mutta asia tulee käsitettäväksi, jos muistetaan, että emme suinkaan pitäneet Venäjän talousjärjestelmää minään yhdenlaatusena ja korkealle kehitty-

neenä, vaan olimme täysin tietoisia siitä, että meillä Venäjällä esiintyy sosialistisen talousmuodon ohella patriarkaalista maanviljelyä, joka on maanviljelyksen alkeellisin muoto. Mikä merkitys sellaisissa oloissa olisi voinut olla valtiokapitalismilla?

Edelleen kysyin itseltäni: mikä näistä aineksista on vallitseva? On selvää, että pikkuporvarillisessa ympäristössä on vallitsevana pikkuporvarillinen aines. Käsitin, että pikkuporvarillinen aines on vallitsevana; toisin ei olisi voinut ajatellakaan. Kysymys, jonka silloin asetin itselleni — tämä tapahtui eräässä erikoisaiheisessa polemiikissa, joka ei koskenut nykyistä kysymystä — kuului: miten suhtaudumme valtiokapitalismiin? Ja vastasin itselleni: valtiokapitalismi, vaikkei se olekaan sosialistinen talousmuoto, olisi meille ja Venäjälle otollisempi talousmuoto kuin nykyinen. Mitä se merkitsee? Se merkitsee, että me emme yliarvioineet sosialistisen talouden ituja emmekä sen alkeita, vaikka olimmekin jo suorittaneet yhteiskunnallisen vallankumouksen; päinvastoin, me tajusimme jo silloin tietyissä määrin sen, että olisi todellakin ollut parempi, jos olisimme ensin tulleet valtiokapitalismiin ja vasta sitten sosialismiin.

Minun on korostettava erikoisesti tätä puolta, sillä arvelen, että vain tältä pohjalta voidaan ensinnäkin selittää, mitä nykyinen talouspolitiikkamme on, ja toiseksi siitä voidaan tehdä sangen tärkeitä käytännöllisiä johtopäätöksiä myös Kommunistista Internationalea varten. En halua väittää, että meillä olisi ollut jo ennakolta valmiina perääntymissuunnitelma. Sitä ei ollut. Ne lyhyet polemiikki-luontoiset rivit eivät olleet silloin missään tapauksessa perääntymissuunnitelma. Niissä ei ole mainittu sanaakaan eräästä sangen tärkeästä kohdasta, nimittäin vapaakaupasta, jolla on mitä tärkein merkitys valtiokapitalismille. Kuitenkin yleinen, epämääräinen perääntymisajatus oli siten jo esitetty. Luullakseni meidän olisi kiinnitettävä tähän huomiota pitämällä silmällä paitsi maata, mikä talousjärjestelmänsä puolesta on ollut ja on edelleenkin sangen takapajuinen, myös Kommunistista Internationalea ja Länsi-Euroopan kehittyneimpiä maita. Nyt esimerkiksi valmistelemme ohjelmaa. Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että menettelisimme parhaiten, jos käsittelisimme nyt kaikki ohjelmat vain yleispiirtein, niin sanoakseni

alustavassa keskustelussa, ja antaisimme ne painettaviksi, mutta emme tekisi nyt tänä vuonna lopullista päätöstä. Minkä vuoksi? Nähdäkseni ennen kaikkea tietenkin sen vuoksi, että tuskinpa me kaikki olemme tarkoin harkinneet niitä. Ja sitten vielä senkin vuoksi, että emme ole harkinneet juuri lainkaan sellaista kysymystä kuin mahdollista perääntymistä emmekä sitä, miten tämä perääntyminen olisi turvattava. Mutta tämä kysymys on sellainen, johon meidän on ehdottomasti kiinnitettävä huomiota, sillä sitä vaativat sellaiset koko maailmaa käsittävät perin pohjaiset muutokset kuin kapitalismin kukistaminen ja sosialismin rakentaminen siihen liittyvine äärettömine vaikeuksineen. Meidän ei ole ainoastaan tiedettävä sitä, miten meidän on toimittava silloin, kun siirrymme välittömästi hyökkäykseen ja saamme voittoja. Vallankumouksellisena aikana se ei ole kovinkaan vaikeaa eikä niintärkeääkään, ei ainakaan ratkaisevinta. Vallankumousaikana on aina hetkiä, jolloin vihollinen hämmentyy, ja jos sellaisena hetkenä hyökkäämme sen kimppuun, voimme voittaa sen helposti. Mutta se ei merkitse vielä mitään, koska vihollisemme, jos sillä on tarpeeksi malttia, voi jo ennakoita koota voimia j.n.e. Se voi silloin helposti provosoida meidät hyökkäämään ja sitten lyödä meidät moniksi vuosiksi takaisin. Siksi arvelenkin, että ajatuksella, että meidän on valmistettava itsellemme perääntymismahdollisuus, on sangen suuri merkitys, eikä ainoastaan teorian kannalta. Myös käytännön kannalta katsoen kaikkien puolueiden, jotka varustautuvat siirtymään lähitulevaisuudessa suoranaiseen hyökkäykseen kapitalismia vastaan, on jo nyt ajateltava sitäkin, miten ne takaavat itselleen perääntymismahdollisuuden. Arvelen, että jos otamme tämän opiksi kaikkien muiden vallankumouksemme kokemuksesta saamiemme opetusten ohella, niin siitä ei suinkaan ole meille mitään vahinkoa, vaan todennäköisesti siitä on monissa tapauksissa meille hyötyä.

Korostettuani, että pidimme jo vuonna 1918 valtiokapitalismia mahdollisena perääntymistienä, siirryn käsittelemään uuden talouspolitiikkamme tuloksia. Toistan, että tämä ajatus oli silloin vielä sangen epämääräinen, mutta vuonna 1921, kun olimme läpäisseet, ja läpäisseet voitokkaasti, kansalaissodan tärkeimmän vaiheen, meillä alkoi suuri — luullakseni suurin — Neuvosto-Venäjän sisäpo-

liittinen kriisi, joka sai tyytymättömiksi ei ainoastaan huomattavan osan talonpoikaistosta, vaan myös työläiset. Se oli ensimmäinen ja toivottavasti viimeinen kerta Neuvostovenäjän historiassa, jolloin suuret talonpoikaisjoukot asetuivat meitä vastaan, eivät tosin tietoisesti, vaan vaistomaisesti, mielihohteesta. Mistä tuo omalaatuinen ja meille tietysti sangen epämiellyttävä tilanne johtui? Syynä siihen oli se, että hyökätessämme taloudellisella alalla me etenimme liian pitkälle, emme valmistaneet itsellemme kyllin lujaa tukikohtaa ja että joukot tunsivat sen, mitä me emme osanneet silloin vielä tietoisesti määritellä, mutta minkä mekin kohta, muutaman viikon kuluttua, myönsimme, nimittäin: välitön siirtyminen puhtaasti sosialistiseen talousmuotoon, puhtaasti sosialistiseen jakoon on meille ylivoimaista, ja meitä uhkaa tuho, ellemmep pysty perääntymään niin, että rajoittuisimme helpompiin tehtäviin. Kriisi alkoi nähdäkseni helmikuussa 1921. Jo saman vuoden keväällä päätimme yksimielisesti siirtyä uuteen talouspolitiikkaan — sen suhteen en huomannut meillä suurempia erimielisyyksiä. Nyt, puolentoista vuoden kuluttua, vuoden 1922 lopulla, voimme jo tehdä eräitä vertailuja. Miten on käynyt? Miten olemme eläneet tämän runsaan puolentoista vuoden ajan? Mikä on tulos? Onko tuosta perääntymisestä ollut meille hyötyä ja onko se todellakin pelastanut meidät, vai onko tulos yhä epäselvä? Se on pääkysymys, jonka itselleni asetan, ja luulisin, että tällä pääkysymyksellä on ensiarvoinen merkitys kaikille kommunistisille puolueille, sillä jos vastaus olisi kielteinen, niin me kaikki olisimme tuohon tuomittuja. Arvelen, että me kaikki voimme hyvällä omallatunnolla vastata tuohon kysymykseen myönteisesti, nimenomaan siten, että kuluneet puolitoista vuotta ovat todistaneet ratkaisevasti ja ehdottomasti, että olemme läpäisseet tämän tutkinnon.

Koetan nyt todistaa sen. Sitä varten minun on lueteltava lyhyesti kaikki ne osat, joista taloutemme muodostuu.

Ennen kaikkea pysähdyn tarkastelemaan finanssijärjestelmäämme ja kuulua Venäjän ruplaa. Mielestäni Venäjän ruplaa voidaan pitää kuuluna jo senkin vuoksi, että näiden ruplien määrä ylittää nykyisin kymmenentuhatta biljoonaa. (Naurua.) Se on jo jotakin. Se on astronominen luku. (Naurua.) Olen varma, että täällä eivät kaikki edes tiedä, mitä tuo luku merkitsee. Mutta me emme pidä noita

lukuja, semmitenkään taloustieteen kannalta, peräti tärkeinä, sillä voidaanhan nollia pyyhkiä pois. (Naurua.) Tässä taidossa, joka taloustieteen kannalta ei myöskään ole lainkaan tärkeää, me olemme jonkin verran edistyneet, ja olen varma, että asiain kehittyessä edelleen edistymme mainitussa taidossa vielä paljon pitemmälle. Mutta todella tärkeä kysymys on ruplan vakauttaminen. Sen hyväksi me teemme työtä, sen hyväksi tekevät työtä parhaat voimamme, ja tätä tehtävää me pidämme merkitykseltään ratkaisevana. Jos onnistumme vakauttamaan ruplan pitemmäksi ajaksi, ja sittemmin pysyvästi, silloin olemme voittaneet. Mitkään nuo astronomiset luvut, mitkään biljoonat ja kymmenettuhannet biljoonat, eivät silloin merkitse mitään. Silloin voimme järjestää taloutemme vankalle pohjalle ja kehittää sitä vankalta pohjalta edelleen. Tästä kysymyksestä luulen voivani esittää teille melko tärkeitä ja ratkaisevia tosiasioita. Vuonna 1921 paperiruplan kurssi pysyi vakaana vajaat kolme kuukautta. Kuluvana vuonna, v. 1922, vaikkei se olekaan vielä päättynyt, tämä vakauskausi jatkui yli viisi kuukautta. Luulen tämän jo riittävän. Tämä ei tietenkään riitä, jos tahdotte meidän todistavan tieteellisesti, että tulevaisuudessa ratkaisemme tuon tehtävän kokonaan. Mutta mielestäni sitä ei ylipäänsä voida todistaa kokonaan ja täydellisesti. Mainitut tiedot todistavat, että viime vuodesta lähtien, jolloin ryhdyimme noudattamaan uutta talouspolitiikkaamme, tähän päivään mennessä olemme jo oppineet kulkemaan eteenpäin. Koska olemme sen oppineet, niin olen varma, että opimme edelleenkin saavuttamaan tällä tiellä yhä uusia menestyksiä, elleemme vain tee jotakin erikoisen suurta tyhmyyttä. Tärkeintä on kuitenkin kaupankäynti, nimenomaan tavaravaihto, joka on meille välttämätön. Ja koska kerran olemme osanneet järjestää tämän asian kahden vuoden aikana, vaikka olimme sotatilassa (sillä kuten tiedätte, Vladivostok vallattiin vasta joku viikko sitten), vaikka voimme ryhtyä vasta nyt täysin järjestelmälliseen taloustoimintaan, koska siis kuitenkin olemme saaneet aikaan sen, että paperiruplan vakauskausi on pidennyt kolmesta kuukaudesta viiteen, niin luulisin uskaltavani sanoa, että voimme olla tyytyväisiä siihen. Mehän olemme yksin. Emme ole saaneet emmekä saa mitään lainoja. Meitä ei ole auttanut yksikään niistä mahtavista kapitalistisista valtioista, jotka järjeste-

levät kapitalistista talouttaan niin „loistavasti”, etteivät tälläkään hetkellä tiedä, minne ne ovat menossa. Ne ovat luoneet Versaillesin rauhansopimuksella sellaisen finanssi-järjestelmän, josta eivät saa itsekään selvää. Jos kerran nuo kapitalistiset suurvallat hoitavat talouttaan tuolla tavalla, niin arvelen, että me takapajuiset ja valistumattomat voimme olla tyytyväisiä jo siihenkin, että olemme käsittäneet tärkeimmän: käsittäneet ruplan vakautumisen ehdot. Tämä on todistettu käytännöllä eikä millään teoreettisilla erittelyillä, ja käytäntö on mielestäni tärkeämpää kuin kaiken maailman teoreettiset väittelyt. Käytäntö puolestaan todistaa, että olemme saavuttaneet tässä suhteessa ratkaisevia tuloksia, olemme nimittäin alkaneet kehittää taloutta ruplan vakautumisen suuntaan, millä on mitä suurin merkitys kaupankäynnille, vapaalle tavaravaihdolle, talonpojille ja valtaville pientuottajajoukoille.

Siirryn nyt käsittelemään sosiaalisia tavoitteitamme. Tärkein merkitys on tietenkin talonpoikaistolla. Vuonna 1921 talonpoikaistomme valtaosa oli eittämättä tyytymätön. Sitä paitsi olimme nälänhädässä. Ja se merkitsi talonpoikaistolle mitä raskainta koettelemusta. Ja on aivan luonnollista, että ulkomailla kaikki kirkuivat silloin: „Katsokaa, siinä ovat sosialistisen taloustoiminnan tulokset”. On tietenkin aivan luonnollista, että he olivat vaiti siitä, että todellisuudessa nälänhätä oli kansalaissodan kaameita seurauksia. Kaikki tilanherrat ja kapitalistit, jotka ryhtyivät hyökkäykseen meitä vastaan vuonna 1918, esittivät asian siten, että nälänhätä on muka sosialistisen taloustoiminnan seurauksia. Nälänhätä oli todellakin suuri ja vakava onnettomuus, sellainen onnettomuus, joka uhkasi tehdä tyhjäksi kaiken organisatorisen ja vallankumouksellisen työmme.

Niinpä nyt kysynkin: miten on asianlaita nyt, tuon tavatoman suuren ja odottamattoman onnettomuuden jälkeen, sen jälkeen kun olemme siirtyneet uuteen talouspolitiikkaan, sen jälkeen kun olemme antaneet talonpojille kauppavapauden? Vastaus on selvä ja kaikille ilmeinen, nimittäin talonpoikaisto ei ole vain voittanut vuodessa nälänhätää, vaan on maksanut myös elintarvikeveroa niin paljon, että olemme jo nyt saaneet satoja miljoonia puutia viljaa, vieläpä käyttämättä juuri lainkaan pakkotoimenpiteitä. Talonpoikaiskapinat, jotka aikaisemmin, vuoteen

1921 saakka, olivat niin sanoaksemme yleinen ilmiö Venäjällä, ovat lakanneet miltei kokonaan. Talonpoikaisto on tyytyväinen nykyiseen asemaansa. Sen me voimme sanoa aivan täydellä syyllä. Mielestämme nämä todisteet ovat tärkeämpiä kuin jotkin tilastolliset todisteet. Kukaan ei epäile, ettei talonpoikaisto ole meillä ratkaiseva tekijä. Tämä talonpoikaisto on nyt siinä tilassa, ettei meidän tarvitse pelätä sen taholta mitään meitä vastaan suuntautuvaa liikettä. Me sanomme tämän täysin tietoisesti, liioittelematta. Sen me olemme jo saaneet aikaan. Talonpoikaisto voi olla tyytymätön puolelta tai toiselta valtamme toimintaan, se saattaa nurkua. Tämä on tietenkin mahdollista ja kiertämätöntäkin, sillä koneistomme ja valtiotaloutemme ovat vielä liian kehnoja voidaksemme ehkäistä sen, mutta ainakaan mitään vakavaa tyytymättömyyttä meihin ei talonpoikaiston taholta voi kerta kaikkiaan olla. Tämä on saatu aikaan vuodessa. Mielestäni se on jo sangen paljon.

Siirryn edelleen käsittelemään kevyttä teollisuutta. Meidän on nimenomaan tehtävä ero raskaan ja kevyen teollisuuden välillä, koska ne ovat erilaisessa asemassa. Mitä kevyeen teollisuuteen tulee, niin voin täydellä syyllä sanoa: siinä on havaittavissa yleistä nousua. En rupea syventymään yksityiskohtiin. Tehtävääni ei kuulu tilastotietojen esittäminen. Mutta tämä yleisvaikutelma perustuu tosiasioihin, ja voin taata, ettei sen pohjalla ole mitään väärää tai epätarkkaa. Me voimme todeta kevyen teollisuuden yleisen nousun ja sen yhteydessä tapahtuneen sekä Pietarin että Moskovan työläisten aseman tietyn parantumisen. Muilla seuduilla sitä on vähemmän havaittavissa, koska siellä on vallitsevana raskas teollisuus, joten tätä ei pidä yleistää. Kuitenkin, toistan vielä, kevyt teollisuus on ehdottomasti nousemassa, ja Pietarin ja Moskovan työläisten asema on epäilemättä parantunut. Näissä kummassakin kaupungissa oli keväällä 1921 tyytymättömyyttä työläisten keskuudessa. Nyt sitä ei ole. Me, jotka tarkkailemme päivästä päivään työläisten asemaa ja mielialoja, emme erehdy tässä kysymyksessä.

Kolmas kysymys koskee raskasta teollisuutta. Siitä minun on sanottava, että tilanne on vieläkin raskas. Tietty käänne tässä tilanteessa tapahtui vuonna 1921—1922. Näin ollen voimme toivoa, että tilanne lähiaikoina paranee. Osittain olemme jo keränneet sitä varten tarvittavia varoja.

Kapitalistisessa maassa raskaan teollisuuden tilan parantamiseen tarvittaisiin satojen miljoonien laina, mitä ilman parannus olisi mahdotonta. Kapitalististen maiden taloushistoria todistaa, että takapajuisissa maissa vain pitkäaikaiset satojen miljoonien dollarien tai kultaruplien lainat voisivat olla raskaan teollisuuden kohottamiskeinona. Meillä noita lainoja ei ole ollut, ja tähän saakka emme ole saaneet mitään. Se mitä nykyään kirjoitellaan toimiluvista ja muusta, on oikeastaan vain paperilla. Viime aikoina olemme kirjoitelleet siitä paljonkin, varsinkin myös Urquhartin toimiluvasta. Toimilupapolitiikkamme näyttää minusta kuitenkin sangen hyvältä. Mutta siitä huolimatta meillä ei vielä ole voittoa tuottavia toimiluvan perusteella toimivia yrityksiä. Pyydän, ettei tätä unohdettaisi. Näin muodoin raskaan teollisuuden tila on takapajuiselle maailmelle todellakin hyvin vaikea kysymys, koska emme ole voineet toivoa saavamme lainoja rikkailta mailta. Siitä huolimatta havaitsemme jo tuntuva parannusta ja huomaamme myös, että kauppatoiminnastamme olemme jo saaneet jonkin verran pääomaa. Tämä pääoma on tosin vielä kovin vaatimaton, vain hiukan yli kaksikymmentä miljoonaa kultaruplaa. Joka tapauksessa asia on pantu alulle: kauppatoiminnallamme olemme saaneet varoja, jotka voimme käyttää raskaan teollisuuden kohottamiseen. Tätä nykyä raskas teollisuutemme on joka tapauksessa vielä sangen vaikeassa asemassa. Mutta arvelen, että voimme jo yhtä ja toista säästää. Tulemme tekemään samoin edelleenkin. Meidän on nyt kuitenkin säästettävä, vaikka se tapahtuukin usein väestön kustannuksella. Pyrimme parhaillaan supistamaan valtionbudjettiamme, supistamaan valtiokoneistoamme. Sanon myöhemmin vielä muutaman sanan valtiokoneistostamme. Meidän on joka tapauksessa supistettava valtiokoneistoamme, meidän on säästettävä niin paljon kuin suinkin on mahdollista. Me säästämme kaikessa, jopa koulujenkin kustannuksella. Näin on tehtävä, koska tiedämme, että pelastamatta raskasta teollisuutta, sitä jälleenrakentamatta me emme kykene rakentamaan minkäänlaista teollisuutta, ja että ilman sitä me yleensä joudumme perikatoon itsenäisenä maana. Sen me hyvin tiedämme.

Venäjän pelastuksena ei ole ainoastaan hyvä sato talonpoikaistaloudessa — se on vielä vähän — eikä ainoastaan

se, että talonpoikaistolle kulutustarvikkeita tuottava kevyt teollisuus on hyvässä kunnossa — sekin on vielä vähän —, me tarvitsemme myös välttämättä *raskaan* teollisuuden. Mutta sen saattaminen hyvään kuntoon vaatii monia vuosia työtä.

Raskas teollisuus tarvitsee apurahoja valtiolta. Jollemme pysty niitä löytämään, olemme sivistysvaltiona, saatikka sosialistisena valtiona, tuhon omia. Siis tässä suhteessa olemme ottaneet ratkaisevan askeleen. Olemme hankkineet varoja, joita tarvitaan raskaan teollisuuden nostamiseksi jaloilleen. Tosin summa, jonka olemme tähän mennessä saaneet kokoon, on tuskin vähän yli kahdenkymmenen miljoonan kultaruplan, mutta joka tapauksessa tuo summa on olemassa, ja se on varattu yksinomaan raskaan teollisuutemme kohottamiseen.

Luulen esitelleeni teille pääpiirteissään lyhyesti kuten lupasinkin kansantaloutemme pääaineokset, ja nähdäkseni tästä kaikesta voidaan tehdä johtopäätös, että uusi talouspolitiikka on jo nyt johtanut myönteisiin tuloksiin. Meillä on jo nyt todisteita siitä, että pystymme valtiona käymään kauppaa, pitämään vankat asemat hallussamme maataloudessa ja teollisuudessa sekä menemään eteenpäin. Käytännöllinen toiminta on sen todistanut. Arvelen sen riittävän meille toistaiseksi. Meillä on vielä paljon opittavaa, ja olemme ymmärtäneet, että meidän on vielä opittava. Viisi vuotta olemme pitäneet valtaa hallussamme ja kaikki nämä viisi vuotta olemme olleet sotatilassa. Meillä on siis ollut menestystä.

Se on ymmärrettävää, koska talonpoikaisto on ollut meidän puolellamme. On vaikea antaa meille suurempaa kannatusta kuin mitä talonpoikaisto on antanut. Se on käsittänyt, että valkoisten takana ovat tilanherrat, joita se vihaa eniten maailmassa. Senpä vuoksi talonpoikaisto on kaikella innolla ja uskollisuudella kannattanut meitä. Ei ollut vaikeaa saada talonpoikaisto puolustamaan meitä valkoisilta. Talonpojat, jotka ennen vihasivat sotaa, tekivät kaikkensa valkoisia vastaan käydyn sodan hyväksi, tilanherroja vastaan käydyn kansalaissodan hyväksi. Tähän ei kuitenkaan sisällynyt vielä kaikki, sillä oikeastaan tässä oli kysymys vain siitä, jääkö valta tilanherrojen vai talonpoikien käsiin. Meille se ei vielä riittänyt. Talonpojat ymmärtävät, että olemme ottaneet vallan työläisiä varten

ja tarkoituksenamme on luoda tämän vallan avulla sosialistinen järjestelmä. Siksi meille on ollut tärkeintä sosialistisen talouden taloudellinen valmistelu. Me emme ole voineet valmistella sitä suoralta kädeltä. Meidän on ollut pakko tehdä se kiertoteitse. Valtiokapitalismi, sellaisena kuin me sen olemme maassamme pystyttäneet, on omalaa-tuista valtiokapitalismia. Se ei vastaa tavanomaista valtiokapitalismi-käsitettä. Käsissämme ovat kaikki avainasemat, käsissämme on maa, se kuuluu valtiolle. Tämä on sangen tärkeää, vaikka vastustajamme esittävätkin asian siten, ettei se merkitse muka mitään. Se on väärä kanta. Se seikka, että maa kuuluu valtiolle, on erittäin tärkeä ja sillä on myös suuri käytännöllinen merkitys taloudellisessa suhteessa. Sen olemme saaneet aikaan, ja minun on sanottava, että kaiken työmme tulee edelleenkin kehittyä vain näissä puitteissa. Olemme saaneet jo aikaan sen, että talonpoikaistomme on tyytyväinen, että teollisuus elpyy ja kaupankäynti vilkastuu. Sanoin jo, että valtiokapitalismimme eroaa kirjaimelleen ymmärretystä valtiokapitalismista siinä, että meillä on proletaarisen valtion hallussa paitsi maa, myös kaikki teollisuuden tärkeimmät osat. Ennen kaikkea olemme antaneet vuokralle tietyn osan keskiuurta ja pienteollisuutta, kaiken muun pysyessä meidän hallussamme. Mitä kaupankäyntiin tulee, haluan vielä korostaa, että pyrimme perustamaan sekayhtiöitä, että me jo perustamme niitä, s.o. yhtiöitä, joiden pääomasta osa kuuluu yksityiskapitalisteille, nimittäin ulkomaalaisille kapitalisteille, ja toinen osa meille. Tällä tavalla me ensinnäkin opimme käymään kauppaa, ja sehän meidän täytyy oppia, ja toiseksi me voimme aina, milloin vain katsomme sen tarpeelliseksi, likvidoida tuollaisen yhtiön, joten me, niin sanoaksemme, emme pane mitään vaaralle alttiiksi. Yksityiskapitalistista me sitä vastoin otamme oppia ja samalla teemme huomioita, miten voisimme nousta ja mitä virheitä teemme. Luullakseni voin rajoittua tähän.

Haluaisin kajota vielä eräisiin toisarvoisiin seikkoihin. Epäilemättä olemme tehneet ja teemme vieläkin tavattoman paljon tyhmyyksiä. Kukaan ei voi käsittää sitä paremmin eikä nähdä sitä havainnollisemmin kuin minä. (N a u r u a.) Miksi me sitten teemme tyhmyyksiä? Ymmärrettävistä syistä: ensinnäkin maamme on takapajuinen, toiseksi sivistys on maassamme minimaalinen, kolmanneksi me

emme saa apua. Yksikään sivistysvaltio ei auta meitä. Päinvastoin, kaikki ne toimivat meitä vastaan. Neljänneksi valtiokoneistomme vuoksi. Me otimme vanhan valtiokoneiston, ja se oli meidän onnettomuutemme. Valtiokoneisto toimii hyvin usein meitä vastaan. Asia oli siten, että vuonna 1917, sen jälkeen kun olimme ottaneet vallan, valtiokoneisto sabotoi meitä. Silloin pelästyimme kovin ja pyysimme: „Olkaa niin hyvät ja palatkaa takaisin”. Ja niinpä kaikki palasivat ja siinä oli meidän onnettomuutemme. Meillä on nyt suunnaton määrä virkailijoita, mutta meillä ei ole kylliksi sivistyneitä voimia kyetäksemme todella johtamaan heitä. Käytännössä käy hyvin usein niin, että täällä ylhäällä, missä meillä on valtiovalta käsissämme, koneisto jotenkuten toimii, kun sitä vastoin alhaalla he määräävät oman mielensä mukaisesti ja määräävät niin, että heidän toimintansa muodostuu useinkin toimenpiteidemme vastustamiseksi. Ylhäällä meillä on, en tiedä paljonko, mutta arvelen, että joka tapauksessa vain muutamia tuhansia, enintään joitakin kymmeniä tuhansia omia ihmisiä. Mutta alhaalla on satoja tuhansia entisiä tsaarilta ja porvarilliselta yhteiskunnalta saamiamme virkamiehiä, jotka toimivat osaksi tietoisesti, osaksi tiedottomasti meitä vastaan. Tässä suhteessa ei voida lyhyessä ajassa tehdä mitään, se on varmaa. Tässä suhteessa meidän täytyy tehdä vuosikausia työtä, ennen kuin voimme parantaa virkakoneistoa, tehdä muutoksia siihen ja saada mukaan uusia voimia. Sitä me teemmekin verrattain nopeassa, ehkäpä liiankin nopeassa tahdissa. On perustettu neuvostokouluja ja työläistiedekuntia, useat sadat tuhannet nuoret opiskelevat, opiskelevat kenties liiankin nopeasti, mutta joka tapauksessa työ on jo alulla ja arvelen, että tämä työ kantaa hedelmänsä. Ellemme hätiköi liiaksi työssämme, niin muutaman vuoden kuluttua meillä on koko joukko nuorta väkeä, joka pystyy muuttamaan perusteellisesti virkakoneistomme.

Sanoin, että olemme tehneet tavattoman paljon tyhmyyksiä, mutta minun on sanottava tässä suhteessa yhtä ja toista vastustajistammekin. Kun vastustajamme tekevät meille huomautuksia ja sanovat, että nähkääs Lenin itsenkin tunnustaa, että bolshevikit ovat tehneet tavattoman paljon tyhmyyksiä, niin haluan vastata siihen: aivan niin, mutta tiedättekö, että meidän tyhmyytemme ovat sentään

kokonaan toista laatua kuin teidän. Olemme vasta alkaneet opiskella, mutta opiskelemme niin järjestelmällisesti, että olemme varmoja siitä, että saavutamme hyviä tuloksia. Mutta koska vastustajamme, t.s. kapitalistit ja II Internationalen sankarit, korostavat meidän tekemiämme tyhmyyksiä, katson sopivaksi esittää vertailun vuoksi erään kuuluisan venäläisen kirjailijan sanat, joita hieman muuttan niin että ne kuuluvat näin: kun bolshevikit tekevät tyhmyyksiä, niin bolshevikki sanoo: „Kaksi kertaa kaksi on viisi”, mutta kun hänen vastustajansa, t.s. kapitalistit ja II Internationalen sankarit, tekevät tyhmyyksiä, niin he saavat tulokseksi: „Kaksi kertaa kaksi on steariinikynttilä”. Se on helposti todistettavissa. Ottakaa esimerkiksi sopimus, jonka Amerikka, Englanti, Ranska ja Japani solmivat Koltshakin kanssa. Kysyn teiltä, onko maailmassa valistuneempia ja mahtavampia suurvaltoja kuin nämä? Mutta kuinkas kävi? Ne lupasivat auttaa Koltshakia puntarointimatta asiaa etukäteen, harkitsematta ja tekemättä havaintojaan. Se oli fiasko, jota mielestäni ihmisjärjen kannalta on vaikea edes ymmärtää.

Tai toinen esimerkki, vieläkin läheisempi ja tärkeämpi: Versaillesin rauha. Kysyn teiltä, mitä nuo „mainetta näyttäneet” „suurvallat” saivat sillä aikaan? Miten ne pystyvät nyt löytämään ulospääsyn tuosta kaaoksesta ja tolkuttomuudesta? Arvelen, etten liioittele, jos toistan, etteivät meidän tekemämme tyhmyydet ole vielä mitään verrattuina niihin tyhmyyksiin, joita kapitalistiset valtiot, kapitalistinen maailma ja II Internationale yhdessä tekevät. Sen vuoksi minusta tuntuu, että maailmanvallankumouksen perspektiivit — aihe, jota minun on lyhyesti kosketeltava — ovat suotuisat. Ja eräällä tietyllä ehdolla ne muuttuvat luullakseni vieläkin paremmiksi. Näistä ehdoista haluaisin sanoa muutaman sanan.

Vuonna 1921 me hyväksyimme III kongressissa erään päätöslauselman kommunististen puolueiden järjestöraakenteesta sekä niiden työmenetelmistä ja toiminnan sisällöstä. Päätöslauselma on mainio, mutta miltei läpeensä venäläinen, t.s. kaikki on otettu Venäjän oloista. Tämä on sen hyvä puoli, mutta samalla myös sen huono puoli. Päätöslauselma on huono siksi, koska olen vakuuttunut, että tuskin kukaan ulkomaalainen jaksaa sitä lukea — luin tuon päätöslauselman uudelleen ennen tätä puhettani. Ensinnäkin

se on liian pitkä, siinä on 50 pykälää ellei enemmänkin. Ulkomaalaiset eivät tavallisesti jaksa lukea sellaisia tekeleitä. Toiseksi, vaikka se luettaisiinkin, niin kukaan ulkomaalainen ei sitä ymmärrä ja nimenomaan siksi, että se on liian venäläinen. Ei sen vuoksi, että se on kirjoitettu venäjäksi,— se on käännetty mainiosti kaikille kielille,— vaan siksi, että sen henki on läpeensä venäläinen. Ja kolmanneksi, jos joku ulkomaalainen poikkeustapauksessa sen vielä ymmärtääkin, niin hän ei pysty sitä täyttämään. Tämä on päätöslauselman kolmas puutteellisuus. Olen keskustellut muutamien tänne saapuneiden valtuutettujen kanssa ja toivon, että kongressin jatkuessa, vaikka en itse voikaan siihen osallistua — tätä en valitettavasti voi tehdä —, saan vielä keskustella yksityiskohtaisesti useiden eri maista saapuneiden valtuutettujen kanssa. Olen tullut siihen käsitykseen, että hyväksymällä tämän päätöslauselman teimme suuren virheen, nimittäin katkaisimme itse itseltämme tien vastaiseen menestykseen. Kuten jo sanoin, päätöslauselma on laadittu mainiosti, olen valmis panemaan nimeni sen kaikkien 50 tai useammankin pykälän alle. Mutta me emme ymmärtäneet, miten meidän on esitettävä venäläiset kokemukset ulkomaalaisille. Kaikki, mitä päätöslauselmassa on sanottu, on jäänyt kuolleeksi kirjaimeksi. Emmekä me voi päästä pitemmälle elleme tätä käsitä. Arvelen, että nyt, kun on kulunut viisi vuotta Venäjän vallankumousta, meidän kaikkien niin venäläisten kuin ulkomaalaistenkin toverien tärkein tehtävä on opiskella. Me olemme saaneet opiskelumahdollisuuden vasta nyt. En tiedä kuinka kauan meillä on tuo mahdollisuus. En tiedä, kuinka kauan kapitalistiset suurvallat antavat meille mahdollisuuden opiskella rauhassa. Mutta meidän on käytettävä kaikki taistelutoiminnasta ja sodasta vapaat hetket siihen, että opiskelemme ja vieläpä alusta alkaen.

Todistuksena siitä on koko puolueen ja Venäjän kaikkien väestökerrosten tiedonjano. Tämä opinhalu osoittaa, että mitä tärkein tehtävämme tätä nykyä on: oppia ja oppia. Mutta ulkomaalaistenkin toverien on opiskeltava, ei siinä mielessä kuin meidän on opittava — lukemaan, kirjoittamaan ja ymmärtämään lukemaamme, mitä meiltä vielä puuttuu. Kiistellään siitä, mikä on proletaarista ja mikä porvarillista kulttuuria? Jätän tämän kysymyksen avoimeksi. Joka tapauksessa on varmaa, että meidän on opit-

tava ennen kaikkea lukemaan, kirjoittamaan ja ymmärtämään lukemaamme. Sitä ulkomaalaisten ei tarvitse tehdä. He tarvitsevat jo jotain korkeampaa: siihen kuuluu ennen kaikkea sekin, että hekin käsittäisivät, mitä me olemme kirjoittaneet kommunististen puolueiden järjestö-rakenteesta ja minkä ulkomaalaiset toverit ovat allekirjoittaneet lukematta ja asiaa käsittämättä. Sen pitää tulla heidän ensimmäiseksi tehtäväkseen. Tuo päätöslauselma on pantava täytäntöön. Sitä ei voida tehdä yhdessä yössä, sellainen olisi kerrassaan mahdotonta. Päätöslauselma on liian venäläinen: se kuvaa venäläisten käytäntöä ja on siitä syystä ulkomaalaisille aivan käsittämätön, eivätkä nämä voi tyytyä ripustamaan sitä kuin jumalankuvaa nurkkaan ja rukoilemaan sen edessä. Siten ei saavuteta mitään. Heidän on omaksuttava osa venäläisten kokemuksesta. Miten se tapahtuu, sitä en tiedä. Kenties esimerkiksi Italian fasistit tekevät meille suuren palveluksen osoittamalla italialaisille, etteivät he ole vielä kyllin valistuneita ja ettei heidän maallaan ole vielä takeita mustasotnialaisia ¹²⁹ vastaan. Siitä saattaa olla suurta hyötyä. Meidän, venäläisten, on niin ikään etsittävä keinoja selvittääksemme ulkomaalaisille tämän päätöslauselman perusajatuksukset. Muuten he eivät lainkaan pysty täyttämään tätä päätöslauselmaa. Olen varma siitä, että tässä kohden meidän on sanottava ei ainoastaan venäläisille, vaan myös ulkomaalaisille tovereille, että nyt alkavana ajanjaksona on tärkeintä opiskelu. Me opiskelemme yleensä. Heidän taas on opiskeltava siinä erikoisessa mielessä, että he voisivat todella käsittää vallankumouksellisen työn järjestöperiaatteet, rakenteen, menetelmät ja sisällön. Kun näin tapahtuu, niin silloin, siitä olen varma, maailmanvallankumouksen näköalat eivät ole ainoastaan hyvät, vaan ne ovat suorastaan oivalliset. (Myrskyisiä, kauan kestäviä suosionosoituksia. Kuuluu huutoja: „Eläköön meidän toveri Lenin!”, jotka aiheuttavat uuden suosionmyrskyn.)

„Pravda” № 258,
marraskuun 15 pnä 1922

Julkaistaan tiedonantolehden „Bjulleten
IV kongressa Kommunistiŝeskogo
Internatsionala” 8. numeron (marraskuun
16 pnä 1922) tekstistä, joka on tarkistettu
V. I. Leninin korjaaman saksankielisen
pikakirjoitteen mukaan

**TERVEHDYS YLEISVENÄLÄISELLE
MAATALOUSNÄYTTELYLLE ¹³⁰**

Pidän näyttelyä erittäin suurimerkityksisenä; olen varma, että kaikki järjestöt antavat sille kaikkea mahdollista apua. Toivotan sydämeni pohjasta mitä parhainta menestystä.

V. Uljanov (Lenin)

14. XI. 1922.

Julkaistu v. 1922

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

„CLARTÉ” RYHMÄLLE ¹³¹

Marraskuun 15 pnä 1922.

Kalliit ystävät!

Käytän hyväkseni tilaisuutta lähettääkseni teille parhaat terveiseni. Olen ollut vaikeasti sairaana enkä ole runsaan vuoden mittaan nähnyt ainoatakaan ryhmänne julkaisua. Toivottavasti „des anciens combattants” * järjestönne on säilynyt ja kasvaa ja voimistuu ei vain määrällisesti, vaan myös henkisesti imperialistista sotaa vastaan käytävän taistelun syventämisen ja laajentamisen mielessä. Taistelulle tällaista sotaa vastaan kannattaa pyhittää elämänsä, tässä taistelussa on oltava armoton, kaikki sen puolustamiseksi esitetyt sofismit on paljastettava viimeistä sopukkaa myöten.

Parhaat terveiset.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
ranskan kielellä „Clarté” aikakauslehden
71. numerossa*

*Venäjän kielellä julkaistu
ensi kerran v. 1930*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — entisten rintamamiesten. *Toim.*

PUHE MOSKOVAN NEUVOSTON TÄYSISTUNNOSSA MARRASKUUN 20 pnä 1922 ¹³²

(Myrskyisiä suosionosoituksia, „Kansainvälinen”.) Toverit! Olen erittäin pahoillani ja pyydän hartaasti anteeksi, etten voinut saapua istuntoonne ennenmin. Mikäli tiedän, aioitte jo muutama viikko sitten järjestää minulle tilaisuuden Moskovan Neuvostossa käyntiin. En voinut tehdä sitä, koska sairauteni jälkeen, joulukuusta lähtien, olin ammattimiehen kielellä sanottuna menettänyt työkykyni melko pitkäksi aikaa ja työkykyni vähentyessä jouduin siirtämään viikosta toiseen tätä puhettani. Hyvin huomattavan osan tehtävistäni, jotka alussa kuten muistatte olin säilyttänyt tov. Tsjurupalle ja sitten tov. Rykville, jouduin säilyttämään vielä lisäksi tov. Kameneville. Ja on sanottava, että hänen vedettäväkseen, käyttäakseni vertausta, jota jo olen käyttänytkin, joutui yhtäkkiä kaksi kuormaa. Ja käyttäakseni edelleen samaa vertausta, on sanottava, että vetojuhta osoittautui erittäin pystyväksi ja uutteraksi. Mutta sittenkin kahden kuorman vetäminen on liikaa, ja odotan nyt kärsimättömänä, milloin toverit Tsjurupa ja Rykov palaavat ja me jaamme työn vaikkapa osapuilleen oikeudenmukaisesti. Minun on työkykyni vähentämisen takia kulutettava asioihin perehtymiseen huomattavasti enemmän aikaa kuin tahtoisin.

Vuoden 1921 joulukuussa, jolloin jouduin keskeyttämään tyyten työnteon, oli käsissä vuoden loppu. Olimme silloin siirtymässä uuteen talouspolitiikkaan ja silloin myös selvisi, että tämä siirtyminen, vaikka olimmekin alkaneet sen vuoden 1921 alussa, on melko vaikeaa, sanoisinpa erittäin vaikeaa. Tuo siirtyminen on jatkunut yli puolitoista vuotta

ja luulisi, että enemmistön olisi jo aika istua uusilla paikoilla ja sijoittua uusia oloja vastaavasti, varsinkin uuden talouspolitiikan oloja vastaavasti.

Ulkopolitiikassamme on muutoksia ollut vähimmin. Siinä suhteessa olemme jatkaneet entistä linjaa, ja olen sitä mieltä, voin sanoa sen teille puhtaalla omallatunnolla, että olemme jatkaneet sitä täysin johdonmukaisesti ja tavattoman menestyksellisesti. Teille ei muuten tarvitse selostaa tätä asiaa seikkaperäisesti: Vladivostokin valtaus, sitä seurannut mielenosoitus ja valtioliittoa koskeva julkilausuma, jonka luitte hiljattain lehdistä¹³³, ovat todistaneet ja osoittaneet selvääkin selvemmin, ettei meidän tarvitse tässä suhteessa tehdä mitään muutoksia. Me olemme tiellä, joka on viitoitettu aivan selvästi ja tarkasti, ja me olemme taanneet itsellemme menestyksen mitä tulee suhteisiimme maailman muihin valtioihin, vaikka eräät näistä ovat vieläkin valmiit julistamaan, etteivät halua istua kanssamme saman pöydän ääreen. Taloudelliset suhteet ja edelleen diplomaattiset suhteet ovat kuitenkin järjestyksessä, niiden pitää järjestyä ja ne järjestyvät varmasti. Jokainen valtio, joka yrittää sitä estää, on vaarassa myöhästyä ja ehkäpä jossakin melko oleellisessakin asiassa, se on vaarassa joutua epäedulliseen asemaan. Sen me näemme nyt kaikki, näemme sen muustakin emmekä yksinomaan lehdistä. Arvelen, että ulkomaanmatkojensa perusteella ovat toverit vakuuttumassa siitä, että on tapahtunut suuria muutoksia. Tässä suhteessa meillä ei ole ollut, sanoisinko entistä vertausta käyttäen, mitään vaihtoja, emme ole vaihtaneet juna emmekä muutakaan ajopeliä.

Mitä taas sisäpolitiikkaamme tulee, niin siinä keväällä 1921 tekemämme vaihto, jonka sanelivat meille erittäin pätevät ja vaikuttavat syyt, niin ettei keskenämme ole ollut mitään väittelyjä eikä erimielisyyksiä tämän vaihdon suhteen,— juuri tämä vaihto aiheuttaa meille vieläkin eräänlaisia vaikeuksia, aiheuttaa vieläkin, sanon suuria vaikeuksia. Ei siksi, että olisimme epäilevällä kannalla käänteen välttämättömyyden suhteen— siitä ei ole mitään epäilyjä — eikä siksi, että epäilisimme sitä, onko tämän uuden talouspolitiikkamme kokeilu tuottanut toivottuja tuloksia. Voin sanoa aivan varmasti, ettei tämän suhteen ole mitään epäilyjä, ei puolueemme riveissä eikä valtavien puolueettomien työläis- ja talonpoikaisjoukkojen riveissä.

Tässä mielessä ei kysymys ole tuottanut vaikeuksia. Vaikeuksia on syntynyt syystä, että ratkaistavanamme on tehtävä, jonka ratkaiseminen vaatii vetämään useinkin uutta väkeä mukaan, turvautumaan erikoistoimenpiteisiin ja erikoisiin menetelmiin. Meillä epäillään yhä, onko tämä tai tuo oikein, tehdään muutoksia suuntaan tai toiseen, ja on sanottava, että kumpaakin tulee ilmenemään vielä melko pitkän aikaa. „Uusi talouspolitiikka“! Kummallinen nimitys. Tätä politiikkaa sanotaan uudeksi talouspolitiikaksi siksi, että se on peräytymistä. Me peräännyimme nyt, peräännyimme tavallaan taaksepäin, mutta teemme sen niin, että peräännyimme aluksi, mutta otamme sitten vauhtia ja harppaamme voimakkaammin eteenpäin. Vain tällä yhdellä ehdolla me olemme perääntyneet taaksepäin toteuttaessamme uutta talouspolitiikkaamme. Emme vielä tiedä, missä ja miten meidän on nyt rivistäydyttävä uudelleen, mukauduttava ja järjestäydyttävä uudelleen, voidaksemme perääntymisen jälkeen ryhtyä hyökkäämään mitä sitkeimmin eteenpäin. Voidaksemme suorittaa nämä liikkeet normaalijärjestyksessä täytyy mitata ei kymmenen, kuten sananparsi sanoo, vaan sata kertaa ennen kuin ratkaistaan. Näin täytyy tehdä voidaksemme voittaa ne tavattoman suuret vaikeudet, joita kohtaamme kaikkia tehtäviä ja kysymyksiä ratkaistessamme. Te tiedätte vallan hyvin, miten suuria uhrauksia aikaansaannoksemme ovat vaatineet, te tiedätte, kuinka kauan kansalaissota kesti ja kuinka paljon voimia se vei. Ja niinpä Vladivostokin valtaus on osoittanut meille (Vladivostok on kylläkin kaukana, mutta onhan se kuitenkin meikäläinen kaupunki) (jatkuvia suosionosoituksia), on osoittanut meille kaikille, että meitä kohtaan, aikaansaannoksiamme kohtaan tunnetaan yleistä kiinnostusta. Sekä täällä että siellä on VSFNT. Tämä kiinnostus on vapauttanut meidät sekä kansalaisodan aikaisista että ulkoisista vihollisista, jotka hyökkäsivät kimppuumme. Tarkoitin Japania.

Diplomatian alalla olemme vallanneet kyllin näkyvän aseman, ja tämä asemamme diplomatian alalla on sellainen, jonka koko maailma on tunnustanut. Kaikki te näette sen. Te näette sen tulokset, mutta miten paljon aikaa se onkaan vaatinut! Me olemme nyt saaneet vihollisemme tunnustamaan oikeutemme niin talous- kuin kauppapolitiikassakin. Sitä todistaa kauppasopimusten solmiminen.

Me voimme nähdä, miksi meidän, jotka puolitoista vuotta sitten lähdimme niin sanotun uuden talouspolitiikan tietä, on niin tavattoman vaikeaa kulkea tätä tietä. Me elämme valtiossa, joka on niin pahasti sodan hävittäjä, saatettu siinä määrin pois normaaleilta raiteiltaan ja joka on niin paljon kärsinyt ja kovia kokenut, että meidän täytyy nyt tahtomattammekin aloittaa kaikki laskelmamme pienen pienestä prosentista — sodanedellisestä prosentista. Tällä mittapuulla me mittaamme elinolojamme, mittaamme toisinaan hyvinkin kärsimättöminä ja kiihtyneinä, ja vakuutumme aina, että tässä kohden on äärettömiä vaikeuksia. Tehtävä, jonka olemme tässä suhteessa itsellemme asettaneet, näyttää äärettömältä varsinkin siksi, koska vertaamme sitä tavallisen porvarillisen valtion olosuhteisiin. Asetimme tämän tehtävän itsellemme siksi kun käsitimme, että meidän on turha odottaa rikkaimpien suurvaltojen apua, jota tällaisissa olosuhteissa on tavallisesti tarjolla. Kansalaissodan jälkeen meidät on saatettu miltei boikotin alaisiksi, t.s. meille on sanottu: niitä taloudellisia yhteyksiä, joita olemme tottuneet ylläpitämään ja jotka kapitalistisessa maailmassa ovat normaaleja, me emme teille myönnä.

On kulunut enemmän kuin 1½ vuotta siitä, kun lähdimme uuden talouspolitiikan tietä, huomattavasti enemmän aikaa on kulunut siitä, kun solmimme ensimmäisen kansainvälisen sopimuksen, mutta kuitenkin tämä koko porvariston ja kaikkien hallitusten meihin kohdistama boikotti vaikuttaa vieläkin. Mitään muuta emme voineet odottaa, kun päätimme luoda uudet taloudelliset olot, ja kuitenkin emme olleet kahden vaiheilla sen suhteen, että meidän tulee se tehdä ja pyrkiä menestykseen yksin. Mitä pidemmälle päästään, sitä selvemmäksi käy, ettei mikään apu, jota kapitalistiset suurvallat voisivat meille antaa ja jota ne tulevat meille antamaan, suinkaan poista tätä ehtoa, vaan tekee tämän ehdon todennäköisesti useimmissa tapauksissa entistä välttämättömämmäksi ja kärkevämmäksi. „Yksin”, olemme sanoneet itsellemme. „Yksin”, sanoo meille miltei jokainen niistä kapitalistisista valtioista, joiden kanssa olemme tehneet jonkinlaisia sopimuksia, joiden kanssa olemme solmineet jonkinlaisia yhteyksiä ja joiden kanssa olemme ryhtyneet joihinkin neuvotteluihin. Ja juuri tämä on erikoisen vaikeaa. Meidän on tajuttava

tämä vaikeus. Olemme luoneet valtiojärjestelmämme tekemällä yli kolme vuotta uskomattoman raskasta, uskomattoman sankarillista työtä. Olosuhteissa, joissa olemme tähän saakka olleet, emme ole joutaneet erittelemään, säremmekö jotain liikaa, emme ole joutaneet erittelemään, uhraammeko liian paljon, sillä uhrauksia on ollut kyllin paljon, sillä taistelu, johon silloin ryhdyimme (te tiedätte tämän mainiosti ja tarpeetonta on puhua siitä lavealti), oli taistelua elämästä ja kuolemasta vanhaa yhteiskuntajärjestystä vastaan, jota vastaan olemme taistelleet takoaiksemme itsellemme oikeuden olemassaoloon, rauhanomaiseen kehitykseen. Sen me olemme saavuttaneet. Nämä eivät ole meidän sanojamme eivätkä sellaisten todistajain lausuntoja, joita voitaisiin syyttää siitä, että he suhtautuvat puolueellisesti meihin. Sen ovat sanoneet todistajat, jotka ovat vihollistemme leirissä ja jotka tietenkin ovat puolueellisia, mutta eivät suinkaan meidän eduksemme, vaan aivan päinvastoin. Näitä todistajia oli Denikinin leirissä, miehitysvallan johdossa. Ja me tiedämme, että heidän puolueellisuutensa on käynyt meille kovin kalliiksi, siitä on ollut seurauksena paljon hävitystä. Heidän takiaan olemme kärsineet jos jonkinlaisia menetyksiä, olemme menettäneet uskomattoman paljon erilaisia arvoja ja — ihmishenkiä, jotka ovat arvoista kalleimpia. Arvioidessamme mitä huomaavaisimmin tehtäviämme, meidän on nyt käsitettävä, että tärkein tehtävämme on nyt oleva se, ettemme luovuta aikaisempia aikaansaannoksiamme. Me emme luovuta ainoatakaan aikaisempaa aikaansaannostamme. (Suosio n o s o i t u k s i a.) Samalla on ratkaistavanamme aivan uusi ongelma; aikaisempi saattaa muodostua suoranaiseksi haitaksi. Tämän ongelman käsittäminen on vaikeinta. Mutta se on kuitenkin käsitettävä, voidaksemme oppia tekemään työtä silloin kun pitää, sanoisinko, tehdä täyskäännös. Toverit, arvelen näiden sanojen ja ponsien olevan ymmärrettäviä, sillä jouduittehan miltei vuoden ajan, minkä minun täytyi olla poissa, puhumaan tästä asiasta ja pohtimaan sitä monella tavalla ja sadoista syistä käytännössä, tehdessänne omakohtaisesti työtä, joten olen varma, että harkitessanne asiaa voitte tulla vain yhteen johtopäätökseen: meiltä vaaditaan nyt vielä enemmän sitä joustavuutta, jota olemme tähän saakka osoittaneet kansalaisodan tantereella.

Aikaisemmin saavutetusta meidän ei tule luopua. Teke­mämme monet myönnytykset, jotka mukauttavat meidät kapitalistisiin valtioihin,— nämä monet myönnytykset teke­vät suurvalloille täysin mahdolliseksi solmia suhteita meihin, turvaavat niille liikevoiton, toisinaan kenties suu­remman kuin pitäisi. Mutta me luovutamme kuitenkin vain vähäisen osan tuotantovälineistä, jotka ovat miltei koko­naan valtiomme käsissä. Lehdissä pohdittiin hiljattain kysymystä toimiluvan myöntämisestä englantilaiselle Urquhartille, joka tähän saakka on miltei koko ajan ollut meitä vastaan kansalaissodassa. Hän on sanonut: „Me saavutamme tarkoituserämme kansalaissodassa Venäjää vastaan, samaa Venäjää vastaan, joka on rohjennut riistää meiltä sen ja sen”. Mutta kaikesta huolimatta meidän on täytynyt ryhtyä väleihin hänen kanssaan. Me emme ole kieltäytyneet niistä, olemme suostuneet niihin suurella mielihyvällä, mutta olemme sanoneet: „Suokaa anteeksi, siitä, mitä olemme saavuttaneet, me emme luovu. Venä­jämme on hyvin suuri, taloudellisia mahdollisuuksia meillä on hyvin paljon, ja mielestämme me voimme olla hylkää­mättä kohteliasta ehdotustanne, mutta me harkitsemme sitä kylmästi kuten liikemiehet ainakin”. Ensimmäinen keskustelumme ei tosin onnistunut, sillä emme voineet poliittisista syistä suostua hänen ehdotukseensa. Meidän piti vastata hänelle kieltävästi. Niin kauan kuin englantilaiset eivät ole myöntäneet mahdolliseksi osallistumistam­me salmia, Dardanelleja, koskevan kysymyksen ratkaisuun, meidän on pitänyt vastata kieltävästi, mutta kieltäydyt­tyämme meidän tuli käsitellä tätä kysymystä itse asian kannalta. Olemme pohtineet, onko meille tästä etua vai ei, onko meille etua tämän toimiluvan myöntämisestä, ja jos on, niin missä tapauksessa. Meidän piti keskustella hin­nasta. Juuri tämä, toverit, osoittaa teille selvästi, että meidän on nyt suhtauduttava kysymyksiin vallan toisin kuin ennen. Ennen kommunisti sanoi: „Uhraan henkeni”, ja se näytti hänestä hyvin yksinkertaiselta, vaikkei se aina niin yksinkertaista ollutkaan. Nyt sitä vastoin meidän, kommunistien, ratkaistavana on kokonaan toinen tehtävä. Meidän tulee nyt laskelmoida kaikki, ja jokaisen teistä on opittava olemaan laskelmoiva. Meidän on laskelmoi­tava ottamalla huomioon kapitalistinen ympäristö, miten turvaamme olemassaolomme, miten voisimme hyötyä

vastustajistamme, jotka tulevat tietenkin tinkimään, jotka eivät ole koskaan lakanneetkaan tinkimästä ja jotka tulevat tinkimään meidän laskuumme. Emme ole tätäkään unohtaneet emmekä lainkaan kuvittele, että kauppamiehet olisivat jossakin muuttuneet karitsoiksi ja karitsoiksi muututtuaan myöntäisivät meille jos jonkinlaisia hyvyyksiä ilmaiseksi. Sellaista ei tapahdu emmekä me sen toivossa olekaan, vaan perustamme laskelmamme siihen, että me, jotka olemme tottuneet tekemään vastarintaa, kykenemme tässäkin täyskäännöksen tehtyämme käymään kauppaa ja hyötymään ja myös selviytymään vaikeista taloudellisista tilanteista. Juuri tämä tehtävä on erittäin vaikea. Juuri tämän tehtävän ratkaisemiseksi me aherramme. Toivoisin, että tajuaisimme selvästi, miten tavattoman suuri ero on entisen ja nykyisen tehtävän välillä. Niin suuri kuin tuo ero onkin, olemme sodassa oppineet manöveroimaan ja meidän on käsitettävä, että manööveri, joka meidän tulee suorittaa ja jota parhaillaan suoritamme, on vaikein. Mutta tämä manööveri on kaiketi viimeinen. Meidän on kokeiltava siinä voimiamme ja todistettava, että osaamme muutakin kuin pännätä päähämme eilisiä oppejamme ja kertailla yleisesti tunnettuja asioita. Suokaa anteeksi, olkaa niin hyvä, mutta me olemme alkaneet opinnot uudelleen ja suoritamme nämä opinnot niin, että saavutamme määrätynlaista ja kaikille ilmeistä menestystä. Juuri tämän uudelleen oppimisen vuoksi meidän onkin mielestäni annettava nyt vielä kerran toisillemme varma lupaus, että olemme uuden talouspolitiikan nimellä kääntyneet taaksepäin ja kääntyneet niin, ettemme luovu mistään uudesta, mutta kuitenkin niin, että annamme kapitalisteille sellaisia etuisuuksia, jotka pakottavat minkä tahansa valtion, olkoon se meitä kohtaan vaikka kuinka vihamielinen, ryhtymään kaupanhierontaan ja suhteisiin kanssamme. Tov. Krasin, joka on keskustellut monta kertaa Urquhartin, tuon koko intervention päämiehen ja tukipylvään kanssa, kertoi, että Urquhart, yritettyään kaikella tavalla tyrkyttää meille vanhaa järjestelmää koko Venäjälle, istuu samaan pöytään hänen, Krasinin, kanssa ja alkaa puhella: „Ja mihin hintaan? Ja kuinka paljon? Ja kuinka moneksi vuodeksi?”. (S u o s i o n o s i t u k s i a.) Tästä on vielä melko pitkälti useiden toimilupasopimusten tekoon ja siis täysin täsmällisiin ja pysyviin — porvarillisen yhteiskunnan kannalta — sopi-

mussuhteisiin, mutta näemme jo nyt, että olemme pääsemässä siihen, olemme melkein päässeet siihen, mutta emme vielä aivan. Tämä, toverit, on myönnettävä, mutta ei ole syytä luulla liikoja itsestään. Emme ole saavuttaneet vielä lähimainkaan sitä, mikä tekee meidät voimakkaiksi, itsenäisiksi, täysin varmoiksi siitä, ettemme pelkää mitään kapitalistisia sopimuksia, täysin varmoiksi siitä, että vaikka sopimukseteko olisikin vaikeaa, me teemme sopimuksen, perehdymme perussisältöön ja ratkaisemme kysymyksen. Sen vuoksi on jatkettava tällä alalla alkamaamme poliittista ja puoluettyötä, sen vuoksi meidän on siirryttävä vanhoista menetelmistä aivan uusiin menetelmiin.

Meille on jäänyt vanha virkakoneisto, ja tehtävämme on nyt rakentaa se uuteen malliin. Emme voi suorittaa tätä uudistusta heti, mutta meidän on järjestettävä asiat niin, että ne kommunistit, joita meillä on, olisi sijoitettu oikein. On saatava aikaan, että he, kommunistit, ohjaisivat koneistoja, joita hoitamaan heidät on pantu, eikä koneisto ohjaisi heitä, niin kuin meillä usein käy. Eihän tässä mitään salaamista ole, tästä on puhuttava suoraan. Tällaisia ovat edessämme olevat tehtävät ja tällaisia ovat edessämme olevat vaikeudet juuri nyt, kun olemme lähteneet liiketoiminnan tietä ja kun meidän on suhtauduttava sosialismiin toisin kuin johonkin juhlaivin värein maalattuun pyhäinkuvaan. Meidän on otettava oikea suunta, tarkastettava kaikki, saatava joukot ja koko väestö varmistumaan tiemme oikeellisuudesta, että ne sanoisivat: „Niin, tämä on parempi kuin entinen järjestys”. Tällaisen tehtävän olemme asettaneet ratkaistavaksemme. Siihen on käynyt käsiksi puolueemme, joka koko maan väestöön verrattuna on pieni ihmisryhmä. Tämä jyvänen on asettanut tehtäväkseen kaiken uudistamisen, ja se tekee sen. Olemme todistaneet, ettei tämä ole utopiaa, vaan asia, joka on ihmisille kaikki kaikessa. Sen me kaikki olemme nähneet — se on jo tapahtunut. Uudistuksen tulee olla sellaisen, että työtätekevien joukkojen, talonpoikais- ja työläisjoukkojen, koko valtaenemmistö sanoisi: „Ette te kehu itseänne, vaan me kehumme teitä, me sanomme, että te olette saavuttaneet paremmat tulokset, minkä jälkeen kenenkään järki-ihmisen päähän ei koskaan pälkähä palata entiseen”. Tätä ei kuitenkaan vielä ole. *Sen vuoksi uusi talouspolitiikka on edelleenkin tärkein vuorossa oleva, kaikkikäsitävä*

nykypäivän tunnus. Me emme unohda ainoatakaan eilen oppimaamme tunnusta. Tämän me voimme sanoa kenelle tahansa aivan rauhallisesti, vähääkään epäroimatta, ja jokainen ottamamme askel puhuu siitä. Mutta meidän on vielä mukauduttava uuteen talouspolitiikkaan. Kaikkia sen kielteisiä puolia, joiden luetteleminen on tarpeetonta ja jotka te hyvin tiedätte, on osattava rajoittaa, ne on osattava supistaa tiettyyn minimiin, kaikki on osattava järjestää harkitusti. Lainsäädäntömme antaa siihen täyden mahdollisuuden. Kykenemmekö me järjestämään asian? Sitä ei ole vielä läheskään ratkaistu. Tutkimme sitä parhaillaan. Jokaisessa puoluelehtemme numerossa on kymmenkunta kirjoitusta, joissa kerrotaan, että sillä ja sillä tehtaalla, sen ja sen tehtailijan vuokraehdot ovat sellaisia ja sellaisia, kun taas siellä, missä johtajana on kommunistitoverimme, ehdot ovat sellaiset ja sellaiset. Saadaanko siitä tuloja tai eikö saada, kannattaako se vai ei? Olemme siirtyneet jokapäiväisten kysymysten sisimpään, ja se on erikoisen suuri saavutus. Sosialismi ei ole nyt enää kaukaista tulevaisuutta eikä mikään abstraktinen näky tai pyhäinkuva. Pyhäinkuvista on meillä edelleenkin entinen sangen huono käsitys. Me olemme tuoneet sosialismin jokapäiväiseen elämään ja tässä meidän pitää päästä selvyYTEEN. Se on meidän päiviemme, meidän aikakautemme tehtävä. Sallikaa minun lopuksi lausua vakaumuksenani, että niin vaikea kuin tämä tehtävä onkin, niin uusi kuin se onkin entiseen tehtäväämme verrattuna ja niin paljon vaikeuksia kuin se meille tuottaakin,— me kaikki yhdessä, ei huomenna, vaan muutamassa vuodessa ratkaisemme tämän tehtävän hinnalla millä hyvänsä, niin että uuden talouspolitiikan Venäjältä tulee sosialistinen Venäjä. (Myrskyisiä kauan kestäviä suosionosoituksia.)

„Pravda” № 263,
marraskuun 21 pnä 1922

Julkaistaan „Pravda” lehden
tekstistä, joka on tarkistettu
pikakirjoituksen mukaan

**NEUVOSTOTYÖNTEKIJÄIN AMMATTILIITON
V YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN
PUHEMIEHISTÖLLE ¹³⁴**

22. XI. 1922.

Kalliit toverit!

Nykyisenä ja lähivuosien tärkeimpänä vuorossa olevana tehtävänä on neuvostokoneiston järjestelmällinen pienentäminen ja huojistaminen siten, että supistetaan sitä, järjestetään se paremmin, poistetaan virastokankeus ja virkavaltaisuus ja vähennetään tuottamattomia kulunkeja. Tässä suhteessa ammattiliitonne suoritettavana on suuri urakka.

Toivotan Neuvostotyöntekijäin ammattiliiton V yleisvenäläiselle edustajakokoukselle menestystä ja hedelmällistä työskentelyä ja toivon, että se käsittelee erityisesti neuvostokoneistoa koskevan kysymyksen.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

„Izvestija VTSİK” № 267,
marraskuun 25 p:nä 1922

*Julkaistaan V. I. Leninin
korjaaman ja allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan*

**VALISTUSTYÖNTEKIJÄIN
EDUSTAJAKOKOUKSELLE ¹³⁵**

Kiitän teitä toverit tervehdyksestänne ja toivon teidän suoriutuvan suuresta ja vastuullisesta tehtävästänne — nuoren polven kasvattamisesta uuden elämän rakentamiseen.

Lenin

Kirjoitettu marraskuun 26 pnä 1922

*Julkaistu joulukuussa 1922
„Rabotnik Prosveshtshenija“
aikakauslehden 10. numerossa*

*Julkaistaan
aikakauslehden tekstin
mukaan*

**KOMMUNISTISEN NUORISOINTERNATIONALEN
KOLMANNELLE MAAILMANKONGRESSILLE
MOSKOVASSA ¹³⁶**

4. XII. 1922.

Kalliit toverit!

Valitan, etten voi omakohtaisesti tervehtiä teitä. Toivon teille parhainta menestystä työssänne. Uskon, ettette korkeasta nimityksestänne huolimatta unohda tärkeintä, sitä, että on edistettävä tehokkaasti nuorison kasvatusta ja opetusta.

Parhain kommunistisin tervehdyksin

V. Uljanov (Lenin)

*„Pravda“ № 275,
joulukuun 5 pnä 1922*

*Julkaistaan V. I. Leninin
korjaaman ja allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan*

HUOMAUTUKSIA VALTUUSKUNTAMME TEHTÄVISTÄ HAAGISSA ¹³⁷

Kysymyksessä taistelusta sodanvaaraa vastaan olen Haagin konferenssin yhteydessä sitä mieltä, että vaikeinta on voittaa se ennakkoluulo, että tämä kysymys on yksinkertainen, selvä ja verrattain helppo.

— Vastaamme sotaan lakolla tai vallankumouksella,— näin sanovat tavallisesti työväenluokalle kaikki huomattavimmat reformistijohtajat. Ja näiden vastausten näennäinen radikaalisuus tyydyttää ja rauhoittaa sangen usein työläisiä, osuustoimintamiehiä ja talonpoikia.

Oikein menettelytapa olisi ehkä se, että aluksi kumotaan mahdollisimman jyrkästi moiset mielipiteet. On sanottava, että varsinkin nyt äskeisen sodan jälkeen vain typerimmät taikka auttamattoman petolliset ihmiset saattavat väittää, että moinen vastaus kysymykseen, miten on taisteltava sotaa vastaan, on jotenkin kelvollinen. On sanottava, ettei sotaan voida „vastata” lakolla, niin kuin ei voida „vastata” sotaan myöskään vallankumouksella näiden sanojen tavallisimmassa ja kirjaimellisessa mielessä.

Ihmisille on selitettävä asian todellinen laita, kuinka suuressa salaisuudessa sota syntyy ja kuinka avuton on todella lähestyvän sodan edessä tavallinen työväenjärjestö, vaikka tämä nimittäisikin itseään vallankumoukselliseksi.

Ihmisille on selitettävä mahdollisimman konkreettisesti kerta toisensa jälkeen, miten oli asianlaita viime sodan aikana ja miksi se ei voinut olla toisin.

Erikoisesti on selitettävä sitä seikkaa, että „isänmaan puolustaminen” muodostuu kiertämättömäksi kysymyk-

seksi, jonka työtätekevien valtaenemmistö ratkaisee kiertämättömästi oman porvaristonsa eduksi.

Senpä vuoksi onkin ennen muuta tehtävä selkoa ensinnäkin „isänmaanpuolustus“-kysymyksestä, selitettävä toiseksi samassa yhteydessä „tappion toivomis“-kysymystä ja osoitettava vihdoinkin, että sotaa voidaan vastustaa vain yhdellä mahdollisella tavalla, nimittäin siten, että säilytetään ja muodostetaan kaikkien sotaan osallistuvien vallankumousmiesten illegaalinen järjestö, joka toimii *jatkuvasti* sotaa vastaan.

Sodan boikotoiminen on typerä fraasi. Kommunistien pitää mennä vaikka minkälaiseen taantumukselliseen sotaan.

Olisi toivottavaa, että esittämällä esimerkkejä vaikkapa Saksan sodanedellisestä kirjallisuudesta ja ottamalla esimerkiksi muun muassa vuonna 1912 pidetyn Baselin kongressin näytettäisiin mahdollisimman konkreettisesti, että sodan tunnustaminen teoreettisesti rikokseksi ja sosialistin kannalta sallimattomaksi j.n.e. on pelkkää puhetta, sillä moisessa kysymyksenasettelussa ei ole mitään konkreettisuutta. Joukoille ei anneta minkäänlaista tosi konkreettista käsitystä siitä, että sota voi lähetä ja todella lähenee. Päinvastoin, vallitseva lehdistö hämää josta joka päivä lukemattomissa numeroissaan tätä kysymystä ja levittää siitä sellaista valhetta, jota vastaan heikko sosialistinen lehdistö on kerrassaan voimaton, semmitenkin kun se rauhanhankin aikana pitää tässä kysymyksessä kiinni aivan virheellisistä katsomuksista. Kommunistinen lehdistö useimmissa maissa häpäisee varmasti itsensä.

Olen sitä mieltä, että edustajiemme olisi osuustoimintamiesten ja trade-unionistien kansainvälisessä kongressissa jaettava tehtävät keskenään ja eriteltävä mahdollisimman tarkasti ja yksityiskohtaisesti kaikki ne sofismit, joilla sotaa nykyään puolustellaan.

Joukot vedettäneen mukaan sotaan pääasiassa juuri niiden sofismien avulla, joilla porvarillinen lehdistö operoi, ja voimattomuutemme sodan vastustamisessa johtuu etupäässä siitä, että me joko emme erittele ennakoita noita sofismeja tai vieläpä rajoitumme niihin nähden vain halpahintaiseen, kerskuvaan ja aivan tyhjänpäiväiseen fraseologiaan sanomalla, että emme salli sotaa, että käsitämme

täydellisesti sodan rikollisuuden j.n.e. vuonna 1912 hyväksytyn Baselin manifestin hengessä.

Minusta tuntuu, että jos meiltä menee Haagin konferenssiin muutamia henkilöitä, jotka pystyvät pitämään jollakin kielellä sodanvastaisen puheen, niin tärkeintä on kumota se käsitys, että läsnäolevat ovat muka sodan vastustajia, että he muka ymmärtävät, että sota voi tavoittaa ja tulee tavoittamaan heidät mitä odottamattomimmalla hetkellä, että heillä muka on jonkinlainen käsitys sodan vastustamiskeinosta, että he muka jossain määrin pystyvät astumaan järkevälle ja päämäärään vievälle tielle taistelussa sotaa vastaan.

Askeittäisen sotakokemuksen pohjalta meidän on selitettävä, miten suunnattoman paljon sekä teoreettisia että jokapäiväisen elämän kysymyksiä herää heti seuraavana päivänä sodan julistamisen jälkeen, eikä armeijaan kutsuttavien valtaenemmistöllä ole mitään mahdollisuutta suhtautua näihin kysymyksiin vähimmäskään määrin tervejärkisesti ja vilpittömän ennakkoluulottomasti.

Arvelen, että tämä kysymys pitää selittää tavattoman yksityiskohtaisesti ja se pitää selittää kahdelta puolen:

Ensinnäkin selostetaan ja eritellään, mitä tapahtui edellisen sodan aikana, ja julistetaan kaikille läsnäoleville, etteivät he sitä tiedä tai että he ovat sen tietävinään, mutta todellisuudessa sulkevat silmänsä näkemästä sitä, missä on itse kysymyksen ydin ja mitä tietämättä ei voi olla puhettakaan minkäänlaisesta taistelusta sotaa vastaan. Mielestäni tässä kohdin on analysoitava kaikkia niitä eri vivahteita ja kaikkia niitä mielipiteitä, joita silloin syntyi venäläisten sosialistien keskuudessa sodan johdosta. On todistettava, etteivät nämä vivahteet syntyneet sattumalta, vaan johtuivat yleensä itse nykyaikaisten sotien olemuksesta. On todistettava, että erittelemättä näitä mielipiteitä ja selittämättä sitä, että niitä syntyy kiertämättömästi ja että niillä on ratkaiseva merkitys, kun on kysymys taistelusta sotaa vastaan — siis erittelemättä tätä ei voi olla puhettakaan minkäänlaisesta valmistautumisesta sotaan eikä edes tietoisesta suhtautumisesta siihen.

Toiseksi on otettava esimerkkejä nykyisistä selkkauksista, vaikkapa mitättömimmistäkin, ja selitettävä niiden valossa, että sota voi syntyä minä päivänä tahansa jotakin Turkin kanssa solmittavan sopimuksen yksityiskohtaa kos-

kevasta Englannin ja Ranskan välisestä kiistasta taikka Amerikan ja Japanin välillä jostakin Tyynen valtameren kysymyksessä ilmenevästä jonninjoutavasta erimielisyydestä taikka joidenkin muiden suurvaltojen välillä siirtomaariidoista tai tullitai yleensä kauppapolitiikan kiistakysymyksistä j.n.e. j.n.e. Minusta tuntuu, että mikäli herää pieninkin epäily sen suhteen, ettei Haagissa voida pitää täysin vapaasti sodanvastaista puhetta, on suunniteltava, millä konstilla saataisiin sanotuksi vaikkapa vain tärkein, ja julkaistava sitten kirjaseksi se, mitä ei saada sanotuksi. Näin on tehtävä senkin uhalla, että puheenjohtaja keskeyttää.

Arvelen, että samassa tarkoituksessa on niiden puhujain lisäksi, jotka pystyvät ja ovat velvollisia pitämään puheen sotaa vastaan yleensä, t.s. esittämään sodanvastaisen taistelun kaikki perussyt ja edellytykset, kutsuttava valtuuskuntaan vielä kolmea tärkeintä vierasta kieltä taitavia henkilöitä, joiden tehtävänä olisi keskustella edustajien kanssa ja ottaa selville, missä määrin nämä ovat käsittäneet perussyt ja missä määrin on tarpeen esittää niitä tai näitä todisteita tai esimerkkejä.

Useissa kysymyksissä voitaneen vaikuttaa tuntuvasti vain esittämällä tosiasioihin perustuvia esimerkkejä edellisestä sodasta. Eräissä muissa kysymyksissä voitaneen vaikuttaa tuntuvasti vain tekemällä selkoa nykyisistä valtioiden välisistä selkkauksista ja näiden yhteydestä mahdolliseen aseelliseen yhteentörmäykseen.

Mikäli muistan, sodanvastaisesta taistelusta meikäläiset kommunistiedustajat ovat esittäneet niin parlamenteissa kuin parlamenttien ulkopuolellakin pitämässään puheissa koko joukon senlaatuksia lausuntoja, jotka sisältävät hirvittävän väärää ja hirvittävän kevytmielisiä väitteitä sodanvastaisesta taistelusta. Mielestäni moisia lausuntoja vastaan, varsinkin jos niitä on esitetty vasta sodan jälkeen, on esiinnyttävä mitä päättäväisimmin ja mainittava armotta jokaisen tuollaisen puhujan nimi. Sellaisesta puhujasta annettua omakohtaista arviota voidaan lieventää miten tahansa, varsinkin jos se on tarpeellista, mutta ei saa sivuuttaa vaikenemalla yhtäkään tällaista tapausta, sillä kevytmielinen suhtautuminen tähän kysymykseen on paha, jonka rinnalla kalpenee kaikki muu ja johon ei missään tapauksessa saa suhtautua suopeasti.

On olemassa koko joukko anteeksiantamattoman typeriä ja kevytmielisiä työväen edustajakokouksen päätöksiä.

On koottava viipymättä kaikki ja kaikenlainen aineisto ja pohdittava perusteellisesti kysymyksen kaikkia eri puolia ja yksityiskohtia sekä koko edustajakokouksessa noudatettavaa „strategiaa”.

Meidän puoleltamme ei tällaisessa kysymyksessä saa sietää edes oleellisia vajavaisuuksia, virheistä puhumatta-kaan.

4. XII. 1922.

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 26 p:nä 1924
„Pravda” lehdessä 96. numerossa
Allekirjoitus: Lenin*

*Julkaistaan V. I. Leninin
korjaaman ja allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan*

MUUTAMA SANA N. J. FEDOSEJEVISTA ¹³⁸

Muistelmani Nikolai Jevgrafovitsh Fedosejevista ovat 90-luvun alkuajoilta. En mene takuuseen niiden tarkkuudesta.

Asuin siihen aikaan maaseudulla, nimittäin Kazanissa ja Samarassa. Kazanissa ollessani olin kuullut Fedosejevista, mutta en ollut tavannut häntä henkilökohtaisesti. Keväällä 1889 matkustin Samaran kuvernementtiin, jossa vuoden 1889 loppukesällä sain kuulla Fedosejevin ja muiden Kazanissa toimineiden kerhojen jäsenten vangitsemisesta, muun muassa myös sen kerhon, johon olin osallistunut. Luullakseni minutkin olisi voitu helposti vangita, jos olisin jäänyt sinä kesänä Kazaniin. Pian sen jälkeen marxilaisuus alkoi aatesuuntana levitä ja läheni sosialidemokraattista aatesuuntaa, jota „Työn vapautus” ryhmä ¹³⁹ oli julistanut jo huomattavasti aikaisemmin Länsi-Euroopassa.

N. J. Fedosejev kuului niihin, jotka ensimmäisinä alkoivat julistaa noudattavansa marxilaista suuntaa. Muistan hänen aloittaneen tältä pohjalta väittelyn N. K. Mihailovskin kanssa, joka vastasi „Russkoje Bogatstvossa” ¹⁴⁰ erääseen hänen illegaaliseen kirjeeseensä. Tältä pohjalta alkoi minun ja N. J. Fedosejevin kirjeenvaihto. Muistan, että yhteyttä välillämme piti Hopfenhaus, jonka tapasin kerran ja jonka välityksellä yritin tavata Fedosejevia Vladimirin kaupungissa, siinä onnistumatta. Olin saapunut kaupunkiin toivossa, että hänen onnistuu päästä pois vankeudesta, mutta tuo toive ei toteutunut ¹⁴¹.

Sitten Fedosejev karkotettiin Itä-Siperiaan samaan aikaan kuin minutkin, ja Siperiassa hän teki itsemurhan, mihin syynä lienee ollut varsin onnettomiksi muodostuneista olosuhteista johtunut raskas omakohtainen elämä.

Sikäli kuin muistan, kirjeenvaihtoni Fedosejevin kanssa koski silloin heränneitä marxilaisen tai sosialidemokraattisen maailmankatsomuksen kysymyksiä. Mieleeni painui erikoisesti se, että Fedosejev sai kaikilta, jotka hänet tunsivat, osakseen erikoista myötätuntoa entisaikojen vallankumousmiestyyppinä, joka oli loppuun saakka uskollinen asialleen ja joka lienee vaikeuttanut asemaansakin santarmeihin kohdistuneilla tietyillä lausunnoillaan tai varomattomalla menettelyllään.

Minulta on saattanut jäädä jonnekin muutamia pätkiä Fedosejevin kirjeistä tai käsikirjoituksista, mutta ovatko ne säilyneet ja löydettävissä — siitä en voi sanoa mitään varmaa.

Joka tapauksessa Volganvarrella ja erällä Keski-Venäjän paikkakunnilla Fedosejev esitti niihin aikoihin tavattoman merkittävää osaa, ja sikäläisen väen kääntymiseen marxilaisuuteen vaikutti epäilemättä hyvin voimakkaasti tämä harvinaisen lahjakas ja asialleen harvinaisen uskollinen vallankumousmies.

6. XII. 1922.

*Julkaistu v. 1923 kirjassa
„Nikolai Ievgrafovitsh Fedosejev.
Eräs vallankumouksellisen marxilaisuuden
uranuurtajia Venäjällä
(Muistelmakokoelma)“.
Moskova—Pietari
Allekirjoitus: L e n i n*

*Julkaistaan
kokoelman tekstiin
mukaan*

UKRAINAN NEUVOSTOJEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE ¹⁴²

10. XII. 1922.

Tervehdin Ukrainan Neuvostojen edustajakokouksen alkamista.

Tärkeimpiä kysymyksiä, mikä edustajakokouksella on käsiteltävänä, on kysymys tasavaltojen yhteenliittymisestä. Tämän kysymyksen oikeasta ratkaisusta riippuu se, miten järjestetään vastaisuudessa valtiokoneistomme, jonka huutavat epäkohdat tulivat niin selvästi ja kouraan-tuntuvasti esille Moskovassa, Pietarissa ja Harkovissa suoritettun neuvostovirkailijain viime luetteloinnin yhteydessä.

Toinen kysymys, johon edustajakokouksen on kiinnitettävä erikoista huomiota, koskee raskasta teollisuuttamme. Donbassin, öljyteollisuuden ja rauta- ja terästeollisuuden kohottaminen sodanedelliselle tuotantotasolle on koko taloutemme perustehtävä, jonka ratkaisemiseksi meidän kaikkien on ponnistettava.

Olen siinä varmassa uskossa, että edustajakokous löytää oikean tien, jota kulkiessa nämä tehtävät voidaan ratkaista, ja toivotan sille kaikista sydämestäni täydellistä menestystä työssä.

Lenin

„Kommunist“ (Harkov) № 285,
joulukuun 12 pnä 1922

Julkaistaan „Kommunist“ lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
konekirjoitusjäljennöksen mukaan

ULKOMAANKAUPPAMONOPOLISTA ¹⁴³

TOVERI STALINILLE KESKUSKOMITEAN TÄYSISTUNTOA VARTEN

Tov. Buharinin kirjeen käsittelyä pidän mitä tärkeimpänä. Hän sanoo ensimmäisessä kohdassa, että „Lenin sen enempää kuin Krasinkaan ei edes hiiskahda niistä luke-mattomista tappioista, joita koituu maan taloudelle Ulko-maankaupan kansankomissariaatin työkyvyttömyydestä, mikä johtuu sen „periaatteellisesta” rakenteesta, ei sano sanaakaan tappioista, jotka johtuvat siitä, ettemme pysty itse (emmekä täysin ymmärrettävistä syistä pysty vielä pit-kään aikaan) mobilisoimaan talonpoikain tavaravarantoja ja toimittamaan niitä kansainväliseen tavaravaihtoon”.

Tämä on suorastaan väärä väite, sillä II pykälässä Kra-sin puhuu selvästi sekayhtiöiden perustamisesta, joiden avulla ensinnäkin voidaan mobilisoida talonpoikain tavaravarannot ja toiseksi saada vähintään puolet tästä mobili-saatiosta koituvasta voitosta valtiomme kassaan. Näin ollen itse asian olemuksen kiertää nimenomaan Buharin, joka ei tahdo nähdä, että „talonpoikain tavaravarantojen mobilisaatio” antaa tulon täydellisesti ja yksinomaan nep-manien käsiin. Kysymys on siitä, tuleeko Ulkomaankaupan kansankomissariaattimme toimimaan nepmanien hyväksi vai tuleeko se toimimaan proletaarisen valtion hyväksi. Tämä on niin tärkeä kysymys, että siitä ehdottomasti voi-daan ja täytyykin kamppailla puolueen edustajakokouk-sessa.

Kysymys Ulkomaankaupan kansankomissariaatin työ-kyvyttömyydestä on tähän ensimmäiseen, tärkeimpään, periaatteelliseen kysymykseen verraten aivan toisarvoinen kysymys, sillä tämä työkyvyttömyys ei ole suurempaa eikä pienempää kuin muidenkaan kansankomissariaattiemme

työkyvyttömyys, joka riippuu niiden samanlaisesta sosiaalisesta rakenteesta ja vaatii meiltä monivuotista sitkeää työtä valistuksen ja yleensä kehitystason kohottamiseksi.

Buharinin teesien toisessa kohdassa sanotaan, että „sel-laiset kohdat kuin esimerkiksi Krasinin teesien 5. § ovat täydellisesti sovellettavissa myös toimilupiin yleensä”. Tuo on myös mitä karkeinta valhetta, sillä Krasinin 5. teesissä väitetään, että „maaseudulle tuodaan keinotekoisesti mitä pahin riistäjä, ostoasiamies, keinottelija, ulkomaisen pää-oman asiamies, joka petkuttaa dollarin, punnan, Ruotsin kruunun avulla”. Mitään sellaista ei seuraa toimiluvista, joita myöntäessämme otamme ennakolta huomioon paitsi alueen myös erityisen tiettyjä tuotteita koskevan kauppa-luvan ja lisäksi, tämä on tärkeintä, me määräämme kaup-patoiminnasta niiden tuotteiden osalta, joiden valmistuk-sen toimilupa on myöntänyt; sanomatta sanaakaan Krasin-in niitä todisteita vastaan, että me emme pysty pitä-mään vapaakauppaa 6. X pidetyn täysistunnon päätöksen määrittelemissä puitteissa, että kaupankäynti riistetään käsistämme ei vain salakuljettajien, vaan myös koko talonpoikaiston painostuksen voimalla, siis vastaamatta sanallakaan tähän mitä tärkeimpään taloudelliseen ja luokkakantaiseen perusteluun Buharin esittää Krasinia vastaan syytöksiä, jotka ovat hämmästyttävän kestä-mättömiä.

Kirjeensä kolmannessa kohdassa Buharin kirjoittaa: „Krasinin 3. §”. (Hän mainitsee erehdyksessä 4:n:n ase-mesta 3:n:n.) „Rajamme on suojeltu”, ja hän kysyy: „Mitä tämä merkitsee? Todellisuudessa se merkitsee, ettei tehdä mitään. Aivan niin kuin hyvällä julkisella kilvellä varustetussa kaupassa, jossa ei ole mitään (lukko-päällä-järjestelmä)”. Krasin sanoo aivan selvästi, että rajamme on suojeltu pikemminkin ulkomaankaupan monopolilla kuin tulli- tai rajavartioston toimesta. Tätä selvää, suoraa ja kiistatonta tosiasiaa vastaan Buharin ei sano eikä voi sanoa ainoatakaan sanaa. Sanonta „lukko-päällä-järjes-telmä” kuuluu senlaatuisiin sanontoihin, joihin Marx aikoinaan vastasi sanonnalla „free-trader-vulgaris”*, sillä siihen ei sisälly mitään muuta kuin aivan vulgääri free-traderilainen korulause.

* — vulgääri free trade (free trade — vapaakauppajärjestelmä). *Toim.*

Edelleen neljännessä kohdassa Buharin syyttää Krasinia siitä, että tämä ei muka huomaa, että meidän on parannettava tullipolitiikkaamme, ja samalla hän syyttää minua siitä, että minä muka erehdyn puhuessani maan kaikilla puolilla olevista tullitarkastajista, kun kysymyksessä ovat todellisuudessa vain vienti- ja tuontipaikat. Buharinin vastaväitteet ovat tässäkin kumman kevytmielisiä ja osuvat harhaan, sillä Krasin ei ainoastaan näe eikä myönnä tarpeelliseksi tullipolitiikkamme parantamista, vaan myös osoittaa sen niin tarkasti, ettei jää mitään epäilemisen varaa. Tämä parantaminen on juuri sitä, että olemme hyväksyneet ensinnäkin ulkomaankaupan monopolijärjestelmän ja toiseksi sekayhtiöiden perustamisjärjestelmän.

Buharin ei näe — se on hänen kummastuttavin ja sitä paitsi puhtaasti teoreettinen virheensä —, ettei mikään tullipolitiikka voi olla tehokasta imperialismin kaudella, kun vallitsee tavattoman suuri ero köyhien maiden ja uskottoman rikkaiden maiden välillä. Buharin vetoaa moneen kertaan tullivartiostoon huomaamatta sitä, että mainituissa olosuhteissa mikä tahansa rikas teollisuusmaa pystyy murtamaan täydellisesti tämän vartioston. Sen ei tarvitse muuta kuin säätää vientipalkkio niiden tavaroiden toimittamisesta Venäjälle, jotka ovat meillä tullinalaisia. Millä tahansa teollisuusmaalla on siihen varoja enemmän kuin tarpeeksi, ja tällaisen toimenpiteen tuloksena mikä tahansa teollisuusmaa murtaa varmasti kotimaisen teollisuutemme.

Tämän vuoksi kaikki Buharinin järkeilyt tullipolitiikasta eivät käytännöllisesti merkitse muuta kuin Venäjän teollisuuden täydellistä suojattomuutta ja hyvin kevyesti naamioitua siirtymistä vapaakauppajärjestelmään. Tätä vastaan meidän on taisteltava kaikin voimin ja taisteltava aina puolueen edustajakokousta myöten, sillä nykyään, imperialismin kaudella, ei voi olla puhettakaan mistään varmasta tullipolitiikasta ulkomaankaupan monopolijärjestelmää lukuunottamatta.

Buharinin Krasiniin kohdistaman syytöksen (viidennessä kohdassa), ettei tämä muka käsitä, miten tärkeää on kieron lisääminen, kumoaa tyystin se, mitä Krasin on sanonut sekayhtiöistä, sillä näiden sekayhtiöiden yksinomaisena

tarkoituksena on nimenomaan kierron lisääminen ja teollisuutemme, Venäjän teollisuuden, todellinen eikä tullisuojeleluun perustuva näennäinen suojaaminen.

Kun Buharin sitten kuudennessa kohdassa minua vastaan väittäessään kirjoittaa, ettei hänestä muka ole tärkeää, jos talonpoika tekee mahdollisimman edullisen kaupan, ja ettei taistelua muka tulla käymään talonpojan ja Neuvostovallan, vaan Neuvostovallan ja maastaviejän välillä, niin tämä on taaskin aivan väärin, sillä esimerkiksi mainitsemani hintaeron vallitessa (pellava maksaa Venäjällä neljä ja puoli ruplaa ja Englannissa neljätoista ruplaa) maastaviejä mobilisoi ympärilleen koko talonpoikaiston mitä nopeimmin, varmasti ja ehdottomasti. Käytännössä Buharin asettuu puolustamaan keinottelijaa, pikkuporvaria ja talonpoikaiston huippukerroksia teollisuusproletariaattia vastaan, joka on ehdottomasti kykenemätön kunnostamaan teollisuuttaan, muuttamaan Venäjän teollisuusmaaksi, ellei Venäjää suojella, ei suinkaan millään tullipolitiikalla, vaan yksinomaan ulkomaankaupan monopolilla. Mikä tahansa muu protektionismi on nykyisen Venäjän oloissa aivan näennäistä, paperille jäävää protektionismia, josta proletariaatille ei ole mitään hyötyä. Sen vuoksi tällä taistelulla on proletariaatin ja sen teollisuuden kannalta mitä tärkein periaatteellinen merkitys. Sekayhtiöjärjestelmä on ainoa järjestelmä, joka todella pystyy parantamaan Ulkomaankaupan kansankomissariatien huonon koneiston, sillä tämän järjestelmän vallitessa sekä ulkomainen että venäläinen kauppias toimivat rinnakkain. Elleivät nämäkään olosuhteet saa meitä opettelemaan, ottamaan oppia ja oppimaan kyllin hyvin, siinä tapauksessa kansamme on kerrassaan toivotonta hölmöläiskansaa.

Jos sitä vastoin rupeamme juttuamaan „tullisuojelusta”, niin se merkitsee, että suljemme silmämme näkemästä niitä vaaroja, jotka Krasin on aivan selvästi osoittanut ja joita Buharin ei ole kumonnut miltään puolelta.

Lisään vielä, että rajojen osittaisesta avaamisesta koituisi suuria vaaroja valuutan osalta, sillä joutuisimme todellisuudessa Saksan asemaan, siitä koituisi suuria vaaroja siinä mielessä, että Venäjälle pääsisi tunkeutumaan

ulkomaisen Venäjän pikkuporvaristoa ja jos jonkinlaisia asiamiehiä, ilman että me voisimme sitä mitenkään valvoa.

Sekayhtiöt, jotka antavat mahdollisuuden vakavaan ja pitempiaikaiseen opiskeluun, siinä ainoa teollisuutemme jälleenrakentamisen keino.

Lenin

13. XII, 1922.

*Julkaistu ensi kerran
täydellisenä v. 1930
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 2.—3. (97.—98.)
numerossa*

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan*

**KIRJE J. V. STALINILLE
KESKUSKOMITEAN JÄSENIÄ VARTEN
NEUVOSTOJEN X YLEISVENÄLÄISESSÄ
EDUSTAJAKOKOUKSESSA
PIDETTÄVÄN PUHEEN JOHDOSTA ¹⁴⁴**

Olen lopettanut nyt asioitteni selvittelyn ja voin matkustaa rauhassa. Enää vain yksi seikka huolettaa minua tavattomasti, nimittäin se, etten voisikaan esiintyä Neuvostojen edustajakokouksessa. Tiistaina tulevat lääkärit luokseni ja harkitsemme, onko pienintäkään mahdollisuutta sellaiseen esiintymiseen. Kieltäytymistä siitä pitäisin, lievästi sanoen, erittäin epämurkavana. Puheen jäsenyyksen kirjoitin jo muutama päivä sitten. Sen vuoksi ehdotan, että keskeyttämättä jonkun toisen toverin valmistautumista puhumaan minun asemastani otettaisiin keskiviikkoon saakka huomioon mahdollisuus, että pidän itse puheen, ehkä tavallista paljon lyhyemmän, sanokaamme kolme neljännestuntia kestävä puhe. Sellaisesta puheesta ei ole mitään haittaa sijaiseni puheelle (kenet Te sitten valtuuttanettekin siihen), mutta arvelisin sen olevan hyödyksi sekä poliittisesti että henkilökohtaisesti, sillä se poistaisi suuren huolestuneisuuden syyn. Pyydän ottamaan tämän huomioon ja, mikäli edustajakokouksen alku vielä lykkäytyy, tiedottamaan siitä minulle hyvissä ajoin sihteerini kautta.

Lenin

15. XII. 1922.

Julkaistu ensi kerran v. 1930

*Saneltu puhelimitse
Julkaistaan konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan*

PÄIVÄKIRJAN SIVUJA

Joku päivä sitten ilmestynyt, vuonna 1920 suoritettun väenlaskennan tietoihin perustuva teos Venäjän väestön lukutaitoisuudesta („Lukutaito Venäjällä”, Moskova 1922, Tilastollinen Keskushallinto, Kansanvalistustilaston osasto) on sangen tärkeä tapaus.

Esitän tässä tuosta teoksesta lainatun taulukon Venäjän väestön lukutaitoisuudesta vuosina 1897 ja 1920:

	Jokaista 1.000 miestä kohti oli lukutaitoisia:		Jokaista 1.000 naista kohti oli lukutaitoisia:		Koko väestöstä jokaista 1.000 asukasta kohti oli lukutaitoisia:	
	v. 1897	v. 1920	v. 1897	v. 1920	v. 1897	v. 1920
1. Euroopan-Venäjä . .	326	422	136	255	229	330
2. Pohjois-Kaukasia . .	241	357	56	215	150	281
3. Siperia (länsiosa) . .	170	307	46	134	108	218
<i>Yhteensä . . .</i>	318	409	131	244	223	319

Samaan aikaan kun jaarittelimme proletaarisesta kulttuurista ja sen suhteesta porvarilliseen kulttuuriin, tosiasiat tarjoavat meille numerotietoja, jotka osoittavat, että porvarillisenkin kulttuurin kannalta asiat ovat meillä sangen kehnosti. Osoittautui, kuten sopi odottaakin, että olemme vielä hyvin kaukana yleisestä lukutaitoisuudesta, ja että edistyksemmekin tsaarin aikoihin (v. 1897) verrat on ollut liian hidasta. Se on ankara varoitus ja moite niille, jotka ovat leijailleet ja leijailevat „proletaarisen kulttuurin” pilvilinnoissa. Se osoittaa, miten paljon tuiki tarpeellista arkista työtä meidän on vielä suoritettava voidaksemme saavuttaa tavallisen länsieurooppalaisen sivi-

tysvaltion tason. Se osoittaa edelleen, miten suunnattoman paljon meidän on nyt tehtävä työtä saavuttaaksemme proletaaristen voittojemme pohjalla todellakin jonkinlaisen kulttuuritason.

Me emme saa rajoittua tähän kiistattomaan, mutta liian teoreettiseen toteamukseen. Meidän täytyy lähimmässä vuosineljännesbudjettimme tarkastuksessa käydä käsiksi asiaan myös käytännöllisesti. Ensi vuorossa ei tietenkään pidä supistaa Valistusasiain kansankomissariaatin menoja, vaan on supistettava muiden hallinnonhaarojen menoja ja käytettävä vapautuvat varat Valistusasiain kansankomissariaatin tarpeisiin. Ei pidä kitsastella opettajien leipäannoksen lisäämisessä sellaisena vuotena kuin tänä vuonna, jolloin meillä on verrattain siedettävästi viljaa.

Työtä, jota nykyään tehdään kansanvalistuksen alalla, ei yleensä voida sanoa liian rajoitetuksi. Tehdään melko paljon sen hyväksi, että vanha opettajisto saataisiin liikkeelle, että saataisiin se mukaan täyttämään uusia tehtäviä, kiinnostumaan kasvatustavallisten kysymysten asettamiseen uudella tavalla, kiinnostumaan sellaisiin kysymyksiin kuin uskontokysymykseen.

Mutta me emme tee tärkeintä. Me emme pidä huolta tai emme pidä läheskään riittävästi huolta siitä, että kansanopettaja nostettaisiin sille korkeudelle, jota saavuttamatta ei voi olla puhuttakaan mistään kulttuurista: ei proletaarista eikä edes porvarillisesta kulttuurista. Tässä on puhuttava siitä puolittain aasialaisesta kulttuurittomuudesta, josta emme ole vieläkään päässeet emmekä pääse ilman vakavia ponnisteluja, jos kohta voimmekin siitä päästä, sillä missään kansanjoukot eivät ole niin kiinnostuneita todellisesta kulttuurista kuin meillä, missään tuon kulttuurin kysymyksiä ei aseteta niin syvällisesti eikä niin johdonmukaisesti kuin meillä; missään, yhdessäkään maassa valtiovalta ei ole työväenluokan käsissä, jonka valtaenemistö ymmärtää mainiosti, en sano sivistyksensä, vaan sanon lukutaitonsa vajavaisuuden, missään se ei ole niin valmis uhrauksiin eikä uhraa niin paljon asemansa parantamiseksi tässä suhteessa kuin meillä.

Meillä tehdään vielä liian vähän, äärettömän vähän sen hyväksi, että koko valtionbudjetissamme tulisi painotetuksi ensi sijassa kansan alkeisopetuksen tarpeiden tyydyttäminen. Yksinpä Valistusasiain kansankomissariaatissammekin

on tämän tästä havaittavissa sellaista, että jonkin Valtion kustannusliikkeen henkilökunta on paisutettu liian suureksi välittämättä lainkaan siitä, että valtion ei pidä huolehtia ensi kädessä kustannustoiminnasta, vaan siitä, että olisi lukijoita, että olisi mahdollisimman paljon lukutaitoisia, että kustannustoiminta olisi tulevaisuuden Venäjällä poliittisesti laajakantoisempaa. Sellaisiin teknillisiin kysymyksiin kuin kustannustoimintaan me kiinnitämme vanhasta (pahasta) tottumuksesta yhä vielä paljon enemmän aikaa ja voimia kuin kansan lukutaitoisuuteen, joka on yleispoliittinen kysymys.

Jos otamme Glavprofobrin *, niin varmasti sielläkin on havaittavissa hyvin paljon nurkkakuntaisista eduista johtuvaa liiallisuutta ja ylettömyyttä, mikä ei ole laajan kansanvalistuksen tarpeiden mukaista. Glavprofobrissa ei voida läheskään kaikkea puolustaa sillä, että halutaan, mikä on aivan oikein, kohottaa ensin tehdasnuorisomme sivistystä ja antaa tuolle sivistykselle käytännöllinen suunta. Jos tarkastellaan huolellisesti Glavprofobrin meno- ja palkkaussääntöjä, niin tältä kannalta katsoen siinä on paljon liiallisuuksia, keinotekoisuutta ja sellaista, mistä olisi tehtävä loppu. Proletariaatin ja talonpoikaiston valtiossa voidaan vielä säästää ja pitääkin säästää hyvin paljon kansan lukutaitoisuuden edistämiseksi sulkemalla kaikenlaisia laitoksia, jotka ovat joko puolittain herraskaisia leikkilaitoksia taikka sellaisia, joita ilman me voimme vielä nyt ja pitkän aikaa vastaisuudessaakin tulla toimeen ja meidän pitääkin tulla toimeen kansan lukutaitoisuuden ollessa sellainen, jollaiseksi tilastot sen todistavat.

Kansanopettaja on nostettava meillä sellaiseen korkeaan asemaan, jota hänellä ei ole koskaan ollut, ei ole eikä voikaan olla porvarillisessa yhteiskunnassa. Tämä on totuus, joka ei kaipaa todisteluja. Saattaaksemme asiat sille tolalle, meidän on järjestelmällisesti, jatkuvasti ja sitkeästi toimimalla kehitettävä opettajaa henkisesti, valmistettava häntä kaikinpuolisesti todella suureen kutsumukseensa ja — mikä on tärkeintä, tärkeintä ja vielä kerran tärkeintä — parannettava hänen aineellista asemaansa.

* Lyhennys venäjänkielisistä sanoista Главное управление профессионально-технических школ и высших учебных заведений Народного Комиссариата просвещения (Valistusasiain kansankomissariaatin ammatti- ja teknillisten koulujen ja korkeakoulujen päähallinto). *Suom.*

On toimittava järjestelmällisesti entistä tehokkaammin kansanopettajien järjestämiseksi, jotta he porvarillisen järjestelmän tukinojasta, jona he yhä vieläkin ovat poikkeuksetta kaikissa kapitalistisissa maissa, muodostuisivat neuvostojärjestelmän tueksi ja jotta heidän avullaan saataisiin talonpoikaisto eroamaan porvaristosta ja liittoutumaan proletariaatin kanssa.

Huomautan lyhyesti, että tässä suhteessa olisi erittäin tärkeä merkitys säännöllisillä maaseutumatkoilla, joita meillä muuten jo tehdäänkin ja joita on suoritettava suunnitelmallisesti entistä laajemmassa mitassa. Näiden matkojen kaltaisiin tarkoituksiin ei ole sääli antaa varoja, joita me hyvin usein hukkaamme turhaan miltei kokonaan vanhaan historialliseen aikakauteen kuuluvaan valtioko-neistoon.

Kokoilin aineistoa maalaisväestön keskuudessa suoritetusta kaupunkiasutusten työläisten kummikohdetoiminnasta puhettani varten, jonka aion pitää Neuvostojen edustajakokouksessa joulukuussa 1922, mutta joka jäi pitämättä. Toveri Hodorovski toimitti minulle siitä jonkin verran aineistoa, ja esitän tämän aiheen toverien käsiteltäväksi nyt, koska en itse ehtinyt sitä käsitellä enkä saattaa julkisuuteen Neuvostojen edustajakokouksen kautta.

Tässä suhteessa poliittisena peruskysymyksenä on kaupungin suhde maaseutuun, ja tällä kysymyksellä on ratkaiseva merkitys koko vallankumouksellemme. Samaan aikaan kun porvarillinen valtio tekee jatkuvasti kaikkensa kaupunkityöläisten pimeämiseksi muokaten tämän tarkoitusperänsä mukaiseksi kaiken valtion ja tsarististen ja porvarillisten puolueiden varoilla julkaistavan kirjallisuuden, me voimme käyttää ja meidän on käytettävä valtaamme siihen, että teemme kaupunkilaistyöläisestä todellakin kommunististen aatteiden levittäjän maalaisproletariaatin keskuuteen.

Sanoin „kommunististen” ja kiiruhdan tekemään varauksen, etten aiheuttaisi väärinkäsityksiä tai ettei minua ymmärrettäisi liian yksioikoisesti. Tätä ei pidä missään tapauksessa ymmärtää siten, että meidän on vietävä heti maaseudulle puhtaasti ja ahtaasti kommunistisia aatteita. Niin kauan kuin meillä ei ole maaseudulla aineellista pohjaa kommunismille, niin kauan se olisi, voidaan sanoa,

vahingollista, se olisi, voidaan sanoa, kommunismille turmiollista.

Ei. On aloitettava kaupungin ja maaseudun kanssakäymisen järjestämisestä asettamatta suinkaan etukäteen tarkoituseräksi kommunismin juurruttamista maaseudulle. Sellaista tarkoituserää ei nyt saavuteta. Sellainen tarkoituserä on ennenaikainen. Sellaisen tarkoituserän asettaminen tuottaa asialle vain vahinkoa eikä hyötyä.

Mutta velvollisuutemme, vallassa olevan työväenluokan perustehtäviä on kaupunkityöläisten ja maaseudun työntekijäin kanssakäynnin järjestäminen, toveruuden rakentaminen niiden välille siinä muodossa, missä se on helposti luotavissa. Tässä tarkoituksessa on tehdastyöläisten keskuuteen perustettava lukuisia yhdistyksiä (puolue-, ammatti- ja erikoisyhdistyksiä), jotka ottaisivat vakinaiseksi tarkoituseräkseen auttaa maaseudun kulttuurikehitystä.

Onnistuuko meidän „kiinnittää” kaikki kaupunkien solut kaikkiin maalaissoluihin, jotta jokainen työläissolu, saatuaan „kiinnityksen” vastaavaan maalaissoluun, pitäisi järjestelmällisesti huolta joka tilaisuudesta ja joka mahdollisuudesta tyydyttää toverisolun yksiä tai toisia kulttuuritarpeita? Vai onnistuuko meidän löytää muita yhteydenpitomuotoja? Rajoitun tässä vain esittämään kysymyksen kiinnittääkseni siihen toverien huomiota, viitatakseni Länsi-Siperiassa saatuun kokemukseen (tov. Hodorovski esitteli minulle tuota kokemusta) ja asettaakseni tämän jättiläismäisen maailmanhistoriallisen kulttuuritehtävän kaikessa laajuudessaan esille.

Virallista budjettiamme tai virallisia yhteyksiämme lukuun ottamatta me emme tee juuri mitään maaseudun hyväksi. Tosin kaupungin ja maaseudun kulttuuriyhteys saa meillä itsestäänkin ja väistämättömästi uuden luonteen. Kapitalismin oloissa kaupunki vaikutti maaseutuun siten, että se rappeutti tätä poliittisesti, taloudellisesti, siveellisesti, fyysillisesti j.n.e. Meillä kaupunki alkaa sinänsä vaikuttaa maaseutuun aivan päinvastaisella tavalla. Mutta kaikki tämä tapahtuu nimenomaan itsestään, alkuvoimaisesti, ja kaikkea sitä voitaisiin tehostaa (ja sitten myös lisätä satakertaisesti) tekemällä tuota työtä tietoisesti, suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti.

Vasta silloin alamme päästä eteenpäin (ja silloin alamme varmasti päästä eteenpäin sata kertaa nopeammin), kun otamme tämän kysymyksen harkittavaksemme, kun ryhdymme perustamaan kaikenlaisia työläisten yhdistyksiä — välttämällä kaikin mokomin niiden byrokratisoitumista — voidaksemme järjestää tämän asian, pohtia sitä ja toteuttaa sen käytännössä.

Tammikuun 2 p:nä 1923.

„Pravda” № 2,
tammikuun 4 p:nä 1923
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan „Pravda” lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
pikakirjoitteen mukaan

OSUUSTOIMINNASTA

I

Mielestäni meillä ei kiinnitetä kylliksi huomiota osuustoimintaan. Tuskinpa kaikki ymmärtävät, että nyt, Lokakuun vallankumouksesta lähtien ja uudesta talouspolitiikasta huolimatta (päinvastoin, tässä suhteessa on sanottava: nimenomaan uuden talouspolitiikan ansiosta) osuustoiminta on saamassa meillä suorastaan poikkeuksellisen merkityksen. Vanhojen osuustoimintamiesten haaveiluissa on paljon mielikuvitusta. He ovat useinkin naurettavia mielikuvituksellisuudessaan. Entä mikä heissä on mielikuvituksellista? Se, että he eivät käsitä työväenluokan poliittisen, riistäjien herruuden kukistamiseksi käymän taistelun tärkeintä, perusmerkitystä. Meillä tuo herruus on nyt kukistettu, ja paljon siitä, mikä vanhojen osuustoimintamiesten haaveiluissa oli mielikuvituksellista, jopa romanttista ja äitelää, on muuttumassa mitä kaunistelemattomimmaksi todellisuudeksi.

Tosiaankin, koska kerran valtiovalta on meillä työväenluokan käsissä ja koska kerran kaikki tuotantovälineet kuuluvat tälle valtiovallalle, tehtäväksemme on tosiaankin jäänyt vain väestön saaminen mukaan osuustoimintaan. Kun väestö saadaan mitä laajimmin mukaan osuustoimintaan, tulee ilman muuta saavuttamaan päämääränsä se sosialismi, joka ennen herätti aiheellista pilailua, hymyilyä ja yliolkaista suhtautumista niiden taholla, jotka olivat aivan oikein tulleet vakuuttuneiksi luokkataistelun, poliittisesta vallasta käytävän taistelun välttämättömyydestä j.n.e. Kaikki toverit eivät kuitenkaan käsitä sitä, miten

valtavan, äärettömän suuren merkityksen meillä saa nyt Venäjän osuustoiminnallistaminen. Uudella talouspolitiikallamme teimme myönnytyksen talonpojalle kauppiaana, myönnytyksen yksityiskaupan periaatteelle; juuri siitä johtuu (päinvastoin kuin luullaan) osuustoiminnan valtava merkitys. Uuden talouspolitiikan vallitessa tapahtuva Venäjän väestön saaminen mukaan osuustoimintaan kyllin laajalti ja syvällisesti on oikeastaan kaikki mitä tarvitsemme, sillä me olemme nyt saaneet selville, missä määrin yksityisedut, yksityiset kauppaedut on yhdistettävä yhteisiin etuihin, alistettava valtion tarkastuksen ja valvonnan alaisiksi ja asetettava riippuvaisiksi yhteisistä eduista, mikä ennen oli monen monien sosialistien kompastuskivenä. Todellakin, valtion valta kaikkiin suurtuotantovälineisiin, valtiovalta proletariaatin käsissä, tämän proletariaatin ja monien miljoonien pienten ja pienen pienten talonpoikain liitto, talonpoikien alistaminen tämän proletariaatin johtoon j.n.e.— eikö siinä ole kaikki mitä tarvitaan, jotta osuustoiminnasta, pelkästä osuustoiminnasta, jota me ennen halveksimme kaupusteluna ja jota meillä on tietyssä mielessä oikeus halveksia nyt uuden talouspolitiikan aikana samalla tavalla, eikö siinä ole kaikki mitä tarvitaan täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseen? Se ei ole vielä sosialistisen yhteiskunnan rakentamista, mutta siinä on kaikki mitä tarvitaan ja mikä riittää tähän rakentamiseen.

Monet meikäläiset käytännön miehet ovatkin väheksyneet juuri tätä seikkaa. Meillä suhtaudutaan osuustoimintaan yliolkaisesti, ymmärtämättä, että tällä osuustoiminnalla on poikkeuksellinen merkitys ensinnäkin periaatteelliselta kannalta (tuotantovälineiden omistusoikeus on valtiolla) ja toiseksi siltä kannalta, että *talonpoika* voi tätä tietä siirtyä *yksinkertaisemmin, helpommin ja sopivammin* uuteen järjestykseen.

Mutta juuri tähän onkin tärkeintä. Eri asia on haaveilla kaikenlaisista työläisten yhdistyksistä sosialismin rakentamiseksi, ja eri asia on oppia käytännössä rakentamaan tätä sosialismia niin, että *jokainen* pientalonpoika voisi olla mukana sitä rakentamassa. Juuri tälle asteelle olemme nyt päässeet. Varmaa myös on, että päästyämme tälle asteelle me käytämme sitä aivan liian vähän hyväksemme.

Uuteen talouspolitiikkaan siirtyessämme emme ole jännittäneet jouta liikaa siinä suhteessa, että olisimme antaneet liian paljon sijaa vapaan teollisuuden ja vapaakaupan periaatteelle, vaan me olemme jännittäneet uuteen talouspolitiikkaan siirtyessämme jouta liikaa siinä suhteessa, että olemme unohtaneet ajatella osuustoimintaa, että vähensimme nyt osuustoimintaa, että olemme jo alkaneet unohtaa, mikä valtava merkitys osuustoiminnalla on kummassakin mainitsemissani suhteessa.

Aikomukseni on puhua nyt lukijalle siitä, mitä voidaan ja pitää tehdä käytännöllisesti aivan heti pitäen lähtökohtana tuota „osuustoiminta”-periaatetta. Millä tavalla voidaan ja pitää ryhtyä heti kehittämään tuota „osuustoiminta”-periaatetta siten, että sen sosialistinen merkitys olisi selvä jokaiselle.

Osuustoiminta on järjestettävä poliittisesti siten, ettei osuustoiminnalla ole vain yleensä ja aina tiettyjä etuisuuksia, vaan että nämä etuisuudet ovat puhtaasti aineellisia etuisuuksia (pankkikoron suuruus j.n.e.). Osuustoimintaa on rahoitettava valtion varoilla myöntämällä sellaisia lainoja, jotka ovat edes hieman niitä lainoja suurempia, joita annamme yksityisyrityksille, vaikkapa raskas teollisuuskin mukaan luettuna j.n.e.

Jokainen yhteiskuntajärjestelmä syntyy vain tietyn luokan rahallisen tuen varassa. Tuskin tarvitsee muistuttaa niistä monista sadoista miljoonista ruplista, minkä „vapaan” kapitalismin syntyminen maksoi. Nyt meidän on tajuttava ja osoitettava käytännössä, että sinä yhteiskuntajärjestelmänä, jota meidän on tuettava tavallista enemmän, on nykyään osuustoimintajärjestelmä. Mutta sitä on tuettava sanan todellisessa merkityksessä, t.s. tämän tuen käsittäminen minkä tahansa osuustoiminnan tukemiseksi on liian vähän — tämä tuki on käsitettävä sellaisen osuustoiminnan tukemiseksi, johon *todella ottavat osaa todelliset väestöjoukot*. Hyvityspalkkion antaminen talonpojalle, joka ottaa osaa osuustoimintaan, on ehdottomasti oikea menettelymuoto, mutta samalla on katsottava, millaista tuo osallistuminen on, miten tietoista ja vilpittöntä se on — juuri siinä on asian ydin. Kun osuustoimintamies saapuu kylään ja perustaa siellä osuuskaupan, niin tarkasti sanoen väestö ei osallistu millään tavalla tähän perustamiseen, mutta samalla se kuitenkin omaa

etuaan silmällä pitäen kiiruhtaa koetteeksi osallistumaan siihen.

Tällä asialla on toinenkin puoli. „Sivilisoituneen” (ennen kaikkea asiantuntevan) eurooppalaisen kannalta meidän ei tarvitse tehdä enää kovinkaan paljoa saadaksemme aivan kaikki osallistumaan osuustoimintaan, osallistumaan siihen aktiivisesti eikä passiivisesti. Meillä on oikeastaan enää „vain” yksi tehtävä: väestömme „sivilisoiminen” siinä määrin, että se ymmärtäisi, mitä kaikkea etua on jok’ainoan osallistumisesta osuustoimintaan, ja osallistuisi siihen. „Vain” tämä. Mitään muita suuria viisauksia sosiaalisiin siirtyminen ei meiltä nyt vaadi. Mutta siihen, että tämä „vain” voitaisiin suorittaa, tarvitaan kokonainen mullistus, kokonainen kansanjoukkojen kulttuurikehityksen kausi. Siksi meidän tulee pitää sääntönä: mahdollisimman vähän viisastelua ja mahdollisimman vähän konstailua. Tässä suhteessa uusi talouspolitiikka on edistystä siinä mielessä, että se mukailee tavallisimmankin talonpojan tasoa eikä vaadi häneltä mitään korkeampaa. Mutta koko väestön saaminen uuden talouspolitiikan avulla mukaan osuustoimintaan vaatii kokonaisen historiallisen kauden. Jos hyvin käy, voimme läpäistä tuon kauden vuosikymmenessä tai parissa. Mutta se on silti oleva erikoinen historiallinen kausi, ja jollei läpäistä tätä historiallista kautta, jollei ole yleistä lukutaitoisuutta, jollei olla kyllin järkeviä eikä opeteta riittävässä määrässä väestöä käyttämään kirjasia ja jollei sille ole aineellista pohjaa, jollei varustauduta kyllin hyvin sanokaamme katovuoden, nälänhädän varalta j.n.e., silloin emme saavuta päämääräämme. Kaikki riippuu nyt siitä, että osataan yhdistää se vallankumouksellinen lennokkuus, se vallankumouksellinen intomieli, jota olemme jo osoittaneet ja osoittaneet tarpeeksi ja joka on johtanut täydelliseen menestykseen, että osataan yhdistää se (tässä olen melkein valmis sanomaan) taitoon olla järkevä ja kirjantaitava kauppias, mikä on aivan tarpeeksi hyvälle osuustoimintamiehelle. Kauppamiehen taidolla tarkoitan sitä, että osataan olla kulttuurinen kauppias. Panokoot tämän korvansa taa se venäläinen väki tai tavalliset talonpojat, jotka ajattelevat: koskapa hän kerran käy kauppaa, siis hän osaa olla kauppias. Se on kokonaan väärin. Hän käy kauppaa, mutta tästä on vielä hyvin pitkä

matka siihen, että osaa olla kulttuurinen kauppias. Hän käy nyt kauppaa aasialaisesti, mutta osatakseen olla kauppias, hänen on käytävä kauppaa eurooppalaisesti. Siitä häntä erottaa kokonainen aikakausi.

Ja lopuksi: koko joukko taloudellisia, finanssi- ja pankki-etuisuuksia osuustoiminnalle; siten sosialistisen valtiomme on tuettava uutta väestön järjestämisen periaatetta. Mutta näin tehtävä on asetettu vasta yleispiirteisesti, sillä tässä tehtävän koko käytännöllinen puoli jää vielä epämääräiseksi ja yksityiskohdilta selittämättä, t.s. on otettava selvää, missä muodossa (ja millä ehdoin) pitäisi myöntää „palkintoja” osuustoiminnallistamisesta, löydettävä se palkitsemismuoto, jota soveltamalla voimme auttaa riittävässä määrässä osuustoimintaa, se palkitsemismuoto, jota soveltamalla kehitämme sivistyneen osuustoimintamiehen. Ja sellainen sivistyneiden osuustoimintamiesten järjestelmä, kun tuotantovälineet ovat yhteiskunnallisessa omistuksessa ja proletariaatti on voittanut luokkana porvariston, on sosialismin järjestelmää.

Tammikuun 4 pnä 1923.

II

Aina kun olen kirjoittanut uudesta talouspolitiikasta, olen ottanut lainauksia artikkelistani, jonka kirjoitin vuonna 1918 valtiokapitalismista¹⁴⁵. Se on herättänyt usein epäilyjä eräissä nuorissa tovereissa. Mutta heidän epäilynsä ovat liikkuneet etupäässä abstraktis-poliittisella alalla.

Heistä on tuntunut siltä, ettei valtiokapitalismiksi voida nimittää sellaista järjestelmää, jonka vallitessa tuotantovälineet kuuluvat työväenluokalle ja valtiovalta on tämän työväenluokan käsissä. He eivät kuitenkaan ole huomanneet, että olen käyttänyt sanontaa „valtiokapitalismi” *ensinnäkin* sitoakseni historiallisesti toisiinsa meidän nykyisen kantamme ja sen kannan, jolla olin väitellessäni n.s. vasemmistokommunisteja vastaan, niin ikään jo silloin todistelin, että nykyiseen talouteemme verrattuna valtiokapitalismi olisi korkeammalla; minusta oli tärkeää osoittaa, että tavallisen valtiokapitalismin johdonmukaisena jatkona on se epätavallinen, vieläpä aivan epätavallinen valtiokapitalismi, josta puhuin johdattaessani lukijaa uuteen talouspolitiikkaan. *Toiseksi*, minusta on ollut aina tärkeää käytännöllinen tarkoitusperä. Ja uuden talouspolitiikkamme käytännöllisenä tarkoituksena on ollut konsessio-oikeuksin toimivien yritysten järjestäminen; nämä yritykset olisivat meidän oloissamme epäilemättä puhtaasti valtiokapitalismityyppisiä. Näin olen käsittänyt ajatukset valtiokapitalismista.

Asialla on kuitenkin vielä eräs puoli, jossa saatamme tarvita valtiokapitalismia tai ainakin vertailua siihen. Se on osuustoimintakysymys.

Kapitalistisen valtion oloissa osuuskunta on epäilemättä kollektiivinen kapitalistinen laitos. Varmaa on niin ikään, että nykyisissä taloudellisissa tosioloissa, jolloin yhdistämme yksityiskapitalistisia yrityksiä — mutta emme muuten kuin yhteiskunnalle kuuluvalla maalla emmekä muuten kuin työväenluokalle kuuluvan valtiovallan valvonnan alaisena — sentyyppisiin yrityksiin, jotka ovat johdonmukaisen sosialistisia (tuotantovälineet, samoin maa, jolle yritys on pystytetty, ja koko yritys sinänsä kuuluu valtiolle), herää samalla kysymys vielä kolmannenlaisista yrityksistä, jotka aikaisemmin eivät olleet periaatteellisessa mielessä itsenäisiä, nimittäin osuustoiminnallisista yrityksistä. Yksityisomistuksellisen kapitalismin vallitessa osuustoiminnalliset yritykset eroavat kapitalistisista yrityksistä kuten kollektiiviset yritykset yksityisyryksistä. Valtiokapitalismin vallitessa osuustoiminnalliset yritykset eroavat valtiokapitalistisista ensiksikin yksityisyryksinä ja toiseksi kollektiivisina yrityksinä. Nykyisen järjestelmämme vallitessa osuustoiminnalliset yritykset eroavat kapitalistisista yksityisyryksistä kollektiivisina yrityksinä, mutta ne eivät eroa sosialistisista yrityksistä, jos maa, jolle ne on perustettu, ja niiden tuotantovälineet kuuluvat valtiolle, t.s. työväenluokalle.

Juuri tätä seikkaa meillä ei oteta riittävässä määrässä huomioon osuustoimintakysymyksiä pohdittaessa. Unohdetaan, että osuustoiminta saa meillä valtiojärjestelmämme erikoisuuden vuoksi aivan erikoisen merkityksen. Jos erotetaan eri ryhmäksi konsessio-oikeuksin toimivat yritykset, jotka muuten eivät ole päässeet meillä erikoisemmin kehittymään, niin meidän oloissamme osuustoiminta käy hyvin usein täydellisesti yhteen sosialismin kanssa.

Selitän ajatustani. Mikä vanhojen osuustoimintamiesten suunnitelmissa oli mielikuvituksellista, aina Robert Owenista alkaen? Se, että he haaveilivat aikansa yhteiskunnan rauhanomaisesta uudistamisesta sosialismin avulla ottamatta huomioon sellaista peruskysymystä kuin luokkataistelua, työväenluokan suorittamaa poliittisen vallan valtaamista, riistäjäluokan herruuden kukistamista. Ja siksi olemme oikeassa pitäessämme tuota „osuustoiminnallista” sosialismia pelkkänä mielikuvituksena, jonain sellaisena romanttisena, jopa äitelänä haaveiluna, että pelkällä väestön saamisella mukaan osuustoimintaan luokkaviholliset

muka voidaan muuttaa luokkatovereiksi ja luokkasota luokkasovuksi (niin sanotuksi kansalaisrauhaksi).

Varmaa on, että nykykauden perustehtävän kannalta me olimme oikeassa, sillä valtiossa ei voida toteuttaa sosialismia käymättä luokkataistelua poliittisesta valasta.

Mutta katsokaa, miten asianlaita on muuttunut nyt, kun valtiovalta on jo työväenluokan käsissä, kun riistäjäin poliittinen valta on kukistettu ja kun kaikki tuotantovälineet (paitsi niitä, jotka työväen valtio luovuttaa vapaaehtoisesti määrääjäksi ja ehdollisesti riistäjille konsessio-oikeuksien perusteella) ovat työväenluokan hallussa.

Nyt meillä on oikeus sanoa, että pelkästään osuustoiminnan kasvu on meille samaa (yllämainituin „pienin” poikkeuksin) kuin sosialismin kasvu, ja samalla meidän täytyy myöntää, että käsityksemme sosialismista on muuttunut perinpohjin. Se on muuttunut perinpohjin siinä suhteessa, että ennen me asetimme ja meidän pitikin asettaa pääpaino poliittiseen taisteluun, vallankumoukseen, vallan valtaamiseen j.n.e. Nyt sen sijaan painopiste on muuttunut siinä määrin, että se on siirtynyt rauhanomaiseen järjestävään „kulttuuri”-työhön. Olisin valmis sanomaan, että pääpaino siirtyy meillä kulttuurialalle, ellei olisi kansainvälisiä suhteita, elleimme olisi velvollisia taistelemaan asemistamme kansainvälisessä mitassa. Mutta jos jätämme sen syrjään ja rajoitumme pelkkiin sisäisiin taloudellisiin suhteisiin, niin pääpaino työssämme keskittyy nyt todellakin kulttuurialalle.

Suoritettavanamme on kaksi käänteentekevää perustehtävää. Tehtävänä on uusia valtiokoneistomme, joka ei kelpaa kerrassaan mihinkään ja jonka olemme ottaneet kokonaan entiseltä aikakaudelta; viiden taisteluvuoden aikana emme ole ehtineet emmekä ole voineetkaan ehtiä tehdä siinä mitään tuntuvia uudistuksia. Toisena tehtävänä on talonpoikaiston sivistäminen. Ja tämän talonpoikaiston sivistämisen taloudellisenä tarkoituksena on juuri osuustoiminnallistaminen. Jos olisimme jo suorittaneet loppuun osuustoiminnallistamisen, seisoisimme jo molemmin jaloin sosialismin maaperällä. Mutta tämän osuustoiminnallistamisen loppuunsaattaminen edellyttää sellaista talonpoikaiston (nimittäin talonpoikaiston valtavien perusjoukkojen) sivistyneisyyttä, ettei tätä osuustoiminnallistamista

voida suorittaa loppuun ilman täydellistä kulttuurivallankumousta.

Vastustajamme ovat sanoneet meille monesti, että yritämme järjetöntä koettaessamme juurruttaa sosialismia maahan, joka ei ole kyllin sivistynyt. Mutta he erehtyivät siinä; me emme alkaneet siitä päästä, mistä olisi pitänyt alkaa (kaikenlaisten pedanttien) teorian mukaan, ja että poliittinen ja yhteiskunnallinen mullistus edelsivät meillä sitä kulttuurikumousta, sitä kulttuurivallankumousta, joka meidän nyt kuitenkin on suoritettava.

Meille riittäisi nyt tuo kulttuurivallankumous tullaksemme täysin sosialistiseksi maaksi, mutta tämä kulttuurivallankumous merkitsee meille tavattomia vaikeuksia, puhtaasti kulttuuria koskevia (koska olemme lukutaidottomia) ja myös aineellisia vaikeuksia (sillä ollaksemme kulttuurisia pitää aineellisten tuotantovälineiden olla määrättyllä kehitystasolla, tarvitaan määrätty aineellinen perusta).

Tammikuun 6 p:nä 1923.

*Julkaistu ensi kerran
toukokuun 26 ja 27 p:nä 1923
„Pravda” lehdessä 115. ja 116. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan
lehden tekstistä,
joka on tarkistettu
pikakirjoitteen mukaan*

VALLANKUMOUKSESTAMME

(N. SUHANOVIN KIRJOITELMIEN JOHDOSTA)

I

Olen viime päivinä selaillut Suhanovin kirjoitelmia vallankumouksesta. Erikoisesti pistää silmään kaikkien meidän pikkuporvarillisten demokraattiemme, samoin kuin kaikkien II Internationalen sankarienkin pedanttisuus. Puhumattakaan siitä, että he ovat tavattomia pelkureita, että parhaimmatkin heistä turvautuvat varauksiin kun kysymyksessä on pieninkin poikkeaminen saksalaisesta esikuvasta, siis puhumattakaan tästä kaikkien pikkuporvarillisten demokraattien ominaisuudesta, jonka he ovat kyllin näkyvästi osoittaneet koko vallankumouksen ajan, heidän orjallinen menneisyyden jäljittelynsä on silmiinpistävä.

Kaikki he nimittävät itseään marxilaisiksi, mutta käsittävät marxilaisuuden mahdottoman pedanttisesti. He eivät ole lainkaan käsittäneet sitä, mikä marxilaisuudessa on ratkaisevaa, nimittäin sen vallankumouksellista dialektiikkaa. He eivät ole käsittäneet lainkaan edes niitä Marxin suoranaisia ohjeita, että vallankumouksen hetkinä tarvitaan mahdollisimman suurta joustavuutta¹⁴⁶, eivätkä he ole edes huomanneet esimerkiksi niitä ohjeita, jotka Marx antoi kirjeissään muistaakseni vuonna 1856, lausuessaan toivovansa, että Saksan talonpoikaissota, mikä voisi luoda vallankumouksellisen tilanteen, yhdistyisi työväenliikkeeseen¹⁴⁷ — tämänkin suoranaisten ohjeen he sivuuttavat ja kiertävät sitä kuin kissa kuumaa puuroa.

Kaikella menettelyllään he osoittavat olevansa pelkurimaisia reformisteja, jotka pelkäävät irtautua porvaristosta

ja varsinkin katkaista suhteitaan siihen, mutta samalla he peittelevät pelkuruuttaan mitä julkeimmilla korulauseilla ja kerskailulla. Mutta jo yksistään teoriassakin pistää silmään, että he kaikki ovat täysin kykenemättömiä käsittämään marxilaisuuden myöhempiä näkökohtia: tähän saakka he ovat nähneet kapitalismin ja porvarillisen demokratian määrätynlaisen kehitystien Länsi-Euroopassa. Eivätkä he voi käsittää, ettei tätä tietä voida pitää minään mallikuvana *mutatis mutandis* * muuten kuin eräin korjauksin (maailmanhistorian yleisen kulun kannalta aivan vähäisin korjauksin).

Ensinnäkin — ensimmäiseen imperialistiseen maailmansotaan liittyvä vallankumous. Tällaisessa vallankumouksessa täytyi ilmetä uusia tai juuri sodan muuttuneita piirteitä, sillä maailmassa ei ollut vielä koskaan ollut sellaista sotaa sellaisissa oloissa. Me näemme tänäkin päivänä, ettei rikkaimpien maiden porvaristo kykene tämän sodan jälkeen „normalisoimaan” porvarillisia suhteita, kun taas reformistimme, pikkuporvarit, jotka ovat olevinaan vallankumouksellisia, ovat pitäneet ja pitävät normaaleja porvarillisia suhteita rajana (jota ei voida ylittää), käsittäen samalla tämän „normin” vielä äärimmäisen kaavamaisesti ja suppeasti.

Toiseksi — heille ovat aivan vieraita kaikki sellaiset ajatukset, että vaikka maailmanhistorian kehitys tapahtuu yleisten lakien mukaisesti, se ei suinkaan tee mahdottomaksi, vaan päinvastoin edellyttää erinäisiä kehitysvaiheita, jotka ovat tämän kehityksen muodon tai järjestyksen kannalta omalatuksia. Heidän päähänsä ei edes pälkähä, että Venäjä on sivistysmaiden ja vasta tässä sodassa lopultakin sivilisaation piiriin joutuneiden maiden, kaikkien Idän maiden, ei-eurooppalaisten maiden rajalla, jonka vuoksi Venäjällä saattoi ja pitikin ilmetä eräitä omalatuksuuksia, jotka tietenkin seuraavat maailmankehityksen yleistä linjaa, mutta erottavat Venäjän vallankumouksen kaikista aikaisemmista Länsi-Euroopan maiden vallankumouksista ja aiheuttavat eräitä osittaisia uusia muutoksia Idän maiden osalta.

Äärettömän kaavamainen on esimerkiksi heidän todisteensa, jonka he ovat oppineet ulkoa Länsi-Euroopan

* tarpeellisin muutoksin. *Toim.*

sosialidemokratian kehityskaudella ja jonka mukaan me emme ole vielä kasvaneet sosialismin tasolle eikä meillä ole, kuten kaikenlaiset heikäläiset „oppineet” herrat sanovat, sosialismin objektiivisia taloudellisia edellytyksiä. Mutta kenenkään päähän ei pälkähdä kysyä itseltään: eikö kansa ole voinut sellaisessa vallankumouksellisessa tilanteessa, jollainen muodostui ensimmäisen imperialistisen sodan aikana, nousta ulospäsemättömän asemansa pakotamana sellaiseen taisteluun, joka suo sille edes jonkinlaisia mahdollisuuksia saavuttaa sivistyksensä tulevaa nousua varten edellytykset, jotka eivät ole aivan tavallisia?

„Venäjä ei ole saavuttanut sellaista tuotantovoimien kehitystasoa, jolla sosialismi olisi mahdollista”. Kaikki II Internationalen sankarit ja m.m. tietenkin Suhanov jankuttavat yhtenäen tuota väitettään. Tuota kiistatonta väitettä he märehivät tuhannella eri tavalla, ja heistä tuntuu, että sillä on ratkaiseva merkitys meidän vallankumoustamme arvioitaessa.

Entä jos omalaatuinen tilanne saattoi Venäjän ensinnäkin imperialistiseen maailmansotaan, jossa olivat osallisina kaikki vähänkin vaikutusvaltaiset Länsi-Euroopan maat, ja loi Venäjän kehitykselle Idän alkavien ja osittain jo alkaneiden vallankumousten kynnyksellä sellaiset edellytykset, että me saatoimme yhdistää talonpoikaissodan työväenliikkeeseen nimenomaan sillä tavalla, mistä sellainen „marxilainen” kuin Marx kirjoitti esittäen sen erääksi mahdollisuudeksi Preussiin nähden vuonna 1856?

Entä jos täysin ulospäsemätön tilanne, kymmenkertaisen työläisten ja talonpoikain voimat, antoi meille mahdollisuuden siirtyä luomaan sivistyksen perusedellytyksiä toisin kuin muissa Länsi-Euroopan valtioissa? Onko maailmanhistorian yleinen kehityssuunta siitä muuttunut? Ovatko perusluokkien perussuhteet siitä muuttuneet jokaisessa valtiossa, jonka maailmanhistorian yleinen kulku vetää ja on vetänyt mukaansa?

Jos sosialismin aikaansaamiseen tarvitaan tiettyä kulttuuritasoa (vaikka kukaan ei osaa sanoa, mikä tämä tietty „kulttuuritaso” nimenomaan on, koska se on erilainen

kussakin Länsi-Euroopan valtiossa), niin miksi emme saisi aloittaa ensiksi siitä, että luomme vallankumouksen tietä edellytykset tälle tietylle tasolle, ja vasta sen jälkeen lähteä työläisten ja talonpoikien vallan sekä neuvostojärjestelmän pohjalla tavoittamaan muita kansoja.

Tammikuun 16 pnä 1923.

II

Sosialismin luomiseksi, te sanotte, tarvitaan sivistystä. Hyvä on. Entä miksi me emme olisi ensin voineet luoda itsellemme sellaisia sivistyksen edellytyksiä kuin on tilanherrojen ja Venäjän kapitalistien karkottaminen ja sitten lähteä kulkemaan sosialismia kohti? Mistä kirjoista te olette lukenut sellaista, etteivät moiset muutokset historian tavallisessa kehityskulussa ole sallittuja eivätkä mahdollisia?

Muistaakseni Napoleon kirjoitti: „On s'engage et puis... on voit”. Vapaasti käännettynä se merkitsee: „Kunhan ensin ryhdytään vakavaan taisteluun, sittenpäähän nähdään”. Niinpä me ryhdyimmekin ensin lokakuussa 1917 vakavaan taisteluun, ja sitten jo näimme kehityksen sellaisetkin yksityiskohdat (maailmanhistorian kannalta ne ovat epäilemättä yksityiskohtia) kuin Brestin rauhan tai uuden talouspolitiikan j.n.e. Eikä nykyään enää ole epäilystä sen suhteen, että siinä, mikä on tärkeintä, olemme saavuttaneet voiton.

Meikäläiset Suhanovit, puhumattakaan heitä oikeistolaisemmista sosialidemokraateista, eivät voi uneksiakaan, että vallankumoukset ylipäänsä voisivat tapahtua toisin. Eurooppalaiset poroporvarimme eivät edes uneksi sellaista, että myöhemmät vallankumoukset Idän maissa, joissa väestö on verrattomasti monilukuisempi ja sosiaaliset olot verrattomasti moninaisemmat, tulevat tarjoamaan heille epäilemättä enemmän omalaatuisuutta kuin Venäjän vallankumous.

Kieltämättä Kautskyn mukaan kirjoitettu oppikirja oli aikoinaan varsin hyödyllinen teos. Mutta on jo korkea aika

luopua ajatuksesta, että tuo oppikirja muka sisältää maailmanhistorian myöhemmän kehityksen kaikki muodot. Ne, jotka niin luulevat, olisi jo aika julistaa ilman muuta tomppeleiksi.

Tammikuun 17 pnä 1923.

*Julkaistu ensi kerran
toukokuun 30 pnä 1923
„Pravda” lehdessä 117. numerossa.
Allekirjoitus: L e n i n*

*Julkaistaan lehdessä tekstistä
lisäkorjauksineen, jotka
on tehty pikakirjoitukseen
V. I. Leninin osoituksesta*

MITEN MEIDÄN OLISI UUELLEENJÄRJESTETTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTIO

(EHDOTELMA PUOLUEEN XII EDUSTAJAKOKOUKSELLE) 148

Työläis- ja talonpoikaisinspektio (TTI) on meille epäilemättä tavattoman vaikea pulma, eikä tätä pulmaa ole vielä tähän mennessä saatu ratkaistuksi. Mielestäni ne toverit, jotka ratkaisevat kysymyksen kiistämällä Työläis- ja talonpoikaisinspektion hyödyllisyyden ja tarpeellisuuden, ovat väärässä. Mutta en kiistä myöskään sitä, että valtiokoneistomme ja sen parantaminen on sangen vaikea, mutta samalla tavattoman ajankohtainen kysymys, jota ei ole vielä läheskään ratkaistu.

Ulkoasiain kansankomissariaattia lukuunottamatta valtiokoneistomme on suurimmalta osaltaan entisyyden perua ja jossain määrin tuntuja muutoksia siinä on tehty vähiten. Siihen on vain siloiteltu hieman pintaväriä, mutta muussa suhteessa se on mitä tyypillisin vanha jäännös vanhasta valtiokoneistostamme. Ja nyt, löytääksemme keinoon, jolla sen voisi toden teolla uusia, meidän on mielestäni turvauduttava kansalaissotamme antamaan kokemukseen.

Millä tavalla me menettelimme kansalaissodan vaarallisimpina hetkinä?

Me keskitimme parhaat puoluevoimamme Punaiseen Armeijaan; me mobilisoimme parhaat työläisemme; ryhdyimme etsimään uusia voimia sieltä, missä ovat diktatuurimme syvimvät juuret.

Vakaumukseni on se, että meidän on samalta suunnalta etsittävä lähtökohtaa myös Työläis- ja talonpoikaisinspektion uudelleenjärjestämiseen. Esitän puolueemme XII edustajakokouksen hyväksyttäväksi seuraavan tätä uudelleenjärjestelyä koskevan suunnitelman, joka perustuu

Keskuskontrollikomissiomme (KKK) omalaatuiseen laajentamiseen.

Puolueemme Keskuskomitean täysistunnot ovat jo osoittaneet pyrkivänsä kehittymään tavallaan korkeimmiksi puoluekonferensseiksi. Täysistuntoja pidetään keskimäärin enintään kerran kahdessa kuukaudessa ja juoksevia tehtäviä, kuten tunnettua, hoitavat KK:n nimissä Politbyroomme, Organisaatiobyroomme, Sihteeristömme j.n.e. Mielestäni meidän on mentävä loppuun saakka tätä tietä, jolle olemme täten lähteneet, ja muutettava KK:n täysistunnot lopullisesti korkeimmiksi puoluekonferensseiksi, jotka kutsutaan koolle kerran kahdessa kuukaudessa ja joihin KKK osallistuu. Ja tämä KKK on alempana mainituin ehdoin yhdistettävä uudelleenjärjestetyn Työläis- ja talonpoikaisinspektion perusosan kanssa.

Kehotan edustajakokousta valitsemaan työläisten ja talonpoikien keskuudesta 75—100 uutta KKK:n jäsentä. Nämä valittavat jäsenet on tarkastettava puoluekannalta samalla tavalla kuin tavalliset KK:n jäsenet, sillä valittavilla pitää olla kaikki KK:n jäsenten oikeudet.

Toisaalta Työläis- ja talonpoikaisinspektio on supistettava 300—400 toimihenkilöä käsittäväksi, jotka on tarkastettu erittäin huolellisesti tunnollisuutensa ja valtiokoneistomme tuntemuksen kannalta ja jotka ovat suorittaneet erikoisen tutkimuksen siitä, missä määrin he tuntevat yleensä töiden ja m.m. hallinnollisen työn, kansliatyön y.m.s. järjestelyn tieteelliset perusteet.

Mielestäni tällainen Työläis- ja talonpoikaisinspektion yhdistäminen KKK:oon tulee olemaan hyödyksi näille molemmille laitoksille. Toisaalta Työläis- ja talonpoikaisinspektio saa siten niin suuren arvovallan, että siitä tulee ainakin meidän Ulkoasiain kansankomissariaattimme veroinen. Toisaalta KK:mme yhdessä KKK:n kanssa lähtee lopullisesti sille korkeimmaksi puoluekonferenssiksi muuttumisen tielle, jolle se oikeastaan on jo lähtenyt ja jota tietä sen on mentävä loppuun saakka pystyäkseen täyttämään tehtävänsä oikein kahdessa suhteessa: *oman* järjestöllisen rakenteensa ja toimintansa suunnitelmallisuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja järjestelmällisyyden kannalta sekä siinä suhteessa, että sillä on todella yhteys laajoihin joukkoihin parhaimpien työläistemme ja talonpoikiemme välityksellä.

Avavistan erään vastaväitteen, joka tulee joko suoraan tai välillisesti niistä piireistä, jotka tekevät koneistomme vanhanaikaiseksi, s.o. niiden taholta, jotka kannattavat koneistomme säilyttämistä siinä samassa aivan mahdottomassa ja sopimattomassa muodossa, jollainen se oli ennen vallankumousta ja jollainen se on vielä nytkin (tulkoon sanotuksi, että olemme nyt saaneet historiassa perin harvoin esiintyvän tilaisuuden säätää ne aikamäärät, jotka ovat tarpeen perusteellisten yhteiskunnallisten muutosten suorittamiseksi, ja me näemme nyt selvästi, mitä voidaan tehdä viidessä vuodessa ja mihin tarvitaan paljon pitempi aika).

Tämä vastaväite on se, että ehdottamani uudistuksen tuloksena muka syntyisi pelkkää kaaosta. KKK:n jäsenet joutuisivat kuljeksimaan kaikissa virastoissa tietämättä minne, mitä varten ja kenen puoleen heidän on käännyttävä, aiheuttaisivat kaikkialla vain epäjärjestystä häiritsemällä toimihenkilöiden tavanomaista työtä j.n.e. y.m.s.

Luulen, että moisen vastaväitteen ilkeämielinen alkulähde on niin ilmeinen, ettei se kaipaa edes vastausta. On itsestään selvää, että KKK:n puhemiehistön sekä Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaarin ja sen kollegion (ja vastaavissa tapauksissa myös KK:mme Sihteeristön) on tehtävä monia vuosia sitkeästi työtä saadakseen järjestetyksi oikealla tavalla niin kansankomissariaattinsa kuin myös tämän ja KKK:n yhteistyön. Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaari voi mielestäni jäädä kansankomissaariksi (ja hänen pitääkin jäädä siksi), kuten koko kollegiokin, ja johtaa edelleenkin koko Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimintaa ja myös kaikkia niitä KKK:n jäseniä, jotka katsotaan „komennetuiksi” hänen käytettävikseen. Ne 300—400 Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilöä, jotka suunnitelmani mukaan jäävät paikoilleen, tulevat toisaalta täyttämään pelkästään sihteerin tehtäviä toisten Työläis- ja talonpoikaisinspektion jäsenten ja KKK:n lisjäsenten apuna, toisaalta heidän pitää olla hyvin päteviä, erittäin koeteltuja, erittäin luotettuja ja saada hyvää palkkaa, että he pääsisivät kokonaan siitä todella onnettomasta (etten sanoisi vieläkin pahemmasta) asemasta, missä Työläis- ja talonpoikaisinspektion virkailija nykyisin on.

Olen varma, että toimihenkilöiden lukumäärän supistaminen mainitsemaani määrään parantaa monin verroin niin Työläis- ja talonpoikaisinspektion työntekijäin kuin koko työnkin laatua ja antaa samalla kansankomissaarille ja kollegion jäsenille mahdollisuuden keskittyä kokonaan työn järjestelyyn ja työn laadun järjestelmälliseen ja jatkuvaan parantamiseen, mikä on työväen ja talonpoikain vallalle ja neuvostojärjestelmällemme niin tuiki tarpeellista.

Luulen myös, että toisaalta Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaarin pitää osittain yhdistää ja osittain koordinoida niitä työn järjestelyn alalla toimivia korkeimpia instituutteja (Työn keskusinstituutti, Työn tieteellisen järjestelyn instituutti j.n.e.), joita meillä tasavallassamme on nyt ainakin 12. Liiallinen samanlaisuus ja siitä johtuva yhdistämispyrkimys on vahingoksi. Päinvastoin tässä suhteessa pitää löytää järkevä ja tarkoituksenmukainen keskitie kaikkien näiden laitosten yhdistämisessä ja asiallisessa erottelussa edellyttäen, että jokainen näistä laitoksista pysyy tietystä määrässä itsenäisenä.

Epäilemättä myös KKK:me hyötyy tästä uudistuksesta vähintään yhtä paljon kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektio, se hyötyy sekä siinä mielessä, että yhteydet joukkoihin lujittuvat, että siinä mielessä, että sen toiminta muodostuu säännöllisemmäksi ja varmemmaksi. Silloin voidaan (ja pitääkin) saattaa voimaan ankarampi ja vastuullisempi järjestys Politbyroon istuntojen valmistelussa, niissä pitää olla läsnä määrätty, joko tietyn ajanjakson tai tietyn järjestelysuunnitelman mukaisesti määräytyvä määrä KKK:n jäseniä.

Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaarin pitää yhdessä KKK:n puhemiehistön kanssa jakaa tehtävät sen jäsenten kesken sen mukaan, velvoitetaanko heidät olemaan läsnä Politbyroon istunnoissa ja tarkastamaan kaikki asiakirjat, jotka tavalla tai toisella tulevat Politbyroon käsiteltäviksi, tai sen mukaan, velvoitetaanko heidät käyttämään osan työajastaan teoreettiseen opiskeluun ja töiden tieteellisen järjestelyn tutkimiseen, taikka sen mukaan, velvoitetaanko heidät ottamaan käytännöllisesti osaa valtiokoneistomme valvontaan ja sen työn parantamiseen, alkaen korkeimmista valtionlaitoksista aina alimpiin paikalliselimiin saakka j.n.e.

Arvelen myös, että sen poliittisen hyödyn lisäksi, mikä koituu siitä, että tämän uudistuksen tuloksena KK:n jäsenet ja KKK:n jäsenet tulevat olemaan monin verroin paremmin selvillä asioista ja paremmin valmistuneita Politbyroon istuntoihin (kaikkien KK:n ja KKK:n jäsenten pitää saada kaikki näitä istuntoja koskevat asiapaperit viimeistään vuorokautta ennen Politbyroon istuntoa, paitsi ehdottoman kiireellisissä tapauksissa, jolloin tarvitaan erikoista järjestystä KK:n ja KKK:n jäsenten tutustuttamiseksi asioihin ja näiden asioiden ratkaisemiseksi), myönteisiin puoliin on luettava myös se, että Keskuskomiteassamme vähenee puhtaasti persoonallisten ja satunnaisten seikkojen vaikutus ja siten heikkenee myös hajaannuksen vaara.

Keskuskomiteamme on muodostunut lujasti keskittyneeksi ja varsin arvovaltaiseksi ryhmäksi, mutta tämän ryhmän toiminnalle ei ole luotu sen arvovaltaa vastaavia edellytyksiä. Ehdottamani uudistus tulisi olemaan tässä avuksi, ja KKK:n jäsenten, joista täytyy olla tietty määrä läsnä jokaisessa Politbyroon istunnossa, pitää muodostua tiiviiksi ryhmäksi, jonka on valvottava „henkilöön katsomatta”, ettei kenenkään arvovalta voisi estää heitä tekemästä kyselyä, tarkastamasta asiapapereita ja yleensäkin pyrkimästä siihen, että he olisivat ehdottomasti selvillä asioista ja että niitä hoidettaisiin aivan oikein.

Meidän Neuvostotasavallassamme yhteiskuntajärjestelmä perustuu tietysti kahden luokan: työläisten ja talonpoikien yhteistoimintaan, johon nyt on määrätyillä ehdoilla päästetty myös „nepmanit”, s.o. porvaristo. Jos näiden luokkien välillä syntyy vakavia luokkaerimielisyyksiä, silloin hajaannus käy kiertämättömäksi, mutta meidän yhteiskuntajärjestelmässämme ei ole ehdotonta perustaa tällaiselle hajaannukselle, ja meidän KK:mme ja KKK:mme samoin kuin koko puolueemmekin perustehtävänä on pitää tarkasti silmällä niitä asianhaaroja, joista saattaa johtua hajaannus, sekä ehkäistä ne, sillä viime kädessä tasavaltamme kohtalo riippuu siitä, seuraavatko talonpoikaisjoukot työväenluokkaa ja pysyvätkö ne uskollisina tämän kanssa tekemälleen liitolle vai antavatko ne „nepmanien”, s.o. uuden porvariston, erottaa ja eristää talonpojat työläisistä. Mitä selvemmin näemme edessämme tämän

kahdenlaisen mahdollisuuden, mitä selvemmin kaikki työläisemme ja talonpoikamme käsittävät sen, sitä enemmän on mahdollisuuksia, että onnistumme välttämään hajaannuksen, joka olisi turmioksi Neuvostotasavallalle.

Tammikuun 23 pnä 1923.

*„Pravda” № 16,
tammikuun 25 pnä 1923
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan „Pravda” lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
pikakirjoitteen mukaan*

MIELUUMMIN VÄHEMMÄN, MUTTA PAREMPAA

Valtiokoneistomme parantamiskysymyksessä Työläis- ja talonpoikaisinspektion ei mielestäni pidä tavoitella paljoutta eikä hätiköidä. Me olemme tähän saakka ehtineet niin vähän harkita valtiokoneistomme laatua ja pitää siitä huolta, että on paikallaan huolehtia sen perinpohjaisesta valmentamisesta ja siitä, että Työläis- ja talonpoikaisinspektioon keskitettäisiin ominaisuuksiltaan todella nykyaikaista ihmisainesta, s.o. sellaista väkeä, joka ei jää jälkeen parhaista Länsi-Euroopan esikuvista. Sosialistiselle tasavallalle se on tietysti liian vaatimaton ehto. Mutta ensimmäinen viisivuotiskausi on herättänyt meissä melko paljon epäuskoa ja skeptillisyyttä. Olemme tahtomattamekin taipuvaisia suhtautumaan sillä tavalla niihin, jotka pärpättävät liian paljon ja kovin kevytmielisesti esimerkiksi „proletaarisesta kulttuurista”: meille riittäisi ensi aluksi nykyinen porvarillinen kulttuuri, meille riittäisi, kun aluksi vapautuisimme korkeimmantyyppisestä esiporvarillisesta kulttuurista, s.o. virkamies- tai maaorjuuskulttuurista j.n.e. Kulttuurikysymyksissä hätiköiminen ja leventely on kaikkein vahingollisinta. Monien nuorten kynänkäyttäjiemme ja kommunistiemme pitäisi panna tämä visusti korvansa taa.

Niinpä valtiokoneistoa koskevassa kysymyksessä meidän onkin nyt tehtävä aikaisemmasta kokemuksestamme se johtopäätös, että parasta olisi toimia hitaammin.

Valtiokoneistoon nähden asiat ovat meillä niin surkealla, etten sanoisi suorastaan inhottavalla kannalla, että meidän pitää ensin harkita välittömästi sitä, millä tavalla voitaisiin taistella siinä esiintyviä epäkohtia vastaan, unohtamatta, että näiden epäkohtien juuret ovat syvällä entisyydessä,

jota, vaikka se onkin kumottu, ei silti ole raivattu pois, se ei ole vielä kauaksi menneisyyteen jäänyt kulttuurivaihe. Nimenomaan kulttuurista asetankin tässä kysymyksen, sillä näissä asioissa voidaan pitää saavutettuna vain sitä, mikä on juurtunut kulttuuriin, elintapoihin, tullut tottumukseksi. Mutta voidaan sanoa, että sitä, mikä yhteiskuntarakenteessamme on hyvää, ei ole lainkaan mietitty, käsitetty eikä tajuttu, se on kiireessä temmattua, tarkistamatonta ja kokeilematonta, sitä ei ole vahvistettu käytännössä eikä varmennettu j.n.e. Toisin ei tietysti voinut ollakaan vallankumouksellisena kautena ja kehityksen ollessa niin päättä huimaavan nopeaa, että olemme viidessä vuodessa siirtyneet tsarismista neuvostojärjestelmään.

On jo aika viisastua. On pelastauduttava suhtautumalla epäuskoisesti kaikkeen hätäpikaiseen etenemiseen, kaikenlaiseen kerskailuun y.m.s., on harkittava, miten voitaisiin tarkistaa ne edistysaskeleet, joita me joka tunti kuuluttamme, joka minuutti otamme ja jotka sitten joka sekunti todistamme epävarmoiksi, kestäättömiksi ja käsittämättömiksi. Hätiköiminen olisi tässä suhteessa kaikkein vahingollisinta. Olisi mitä vahingollisinta luottaa siihen, että me jo jotakin tiedämme, tai siihen, että meillä on edes jossain määrin riittävästi aineksia luodaksemme todella uuden koneiston, jota todella voidaan ansaitusti sanoa sosialistiseksi, neuvostolaiseksi j.n.e.

Ei, sellaista koneistoa ja jopa sen aineksia meillä on naurettavan vähän, ja meidän on muistettava, ettei sen luomisessa saa säästää aikaa ja että se vaatii monta, monen monta vuotta.

Mitä aineksia meillä on luodaksemme tuon koneiston? Vain kahdenlaisia. Ensinnäkin sosialismin puolesta käydyn taistelun innoittamat työläiset. Nämä ainekset eivät ole kyllin valistuneita. He haluaisivat luoda meille paremman koneiston. Mutta he eivät tiedä miten se olisi tehtävä. He eivät voi sitä tehdä. He eivät ole tähän mennessä saavuttaneet sitä kehitys- ja sivistystasoa, jota se vaatii. Ja se vaatii nimenomaan sivistystä. Tässä suhteessa ei saada mitään aikaan yltiöpäisyydellä tai rynnistyksellä, toimekkuudella tai tarmolla tai yleensä joillakin muilla paremmilla inhimillisillä ominaisuuksilla. Toiseksi tiedon, valistuksen ja opetuksen ainekset, joita meillä on naurettavan vähän kaikkiin muihin valtioihin verraten.

Ja tässä ei saa unohtaa, että olemme vielä liian taipuvaisia korvaamaan nämä tiedot (taikka luulemaan, että ne voidaan korvata) uutteruudella, hätiköinnillä j.n.e.

Valtiokoneistomme uudistamiseksi meidän on hinnalla millä hyvänsä asetettava tehtäväksemme: ensinnäkin — opiskella, toiseksi — opiskella ja kolmanneksi — opiskella ja sitten pidettävä tarkkaa vaaria siitä, ettei oppimme jää kuolleeksi kirjaimeksi tai muotilauseeksi (mitä meillä muuten ilmenee varsin usein, eihän tässä mitään salaamista ole), että oppi todella muuttuu lihaksi ja vereksi, muodostuu kokonaan ja toden teolla jokapäiväisen elämämme perusainekseksi. Sanalla sanoen, meidän ei pidä esittää niitä vaatimuksia, joita Länsi-Euroopan porvaristo esittää, vaan niitä, mitkä ansaitsevat tulla esitetyiksi ja sopivat esitettäviksi maalle, joka on ottanut tehtäväkseen kehittyä sosialistiseksi maaksi.

Johtopäätökset sanotusta: meidän on tehtävä Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta, valtiokoneistomme parantamisen välikappaleesta, todella mallikelpoinen laitos.

Jotta se voisi kohota kyllin korkealle tasolle, on pidettävä sääntönä: mittaa seitsemän kertaa, leikkaa kerran.

Sitä varten uuden kansankomissariaatin luomiseen on käytettävä kaikkea sitä, mikä yhteiskuntajärjestelmässämme on todella parasta, on käytettävä sitä mitä suurimmalla varovaisuudella, harkiten ja asiantuntemuksella.

Sitä varten on välttämätöntä, etteivät yhteiskuntajärjestelmämme parhaat ainekset, nimittäin: ensinnäkin eturivin työläiset ja toiseksi todella valistuneet ainekset, joista voidaan mennä takuuseen, etteivät he usko sokeasti yhteenkään sanaan eivätkä sano sanaakaan omantunnon vastaisesti, pelkäisi tunnustaa mitään vaikeuksia eivätkä pelkäisi minkäänlaista taistelua saavuttaakseen päämäärän, jonka he ovat itselleen vakavasti asettaneet.

Olemme touhunneet jo viisi vuotta valtiokoneistomme parantamiseksi, mutta se on nimenomaan vain touhua, joka on viiden vuoden aikana todistanut vain kelvottomuutensa tai vieläpä hyödyttömyytensä, vieläpä vahingollisuutensa. Tuo touhu on näyttänyt meistä työnteolta, mutta todellisuudessa se on turmellut laitoksiamme ja aivojamme.

Tähän on vihdoinkin saatava aikaan muutos.

On otettava säännöksi: mieluummin määrällisesti vähemmän, mutta laadullisesti parempaa. On otettava

säännöksi: mieluummin kahden tai vaikkapa kolmen vuoden kuluttua kuin hätiköiden, ilman mitään toivoa saada kunnollista ihmisainesta.

Tiedän, että tämän säännön noudattaminen ja soveltaminen meidän oloissamme tulee olemaan vaikeaa. Tiedän, että päinvastainen sääntö tulee raivaamaan meillä itselleen tietä tuhansien takaporttien kautta. Tiedän, että on tehtävä ankaraa vastarintaa, että on osoitettava hitonmoista sitkeyttä, että työ tällä alalla tulee ainakin ensi vuosina olemaan helkkarin epäkiitollista; mutta kuitenkin olen varma, että vain sellaisella työllä voimme saavuttaa tarkoituserämme ja vasta sitten kun olemme sen saavuttaneet, me luomme tasavallan, joka todella ansaitsee tulla nimitetyksi neuvostolaiseksi, sosialistiseksi j.n.e. j.n.e. y.m.s.

Monen lukijan mielestä numerot, joita käytin esimerkkinä edellisessä kirjoituksessani*, lienevät varmaankin liian pieniä. Olen varma, että nuo numerot voidaan todistaa riittämättömiksi monin laskelmin. Mutta mielestäni meidän on pidettävä noita ja kaikkia muita laskelmia tärkeämpänä yhtä seikkaa: pyrkimystä siihen, että laatu olisi todella mallikelpoista.

Olen sitä mieltä, että mitä valtiokoneistoomme tulee, juuri nyt on koittanut vihdoinkin aika, jolloin meidän on työskenneltävä sen hyväksi toden teolla mitä vakavimmin ja jolloin hätiköiminen tässä työssä on miltei vahingollisinta. Siksi varottaisin kovasti suurentamasta noita numeroita. Päinvastoin, käsitykseni mukaan tässä on oltava erikoisen kitsaita numeroihin nähden. Puhukaamme suoraan. Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatilla ei ole nyt mitään arvovaltaa. Kaikki tietävät, ettei ole muita sen kehnommin järjestettyjä laitoksia kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektiimme laitokset ja että nykyisissä oloissa tältä kansankomissariaatilta on turhaa mitään vaatiakaan. Meidän on painettava tämä lujasti mieleemme, jos aiomme todellakin kehittää muutamassa vuodessa laitoksen, jonka pitää ensinnäkin olla mallikelpoinen, toiseksi herättää kaikissa ehdotonta luottamusta ja kolmanneksi todistaa jokaiselle, että olemme todella osoittaneet tarpeelliseksi niin korkean viraston kuin Keskuskontrollikomission (KKK) toiminnan. Kaikista toimihenkilöiden määrää kos-

* Ks. tätä osaa, ss. 471—476. *Toim.*

kevista yleisistä normeista on mielestäni luovuttava heti ja kerta kaikkiaan. Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilöt meidän on valittava aivan erikoisella tavalla ja vain mitä ankarimman kokeilun perusteella. Miksi tosiaankin perustaisimme kansankomissariaatin, jossa työt sujuisivat jotenkuten, joka ei taaskaan nauttisi pienintäkään luottamusta ja jonka sanalla ei olisi kerrassaan mitään vaikutusta? Mielestäni perustehtävämme on välttää tätä sellaisessa uudelleenjärjestelyssä, minkä nyt aiomme suorittaa.

Työläisten, joita otamme KKK:n jäseniksi, täytyy olla kommunisteina moitteettomia, ja arvelen, että on tehtävä vielä kauan työtä opettaaksemme heidät tekemään työtä ja käsittämään tehtävänsä. Edelleen, apulaisina tässä työssä täytyy olla tietty määrä sihteerejä, joiden suhteen on vaadittava monenkertaista tarkastusta ennen virkaan nimittämistä. Ja lopuksi, niiden toimihenkilöiden, jotka me poikkeustapauksessa rohkenemme asettaa heti Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilön paikalle, on täytettävä seuraavat vaatimukset:

ensinnäkin heillä täytyy olla muutamien kommunistien antamat suositukset;

toiseksi heidän täytyy todistaa, että he tuntevat valtiokoneistomme;

kolmanneksi heidän täytyy todistaa, että he tuntevat valtiokoneistomme teoreettiset perusteet, hallinto-opin, kirjanpidon j.n.e. perusteet;

neljänneksi heidän täytyy päästä työssään yhteisymmärrykseen KKK:n jäsenten ja oman sihteeristönsä kanssa niin hyvin, että voisimme mennä takuuseen koko tämän koneiston työstä.

Tiedän, että nämä vaatimukset kysyvät tavattoman suuria edellytyksiä, ja pelkään pahoin, että useimmat Työläis- ja talonpoikaisinspektion „käytännönmiehet” julistavat nämä vaatimukset mahdottomiksi tai alkavat tehdä niistä pilaa. Mutta minä kysyn keneltä tahansa Työläis- ja talonpoikaisinspektion nykyiseltä johtajalta tai henkilöiltä, jotka ovat tekemisissä sen kanssa, voiko hän sanoa minulle vilpittömästi — mihin tarvitaan käytännössä sellaista kansankomissariaattia kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektiota? Arvelen, että tuo kysymys auttaa häntä löytämään kohtuullisuuden rajat. Joko ei kannata lainkaan ryhtyä yhteen

niistä uudelleenjärjestelyistä, joita meillä on ollut jo niin paljon, sellaisen toivottoman työalan kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektion uudelleenjärjestelyyn, tai sitten on todella otettava tehtäväksi luoda hitaasti, vaikeata ja epätavallista tietä, monien tarkastusten kautta jotain todella mallikelpoista, joka ei herättäisi kunnioitusta kaikissa ainoastaan siksi, että virka- ja arvonimet sitä vaativat.

Ellei riitä kärsivällisyyttä, ellei tuohon työhön uhrata muutamia vuosia, niin on parempi, ettei siihen käydä lainkaan käsiksi.

Niistä virastoista, joita olemme jo leiponeet työn järjestelyn instituuttien y.m.s. alalla, on mielestäni valikoitava vähimmäismäärä, on tarkistettava, että niiden työskentely olisi järjestetty aivan vakavasti, ja jatkettava työtä vain siten, että se todella olisi nykyaikaisen tieteen tasolla ja antaisi meille kaikki mahdolliset tulokset. Silloin ei ole utopiaa toivoa, että muutamassa vuodessa saadaan aikaan laitos, joka pystyy täyttämään tehtävänsä, nimittäin toimimaan järjestelmällisesti ja järkkymättä valtiokoneistomme parantamiseksi, nauttien työväenluokan, Venäjän kommunistisen puolueen ja tasavaltamme koko väestön luottamusta.

Sitä voitaisiin ryhtyä valmistelemaan jo nyt. Jos Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatti suostuisi tähän suunniteltuun uudelleenjärjestelyyn, silloin se voisi ryhtyä heti valmistaviin toimenpiteisiin ja toimia sitten järjestelmällisesti niiden toteuttamiseksi loppuun asti hätiköimättä ja kieltäytymättä tekemästä uudelleen sitä, mikä on jo kerran tehty.

Kaikenlainen puolinen ratkaisu olisi tässä äärimmäisen vahingollista. Kaikenlaiset Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilöiden normit, olkoot niiden lähtökohtana mitkä tahansa muut käsitykset, pohjautuisivat tosiasiallisesti vanhoihin virkamiesmäisiin käsityksiin, vanhoihin ennakkoluuloihin, siihen, mikä on jo tuomittua, mikä aiheuttaa yleistä ivaa j.n.e.

Kysymys on tässä oikeastaan näin:

Joko näytetään nyt, että olemme todellakin oppineet jotain valtiorakennustyössä (eihän ole syntyä oppia jotain viidessä vuodessa), tai tunnustetaan, ettemme ole kypsy-

neet sitä varten; ja silloin ei kannata siihen työhön ryhtyäkään.

Arvelen, ettei ole lainkaan liioiteltua olettaa, että olemme oppineet jo kylliksi voidaksemme käytettävissämme olevan ihmisaineksen turvin rakentaa järjestelmällisesti ja kokonaan uudelleen vaikkapa yhden kansankomissariaatin. Tosin tämän yhden kansankomissariaatin pitää olla määrävävä koko valtiokoneistomme suhteen.

On julistettava heti yleensä töiden ja erikoisesti hallintotyön järjestelyä käsittelevän kahden tai useamman oppikirjan laatimiskilpailu. Pohjaksi voidaan ottaa meillä jo julkaistu Jermanskin kirja, vaikka hän, tulkoon sulkumerkeissä sanotuksi, onkin ilmeisen myötätuntoinen menshevismiiä kohtaan eikä sovi Neuvostovallalle kelvollisen oppikirjan laatijaksi. Pohjaksi voidaan ottaa myös Kerzhentsevin hiljattain ilmestynyt kirja, ja vihdoinkin voivat kelvata vielä jotkut erikoisalojen oppikirjat.

On lähetettävä muutamia asiantuntevia ja tunnollisia henkilöitä Saksaan tai Englantiin valitsemaan kirjallisuutta ja perehtymään tähän kysymykseen. Englannin mainitsen siltä varalta, jos Amerikkaan tai Kanadaan lähettäminen kävisi mahdolliseksi.

On asetettava valiokunta, joka laatii alustavan tutkinto-ohjelman Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilöehdokkaita varten, samoin KKK:n jäsenehdokkaita varten.

Tämä ja muu tämänkaltainen työ ei tietenkään rasita Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaaria, kollegion jäseniä eikä KKK:n puhemiehistöä.

Rinnan tämän kanssa on asetettava valmisteluvaliokunta valikoimaan ehdokkaita KKK:n jäsenten toimeen. Luullakseni tähän toimeen kelpaavia ehdokkaita meillä löytyy nyt jo enemmän kuin riittävästi jokaisen hallintoviraston kokeimpien työntekijöiden joukosta kuin myös neuvostokoulujemme ylioppilaiden keskuudesta. Tuskin olisi oikein jättää etukäteen laskuista pois kumpaakaan ryhmää. Nähtävästi on parempi, jos tämä laitos on kokoonpanoltaan moninainen, meidän on löydettävä siihen monien ominaisuuksien yhdistelmiä, erilaisten hyvien ominaisuuksien yhdistelmiä, joten ehdokasluettelon laatimisessa joudutaan tekemään kovasti työtä. Vähiten toivottavaa esimerkiksi olisi, että

uusi kansankomissariaatti muodostettaisiin saman kaavan mukaan, sanokaamme virkailijatyyppeistä ihmisistä tai jätettäisiin syrjään agitaattorityyppeiset ihmiset tai sellaiset henkilöt, joille on ominaista ystävällisyys tai kyky päästä tämänluontoisille työntekijöille jossain määrin epätavalliseen seuraan j.n.e.

* *
*

Luulen, että esitän parhaiten ajatukseni vertaamalla suunnitelmaani akateemisiin laitoksiin. KKK:n jäsenten tulee puhemiehistönsä johdolla tarkastaa järjestelmällisesti kaikki Politbyroon paperit ja asiakirjat. Samalla heidän pitää jakaa oikealla tavalla aikansa eri tehtävien välillä, jotka koskevat asiainhoidon tarkastamista laitoksissamme, pienimmistä ja yksityisistä laitoksista alkaen aina korkeimpia valtionvirastoja myöten. Ja vihdoin heidän tehtäviinsä kuuluu teorian tutkiminen, s.o. töiden järjestelyn teorian tutkiminen sillä alalla, jolle he aikovat omistautua, sekä käytännöllinen harjoittelu joko vanhempien tovereiden tai työn järjestelyn instituuttien opettajien ohjauksella.

Mutta mielestäni he eivät mitenkään voi rajoittua vain tällaisiin akateemisiin harrastuksiin. Sen ohella heidän on valmistauduttava myös tehtäviin, joita en kainostelisi sanoa valmistautumiseksi saamaan kiikkiin, en sano veijareita, mutta joitakin senkaltaisia, ja keksimään erikoisia oveluuksia salatakseen käyntinsä, menettelynsä j.n.e.

Jos kohta moiset esitykset aiheuttaisivat Länsi-Euroopan virastoissa ennen kuulumatonta suuttumusta, siveellistä paheksumista j.n.e., niin arvelen, ettemme me ole vielä siinä määrin byrokratisoituneet, että olisimme taipuvaisia sellaiseen. Uusi talouspolitiikka ei ole vielä ehtinyt saada meillä niin suurta kunnioitusta, että loukkaannuttaisiin sellaisesta ajatuksesta, että joku mahdollisesti saadaan kiikkiin. Neuvostotasavalta on rakennettu meillä vasta äskettäin ja kaikenlaista rojua on niin paljon, että tuskinpa kenenkään päähän pälkähtää loukkaantua ajatuksesta, että tuon rojun keskellä voidaan suorittaa etsintöjä turvautumalla tietynlaiseen oveluuteen ja tiedusteluihin, jotka joskus kohdistu-

vat melko etäisiin lähteisiin tai jotka suoritetaan melkoisia kiertoteitä käyttäen, ja jos jollekin pälkähtäisikin päähän sellainen, niin varmasti me kaikki nauraisimme makeasti sellaiselle henkilölle.

Toivokaamme, että luusi Työläis- ja talonpoikaisinspektiomme vapautuu sellaisesta ominaisuudesta, jota ranskalaiset sanovat pruderie'ksi ja jota me voimme sanoa naurettavaksi keimailuksi tai naurettavaksi isotteluksi ja josta on erikoisen suurta etua koko byrokraliallemme, niin neuvosto- kuin puoluebyrokraliallekin. Sulkeissa huomautettakoon, että meillä esiintyy byrokraliaa paitsi neuvostovirastoissa myös puoluevirastoissa.

Kun edellä kirjoitin, että meidän pitää opiskella ja opiskella työn korkeimman järjestelyn instituuteissa j.n.e., niin tämä ei suinkaan tarkoita, että käsittäisin tämän „opiskelun” jotenkin koulumaiseksi tai että rajoittuisin ajatukseen opiskelusta vain koulumaisesti. Toivottavasti yksikään oikea vallankumousmies ei epäile minun kieltäytyvän tässä tapauksessa sisällyttämästä tuohon „opiskelu”-käsitteeseen joitakin kepposia, jonkinlaista oveluutta, juonikkuutta tai jotakin sen tapaista. Tiedän, että Länsi-Euroopan säädyllyisessä ja vakavassa valtiossa moinen ajatus herättäisi todella kauhua eikä yksikään kunnan virkamies suostuisi ottamaan sitä edes pohdittavaksi. Mutta luotan siihen, ettemme ole vielä kyllin byrokralisoituneita ja ettei tämän ajatuksen pohtiminen herätä meillä muuta kuin hilpeyttä.

Tosiaankin, miksei voitaisi yhdistää toisiinsa mieluista ja hyödyllistä? Miksei voitaisi käyttää hyväksi jotain huvittavaa tai puolittain huvittavaa kepposta saadaksemme selville jotain naurettavaa, jotain vahingollista, jotain puolittain naurettavaa, puolivahingollista j.n.e.?

Minusta tuntuu, että meidän Työläis- ja talonpoikaisinspektiomme voittaa paljon, jos ottaa nämä huomautukset harkittavakseen, ja että niiden konstien luettelo, joiden avulla KKK:mme tai sen virkaveljet Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa ovat saaneet eräitä loistavimpia voittojaan, tulee lisääntymään aika lailla meidän tulevien „TTI-laistemme” ja „KKK-laistemme” seikkailuista paikoissa, joita ei ole oikein sopiva mainita säädyllyisissä ja koreissa oppikirjoissa.

* *
*

Miten puolue-elimia voidaan yhdistää neuvostovirastoihin? Eikö siinä ole jotain sopimatonta?

En aseta tätä kysymystä omista nimissäni, vaan niiden nimissä, joihin jo edellä viittasin sanoessani, että meillä on byrokraatteja puolue-elimissäkin eikä ainoastaan neuvostovirastoissa.

Miksi tosiaankin noita molempia ei voitaisi yhdistää, jos asian etu sitä vaatii? Eikö kukaan ole sitten koskaan huomannut, että sellaisessa kansankomissariaatissa kuin Ulkoasiain komissariaatissa tästä yhdistämisestä on ollut sangen suurta hyötyä ja että se on toteutettu käytännössä aivan alusta pitäen? Eikö Politbyroossa käsitellä puolueen näkökannalta monia sellaisia pieniä ja suuria kysymyksiä, millä „siirrolla” meidän pitäisi vastata ulkovaltojen „siirtoihin”, ehkäistäksemme sanokaamme vaikkapa niiden vinkeet, etten käyttäisi karkeampaa sanontaa? Eikö tämä neuvosto- ja puolue toiminnan joustava yhdistäminen ole politiikkamme tavattoman tehokkuuden lähde? Luulen, että se, mikä on osoittautunut kelvolliseksi ja vakiintunut käytäntöön ulkopoliitikassamme ja tullut jo niin tavanomaiseksi, ettei se tällä alalla aiheuta mitään epäilyjä, sopii ainakin yhtä hyvin (ja mielestäni paljon paremminkin) koko valtiokoneistoomme nähden. Ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion tarkoituksenahan on vaikuttaa koko valtiokoneistoomme, ja sen toiminnan pitää ulottua poikkeuksetta kaikkiin valtion laitoksiin, niin paikallis- kuin keskuslaitoksiinkin, kauppalaitoksiin ja virastoihin, oppilaitoksiin, arkistoihin, teatterilaitoksiin j.n.e.— sanalla sanoen kaikkiin ilman pienintäkään poikkeusta.

Miksei sitten näin laajaulotteisen laitoksen osalta, jolta sitä paitsi vaaditaan vielä tavatonta toimintamuotojen joustavuutta, miksei sen osalta voitaisi sallia omalaatuista puoluevalvontaelimen ja neuvostovalvontaelimen yhdistämistä?

Minä en näe siinä mitään esteitä. Pikemminkin luulen, että ainoastaan sellainen yhdistäminen takaa menestyksen työssä. Luulen, että tässä suhteessa kaikki epäilyt ovat lähtöisin valtiokoneistomme pölyisimmistä nurkista ja että niihin on vastattava pelkästään ivalla.

* *
*

Toinen epäily: onko sopivaa, että opiskelutoiminta yhdistetään virkatoimintaan? Käsittääkseni se ei ole ainoastaan sopivaa, vaan juuri niin pitää ollakin. Yleensä meihin on ehtinyt tarttua länsieurooppalaisesta valtioelämästä monia mitä vahingollisimpia ja naurettavimpia ennakkoluuloja, vaikka olemmekin suhtautuneet siihen mitä vallankumouksellisimmin ja osaksi meidän rakastettavat byrokraattimme ovat tartuttaneet meihin niitä tahallaan, tarkoituksellisesti, siinä keinottelutarkoituksessa, että heidän onnistuu monesti kalastella moisten ennakkoluulojen sameassa vedessä; ja he ovat kalastelleet tuossa sameassa vedessä siinä määrin, että vain täysin sokeat joukostamme ovat saattaneet olla näkemättä, miten laajasti tuota kalastusta on harjoitettu.

Kaikilla yhteiskunnallisten, taloudellisten ja poliittisten suhteiden aloilla me olemme „hirveän” vallankumouksellisia. Mutta virka-arvojen kunnioituksessa, asiainhoitomuotojen ja -tapojen noudattamisessa meidän „vallankumouksellisuutemme” vaihtuu useinkin mitä ummehtuneimmaksi pinttyneisyydeksi. Tässä suhteessa on usein havaittavissa se mitä mielenkiintoisin ilmiö, että yhteiskuntaelämässä suuren eteenpäin-harppaukseen yhdistyy tavaton vähäisimpienkin muutosten pelko.

Se onkin ymmärrettävää, sillä rohkeimmat askeleet eteenpäin on otettu alalla, joka on ammoisista ajoista ollut teorian osana, ne on otettu alalla, jota on harrastettu etupäässä ja melkeinpä yksinomaan teoreettisesti. Venäläinen purki sydäntään inhottavan virkamieselämän kyllästyttämänä luomalla kotonaan tavattoman rohkeita teoreettisia rakennelmia, ja siksi nämä tavattoman rohkeat teoreettiset rakennelmat saivat meillä kovin yksipuolisen luonteen. Meillä sopivat olemaan rinnatusten teoreettinen rohkeus yleisissä suunnitelmissa ja hämmästyttävä pelkuruus johonkin vähäisimpäänkin kansliauudistukseen nähden. Jotakin suurta yleismaailmallista agraarivallankumousta käsiteltiin sellaisella rohkeudella, mikä oli muissa maissa ennen kuulumatonta, mutta samalla ei riittänyt mielikuvitusta jonkin merkitykseltään kymmenennellä tilalla olevan kansliauudistuksen toimeenpanemiseen; ei riittänyt mielikuvitusta tai kärsivällisyyttä soveltaa tähän uudistukseen

niitä samoja yleisiä väittämiä, jotka antoivat niin „loistavia” tuloksia yleisiin kysymyksiin sovellettuina.

Senpä vuoksi nykyisessä jokapäiväisessä elämässämme yhdistyykin hämmästyttävän paljon erittäin suuren rohkeuden piirteitä ja ajatuksen arkuutta, jota ilmenee pienimmänkin muutoksen edessä.

Luullakseni toisin ei ole ollutkaan yhdessäkään todella suuressa vallankumouksessa, sillä todella suuret vallankumoukset syntyvät ristiriidoista, joita on toisaalta vanhan, vanhaa parantelemaan suunnatun ja toisaalta mitä abstraktisimman uuteen suuntautuvan pyrkimyksen välillä, jota paitsi uuden pitää olla jo niin uutta, ettei siinä olisi hivenenkään vertaa vanhaa.

Ja mitä jyrkempi tämä vallankumous on, sitä kauemmin kestää aika, jolloin säilyy hyvin monia tällaisia ristiriitoja.

* *
*

Yleisenä piirteenä jokapäiväisessä elämässämme on nyt seuraava: olemme hävittäneet kapitalistisen teollisuuden, olemme koettaneet hävittää perustuksiaan myöten keski-aikaiset laitokset, tilanherrojen maanomistuksen ja luoneet sillä pohjalla pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaiston, joka seuraa proletariaattia siksi, että se luottaa tämän vallankumouksellisen toiminnan tuloksiin. Meidän ei kuitenkaan ole helppoa pysyä pystyssä tämän luottamuksen varassa siihen saakka, kunnes sosialistinen vallankumous voittaa kehittyneimmissä maissa, sillä pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaiston työn tuottavuus pysyy, varsinkin uuden talouspolitiikan oloissa, taloudellisten syiden takia pakostakin äärimmäisen alhaisena. Ja kansainvälisestä tilanteestakin johtuu, että Venäjä on työnnetty nyt taaksepäin, että kansan työn tuottavuus on meillä nyt yleensä huomattavasti alhaisempi kuin ennen sotaa. Länsi-Euroopan kapitalistiset suurvallat ovat, osaksi tietoisesti, osaksi vaistonvaraisesti, tehneet kaiken voitavansa työntääkseen meidät taaksepäin, käyttääkseen Venäjän kansalaissodan aineksia aiheuttamaan maallemme mitä suurinta hävitystä. Juuri sellainen ulospääsy imperialistisesta sodasta näytti tietenkin tarjoavan heille sangen suuria etuja: ellei saataisikaan kukistetuksi

vallankumouksellista järjestelmää Venäjällä, niin ainakin vaikeutettaisiin sen kehitystä sosialismia kohti,— suunnilleen näin päättelivät nuo suurvallat eivätkä ne omalta näkökannaltaan voineet muulla tavalla päätelläkään. Lopputuloksena oli, että ne ratkaisivat asettamansa tehtävän puolittain. Ne eivät saaneet kukistetuksi vallankumouksen luomaa uutta järjestelmää, mutta ne eivät liioin antaneet sille mahdollisuutta ottaa heti sellaista askelta eteenpäin, mikä olisi todistanut oikeiksi sosialistien ennustukset ja antanut heille mahdollisuuden kehittää tavottoman nopeasti tuotantovoimia, kehittää kaikkia niitä mahdollisuuksia, jotka muotoutuisivat sosialismiksi, todistaa jokaiselle havainnollisesti, silminnähtävästi, että sosialismin uumenissa piilee jättiläismäisiä voimia ja että ihmiskunta on nyt astunut uuteen, tavottoman loistavia mahdollisuuksia tarjoavaan kehityskauteen.

Kansainvälisten suhteiden järjestelmä on muodostunut nyt sellaiseksi, että voittajavaltiot ovat orjuuttaneet Euroopan erään valtion, nimittäin Saksan. Edelleen muutamat valtiot, vieläpä Lännen vanhimmat valtiot, ovat päässeet voittonsa johdosta sellaiseen asemaan, että ne voivat käyttää tätä voittoa hyväkseen ja tehdä eräitä toisarvoisia myönnytyksiä omille sorretille luokilleen, myönnytyksiä, jotka ainakin viivyttävät vallankumousliikettä niissä ja luovat jotain „yhteiskunnallisen rauhan” tapaista.

Samaan aikaan juuri viimeinen imperialistinen sota suisti lopullisesti pois raiteiltaan koko joukon maita: Itä, Intia, Kiina j.n.e. Niiden kehityksen suunta muodostui lopullisesti yleiseurooppalaisen kapitalistisen mittakaavan mukaiseksi. Ne joutuivat yleiseurooppalaiseen käymistilaan. Ja koko maailmalle on nyt selvää, että ne on saatu mukaan sellaiseen kehitykseen, joka ei voi olla johtamatta koko maailman kapitalismin kriisiin.

Näin ollen ratkaistavanamme on tällä hetkellä seuraava kysymys: onnistummeko pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaistuotantomme oloissa, hävitetyssä maassamme kestäämään siihen saakka, kunnes Länsi-Euroopan kapitalistiset maat pääsevät kehityksessään sosialismiin? Mutta se ei tapahdu niissä siten, kuin aikaisemmin oletimme. Se ei tapahdu niissä sosialismin tasaisen „kypsymisen” tietä, vaan valtioiden harjoittaman toisten valtioiden riiston tietä, imperialistisessa sodassa voitettun

tärkeimmän valtion ja samalla koko Idän riiston tietä. Mutta toisaalta juuri tämän ensimmäisen imperialistisen sodan vaikutuksesta Itä on joutunut lopullisesti vallankumoukselliseen liikkeeseen ja tullut lopullisesti vedetyksi yleiseen koko maailman käsittävään vallankumousliikkeen pyörteeseen.

Minkälaista taktiikkaa tämä asiointila vaatii maaltamme? Nähtävästi seuraavanlaista: meidän täytyy noudattaa mitä suurinta varovaisuutta säilyttääksemme työväenvaltamme, pitääksemme pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaistomme sen arvovallan vaikutuksessa ja sen johdettavana. Meille on plussana se, että koko maailma on jo siirtymässä siihen liikkeeseen, joka synnyttää yleismaailmallisen sosialistisen vallankumouksen. Mutta meille on miinuksena se, että imperialistien on onnistunut jakaa koko maailma kahdeksi leiriksi, ja mutkana tässä jaossa on lisäksi se, että Saksan, tämän kapitalistisen kulttuurikehityksen kannalta todella edistyneen maan, on nyt tavattoman vaikea nousta uudelleen. Kaikki n.s. Lännen kapitalistiset suurvallat nokkivat sitä eivätkä anna sen nousta. Ja toisaalta koko Itä satoja miljoonia käsittävine riistettyine työtätekevine väestöineen, joka on saatettu äärimmäisen tukalaan tilaan, asemaan, jolloin sen fyysiset ja aineelliset voimat eivät ole mitenkään verrattavissa minkään länsieurooppalaisen, paljon pienemmän valtion fyysillisiin, aineellisiin ja sotilaallisiin voimiin.

Voimmeko me välttää uhkaavaa yhteenottoa näiden imperialististen valtioiden kanssa? Onko meillä toivoa, että menestyvien Lännen imperialististen valtioiden ja menestyvien Idän imperialististen valtioiden väliset sisäiset ristiriidat ja selkkaukset antavat meille lykkäystä toisen kerran, niin kuin ne antoivat ensimmäisen kerran, kun Venäjän vastavallankumouksen tueksi tarkoitettu Länsi-Euroopan vastavallankumouksen hyökkäys meni myttyyn niiden ristiriitojen takia, joita on Lännen ja Idän vastavallankumouksellisten leirissä, itäisten riistäjien ja läntisten riistäjien leirissä, Japanin ja Amerikan leirissä?

Tähän kysymykseen pitänee nähdäkseni vastata niin, että tässä suhteessa ratkaisu riippuu liian monista seikoista, ja taistelun lopputulos voidaan yleensä aavistaa vain sen perusteella, että loppujen lopuksi itse kapitalismi

opettaa ja kasvattaa taisteluun maapallon väestön valtaenemmistön.

Taistelun tulos riippuu viime kädessä siitä, että Venäjä, Intia, Kiina j.n.e. muodostavat väestön valtaenemmistön. Ja juuri tämä väestöenemmistö onkin viime vuosina tullut tavattoman nopeasti mukaan taisteluun vapautumisensa puolesta, joten tältä kannalta ei voida olla hetkeäkään kahden vaiheilla siitä, minkälainen on oleva yleismaailmallisen taistelun lopullinen ratkaisu. Tältä kannalta sosialismin lopullinen voitto on varmasti ja ehdottomasti taattu.

Mutta meitä ei kiinnosta tämä sosialismin lopullisen voiton kiertämättömyys. Meitä kiinnostaa se taktiikka, jota meidän, Venäjän kommunistisen puolueen, meidän, Venäjän Neuvostovallan, on noudatettava estääksemme Länsi-Euroopan vastavallankumoukselliset valtiot musertamasta meitä. Voidaksemme turvata olemassaolomme siihen saakka, kunnes tapahtuu seuraava sotilaallinen yhteenotto vastavallankumouksellisen imperialistisen Lännen sekä vallankumouksellisen ja nationalistisen Idän välillä, maailman sivistysvaltioiden ja itämaisesti takapajuisten valtioiden välillä, jotka kuitenkin muodostavat enemmistön,—tämän enemmistön täytyy ehtiä sivistyä. Mekään emme ole kyllin sivistyneitä voidaksemme siirtyä välittömästi sosialismiin, vaikka meillä onkin siihen poliittiset edellytykset. Meidän on noudatettava tällaista taktiikkaa tai toteutettava pelastuaksemme seuraavanlaisia politiikkaa.

Meidän on pyrittävä rakentamaan valtio, jossa työläiset säilyttävät johtoasemansa talonpoikiin nähden ja talonpoikien luottamuksen sekä mitä suurinta säästäväisyyttä noudattaen karkottavat yhteiskunnallisista suhteistaan tyyten pois kaikki liiallisuuksien jäljet.

Meidän täytyy päästä valtiokoneistossamme mitä suurimpaan säästäväisyyteen. Meidän on karkotettava siitä kaikki liiallisuuksien jäljet, joita siihen on jäänyt niin paljon tsaarin Venäjältä, sen virkavaltaisesta ja kapitalistisesta koneistosta.

Eikö siitä tule talonpoikaisen rajoittuneisuuden valtakunta?

Ei. Jos työväenluokka pysyy talonpoikaiston johtajana, niin noudattamalla valtiossamme mitä suurinta taloudellista säästäväisyyttä voimme säästää ja käyttää

vähäisimmätkin säästöt koneellisen suurteollisuutemme, sähköistämisen ja hydrauliseen menetelmään perustuvan turveteollisuuden kehittämiseen, Volhovin¹⁴⁹ voimalaitoksen loppuunrakentamiseen j.n.e.

Siinä ja vain siinä on meidän toivomme. Vasta silloin me voimme, kuvaannollisesti sanoen, hypätä yhden ratsun satulasta toisen ratsun satulaan: nimittäin talonpoikaisen, maalaismaisen, raihnaisen ratsun satulasta, rappiotilaan saatetun talonpoikaismaan oloja vastaavan säästäväisyyden ratsun satulasta sellaisen ratsun satulaan, jota proletariaatti kaipaa eikä voi olla kaipaamatta,—koneellisen suurteollisuuden, sähköistämisen, Volhovin y.m.s. satulaan.

Tällä tavalla sidon ajatuksissani työmme, politiikkamme, taktiikkamme ja strategiamme yleissuunnitelman uudelleenjärjestetyn Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtäviin. Juuri tämä tekee nähdäkseni oikeutetuksi sen tavattoman suuren huolenpidon ja sen poikkeuksellisen huomion, jota meidän tulee osoittaa Työläis- ja talonpoikaisinspektiota kohtaan, nostamalla se erittäin korkealle, antamalla sille KK:n oikeuksin toimivan johdon j.n.e., j.m.s.

Siihen oikeuttaa se, että vain puhdistamalla koneistomme mahdollisimman perusteellisesti, supistamalla mahdollisimman paljon kaikkea, mikä siinä ei ole ehdottomasti välttämätöntä, me jaksamme kestää varmasti. Sitä paitsi me jaksamme pysyä ei pientalonpoikaisen maan tasolla, ei vain tämän yleisen rajoittuneisuuden tasolla, vaan tasolla, joka on kohoava jatkuvasti edelleen ja edelleen koneellistettua suurteollisuutta kohti.

Haaveilen, että Työläis- ja talonpoikaisinspektiomme saisi suorittaakseen näin yleviä tehtäviä. Senpä vuoksi suunnittelen sen osalta mitä arvovaltaisimman puoluejohdon ja „tavallisen” kansankomissariaatin yhdistämistä.

Maaliskuun 2 pnä 1923.

„Pravda” № 49,
maaliskuun 4 pnä 1923
Allekirjoitus: N. Lenin

Julkaistaan „Pravda” lehden
tekstistä, joka on tarkistettu
pikakirjoitteen mukaan

HUOMAUTUKSIA

¹ V. I. Lenin tarkoittaa uutta talouspolitiikkaa. *Uusi talouspolitiikka* — *NEP* — proletaarisen valtion talouspolitiikka kapitalismista sosialismiin siirtymisen kaudella. Tätä politiikkaa sanottiin „uudeksi” erotukseksi siitä talouspolitiikasta, jota Neuvosto-Venäjällä noudatettiin ulkomaiden sotilaallisen interventio ja kansalaissodan kaudella ja joka tunnetaan historiassa sotakommunismi-politiikan nimellä (1918—1920). Tämä oli sota-ajan olojen sanelemaa talouspolitiikkaa, jolle oli luonteenomaista äärimmäinen tuotannon ja tuotteiden jaon sentralisoiminen, vapaakaupan kielto ja elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuus, jonka mukaan talonpojat luovuttivat valtiolle kaikki maataloustuotteiden ylijäämät.

Kun ulkomaiden sotilaallinen interventio ja kansalaissota olivat päättyneet ja siirryttiin uuteen talouspolitiikkaan, sosialistisen teollisuuden ja pientalonpoikaistalouden välisen yhteyden tärkeimmäksi muodoksi tuli tavara- ja rahasuhte. Kun elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuus oli lakkautettu ja siirryttiin elintarvikeveroon, talonpojat saivat mahdollisuuden määrätä vapaasti tuottamiensa tuotteiden ylijäämistä, myydä niitä markkinoilla ja hankkia markkinoiden välityksellä tarvitsemiansa teollisuustavaroita.

Uuden talouspolitiikan tarkoituksena oli varmistaa työväenluokan ja talonpoikaiston luja taloudellinen ja poliittinen liitto sosialismia rakennettaessa, maan tuotantovoimien kehittäminen sosialistiseen suuntaan; tämä politiikka edellytti, että kapitalismia sallitaan tiettyissä puitteissa, samalla kun talouden avainasemat ovat proletaarisen valtion hallussa; sen tarkoituksena oli sosialististen ainesten taistelu kapitalistisia aineksia vastaan, sosialististen ainesten voitto, riistäjäluokkien hävittäminen ja sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa.

Uudella talouspolitiikalla on kansainvälinen merkitys. Neille ominaiset toimenpiteet ovat muodossa tai toisessa välttämättömiä jokaiselle valtiolle, joka siirtyy kapitalismista sosialismiin.— *1.*

² *Puolenkolmatta Internationale* — perustettiin Wienissä helmikuussa 1921 niiden keskustalaispuolueiden ja -ryhmien konferenssissa, jotka olivat vallankumousmielisten työväenjoukkojen painostuksesta eronneet tilapäisesti II Internationalesta. Vuonna 1923 II^{1/2} Internationale liittyi jälleen II Internationaleen.— *1.*

- ³ Lenin tarkoittaa pikkuporvarillista anarkosyndikalistista „vasem-
misto”-ryhmää, joka erosi Saksan kommunistisesta puolueesta loka-
kuussa 1919 ja muodostui huhtikuussa 1920 itsenäiseksi järjestöksi.
Tämä ryhmä nimitti itseään „Saksan kommunistiseksi työväenpuo-
luueksi”.— *I.*
- ⁴ „*Työläisoppositio*” — puolueenvastainen anarkosyndikalistinen ryh-
mä; sen johdossa olivat Shljapnikov, Medvedev, Kollontai, Lutovinov
y.m. Ryhmä muodostui vuoden 1920 jälkipuoliskolla ja kävi taistelua
puolueen leniniläistä linjaa vastaan. „Työläisoppositio” kiisti prole-
taarisen valtion taloudellisen ja organisatorisen tehtävän, se tahtoi
supistaa olemattomiin puolueen johtavan osuuden proletariaatin
diktatuurin järjestelmässä. VKP (b):n X edustajakokous tuomitsi
„työläisoppositio” ja totesi, että anarkosyndikalistisen poikkeaman
aatteiden propagointi oli ristiriidassa Kommunistiseen puolueeseen
kuulumisen kanssa. „Työläisoppositio” johtava ryhmä ei alistunut
edustajakokouksen päätökseen, jonka mukaisesti kaikki ryhmäkunnat
ja ryhmittymät oli laskettu viipymättä hajalle. Vähää ennen puo-
luen XI edustajakokousta „työläisoppositio” esitti Kommunistiselle
Internationalelle ryhmäkuntalaisen puolueenvastaisen julkilausun-
mansa, jonka olivat allekirjoittaneet 22 oppositioon kuuluvaa
henkilöä. Kommunistisen Internationalen TPK:n laajennetussa täys-
istunnossa tuomittiin jyrkästi tämän ryhmän toiminta. Puolueen
XI edustajakokous muodosti erikoisen komission tutkimaan
„22:n julkilausumaa”. Komission selostuksen perusteella edustaja-
kokous hyväksyi päätöslauselman, jossa tuomittiin puolueen hajaan-
nukseen pyrkieneen „työläisoppositio”-ryhmän jäsenten puolueenvas-
tainen menettely, ja varoitti tämän ryhmän johtajia, että heidät
erotetaan puolueesta, jos he jatkavat ryhmäkuntatoimintaansa.— *I.*
- ⁵ Tarkoitetaan Kronstadtin vastavallankumouksellisen kapinan osan-
ottajien neuvostovallanvastaisia ohjauseita. Kapinan järjestäjinä
olivat valkokaartilaiset, eserrät, menshevikit, anarkistit ja imperialis-
tisten valtioiden asiamiehet. Helmikuun 28 p:nä 1921 alkaneessa
Kronstadtin kapinassa luokkavihollinen käytti uutta taktiikkaa
yrittäen naamioida kapitalismin palauttamiseen tähtäävän pyrkimyk-
sensä ohjelauseella „Neuvostot ilman kommunisteja”, jonka tarkoi-
tuksena oli joukkojen peittäminen. Vastavallankumoukselliset halusit-
vat syrjäyttää kommunistit Neuvostojen johdosta, pystyttää porva-
riston diktatuurin ja kapitalistisen järjestyksen. Punaisen Armeijan
joukkoja lähetettiin tukahduttamaan Kronstadtin kapinaa. Puolueen
X edustajakokous lähetti 300 edustajaansa tukahduttamaan kapinaa.
Kapina kukistettiin lopullisesti 18 p:nä maaliskuuta.— *I.*
- ⁶ *Perustavan kokouksen* kutsui koolle Neuvostovalta tammikuun 5 p:nä
1918. Perustavan kokouksen vaalit suoritettiin pääpiirteissään jo
ennen Lokakuun Suurta sosialistista vallankumousta ja Perustavan
kokouksen kokoonpano ilmensi maan kehityksen eleyttä vaihetta,
jolloin vallassa olivat menshevikki-, eserrä- sekä kadettipuolueen
edustajat. Näin ollen kansanjoukkojen valtaenemmistön tahto, joka
ilmeni Neuvostovallan perustamisena ja tämän vallan dekreetteinä,
joutui jyrkkään ristiriitaan sen politiikan kanssa, jota noudatti por-

variston ja kulakkien etuja ajava Perustavan kokouksen eserräläis-menshevikkiläis-kadettilainen osa. Tammikuun 6 (19) pnä 1918 Perustava kokous, joka osoitti selvästi vastustavansa työlätekevän kansan todellisia etuja, hajotettiin.— 2.

⁷ *Menshevikit* — pikkuporvarillisen opportunistisen virtauksen kannattajia Venäjän sosialidemokratiassa, työväenluokkaan kohdistuvan porvariston vaikutuksen levittäjiä. Nimityksensä menshevikit saivat VSDTP:n II edustajakokouksessa, elokuussa 1903, jolloin he kokouksen lopussa suoritetuissa puolueen keskustelinten vaaeissa jäivät vähemmistöksi (ven. mensinstvo), kun taas Leninin johtamat vallankumoukselliset sosialidemokraatit saivat puolelleen enemmistön (ven. bolshinstvo); siitä johtuvatkin nimitykset — bolshevikit ja menshevikit. Menshevikit pyrkivät saamaan aikaan sovinnon proletariaatin ja porvariston välillä, he noudattivat opportunistista linjaa työväenliikkeessä. Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen päätyttyä Venäjällä pystytetyn kaksoisvallan aikana — kahden diktatuurin: porvarillisen Väliaikaisen hallituksen muodossa esiintyneen porvariston diktatuurin ja Neuvostojen muodossa esiintyneen proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuurin yhteenpuntuessa — menshevikit yhdessä eserräin kanssa menivät Väliaikaiseen hallitukseen, tukivat sen imperialistista politiikkaa ja taistelivat voimistuvaa proletaarista vallankumousta vastaan. Menshevikit harjoittivat Neuvostoissakin samaa politiikkaa, jonka tarkoituksena oli tukea Väliaikaista hallitusta ja kääntää joukkojen huomio pois vallankumousliikkeestä.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen mensheveikeistä tuli avoin vastavallankumouksellinen puolue, joka esiintyi Neuvostovallan kukistamiseen tähtäävien salaliittojen ja kapinoiden järjestäjänä ja osanottajana.

„*Sosialistivallankumoukselliset*” (eserrät) — pikkuporvarillinen puolue Venäjällä; syntyi vuosien 1901—1902 vaihteessa erilaisten narodnikkiryhmiin ja -kerhojen („Sosialistivallankumouksellisten liiton”, „Sosialistivallankumouksellisten puolueen” y.m.) yhdistymisen tuloksena. Sen virallisia äänenkannattajia olivat sanomalehti „*Revoljutsionnaja Rossija*” („Vallankumouksellinen Venäjä”) (1900—1905) ja aikausjulkaisu „*Vestnik Russkoi Revoljutsii*” („Venäjän Vallankumouksen Tiedonantaja”) (1901—1905). Eserrät eivät nähneet proletariaatin ja pienomistajain välistä luokkaeroa, he hämäsivät talonpoikaiston sisäisiä luokkaristiriitoja, kielsivät proletariaatin johtavan osuuden vallankumouksessa. Eserrien katsantokannat olivat narodnikkilaisuuden ja revisionismin aatteiden eklektistä sekoitusta; eserrät yrittivät, Leninin sanonnan mukaan, korjata „narodnikkilaisuuden reikiä marxilaisuuden opportunistisen motiivikritiikin” paikkalapuilla” (Teokset, 9. osa, s. 297).

Bolshevikkipuolue paljasti eserrien yritykset naamioitua sosialisteiksi ja kävi päättävää taistelua eserriä vastaan vaikutusvallasta talonpoikaistoon, paljasti eserrien yksilöterrori-taktiikan vahingollisuuden työväenliikkeessä. Samanaikaisesti bolshevikit suostuivat tiettyillä ehdoilla tekemään väliaikaisesti sopimuksia eserrien kanssa taisteltaessa tsarismia vastaan. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen vuosina (1905—1907) eserräpuolueesta erosi oikeistosiipi, joka muodosti katsantokannoiltaan kadetteja lähellä olevan legaalisen

„Kansansosialistisen” työpuolueen (enessä), ja vasen siipi, joka muodosti puolittain anarkistisen „maksimalistien” liiton. Stolypinin taantumuskaudella eserrien puolueessa tapahtui täydellinen aatteellinen ja organisaattorin hajaannus. Ensimmäisen maailmansodan vuosina eserrien enemmistö oli sosialishovinismin kannalla.

Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen voiton jälkeen eserrät olivat yhdessä menshevikkien ja kadettien kanssa vastavallankumouksellisten porvarien ja tilanherrain Väliaikaisen hallituksen perustukena ja puolueen johtajat (Kerenski, Avksentjev, Tshernov) kuuluivat Väliaikaiseen hallitukseen. Eserrien vasen siipi muodosti marraskuun lopulla 1917 itsenäisen vasemmistoeserrien puolueen. Säilyttääkseen talonpoikaisjoukot vaikutusvallassaan vasemmistoeserrät tunnustivat muodollisesti Neuvostovallan ja tekivät sovinnon bolshevikkien kanssa, mutta kohta sen jälkeen alkoivat taistelun Neuvostovaltaa vastaan.

Ulkomaisten sotilaallisen intervention ja kansalaissodan vuosina eserrät tekivät vastavallankumouksellista tihutyötä, tukivat aktiivisesti maahanhyökkäjiä ja valkokaartilaiskennraaleja, osallistuiivat vastavallankumouksellisiin salaliittoihin, järjestivät terroritekoja Neuvostovaltion ja Kommunistisen puolueen huomattavia toimihenkilöitä vastaan. Kansalaissodan päätyttyä eserrät jatkoivat Neuvostovaltiota vastaan tähdättyä toimintaansa omassa maassa sekä valkokaartilaisemigranttien leirissä.— 2.

- ⁶ *Brestin rauha* — rauhansopimus, joka solmittiin Brest-Litovskissa maaliskuun 3 p:nä 1918 toisaalta Neuvosto-Venäjän ja toisaalta Saksan, Itävalta-Unkarin, Turkin ja Bulgarian välillä tavattoman raskailla ehdolla, jotka Saksan imperialistit esittivät Neuvosto-Venäjälle käyttäen rosvomaisesti hyväksi nuoren Neuvostotasavallan väliaikaista heikkoutta.

Saksan vuoden 1918 Marraskuun vallankumouksen jälkeen Neuvostohallitus julisti Brestin rauhansopimuksen mitättömäksi.— 2.

- ⁹ Tarkoitetaan tshekkoslovakialaisen armeijakunnan vastavallankumouksellista kapinaa, jonka Ententen imperialistit järjestivät menshevikkien ja eserrien osallistuessa siihen aktiivisesti.

Tshekkoslovakialainen armeijakunta oli muodostettu Venäjällä jo ennen Lokakuun Suurta sosialistista vallankumousta tshekkiläisistä ja slovakialaisista sotavangeista — Itävalta-Unkarin armeijan sotilaisista — ja sitä aiottiin käyttää sodassa Saksaa vastaan. Neuvostovallan pystyttämisen jälkeen armeijakunnan olisi pitänyt Neuvostohallituksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti matkustaa Ranskaan Vladivostokin kautta. Mutta armeijakunnan vastavallankumouksen johto rikkoi valapattoisesti VSFNT:n hallituksen kanssa tekemänsä aseiden luovuttamista koskevan sopimuksen ja pettään tshekkoslovakialaisia sotamiehiä ryhtyi Ententen käskystä aseelliseen kapinaan toukokuun lopulla 1918. Toimien kiinteässä yhteydessä valkokaartilaisien ja kulakiston kanssa valkotshekkiläiset valtasivat Tsheljabinskin, Penzan, Tomskin, Omskin, Samaran ja useita muita kaupunkeja. Mutta samaan aikaan huomattava osa sotavangeista ei antautunut armeijakunnan taantumuksellisen johtokoplan harjoittaman neuvostovastaisen ja nationalistisen propagan-

dan valtaan: yli 10 tuhatta tshekkiä ja slovakia taisteli Punaisen Armeijan riveissä.

Syksyllä 1918 Punainen Armeija vapautti Volganvarren seudut. Tšehkoslovakialaisen armeijakunnan kapina kukistettiin lopullisesti vuoden 1919 lopulla samalla kun murskattiin Koltshak.— 3.

¹⁰ *Saksan kommunistisen puolueen „vasemmistolaiset”* tekivät virheen siinä, että pakottivat työväenluokkaa lähtemään ennen aikaisten esiintymisten tielle. Saksan porvaristo käytti tätä hyväkseen ja provosoi työläiset nousemaan aseelliseen kapinaan työläisille epäsuotuisalla hetkellä. Maaliskuussa 1921 Keski-Saksassa puhkesi työläisten kapina. Muiden teollisuuspiirien työläiset eivät tukeneet kapinaa, minkä seurauksena se tukahdutettiin nopeasti työläisten urhoollisesta taistelusta huolimatta. Lenin arvosteli kapinaa ja „vasemmistolaisien” virheitä Kominternin III kongressissa pitämässään „Puheessa Kommunistisen Internationalen taktiikan puolustukseksi” ja „Kirjeessä Saksan kommunisteille” (ks. Teokset, 32. osa, ss. 466—476, 513—524).— 5.

¹¹ *„Ekonomitšeskaja Zhizn”* („Talouselämä”) — päivälehti, ilmestyi marraskuusta 1918 marraskuuhun 1937 Moskovassa, ensin Korkeimman kansantalousneuvoston ja VSFNT:n talouselämää johtavien kansankomissariaattien äänenkannattajana ja sittemmin Työ- ja Puolustusneuvoston, Valtion suunnittelukomission, Valtion pankin ja SNTL:n Finanssiasiain kansankomissariaatin äänenkannattajana.— 10.

¹² *Työ- ja Puolustusneuvosto* perustettiin huhtikuussa 1920 Työläisten ja Talonpoikain Puolustusneuvoston tilalle. Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtajana oli Lenin. Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuun 29 p:nä 1920 tekemän päätöksen nojalla Työ- ja Puolustusneuvosto alkoi toimia Kansankomissaarien Neuvoston valiokunnan oikeuksin; se toimi vuoden 1936 loppuun.— 12.

¹³ Lenin tarkoittaa Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen (vuoden 1920 joulukuun 22.—29.) päätöstä „Neuvostorakennustyöstä”.— 15.

¹⁴ *Vuoden 1921 puoluepuhdistus* suoritettiin puolueen X edustajakokouksen päätöksen mukaisesti vuoden 1921 jälkipuoliskolla. Puhdistuksen tuloksena puolueesta erotettiin lähes 170.000 henkeä, t.s. noin 25 prosenttia puolueen koko jäsenistöstä.— 20.

¹⁵ Niin sanotun „työväen edustajakokouksen” kooletteumista ehdotti P. B. Axelrod ja sitä kannattivat muut menshevikit. Tämän ajatuksen mukaan olisi pitänyt koota erilaisten työväen järjestöjen edustajien kokous ja perustaa legaalinen „laaja työväenpuolue”, johon kuuluisivat sosialidemokraatit, eserrät ja anarkistit. Itse asiassa tämä olisi merkinnyt VSDTP:n likvidoimista ja sen korvaamista puolueettomalla järjestöllä. Vuonna 1907 pidetty VSDTP:n V edustajakokous tuomitsi päättävästi „työväen edustajakokousta” koskevan menshevikkien ajatuksen ja totesi, että agitaation harjoittaminen sen

puolesta olisi vahingollista proletariaatin luokkatietoisuuden kohottamisen kannalta.— 21.

- ¹⁶ *Kadetit* (perustuslaillis-demokraattinen puolue) — Venäjän liberaalisen monarkistisen porvariston johtavin puolue; perustettiin lokakuussa 1905. Siihen kuului porvariston edustajia, tilanherrojen keskuudesta lähtöisin olevia zemstvojen johtavia toimihenkilöitä ja porvarillista intelligenssiä. Kadettien huomattavimpia toimihenkilöitä olivat P. N. Miljukov, S. A. Muromtsev, V. A. Maklakov, A. I. Shingarjov, P. B. Struve, F. I. Roditshev y.m. Joskin kadetit nimittivät itseään „kansanvapauden” puolueeksi, he pyrkivät todellisuudessa sopimukseen itsevaltiuden kanssa säilyttääkseen tsarismmin perustuslaillisen monarkian muodossa. Helmikuun vallankumouksen jälkeen kadetit Pietarin Neuvoston eserräläis-menshevististen johtajien kanssa tekemänsä lehmäkaupan tuloksena kohosivat johtavaan asemaan porvarillisessa Väliaikaisessa hallituksessa ja ajoivat kansanvastaista, vastavallankumouksellista politiikkaa Amerikan, Englannin ja Ranskan imperialistien mieliksi. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen jälkeen kadetit olivat Neuvostovallan leppymättömiä vihollisia, osallistuivat aktiivisesti kaikkiin vastavallankumouksellisiin kapinoihin ja maahanhyökkääjien sotaretkiin. Maahanhyökkääjien ja valkokaartilaisien murskaamisen jälkeen kadetit jatkoivat neuvostovastaista toimintaansa ulkomailla maanpakolaisina.— 21.
- ¹⁷ Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin tekniikan ja teollisuuden osaston polttoainejaoston laatiman polttoainetilannefta ja polttoaine-elinten työtä koskevan selostuksen alustelman lähetti V. I. Leninille J. V. Stalin, joka toimi silloin Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaarina.— 24.
- ¹⁸ *Sasheni* — venäläinen pituusyksikkö (2,13 metriä), oli käytännössä siihen saakka kunnes Neuvostoliitossa tuli voimaan metrijärjestelmä.— 26.
- ¹⁹ *Sähkötekniikkojen VIII yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa vuoden 1921 lokakuun 1.—9.; se kutsuttiin koolle Leninin aloitteesta. Edustajakokouksessa oli läsnä noin 900 tiedemiestä, insinööriä ja teknikkoa sekä myös työläisiä eri tuotantolaitoksista. Lenin valittiin edustajakokouksen kunniapuheenjohtajaksi. Hänen tervehdyskirjeensä edustajakokoukselle luettiin vuoden 1921 lokakuun 9 pn aamuistunnossa.— 30.
- ²⁰ Lenin tarkoittaa kirjaa „VSFNT:n sähköistämisuunnitelma. Valtion Venäjän-sähköistämiskomission selostus Neuvostojen VIII edustajakokoukselle”. Moskova, 1920. V. I. Leninin arviota tästä kirjasta ks. V. I. Lenin, Teokset, 31. osa, ss. 501—505; 32. osa, ss. 123—127, 392—394.— 30.
- ²¹ *Vuoden 1912 Baselin manifesti* — sotaa koskeva manifesti, jonka vuoden 1912 marraskuun 24—25 p:nä Baselinassa (Sveitsissä) pidetty II Internationaalinen ylimääräinen kongressi hyväksyi yksimielisesti. Manifestissa osoitettiin imperialistien valmistelevan rosvosotaa ja kehoitettiin kaikkien maiden sosialisteja taistelemaan päättävästi

sotaa vastaan. Baselin manifestissa toistettiin II Internationalen vuoden 1907 Stuttgartin kongressin päätöslauselman ne teesit, jotka V. I. Lenin ja R. Luxemburg olivat ehdottaneet ja joissa sanottiin, että siinä tapauksessa, jos imperialistinen sota syttyy, sosialistien tulee käyttää hyväksi sodan aiheuttamaa taloudellista ja poliittista kriisiä valmistaakseen sosialistista vallankumousta.

Kun sitten vuonna 1914 maailmansota julistettiin, Kautsky, Vandervelde ynnä muut II Internationalen johtajat, jotka olivat äänestäneet tuon manifestin puolesta, unohtivat Baselin manifestin ja siirtyivät imperialististen hallitustensa puolelle.— 38.

- ²² Poliittisen valistustyön tekijäin II yleisvenäläinen edustajakokous oli koolla Moskovassa vuoden 1921 lokakuun 17.—22. Kokouksessa oli läsnä 310 edustajaa, Lenin piti selostuksensa vuoden 1921 lokakuun 17 pn iltatunnon lopussa.— 41.
- ²³ Yleisvenäläisen TpKK:n päätös huhtikuun 29 pltä 1918 hyväksyttiin Leninin selostuksen „Neuvostovallan lähimmistä tehtävistä” johdosta. Tässä selostuksessa sekä kirjoituksessa „Neuvostovallan lähimmät tehtävät” esitetyt ajatukset Lenin kiteytti kuudeksi teesiksi, jotka puolueen Keskuskomitea hyväksyi yksimielisesti toukokuun 3 pnä 1918 pienin lisäyksin. Ks. „Kuusi teesiä Neuvostovallan lähimmistä tehtävistä” (Teokset, 27. osa, ss. 304—307).— 42.
- ²⁴ Kuvernementtien taloudelliset neuvottelukunnat — Työ- ja Puolustusneuvoston paikallisia elimiä, jotka perustettiin joulukuussa 1920 Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksen perusteella kuvernementtineuvostojen toimeenpanevien komiteoiden yhteyteen.— 57.
- ²⁵ Moskovan kuvernementin VII puoluekonferenssi oli koolla vuoden 1921 lokakuun 29.—31. Konferenssissa oli läsnä 637 edustajaa. Ensimmäisessä istunnossa lokakuun 29 pnä Lenin teki alustuksen uudesta talouspolitiikasta.
Konferenssissa käsiteltiin myös sellaisia kysymyksiä kuin Kuvernementin taloudellisen neuvottelukunnan työselostus, VKP(b):n Moskovan komitean toimintaselostus, alustus puoluepuhdistuksesta, tarkastuskomission selostus, kontrollikomission selostus, järjestöasioita y.m.— 61.
- ²⁶ Lenin tarkoittaa artikkelejaan „Meidän päiviemme päätehtävä”, „Neuvostovallan lähimmät tehtävät”, „„Vasemmistolaisesta” lapellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta” y.m. (ks. Teokset, 27. osa, ss. 142—146, 223—265, 313—343).— 67.
- ²⁷ Ks. V. I. Lenin, Teokset, 27. osa, ss. 304—307.— 68.
- ²⁸ „Moskovski Listok Objavleni” („Moskovan Ilmoituslehti”) — erään yksityisyrittäjäryhmän julkaisu, ilmestyi Moskovassa vuoden 1921 lokakuusta vuoden 1922 helmikuuhun.— 69.
- ²⁹ Ks. F. Engelsin maaliskuun 18—28 pnä 1875 ja joulukuun 11 pnä 1884 A. Bebelille kirjoittamia kirjeitä.— 90.

- ³⁰ Ks. F. Engels „Emigranttikirjallisuutta”.— 91.
- ³¹ Ks. V. I. Lenin, Teokset, 27. osa, s. 262.— 93.
- ³² Lenin oli Prohorovin tekstiilitehtaan (nyk. Leninin ja Työn Punaisen Lipun kunniamerkeillä palkittu F. E. Dzierżyńskille omistettu Valtion Yleisliittolainen puuvillakombinaatti Trjohgornaja manufaktura) työläisten edustajana Moskovan Työläisten, talonpoikien ja puna-armeijalaisten edustajien neuvostossa. Lenin piti puheensa marraskuun 6 p:nä tehtaan työläisten kokouksessa, johon osallistui yli 2.000 henkeä.— 98.
- ³³ Kirjanen „Uudesta talouspolitiikasta (kaksi vanhaa artikkelia ja vieläkin vanhemmat jälkisanat)” ei ilmestynyt. Vuonna 1921 ilmestyi N. Leninin kirjanen „Uudesta talouspolitiikasta”, jossa olivat artikkelit „Lokakuun vallankumouksen neljännen vuosipäivän johdosta” ja „Kullan merkityksestä nykyään ja sosialismin täydellisen voiton jälkeen” (ks. tätä osaa, ss. 32—40, 89—97).— 103.
- ³⁴ V. I. Lenin, Teokset, 29. osa, ss. 37—71.— 103.
- ³⁵ Moskovan kuvernementin ensimmäinen maataloustyöntekijäin edustajakokous oli koolla vuoden 1921 marraskuun 28.—30. Edustajakokouksessa oli läsnä yli 300 talonpoikien ja maatalouselinten työntekijäin edustajaa. Lenin piti puheensa edustajille päivällä marraskuun 29 p:nä 1921.— 110.
- ³⁶ „Talonpojan ääni” („La Voix Paysanne”)—työväkevien talonpoikien keskusliiton äänenkannattaja, ilmestyi Ranskan kommunistisen puolueen julkaisemana Pariisissa vv. 1920—1937.— 112.
- ³⁷ Kolonit (colons)—Ranskan siirtolaisia, jotka vuokrasivat maanomistajilta maata luovuttaen maksuksi osan tuloistaan tai sadostaan.— 112.
- ³⁸ Kysymys on F. Engelsin artikkelista „Talonpoikaiskysymys Ranskassa ja Saksassa” (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, ss. 378—397).— 115.
- ³⁹ Leninin „Kirje Poliittisen byroon jäsenille puoluepuhdistuksesta ja puolueen jäseneksi hyväksymisen ehdoista” on kirjoitettu sen johdosta, että tämä kysymys asetettiin päiväjärjestykseen VKP(b):n XI yleisvenäläisessä konferenssissa, joka oli koolla vuoden 1921 joulukuun 19.—22. Lenin ei voinut sairautensa vuoksi osallistua konferenssiin.
- Puoluepuhdistusta koskevan alustuksen johdosta konferenssi hyväksyi pohjaksi päätöslauselman „Puolueen lujittamisesta sen jäsenistön tarkastuksesta saatuun kokemukseen perustuen”, mikä sittemmin muotoiltiin lopullisesti VKP(b):n aluekomiteoiden, KK:n aluebyroiden ja kuvernementtikomiteoiden sihteerien neuvottelukokouksessa (27.—29. joulukuuta 1921) ja vahvistettiin VKP(b):n KK:ssa ja XI edustajakokouksessa.— 119.

- ⁴⁰ *Neuvostojen IX yleisvenäläinen edustajakokous* oli koolla Moskovassa vuoden 1921 joulukuun 23.—28. Edustajakokoukseen osallistui 1.991 edustajaa. Lenin selosti Yleisvenäläisen TPKK:n ja Kansankomissaarien Neuvoston puolesta tasavallan ulko- ja sisäpolitiikkaa joulukuun 23 pn iltatunnossa. Leninin selostuksen pohjalta edustajakokous hyväksyi yksimielisesti Neuvostohallituksen toiminnan kuluneen toimintavuoden ajalta. Edustajakokous hyväksyi VSFNT:n kansainvälistä asemaa koskevan julkilauseuman, joka oli laadittu Leninin kyseisessä kirjeessä antamien ohjeiden mukaisesti. Edustajakokous hyväksyi niin ikään Leninin laatiman „Taloudellisen toiminnan kysymyksiä koskevan evästyksen” (ks. tätä osaa, ss. 162—165) ja joukon muita päätöksiä teollisuuden ja maatalouden kysymyksistä.— 121.
- ⁴¹ *Washingtonin konferenssi* oli koolla vuoden 1921 marraskuun 12 pstä vuoden 1922 helmikuun 6 päivään. USA sai tämän konferenssin järjestäjänä lujitetuksi poliittisia, taloudellisia ja sotilaallisia asemiaan Kaukoidässä. Neuvosto-Venäjää ei kutsuttu konferenssiin. Washingtonin konferenssi kärjisti entisestään imperialististen valtojen välisiä ristiriitoja.— 138.
- ⁴² V. I. Leninille omistettua Shaturan piirin valtion voimalaitosta alettiin rakentaa 1919. Ensimmäinen osa voimalaitoksesta, teholtaan 5.000 kilowattia, valmistui 1920.
- Kashiran voimalaitoksen piti valmistua suunnitelman mukaan vuoden 1921 loppuun mennessä. Ensimmäinen osa (12.000 kW) valmistui ja pantiin käyntiin kesäkuun 4 pnä 1922. Lenin piti tavattoman suurimerkityksisenä Kashiran voimalaitosta, antoi ohjeita sen rakentamisesta, auttoi toimittamaan sille työvoimaa, tarpeellista kalustoa, polttoaineita ja teollisuusmateriaaleja.— 152.
- ⁴³ Voimalaitos „Krasnyi Oktjabr” („Punainen Lokakuu”, ent. Utkina Zavodj) valmistui 1922. Ensimmäinen osa voimalaitoksesta teholtaan 10.000 kilowattia pantiin käyntiin lokakuun 8 pnä 1922.— 153.
- ⁴⁴ Lenin tarkoittaa Moskovassa vuoden 1921 joulukuun 15.—18. tapahtunutta oikeudenkäyntiä 35 yksityisyrittäjää vastaan, joita syytettiin työlain säädösten rikkomisesta, alaikäisten, nuorten henkilöiden ja naisten työvoiman riistosta, työajan pidentämisestä ja muista neuvostolakien rikkomisista.— 155.
- ⁴⁵ Lenin tarkoittaa tunnetun venäläisen kirjailijan I. A. Krylovin eläintarinaa „Hanhet”.— 156.
- ⁴⁶ Kysymys ammattiyhdistysten merkityksestä ja tehtävistä uuden talouspolitiikan aikana oli käsiteltävänä VKP(b):n KK:n täysistunnossa joulukuun 28 pnä 1921. Ehdotuksen VKP:n KK:n päätökseksi ammattiyhdistyksistä kirjoitti V. I. Lenin.
- Teesit käsiteltiin tammikuun 12 pnä 1922 KK:n Poliittisessa byroossa. Ne hyväksyttiin yksimielisesti ja esitettiin sellaisenaan puolueneen XI edustajakokoukselle. VKP(b):n XI edustajakokous hyväksyi yksimielisesti teesit. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 603—612

- („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 603—612).— 168.
- ⁴⁷ Insinööri V. V. Oldenborgerin itsemurhajuttu oli Yleisvenäläisen TpKK:n Korkeimman tribunaalin käsiteltävänä vuoden 1922 tammikuun 8.—14. Oldenborgerin vainoamiseen syyllistyneet saivat rangaistustuomion.— 177.
- ⁴⁸ „VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon ohjekirjelmä uudesta talouspolitiikasta. Luonnos” oli käsiteltävänä KK:n Poliittisen byroon istunnossa tammikuun 12 p:nä 1922 ja se hyväksyttiin pohjaksi; vahvistettiin lopullisesti tammikuun 16 p:nä 1922. Ohjekirjelmä annettiin kansankomissaareille tammikuun 21 p:nä 1922.— 180.
- ⁴⁹ Leninin tervehdys „Dagestanin työtätekeville” on vastaus Dagestanin Sosialistisen Neuvostotasavallan Kansankomissaarien Neuvoston kirjeeseen, jossa tiedotetaan vuoriteollisuustuotannon aloittamisesta. Leninille lähetettiin tuotantolaitoksen lahjana kaksi ensimmäistä puutaa elohopeaa.— 182.
- ⁵⁰ Leninin kirje on Gruusian Neuvostojen I edustajakokouksen ajoilta. Mainittu kokous oli koolla helmikuun 25 p:stä maaliskuun 3 päivään 1922.
- Gruusian Punaisen Armeijan voimistamista koskeva ehdotus johdettiin Englannin imperialistien aggressiivisesta asenteesta ja siitä parjaukseen, jonka imperialistien taantumuksellinen lehdistö, II ja II^{1/2} Internationalen johtomiehet ja Gruusian menshevikit olivat yhdessä aloittaneet Neuvostotasavaltaa vastaan. Tarkoituksenaan Gruusian irrottaminen Neuvosto-Venäjältä ja sen saattaminen ulkomaiden imperialistien orjuuteen ne vaativat siirtämään Punaisen Armeijan joukot pois Gruusiasta.
- Gruusian Neuvostojen ensimmäinen edustajakokous hyväksyi G. K. Ordzhonikidzen alustuksen perusteella vedomuksen „Punaisesta Armeijasta”, jossa perustehtäväksi asetettiin Gruusian Punaisen Armeijan silloisen kantajoukon lujittaminen ja pyydettiin veljellisen Venäjän Neuvostotasavallan hallitusta olemaan siirtämättä Punaisen Armeijan joukkoja pois Gruusiasta.— 183.
- ⁵¹ Siviililaki muokattiin uudelleen niiden ohjeiden mukaisesti, jotka Lenin oli esittänyt D. I. Kurskille lähettämässään kirjeessä. Siviililaki oli käsiteltävänä Yleisvenäläisen TpKK:n IX vaalikauden III ja IV kokouksessa (toukokuussa ja lokakuussa 1922). IV kokous teki päätöksen Siviililain saattamisesta voimaan vuoden 1923 tammikuun 1 p:stä alkaen (ks. V. I. Leninin puhetta Yleisvenäläisen TpKK:n IX vaalikauden IV kokouksessa tästä osasta, ss. 379—384).— 185.
- ⁵² Lenin tarkoittaa Genovan konferenssia. *Genovan konferenssi* („Kansainvälinen taloudellinen konferenssi”) oli koolla vuoden 1922 huhtikuun 10 p:stä toukokuun 19 päivään Genovassa (Italiassa) ja siihen osallistuivat Neuvosto-Venäjän, Englannin, Ranskan, Italian, Belgian, Japanin, Saksan ja useiden muiden valtioiden edustajat. USA oli lähettänyt konferenssiin „havainnoitsijansa”.

Imperialistiset vallat yrittivät konferenssissa käyttää hyväkseen Neuvosto-Venäjän taloudellisia vaikeuksia ja pakottaa sen hyväksymään orjuuttavat sopimusehdot. Ne vaativat kaikkien tsaarin aikaisen, myös sodanedellisten, velkojen maksamista, ulkomaalaisille kuuluneiden kansallistettujen tuotantolaitosten palauttamista entisille omistajille j.n.e.

Yleisvenäläisen TpKK:n ylimääräisessä kokouksessa tammikuun 27 p:nä 1922 V. I. Lenin vahvistettiin Neuvosto-Venäjän valtuuskunnan johtajaksi. Vaikka Lenin ei voinutkaan matkustaa Genovaan, hän johti kuitenkin tosiasiallisesti neuvostovaltuuskunnan koko toimintaa, laati KK:n ohjeet valtuuskunnalle, antoi valtuuskunnan jäsenille ohjeita kysymysten asettelusta ja niiden muistioiden sisällöstä, joita esitettiin neuvostohallituksen nimissä konferenssin työn kuluksa.

Neuvostovaltuuskunta esitti laajan ohjelman, jonka tarkoituksena oli kansojen rauhan ja taloudellisen yhteistoiminnan varmentaminen, liikesuhteiden, kauppasuhteiden solmiminen Neuvosto-Venäjän ja kapitalististen maiden kesken. Mainitun ohjelman tärkeimpiä kohtia oli yleistä aseistuksen supistamista koskeva kysymys.

Puolueen Keskuskomitean direktiivien ja Leninin ohjeiden mukaisesti neuvostovaltuuskunta torjui jyrkästi imperialistien julkeat vaatimukset ja yritykset loukata neuvostovaltion suvereniteettia. Ranskan ja Englannin vihamielinen asennoituminen Neuvosto-Venäjään nähden johti konferenssin keskeytymiseen. Kysymysten käsittely siirrettiin asiantuntijoiden konferenssille, joka oli koolla Haagissa kesä- ja heinäkuussa 1922. Haagissa samoin kuin Genovan konferenssissakin neuvottelut päättyivät tuloksettomasti.

Genovan ja Haagin konferenssien johdosta Lenin esitti Neuvostohallituksen perustehtävät ulkopolitiikan alalla myös Metallimiesten yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa ja puolueen XI edustajakokouksessa pitämässään puheissa (ks. tätä osaa, ss. 196—203, 249—253).— 186.

⁵³ Artikkelin „*Publisistin kirjoituksia. Korkealle vuorelle nousemisesta, masennuksen vahingollisuudesta, kaupankäynnin hyödyllisyydestä, suhtautumisesta menshevikkeihin j.n.e.*” jäi loppuunkirjoittamatta.— 187.

⁵⁴ „*Smenavehiläiset*” — neuvostovastaisen valkoemigranttileirin sivistyneistöpiirissä muodostunut ryhmä, joka sai nimensä „Smena Veh” nimisen, heinäkuussa 1921 Prahassa ilmestyneen artikkelikokoelman mukaan. Varmistuttuaan, että neuvostovaltion kukistaminen ulkomaiden sotilaallisen intervention avulla on kerrassaan toivotonta, „smenavehiläiset” laskelmoivat, että uuden talouspolitiikan seurauksena neuvostovaltio muuttuu sisäisen uudelleensyntymisen tietä.— 188.

⁵⁵ *Judushka Golovlev* — M. I. Saltykov-Shtshedrinin „Gospoda Golovlevy” („Golovlevin herrasväki”) nimisessä teoksessa esiintyvää taantumuksellista tilanherraa, ulkokultaista teeskentelijää kuvaava henkilötyyppi.— 188.

⁵⁶ V. I. Lenin tarkoittaa tunnetun venäläisen kirjailijan I. A. Krylovin eläintarinaa „Kotka ja kanat”.— 193.

- ⁵⁷ *Metallimiesten V yleisvenäläinen edustajakokous* oli koolla Moskovassa vuoden 1922 maaliskuun 3.—7. Kokoukseen osallistui 318 edustajaa, jotka edustivat enemmän kuin puolta miljoonaa ammatillisesti järjestynyttä metallityöläistä. Lenin piti puheensa edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa maaliskuun 6 p:nä aamulla.— 196.
- ⁵⁸ *Oblomovilaisuus* — johtuu sukunimestä Oblomov. Tämäniminen tilanherra on I. A. Gontsharovin samannimisen romaanin pääsankari. Oblomovilaisuudella tarkoitetaan lutuneisuutta, jähmettyneisyyttä, liikkumattomuutta.— 198.
- ⁵⁹ *Yleisvenäläinen demokraattinen neuvottelukokous* pidettiin Pietarissa vuoden 1917 syyskuun 14.—22. (syyskuun 27:nnestä lokakuun 5:nteen). Sen kutsuivat koolle menshevikit ja eserrät heikentääkseen kasvanutta vallankumouksellista nousua. Kokoukseen osallistui pikkuporvarillisten puolueiden, sovittelukantaisten neuvostojen, ammattiliittojen, zemstvojen, kauppa- ja teollisuuspiirien sekä sotaväenosastojen edustajia. Bolshevikit osallistuivat neuvottelukokoukseen paljastaakseen menshevikien ja eserrien hankkeet. Demokraattinen neuvottelukokous muodosti Esiparlamentin (Tasavallan väliaikaisen neuvoston), jonka avulla menshevikit ja eserrät luulivat voivansa pysäyttää vallankumouksen ja siirtää maan porvarillisen parlamentarismin raiteille.
- Leninin ehdotuksesta puolueen KK teki päätöksen bolshevikien poistumisesta Esiparlamentista ja vain antautujat — Kamenev, Rykov, Rjazanov, jotka vastustivat sosialistiseen vallankumoukseen tähtäävää puolueen linjaa, vaativat osallistumaan Esiparlamenttiin. Bolshevikit paljastivat Esiparlamentin petoksellisen toiminnan ja valmistivat joukkoja aseelliseen kapinaan.— 203.
- ⁶⁰ Lenin tarkoittaa Työläisten ja sotilaiden neuvostojen I yleisvenäläisessä edustajakokouksessa kesäkuun 4 (17) p:nä 1917 pitämänsä puhetta „Suhtautumisesta Väliaikaiseen hallitukseen” (ks. Teokset, 25. osa, s. 6).— 204.
- ⁶¹ *Junkkarikoululainen* — tsaarin Venäjällä junkkari(sota)koulun oppilas.— 204.
- ⁶² Kysymyksessä on V. V. Majakovskin runo „Istuskelijoita”.— 207.
- ⁶³ *Istpart* — „Lokakuun vallankumouksen ja Venäjän kommunistisen puolueen historian aineistoa keräävä ja tutkiva komissio” — perustettiin Valistusasiain Kansankomissariaatin yhteyteen Kansankomissariaarin Neuvoston syyskuun 21 p:nä 1920 hyväksymän päätöksen mukaisesti. VKP(b):n KK:n päätöksellä Istpart muutettiin joulukuun 1 p:nä 1921 VKP(b):n KK:hon kuuluvaksi osastoksi. Vuonna 1928 Istpart yhdistettiin VKP(b):n KK:n yhteydessä toimivan Lenininstituutin kanssa.— 209.
- ⁶⁴ „*Pod Znamenem Marksizma*” („Marxilaisuuden Lipun alla”) — filosofinen, yhteiskunnallinen ja taloustieteellinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Moskovassa tammikuusta 1922 kesäkuuhun 1944.— 212.

- 65 Ks. F. Engels „Emigranttikirjallisuutta”.— 214.
- 66 Lenin on ottanut tämän sanonnan M. J. Saltykov-Shtshedinin teoksesta „Erään kaupungin historia”.— 219.
- 67 „*Ekonomist*” („Talousmies”) — Venäjän teknillisen yhdistyksen teollisuus- ja talousosaston aikakauslehti, ilmestyi Pietarissa vuosina 1921—1922.
- Venäjän teknillinen yhdistys* — tieteellinen yhdistys, toimi vuodesta 1866 Pietarissa oman haaraosastoja myös muissa kaupungeissa; Yhdistyksen tarkoituksena oli edistää teollisuuden kehittämistä ja teknillisten tietojen levittämistä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen suuri osa Yhdistyksen jäsenistöstä, johon kuului paitsi insinöörejä ja teknikkoja myös kaikenkalaisia virkailijoita, asianajajia, kauppiaita, entisiä liikeyritysten omistajia, suhtautui vihamielisesti Neuvostovaltaan. V. 1929 Yhdistys lakkautettiin.— 220.
- 68 Preobrazhenskin teesejä koskeva V. M. Molotoville osoitettu kirje liittyy puolueen XI edustajakokouksen valmisteluun. VKP(b):n Keskuskomitea käsitteli maaliskuun 20 pnä 1922 Preobrazhenskin teesit, hylkäsi ne ja hyväksyi Leninin ehdotuksen.— 223.
- 69 *Köyhälistökomiteat* (kombedy) muodostettiin Yleisvenäläisen TPKK:n kesäkuun 11 pnä 1918 antamalla dekreetillä („Maalaisköyhälistön järjestämisestä ja varustamisesta viljalla, välttämättömillä kulustarvikkeilla ja maatalouskalustolla”). Dekreetin mukaan köyhälistökomiteoiden tehtäviin kuului: viljan, välttämättömien kulustarvikkeiden ja maatalouskaluston jako; paikallisten elintarvikehankintaelinten auttaminen kulakkien ja pohattojen viljaylijäämien takavarikoinnissa. Dekreetti antoi köyhälistölle erilaisia etuisuuksia viljaa ja maatalouskalustoa jaettaessa. Köyhälistökomiteat olivat proletariaatin diktatuurin tukikohtia maaseudulla. Ne esittivät hyvin suurta osaa taistelussa kulakistoa vastaan, konfiskoitujen maiden jakamisessa, työläiskeskusten ja Punaisen Armeijan huoltamisessa elintarvikkeilla. Köyhälistökomiteoiden järjestäminen oli uusi vaihe sosialistisen vallankumouksen laajentamisessa maaseudulla. Köyhälistökomiteat myötävaikuttivat Neuvostovallan lujittumiseen maaseudulla ja niillä oli erittäin suuri poliittinen merkitys keskivarakkaan talonpojan voittamisessa Neuvostovallan puolelle. Neuvostojen ylimääräisen VI yleisvenäläisen edustajakokouksen (marraskuu 1918) päätöksen mukaisesti köyhälistökomiteat, kun ne olivat täyttäneet tehtävänsä, yhdistettiin maaseudun Neuvostoihin.— 224.
- 70 *Vserabotzemes* — Maa- ja metsätyöläisten yleisvenäläinen ammattiliitto.— 227.
- 71 Neuvostohallituksen toimesta vangittiin ja pantiin syytteeseen Korkeimmassa vallankumouksellisessa tuomioistuimessa eserrien puolueen Keskuskomitean jäsenet ja muutamia tämän vastavallankumouksellisen puolueen aktiivijäseniä, jotka oli todettu osallisiksi terroristiseen toimintaan ja V. I. Leniniä vastaan tehtyyn katalaan murhayritykseen sekä Uritskin ja Volodarskin murhaan v. 1918. II Internationalen ja II¹/₂ Internationalen (n.s. „Wienin sosialistisen

yhdistyksen”) johtomiehet kääntyivät kirjeitse Neuvostohallituksen puoleen vaatiin häikäilemättömästi lykkäämään oikeudenkäyntiä eseriä vastaan siihen saakka, kunnes tämä kysymys käsiteltäisiin kolmen Internationalen konferenssissa. Oikeusasain kansankomissaarin nimissä lähetettiin Leninin ehdotuksen mukainen vastauskirje.

Oikeudenkäynti oikeistoieseriä vastaan tapahtui Moskovassa kesäkuun 8.—elokuun 7. 1922. Korkein tuomioistuin totesi eserrien osallistuneen aseellisiin kapinoihin, vastavallankumouksellisiin salaliittoihiin Neuvostovaltaa vastaan ja terroristiseen toimintaan ja tuomitsi kaksitoista pääsyyllistä korkeimpaan rangaistukseen ja muut syytetyt eri pitkäksi ajaksi ankaraan eristysrangaistukseen. Yleisvenäläisen TpKK:n Puhemiehistö vahvisti tuomion ja päätti panna toimeen kuolemanrangaistuksen siinä tapauksessa, jollei eserrien puolue luovu aseellisesta taistelusta ja terroristista Neuvostovaltaa vastaan.— 229.

⁷² Lenin tarkoittaa 22.—29. joulukuuta 1920 pidetyn Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen hyväksymää päätöslauselmaa sähköistämisestä (ks. Teokset, 31. osa, s. 519).— 231.

⁷³ „Bednota” („Köyhälistö”)—päivälehti, VKP(b):n Keskuskomitean julkaisu, ilmestyi Moskovassa maaliskuun 27 pstä 1918. Helmikuun 1 pnä 1931 „Bednota” yhdistettiin „Sotsialistitsheskoje Zemledelije” („Sosialistinen Maanviljelys”) lehden kanssa.— 235.

⁷⁴ „Kirje V. M. Molotoville puolueen XI edustajakokouksessa pidettävän poliittisen selostuksen jäsenyyksestä” käsiteltiin VKP(b):n KK:n täysistunnossa maaliskuun 25 pnä 1922. KK:n täysistunto vahvisti Leninin ehdottaman selostuksen jäsenyyksen.— 237.

⁷⁵ *Pieni Kansankomissaarien Neuvosto* (PKKN) perustettiin joulukuussa 1917, se toimi Kansankomissaarien Neuvoston komission oikeuksilla helpottaen KKN:n työtä ratkaisemalla pienempiä kysymyksiä. PKKN:n päätökset vahvisti Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja.— 238.

⁷⁶ VKP(b):n XI edustajakokous pidettiin Moskovassa maaliskuun 27:nnestä huhtikuun 2:seen 1922. Tämä oli viimeinen edustajakokous, johon Lenin otti osaa. Edustajakokouksessa oli läsnä 522 päätösvaltaista ja 165 neuvottelevaa edustajaa. Edustajakokous käsittelee seuraavat kysymykset: 1) Keskuskomitean poliittinen toimintaselostus; 2) Keskuskomitean toimintaselostus järjestötyöstä; 3) Tarkastusvaliokunnan selostus; 4) Keskuskontrollikomission selostus; 5) Kominternin VKP:n-edustuston toimintaselostus; 6) Ammattiliitot; 7) Punaisesta Armeijasta; 8) Finanssipolitiikka; 9) Puoluepuhdistuksen tulokset ja puolueen rivien lujittaminen; apuselostukset: nuoriso-työstä, lehdistöstä ja propagandasta; 10) Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomission vaalit.

Lenin piti edustajakokouksen avajaispuheen, teki VKP(b):n Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen ja piti sitä koskevan loppupuheen ja edustajakokouksen päättäjäispuheen.

Edustajakokous teki yhteenvedot uudesta talouspolitiikasta ensimmäisen vuoden ajalta.

Puolueen XI edustajakokous valitsi Keskuskomitean. Keskuskomiteaan valittiin: Lenin, Andrejev, Dzierżyński, Frunze, Jaroslavski, Kalinin, Kuibyshev, Molotov, Ordzhonikidze, Petrovski, Rudzutak, Stalin, Tshubar, Voroshilov y.m.; Keskuskomitean varajäseniksi valittiin: Babajev, Bubnov, Kirov, Krivov, Manuilski, Mikojan y.m.— 245.

- ⁷⁷ „Vasemmistokommunistit” — puolueenvastainen ryhmä; ryhmä syntyi vuoden 1918 alussa Brestin rauhanteon yhteydessä. Kilpenään vasemmistolaiselta kuulostava vallankumoussotafraksi „vasemmistokommunistien” ryhmä puolsi sellaista seikkailupolitiikkaa, joka olisi saattanut silloin vielä armeijattoman Neuvostotasavallan sotaan imperialistista Saksaa vastaan ja syössyt Neuvostovallan tuhoutumisen vaaraan. Ryhmän johdossa olivat Buharin, Radek ja Pjatakov. Trotski, joka ajoi petturimaista sodan jatkamisen politiikkaa peitetymässä, naamioidussa muodossa, tunnuksenaan: sotaa ei käydä, mutta rauhaakaan ei allekirjoiteta, ja „vasemmistokommunistit” tyrkyttivät puolueelle politiikkaa, joka olisi ilmeisesti johtanut proletariaatin diktatuuriin tuhoon. V. I. Lenin sanoi „vasemmistokommunisteja” „imperialistisen provokaation välikappaleeksi”. „Vasemmistokommunistit” ryhtyivät Trotskin tukemina avoimesti vastustamaan puolueen linjaa, aiheuttivat sekasortoa ilmoittamalla eroavansa neuvosto- ja puolueviroista j.n.e. Lenin ja hänen aatetoverinsa joutuivat käymään sitkeää taistelua KK:ssa Trotskia ja „vasemmistokommunisteja” vastaan ennen kuin päätettiin allekirjoittaa rauhansopimus Saksan kanssa ja saatiin siten pelastetuksi nuori Neuvostotasavalta tuholta. Puolue torjui Leninin johdolla päättäväisesti Trotskin ja „vasemmistokommunistien” provokatorisen politiikan; „vasemmistokommunistit” eristettiin ja lyötiin hajalle.— 254.
- ⁷⁸ Geneve oli vuoteen 1917 Venäjän poliittisten emigranttien tärkeimpiä oleskelupaikkoja.— 268.
- ⁷⁹ Tarkoitetaan komissiota, joka muodostettiin Työ- ja Puolustusneuvoston helmikuun 15 p:nä 1922 tekemän päätöksen mukaisesti käsittelemään sekayhtiöiden perustamista koskevia ehdotuksia.— 269.
- ⁸⁰ *Severoles* — vuonna 1921 perustetun Severo-Belomorskin piirin metsäteollisuuden erikoishallinto.— 269.
- ⁸¹ „Ylisuostuttelija” — liikanimi, jonka sotilaat antoivat A. F. Kerenskille v. 1917, kun porvarillinen Väliaikainen hallitus määräsi hänet korkeimmaksi ylipäälliköksi.— 270.
- ⁸² Aleksandr Todorskin kirjan „Vuosi kiväärin ja auran parissa” on julkaissut Tverin kuvernementin Vesjegonskin ujestin Neuvoston Toimeenpaneeva komitea vuonna 1918. A. I. Todorskin kirjasta ks. V. I. Leninin artikkelia „Pieni kuva suurten kysymysten valaistamiseksi” (Teokset, 28. osa, ss. 379—382).— 275.
- ⁸³ *Keskustarkastuslautakunta* — puolueen jäsenistöä tarkastava keskustalautakunta, jonka VKP(b):n KK oli muodostanut kesäkuun 25 p:nä

1921 johtamaan puolueen puhdistusta VKP(b):n X edustajakokouksen päätöksen mukaisesti.— 291.

- ⁸⁴ Lenin paljastaa tavan, jolla trotskilainen Preobrazhenski, Valistusasiain kansankomissariaatin Ammattisivistyksen päähallinnon silloinen päällikkö, suhtautui spesialisteihin, puolueenvastaiseksi linjaksi. Preobrazhenskin provokatorisen politiikan tuloksena tammi- ja helmikuun vaihteessa 1922 osa Moskovan yliopiston ja muiden korkeakoulujen professoreista kieltäytyi opetustehtävistään. VKP(b):n Keskuskomitea vaati Valistusasiain kansankomissariaattia tyydyttämään professorikunnan useat lailliset vaatimukset. Keskuskomitean komissio päätti erottaa Preobrazhenskin Ammattisivistyksen päähallinnon päällikön toimesta ja laati korkeakoulun perussäännön.— 299.
- ⁸⁵ J. V. Stalin oli kansallisuusasiain kansankomissaarina tämän kansankomissariaatin perustamispäivästä aina heinäkuuhun 1923, jolloin se lakkautettiin. Maaliskuusta 1919 huhtikuun 25 päivään 1922 hän oli niin ikään Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaarina.— 300.
- ⁸⁶ VKP(b):n Moskovan komitean väittelyklubi perustettiin vuoden 1921 jälkipuoliskolla. Oppositiohenkiset ja puolueenvastaiset ainekset pyrkivät käyttämään sitä ryhmäkuntaisiin tarkoituksiinsa. Käsiteltyään helmikuun 20 p:nä 1922 Keskuskontrollikomission selostuksen perusteella väittelyklubia koskevan kysymyksen VKP(b):n Keskuskomitea kehotti Moskovan komiteaa suorittamaan muutoksia klubin johtokunnassa ja järjestämään sen toiminnan puolueen tehtäviä vastavaksi.— 305.
- ⁸⁷ Lenin tarkoittaa kirjoittamaansa kirjettä „Tov. Molotoville Poliittisen byroon jäseniä varten. Tov. Preobrazhenskin teeseistä” (ks. tätä osaa, ss. 223—228).— 306.
- ⁸⁸ Tarkoitetaan elokuun 9 p:nä 1921 pidettyä Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomission yhteistä täysistuntoa, jossa Leninin ehdotuksesta käsiteltiin A. Shljapnikovin erottamista hänen puolueenvastaisten esiintymistensä vuoksi Keskuskomiteasta ja puolueesta.— 306.
- ⁸⁹ Lenin arvosteli A. Kollontain puolueenvastaista kirjasta puolueen X edustajakokouksessa VKP(b):n Keskuskomitean toimintaselostukseen liittyvässä loppupuheessaan (ks. Teokset, 32. osa, ss. 184—195).— 307.
- ⁹⁰ Ks. V. I. Lenin, Teokset, 32. osa, ss. 504—509.— 308.
- ⁹¹ Kirjeessä esitetyt Leninin ehdotukset otettiin pohjaksi laadittaessa puolueen XI edustajakokouksen päätöslauselmaa „Maaseututyösiä”. Edustajakokous antoi niin ikään Keskuskomitean tehtäväksi perustaa Keskuskomitean yhteyteen vakinaisen maaseututyövaliokunnan. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 618—619 („NKP edustajakokousten,

konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 618—619).— 312.

- ⁹² Artikkelinsa „*Olemme maksaneet liian paljon*” Lenin kirjoitti sen johdosta, että Buharin ja Radek olivat laskeneet aseensa II ja II $\frac{1}{2}$ Internationalen opportunististen johtajien edessä kolmen Internationalen konferenssissa, joka pidettiin huhtikuun 2.—5. 1922 Berliinissä.— 315.
- ⁹³ *Etelä-Afrikan työläisten kapina* puhkesi maaliskuussa 1922 Johannesburgin, Benonin ja Brakpanin kaupungeissa. Taantumuksellinen hallitus pääministeri kenraali Smutsin johdolla kukisti julmasti kapinalliset käyttäen apunaan tykkeitä, hyökkäysvaunuja ja lentokoneita. Maaliskuun 14 pnä kapina tukahdutettiin, yli 10.000 henkeä vangittiin, tuhansia työläisiä joutui sotatuomioistuimen tuomittavaksi. Etelä-Afrikan nuori kommunistinen puolue osallistui aktiivisesti kapinaan; useat kommunistit kaatuivat urhoollisesti aseellisessa taistelussa.— 316.
- ⁹⁴ *Varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien) työtä koskevan päätöslauselmaehdotuksen* V. I. Lenin lähetti lausuntoa varten J. V. Stalinin kautta Keskuskomitean Poliittisen byroon jäsenille ja A. D. Tsjurupalle. Vastausta, jonka Lenin antoi saamiinsa varapuheenjohtajien työtä koskeviin huomautuksiin, ks. „Kirjeestä J. V. Stalinille Poliittisen byroon jäseniä varten” (tämä osa, ss. 340—342).— 320.
- ⁹⁵ Kysymyksessä olevan kirjan julkaisi Ulkoasiain kansankomissariaatti vuonna 1922. Leninin ehdotusten mukaisesti kirjaan tehtiin korjauksia.— 329.
- ⁹⁶ V. I. Leninin kirjasen „Vanhoja kirjoituksia miltei uusista aiheista. „Uuden talouspolitiikan” kysymyksestä. (Kaksi kirjoitusta ja yksi puhe vuodelta 1918)” julkaisi v. 1922 Valtion kustannusliikkeen Moskovan osasto. Kirjaseen sisältyivät: „Esipuhe vuoden 1922 painokseen”, kirjoitus „Neuvostovallan lähimmät tehtävät”, Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa huhtikuun 29 pnä 1918 tehty selostus Neuvostovallan lähimmistä tehtävistä ja kirjoitus „„Vasemmistolaisesta” lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta” (ks. Teokset, 27. osa, ss. 223—265, 269—294, 313—343).— 331.
- ⁹⁷ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 27. osa, ss. 295—303.— 332.
- ⁹⁸ „*Iskra*” („Kipinä”) — ensimmäinen illegaalinen yleisvenäläinen marxilainen sanomalehti. V. I. Lenin perusti lehden joulukuussa 1900 ulkomailla, mistä sitä toimitettiin salaa Venäjälle. Lehti esitti suurta osaa Venäjän sosialidemokraattien aatteellisessa yhdistämisessä ja valmistelussa hajanaisten pienten järjestöjen yhdistämistä vallankumoukselliseksi marxilaiseksi puolueeksi.
Lehteä nimitettiin „vanhaksi” „Iskraksi” erotukseksi „uudesta”, menshevistisestä „Iskrasta”, jota julkaistiin vuodesta 1903 vuoteen 1905.— 335.

- ⁹⁹ Kysymyksessä ovat rahankeräykset, joita työläiset suorittivat „Pravda” lehtensä hyväksi.— 337.
- ¹⁰⁰ Huhtikuun 23 p:nä 1922 tohtori S. P. Botkinin sairaalassa Leninille tehtiin leikkaus ja poistettiin eräs niistä kuulista, jotka oli ammuttu häneen elokuun 30 p:nä 1918 häntä vastaan suoritetussa murhayrityksessä.— 340.
- ¹⁰¹ *Rapallon sopimus* — Genovan konferenssin aikana huhtikuun 16 p:nä 1922 solmittu Neuvostohallituksen ja Saksan sopimus. Sopimus edellytti diplomaattisten suhteiden solmimista molempien maiden välillä ja vastavuoroista kieltäytymistä sotakorvauksista. Saksan hallitus luopui niin ikään vaatimuksestaan, jonka mukaan Neuvostohallituksen kansallistamat tuotantolaitokset olisi pitänyt palauttaa niiden entisille saksalaisille omistajille.— 344.
- ¹⁰² Rikoslakiluonnoksen teksti, jota oli korjattu ottamalla Rikoslain 57., 58., 61. ja 70. artiklassa huomioon Leninin ehdotukset, käsiteltiin ja hyväksyttiin Yleisvenäläisen TpKK:n IX vaalikauden III kokouksessa (toukokuun 12.—26. 1922).— 345.
- ¹⁰³ Käsiteltyään Leninin ehdotukset, jotka hän oli esittänyt J. V. Stalinille osoittamissaan kirjeissä, Keskuskomitean Poliittinen byroo teki toukokuun 25 p:nä 1922 päätöksen radiolaboratorion rahoittamisesta kaiuttimien ja radiovastaanottimien tuotannon jouduttamiseksi.— 348.
- ¹⁰⁴ Kirjeen „*Kahdenkertaisesta*” alaisuudesta ja laillisuudesta. *Toveri Stalinille Poliittista byroota varten*” Lenin kirjoitti, kun valmisteltiin lainvalvontaa koskevaa ohjesääntöä. Toukokuun 24 p:nä 1922 Keskuskomitean Poliittinen byroo käsiteli Leninin kirjeen ja hyväksyi hänen ehdotuksensa. Toukokuun 26 p:nä Yleisvenäläisen TpKK:n IX vaalikauden III kokouksessa hyväksyttiin valiokunnan selostuksen perusteella Leninin ehdotusta vastaavasti lainvalvontaohjesääntö.— 350.
- ¹⁰⁵ *Ammattiliittojen V yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa syyskuun 17.—22. 1922. Kokouksessa oli läsnä 970 valtuutettua, jotka edustivat 5.100.000 ammatillisesti järjestynyttä työläistä. Edustajakokous valitsi Leninin puhemiehistön kunniajäseneksi. Leninin kirje luettiin edustajakokouksen ensimmäisessä istunnossa syyskuun 17 p:nä 1922. Edustajakokous lähetti puolestaan tervehdyksen Leninille.— 357.
- ¹⁰⁶ „*Kirjelappu Poliittiselle byroolle taistelusta suurvaltaista shovinismia vastaan*” oli kirjoitettu sen johdosta, että VKP(b):n Keskuskomitean lokakuun täysistunnossa oli käsiteltävänä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamista koskeva kysymys. Poliittiseen byroon jäsenille osoittamassaan kirjeessä syyskuun 27 p:nä 1922 Lenin korosti, että tasavaltojen yhdistyminen on erittäin tärkeä kysymys ja että liittoa perustettaessa on pidettävä periaatteina vapaaehtoisuutta ja tasavaltojen täydellistä tasa-arvoisuutta. Sairautensa takia V. I. Lenin ei voinut osallistua täysistuntoon. V. I. Leninin huomautusten pohjalta laadittiin Neuvostotasavaltojen yhdistymistä

- koskeva päätöslauselmaehdotus, joka hyväksyttiin sitten täysistunnossa. Keskuskomitean täysistunto muodosti valiokunnan, jonka johtoon tuli J. V. Stalin, ohjaamaan sitä valmistelutyötä, jota Neuvostotasavaltojen yhdistymisen yhdeksi liittovaltioksi vaati. Joulukuun 18 pnä 1922 Keskuskomitean täysistunnossa J. V. Stalin piti alustuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta solmittavan sopimuksen luonnoksesta. Sopimukseen lisättiin Leninin ehdotus, jonka mukaan tuli valita neljä Liiton TpKK:n puheenjohtajaa, yksi jokaisesta liittotasavallasta (VSFNT, Ukrainan SNT, Valko-Venäjän SNT, Takakaukasian SFNT:n — Gruusia, Azerbaidzhan ja Armenia), minkä tarkoituksena oli taata yhdistyvien kansojen täydellinen tasa-arvoisuus liittovaltion rakentamisessa.— 359.
- ¹⁰⁷ *Venäjän Kommunistisen Nuorisoliiton V yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa lokakuun 11.—17. 1922. Edustajakokous valitsi Leninin kunniapuheenjohtajakseen. Leninin tervehdys luettiin edustajakokouksen ensimmäisessä istunnossa (juhlaistunnossa) lokakuun 11 pnä. Vastatervehdyksessään nuorisoliittolaiset antoivat Vladimir Iijitshille lupauksen, että he voittavat kaikki työvænluokan ja sen nuorison tiellä olevat vaikeudet, ja pyysivät apua nuorison kommunistisessa kasvattamisessa.— 361.
- ¹⁰⁸ Tämän antautumishenkisen ehdotuksen, joka horjutti valtion ulkomaankauppamonopolin perustaa ja suosi nepman- ja kulakkiaineksia, veivät KK:n täysistunnossa läpi Buharin ja Sokolnikov Zinovjevin ja Kamenevin tukemana. KK:n seuraava, joulukuun täysistunto vahvisti Leninin ohjeiden mukaisesti ulkomaankauppamonopolin koskemattomuuden (ks. V. I. Leninin kirjettä „Ulkomaankauppamonopolista. Toveri Stalinille Keskuskomitean täysistuntoa varten” tästä osasta, ss. 444—448).— 362.
- ¹⁰⁹ *Finanssityöntekijäin yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa lokakuun 22.—28. 1922. Edustajakokous valitsi Leninin kunniapuheenjohtajakseen. Leninin kirje luettiin edustajakokouksessa lokakuun 22 pnä.— 366.
- ¹¹⁰ *Neuvosto-Venäjän ystävien seura (Amerikassa)* syntyi v. 1921. Tämä jo ennen vallankumousta Amerikkaan siirtyneiden venäläisten emigranttien seura keräsi varoja Venäjän nälkäänäkevien avustamiseksi. Amerikkalaisten imperialistien ahdistama seura asetti niin ikään tehtäväkseen totuudenmukaisten uutisten levittämisen Neuvosto-Venäjältä porvarillisen lehdistön valhe- ja parjauskampanjan vastapainoksi. Kesällä 1922 seura toimitti Venäjälle 21 traktoria. Traktoriosasto teki työtä Permin kuvernementissa ja sillä oli suuri merkitys siinä mielessä, että se osoitti talonpoikaistolle koneellisen maanmuokkauksen edullisuuden.— 367.
- ¹¹¹ *Neuvosto-Venäjän teknillisen avustamisen seuran* perustivat v. 1919 USA:ssa ja Kanadassa venäläiset, ennen vallankumousta kotimaastaan muuttaneet emigrantit — työläiset ja teknikot.— 369.
- ¹¹² Kaukoidän tasavallan sotajoukot marssivat lokakuun 25 pnä 1922 Vladivostokiin vapauttaen sen yhdessä partisaanien kanssa

- valkokaartilaisista ja japanilaisista miehittäjistä. Primorjen (Kaukoita) työtätekevät vastasivat Leninin sähköeseen lähettämällä tervehdyksensä ja kiittämällä Neuvostohallitusta saamastaan avusta.— 371.
- ¹¹³ *Kaukoidän tasavalta* — demokraattinen valtio, joka muodostettiin bolshevikkien johdolla työtätekevien joukkojen taistellessa ulkomaiden sotilaallista interventiota vastaan Kaukoidässä. Tasavalta oli olemassa huhtikuun 6 päivästä 1920 marraskuun 14 päivään 1922, jonka jälkeen se yhtyi VSFNT:aan. Kaukoidän tasavalta käsitti kaikki Kaukoidän alueet Baikalilta itään Tyynen meren rannikolle asti. Muodoltaan porvarillis-demokraattisen, mutta itseasiassa neuvostopolitiikkaa noudattavan Kaukoidän tasavallan, „puskurivaltion”, muodostaminen vastasi Neuvosto-Venäjän etuja, sillä Neuvosto-Venäjä pyrki välttämään avointa sotilaallista yhteentörmäystä Japanin imperialismiin kanssa ja saamaan pitempiäaikaisen hengähdystauon Itärintamalla. Toukokuun 14 p:nä 1920 Neuvosto-Venäjä tunnusti virallisesti Kaukoidän tasavallan hallituksen koko Kaukoidän hallitukseksi. Kaukoidän tasavallan politiikkaa johti VKP(b):n Keskuskomitean Kaukoidän byroo, joka oli välittömästi VKP(b):n Keskuskomitean alainen.— 371.
- ¹¹⁴ Syyskuussa 1922 saapui Neuvostoliittoon Ranskan tunnettu poliitikko, radikaalisosialistien puolueen johtaja Edouard Herriot. Moskovassa käytiin useita keskusteluja Herriotin ja Neuvostovaltion johtomiesten välillä. Herriotin Neuvostoliiton-matkalla oli suuri merkitys Ranskan ja Neuvostoliiton kauppaynnä muiden yhteyksien kehittämiseksi.— 372.
- ¹¹⁵ Kysymyksessä on Lausannen konferenssi, joka pidettiin vuoden 1922 marraskuun 20 p:nä ja vuoden 1923 heinäkuun 24 p:n välisenä aikana.— 374.
- ¹¹⁶ Tarkoitetaan englantilaisen suurteollisuusmiehen Urquhartin kanssa käytyjä neuvotteluja, joiden tarkoituksena oli solmia Uralin ja Siperian hyödyllisten kaivannaisten käyttöä koskeva toimilupasopimus. Sopimusluonnosta käsiteltäessä Trotski, Zinovjev ja Kamenev vaativat hyväksymään Urquhartin tarjoamat orjuuttavat ehdot. Kansankomissaarien Neuvosto hylkäsi lokakuun 6 p:nä 1922 Urquhartin sopimusehdotuksen, mihin syynä olivat Englannin hallituksen vihamielinen politiikka Neuvosto-Venäjää kohtaan ja orjuuttavat sopimusehdot.— 376.
- ¹¹⁷ *Yleisvenäläisen TPKK:n IX vaalikauden IV kokous* pidettiin lokakuun 23.—31. 1922. Lenin piti puheen kokouksen päättäjäistilaisuudessa.— 379.
- ¹¹⁸ Tarkoitetaan dekreettiä maasta, mikä hyväksyttiin työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostojen II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa (ks. V. I. Lenin, Teokset, 26. osa, ss. 241—243).— 381.
- ¹¹⁹ „*Petrogradskaja Pravda*” („Pietarin Totuus”) — päivälehti, alkoi ilmestyä huhtikuun 2 p:stä 1918. Lehti oli alussa VKP(b):n Keskuskomitean ja Pietarin komitean äänenkannattaja. Saman vuoden

kesäkuussa siitä tuli VKP(b):n Keskuskomitean, Pohjoisen alueen puoluekomitean ja Pietarin kaupunkikomitean ja sittemmin Pietarin kuvernementtikomitean ja kaupunkikomitean äänenkannattaja. Tammi-kuussa 1924 lehdelle annettiin uusi nimi „Leningradskaja Pravda” („Leningradin Totuus”).— 385.

- ¹²⁰ *Kommunististen osuustoimintamiesten ensimmäinen kansainvälinen konferenssi* pidettiin Moskovassa marraskuun 1.—6. 1922. Konferenssissa oli edustajia Neuvosto-Venäjältä, Saksasta, Ranskasta, Italiasta, Sveitsistä, Suomesta, Itävallasta, Bulgariasta, Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Puolasta, Eestistä, Liettuasta, Ukrainasta, Armeniasta, Gruusiasta, Azerbaidžhanista, Kaukoidän tasavallasta ja Australiasta. Konferenssi hyväksyi päätöslauselman, jossa osoitettiin, mitä taktiikkaa kommunistien tuli noudattaa osuustoimintaliikkeessä. Päätöslauselmassa asetettiin kommunistien tehtäväksi taistella osuuskuntien puolueettomuutta vastaan ja määriteltiin osuuskuntien osuus proletariaatin yleisten poliittisten ja taloudellisten tehtävien täyttämässä. Konferenssi valitsi Leninin kunniapuheenjohtajakseen ja lähetti hänelle tervehdyksen. Leninin vastatervehdys luettiin marraskuun 2 pnä 1922.— 387.
- ¹²¹ *Tilastomiesten neljäs yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa marraskuun 3.—12. 1922. Edustajakokous valitsi Leninin kunniapuheenjohtajakseen ja lähetti hänelle tervehdyssähkeen. Leninin vastaussähke luettiin edustajakokouksen toisessa istunnossa marraskuun 5 pnä.— 388.
- ¹²² „*Ekonomisteiksi*” sanottiin „ekonomismin”, Venäjän sosialidemokraattisessa liikkeessä XIX vuosisadan lopulla ja XX vuosisadan alussa esiintyneen opportunistisen virtauksen kannattajia. „Ekonomistit” olivat sitä mieltä, että poliittisen taistelun käyminen tsarismia vastaan oli pääasiallisesti porvariston tehtävä, jota vastoin työläisten oli rajoitettava käymään taloudellista taistelua työehtojensa parantamisen, palkkojen korottamisen puolesta j.n.e. Kiistäen puolueen johtavan osuuden ja vallankumouksellisen teorian merkityksen työväenliikkeessä „ekonomistit” väittivät, että työväenliikkeen on kehityttävä pelkästään vaistonvaraisesti. V. I. Lenin todisti „ekonomistien” katsomukset täysin paikkansapitämättömiksi ja vahingollisiksi kirjassaan „Mitä on tehtävä?”, joka ilmestyi vuonna 1902.— 389.
- ¹²³ *Moskovan kaupungin ja kuvernementin työläis- ja talonpoikaisnaisen puolueen konferenssi* pidettiin marraskuun 6 pnä 1922. Konferenssiin osallistui yli 2.000 naisedustajaa. Leninin tervehdyskirje annettiin konferenssin valitsemille edustajille, jotka kävivät hänen luonaan pyytämässä, että hän pitäisi puheen.— 399.
- ¹²⁴ Tehtaan työläisille osoitetun tervehdyskirjeen Lenin kirjoitti vastaukseksi pyyntöön, että hän pitäisi puheen Lokakuun sosialistisen vallankumouksen viisivuotispäivälle omistetussa kokouksessa. Ent. Michelsonin tehdas nimitettiin myöhemmin Vladimir Iljitshin tehtäksi.— 400.

- ¹²⁵ Valtion „Elektroperedatsha” voimalaitoksen (nykyään se kantaa tämän laitoksen rakentajan insinööri R. E. Kļassonin nimeä) työläisille ja toimihenkilöille osoitetun tervehdyskirjeen Lenin kirjoitti vastaukseksi pyyntöön, että hän pitäisi puheen Lokakuun sosialistisen vallankumouksen viisivuotispäiväksi valmistuneen kerhotalon avaajaistilaisuudessa.— 401.
- ¹²⁶ Lenin kirjoitti kirjeen „*Kļintsyn Stodolin verkatehtaan työläisille*” vastaukseksi tervehdykseen, jonka tehtaan työläiset lähettivät hänelle marraskuun 3 p:nä 1922 sen johdosta, että tehtaalle oli annettu Leninin nimi. Tehtaan työläisten edustajat toivat Leninille adressin ja kappaleen valmistamaansa verkaa.— 402.
- ¹²⁷ *Kommunistisen Internationalen IV kongressi* pidettiin vuoden 1922 marraskuun 5.—joulukuun 5. Kongressin avajaistilaisuus pidettiin Pietarissa, myöhemmät istunnot, alkaen marraskuun 9 p:nä 1922 pidettiin Moskovassa. Kongressiin osallistui eri maiden 58 kommunistisesta järjestöstä 408 edustajaa, joista 343 päätösvaltaista. Lisäksi oli edustajia Italian sosialistisesta puolueesta, Islannin työväenpuolueesta ja Mongolian kansanvallankumouksellisesta puolueesta, Kommunistisesta Nuorisointernationalesta, Punaisesta Ammattiyhdistysinternationalesta, Naisten kansainvälisestä sihteeristöstä, Kansainvälisestä työväenavusta ja USA:n neekerijärjestöstä. Kongressi hyväksyi VKP(b):n laatimat teesit työväen yhteisrintamasta, vahvisti teesit, jotka koskivat Kommunistisen Internationalen taktiikkaa, kommunistien tehtäviä ammattiyhdistysliikkeessä, Idän kysymystä, ja hyväksyi päätöslauselman Venäjän sosialistisesta vallankumouksesta, Kommunistisesta Nuorisointernationalesta y.m.
- Lenin piti alustuksensa „Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmanvallankumouksen näköalat” saksaksi kongressin aamuistunnossa marraskuun 13 p:nä.— 403.
- ¹²⁸ Lenin tarkoittaa artikkeliaan „„Vasemmistolaisesta” lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta” (ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343).— 408.
- ¹²⁹ *Mustat sotniat* — monarkistisia joukkioita, joita tsaarin poliisi muodosti vallankumousliikkeen vastustamiseksi. Mustat sotniat murhasivat vallankumouksellisia, hyökkäilivät edistysmielistä sivistyneistöä vastaan, järjestivät juutalaispogromeja.— 421.
- ¹³⁰ *Yleisvenäläinen maatalousnäyttely* piti Neuvostojen IX yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksen mukaisesti avata syksyllä 1922. Koska näyttelyn järjestäminen ja katovuoden seurausten poistaminen vaati runsaasti työtä, näyttelyn avaaminen lykättiin vuoteen 1923. Näyttely avattiin elokuun 19 p:nä 1923 Moskovassa ja sen nimeksi tuli „Neuvostoliiton ensimmäinen maatalous- ja käsityöteollisuusnäyttely”.— 422.
- ¹³¹ „*Clarté*” („Selvyys”) *ryhmä* — Henri Barbussen johtama kirjailijaryhmä, joka julkaisi samannimistä aikakauslehteä (ilmestyi keskeytyksin vuosina 1919—1928 Pariisissa). Ryhmään kuului huomattavia kirjailijoita: A. France, Vaillant-Couturier, S. Zweig, H. Wells y.m. Ryhmä perusti Ranskassa „Tasavallan entisten rintamamiesten liiton”.— 423.

- ¹³² Lenin piti puheensa Moskovan Neuvoston ja Moskovan kaikkien piirineuvostojen yhteisessä täysistunnossa illalla marraskuun 20 pnä 1922. Tämä oli Leninin viimeinen puhe.— 424.
- ¹³³ Lenin tarkoittaa Kaukoidän tasavallan Kansankokouksen päätöstä, jonka mukaan Kaukoidän tasavalta yhdistettiin jälleen VSFNT:aan. Päätös hyväksyttiin marraskuun 14 pnä 1922 ja tiedotus siitä julkaistiin lehdissä marraskuun 15 pnä 1922.— 425.
- ¹³⁴ *Neuvostotyöntekijäin ammattiliiton V yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa marraskuun 16.— 20. 1922. Tverin kuvernementin neuvostotyöntekijäin ammattiyhdistyksen VI edustajakokous valitsi Leninin kunniaedustajakseen yleisvenäläiseen edustajakokoukseen. Neuvostotyöntekijäin ammattiliiton V yleisvenäläinen edustajakokous valitsi Leninin kunniapuheenjohtajakseen ja lähetti hänelle tervehdyksen.— 433.
- ¹³⁵ *Valistustyöntekijäin ammattiliiton IV yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa marraskuun 21.— 26. 1922. Edustajakokous valitsi Leninin kunniapuheenjohtajakseen ja lähetti hänelle tervehdyksen. Leninin vastauskirje luettiin edustajakokouksen aamuistunnossa marraskuun 26 pnä 1922.— 434.
- ¹³⁶ *Kommunistisen Nuorisointernationalen III kongressi* pidettiin Moskovassa joulukuun 4.— 16. 1922. Kongressissa oli läsnä 121 edustajaa eri maiden 38 nuorisojärjestöstä. Leninin tervehdykskirje luettiin kongressin avajaispäivänä. Edustajakokous lähetti Leninille vastauskirjeen.— 435.
- ¹³⁷ *Haagin kansainvälisen rauhankongressin*, joka pidettiin joulukuun 10.—15. 1922, oli kutsunut koolle Amsterdamin Ammattiyhdistysinternationale työväenjoukkojen painostamana uuden maailmansodan uhkan torjumiseksi. Kongressin opportunistisen enemmistön vastuksesta huolimatta neuvostovaltuuskunta, joka oli kutsuttu kongressiin työväen vallankumouksellisten ammattiyhdistysten ja osuuskuntien vaatimuksesta, esitti Leninin antamien ohjeiden hengessä proletariaatin tehtävät sodan ehkäisemiseksi. Kongressi hylkäsi neuvostovaltuuskunnan ehdottaman toimintaohjelman.— 436.
- ¹³⁸ Artikkelin „*Muutama sana N. J. Fedosejevistä*” Lenin kirjoitti Istpartin pyynnöstä N. J. Fedosejevin (1871—1898) vallankumoustoiminnalle omistettua erikoiskokoelmaa varten. N. J. Fedosejev kirjoitti useita marxilaisia kirjoituksia, jotka suuntautuivat narodnikkeja ja ensi kädessä N. K. Mihailovskia vastaan (ks. N. K. Mihailovskille osoitettuja N. J. Fedosejevin kirjeitä aikakauslehdestä „Proletarskaja Revoljutsija” („Proletaarinen vallankumous”) 1933, № 1, ss. 178—233). V. I. Leninin ja N. J. Fedosejevin kirjeitä, joista Lenin mainitsee artikkelissaan, ei ole löydetty.— 441.
- ¹³⁹ „*Työn vapautus*” ryhmä — ensimmäinen venäläinen marxilainen ryhmä, jonka G. V. Plehanov perusti Genevessä vuonna 1883 ja joka suoritti suurta työtä marxilaisuuden levittämiseksi Venäjällä.— 441.

- ¹⁴⁰ „*Russkoje Bogatstvo*” („Venäjän Rikkaus”) — kuukausijulkaisu, ilmestyi Pietarissa vuodesta 1876 vuoden 1918 puoliväliin. 90-luvun alusta julkaisu oli liberaalisten narodnikkien äänenkannattaja. Julkaisu kehotti tekemään sovinnon tsaarihallituksen kanssa ja taisteli kiivaasti marxilaisuutta ja venäläisiä marxilaisia vastaan.— 441.
- ¹⁴¹ Lenin kävi Vladimirissa elokuun lopulla 1893.— 441.
- ¹⁴² *Ukrainan Neuvostojen VII edustajakokous* pidettiin Harkovissa joulukuun 10.—14. 1922. Edustajakokouksen tärkeimpiä päätöksiä oli M. V. Frunzen selostuksen pohjalla tehty päätös Neuvostotasavaltojen yhtymisestä liitoksi. Leninin sähkö luettiin edustajakokouksen avajaistilaisuudessa joulukuun 10 pnä. Edustajakokous valitsi Leninin Ukrainan Toimeenpanevan Keskuskomitean kunniajäseneksi ja lähetti hänelle vastaukseksi tervehdyssähkeen.— 443.
- ¹⁴³ V. I. Leninin kirje „*Ulkomaankauppamonopolista*” oli tarkoitettu joulukuun 18 pnä 1922 pidettävää VKP(b):n Keskuskomitean läysistuntoa varten, johon Lenin ei voinut osallistua sairautensa vuoksi. Paljastettuaan Buharinin ja Sokolnikovin kannanotot antautumismielisiksi KK:n täysistunto vahvisti, että ulkomaankauppamonopoli on säilytettävä eikä saa sallia mitään poikkeuksia erinäisten tavaramallikkeiden tuonnin ja viennin suhteen ilman Ulkomaankaupan kansankomissariaatin tietoa. Puolueen XII edustajakokous, joka pidettiin huhtikuun 17.—25. 1923 ja johon Lenin sairautensa vuoksi ei myöskään voinut osallistua, torjui ehdotonta ulkomaankauppamonopolia vastaan kohdistuneet antautujien hyökkäilyt ja hyväksyi tästä kysymyksestä seuraavan päätöksen: „Edustajakokous vahvistaa kategorisesti ulkomaankauppamonopolin loukkaamattomuuden ja katsoo sallimattomaksi sellaisen menettelyn, että yritetään kiertää sitä jollakin tavalla tai horjutaan sitä noudatettaessa, ja kehottaa uutta KK:aa ryhtymään järjestelmällisiin toimenpiteisiin ulkomaankauppamonopolin lujittamiseksi ja kehittämiseksi”. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 682 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 682).— 444.
- ¹⁴⁴ *Neuvostojen X yleisvenäläinen edustajakokous*, johon Lenin ei voinut sairautensa vuoksi osallistua, pidettiin Moskovassa joulukuun 23.—27. 1922. Edustajakokouksessa oli läsnä 2.215 edustajaa, siinä luvussa 488 edustajaa Takakaukasian SFNT:sta, Ukrainan SNT:sta ja Valko-Venäjän SNT:sta. Neuvostojen X edustajakokouksessa J. V. Stalin teki alustuksen Neuvostotasavaltojen yhdistymisestä, hyväksyttiin päätöslauselma Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta ja vahvistettiin Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen I edustajakokoukseen lähetettävän valtuuskunnan kokoonpano. SNTL:n Neuvostojen I edustajakokous pidettiin joulukuun 30 pnä 1922. Lenin ei sairautensa vuoksi ollut läsnä edustajakokouksessa. Edustajakokous valitsi Leninin kunniapuheenjohtajaksi ja lähetti hänelle tervehdyskirjeen. Edustajakokouksessa muodostettiin Leninin ehdotuksesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto. Edustaja-

kokous hyväksyi yksimielisesti Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamista koskevan julistuksen ja sopimuksen, joiden pohjana oli leniniläinen tasa-arvoisuuden, veljellisen yhteistyön ja proletariaarisen internationalismin aate. Edustajakokous antoi SNTL:n ТрКК:n seuraavan kokouksen tehtäväksi valmistaa julistuksen ja liittosopimuksen lopullinen sanamuoto SNTL:n Neuvostojen II edustajakokousta varten.— 449.

- ¹⁴⁵ Lenin tarkoittaa artikkeliaan „„Vasemmistolaisesta” lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta” (ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343).— 461.
- ¹⁴⁶ Lenin tarkoittanee tässä ajatuksia, jotka K. Marx on esittänyt kirjaansa „Kansalaissota Ranskassa” ja huhtikuun 12 p:nä 1871 päivätyssä Kugelmannille osoittamassaan kirjeessä (ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, ss. 459—460; II osa, 1959, ss. 418—419).— 465.
- ¹⁴⁷ Ks. F. Engelsille osoitettua huhtikuun 16 p:nä 1856 päivätyä K. Marxin kirjettä (K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, ss. 409—410).— 465.
- ¹⁴⁸ Artikkelin „*Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio*” ja sen jatkoksi tarkoitettua artikkelin „*Mieluummin vähemmän, mutta parempaa*” Lenin kirjoitti puolueen XII edustajakokouksen edellä.
Huhtikuun 17.—25. 1923 pidetty VKP(b):n XII edustajakokous otti päätöksissään huomioon kaikki Leninin viimeisissä artikkeleissaan ja kirjeissään antamat ohjeet. Edustajakokous hyväksyi erikoisen päätöslauselman „Työläis- ja talonpoikaisinspektion ja Keskuskontrollikomission tehtävistä” sekä päätöksen Keskuskontrollikomission ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin elinten yhteistoiminnasta. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 719—723, 725—726 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 719—723, 725—726).— 471.
- ¹⁴⁹ *Volhovstroj* — Volhov-joelle rakennettu Neuvostoliiton ensimmäinen suuri voimalaitos. Sitä alettiin rakentaa vuonna 1918, mutta rakennustyöt pääsivät käyntiin varsinaisesti vasta vuonna 1921 kansalaissodan päätyttyä. Volhovin voimalaitos pantiin käyntiin vuonna 1926.— 492.

TIETOJA
V. I. LENININ
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

(Elokuu 1921—tammikuu 1924)

1921

- Elokuu, 16 ja syyskuu, 1.* Tilastolliselle keskushallinnolle osoittamissaan kirjeissä Lenin antaa ohjeita teollisuutta ja maanviljelystä koskevan juoksevan tilastoinnin järjestämisestä.
- Elokuu, 20.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Uudet ajat, vanhat virheet uudessa muodossa”.
- Elokuu, 31.* Lenin antaa ohjeita Hydroturvehallinnon komissiolle turpeen tehdasmaista kuivatusta koskevan keksinnön tarkastamisesta.
- Elokuu—syyskuu.* Lenin johtaa Sähkötekniikkajen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen valmistelua.
- Elokuu—joulukuu.* Lenin antaa määräyksiä Korkeimmalle kansantalousneuvostolle, Kulkulaitosten kansankomissariaatille, Finanssiasiain kansankomissariaatille, Elin-tarvikeasiain kansankomissariaatille ja muille komissariaateille Kashiran ja Volhovin voimalaitosten rakennustyömaiden turvaamisesta työvoimalla ja kaikilla tarpeellisilla materiaaleilla.
- Syyskuu, 1.* Lenin kirjoittaa „*Ekonomitsheskaja Zhizn*” lehden toimitukselle kirjeen, jossa osoittaa lehden perusteh-tävät kansantaloutta koskevien kysymysten valaise-misessa.
- Syyskuu, 3.* Oikeusasiain kansankomissariaatille osoittamassaan kirjeessä Lenin antaa ohjeita, millä tavalla on tais-tettava virastokankeutta vastaan.
- Syyskuu, 5.* VKP(b):n Keskuskomitean Tilasto-osastolle osoitta-massaan kirjeessä Lenin antaa ohjeita siitä, miten on järjestettävä neuvostokoneistossa työskentelevien puolueen johtavien kaaderien sijoittelun luettelointi.

- Syyskuu, 15.* Lenin esittää VKP(b):n Keskuskomitealle kierto-kirje-ehdotelman suositusten antamisjärjestyksestä puoluepuhdistuksen yhteydessä.
- Syyskuu, 19.* Lenin keskustelee amerikkalaisten työläisten edustajien kanssa, jotka olivat saapuneet Venäjälle antamaan tuotannollista ja teknillistä apua; hän kirjoittaa kirjeen VKP(b):n Keskuskomitean sihteerille V. V. Kuibysheville tuotannollisen siirtokunnan perustamisesta heitä varten Kuznetskin kivihiihilaakiolle.
- Syyskuu, 20.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Puoluepuhdistuksesta”.
- Syyskuu, 27.* Lenin kirjoittaa kirjeen „Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtävistä, niiden käsittämisestä ja täyttämisestä”.
- Syyskuu, 30.* Lenin toimii puheenjohtajana Työ- ja Puolustusneuvoston rautatieliikenteen polttoainehuoltokomitean istunnossa.
- Lenin johtaa puhetta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä on viljavarojen jakaminen vuodeksi 1921/22; toimenpiteet Donetsin laakion kivihiihiteollisuuden sekä Bakun ja Grozнын öljyteollisuuden kuntoonpalauttamiseksi ja kehittämiseksi; maanparannustyöt Moskovan kuvernentin neuvostotiloilla y.m. kysymyksiä.
- Lokakuu, 4.* Lenin johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä ovat kysymykset: elintarvikeveron perimistä koskevien toimenpiteiden suunnittelu; uuden ruplan liikkeellelaskun järjestys ja määräaika; VSFNT:n valtionpankin perustaminen y.m.
- Lokakuu, 8.* Lenin kirjoittaa tervehdysten „Sähköteknikkojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen puhemies-tölle”.
- Lenin johtaa puhetta VKP(b):n KK:n täysistunnossa, jossa käsitellään finanssipolitiikkaa; tavaranvaihtoa ja osuustoimintaa; puoluepuhdistusta; vastuunalaisten työntekijäin luettelointia ja heidän sijoittelua — Lenin tekee tästä ehdotuksensa; Valistusasiain kansankomissariaattia; Kominternia sekä ulkopoliittista tilannetta koskevia kysymyksiä.
- Lenin kirjoittaa VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon ohjeet maapalstojen antamisesta tehtaille sokerijuurikkaan viljelyyn Ukrainassa.

- Lokakuu, 14.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Lokakuun vallankumouksen neljännen vuosipäivän johdosta”.
- Lokakuu, 17.* Lenin pitää poliittisen valistustyön tekijäin II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa selostuksen aiheesta „Uusi talouspolitiikka ja poliittisen valistustyön laajosten tehtävät”.
- Lenin antaa ohjeet Finanssiasiaan kansankomissariaatille valmistautumisesta rahareformin suorittamiseen.
- Lokakuu, 21.* Lenin johtaa puhetta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä ovat teollisuutta, maataloutta, kulkulaitosta y.m. koskevia tilastotietoja sisältävän „Työ- ja Puolustusneuvoston diagrammiatlasin” laatimista koskeva ehdotus — ehdotuksen esitti Lenin; lainan myöntäminen Azerbaidzhanin Neuvostovallalle maanparannustöiden suorittamiseksi Muganilla; Murmanskin ja Pietarin satamia koskeva kysymys y.m.
- Lokakuu, 22.* Lenin on läsnä sähköauraa kokeiltaessa Moskovan karjatalousinstituutin koetaloudessa (Butyrkin tilalla).
- Lokakuu, 24.* V. I. Lenin kirjoittaa ohjekirjeen terveydenhuollon kansankomissariaarille N. A. Semashkolle asuntojen tervehdyttämisviikon viettämisestä ja vaatii Moskovan puhtaanapidon mallikelpoista järjestelyä.
- Lokakuu, 29.* Lenin tekee Moskovan kuvernementin VII puoluekonferenssissa selostuksen „Uudesta talouspolitiikasta” ja esittää loppulausunnon.
- Marraskuu, 3.* Lenin antaa Pienen Kansankomissaarien Neuvoston tehtäväksi käsitellä pikaisesti Mongolian kansantasavallan kanssa tehtävän sopimuksen luonnoksen.
- Marraskuu, 4.* Lenin johtaa puhetta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jossa käsiteltävinä ovat Valtion suunnittelukomission Venäjän-piirijakojaoston työ; kysymykset turbiinien tilaamisesta Volhovin vesivoimalaitosta varten; Kaarian meren retkikunnasta y.m. kysymyksiä.
- Marraskuu, 5.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Kullan merkityksestä nykyään ja sosialismin täydellisen voiton jälkeen”.
- Lenin ottaa vastaan Mongolian kansantasavallan valtuuskunnan.

- Marraskuu, 6.* Lenin pitää puheen Lokakuun sosialistisen vallankumouksen nelivuotispäivälle omistetussa Prohorovin tekstiilitehtaan työläisten juhlakokouksessa.
- Marraskuu, 7.* Lenin pitää puheen Lokakuun sosialistisen vallankumouksen nelivuotispäivälle omistetussa Hamovnikin kaupunginosan työläisten, puna-armeijalaisten ja nuorison juhlakokouksessa.
- Lenin pitää puheen Lokakuun sosialistisen vallankumouksen nelivuotispäivälle omistetussa „Elektrosila” tehtaan № 3 (ent. „Dynamon”) työläisten juhlakokouksessa.
- Marraskuu, 10.* Lenin johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä on tiedemiesten elinolojen parantaminen, tariffipolitiikka y.m. kysymyksiä.
- Lenin ottaa vastaan W. Pieckin ja F. Heckertin ja keskustelee heidän kanssaan Saksan kommunistisessa puolueessa vallitsevasta tilanteesta.
- Marraskuu, 16.* Lenin kirjoittaa esipuheen kirjaseen „Uudesta talouspolitiikasta”.
- Marraskuu, ei ennen 17.* Lenin lähettää tervehdyssähkeen Azerbaidzhanin Neuvostotasavallan Kansankomissaarien Neuvostolle Azerbaidzhanin valtionpankin avaamisen johdosta.
- Marraskuu, 18.* Lenin johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jossa käsitellään vuoden 1922 finanssi- ja emissiosuunnitelmia,— esittää lisäyksiä päätösehdotukseen; uutta talouspolitiikkaa koskevan lainsäädännön järjestelmällistämiskomission kokoupanoa y.m. kysymyksiä.
- Lenin johtaa puhetta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jossa keskustellaan Kashiran voimalaitoksen käyntiinpanosta; elintarvikevarannosta y.m. kysymyksistä.
- Marraskuu, 22.* V. I. Lenin vaihtaa kirjeitse J. V. Stalinin kanssa mielipiteitä, millä tavalla oli taisteltava vuokralle annetuissa laitoksissa ilmeneviä väärinkäytöksiä ja kavalluksia vastaan.
- Marraskuu, 23.* Lenin antaa Valtion suunnittelukomissiolle ohjeen Ivanovo-Voznesenskin voimalaitoksen rakennustöiden ja käyntiinpanon jouduttamista koskevan kysymyksen käsittelystä.

- Marraskuu, 25.* Lenin johtaa puhetta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jossa keskustellaan vuori- sekä kulta- ja platinatiteollisuudesta; vuoriöljyteollisuuden siirtämisestä itsekannattavuuden pohjalle; töiden voimaperäistämisestä Uralin ja Siperian kaivoksissa; Moskovan kivihiilialueen työläisten huoltamisesta y.m. kysymyksistä.
- Marraskuu, 28.* V. I. Lenin kirjoittaa ja lähettää J. V. Stalinille „Alustavan ehdotuksen Takakaukasian tasavaltujen federaation muodostamisesta”. V. I. Leninin ehdotus ja J. V. Stalinin tekemä korjaus, jonka Lenin hyväksyy, vahvistetaan VKP (b):n Keskuskomiteassa marraskuun 29 pnä.
- Marraskuu, 28 ja 30.* Lenin kirjoittaa Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien työtä koskevien ohjeiden luonnoksen.
- Marraskuu, 29.* Lenin pitää puheen Moskovan kuvernementin I:ssä maataloustyöntekijäin edustajakokouksessa.
- Marraskuu, 30.* Lenin allekirjoittaa Työ- ja Puolustusneuvoston päätöksen puunsiemenvaraston järjestämisestä metsäviljelyn turvaamiseksi, lentohiekan ja rotkojen sitomiseksi ja lumenpidätyskaistojen istuttamiseksi.
- Joulukuu, 5.* Lenin kirjoittaa kirjeen amerikkalaisille tovereille kirjansa „Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä. I vihko. Kapitalismi ja maanviljelys Amerikan Yhdysvalloissa” USA:ssa julkaisemisen johdosta ja pyytää lähettämään viralliset julkaisut vuonna 1920 suoritetusta väestönlaskennasta.
- Joulukuu, 6.* Kirjeessään A. M. Gorkille V. I. Lenin pyytää tätä kääntymään Bernard Shawin ja Wellsin puoleen, että he osallistuisivat avunannon järjestämiseen Venäjän nälkäänäkeville.
- Lenin kirjoittaa huomautuksia yhteisrintamaa koskeviin Kominternin teeseihin.
- Lenin saa sairauslomaa ja matkustaa Moskovan lähistöllä sijaitsevaan Gorkiin.
- Joulukuu, 11.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Ranskan kommunistisen puolueen agraariteeseistä”.
- Joulukuu, 16.* Lenin antaa Valistusasiain kansankomissariaatin tehtäväksi muodostaa valiokunnan kehittämään kysymystä elokuvatuotannon järjestämisestä Venäjällä.

- Joulukuu, 17.* Lenin alkaa valmistella hallituksen toimintaselostusta Neuvostojen IX yleisvenäläistä edustajakokousta varten ja pyytää kansankomissariaateilta tarvitsemiaan tietoaineistoja.
- Joulukuu, 19.* Lenin kirjoittaa „Kirjeen Poliittisen byroon jäsenille puoluepuhdistuksesta ja puolueen jäseneksi hyväksymisen ehdoista”.
- Joulukuu, 22.* Lenin tekee VKP(b):n KK:n Poliittiselle byroolle ehdotuksen ulkopoliittista tilannetta koskevan Neuvostojen IX yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksen valmistamisesta.
- Joulukuu, 23.* Lenin tekee Neuvostojen IX yleisvenäläisessä edustajakokouksessa Yleisvenäläisen TpKK:n ja Kansankomissaarien Neuvoston toimintaselostuksen „Tasavallan sisä- ja ulkopoliitikasta”.
- Joulukuu, 25—27.* Lenin kirjoittaa „Taloudellisen toiminnan kysymyksiä koskevan evästyksen”, jonka Neuvostojen IX yleisvenäläinen edustajakokous hyväksyy joulukuun 28 pnä 1921.
- Joulukuu, 26.* Lenin osallistuu Neuvostojen IX yleisvenäläisen edustajakokouksen puolueeseen kuulumattomien edustajain neuvottelukokoukseen, tekee muistiinpanoja puheista ja vastaa edustajain kysymyksiin.
- Joulukuu, 27.* Lenin kirjoittaa kirjeen VKP(b):n KK:lle „Englannin työväenpuolueen politiikasta”.
- Joulukuu, 28.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n täysistunnon työhön.
- Joulukuu, 30—tammikuu, 4 1922.* Lenin kirjoittaa VKP(b):n KK:n päätösehdotuksen „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät uuden talouspolitiikan aikana”. Keskuskomitea hyväksyy ehdotuksen tammikuun 12 pnä 1922.
- Joulukuu, 31.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.
- KK:n Poliittinen byroo tekee päätöksen kuusi viikkoa kestäväen loman myöntämisestä Leninille tammikuun 1 pstä 1922.
- Joulukuu 1921—tammikuu 1922.* Lenin käy useamman kerran lepäämässä Moskovan lähistöllä sijaitsevassa Kostinon kylässä (nykyinen Kostinon kaupunki).

1922

- Tammikuu, 3.* Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikön tehtäväksi määrätä valtion huoltoa nauttimattomien laitosten ja virastojen tilitysten ja taseiden esittämisyjärjestys ja velvoittaa kaikki kauppalaitokset tekemään tiliä Valtionpankille.
- Tammikuun 9 ja 12 pn välillä.* Lenin kirjoittaa luonnoksen „VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon ohjekirjelmä uudesta talouspolitiikasta”.
- Tammikuu, 12.* V. I. Lenin vaihtaa kirjeitse mielipiteitä J. V. Stalinin kanssa VKP(b):n KK:n kiertokirjeen luonnoksesta, jossa selostetaan Turkestanin kommunistien tehtäviä kansallisuuspolitiikan alalla uuden talouspolitiikan oloissa.
- Lenin lähettää tervehdyksen „Dagestanin työtätekeville”.
- Tammikuu, 17.* V. I. Lenin kirjoittaa kirjeen oikeusasiain kansankomissaarille D. I. Kurskille taistelusta virastokankeutta vastaan.
- Tammikuu, 19.* V. I. Lenin kirjoittaa kirjeen J. V. Stalinille kehoituen tekemään VKP(b):n KK:n Poliittisessa byroossa päätöksen 15 miljoonan viljapuudan ostamisesta ulkomailta.
- Tammikuu, 20.* Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikön tehtäväksi lähettää pikaisesti kaikille kansankomissaareille VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon ohjeet uudesta talouspolitiikasta.
- Tammikuu, 24, helmikuu, 15, 20, 21 ja 27.* A. D. Tsjurupalle osoittamissaan kirjeissä V. I. Lenin antaa ohjeet Kansankomissaarien Neuvoston, Työ- ja Puolustusneuvoston ja Pienen Kansankomissaarien Neuvoston työn uudelleenjärjestelystä.
- Tammikuu, 27.* V. I. Lenin kirjoittaa V. M. Molotoville VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon jäsenille tarkoitetun kirjeen, jossa ehdottaa, että M. I. Kalinin matkustaisi Ukrainaan hankkimaan elintarvikkeita nälänhädässä oleville.
- Lenin määrätään Yleisvenäläisen TyKK:n IX vaalikauden ylimääräisessä kokouksessa Genovan konferenssiin matkustavan neuvostovaltuuskunnan puheenjohtajaksi.

- Tammikuu—
maaliskuu.* Lenin valmistelee ja laatii perusohjeita Genovan konferenssiin matkustavalle neuvostovaltuuskunnalle.
- Helmikuu, 2.* VKP(b):n KK:n Poliittinen byroo tekee päätöksen, jonka mukaan Leninin lomaa jatketaan puolueen XI edustajakokoukseen saakka.
- Helmikuu, 13.* Lenin kirjoittaa „Kirjeen tov. Ordzhonikidzelle Gruusian Punaisen Armeijan voimistamisesta”.
- Helmikuu, 15,
18, 22 ja 28.* Finanssiasiaan kansankomissariaatille, A. D. Tsjurupalle ja Valtionpankille osoittamissaan kirjeissä Lenin antaa ohjeita Valtionpankin tehtävistä uuden talouspolitiikan oloissa.
- Helmikuu, 20
ja 28.* D. I. Kurskille osoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin antaa Oikeusasiaan kansankomissariaatin työtä ja siviililain laatimista koskevia ohjeita.
- Helmikuu, 22.* V. I. Lenin kirjoittaa V. M. Molotoville VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon jäsenille tarkoitetun kirjeen siviililain laatimisesta.
- Helmikuu, 28.* V. I. Lenin kirjoittaa J. V. Stalinille kirjelapun kehottaen valmistelemaan Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatissa päätöstä yksityisten yhtymien ja laitosten alistamisesta Työläis- ja talonpoikaisinspektion valvontaan.
- Helmikuun
loppu.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Publisistin kirjoituksia. Korkealle vuorelle nousemisesta, masennuksen vahingollisuudesta, kaupankäynnin hyödyllisyydestä, suhtautumisesta menshevikkeihin j.n.e.”.
- Maaliskuu, 1.* Kulutusosuuskuntien keskusliitolle osoittamassaan kirjeessä Lenin antaa ohjeita osuuskuntien tehtävistä uuden talouspolitiikan oloissa.
- Maaliskuu, 3.* VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon jäsenille osoittamassaan kirjeessä Lenin kehottaa hylkäämään Sokolnikovin ehdotuksen, joka edellytti elintarvikkeiden vapaata tuontia ulkomailta, ja vaatii ryhtymään jyrkkiin toimenpiteisiin ulkomaankauppamonopolin varmentamiseksi sekä tutkimaan, miksi viivytetään ulkomaisten säilykkeiden ostoa.
- V. I. Lenin kirjoittaa V. M. Molotoville VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon jäsenille tarkoitettuja kirjeitä, joissa arvostelee Sokolnikovin puolueen XI edustajakokousta varten kirjoittamia teesejä finanssiohjelman peruskohdista ja ehdottaa hyväk-

syttäväksi teesit ulkomaankauppamonopolin lujittamisesta.

- Maaliskuu, 6.* Lenin pitää Metallimiesten V yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa puheen „Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta”.
- Maaliskuu, 10.* Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikön tehtäväksi järjestää normaalit työmahdollisuudet Moskovan yleiselle kirjastolle (nykyinen V. I. Leninille nimetty, Leninin kunniamerkillä palkittu Neuvostoliiton valtion kirjasto).
- Maaliskuu, 12.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Taistelevan materialismin merkityksestä” aikakausjulkaisuun „Pod Znamenem Marksizma”.
- Maaliskuu, 16.* V. I. Lenin kirjoittaa V. M. Molotoville VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon jäsenille tarkoitetun kirjeen, jossa arvostelee maaseututyötä koskevia Preobrazhenskin teesejä kehottaen hylkäämään ne ja ehdottaa, että pidettäisiin puolueen XI edustajakokouksen osanottajien neuvottelu maaseututyöstä saadun kokemuksen tutkimiseksi.
- Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikölle määräyksen, että Tilastollinen keskuhallinto esittäisi Kansankomissaarien Neuvostolle tilastotiedot laadittujen suunnitelmien mukaisesti.
- Maaliskuu, 17.* Lenin kirjoittaa E. Vanderveldelle lähetettävän kirjeen luonnoksen. Kirje on vastaus II ja II½ Internationalen johtajille, jotka yrittivät sekaantua oikeistoieserriä vastaan alkaneeseen oikeudenkäyntiin.
- Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikölle määräyksen täyttää hänen ohjeensa siitä, että kehitettäisiin valokuvausta ja elokuvatuotantoa sekä radiopuhelimen rakennustöitä.
- Maaliskuu, 18.* V. I. Lenin kirjoittaa esipuheen I. I. Stepanovin kirjaan „VSFNT:n sähköistäminen ja maailmantalouden välivaihe”.
- Maaliskuu, 21.* V. I. Lenin kirjoittaa „Kirjeen J. V. Stalinille varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien) työstä”.
- Maaliskuu, 23.* V. M. Molotoville osoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin kääntyy VKP(b):n KK:n täysistunnon

puoleen pyytäen, että hänet vapautettaisiin sairau-
den vuoksi osallistumasta Keskuskomitean täysis-
tuntoon, ja esittää puolueen XI edustajakokouksessa
pidettävän VKP(b):n KK:n poliittisen selostuksen
jäsenyyksensä.

Lenin kirjoittaa tervehdyksen „Bednota” lehdelle sen
nelivuotispäivän johdosta.

- Maaliskuu, 24.* V. M. Molotoville osoittamassaan kirjeessä
V. I. Lenin esittää VKP(b):n KK:n täysistunnon
käsiteltäväksi ehdotuksen, joka koskee uusien jäsen-
ten puolueeseen hyväksymisen ehtoja.
- Maaliskuu, 26.* V. I. Lenin lähettää toisen kirjeen V. M. Molotoville
uusien jäsenten puolueeseen hyväksymisen ehdoista
ja pyytää antamaan sen VKP(b):n KK:n kaikkien
jäsenten luettavaksi.
- Maaliskuu, 31.* V. I. Lenin kirjoittaa oikeusasain kansankomissaa-
rille D. I. Kurskille kirjeen Keksintöasiain komi-
teassa ilmenevästä virastokankeudesta.
- Maaliskuu, 27—
huhtikuu, 2.* Lenin johtaa Venäjän kommunistisen puolueen (bol-
shevikkien) XI edustajakokouksen työtä.
- Maaliskuu, 27.* Lenin pitää edustajakokouksessa avajaispuheen ja
esittää VKP(b):n Keskuskomitean poliittisen toi-
mintaselostuksen.
- Maaliskuu, 28.* Lenin esittää edustajakokouksessa loppulausunnon
VKP(b):n Keskuskomitean poliittisen toimintaselos-
tuksen johdosta.
- Huhtikuu, 1.* Lenin kirjoittaa XI edustajakokouksen maatalous-
jaostolle ohjeet edustajakokouksen päätökseksi tar-
koitetun maaseututyötä koskevan ehdotuksen laati-
misesta.
- Huhtikuu, 2.* Edustajakokous valitsee Leninin VKP(b):n KK:n
jäseneksi. Lenin pitää puheen edustajakokouksen
päättäjäistilaisuudessa.
- Huhtikuu, 3.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n täysistunnon työ-
hön.

V. I. Lenin esittää ehdotuksen VKP(b):n KK:n
Sihteeristön työstä.
- Huhtikuu, 6.* V. I. Lenin kirjoittaa G. M. Krzhizhanovskille ohje-
kirjeen osoittaen, että on ryhdyttävä tarmokkaasti
käyttämään hyväksi Kurskin rautamalmiesiintymiä.

- Huhtikuu, 6 ja 10.* V. V. Adoratskille osoittamissaan kirjeissä V. I. Lenin antaa määräyksen K. Marxin ja F. Engelsin valittujen kirjeiden julkaisemisesta.
- Huhtikuu, 9.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Olemme maksaneet liian paljon”.
- Huhtikuu, 11.* Lenin kirjoittaa varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien) työtä koskevan päätösehdotuksen.
- Huhtikuu, 12.* Lenin kirjoittaa kirjeen N. Osinskille ja lähettää siitä kopiot „Pravda” ja „Izvestija” lehtien toimituksille ja Kansankomissaarien Neuvostoon. Kirjeessä hän antaa ohjeita, miten on tutkittava paikkakunnilla saatua kokemusta ja tehtävä tunnetuksi paikkakuntien ja paikallisten työntekijäin saavutuksia.
- Huhtikuu, 15.* V. I. Lenin kirjoittaa J. V. Stalinille VKP(b):n KK:n Poliittiselle byroolle tarkoitetun kirjeen kirjan „Aineistoa Ranskan ja Venäjän välisten suhteiden historiasta vuosilta 1910—1914” johdosta.
- Huhtikuu, 23.* Leninille tehdään tohtori S. P. Botkinin sairaalassa leikkaus ja poistetaan kuula.
- Huhtikuu, 28.* Lenin kirjoittaa esipuheen kirjaseen „Vanhoja kirjoituksia miltei uusista aiheista. Esipuhe vuoden 1922 laitukseen”.
- Lenin lähettää sähkeen Bakun Azneftin työläisille ja insinööreille kiittäen sankaruudesta, jota he osoittivat tulipalon rajoittamisessa Surahanyn öljykentällä.
- Toukokuu, 2.* Lenin kirjoittaa artikkelin „„Pravdan” kymmenvuotispäivän johdosta”.
- V. I. Lenin kirjoittaa Finanssiasiaien kansankomissariaatille kirjeen rahatalouden lujittamisen välttämättömyydestä ja lähettää kirjeen kopion Kansankomissaarien Neuvostolle ja J. V. Stalinille VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon jäseniä varten.
- Toukokuu, 5.* V. I. Lenin kirjoittaa „Kirjeen J. V. Stalinille Poliittisen byroon jäseniä varten. Vastaus varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston varapuheenjohtajien) työtä koskeviin huomautuksiin”.
- Toukokuu, 15.* Lenin tutustuu VSFNT:n rikoslakiehdotukseen ja tekee ehdotuksen, että kuolemanrangaistusta

- sovellettaisiin myös menshevikkeihin ja eseriin vastavallankumouksellisesta toiminnasta.
- Toukokuu, 15 tai 16.* Lenin kirjoittaa „Ehdotuksen Yleisvenäläisen TPKK:n päätökseksi Genovan konferenssiin osallistuneen valtuuston toimintaselostuksen johdosta”.
- Toukokuu, 16.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n täysistunnon työhön.
- Toukokuu, 17.* V. I. Lenin kirjoittaa ja lähettää oikeusasiain kansankomissaarille D. I. Kurskille rikoslain lisäpykälän hahmotelman terrorin soveltamisesta vastavallankumouksellisiin puolueisiin nähden.
- Lenin kirjoittaa kirjeen valistusasiain kansankomissaarille kehottaen välttämättömästi alentamaan kirjojen hintoja, jotta laajat kansanjoukot voisivat niitä ostaa.
- Toukokuu, 19.* V. I. Lenin kirjoittaa kirjeitä J. V. Stalinille radiotekniikan kehittämisestä.
- Toukokuu, 20—lokakuu, 1.* Lenin asuu Gorkissa, lähellä Moskovaa.
- Toukokuu, 20.* V. I. Lenin kirjoittaa J. V. Stalinille VKP(b):n KK:n Poliittiselle byroolille tarkoitetun kirjeen „„Kahdenkertaisesta” alaisuudesta ja laillisuudesta”.
- Toukokuu, 26.* Leninillä on ensimmäinen sairauskohtaus.
- Kesäkuun puoliväli.* Leninin terveydentila paranee jonkin verran.
- Heinäkuu, 11.* V. I. Lenin tapaa J. V. Stalinin Gorkissa.
- Heinäkuu, 12.* Lenin tiedottaa Gorkista Kansankomissaarien Neuvoston sihteeristölle toipumisestaan ja pyytää lähettämään itselleen kirjoja.
- Elokuu, 5.* V. I. Lenin tapaa J. V. Stalinin Gorkissa ja pyytää häntä välittämään kiitokset VKP(b):n XII yleisvenäläiselle konferenssille vastaukseksi sen tervehdykseen ja sanoo luottavansa siihen, että voi lähiaikana palata jälleen työhön.
- Elokuu, 30.* V. I. Lenin tapaa J. V. Stalinin Gorkissa.
- Elokuun loppu—syyskuun alku.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Lusikallinen tervaa hunajatynnyrissä”.

- Syyskuun 9 ja 13 pn välillä.* V. I. Lenin lähettää lausuntoa varten J. V. Stalinin kautta Poliittisen byroon jäsenille luonnoksensa pian kokoontuvalle Ammattiliittojen V yleisvenäläiselle edustajakokoukselle lähetettävästä tervehdyksestä.
- Syyskuu, 12 ja 19.* J. V. Stalinille ja VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon jäsenille osoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin vastustaa Urquhartin toimilupasopimuksen vahvistamista.
- Syyskuu, 17.* Lenin kehottaa kirjeitse Kansankomissaarien Neuvostoa antamaan rahallista apua Donbassille ja Bakulle.
- Lenin lähettää Ammattiliittojen V yleisvenäläiselle edustajakokoukselle tervehdyskirjeen.
- Syyskuu, 25.* Lenin tiedustelee Oikeusasiain kansankomissariaatilta, missä pisteessä on Neuvostovallan lakikokoelman julkaisutyö.
- Lokakuu, 2.* Lenin palaa Moskovaan työhönsä.
- Lokakuu, 3.* Lenin johtaa tervehtymisensä jälkeen puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä ovat kysymykset lokakuun palkkarahastosta, yksipäiväisestä Moskovan toimitsijain luettelomisesta, kalatalouden johtamisen järjestämisestä y.m. kysymyksiä.
- Lokakuu, 5.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n täysistunnon työhön.
- Lokakuu, 6.* V. I. Lenin kirjoittaa Poliittiselle byroolle kirjeen taistelusta suurvaltaista shovinismia vastaan sen yhteydessä, kun VKP(b):n KK:ssa oli esillä kysymys Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton perustamisesta.
- Lenin allekirjoittaa Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen Urquhartin toimilupasopimuksen hylkäämisestä.
- Lenin lähettää tervehdyskirjeen „Bakun kaupungin työläisille”.
- Lenin lähettää tervehdyksen Venäjän kommunistisen nuorisoliiton Baumanin piirikomitean „Putj Molodjozhi” lehden toimitukselle.
- Lokakuu, 10.* Lenin johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä on

maankäyttölaki; työlakikokoelma; paikallisbudjettia koskevan lain valmistelu; siviililaki; oikeusjärjestystä koskeva asetus y.m. kysymyksiä.

Lenin lähettää tervehdyksen Kutomatyöläisten V yleisvenäläiselle edustajakokoukselle.

Lokakuu, 11. Lenin lähettää tervehdyksen Venäjän kommunistisen nuorisoliiton V edustajakokoukselle.

Lokakuu, 13. V. I. Lenin kirjoittaa kirjeen J. V. Stalinille ulkomaankauppanopolista.

Lokakuu, 17. Lenin johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jossa käsitellään Neuvostojen kuvernementiedustajakouksia ja kuvernementtien toimeenpanevia komiteoita koskevan ohjesäännön luonnosta, Kulkulaitosten kansankomissariaatin menoarviota y.m. kysymyksiä.

Lokakuu, 19. Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.

Lokakuu, 20. Lenin lähettää tervehdyksen finanssityöntekijäin yleisvenäläiselle edustajakokoukselle.

Lenin kirjoittaa kirjeet „Neuvosto-Venäjän ystävien seuralle (Amerikassa)” ja „Neuvosto-Venäjän teknillisen avustamisen seuralle”.

Lokakuu, 21. Lenin lähettää sähkeen Gruusian kommunistisen puolueen Keskuskomitealle vaatien ehdottomasti ryhtymään toimenpiteisiin ja tekemään lopun Mdivanin ryhmän nationalistiuiklonistien puoluevastaisesta taistelusta.

Lokakuu, 24. Lenin johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jossa käsitellään Suomen kanssa solmittavaa kauppasopimusta, siviililakia y.m. kysymyksiä.

Lokakuu, 26. Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.

Lenin kirjoittaa „Tervehdyksen vapautetulle Primorjelle”.

Lokakuu, 27. Lenin kirjoittaa „The Observer” ja „The Manchester Guardian” lehtien kirjeenvaihtajalle Farbmanille myönnetyn haastattelun”.

- Lokakuu, 28.* V. I. Lenin kirjoittaa V. M. Molotoville kirjeen Neuvosto-Armenian auttamisesta ja sen taloudellisen nousun edistämisestä.
- Lokakuu, 31.* Lenin pitää puheen Yleisvenäläisen TpKK:n IX vaalikauden IV kokouksessa.
- Lenin johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä ovat kysymykset valtion voittolainan liikkeellelaskusta, Armenian puuvillanviljelyn laajennustöiden rahallisesta avustamisesta y.m. kysymyksiä.
- Marraskuu, 1.* Lenin lähettää tervehdyksen „Petrogradskaja Pravdale” Lokakuun sosialistisen vallankumouksen viisivuotisjuhlan johdosta.
- Marraskuu, 2.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.
- Lenin lähettää tervehdyksen „Pravda” lehdelle Lokakuun sosialistisen vallankumouksen viisivuotisjuhlan johdosta.
- Lenin lähettää tervehdyksen Kommunististen osuustoimintamiesten ensimmäiselle kansainväliselle konferenssille.
- Marraskuu, 3.* Lenin johtaa puhetta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä ovat kysymykset sadon realisoinnista, Donbassin rahoittamisesta, Pietarin teollisuuden viljavarustelusta y.m. kysymyksiä.
- Marraskuu, 4.* Lenin lähettää tervehdyksen Kommunistisen Internationalen IV maailmankongressille sekä Pietarin työläisten ja puna-armeijalaisten edustajain Neuvostolle.
- Lenin lähettää tervehdyksen Tilastomiesten yleisvenäläiselle edustajakokoukselle.
- Marraskuu, 5.* Lenin kirjoittaa „The Manchester Guardian” lehden kirjeenvaihtajalle A. Ransome'ille myönnetyn haastattelun”.
- Marraskuun 6 ja 12 pn välillä.* Lenin kirjoittaa „The Manchester Guardian” lehden kirjeenvaihtajalle A. Ransome'ille myönnetyn haastattelun toisen variantin (keskeneräisen).
- Marraskuu, 6.* Lenin lähettää tervehdyksen „Moskovan kaupungin ja kuvernementin työläis- ja talonpoikaisnaisten puolueettomalle konferenssille”.

- Marraskuu, 6 ja 8.* Lenin pyytää aineistoa siitä, minkälainen on asiain-tila Donbassilla, ja Valtion siemenviljavarastoja koskevan päätöksen täyttämisestä.
- Marraskuu, 7.* Lenin lähettää tervehdyksen „Ent. Michelsonin tehtaan työläisille” Lokakuun sosialistisen vallankumouksen viisivuotispäivän johdosta.
- Lenin lähettää „Valtion „Elektroperedatsha” voimaitoksen työläisille ja toimihenkilöille” tervehdyksensä Lokakuun sosialistisen vallankumouksen viisivuotispäiväksi valmistuneen kerhotalon avajaisten johdosta.
- Marraskuu, 8.* Lenin kirjoittaa tervehdyksen „Klintsyn Stodolin verkatehtaan työläisille”.
- Marraskuu, 9.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.
- Marraskuu, 13.* Lenin tekee Kominternin IV kongressissa selostuksen „Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmanvallankumouksen näköalat”.
- Marraskuu, 14.* Lenin kirjoittaa „Tervehdyksen Yleisvenäläiselle maatalousnäyttelylle”.
- Marraskuu, 15.* Lenin kirjoittaa tervehdyskirjeen ulkomaalaisille kirjailijoille, entisille rintamamiehille, Ranskassa perustetun „Clarté” („Selvyys”) ryhmän jäsenille.
- Lenin kirjoittaa I. I. Skvortsov-Stepanoville kirjeen, jossa osoittaa, mitä politiikkaa puolue noudattaa porvarillisten spesialistien suhteen proletariaatin diktatuurin kaudella.
- Marraskuu, 16.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.
- Marraskuu, 17.* Lenin johtaa puhetta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jonka päiväjärjestyksessä ovat kysymykset: aineiston valmistaminen Neuvostojen X yleisvenäläistä edustajakokousta varten, sadon realisointi, kivihiili- ja öljyteollisuuden rahoittaminen y.m. kysymyksiä.
- Marraskuu, 18.* V. I. Lenin pyytää tietoja I. V. Mitshurinin töistä ja kokeista; ehdottaa, että Työ- ja Puolustusneuvostossa käsiteltäisiin Turkestanin kastelujärjestelmää koskeva kysymys.
- Marraskuu, 20.* Lenin pitää Moskovan Neuvoston täysistunnossa puheen sisä- ja ulkopolitiikasta.

- Marraskuu, 22.* Lenin lähettää kirjeen „Neuvostotyöntekijäin ammatiliiton V yleisvenäläisen edustajakokouksen puemiehistölle”.
- Marraskuu, 23.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.
- Marraskuu, 26.* Lenin lähettää tervehdyksen „Valistustyöntekijäin edustajakokoukselle”.
- Marraskuu.* Lenin keskustelee useaan otteeseen Kominternin IV kongressin edustajien kanssa kommunististen puolueiden järjestöstruktuurista, työmenetelmistä ja työn sisällöstä.
- Joulukuu, 1.* Neuvostojen X yleisvenäläisen edustajakokouksen valmistelun yhteydessä Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikön tehtäväksi vaatia teollisuuden tilaa ja teollisuuden tulo- ja menoarviota koskevat yhteenvedotiedot toimintavuodelta.
- Joulukuu, 2.* Kansainvälisen työväenavun keskuskomitean sihteeristöille lähettämässään kirjeessä Lenin kääntyy koko maailman työläisten ja työtätekevien puoleen kehoittaen järjestämään kampanjan taloudellisen avun antamiseksi Neuvosto-Venäjälle.
- Joulukuu, 4.* Lenin lähettää tervehdyksen „Kommunistisen nuorisointernationalen kolmannelle maailmankongressille Moskovassa”.
- Lenin kirjoittaa „Huomautuksia valtuuskuntamme tehtävistä Haagissa”.
- Joulukuu, 5.* Lenin kirjoittaa Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien keskeistä työnjakoa koskevat ohjeet.
- Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikön tehtäväksi kysyä Maatalouden kansankomissariaatilta, mihin toimenpiteisiin oli ryhdytty I. V. Mitshurinin auttamiseksi.
- Joulukuu, 6.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Muutama sana N. J. Fedosejevistä”.
- Joulukuu, 7.* Lenin osallistuu VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoon.
- Joulukuu, 7—12.* Lenin asuu Gorkissa; valmistelee Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa pidettävää selostustaan.

- Joulukuu, 9.* Lenin kirjoittaa Kansankomissaarien Neuvoston varapuheenjohtajien ja puheenjohtajan työjärjestystä koskevat ohjeet.
- Joulukuu, 10.* Lenin lähettää tervehdyksen „Ukrainan Neuvostojen edustajakokoukselle”.
- Joulukuu, 12.* Lenin työskentelee viimeisen kerran työhuoneessaan Kremlissä.
- Joulukuu, 13.* V. I. Lenin kirjoittaa kirjeen J. V. Stalinille VKP(b):n KK:n täysistuntoa varten ulkomaankauppamonopolista.
- Joulukuun alku-puolisko.* Lenin valmistautuu pitämään puheen Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, laatii puheen jäsenyyksen.
- Joulukuu, 15.* V. I. Lenin kirjoittaa „Kirjeen J. V. Stalinille Keskukskomitean jäseniä varten Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa pidettävän puheen johdosta”.
- Joulukuu, 16.* Leninillä on toinen sairauskohtaus.
- Joulukuu, 23.* Lenin kutsuu luokseen sihteerin, sanelee kirjeitä ja vaatii kirjoja.
- Joulukuu, 29.* Lääkärit antavat Leninille luvan lukea.

1923

- Tammikuu, 2.* Lenin sanelee artikkelin „Päiväkirjan sivuja”.
- Tammikuu, 4 ja 6.* Lenin sanelee artikkelin „Osuustoiminnasta”.
- Tammikuu, 9 ja 13.* Lenin sanelee artikkelinsa „Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio” ensimmäisen variantin.
- Tammikuu, 10.* Lenin antaa Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikön tehtäväksi pyytää Tilastollisesta keskuks hallinnosta aineistoa neuvostotoimihenkilöiden laskennan tuloksista.
- Tammikuu, 16 ja 17.* Lenin sanelee artikkelin „Vallankumouksestamme (N. Suhanovin kirjoitelmien johdosta)”.
- Tammikuu, 19, 20, 22, 23.* Lenin sanelee artikkelinsa „Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspek-

- tio (Ehdotelma puolueen XII edustajakokoukselle)" toisen variantin ja antaa määräyksen sen lähettämisestä painoon.
- Helmikuu, 2, 4, 5, 6, 7, 8 ja 9.* Lenin sanelee artikkelin „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa”.
- Maaliskuu, 2.* Lenin käy läpi artikkelinsa „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa” ja käskee lähettämään sen painoon.
- Maaliskuu, 9.* Leninillä on kolmas sairauskohtaus.
- Toukokuu, 5.* Lenin viedään Gorkiin.
- Heinäkuun jälki-puolisko.* Leninin terveydentilassa tapahtuu parannus.
- Lokakuu, 19.* Lenin saapuu muutamaksi tunniksi Moskovaan, käy työhuoneessaan; paluumatkallaan Gorkiin käy Maatalousnäyttelyssä.

1924

- Tammikuun 21 pnä, klo 6.50 illalla, Gorki.* Lenin kuoli.
- Tammikuun 22 pn vastaisena yönä.* VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto Leninin kuoleman johdosta.
- Tammikuun 22 pnä.* M. I. Kalinin tiedottaa Leninin kuolemasta Neuvostojen XI yleisvenäläisessä edustajakokouksessa.
- Tammikuun 21—23 pnä.* Gorkiin saapuu VKP(b):n Keskuskomitean jäseniä, hallituksen jäseniä, Neuvostojen edustajakokouksen ja Moskovan järjestöjen valtuuskuntia. Niinikään sinne saapuu lähitieneon talonpoikia jättämään hyvästit Leninille.
- Tammikuun 23 pnä klo 10—11 aamulla.* Leninin ruumisarkku kannetaan Gorkista Gerasimovon asemalle (nykyään Leninskaja asema).
- Tammikuun 23 pnä, klo 1 päivällä. Moskova.* Leninin ruumisarkku saapuu surujunassa Moskovaan. Leninin lähimmät työtoverit ja ystävät kantavat arkun Liittojen Talon Pylvässaliin.

*Tammikuun
26 pnä.*

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen II edustajakokouksen surujuhla. Puheita pitävät puolueen ja Kominternin johtajat, Neuvostoliiton hallituksen jäsenet, työläisten ja talonpoikien, siviisityneistön, Punaisen Armeijan ja nuorison edustajat. Edustajakokous tekee päätöksen V. I. Leninin muiston ikuistamisesta.

*Tammikuun
23—27 pnä.*

Satojatuhansia työläisiä, talonpoikia, puna-armeijalaisia ja Moskovan toimihenkilöitä, Neuvostoliiton kaikilta ääriiltä saapuneita työtätekevien valtuuskuntia kulkee loputtomana virtana yötä päivää Pylvässalin kautta jättämässä hyvästit Leninille.

*Tammikuun
27 pnä,
klo 9.20
aamulla.*

Leninin ruumisarkku kannetaan Liittojen Talosta Punaiselle torille.

*Tammikuun
27 pnä,
klo 4 päivällä.*

Leninin ruumisarkku siirretään mausoleumiin.

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX—XII
<i>1921</i>	
UUDET AJAT, VANHAT VIRHEET UUDESSA MUODOSSA	1—9
KIRJEITA TILASTOLLISEEN KESKUSHALLINTOON	10—15
1 Tilastollisen keskushallinnon johtajalle	10
2 Tilastollisen keskushallinnon johtajalle tai hänen sijaiselleen	13
KIRJE „EKONOMITSHESKAJA ZHIZN” LEHDEN TOIMITUKSELLE	16—19
PUOLUEPUHDISTUKSESTA	20—22
TYÖLAIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION TEHTÄVISTÄ, NIIDEN KASITTAMISESTA JA TÄYTTÄMISESTÄ	23—29
SAHKOTEKNIKKOJEN VIII YLEISVENÄLAISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTOLLE	30—31
LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN NELJÄNNEN VUOSIPÄIVÄN JOHDOSTA	32—40
UUSI TALOUSPOLITIikka JA POLIITTISEN VALISTUSTYÖN LAITOSTEN TEHTÄVÄT. <i>Selostus poliittisen valistustyön tekijäin II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa lokakuun 17 pnä 1921</i>	41—60
Neuvostovallan ja VKP:n jyrkkä käänös	41
Yleisvenäläinen TpKK talonpoikaiston osuudesta — vuonna 1918	42
Virheemme	43
Strateginen perääntyminen	44
Uuden talouspolitiikan olemus	45
Kumpi voittaa — kapitalistiko vai Neuvostovalta?	46

Taistelu muodostuu yhä ankarammaksi	47
Viimeinenkö taistelu?	49
Emme voi luottaa välittömään kommunismin-siirtymiseen	50
Henkilökohtaisen kiinnostuksen periaate	50
Kykenemmekö tekemään työtä omaksi hyväksemme?	52
Vanhentuneita menetelmiä	54
Suurin ihme	55
Poliittisen valistustyön tekijäin tehtävät	56
Kolme päävihollista	58
Ensimmäinen vihollinen — kommunistinen pöyhkeys	58
Toinen vihollinen — lukutaidottomuus	58
Kolmas vihollinen — lahjusten otto	59
Sotilaallisten ja kulttuuritehtävien välinen ero	59
MOSKOVAN KUVERNEMENTIN VII PUOLUEKONFERENSSI 29.—31. LOKAKUUTA 1921	61—88
UUDESTA TALOUSPOLITIIKASTA	
1. VUODEN 1921 LOKAKUUN 29 pn ISTUNNOSSA PIDETTY ALUSTUS	63
2. LOPPULAUSUNTO	82
KULLAN MERKITYKSESTÄ NYKYÄÄN JA SOSIALISMIN TÄYDELLISEN VOITON JÄLKEEN	89—97
PUHE LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN NELIVUOTISPAIVALLE OMISTETUSSA PROHOROVIN TEKSTIILITEHTAAN TYÖLAISTEN JUHLAKOKOUKSESSA MARRASKUUN 6 pnä 1921. <i>Lyhyt lehtiselostus</i>	98
PUHE LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN NELIVUOTISPAIVALLE OMISTETUSSA HAMOVNIKIN KAUPUNGINOSAN TYÖLAISTEN, PUNA-ARMEIJALAISTEN JA NUORISON JUHLAKOKOUKSESSA MARRASKUUN 7 pnä 1921	99—101
PUHE LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN NELIVUOTISPAIVALLE OMISTETUSSA „ELEKTROSILA” TEHTAAN № 3 (ENT. „DYNAMON”) TYÖLAISTEN JUHLAKOKOUKSESSA MARRASKUUN 7 pnä 1921. <i>Lyhyt lehtiselostus</i>	102
ESIPUHE KIRJASEEN „UUDESTA TALOUSPOLITIIKASTA (KAKSI VANHAA ARTIKKELIA JA VIELÄKIN VANHEMMAT JÄLKISANAT)”	103—105
SÄHKE AZERBAIDZHANIN KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE NARIMANOVILLE. <i>Baku</i>	106
LAHJAKKAASTI KIRJOITETTU KIRJANEN	107—108

ALUSTAVA EHDOTUS TAKAKAUKASIAN TASAVALTOJEN FEDE- RAATION MUODOSTAMISESTA	109
PUHE MOSKOVAN KUVERNEMENTIN ENSIMMÄISESSÄ MAA- TALOUSTYÖNTEKIJÄIN EDUSTAJAKOKOUKSESSA MARRASKUUN 29 p:nä 1921. <i>Lyhyt lehtiselostus</i>	110—111
RANSKAN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN AGRAARITEESEISTÄ	112—118
KIRJE POLIITTISEN BYROON JÄSENILLE PUOLUEPUHDISTUK- SESTA JA PUOLUEEN JÄSENEKSI HYVÄKSYMISEN EHDOSTA	119—120
KIRJE POLIITTISELLE BYROOLLE ULKOPOLIITTISTA TILANNETTA KOSKEVASTA NEUVOSTOJEN IX YLEISVENALAISEN EDUSTAJA- KOKOUKSEN PÄÄTÖKSESTÄ	121—122
NEUVOSTOJEN IX YLEISVENALAINEN EDUSTAJAKOKOUS 23.—28. joulukuuta 1921	123—165
1. TASAVALLAN SISÄ- JA ULKOPOLIITTIKKA. <i>Yleisvenäläisen TpKK:n ja Kansankomissaarien Neuvoston toiminta- selostus Neuvostojen IX yleisvenäläiselle edustaja- kokoukselle joulukuun 23 p:nä 1921</i>	125
2. TALOUDELLISEN TOIMINNAN KYSYMYKSIÄ KOSKEVA EVÄSTYS. HYVÄKSYTTY NEUVOSTOJEN IX YLEISVENA- LAISESSA EDUSTAJAKOKOUKSESSA JOULUKUUN 28 p:nä 1921	162
ENGLANNIN TYÖVÄENPUOLUEEN POLITIIKASTA. <i>Kirje VKP(b):n KK:lle</i>	166—167

1922

AMMATTIYHDISTYSTEN MERKITYS JA TEHTÄVÄT UUDEN TALOUS- POLIITTIKAN AIKANA. <i>VKP(b):n KK:n tammikuun 12 p:nä 1922 tekemä päätös</i>	168—179
1. Uusi talouspolitiikka ja ammattiyhdistykset	168
2. Valtiokapitalismi proletarisessa valtiossa ja ammattiyhdistykset	169
3. Ammattiyhdistykset ja niin sanotun itsekannatta- vuuden pohjalle siirrettävät valtion tuotanto- laitokset	169
4. Luokkataistelu, jota proletariaatti käy valtiossa, missä tunnustetaan maan, tehtaiden y.m. yksityis- omistus ja poliittinen valta on kapitalistiluokan käsissä, eroaa oleellisesti siitä taloudellisesta taiste- lusta, jota proletariaatti käy valtiossa, missä ei tun- nusteta maan eikä suurtuotantolaitosten valtaosan	

yksityisomistusta ja poliittinen valta on proletariaatin käsissä	170
5. Paluu vapaaehtoiseen ammattiyhdistysjäsenyyteen	172
6. Ammattiyhdistykset ja tuotantolaitosten johtaminen	172
7. Ammattiyhdistysten osuus ja osallistuminen proletarisen maan talous- ja valtioelinten toimintaan	173
8. Yhteys joukkoihin on ammattiyhdistysten kaiken toiminnan perusehto	175
9. Ammattiyhdistysten aseman ristiriitaisuus proletariaatin diktatuurin oloissa	176
10. Ammattiyhdistykset ja specialistit	177
11. Ammattiyhdistykset ja pikkuporvariston vaikutus työväenluokkaan	179
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN BYROON OHJEKIRJELMÄ UUDESTA TALOUSPOLITIIKASTA. LUONNOS	180—181
DAGESTANIN TYÖTÄTEKEVILLE	182
KIRJE TOV. ORDZHONIKIDZELLE GRUUSIAN PUNAISEN ARMEIJAN VOIMISTAMISESTA	183 - 184
KIRJE D. I. KURSKILLE	185—186
PUBLISISTIN KIRJOITUKSIA. <i>Korkealle vuorelle nousemisesta, masennuksen vahingollisuudesta, kaupankäynnin hyödyllisyydestä, suhtautumisesta menshevikkeihin j.n.e.</i>	187—195
I Esimerkin tapainen	187
II Ilman metaforia	189
III Kettujahdista; Levistä; Serratista	191
NEUVOSTOTASAVALLAN ULKO- JA SISÄPOLIITTISESTA TILANTEEDESTA. <i>Puhe metallimiesten yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa maaliskuun 6 p:nä 1922</i>	196—211
TAISTELEVAN MATERIALISMIN MERKITYKSESTÄ	212—222
TOV. MOLOTOVILLE POLIITTISEN BYROON JÄSENIA VARTEN. <i>Tov. Preobrazhenskin teeseistä</i>	223—228
E. VANDERVELDELLE OSOITETUN VASTAUKSEN LUONNOS	229
ESIPUHE I. I. STEPANOVIN KIRJAAN „VSFNT:n SÄHKÖISTÄMINEN JA MAAILMANTALouden VÄLIVAIHE”	230—232
KIRJE J. V. STALINILLE VARAPUHEENJOHTAJIEN (KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON JA TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON VARAPUHEENJOHTAJIEN) TYÖSTÄ	233—234
„BEDNOTAN” NELIVUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA	235—236

KIRJE V. M. MOLOTOVILLE PUOLUEEN XI EDUSTAJAKOKOUK- SESSA PIDETTÄVÄN POLIITTISEN SELOSTUKSEN JÄSENYYKSESTÄ	237—239
UUSIEN JÄSENTEN PUOLUEESEEN HYVÄKSYMISEN EHDOSTA. <i>Kirjeitä V. M. Molotoville</i>	240—244
1	240
2	242
VKP(b):n XI EDUSTAJAKOKOUS maaliskuun 27:nnestä — huhti- kuun 2:een 1922	245—311
1. EDUSTAJAKOKOUKSEN AVAJAISPUHE MAALISKUUN 27 pnä	247
2. VKP(b):n KESKUSKOMITEAN POLIITTINEN TOIMINTA- SELOSTUS MAALISKUUN 27 pnä	249
3. LOPPULAUSUNTO VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMINTA- SELOSTUKSEN JOHDOSTA MAALISKUUN 28 pnä	295
4. EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTTÄJÄISPUHE HUHTIKUUN 2 pnä	309
EHDOTUS PUOLUEEN XI EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAU- SELMAKSI MAASEUTUTYÖSTÄ. <i>Kirje N. Osinskille</i>	312—314
OLEMME MAKSANEET LIIAN PALJON	315—319
PÄÄTÖSLAUSELMA VARAPUHEENJOHTAJIEN (KANSANKOMISSAA- RIEN NEUVOSTON JA TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON VARA- PUHEENJOHTAJIEN) TYÖSTÄ	320—328
I. Varapuheenjohtajien yleiset ja varsinaiset tehtävät	320
II. Varapuheenjohtajien työtä koskevia erikoiskysy- myksiä	321
III. Varapuheenjohtajien työmenetelmät; niiden alainen henkilökunta	324
IV. Varapuheenjohtajien yhteistoiminnasta	326
V. Varapuheenjohtajien keskeinen työnjako	326
KIRJE J. V. STALINILLE. <i>Toveri Stalinille (Politiittista byroota varten)</i>	329—330
ESIPUHE KIRJASEEN „VANHOJA KIRJOITUKSIA MILTEI UUSISTA AIHEISTA”. <i>Esipuhe vuoden 1922 laitokseen</i>	331—333
SÄHKE AZNEFTIN TYÖLÄISILLE JA INSINOOREILLE. <i>Baku</i>	334
„PRAVDAN” KYMMENVUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA	335—339
KIRJE J. V. STALINILLE POLIITTISEN BYROON JÄSENIÄ VARTEN. <i>Vastaus varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston varapuheenjohtajien) työtä koskeviin huomautuksiin</i>	340—342

EHDOTUS YLEISVENÄLÄISEN TPKK:n PÄÄTÖKSEKSI GENOVAN KONFERENSSIIN OSALLISTUNEEN VALTUUSTON TOIMINTASELOSTUKSEN JOHDOSTA	343—344
KIRJE D. I. KURSKILLE.....	345—346
KIRJEITÄ J. V. STALINILLE RADIOTEKNIIKAN KEHITTÄMISESTÄ	347—349
1	347
2	349
„KAHDENKERTAISESTA” ALAISUUDESTA JA LAILLISUUDESTA. <i>Toveri Stalinille Poliittista byroota varten</i>	350—354
LUSIKALLINEN TERVAA HUNAJATYNNYRISSÄ	355—356
KIRJE AMMATTILIITTOJEN V YLEISVENÄLÄISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE	357—358
KIRJELAPPU POLIITTISELLE BYROOLLE TAISTELUSTA SUURVALTAISTA SHOVINISMIA VASTAAN	359
BAKUN KAUPUNGIN TYÖLÄISILLE	360
VENÄJÄN KOMMUNISTISEN NUORISOLIITON VIIDENNELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE.....	361
KIRJE J. V. STALINILLE ULKOMAANKAUPPAMONOPOLISTA. <i>KK:n sihteeri toveri Stalinille</i>	362—365
FINANSSITYÖNTEKIJÄIN YLEISVENÄLÄISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE	366
NEUVOSTO-VENÄJÄN YSTÄVIEN SEURALLE (AMERIKASSA)	367—368
NEUVOSTO-VENÄJÄN, TEKNILLISEN AVUSTAMISEN SEURALLE	369—370
TERVEHDYS VAPAUTETULLE PRIMORJELLE. <i>Tshita. Kaukoidän tasavallan Ministerineuvoston puheenjohtajalle</i>	371
„THE OBSERVER” JA „THE MANCHESTER GUARDIAN” LEHTIEN KIRJEENVAIHTAJALLE FARBMANILLE MYÖNNETTY HAASTATTELU	372—378
PUHE YLEISVENÄLÄISEN TPKK:n IX VAALIKAUDEN IV KOKOUKSESSA LOKAKUUN 31 p:nä 1922	379—384
„PETROGRADSKAJA PRAVDALLE”	385
„PRAVDALLE”	386
KOMMUNISTISTEN OSUUSTOIMINTAMIESTEN ENSIMMÄISELLE KANSAINVÄLISELLE KONFERENSSILLE	387
TILASTOMIESTEN YLEISVENÄLÄISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE	388

„THE MANCHESTER GUARDIAN” LEHDEN KIRJEENVAIHTAJALLE A. RANSOME'ILLE MYÖNNETTY HAASTATTELU.....	389—398
Ensimmäinen variantti	389
Toinen variantti (keskeneräinen)	395
MOSKOVAN KAUPUNGIN JA KUVERNEMENTIN TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISNAISTEN PUOLUEETTOMALLE KONFERENSSILLE	399
ENT. MICHELSONIN TEHTAAN TYÖLÄISILLE	400
VALTION „ELEKTROPEREDATSHA” VOIMALAITOKSEN TYÖLÄIS- SILLE JA TOIMIHENKILOILLE	401
KLINTSYN STODOLIN VERKATEHTAAN TYÖLÄISILLE	402
KOMMUNISTISEN INTERNATIONALEN IV KONGRESSI marras- kuun 5.— joulukuun 5. 1922	403—421
1. KOMINTERNIN IV MAAILMANKONGRESSILLE, PIETARIN TYÖLÄISTEN JA PUNA-ARMEIJALAISTEN EDUSTAJAIN NEUVOSTOLLE	405
2. VENÄJÄN VALLANKUMOUKSEN VIISIVUOTISPÄIVÄ JA MAAILMANVALLANKUMOUKSEN NÄKÖALAT. <i>Selostus</i> <i>Kominternin IV kongressissa marraskuun 13 pnä 1922</i>	407
TERVEHDYS YLEISVENÄLÄISELLE MAATALOUSNÄYTTELYLLE	422
„CLARTÉ” RYHMÄLLE	423
PUHE MOSKOVAN NEUVOSTON TÄYSISTUNNOSSA MARRASKUUN 20 pnä 1922	424—432
NEUVOSTOTYÖNTEKIJÄIN AMMATTILIITON V YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTOLLE	433
VALISTUSTYÖNTEKIJÄIN EDUSTAJAKOKOUKSELLE	434
KOMMUNISTISEN NUORISOINTERNATIONALEN KOLMANNELLE MAAILMANKONGRESSILLE MOSKOVASSA	435
HUOMAUTUKSIA VALTUUSKUNTAMME TEHTÄVISTÄ HAAGISSA	436—440
MUUTAMA SANA N. J. FEDOSEJEVISTA.....	441—442
UKRAINAN NEUVOSTOJEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE	443
ULKOMAANKAUPPAMONOPOLISTA. <i>Toveri Stalinille Keskus-</i> <i>komitean täysistuntoa varten</i>	444—448
KIRJE J. V. STALINILLE KESKUSKOMITEAN JÄSENIÄ VARTEN NEUVOSTOJEN X YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA PIDETTÄVÄN PUHEEN JOHDOSTA	449

1923

PAIVÄKIRJAN SIVUJA	450—455
OSUUSTOIMINNASTA	456—464
I	456
II	461
VALLANKUMOUKSESTAMME (<i>N. Suhanovin kirjoitelmien johdosta</i>)	465—470
I	465
II	469
MITEN MEIDÄN OLISI UUELLEENJÄRJESTETTÄVÄ TYOLAIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTIO (<i>Ehdotelma puolueen XII edustajakokoukselle</i>)	471—476
MIELUUMMIN VÄHEMMÄN, MUTTA PAREMPAA	477—492
<i>Huomautuksia</i>	493—519
<i>Tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta</i>	521—542

KUVAT

V. I. Lenin. 1921	XII—1
Ensimmäinen sivu V. I. Leninin käsikirjoituksesta „Lokakuun vallankumouksen neljännen vuosipäivän johdosta”.— Lokakuun 14 pnä 1921	32—33

LUKIJALLE

Vieraskielisen kirjallisuuden kustannusliike pyytää lukijoita esittämään mielipiteensä tämän kirjan suomennoksen laadusta ja kirjan asusta. Kustannusliike on kiitollinen myös muista ehdotuksista ja toivomuksista.

Osoitteemme:

*Zubovski bulvar, 21
Moskova, Neuvostoliitto*